

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

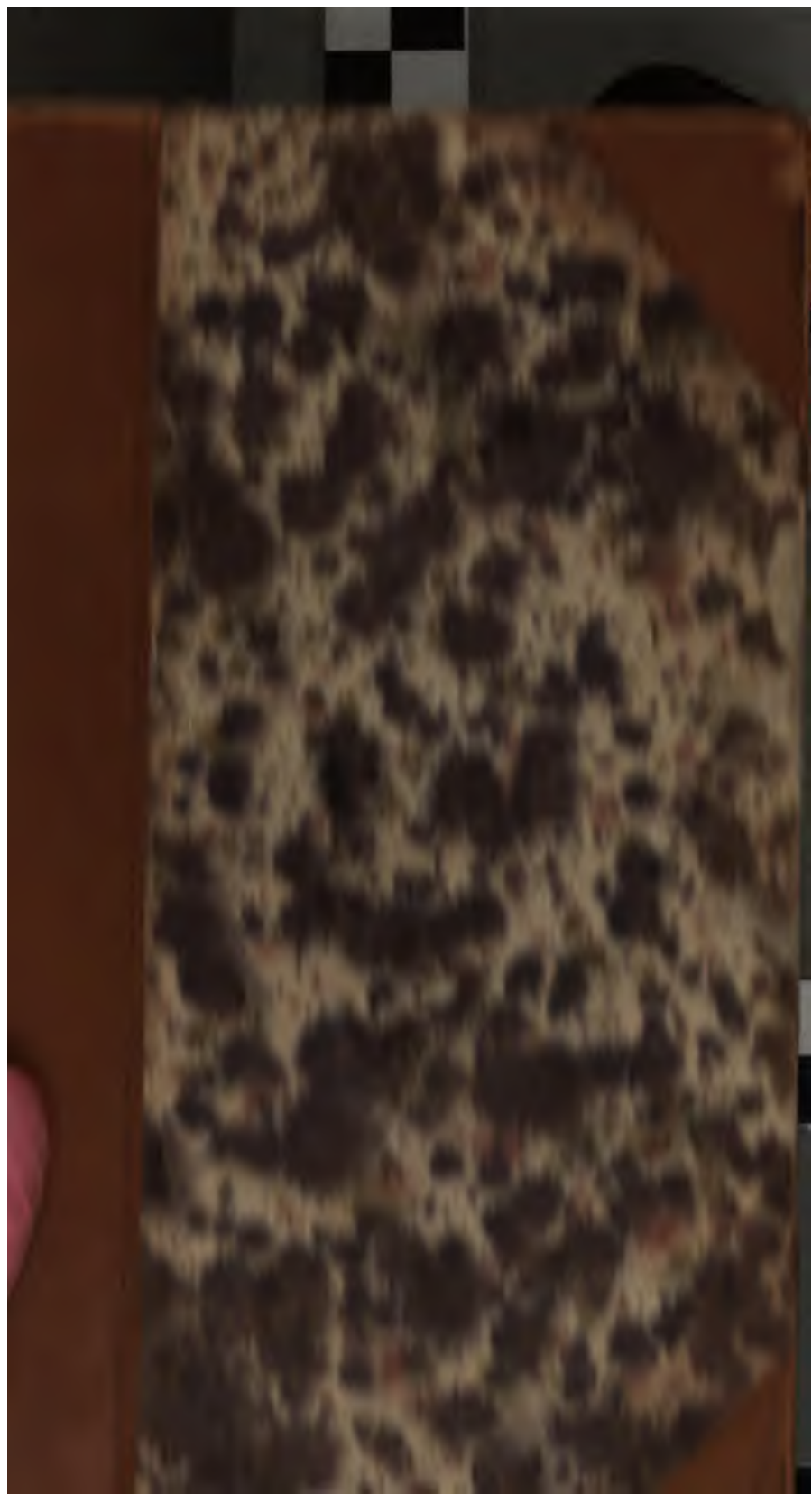
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

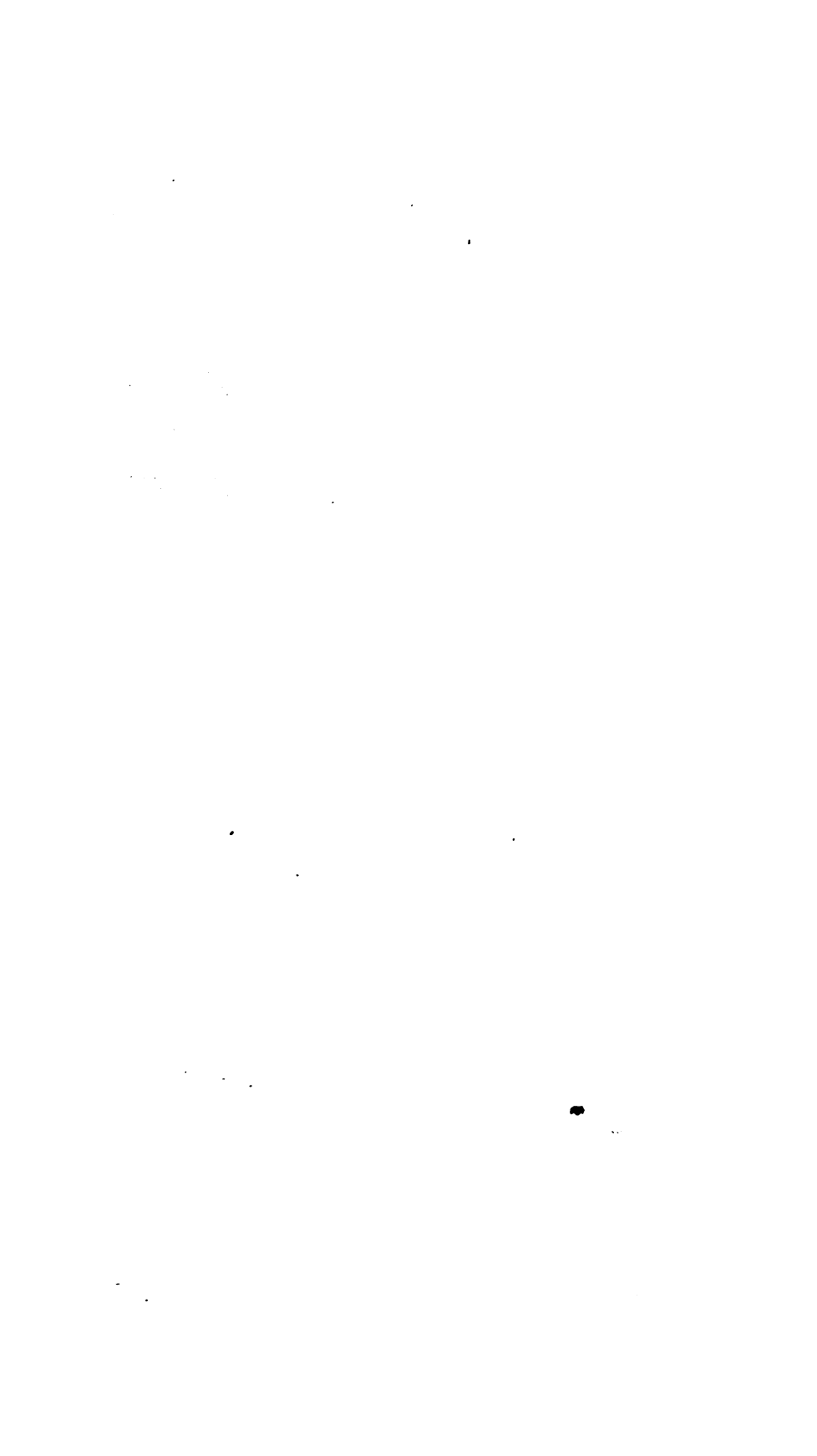

829W

34.

682.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ.

XENOPHONTIS

C O M M E N T A R I I.

CUM ANNOTATIONIBUS EDIDIT

GUSTAVUS ALBERTUS SAUPPE,

PH. DR. GYMNASII TORGOVANI CONRECTOR.

LIPSIAE

APUD AD. WIENBRACK

1834.

582.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1925

275

Quam cum hominibus litterarum graecarum studiosis communicavi Xenophonteorum de Socrate Commentariorum editionem, eam equidem vix ausus essem foras dare, nisi aliunde excitatus ad eam rem animum appulissem. Habuit enim hic quoque libellus sua fata, quae quamvis narrare cuperem, quod inde excusationis aliquid ad me redundare scirem, tamen lectoris otio parcere quam ita iudicum benevolentiam captare malui.

Meae editionis rationem omnem ex scholarum usu, cui destinata est, iudicari velim. In textu exhibendo intra receptae a plerisque scripturae limites, quantum id quidem ex singulorum locorum ratione et natura fieri potuit, me retinui. Verba scriptoris servare et restituere quam vexare et novare malui. Has enim rationes schola postulat. Meas igitur qualescunque coniecturas fere omnes et si quid esset emendationum, silentio praetermittendum esse ratus illud tamen non potui tacere, Fridericum Frankium, Rinteliensem, virum doctissimum et studiis meis benevolentissimum, suas mecum communicavisse de aliquot locis coniecturas. Praeter ea, quae ad III, 8, 10 annotata sunt, I, 3, 6 legi suasit ille ταῦτ' ἔφη εἶναι. II, 1, 7 μὲν ἂν ἀντινομισαμένους. Plurimis in locis ad pristinam eandemque, ut videbatur, veteriorem scripturam redii. Codex Parisinus littera F significari solitus bellus quidem est, ut qui scholarum in usum editionem curat, videri possit eum fere solum atque unum sequi debere. Cavi tamen, ne iusto plus auctoritatis ei tribuerem; ipsae enim illae, quae praestantissimae videntur esse, eius codicis emendationes ita comparatae sunt, ut saepius non tam ipsius Xenophontis quam correctoris cuiusdam manum, doctam illam quidem atque in litteris graecis satis bene versatam, sapere videantur.

Annotationum rationem hanc institui, ut et discipuli iis cognitis bene praeparati ad lectionem publicam accederent et praeceptores in iis invenirent, quae ad iustam interpretationem pertinerent. Cohærentiam et sententiam singulorum locorum fere nunquam demonstravi, demonstrandam praeceptoribus reliqui, qui quidquid rerum ad linguae rationes grammaticas pertinentium congestum in annotationibus viderint, facile quidem largae editoris manui ignoscunt, moleste autem eum ferunt, qui hoc sibi sumit, ut sententiam locorum, de qua minime illi dubitant, et cuius enarratio inexhaustus interpretationis fons est, fusius demonstrant. Qua omni in re etsi non difficile est, aliqua cum veri specie nec sine magna doctrinae simulatione res antiquas et satis notas novis quibusdam formis exprimere, quae ingeniosae alicuius inventionis speciem prae se ferant, sciens tamen omnem doctrinae qualiscunque ostentationem a discipulorum institutione longe alienam esse satius duxi probatis ducibus uti, atque eo quidem potissimum, cuius expositio planissima esset intellectuque facillima. Ea quae leviora essent et quae quisque facile in libris suis grammaticis explicata videret, neque explicavi equidem neque indicavi. Neque vero iusto largior visus mihi sum in comparandis locis similibus: qua in re modum excedere tam facile quam captiosum est. Equidem id potissimum egi, ut ex ipsius Xenophontis vel Commentariis vel libris reliquis locos eos componerem, qui et ad cuiusque loci interpretationem et ad cognoscendam dicendi consuetudinem Xenophonteam facere aliquid possent. Raro autem sola grammaticorum appellatione acquievi. Nam quemadmodum in lectionibus publicis parum recte agunt, qui ubi locus ad eam rem aptus videtur esse, discipulos suos grammaticam conferre vel etiam coram legere iubent ac deinde quasi re bene gesta in lectione pergunt: ita quibus id scribentibus ubique sufficit, nescire videntur, quid scholis conveniat. In interrogationibus ponendis parcior fui; facile est enim in-

terrogare; neque id feci nisi ubi locus ad discipulos de re quadam admonendos esset idoneus haberentque interrogationes in iis, quae adiecta sunt, respondendi subsidia. Denique in demonstrando meae doctrinae fonte diligens fui, neque ab ea consuetudine recessi, nisi ubi quid afferrem, quod facile quisque vel diceret vel dictam videret. Adeoque aliquoties prioribus auctoribus sua reddidi. Ubi vero ab editorum reliquorum sententia recedendum esset, id non feci sine verecundia ea, quae et illorum meritis et discipulorum rationibus deberi videretur.

Interpunctionem feci eam, quae neque graecae linguae ingenio repugnaret et scholarum usui accommodata esset.

Eram quidem de vita et scriptis Xenophontis introductionis loco copiosius expositurus. Sed quum viderem eius disputationis materiam nimium accrevisse neque alteram eius partem posse sine alterius enarratione absolvi, satius duxi eam omnem rem singulari libro iudicio hominum harum rerum studiosorum proponere, aequiescens hic Xenophontis vita e Diogene Laërtio descripta et brevi de Commentariis deque philosophia in iis tradita notatione et expositione, cuius eam futuram esse utilitatem existimabam, ut et discipuli ea cognita singularum disputationum mutuam rationem et cohaerentiam facilius perspicerent et praeceptoribus ipsum interpretationis negotium aliquo modo sublevaretur.

Curavi quidem ipse, ut verba et scriptoris et mea quam accuratissime exscriberentur typis; sed quae tamen relicta me invito viderem vitia, saltem hic correcta volui.

p.	14.	v.	28.	leg.	ἀν
—	44.	—	25.	—	γαγέχεται
—	45.	—	47.	—	ἦν
—	46.	—	18.	—	Συ
—	75.	—	17.	—	ἔστιν
—	100.	—	29.	—	sequente
—	109.	—	38.	—	αὐν
—	204.	—	33.	—	ἄλλος

V I T A
X E N O P H O N T I S
E D I O G E N E L A E R T I O .

1. Ξενοφῶν Γρύλλου μὲν ἦν υἱός, Ἀθηναῖος, τῶν δῆμων Ἐρχιεύς· αἰδήμων δὲ καὶ εὐειδέστατος εἰς ὑπερβολήν.

2. Τοῦτῳ ἐν στενωπῷ φασιν ἀπαντήσαντα Σωκράτην διατεῖναι τὴν βακτηρίαν καὶ κωλύειν παριέναι, πυνθανόμενον, ποῖ πιπράσκειτο τῶν προσφερομένων ἕκαστον· ἀποκριναμένου δὲ πάλιν πυνθέσθαι, Ποῦ δὲ καλοὶ καγαθοὶ γίνονται ἄνθρωποι; ἀπορήσαντος δέ, Ἔπου τοίνυν, φάναι, καὶ μάθανε. Καὶ τὸν τεῦθεν ἀκροατῆς Σωκράτους ἦν.

3. Καὶ πρῶτος ὑπόσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα εἰς ἀνθρώπους ἤγαγεν, ἀπομνημονεύματα ἐπιγράψας. Ἀλλὰ καὶ ἱστορίαν φιλοσόφων πρῶτος ἔγραψε.

4. Καὶ αὐτόν φησιν Ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τροφῆς ἐρασθῆναι Κλεινίου· πρὸς ὃν καὶ ταῦτα εἰπεῖν· Νῦν γὰρ ἐγὼ Κλεινίαν ἥδιον μὲν θεῶμαι ἢ τὰλλα πάντα [τὰ] ἐν ἀνθρώποις καλά· τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων πάντων δεξαίμην ἂν ἡ Κλεινίου ἐνὸς ὄντος γενέσθαι· ἄχθομαι δὲ καὶ νυκτὶ καὶ ὕπνῳ, ὅτι, ἐκεῖνον οὐχ ὁρῶ· ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίστην χάριν οἶδα, ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνορσι.

5. Κύρῳ δὲ φίλος ἐγένετο τοῦτον τὸν τρόπον. Ἦν αὐτῷ συνήθης, Πρόξενος ὄνομα, γένος Βοιωτίας, μαθητῆς μὲν Γοργίου τοῦ Ἀεοντίου, φίλος δὲ Κύρῳ. Οὗτος ἐν Σάρδεσι διατρίβων παρὰ τῷ Κύρῳ ἔπεμψεν εἰς Ἀθή-

νας ἐπιστολὴν Ξενοφῶντι, καλῶν αὐτόν, ἵνα γένηται Κύρῳ φίλος. Ὁ δὲ τὴν ἐπιστολὴν δεικνύει Σωκράτει, καὶ σύμβουλον ἤρειτο. Καὶ ὃς ἀπέστειλεν αὐτόν εἰς Δελφοὺς, χρησόμενον τῷ θεῷ. Πείθεται Ξενοφῶν ἥκει παρὰ τὸν θεόν· πυνθάνεται οὐχὶ εἰ χρή ἀπιέναι πρὸς Κύρον, ἀλλ' ὅπως· ἐφ' ᾧ καὶ Σωκράτης αὐτόν ἤτιατο μὲν, συνεβούλευσε δὲ ἐξελθεῖν. Καὶ ὃς γίνεται παρὰ Κύρῳ, καὶ τοῦ Προξένου φίλος οὐχ ἦττον ἢν αὐτῷ. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα τὰ κατὰ τὴν ἀνάβασιν γεγόμενα καὶ τὴν κάθοδον ἱκανῶς αὐτὸς ἡμῖν διηγείται.

6. Ἐχθρῶς δὲ διέκειτο πρὸς Μένωνα τὸν Φαρσά-
λιν περὶ τὸν χρόνον τῆς ἀναβάσεως, τὸν ξεναγόν· ὅτε καὶ λοιδορῶν αὐτόν φησιν αὐτοῦ μέλλουσι κεκρησθαι παι-
δικοῖς. Ἀλλὰ καὶ Ἀπολλωνίῳδῃ τινὶ ὀνειδίζει τετρησθαι τὰ ὦτα.

7. Μετὰ δὲ τὴν τε ἀνάβασιν καὶ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ συμφορὰς καὶ τὰς παρασπονθήσεις τὰς Σεύθου, τοῦ τῶν Ὀδρυσῶν βασιλέως, ἦκεν εἰς Ἀσίαν πρὸς Ἀγησίλαον, τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, μισθοῦ τοὺς Κύρου στρα-
τιώτας αὐτῷ παρασχών· φίλος τε ἦν εἰς ὑπερβολήν. Παρ' οὗν καιρὸν ἐπὶ Λακωνισμῷ φυγὴν ἐπ' Ἀθηναίων κατεγνώσθη. Γεγόμενος δ' ἐν Ἐφέσῳ, καὶ χρυσίον ἔχων, τὸ μὲν ἡμῖσι Μεγαβύζῳ δίδωσι, τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖ, φυλάττειν, ἕως ἄν ἐπανέλθῃ· εἰ δὲ μὴ, ἄγαλμα ποιησά-
μενον ἀναθεῖναι τῇ θεῷ· τοῦ δὲ ἡμίσεος ἔπεμψεν εἰς Δελφοὺς ἀναθήματα. Ἐντεῦθεν ἦλθεν μετὰ Ἀγησίλαου εἰς τὴν Ἑλλάδα, κεκλημένον εἰς τὸν πρὸς Θηβαίους πό-
λεμον· καὶ αὐτῷ προξενίαν ἔδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι.

8. Ἐντεῦθεν ἑάσας τὸν Ἀγησίλαον ἦκεν εἰς Σκι-
λοῦντα, χωρίον τῆς Ἠλείας, ὀλίγον τῆς πόλεως ἀπέχον. Ἐπέτετο δὲ αὐτῷ καὶ γέναιον, ὄνομα Φιλησία, καθά
φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης, καὶ δύο υἱεῖς, Γρύλλος καὶ
Διόδωρος, ὡς φησι Διναρχος ἐν τῷ πρὸς Ξενοφῶντα
ἀποστασίου, οἱ καὶ Διόσκουροι ἐπεκαλοῦντο. Ἀφικομέ-

νομι δὲ τοῦ Μεγαβύζου κατὰ πρόφασιν τῆς πατηγύρεως, κομισάμενος τὰ χρήματα χωρίον ἐπρίστα, καὶ καθιέρωσε τῇ θεῇ, δι' οὗ ποταμοῦ ἔρρει Σελινούς, ὁμώνυμος τῇ ἐν Ἐφέσῳ. Τούνταῦθεν διετέλει κυνηγετῶν, καὶ τοὺς φίλους ἐστιῶν, καὶ τὰς ἱστορίας συγγράφων. Φησὶ δ' ὁ Λείναρχος, ὅτι καὶ οἰκίαν καὶ ἀγρὸν αὐτῷ ἔδωσαν Λακεδαιμόνιοι. Ἀλλὰ καὶ Φιλοπίδαν τὸν Σπαρτιάτην φασὶν αὐτῷ πέμψαι αὐτόθι διαρῶν ἀνδράποδα αἰχμάλωτα ἐκ Λαρδάου, καὶ τὸν διαθέσθαι αὐτά, ὡς ἐβούλετο, Ἡλείους τε στρατευσαμένους εἰς τὸν Σκιλλαῦντα καὶ βραδυρνήτων Λακεδαιμονίων ἐξελεῖν τὸ χωρίον.

9. "Ὅτε καὶ τοὺς υἱέας αὐτοῦ εἰς Λέπρεον ὑπεξελεῖν μετ' ὀλίγων οἰκετῶν, καὶ αὐτὸν Ξενοφῶντα εἰς τὴν Ἥλιν πρῶταρον, εἶτα καὶ εἰς Λέπρεον πρὸς τοὺς παῖδας, κἀκεῖθεν σὺν αὐτοῖς εἰς Κόρινθον διασωθῆναι, καὶ αὐτόθι κατοικῆσαι.

10. Ἐν τούτῳ δὲ ψηφισαμένων Ἀθηναίων βοηθεῖν Λακεδαιμονίοις, ἔπεμψε τοὺς παῖδας εἰς τὰς Ἀθήνας στρατευσομένους ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. Καὶ γὰρ ἑταπαιδεύοντο αὐτόθι ἐν τῇ Σπάρτῃ, καθά φησι Διοκλῆς ἐν τοῖς βίοις τῶν φιλοσόφων. Ὁ μὲν οὖν Διόδωρος, οὐδὲν ἐπιφανὲς πράξας, ἐκ τῆς μάχης ἀνασώζεται· καὶ αὐτῷ υἱὸς ὁμώνυμος γίγνεται τῷδελεφῷ. Ὁ δὲ Γρύλλος, τεταγμένος κατὰ τοὺς ἵππεας· ἦν δὲ ἡ μάχη περὶ Μαντινείαν· ἰσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἐτελεύτησεν, ὡς φησιν Ἐφορος ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ, Κηφισοδώρου μὲν ἵππαρχοῦντος, Ἡγησίλεω δὲ στρατηγαῦντος. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Ἐπαμινώνδας ἔπεσε. Τηνικαῦτα δὲ καὶ τὸν Ξενοφῶντα φασὶ θύειν ἐσταμμένον· ἀπαγγελθέντος δ' αὐτῷ τοῦ θανάτου ἀποστεφανώσασθαι· ἔπειτα μαθόντα, ὅτι γυναικίως, πάλιν ἐπιθέσθαι τὸν ἀτέφανα. Ἕνιοι δὲ οὐδὲ δακρυῖν φασιν αὐτόν· Ἀλλὰ γὰρ, εἰπὺν, ἦδειν θνητὸν γεγενηκώς. Φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἐγκώμια καὶ ἐπιτάφιον Γρύλλον μυριοὶ ὄσοι συνέγραψαν, τὸ μὲν

ρος καὶ τῷ πατρὶ χαρίζομενοι. Ἀλλὰ καὶ Ἑρμιππος ἐν τῷ περὶ Θεοφράστου καὶ Ἰσοκράτην φησὶ Γρύλλου ἐγκώμιον γεγραφέναι. Τίμων δ' ἐπισκώπτει αὐτὸν ἐν τοῖς·

Ἀσθενική τε λόγων δρᾶς ἢ τριάς, ἢ ἔτι πόρσω,
Οἷος Ξεινοφῶν, ἢτ' Αἰσχίνου οὐκ ἐπιπειδῆς
Γράψαι.

11. Καὶ ὁ μὲν βίος αὐτῷ τοιόσδε. Ἠκμαῖς δὲ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τετάρτης καὶ ἐννενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ ἀναβέβηκε σὺν Κύρῳ ἐπὶ ἄρχοντος Ξεινοτέου, ἐν προτέρῳ ἔτει τῆς Σωκράτους τελευτῆς. Κατέστρεψε δέ, καθά φησι Στρωικλείδης ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ Ὀλυμπιονικῶν ἀναγραφῇ, ἔτει πρώτῃ τῆς πέμπτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ ἄρχοντος Καλλιδημίδου, ἐφ' οὗ καὶ Φίλιππος ὁ Ἀμύντου Μακεδόνων ἤρξε. Τέθνηκε δὲ ἐν Κορίνθῳ, ὡς φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης, ἥδη δηλαδὴ γηραιὸς ἱκανῶς·

12. Ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα γεγονῶς ἀγαθός, καὶ δὴ καὶ φίλιππος, καὶ φιλοκύνηγος, καὶ ταχτικός, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων δῆλον· εὐσεβής τε καὶ φιλοθύτης, καὶ ἱερεῖα διαγνῶναι ἱκανός, καὶ Σωκράτη ζηλώσας ἀκριβῶς.

13. Συνέγραψε δὲ βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα, ἄλλων ἄλλως διαιρούντων· τὴν τε ἀνάβασιν, ἧς κατὰ βιβλίον μὲν ἐποίησε προοίμιον, ὅλης δὲ οὐ· καὶ Κύρου παιδείαν, καὶ Ἑλληνικά, καὶ ἀπομνημονεύματα· συμποσίον τε, καὶ οἰκονομικόν, καὶ περὶ ἵππικῆς, καὶ κυνηγετικόν, καὶ ἵππαρχικόν, ἀπολογίαν τε Σωκράτους, καὶ περὶ πόρων, καὶ Ἰέρωνα ἢ τυραννικόν, Ἀγησίλαόν τε, καὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων πολιτείαν, ἣν φησιν οὐκ εἶναι Ξεινοφώντος ὁ Μάγνης Δημήτριος. Λέγεται δ' ὅτι καὶ τὰ Θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα, ὑφελέσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἰς θόξαν ἤγαγεν.

14. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἀττικὴ μοῦσα γλυκύτητι τῆς ἐρμηνείας· ὅθεν καὶ πρὸς ἀλλήλους ζηλοτύπως εἶχον

κ VITA XENOPHONTIS E BIOGENE LAËRTIO

αὐτός τε καὶ Πλάτων, ὥς ἐν τῷ περὶ Πλάτωνος λέξομεν. Ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν ἐπιγράμματα τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον·

Οὐ μόνον ἐς Πέρσας ἀνέβη Ξενοφῶν διὰ Κύρον,

Ἀλλ' ἀνοδὸν ζητῶν ἐς Διδὸς ἦτις ἔργοι.

Παιδείης γὰρ ἔης Ἑλληνικὰ πράγματα δειξας,

Ὡς καλὸν ἡ σοφίη μνήσατο Σωκράτους.

Ἄλλο, ὥς ἐτελεύτα·

Εἰ καὶ σέ, Ξενοφῶν, Κραναοῦ Κέρκοπος τε πολῖται

Φεύγειν κατέγγων, τοῦ φίλου χάριν Κύρου·

Ἀλλὰ Κόρινθος ἔδεκτο φιλόξενος, ἧ σὺ φιληθῶν

Οὕτως ἀρέσκη, κεῖθι καὶ μένειν ἔγνως.

15. Εὐρον δὲ ἀλλαχόθι, ἀκμάσαι αὐτὸν περὶ τὴν ἐννάτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα σὺν τοῖς ἄλλοις Σωκρατικοῖς· καὶ Ἰστρος φησὶν αὐτὸν φνεῖν κατὰ ψήφισμα Εὐβούλου, καὶ καταλθεῖν κατὰ ψήφισμα τοῦ αὐτοῦ.

16. Γεγόνاسι δὲ Ξενοφῶντες ἑπτὰ· πρῶτος αὐτὸς οὗτος· δεύτερος Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Πυθοσστράτου, τοῦ τὴν Θησιῖδα πεποικηκότος, γεγραφῶς ἔλλα τε καὶ βίον Ἐπαμινώνδου καὶ Πελοπίδου· τρίτος ἱατρὸς Κῶος· τέταρτος ἱστορίαν Ἀννιβαϊκὴν γεγραφῶς· πέμπτος μυθώδη τερατείαν πεπραγματευμένος· ἕκτος Πάριος, ἀγαλματοποιός· ἑβδομος κωμωδίας ἀρχαίας ποιητής.

DE
COMMENTARIIS XENOPHONTEIS
BREVIS DISPUTATIO.

De titulo ambigitur. *Ἀπομνημόνευμα* quum sit narratio rerum memorabilium ex memoria facta, sunt qui *ἔπομνηματα* hos libros dictos malint, quo nomine simul significetur ratio, qua conscripti esse videantur. Atque eo nomine usus est Moeris Atticista s. v. *ἐπιτηδεύου*, et qui codicem Parisinum F scripsit. V. Gail, Oeuvres complètes de Xénophon T. VII. p. 501. Auctar. Xenoph. p. 402. Verum qui hoc nomen in usitatoris illius locum succedere voluerunt, non magno cum discrimine utrumque vocabulum iam antiquitus dici coeptum esse obliti sunt. Commentarios Iulianos Strabo IV, p. 177 *ἔπομνηματα*, qui eos libros in graecum sermonem convertit, Maximus, ut videtur, Planudes, *ἀπομνημονεύματα* dicit. Sed hos commentarios dictorum atque factorum Socratis, quos interpretatur A. Gellius N. A. XIV, 3, qui primus dixit Memorabilia, parum apte dixit. Quare commodiore Commentariorum nomine uti coeperunt.

Cohaeret autem haec disputationis pars cum ea, quae de causa et ratione agit, qua Commentarios conscriptos esse probabile sit. Socrates quum post mortem potissimum nobis

litari coepisset, Xenophon tam varia ac diversa de magistro dilectissimo in vulgus emanare vidit iudicia tamque discrepantes a vero de illius sermonibus dictisque ferri narrationes, ut ipse sibi pro viribus ad laudationem viri honestissimi conferre aliquid debere videretur. Qua in re errare videntur si qui putant Xenophontem; quotiescunque Socrates habuisset colloquia, omnia fideli calamo consignavisse, ubi plus otii contigisset Musisve placuisset, dispersa in unum redacturum, et amplius elaboraturum. Quamquam illud quidem concedi facile potest, Xenophontem scidas quasdam habuisse, quibus primas rei tractandae lineas consignaret et quibus in conscribendo libro suo uteretur, ut fere eadem ratione in ea re versatus sit atque de se narrat Euclides apud Platonem Theaet. 142 e. Ἐγραψάμην — τότ' εὐθὺς οἴκαδ' ἐλθὼν ὑπομνήματα, ὕστερον δὲ κατὰ σχολὴν ἀναμνησκόμενος ἔγραφον. Quae si recte reputaveris, de indole et ingenio Commentariorum non amplius haesitabis. Ex hac quidem ratione facillime explicari posse videtur indoles libri, qui neque iustum habet orationis et singularum disputationum decursum, et cuius partes singulae tam diversa ratione sunt compositae, ut altera alteram longe superare, illa bene, emendate, eleganter perpolita; haec manca et hiulca oratione conscripta esse, scriptor crimine negligentiae vix posse absolvi videatur. Quapropter facile eo deducare, ut in nonnullis capitibus, quarti potissimum libri, eiusmodi ὑπομνήματα habere tibi videre, qualia historicum contexere iubet Lucianus in libello, Quomodo historiam conscribi oporteat, c. 48., primum dico commentarium et corpus decore et membrorum distinctione destitutum. Vid. C. Fr. Hermann. p. 286. Verum in omni ea re diiudicanda meminisse attinet, Xenophontem, quae eius esset religio, ita sibi satisfacisse, si quo modo habita a Socrate colloquia recordaretur, eum in conscribendo libro retineret, ita quidem fidelissimam magistri imaginem a se depingi ratum. Ac solet ea narrare, quae ipse audivit. Vid. I,

2, 53. 3, 1 τούτων δὴ γράψω ὅποσα ἂν διαμνημονεύσω. 4, 2. II, 4, 1. 5, 1. IV, 3, 2 ἄλλοι μὲν οὖν αὐτῷ πρὸς ἄλλους οὕτως ὁμιλοῦντι παραγόμενοι διηγοῦντο· ἐγὼ δέ, ὅτε πρὸς Ἐυθύδημον τοιαύδε διελέγετο, παρεγόμεην. Ad haec usus est aliis testium oculatorum eorundemque certorum hominum narrationibus. Quae quum ita sint, de *consilio*, quo conscripti videantur Commentarii esse, dubitatio esse nequit. Versantur enim omnes in defendendo Socrate, ita quidem ut Ipsae accusatorum criminationes primis duobus capitibus redarguantur, reliquis omnibus Socratem amicis suis et exemplo vitae honestae et disciplina oris plurimum profuisse (I, 3, 1), ipsumque optimum felicissimumque virum fuisse (IV, 8, 11) demonstraretur.

De *tempore*, quo Xenophon Commentarios hos conscripsisse putandus sit, difficilior iudicatio est. Esse autem non solum Commentarios, sed illōs etiam libros, qui eundem finem apologeticum persequuntur, Oeconomicum et Convivium, eo tempore conscriptos a Xenophontē, quo Socrates iam esset supplicio affectus, ipsorum librorum ratio et indoles satis luculente ostendit. Iam vero quum quo tempore Xenophon Cyri castra sequutus in Asia abesset, Socrates interfectus sit, Commentarios certe post annum Ol. 95, 1. a. Chr. 399, quo Socrates mortuus est quoque Xenophon in Mysiam revertit, compositos esse apparet. Illud vero ambiguum est utrum Xenophon eos tribus illis annis, qui a Socratis inde morte usque ad Agesilai adventum in Asia praeterierunt, quae sententia est Delbrückii (Vindic. Xenoph. p. 59), an postquam cum Agesilao Ol. 96, 2. a. Chr. 394. rediit, et Scillunte quidem, quo non multo post pugnam ad Coroneam commissam se contulisse videtur, conscripserit. Saltem accuratior temporis, quo Commentarios conscriptos esse probabile sit, significatio ex ipso libro praeteritorum tantum temporum memoriam recolente non videtur extricari posse.

Restat, ut de *philosophia Socratica* in his Commentariis

tradita paucis exponam. Philosophi, qui ante Socratis tempora atque ipsius Socratis aetate exstiterunt, quum inanibus quibusdam inutilibusque quaestionibus implicarentur atque in iis mirifice sibi placerent, Socrates, ingruente in dies morum pravitate, quae tantum aberat ut illorum hominum disciplinis exagigaretur et corrigeretur, ut mirum in modum adiuuaretur, de civibus suis philosophia de coelo vocata traditaque doctrina ad vitae usus et rationes accommodatiore optime mereri studuit. Cuius quidem viri doctrinam moralem, quae in his Commentariis enarratur, ducem maxime sequutus Dissenium (De philosophia morali in Xenophontis de Socrate commentariis tradita), servatis ipsis huius viri verbis, non neglectis tamen reliquorum eius rei arbitrorum sententiis, etiam recentiorum, ut Brandisii, H. Ritteri, C. Fr. Hermanni, hic brevi notatione concinnare conatus sum.

Triplex est quaestio philosophiae moralis, de summo bono, de virtute, de officiis. Missis autem ceterorum philosophorum disputationibus commentitiis Socrates bene vivendi rationem exploraturus hoc potissimum agit, ut quid utile sit, quaerat et demonstret. Utile illud esse dicit, quod ad vitam domesticam et civilem feliciter degendam pertineat. Illud (*ὠφέλιμον, χρήσιμον, λυσιτελές*) verum bonum esse; utile autem per se nihil esse, sed adesse debere, quo referatur, cui sit utile. III, 8, 3. IV, 6, 8. Quam quidem utilitatem ut nanciscare, agendo opus est, I, 2, 57. III, 9, 14: distinguuntur *τυχή* et *πραΐσις*, *εὐτυχία* et *εὐπραγία*, bona fortuito accepta et virtute parta. Inde efficitur *summum bonum*, quod nihil aliud est quam felicitas opera et labore parta, omnibus utilitatibus ad vitam bene beateque agendam conspirantibus. IV, 2, 34. Ut bonum, ita etiam pulchrum non differt ab utili; pulchrumque est aliquid ratione eius, ad quod utile est. III, 8, 7. IV, 6, 9. Constat autem illa felicitas singulis bonis, virtute vel singulis virtutibus, officiorum observatione.

1. *Singula bona sunt* a) valetudo et robur corporis. Faciunt enim ad summum bonum, vitae felicitatem. III, 12, 4. Accedit corporis pulchritudo. b) Mentis vigor facultatumque omnium sanitas. III, 12, 6. c) Disciplinae studiis hominum inventae et excultae variosque usus habentes, si vitae quotidianae inserviunt. Laudatur omne studium, quod ponitur in rebus necessariis et facilibus; vituperatur, quod in obscuris et difficilibus versatur. Quae remotiora sunt ab hominum oculis, omnino non sunt investiganda. Primaria disciplina est philosophia sive ars apte commodeque disserendi de bono, utili, pulchro ceterisque rebus ad vitam recte instituendam necessariis. IV, 5, 12. Accedunt arithmetica, geometria, astronomia, aliae. IV, 7, 2. 4. 8. d) Artes elegantiores, ut pictura et statuaria, quae et ipsae ad utilitatis rationes revocandae sunt. III, 10. e) Amicitia. II, 4, 5, sqq. cuius laus omnis eo redit, quod amicorum ope et consilio sublevemur, pericula et damna propulsemus, utilitates adipiscamur. Docetur, quales amici esse debeant, et quomodo sint conciliandi, II, 6. 10. qui homines ad amicitiam inutiles sint, II, 6, 1—4. 19. III, 9, 8. f) Prosper rei familiaris status et propinqui bene convenientes. Oecon. II, 9 de divitiis honeste parandis et augendis agitur. Nec talia improbanda, si recte quaeras et utaris. De amore, qui debet esse inter consanguineos, v. Comment. II, 3, 19. IV, 4, 4. Quae quum propter utilitatem laudentur, non fit idem loco praeclaro, qui de matris amore agit, II, 2. g) Societas civilis, sine qua nulla est utilitatis perceptio neque magna felicitas. Unde videndum est, ut quantum sit in nobis, rempublicam augeamus atque ita cum felicitate communi nostrae ipsorum felicitati prospiciamus. III, 7, 9. Huc pertinet etiam bona civium de nobis existimatio. II, 1, 19.

2. Ut vero illam tibi compares felicitatem, opus est *virtute*, quae est scientia quaedam docerique propterea potest. Cuius, ut accuratiorem imaginem exhiberent, plures eius par-

XVI DE COMMENTARIIS XENOPHONTEIS

tes fecerunt philosophi primarias. a) Temperantiam Socrates dicit fundamentum virtutis esse. I, 5, 4. Haec est enim quae cupiditates maxime cibi, potus, veneris, somni pravas cohibet. Quae mala ex intemperantia nascantur, v. I, 5. IV, 5. quae bona et gaudia ex temperantia, I, 5. IV, 5, 9. b) Fortitudo. Quis non sit fortis, quis sit fortis, v. IV, 6, 10. 11. c) Iustitia, quae in servandis legibus cernitur quaeque et ipsa ad utilitatis rationes exigitur. IV, 4, 12. Unde νόμους et δίκαιοι idem. Duplex legum genus, 13. 19. Poenae propositae certissimae, IV, 4, 21 sqq. Ex legum observatione nascitur etiam concordia IV, 4, 16. d) Sapientia. Sapiens is est, qui accurate novit, quid utile sit, quid non, et illud in omnibus sequitur, hoc autem fugit. I, 1, 16. Non potest igitur sapiens facere, quod scientiae suae contrarium sit. I, 2, 19. III, 9, 4. IV, 6, 6. 11. Vera scientia a falsa discernitur IV, 2, 33, illa in cognitione sui posita esse dicitur IV, 2, 26. pertinere ad id, quod bonum est, 22. 31 sqq. IV, 5, 2 sqq. 11. Unde sapientia est i. q. σοφροσύνη, quae fere est universa virtus. III, 9, 4. 5. complectiturque reliquas virtutes, illas tres, quae sunt nominatae.

2. *Officiorum* suprema lex haec est, ut semper sequaris id, quod maxime utile esse videatur. Hinc non facies furum, nec lites et iurgia quaeres. Hinc te fortiter oppones hostibus et inimicis. III, 4, 11. Hinc hostes vincendi, III, 2, 1. adeoque mendaciis fallendi, II, 4, 36. IV, 2, 14. Hinc quam paucissima expetenda sunt, quia quo plura desideramus vitae subsidia, eo maior est numerus eorum, quae nocere possunt. I, 6, 10. Omnium autem officiorum rationes quum ex variis vitae casibus atque ex utilis et periculosi discrimine pendeant, divino auxilio opus est: Non sunt quidem res divinae cognoscendae, quod ea cognitio facultatem humanam longe superat. Esse autem deum mundi creatorem et rectorem, ipsius mundi contemplatio luculente docet. Est is

deus unus ac solus, I, 4, 17. IV, 3, 2. 13. Atque qui deus vires nobis dedit ad bene beateque vivendum, idem curat et providet, ut eum finem attingamus. I, 4. IV, 3. Dedit illé animam, I, 4, 13. rationem tribuens docuit, quid utile sit, quid non, IV, 3, 11, et adhuc docet signis et portentis, IV, 3, 12. 7, 10. Quare pietatis, qua deus colatur, primaria lex est, quamquam ne illa quidem ab omni utilitatis ratione libera. II, 1, 28. 4, 6. 10. IV, 3, 14. 17. 4, 19. Denique in loco, qui est II, 1, 28, quasi summam doctrinae Socraticae moralis habes.

Fuit haec, quam descripsimus, philosophia Socratis moralis utilitatis rationibus nimis coarctata. Bonum quidem nonnunquam finis agendi est. I, 6, 10. sed ad id, quod utile est, tanquam summum finem, usque recurritur. III, 8, 5 sqq. IV, 4, 20 sqq. 24. IV, 5, 9. 6, 8. 9. Ad illas autem utilitatis rationes quum omnia revocentur, summarum artium optimarumque rerum vis et dignitas mirifice spernitur et abiicitur. Artium elegantiorum opera domos ornare negantur, III, 8, 10. Amicitiae summa virtus in utilitate ponitur, II, 4, 5 sqq. Meliora subinde effulgent, ut quae II, 2 de amore matris leguntur. — De virtutibus pene idem iudicandum est. Commune est et ad omnes homines pertinens studium felicitatis, ad quam quod sola ducat scientia, inscitiam non minus extra voluntatem hominis positam esse Socrates dicit quam iniuriam. Errorem autem omnem et scientiae simulationem tollendi studium tanquam principium philosophiae ponit. Quod si mirum videtur, virtutes ex fonte scientiae repeti, non esse ex Socratis sententia veram scientiam meminimus, nisi quae re vera se exhibeat et comprobet. Quare sapientiam vel scientiam quandam ethicam vitae moralis fundamentum ponit, virtutes scientiae partes dicens, unde virtutem cognovisse et exercere idem esse, neque eam exercere videri debere nisi qui recte eam perspexerit. Bonum quemque esse, quatenus sapiat, malum, quatenus ignoret; bonum solum fe-

*

licem esse; adeo neminem sapientem deteriora sequi, et qui sit malus, invitum esse malum. Quamquam quum Socrates *εὐτυχίας* et *εὐνοίας* tam diligenter discernat, eundem vix credideris bonum et pulchrum ad utile vel commodum revocare et virtutem in facultate utilia comparandi vel commoda assequendi ponere; et si propterea subtilioribus de rerum natura quaestionibus vult abstinere, quod piaculum sit quae dii celaverint, aperiri (I, 1, 11. 13. 14, IV, 7, 6), scientiaeque omnis pretium in utilitate ponit: aut parum apte de ea re iudicavisse Socrates aut non satis intellexisse Xenophon videri potest magistrum potius ethicis quaestiones physicis praestare iisque antecedere debere docentem. Denique ad bona summa comparanda sapientiam vel triplicem illam virtutem si vix sufficere intellexeris, eam doctrinam popularibus sermonibus traditam esse recordator. — Postremo officiorum omnium tam fuit ex doctrina Socratica incerta ratio, ut quid faciendum esset, quid fugiendum, ex utilis ac periculosi cognitione, non minus fere illa dubia et incerta, penderet. Neque multum admodum ad eam dubitationem diluendam adiuvit divinatio. Quid quod ne a divinae quidem providentiae cultu utilitatis rationes alienae esse perhibentur.

Quae omnia si recte iudicare volumus, duo sunt, quae non possunt sine magno erroris periculo negligi: rationem dico, qua doctrina est exposita a Socrate, et scriptoris, a quo conservatam eam videmus, ingenium. Fuit Socrates vir admodum ieiunus, qui a philosophorum, qui illa aetate vivebant, quaestionibus inutilibus longe alienus quae ad vitam bene feliciterque agendam convenirent, satis habuit considerare et docere. Docuit vero sermonibus popularibus: quumque intima philosophiae sacraria sive non intraverit sive noluerit intrare, nihil aliud animum induxit quam discipulis et civibus suis, quorum mores pessime ruere videret, eam salutem impertire, quae cum rationis et pietatis diis debitae legibus congrueret et ad vitam feliciter agendam adjuvaret; idque

quam non videretur sibi melius et certius efficere posse quam emolumentis, quae ex virtutibus redundarent, proponendis: facere non potuit, ut non omnem suam doctrinam ad utilitatis rationes revocaret. Denique quam attica illius temporis ratio subtilitatem disquisitionum sperneret, Socrates, ionicae physiologiae disceptationibus, quas bene cognitas habebat (I, 6, 14. IV, 2, 8. 7, 3. 5), parum contentus illius indolem philosophiae sermonibus expressit, ethicae quidem et teleologicae, physicas rationes aspernantis; atque quam non quidem legislator et novae reipublicae conditor, sed novae tamen aetatis quasi auctor et princeps exstiterit, initium recentioris doctrinae fecisse et scientiam certioribus formis expressisse patendus est. Xenophon autem, non natus ille quidem ad perscrutanda philosophiae penetralia, sed factus ad rectam vitae institutionem, suaeque ipsius vitae factis et memoria satis occupatus, quos sermones Socratis vel ipse audivisset vel a certis hominibus accepisset, religiose descripsit, ita optimam a se Socratis Socraticaeque disciplinae defensionem et descriptionem exhiberi ratus. Quod ut efficeret, satis habuit, quae in memoria recondita essent magistri de gravissimis disciplinae moralis partibus colloquia, fideliter enarrare atque ita demonstrare, pietatem erga deos illum nunquam violasse, iuventutem nunquam corrupisse. Dubitaveris quidem, quem Xenophon describit, num is verus sit habendus Socrates. Mirum est enim ex Xenophontis descriptione Socratem optima quidem quaeque, quibus virtutem adiuveret, docuisse, verum etiam virtutis pretium in utilitate posuisse et miris quibusdam controversiis ita se implicuisse in doctrina sua, ut id vix dignum videretur viro eo, qui tanquam exemplar imitatione dignissimum propositus esset Platoni, Euclidi, Antistheni, quique per omnem antiquitatem summis laudibus efferretur. Ad ea hoc unum respondeo, errare eos, qui Socratem aut philosophum summum, disciplinae perfectae omnibusque numeris absolutae conditorem, aut mirificum quendam praesti-

DE COMMENT. XENOPH. BREVIS DISPUTATIO

giorem habendum esse dicant. Neutrum verum aut credibile: alioquin enim aut discipulorum, maxime Xenophontis fides valde imminuitur etque de eorum virtute et gloria detrahitur aut inexplicabilis est vis fascinationis, qua praestantissima antiquitatis ingenia irretivisse illum dicas. Verius iudicaverunt Herderus, Tennemannus, Wiggersius, Schleiermacherus.

A.

CAPUT I.

Πολλάκις ἰθαύμασα, τίσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἐπεισαν οἱ ἱ γραψάμενοι Σωκράτην, ὥς ἄξιός ἐῖη θανάτου τῇ πόλει. ἡ μὲν γὰρ γραφή κατ' αὐτοῦ τοιάδε τις ἦν· Ἀδικεῖ Σωκράτης οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσφέρων· ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων.

Πρῶτον μὲν οὖν ὥς οὐκ ἐνόμιζεν οὓς ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, ποῖω ποτ' ἐχρήσαντο τεκμηρίω; θύων τε γὰρ φα-

CAP. I. Socratem neque patriorum deorum contemptorem neque novorum auctorem fuisse docetur.

1. οἱ γραψάμενοι Σωκράτην, qui actionem instituerant, Meletus, malus quidam tragoediarum et cantilenarum scriptor, Anytus coriarius et Lyco rhetor. Plat. Apol. 23 e. Euthyphr. 2 b. — Σωκράτην. Hunc accusativum, ab Atticistis minus probatum, Xenophontis, Σωκράτη Platonis proprium esse volunt. Heterocliton est, Buttm. 56. n. 4. Matth. gr. mai. I. p. 195. Quamquam libri parum sibi constant. Vulgo edebatur Σωκράτη III, 8, 1. Apol. 20. Dativus est Σωκράτει, libris hic illic Σωκράτη exhibentibus. — ὥς ἄξιός — πόλει, merere eum mortem de republica; dignum esse, qui a republica capitis condemnaretur. Relationem ad personam, cui aliquid convenit et pretium aliquod habet, idem dativus indicat 3, 3. II, 1, 34. 3, 6. ἄξιόν ἐστιν ἐμὸν μισεῖν αὐτόν. 5, 1. ἐξετάζειν ἑαυτόν, ὅπου τοῖς ἑλλοῖς ἄξιός ἐστι. 4. Matth. 387. Rost. p. 508. Similiora habes I, 2, 62. 64. Porson. Eurip. Hec. 309. ἡμῖν δ' Ἀχιλλεύς ἄξιός τιμῆς. Sublata est relatio, quamvis eadem significatione iustum est retenta, Cyrop. VII, 5, 56. ἡδὲ καὶ οὐκίας σε τυχεῖν ἄξιον. Transitus est ab altero casu ad alterum Lys. Epitaph. in. ἄξιον γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κακείνων μεμνησθαι, θυνοῦντας μὲν ἐν ταῖς ψδαῖς etc. — τοιάδε τις, talis quaedam, fere huiusmodi. Ita τις pronomen cum modestia quadam appropinquationem ad alicuius rei similitudinem indicat. II, 5, 3. τὸν μὲν τινα, alium quidem nescio quem. III, 6, 5. πόσαι τινὲς εἰσιν, quanti forte sint (reditus). 7, 1. ποῖόν τινα, qualem fere. IV, 5, 5. πολλοὺς δὲ τινας δεσποτίας ἡγῶ τοὺς τὰ ἄριστα κωλύοντας. Anab. IV, 3, 33. οἱ μὲν τινες — οἱ δὲ πολλοί, et sexcenties. Krüger. Anab. II, 3, 15. Aristoph. Plut. 164. ὁ δὲ κναφεύει τις, fullo quidam est. Matth. 487. 4.

2. Πρῶτον μὲν. Ubinam δὲ respondens est? Alterum crimen c. 2. redarguitur. — διετεθρύλητο, vulgo διετεθρύλλητο. Eustath. II. XXIII, 396. ἡ πλείων χρηστὴς δι' ἐνὸς λ οἶδε

νερός ἦν πολλάκις μὲν οἴκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν κοινῶν
 τῆς πόλεως βωμῶν, καὶ μαντικῇ χρώμενος οὐκ ἀφανὴς ἦν·
 διετεθρύλητο. γάρ, ὡς φαίη Σωκράτης, τὸ δαιμόνιον ἐαυτῷ
 σημαίνειν· ὅθεν δὴ καὶ μάλιστα μοι δοκοῦσιν αὐτὸν αἰτιά-
 σασθαι καὶνὰ δαιμόνια εἰσφέρειν. ὁ δὲ οὐδὲν καινότερον εἰς-
 ἔφερε τῶν ἄλλων, ὅσοι μαντικὴν νομίζοντες ὀλιγοῖς τε χρῶν-
 ται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις καὶ θυσίαις. οὐτοῦ τε γὰρ
 ὑπολαμβάνουσιν, οὐ τοὺς ὕρνιδας οὐδὲ τοὺς ἀπαντῶντας
 εἰδέναι τὰ συμφέροντα τοῖς μαντενομένοις, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς.
 διὰ τούτων αὐτὰ σημαίνειν, κἀκείνος δὲ οὕτως ἐνόμιζεν.
 ἀλλ' οἱ μὲν πλείστοι φασὶν ὑπὸ τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν
 ἀπαντῶντων ἀποτρέπεσθαι τε καὶ προτρέπεσθαι· Σωκράτης
 δὲ ὥσπερ ἐγίνωνσεν, οὕτως ἔλεγε. τὸ δαιμόνιον γὰρ ἔφη
 σημαίνειν. καὶ πολλοῖς τῶν ξυνόντων προηγόρευε τὰ μὲν
 ποιεῖν, τὰ δὲ μὴ ποιεῖν, ὡς τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος.
 καὶ τοῖς μὲν πειδομένοις αὐτῷ συνέφερε, τοῖς δὲ μὴ πει-
 δομένοις μετέμελε. καίτοι τίς οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν, αὐτὸν
 βούλεσθαι μήτ' ἡλθιον μήτ' ἀλαζδὸνα φαίνεσθαι τοῖς συν-
 οῦσιν; ἐδόκει δ' ἂν ἀμφοτέρα ταῦτα, εἰ προυγορεύων ὡς

προφέρειν. Schneider. Plat. Civ. 358 c. — τὸ δαιμόνιον ad-
 iectivum est, vim quandam divinam, quae in homine inest,
 significans, illud divinum quiddam (Cic. Div. I, 54.), quo So-
 crates Xenophonteus se et impelli et revocari, Platonicus re-
 vocari tantum, ac futura sibi significari aiebat.

3. οὐδὲν καινότερον. Quum comparationis notio magis
 ad verbum quam ad adiectivum pertineat, videri potest dictum
 esse pro μᾶλλον καινόν. Sed ea est graecae dictionis consue-
 tudo, ut comparativus etiam cum verbo εἶναι ita coniungatur.
 II, 6, 12. οὕτω μὲν γὰρ ἐχθίων τ' ἂν εἴη καὶ ἀπελαύνει τοὺς ἀν-
 θρώπους ἀφ' ἐαυτοῦ. De usu vocabulorum καινός, καινότερος,
 νέος, νεώτερος absoluto, quem dicunt, ab hoc loco alieno, v.
 Nitzsch. De Comparativis post Platon. Ion. 56. sq. Engelhardt.
 Plat. Euthyphr. p. 87. sq. — νομίζοντες, v. ad IV, 4, 19. —
 φῆμαι, voces humanae, (v. Homer. Odys. XX, 100. 105 sqq.);
 σύμβολα, quaecunque indicia fortuita, ut occursus (infra οἱ
 ἀπαντῶντες), ostenta maxime coelestia. — κἀκείνος δέ. Cum
 Bornemann et L. Dindorfio ex 'eod. F. δέ addidi. Eandem
 dignitatem habere videtur Anab. IV, 8, 19. ἑστρατοπεδεύοντο ἐν
 πολλάις κώμαις καὶ τάπητ' αἰετ' ἐπὶ πολλὰ ἔχουσαι. Vid. ad §. 15.

4. τὸ δαιμόνιον γὰρ ἔφη σημαίνειν. Schneidero γὰρ
 οἱ ἔφη legendum videbatur. Sed quemadmodum deinde legitur
 ὡς τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος, h. e. λέγων τὸ δαιμόνιον προση-
 μαίνειν (Matth. 568. Rost. 130. n. 8. 131. n. 3.), ita pronomini
 reflexivi, maxime autem indefiniti ommissio admodum frequens
 est. II, 2, 6, 6, 32. 7, 12. III, 3, 5.

5. ἀμφοτέρα ταῦτα, καὶ ἡλθιος καὶ ἀλαζών. Matth. 443.
 Buttm. p. 438. Rarius εἶναι in his omitti solet. 7, 4. λαχρὸν μὴ

ὑπὸ Θεοῦ φαινόμενα κῆτα ψευδόμενος ἐφαίνεται. δῆλον οὖν ὅτι οὐκ ἂν προέλεγε, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύειν. ταῦτα δὲ τίς ἂν ἄλλω πιστεύσειεν ἢ Θεῷ; πιστεύων δὲ Θεοῖς πῶς οὐκ εἶναι Θεοὺς ἐνόμιζεν; ἀλλὰ μὴν ἐποίει καὶ τῷδε πρὸς τοὺς ἐπιτηδεύοντας. τὰ μὲν γὰρ ἀναγκαῖα συνεβούλευε καὶ πράττειν, ὡς ἐνόμιζεν ἄριστ' ἂν πραχθῆναι· περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ὅπως ἀποβήσοιτο μαντευσομένους ἔπεμπε, εἰ ποιητέα· καὶ τοὺς μέλλοντας οἴκους τε καὶ πόλεις καλῶς οἰκήσειν μαντικῆς ἔφη

ὄντα δοκεῖν. Anab. VII, 2, 16. Cyrop. VII, 5, 2. Plat. Euthyphr. 11 d. σύ μοι δοκεῖς ὁ Δαίδαλος. — ἐδόκει — ἐφαίνεται — προέλεγε — ἐπίστευεν. Sunt cum conditione enunciata atque rem e praeterito tempore in praesens continuatam indicant. Matth. 508 b. Buttm. 139. 9. Rost. 116. 8. — κῆτα ψευδόμενος. Quemadmodum εἶτα pro. καὶ εἶτα post tempus finitum saepissime infertur (IV, 5, 3. ad II, 2, 14.), ita, quum solum εἶτα post participia subiici soleat, rarius anteponatur, h. l. καὶ negligentius additum esse videtur. Cyrop. IV, 3, 14. ὃ γε μὴν μάλα σιά γε ἂν τις τροβηθείη, μὴ, εἰ δεήσει ἐφ' ἑπ' οὐ κινδυνεύειν πρότερον ἡμᾶς, πρὶν ἀκριβοῦν τὸ ἔργον τοῦτο, κάπειτα μῆτε πεσοῖ ἐτι ὦμεν μῆτε πω ἱππεῖς ἱκανοί, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀμύχανον. Plat. Gorg. 457 b. ἐὰν δὲ, οἶμαι, ῥητορικὸς γενόμενός τις κατὰ ταύτην τῇ δυναμεί καὶ τῇ τέχνῃ ἀδικῇ, οὐ τὸν διδάξαντα δεῖ μισεῖν. Phaedon. 98 c. Vid. ad II, 2, 14. IV, 5, 3. Nonnullorum codicum scriptura καὶ οὐ ψευδόμενος, quam fuerunt qui καὶ οὐ, ψευδόμενος scriberent, vel φαινόμενα (Seidenstücker. in Günther. et Wachsmuth. Athen. II, 1, 92.) vel προσαγορεύων (Finckh. Diarschol. Darmstad. 1829. 108.) intelligentes, neque satis graeca est (debebat esse μὴ) et sententia laborat. Nam neque res futuras, tanquam quae sibi divinitus significatae non essent, praedicere vel suadere, neque quum talia non suaderet, in mendacii crimen cadere potuit. — ταῦτα, quae cum probabilitate aliqua de tempore futuro praedici possunt. — πῶς οὐ, quidni, nonne. 2, 64. Etiam sine negatione πῶς cum indicativo coniungitur. Soph. Phil. 250. πῶς γὰρ κάτοιδ' ὃν γ' εἶδον οὐδ' ἐπώποτε;

6. τὰδε — γάρ. De arcta, quae inter has voces intercedit, ratione exposuit Buttm. p. 432. Idem pronomien 2, 35. infinitivum, 37. substantivum introducit. Cf. II, 6, 38. ad IV, 2, 4. 4, 12. — καὶ πράττειν, h. e. ὡς ἐνόμιζεν —, οὕτω καὶ πράττειν. Herbst. Cf. ad II, 7, 14. — ὅπως ἀποβήσοιτο, quem eventum sint aliquando habitura. Rost. 123. 2. Vid. 3, 2. Alii ὅπως ἂν ἀποβήσοιτο, quem eventum possint futuro quodam tempore habere. Id non dicitur sine aliqua dubitationis de eventu significatione, cui profecto hic nullus locus est. Particulam tamen praetulit etiam Böckh. In Plat. Min. 62, atque eius aliquam explicationem vix haurias ex iis, quae ad II, 4, 1. dicta sunt. Vid. Hermann. Soph. Ai. 1200.

7. καὶ τοὺς μέλλοντας. Particula ad exemplum rei tractatae vel in universum indicatae proferendum pergit. Anab. I, 9, 6. φιλοδηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινδυνότατος. καὶ ἄριστον ποιεῖ ἐπιφερομένην οὐκ εἰρεσεν κ. τ. λ. V, 5, 17. Comment. IV, 4, 2. Ac II, 1, 5. quod pro ὥσπερ codex F. habet καί, fortasse vera scriptura est, quam illud interpretatur. Quarum par-

προςδεῖσθαι· τεκτονικὸν μὲν γὰρ ἢ χαλκευτικὸν ἢ γεωργικὸν ἢ ἀνθρώπων ἀρχικὸν ἢ τῶν τοιούτων ἔργων ἐξεταστικὸν ἢ λογιστικὸν ἢ οἰκονομικὸν ἢ στρατηγικὸν γενέσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀνθρώπου γνώμη αἰρετέα ἐνόμizen εἶναι· τὰ δὲ μέγιστα τῶν ἐν τούτοις ἔφη τοὺς θεοὺς ἑαυτοῖς καταλείπεσθαι, ὧν οὐδὲν δῆλον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. οὔτε γὰρ τῷ καλῶς ἀγρὸν φυτευσασμένῳ δῆλον, ὅστις καρπώσεται, οὔτε τῷ καλῶς οἰκίαν οἰκοδομησασμένῳ δῆλον, ὅστις οἰκήσει, οὔτε τῷ στρατηγικῷ δῆλον, εἰ συμφέρει στρατηγεῖν, οὔτε τῷ πολιτικῷ δῆλον, εἰ συμφέρει τῆς πόλεως προστατεῖν, οὔτε τῷ καλὴν γῆμαντι, ἵν' εὐφραίνεται, δῆλον, εἰ διὰ ταύτην ἀνιάσεται, οὔτε τῷ δυνατοῦς ἐν τῇ πόλει κηδεύας λαβόντι ὀδῆλον, εἰ διὰ τούτους στερησεται τῆς πόλεως. τοὺς δὲ μηδὲν

ticularum. non rarior est confusio quam particularum καὶ et ὡς. Hermann. Lucian. Conscrib. Hist. p. 319. Iacob. Luc. Alex. p. 24. Aptē comparaveris latinum atque, quod sequentia cum adaucta comparationis vi adiungit. Bremi Corn. Eum. X, 3. Herzog. Caes. B. G. IV, 25. Hand. Tursell. I, 465. Neque minus eundem usum habet et. Liv. II, 13. Ita honorata virtute feminae quoque ad publica decora excitatae. Et Cloelia virgo — dux agminis virginum inter tela hostium Tiberim tranavit. — αἰρετέα, alii αἰρετά ex conlectura Schneideri; sed καὶ oppositionem respicit: has artes solo humano consilio, h. e. etiam non adhibitis deorum oraculis suscipiendas esse. μαθήματα enim non est pro praedicato habendum. Thucyd. I, 121. ὃ δ' ἐκεῖνοι ἐπιστήμῃ προὔρουσι, καθαιρετέον ἡμῖν ἐστι μέλει.

8. τῶν ἐν τούτοις, eorum, quae in his artibus insunt, quae in iis exercendis evenire possunt. Bornem. Non est autem otiosum, quod dicitur, circumscribendi genus, quamquam brevius dici potuit τούτων. — οὔτε δῆλον, εἰ. Ubi dubitanter negant Graeci, post verba dubitationis aliquid habentia, veluti σέπτομαι, οὐκ οἶδα, τίς οἶδεν, ἀδελόν ἐστι, solum εἰ inferunt, ubi ex nostra dicendi ratione negatio additur. Sic etiam Latini post dubito, haud scio, alia an usurpant. Krüger. Anab. III, 2, 22. Vid. ad 3, 5. — ἵν' εὐφραίνεται. Non dixit εὐφραίνετο. Coniunctivo ubique effectus significatur tanquam in ipsa actione positus atque ex illa ipsa suspensus; optativo vero tanquam ex aliqua, quae inest in subiecto, cogitatione pendens; unde ille post praesens, hic post praeteritum usum habet frequentem. Nitzsch. ad Odyss. I. p. 149. Rost. 122. II. n. 4. Hermann. Vig. 850. sq. Soph. El. 56. — στερησεται, futurum medii passiva significatione, ut saepe, quamquam nec passiva forma spernitur, immerito sprete a Grauerto Aristid. Declam. Lept. II, 9. Cf. ad 6, 14. Buttmann. 113, 5.

9. ἐπὶ τὴν γαῦν. Articulus ita dicitur, ut si γαῦν ad κυβερνᾶν appositum esset. Bornem. Antea legebatur ἐπὶ ζεύγος. Similiter II, 6, 38. est ἐπιτρέπειν τὴν γαῦν, sc. quam quis habet. III, 9, 11. primum est ἐν νηϊ, deinde ἐν τῇ νηϊ. — ἃ τοῖς ἀνθρώποις — διακρίνειν. Nota attractio. Paullo infra legitur μαθόντας, scilicet quia illic non est dativus ἀνθρώποις diserte

τῶν τοιούτων οιομένους εἶναι δαιμόνιον, ἀλλὰ πάντα τῆς ἀνθρωπίνης γνώμης, δαιμονῶν ἔφη· δαιμονῶν δὲ καὶ τοὺς μαντευομένους, ἃ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκαν οἱ θεοὶ μαθοῦσι διακρίνειν, οἷον εἴ τις ἐπερωτήῃ, πότερον ἐπιστάμενον ἡγιοχεῖν ἐπὶ ζεύγος λαβὼν κριῖτον ἢ μὴ ἐπιστάμενον, ἢ πότερον ἐπιστάμενον κυβερνᾶν ἐπὶ τὴν ναῦν κριῖτον λαβεῖν ἢ μὴ ἐπιστάμενον, ἢ ἃ ἔξεστιν ἀριθμήσαντας ἢ μετρίσαντας ἢ στήσαντας εἰδέναι· τοὺς τὰ τοιαῦτα παρὰ τῶν θεῶν πυνθανομένους ἀθέμιστα ποιεῖν ἡγείτο. ἔφη δὲ δεῖν ἃ μὲν μαθύντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοί, μανθάνειν, ἃ δὲ μὴ δῆλα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί, πειρᾶσθαι διὰ μαντικῆς παρὰ τῶν θεῶν πυνθάνεσθαι· τοὺς θεοὺς γὰρ οἷς ἂν ὧσιν ἕλεω, σημαίνειν.

Ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνός γε αἰεὶ μὲν ἦν ἐν τῷ φανερωῷ. πρῶτ¹⁰ τε γὰρ εἰς τοὺς περιπύτους καὶ τὰ γυμνάσια ἦει καὶ πληθούσης ἀγορᾶς ἐκεῖ φανερὸς ἦν, καὶ τὸ λοιπὸν αἰεὶ τῆς ἡμέρας ἦν, ὅπου πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι· καὶ ἔλεγε μὲν ὥς τὸ πολὺ, τοῖς δὲ βουλομένοις ἐξῆν ἀκούειν. οὐδεὶς δὲ πώποτε¹¹ Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον οὔτε πρᾶττοντος εἶδεν οὔτε λέγοντος ἤκουσεν, οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν πάντων

expressus: quamquam hoc etiam addito accusativus participii locum habebat. Cf. II, 6, 26. III, 9, 9. Cyrop. II, 1, 15. ἔξεστι δ' ὑμῖν λαβόντας ὅπλα εἰς τὸν αὐτὸν ἡμῖν κίνδυνον ἐμβαίνειν. Accusativo potuit scriptor uti III, 11, 1, οὐ γὰρ δὴ ἀκούσασί γε τὸ λόγου κριῖτόν ἐστι καταμαθεῖν. Utriusque nostri loci rationem explicatam v. apud Buttmann. 144. n. 5. 142. n. 2. Matth. 536. Rost. 127. n. 2. Stallbaum. Plat. Euthyphr. 5a. Crit. 51d. Accusativus, qui arcte cum infinitivo cohaeret, in enuntiationibus potissimum universe dictis locum habere, vel distinctior in eo actionis notio inesse videtur. III, 12, 8. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἀμελοῦντα. Vid. ad 1, 2, 49. III, 3, 10. IV, 5, 11.

10. ὅπου — συνέσεσθαι, ubi cum plurimis esset conversatus. Soph. Trachin. 899. κρύψας' ἑαυτήν, ἔνθα μή τις εἰσέλδοι.

11. οὐδεὶς — ἤκουσεν. Est haec attractio, qua ἰδεῖν, sequente nimirum verbo ἀκούειν, cum genitivo construitur, praecunte Hermann. Soph. Trach. 393. ita fere solvenda: οὐδεὶς δὲ πώποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲ ἀνόσιον πρᾶττοντος εἶδε τοῦτο vel Σωκράτην τοιοῦτόν τι πρᾶττοντα. Lucian. Dial. Mort. VI, 2. ἐμφραξαμένη τὰ ὄψα, ὥς μηδὲ ἀκούσασιν αὐτοῦ ὕβριστικὰ ἱκετεύοντος, ἀπῆλθον. Matth. 317. Rost. 108. n. 11. — ἡπερ τῶν ἄλλων οἱ πλείστοι. Quia non modo non ut reliqui, sed prorsus non de rerum natura disseruisse dicendus fuisset Socrates, vir doctus Diar. Hal. 1827. 213. ἡπερ in ὡςπερ mutari; Finckhius, coll. Euseb. Praepar. evang. I, 8. XV, 62. et A. Gell. N. A. XIV, 3, Diar. Darmstad. 1829. 108. legi voluit ἢ περὶ τῶν ἄλλων ὧν οἱ πλείστοι. Sed dicitur Socrates omnino aliter de rerum natura quam reliquorum plerique iudicasse et disseruisse. Nam loquutus quidem est de ea (περὶ τῶν φυσικῶν disputavisse ex

φύσεως, ἥπερ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι, διελέγετο σκοπῶν, ὅπως
 δ̄ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος ἔφν καὶ τίσιν ἀνάγ-
 καις ἑκαστα γίγνεται τῶν οὐρανίων, ἀλλὰ καὶ τοὺς φρον-
 12 τίζοντας τὰ τοιαῦτα μωραίνοντας ἀπεδείκνυε, καὶ πρῶτον
 μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερά ποτε νομίσαντες ἱκανῶς ἤδη
 τὰνθρώπινα εἶδέναι ἔρχονται ἐπὶ τὸ περὶ τῶν τοιοῦτων φρον-
 τίζειν, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκο-
 13 ποῦντες ἡγοῦνται τὰ προσήκοντα πράττειν. Ἐθαύμαζε δ' εἰ
 μὴ φανερόν αὐτοῖς ἔστιν, ὅτι ταῦτα οὐ δυνατόν ἐστιν ἀν-

ipso Xenophonte I, 4. intelligens testatur Diog. Laërt. II, 45.),
 non tamen eam in partem ut (ἥπερ) reliqui, σκοπῶν ὅπως etc.
 Vid. Stallbaum, Plat. Apol. 18 b. — τοὺς φροντίζοντας τὰ
 τοιαῦτα. Φροντίζειν rarius cum accusativo adiectivorum et pro-
 nominiū constructum, et ibi tantum, ubi meditandi, excogitandi
 potestatem habet; v. II, 1, 34. Sed si, quod solet, simpliciter
 sollicitudinem, qua quis afficitur, significat, vel genitivum vel
 περὶ secum habet. Matth. 348. n. 2. De sententia cf. IV, 7, 6.
 ἀπεδείκνυε, Codex F. habet ἀπεδείκνυ. Vid. ad I, 6, 3.

12. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσκόπει. Respondet §. 15,
 ubi quae leguntur ἐσκόπει δὲ περὶ αὐτῶν καὶ τὰδε, faciunt ad
 genitivum αὐτῶν explicandum, qui ad τοὺς φροντίζοντας pertinet
 et ex enuntiato sequente pendet, quod pro substantivo habendum
 est. Poterat dici τὸδε αὐτῶν, ut Plat. Theaet. 182a. σκόπει δὴ
 μοι τὸδε αὐτῶν. Similem genitivum habes 6, 1. III, 6, 17. ἐνθυμοῦ
 δὲ καὶ τῶν εἰδόντων ὃ τί τε λέγουσι καὶ ὃ τι ποιοῦσι. 7, 8. θαυμάζω
 σου, εἰ τοῦτοις μηδὲνα τρόπον οἷε δυνήσεσθαι προσερχθῆναι.
 Cyrop. I, 6, 44. μάθε δὲ μου καὶ τὰδε. V, 2, 18. ἐνενόησε δὲ αὐ-
 τῶν καὶ ὡς ἐπηρώτων ἀλλήλους τοιαῦτα. VIII, 1, 40. Anab. III,
 1, 19. διαδεόμενος αὐτῶν ὅσῃ μὲν χώραν καὶ ὅσῃν ἔχοιεν. IV, 6,
 17. 8, 5. μάθε πρῶτον αὐτῶν τίνες εἰσίν. Hell. II, 3, 53. VII, 5,
 8. ἐπαινώ αὐτοῦ ὅτι τὸ στρατόπεδον — ἐποίησται. Engelh. Plat.
 Lach. p. 42 sq. Buttm. 132. n. 7. Matth. 317. — τὰνθρώ-
 πινα εἶδέναι. Licet τὰ ἀνθρώπεια infra sequatur, hic tamen
 exhibitam a plerisque libris, in quibus etiam codex F. est, alteram
 formam bis tueri praestat. Horum enim adiectivorum de discrimi-
 mine quidquid dicant, veluti ἀνθρώπειος significare id, quod ad
 hominem pertineat, ἀνθρώπινος quod hominis proprium sit: parum
 tamen ipsi Graeci distinxisse videntur. ἀνθρώπινα πράγματα
 IV, 1, 2, 2, 27. Plat. Apol. 27b. ἀνθρώπεια πράγματα 6, 5. Hero-
 dot. I, 32. ἀνθρωπίνῃ φύσει Hellen. VII, 1, 2. Plat. Civ. 452e.
 ἀνθρωπεία φύσις Thucyd. I, 76. II, 50. Quare perpetua harum
 vocum in libris permutatio est. Ellendt. Arrian. VII, 20. —
 τὰ μὲν ἀνθρώπινα — τὰ δαιμόνια δὲ. Hac particularum
 inversione nihil frequentius. v. 2, 24, 42. II, 1, 16. III, 9, 8. IV, 2,
 20. 26. 5, 11. Utramque rationem habes 2, 14: ubi vide, quid
 utraque differat. Cf. ad IV, 1, 3. Bornem. Anab. III, 2, 7. Sym-
 pos. II, 2, p. 61. De particula μὲν cf. Anab. V, 8, 24.

13. εἰ μὴ — ἔστιν. De εἰ post verba animi affectum signifi-
 cantia illato v. Buttm. p. 427. Rost. 121. n. 5. de indicativo
 ἔστιν Matth. 507. 3. — ἐπεὶ — δοξάζειν. Plat. Sympos. 189c.
 ἐμοὶ γὰρ δοκοῦσιν ἀνθρωποὶ παντίπασι τὴν τοῦ ἔρωτος δύναμιν

θρώποις εὔρεῖν· ἐπεὶ καὶ τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταῦτὰ δοξάζειν ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις ὁμοίως διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. τῶν τε γὰρ 14 μαινομένων τοὺς μὲν οὐδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τοὺς δὲ καὶ τὰ μὴ φοβερά φοβεῖσθαι, καὶ τοῖς μὲν οὐδ' ἐν ὄλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι λέγειν ἢ ποιεῖν ὅτιοῦν, τοῖς δὲ οὐδ' ἐξιτητόν εἰς ἀνθρώπους εἶναι δοκεῖν, καὶ τοὺς μὲν οὐθ' ἱερὸν οὔτε βωμὸν οὔτ' ἄλλο τῶν θείων οὐδὲν τιμᾶν, τοὺς δὲ καὶ λίθους καὶ ξύλα τὰ τυχόντα καὶ θηρία σέβεσθαι· τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως μεριμνώντων τοῖς μὲν δοκεῖν ἐν μόνον τὸ ὄν εἶναι, τοῖς δ' ἄπειρα τὸ πλήθος, καὶ τοῖς μὲν αἰετὶ κινεῖσθαι πάντα, τοῖς δ' οὐδὲν ἂν ποτε κινήσῃναι, καὶ τοῖς μὲν πάντα γίνεσθαι τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δὲ οὐτ' ἂν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν οὔτ' ἀπολεῖσθαι. ἐσκόπευ δὲ περὶ αὐτῶν 15 καὶ τάδε· ἄρ' ὥσπερ οἱ τὰν θρώπεια μανθάνοντες ἡγοῦνται τοῦθ' ὅ τι ἂν μάθωσιν, ἐαυτοῖς τε καὶ τῶν ἄλλων ὅτι ἂν βούλωται, ποιήσιν, οὕτω καὶ οἱ τὰ θεία ζητοῦντες νομίζουσιν; ἐπειδὴν γινώσκιν, αἷς ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται, ποιήσιν, ὅταν βούλωται, καὶ ἀνέμους καὶ ὕδατα καὶ ὥρας καὶ οἶου δ' ἂν ἄλλου δέωνται τῶν τοιοῦτων, ἢ τοιοῦτο μὲν

οὐκ ἡσθῆσθαι, ἐπεὶ αἰσθανόμενοι γε μέγιστ' ἂν αὐτοῦ ἱερὰ κατασκευάσαι. ubi v. Stallbaum, Matth. 538. Rost. 121. n. 4. Apud Herodotum nihil fere ea re frequentius.

14. τῶν τε γὰρ μαινομένων — τῶν τε — μεριμνώντων. Ubi duo similia componuntur, etiam apud pedestris orationis scriptores ita sibi τέ — τέ respondent. v. 2, 4, 3, 1. II, 1, 9. Anab. IV, 8, 13. quadruplex τέ est. Matth. 626. — ἐν μόνον τὸ ὄν εἶναι, unum esse omnia, quae erat sententia Xenophanis. — τοῖς μὲν, repete δοκεῖν. — τοῖς δὲ — κινήσῃναι. Materiae aeternitatem mutatione et motu carentem defendebat Zeno Eleates, qui mundi ortum et finem simul negabat. Schneid.

15. καὶ οἶου δ' ἂν. Voculam δὲ omisit Schneiderus, scilicet quod propter sequentia καὶ — δὲ particularum significatio supervacanea esse videretur; sed quum καὶ — δὲ sit atque etiam, maxime in novae rei accessione (III, 9, 15), tum particulae singularis usus et continuationis significatio est in enuntiativis universalibus post relatiiva, quem usum quamquam ceterioris graecitatis proprium esse contendunt viri docti, ad singula tamen melioris notae scriptorum exempla pertinere docet Bernhardy Syntax. ling. graec. p. 483 sq. Cf. 2, 43. Plat. Sympos. 199b. Bast. ep. crit. p. 219. — ἀρκεῖ δ' αὐτοῖς γινώσκειν μόνον. Docet hic locus et qui legitur II, 2, 6. καὶ οὐκ ἀρκεῖ θρέψαι μόνον, hoc vocabulum μόνον cum verbo ἀρκεῖν cum aliqua abundantia coniunctum non tam ad hoc verbum quam ad infinitivum pertinere. I, 4, 13. Sed v. Hellen. III, 2, 21. οὐ μόνον ταῦτ' ἡρκευ. ubi v. Schneider. Cyrop. VIII, 8, 16. 17. Wolf. Demosth. Leptin. 497,

οὐδὲν οὐδ' ἐλπίζουσιν, ἀρκεῖ δ' αὐτοῖς γινῶμαι μόνον, ἥ τῶν
 16 τοιοῦτων ἕκαστα ῥήγεται; περὶ μὲν οὖν τῶν ταῦτα πραγμα-
 τισμένων τοιαῦτα ἔλεγεν· αἰτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπείων
 ἂν αἰ διελέγετο σκοπιῶν. τί εὖσεβές, τί ἀσεβές· τί καλόν,
 τί αἰσχρόν· τί δίκαιον, τί ἀδίκον· τί σωφροσύνη, τί μανία·
 τί ἀνδρεία, τί δειλία· τί πόλις, τί πολιτικός· τί ἀρχὴ ἀν-
 θρώπων, τί ἀρχικὸς ἀνθρώπων· καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἃ
 τοὺς μὲν εἰδότας ἤγειτο καλοὺς καγαθοὺς εἶναι, τοὺς δ'
 ἄγνοοῦντας ἀνδραποδώδεις ἂν δικαίως κεκλήσθαι.

17 Ὅσα μὲν οὖν μὴ φανερός ἦν ὅπως ἐγίγνωσκεν, οὐδὲν
 θαυμαστὸν ἐπέρ τοῦτων περὶ αὐτοῦ παραγινῶναι τοὺς δι-
 18 καστὰς· ὅσα δὲ πάντες ᾔδεισαν, οὐ θαυμαστὸν, εἰ μὴ τοῦτων
 ἐνεθυμήθωσαν; βουλεύσας γὰρ ποτε, καὶ τὸν βουλευτικόν

13. Isocr. Aegin. c. 22. ubi hanc esse duarum constructionum confusionem dicit Baiter. Panegy. p. 81. Idem valet de ἐξαρκεῖν. Isocr. Aegin. 394a. Iys. Simon. 23. Bekk.

16. ἂν αἰ διελέγετο. Ἡ particula nonnullis displicuit propter additum, opinor. αἰ: sed cum indicativo cuiusvis temporis coniunctam nihil aliud significare, quam accidere vel accidisse aliquid, quotiescunque occasio ita ferret, docuit Herm. Vig. 820. Matth. 599. 1. v. IV. 6. 13: neque desunt similia. cfr. 7, 2n. IV. 1. 2. πολλάκις γὰρ ἔρη μὲν ἂν. Hellen. VI. 2. 28. πολλάκις — ἐπαύρησεν ἂν τὸ κεῖν ἐπὶ τῆς ἥς κατὰ ταῦτα τὰ χωρία. Plat. Sympos. 217b. ὅσπερ εἰδοὶ ἂν ῥητο. Aristoph. Av. 1601. ἀλκυονίδες δ' ἂν ἤεν ἡμέρας αἰ. Rost. p. 594. Neque vero ab graecae linguae ingenio abhorrent exempla vel abunde positae vel ibi etiam additae vocis αἰ et similibus, ubi non sermo est nisi de re saepius facta. Plat. Menex. 235b. τὰ πολλὰ αἰ. moistentheils immer. Non dissimile latinum *plerique omnes*. Gorg. 491a. αἰ σαρτίδας λέγων οὐδὲν παύει. Xen. Anab. IV. 3. 2. πάσας ἡμέρας μαχόμενοι διατελεσαν. Ceterum non alieno hic loco posita est particula; pendet enim fere eius collocatio ex aurium arbitrio. — ἀνδρεία, alii ἀνδρία. Quomodo utrumque differat, expositum a me est Quaest. Xen. 1, 11 sq. Est autem (derivatum ab ἀνδρεῖσθαι, i. q. ἀνδρῶσαι) eius, qui virum sese exhibet, ἀνδρεῖσθαι. Utrumque quid sit, interpretatur Xenophon IV. 6, 10. (cf. Cic. Tusc. IV. 24. Offic. I. 23.) et Plato Cratyl. 413e. Ἀνδρία, quod recte scribitur III. 9. 1. IV. 6, 10. est virtus, ἀνδρεία virilitas. De Platonico harum vocum usu v. Schneider. Cir. 351b. — εἶναι — ἂν κεκλήσθαι. V. ad IV. 7, 9.

17. ὅσα μὲν — ἐγίγνωσκεν. Εἰγινώσκεν si iudicandi de aliqua re habet significationem, construi solet cum τῷ et genitivo. v. 2, 19. ὅσα δὲ πάντες ᾔδεισαν, intell. ὅτις ἐγινώσκεν. — τοῦτων ἐνεθυμήθωσαν. IV. 5, 9. sine discrimine significationis verbum cum accusativo rei coniunctum est, quamquam pronominum paullo liberior usus est. Cyrop. IV. 2. 3. ταῦτα διθυμήσας ἐδίδεν αὐτοῖς. Matth. 349. Genitivum personae, qui III. 6, 16. 17. invenitur, ad §. 12. vidimus aliter explicandum esse. Rost. p. 408 sq. Engelh. Plat. Lach. p. 43.

18. βουλεύσας, quum factus esset de senatu quingentorum:

ὄρκον ὁμόσας, ἐν ᾧ ἦν κατὰ τοὺς νόμους βουλευεῖν, ἐπιστάτης ἐν τῷ δήμῳ γενόμενος, ἐπιθυμήσαντος τοῦ δήμου παρὰ τοὺς νόμους ἐννέα στρατηγούς μὴ ψήφῳ τοὺς ἀμφὶ Θράσυλλον καὶ Ἐρασινίδην ἀποκτεῖναι πάντας, οὐκ ἠθέλησεν ἐπιψηφίσαι, ὀργιζομένου μὲν αὐτῷ τοῦ δήμου, πολλῶν δὲ καὶ δυνατῶν ἀπειλούντων· ἀλλὰ περὶ πλείονος ἐποίησατο εὖορκεῖν ἢ χαρίσασθαι τῷ δήμῳ παρὰ τὸ δίκαιον καὶ φυλάξασθαι τοὺς ἀπειλοῦντας. καὶ γὰρ ἐπιμελεῖσθαι θεοὺς ἐνόμι- 19
ζεν ἀνθρώπων οὐχ ὅν τρόπον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν· οὗτοι μὲν γὰρ οἴονται τοὺς θεοὺς τὰ μὲν εἰδέναι, τὰ δ' οὐκ εἰδέναι· Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἡγείτο θεοὺς εἰδέναι, τὰ τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῇ βουλευόμενα, παν-

qui secundum decem populi attici tribus in decem prytanias divisus res publicas ita administrabat, ut singulae tribus per 35 vel 36 dies rebus praesent. Ex quibus qui singulis hebdomadibus decenviri sorte legebantur, qui senatui praesiderent, *πρόεδροι*, eorumque princeps *ἐπιστάτης* dicebatur. Et Socrates quidem tum fuit *ἐπιστάτης*; tribus suae Antiochidos, quum de praetoribus publice puniendis ageretur, qui quum pugna ad Arginusas insulas; Ol. 93, 2. an 3, incertum, v. L. Dindorf. ad Hellen. apud Reimerum edita p. 286; contra Laeodaeemonios feliciter pugната, tempestate coorta impediti, caesos sepeliri non curavissent, capitis damnati sunt. Cf. IV, 4, 2. Plat. Apol. 32b. ibique Stallb. et Engelh. Gorg. 473e. De nominibus non convenit inter scriptores. Decem creati sunt bello coorto; supplicio sex periisse narrat Xenoph. Hellen. I, 7, 2. 34. Periclem (de quo v. ad III, 5), Diomedontem, Lysiam vel Leontem, Aristocratem, Thrasyllum, Erasinidem. Nomina reliquorum v. ib. I, 5, 16; ex quibus Protomachus et Aristogenes non erant Athenas reversi, Conon non interfuerat proelio. Accusatores subornavit Theramenes. — βουλευσας — γενόμενος. De participiis sine copula coniunctis v. ad III, 13, 5. II, 8, 3. Matth. 557, 5. — *μὴ ψήφῳ*, de omnibus simul, quum leges iuberent de singulis seorsum sententiam ferri, *κρίνειν δίκην ἕκαστον*, Hell. I, 7, 37. — *ἐπιψηφίσαι*, in *suffragia mittere*. Cf. IV, 4, 2, ubi eadem res narratur, οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ ψηφίσασθαι. — *περὶ πλείονος ἐποίησατο*. In his dictionibus *περὶ* idem esse quod *ἀντὶ* docet Matth. 589. Sed praestantiae significationem in vulgari sermone non amplius conspicuam, quam olim tanquam adverbium habebat, in his loquutionibus tenere videtur. Krüger. Anab. I, 9, 7. ed. min. Bernhard. Syntax. 260.

19. τὰ τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα non repetito articulo coniungi satis frequens est; non repetitur enim, ubi scriptor plura nomina una natione complecti vult. II, 1, 20. 2, 5. Verum ubi novum deinde vel oppositum aliquod additur, quod per se stare indicandum est, articulo opus est. III, 10, 3. 5. τὸ μεγαλοπρεπές τε καὶ ἐλευθέριον καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνελεύθερον. Plat. Civ. 334e. τὸν δοξογόν τε καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν γίλον. ubi v. Schneider. 341b. τὸν ἀρχογόν τε καὶ τὸν κρείττονα. Pausan. I, c. 17, 2. ἡ Κενταύρων καὶ ἡ Λαπιθῶν μάχη. Contra Anab. VII,

ταχοῦ δὲ παρῆναι καὶ σημαίνει τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων.

- 20 Θαυμάζω οὖν, ὅπως ποτὲ ἐπελοθῆσαν Ἀθηναῖοι, Σωκράτην περὶ τοὺς θεοὺς μὴ σωφρονεῖν, τὸν ἀσεβὲς μὲν οὐδὲν ποτε περὶ τοὺς θεοὺς οὐτ' εἰπόντα οὔτε πρῶξαντα, τοιαῦτα δὲ καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα περὶ θεῶν, ὅλ᾽ αἱ τις ἂν καὶ λέγων καὶ πράττων εἴη τε καὶ νομίζοιτο εὐσεβέστατος.

CAPUT II.

- 1 Θαυμαστὸν δὲ φαίνεται μοι καὶ τὸ πεισθῆναι τινὰς, ὡς Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν, ὃς πρὸς τοῖς εἰρημένοισι πρῶτον μὲν ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος ἦν, εἶτα πρὸς χειμῶνα καὶ θέρους καὶ πάντας

7, 36. ἡ δύναμις τοῦ τε ἀποδιδόντος καὶ λαμβάνοντος, ubi nunc alterum τοῦ additur. Vid. Engelh. Plat. Menex. 237 a, ubi ex Charmide 160 b. est τὰ τοῦ τάχους τε καὶ τῆς δξύτητος καλλίω φαίνεται ἢ τὰ τῆς βραδύτητος τε καὶ ἡσυχιότητος. et ad Euthyphr. 7 d, ubi (sub litt. c.) primum est περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἐλάττοντος, deinde περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κορυφώτερου. Phaed. 94 d. τὰ τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἱατρικὴν, quod dici quidem potuit omisso altero loco articulo τὴν, non potuit addito iterum articulo τὰ. Neque omnino eam legem accurate ubique observavisse videntur Graeci, ut sint qui eos negligentiae crimine absolvi posse negent. V. ad 2, 53.

20. οὐδὲν ποτε περὶ τοὺς θεοὺς, nihil quod ad deos pertineret. Genitivus proprie significat *super diis*, quod quum paullo post dici vix sit consentaneum, verba περὶ θεῶν ambiguum est utrum excusanda an damnanda videantur. Sed neque in ipsa casuum varietate quidquam inest offensionis; v. Plat. Euthyphr. 3 b. καινοτομεῖν περὶ τὰ θεῖα, 5 a, καινοτομεῖν περὶ τῶν θεῶν; neque desunt exempla promiscui eorum casuum usus, de quo v. Abresch. Dilucid. Thucyd. 387 sqq. vel alterius casus pro altero positi: accusativi pro genitivo Isocr. Euag. 177, 21. ἅπαντα τὰ τοιαῦτα περὶ τὴν ἐκείνου φύσιν δηθῆναι μάλιστα ἂν ἀρμόσειεν, quo ex oratore exempla insolentiora composita v. apud Strang. Demonic. p. 38.; genitivi pro accusativo Hellen. VI, 1, 19. ἐγὼ δὲ πάντων ἐπάνεμι, ὅθεν εἰς τὰς περὶ Ἰάσονος πράξεις ἐξέβην. quem ad locum Dindorfius comparavit Diod. V, 35. εἰρηται ἡμῖν καὶ ἐν ταῖς περὶ Ἡρακλέους πράξεσι τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ὄρη. Plat. Cratyl. 424 c. οὕτως γὰρ πού λεγούσιν οἱ δεινοὶ περὶ τούτων. Usum autem hunc promiscuum maxime ad adiectiva pertinere observat Lörz. Plat. Menex, 235 e., ubi est διδάσκαλος οὕσα οὐ πᾶν φαῦλη περὶ ἡθροικῆς, ut Lach. 186 e. μαθητῆς οὐδενός περὶ τῶν τοιούτων.

CAP. II. Socratem iuventutem non corrupisse ostenditur.

1. εἶτα et ἔπειτα post πρῶτον μὲν sine δέ tam saepe infertur, ut is usus sit pro legitimo habendus. Vid. 4, 1, 7, 2, III, 6, 2, ubi maior codicum auctoritas δέ tolli iussit; 9, 8, 5, 11, 12, 14.

πύρους καρτερικώτατος, ἔτι δὲ πρὸς τὸ μετρίων δέσθαι πεπαιδευμένος οὕτως, ὥστε πᾶν μικρὰ κεκτημένος πᾶν ῥαδίως ἔχειν ἀρκοῦντα. πῶς οὖν αὐτὸς ὢν τοιοῦτος ἄλλους; ἂν ἢ ἀσεβεῖς ἢ παρανόμους ἢ λίχνους ἢ ἀφροδισίων ἀκρατεῖς ἢ πρὸς τὸ πονεῖν μαλακοὺς ἐποίησεν; ἀλλ' ἔπαισε μὲν τούτων πολλοὺς, ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμεῖν καὶ ἐλπίδας παρασχών, ἂν ἑαυτῶν ἐπιμελῶνται, καλοὺς κἀγαθοὺς ἔσθαι, καίτοι γε οὐδενώποτε ἐπέσχετο διδάσκαλος εἶναι;

IV, 2, 31. 5, 1. 8, 1. Cf. Bornem. Anab. I, 3, 2. Heindorf. Plat. Phaedon. 86e, qui εἶτα δὲ ἔλεξε rarius dici putat. Idem fit post τῶς μὲν, v. Hellen. II, 2, 17. Lucian. Tox. c. 17. Particulam omittendi consuetudo fuit maxime, ut videtur, oratorum; additae apud Isocratem duo esse exempla demonstrat Baier. Panegy. 91; apud Demosthenem nullum Krüger. Annot. Dem. Phil. I. p. 9. Vid. tamen Schaef. Appar. II, 348, — κεκτημένος. Recto casui iungitur ὥς vel ὥστε, si verbum, e quo pendet particula, de eadem re vel persona intelligitur, de qua nominativus. Hermann. Vig. 743. 852. Matth. 536. cf. III, 9, 7. Non aliter iudicandum est de articulo cum infinitivo coniuncto. III, 3, 1. τοῦ πρώτος τῶν ἱππέων ἐλαύνειν (ἐνεκα); v. ad §. 55; eademque de causa scriptum est III, 11, 8. ποδάρεις εἶσιν, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τρέχοντες ἀποφεύγειν. Sed Thucyd. I, 91, ubi est ἡ πόλις τετελεγίσται ἤδη, ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας, posse etiam ἱκανὴ εἶναι ferri censet Lobeck. Phrynich. 750. Vid. ad II, 5, 4.

2. ἀλλ' ἔπαισε μὲν. Pars orationis, in qua dē sequi debebat, omissa est; ut 5, 5. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, h. e. at aliis fortasse secus videtur. Cf. III, 5, 9. ad III, 12, 1. Anab. II, 1, 20. ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις. Locus simillimus, qui est §. 4. φανερός ἦν τῶν συνόντων τοὺς πονηρὰς ἐπιθυμίας ἔχοντας τούτων μὲν παύων, πῶς δὲ — ἀρετῆς — προτρέπων ἐπιθυμεῖν, docet, ita fuisse scriptorem perfecturum: ἐποίησε δ' ἀρετῆς ἐπιθυμεῖν καὶ ἐλπίδας παρέσχεν. Deflexit autem ab orationis continuatione, quum vidisset, Socratem eo ipso, quod studio virtutis imbuisset, discipulos suos a vitiis, quae nominavit, absterruisse: quod non fecit altero illo loco propter participiorum coacervationem. IV, 3, 17. post verba Ἀλλὰ χρὴ τῆς μὲν δυνάμεως μηδὲν ὑπερβῆναι orationem recte vidit Bornemannus scriptorem, nisi alia quaedam ei interponere placuisset, ita continuaturum fuisse: τιμῶντα δὲ οὕτως τοὺς θεοὺς θαρσύνειν. Vid. id. ad Cyrop. III, 3, 35. Nonnunquam opposita enuntiatio ex antecedentibus ellici potest: quae ratio ne a romana quidem lingua abhorret. Cic. Verr. IV, 33. Hoc (simulacrum Dianae) translatum Carthaginem locum tantum hominesque mutarat: religionem quidem pristinam conservabat. Easdem illas particulas ἀλλὰ — μὲν II, 6, 21. paragrapho 22. sequitur ἀλλ' ὁμοῖς. III, 3, 3. ἀλλὰ. IV, 2, 26. δέ. Dicitur autem in his μὲν cognationem cum μὴν ostendere. Krüger, Anab. I, 7, 6. Simili ratione δέ scribitur suppressa ea parte sententiae, cui altera opposita est. V. Hermann. Soph. Phil. p. 22 sq. Nec minus frequens ἐμοὶ δὲ δοκεῖ et similia, haec ut vel iis, quae ante dicta sunt, vel iis, quae tanquam ante dicta cogitantur, opposita sint. Krüger. Anab. V, 5, 13.

3. Καίτοι γε, fortius quam καίτοι. Herm. Vig. 840. Lob.

τούτου, ἀλλὰ τῷ φανερὸς εἶναι τοιοῦτος ὢν ἐλπίζειν ἐποίη-
 τούς συνδιατρίβοντας ἑαυτῷ, μιμουμένους ἐκείνον τοιούτους
 4 γενήσεσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἤμελει
 τοὺς τ' ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῆναι. τὸ μὲν οὖν ὑπερεσθίοντα
 ὑπερπονεῖν ἀπειδοκίμαζε, τὸ δὲ ὅσα γ' ἡδέως ἡ ψυχὴ δέχεται,
 ταῦτα ἱκανῶς ἐκπονεῖν ἐδοκίμαζε. ταύτην γὰρ τὴν ἕξιν
 5 ὑγεινήν τε ἱκανῶς εἶναι καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν οὐκ
 ἐμποδίζειν ἔφη. ἀλλ' οὐ μὴν θροπτικός γε οὐδὲ ἀλαζονικός
 ἦν οὔτ' ἀμπεχόνη οὔθ' ὑποδέσει οὔτε τῇ ἄλλῃ διαίτῃ. οὐ
 μὴν οὔδ' ἐρασιχημάτων γε τοὺς συνόντας ἐποίη. τῶν μὲν
 γὰρ ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔπανε, τοὺς δὲ ἑαυτοῦ ἐπιθυμοῦντας
 6 οὐκ ἐπράττετο χρήματα. τούτου δ' ἀπεχόμενος ἐνόμιζεν ἐλευ-
 θερίας ἐπιμελείσθαι· τοὺς δὲ λαμβάνοντας τῆς ὀμιλίας μισθὸν
 ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν ἀπεκάλει διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς

Phryn. 342. v. IV, 2, 7. Anab. VII, 7, 41. Cyrop. VIII, 1, 38.
 Ubi alia vox interposita est, III, 12, 7. IV, 7, 5. Sympos. VIII,
 32, vim encliticas ad proxima referri debere praeunte Schaefero
 App. Dem. V. 21. docet Bornem. IV, 2, 7. — ὑπέσχετο δι-
 δάσκαλος εἶναι. Praesentis infinitivo post verba promittendi
 res, futuri infinitivo tempus potissimum respicitur. Hermann.
 Lucian. Conscr. Hist. 219. Illa autem verba quoniam sua natura
 futuras potissimum vel diuturniores res spectant, sine perspi-
 cuitatis damno infinitivus etiam praesentis, cum res duratura vel
 praesens complexa significanda est, aut aoristi, cum res cito ab-
 solvenda vel exigui temporis, ut Anab. I, 2, 2. ὑποσχόμενος αὐ-
 τοῖς μὴ πρόσθεν παύσασθαι, iis subiungitur. Buttm. et Stallb.
 Plat. Crit. 52 c. Herm. Eurip. Med. 750. III, 1, 1. futurum habes,
 ut Plat. Men. 90 e. παρὰ τοὺς ὑπισχνουμένους διδάξιν, quorum
 locorum facilis ad intelligendum differentia est. ὑπισχνεῖσθαι au-
 tem est profiteri, ut Sympos. IV, 1. i. q. ἐπαγγέλλεσθαι III, 1, 1.
 Vid. ad §. 10. — ἐκείνος h. l., ut saepius, non est nisi ter-
 tiae personae pronomen et ad subiectum refertur. Anab. II, 6, 19.
 VII, 3, 4. Krüger. ad IV, 3, 20. Nonnunquam cum vi quadam di-
 citur, Eurip. Hippol. 321. Θησεύς τιν' ἡμάρτηκεν εἰς σ' ἀμαρτίαν;
 Μὴ δρῶς' ἐγώ; ἐκείνον ἀφθελὴν κακῶς. Isocr. Dem. 8.

4. ἡ ψυχὴ ut nonnunquam est libido animi, Cyrop. I, 3,
 18. μέτρον δὲ αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν, ita hic ani-
 mus s. appetitus edendi et bibendi. Herbst. Sympos. IV, 41.
 Apol. 8. Cyrop. VI, 2, 26. VIII, 7, 4.

5. πρᾶττεσθαι τινα χρήματα, sibi exigere pecuniam
 ab aliquo. Matth. 417. Activum significat vel exigere simpliciter
 vel alii. Anab. VII, 6, 17. Genitivus rei, pro qua pecunia solvi-
 tur, additus est Comment. I, 6, 11.

6. παρ' ὧν ἔν λάρβοιεν. ὧν cum relativo et optativo raro
 quidem in oratione obliqua conjungi, non tamen sollicitandum
 esse docebit te Buttm. 139. n. 3. cf. IV, 1, 2. Matth. 527. Poppo
 Cyrop. I, 6, 22. Krüg. Anab. I, 5, 9. Diversa composuit Bornem.
 Anab. II, 4, 26.

εἶναι διαλέγεσθαι παρ' ὧν ἂν λάβοιεν τὸν μισθόν. ἐθαύμαζε δ' εἴ τις ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενος ἀργύριον πρᾶττειτο καὶ μὴ νομίζοι τὸ μέγιστον κέρδος ἔξω φιλὸν ἀγαθὸν κτησάμενος, ἀλλὰ φοβοῖτο, μὴ ὁ γενόμενος καλὸς καγαθὸς τῷ τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν ἔξοι. Σωκράτης δὲ ἐπηγγείλατο μὲν οὐδενὶ πώποτε τοιοῦτον οὐδέν, ἐπίστευε δὲ τῶν ξυνόντων ἑαυτῷ τοὺς ἀποδεξαμένους, ὑπερ αὐτοὺς ἔδοκίμαζεν, εἰς τὸν πάντα βίον ἑαυτῷ τε καὶ ἀλλήλοις φίλους ἀγαθοὺς ἔσεσθαι. πῶς ἂν οὖν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ διαφθείροι τοὺς νέους; εἰ μὴ ἄρα ἡ τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλεια διαφθορά ἐστιν.

Ἀλλὰ νῆ Δία, ὁ κατήγορος ἔφη, ὑπερορᾷν ἐπολεῖ τῶν 9 καθεστῶτων νόμων τοὺς συνόντας, λέγων, ὡς μωρὸν εἶη τοὺς μὲν τῆς πόλεως ἄρχοντας ἀπὸ κυάμιον καθιστάναι, κυβερνήτῃ δὲ μηδὲνα θέλειν χρῆσθαι κυαμευτῷ, μηδὲ τέκτονι, μηδ' αὐλητῇ, μηδ' ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα, ἃ πολλῶν ἐλάτ-

7. τῷ τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντι dictum ad modum loquutionis ποιεῖν τί τινα. III, 5, 26. πολλὰ τὴν χώραν κακοποιεῖν. IV, 1, 1. οὐ μικρὰ ἀφείλει τοὺς εἰωθότας αὐτῷ συνεῖναι. 8, 11. ἀφείλει τὰ μέγιστα τοὺς χρωμένους αὐτῷ. Cf. 3, 17. Matth. 415. n. 3. — μὴ — μὴ — ἔξοι, si quis metueret, ne, qui probus honestusque factus esset, pro maximis beneficiis gratiam, quae non esset maxima, rependeret, h. e. ne exiguam rependeret. Conditio certa est; si μὴ — οὐ scripsisset, sensus esset: sed timeret, ne non maximam gratiam persolveret. Hermann. Vig. 796 sq. Soph. Antig. 4. Alterum enim μὴ quum priorem negationem non repetat quidem, sed novum quid sententiae negativae adjiciat, ἀνὸν putandae sunt hae negationes sese tollere. Thucyd. VIII, 46. ἢν μὴ ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι. Comment. II, 3, 10. δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαυτὴν σοφίαν, vereor, ne non habeam tantum sapientiae. Quod cum dubitatione dictum est ab eo, qui nescit an non habeat.

8. εἰ μὴ ἄρα, nisi forte, ironice dictum. Matth. 617. c. Cf. Cfé. S. Rosc. 45. Quid miramur, Sullam aliqua animadvertere non potuisse? Nisi hoc mirum est, quod vis divina assequi non possit, si id mens humana adepta non sit. Similiter nisi forte esse formulam corrigentis, certe mitigantis ea, quae indefinitius aut confidentius confirmata videantur, aut quoquo modo de iis addubitantis omninoque exceptionem quandam vel serio concedentis vel concedere se assimilantis docet Beier. Cic. Offic. I, 33. 120.

9. ὁ κατήγορος ἔφη. Verbum ἔφη et similia, si mediae loquentis orationi inseruntur, nomini suo, pariter ac latinum inquit et similia verba recentiorum hominum, praemitti solent. Repugnant tamen ei regulae multa exempla: II, 1, 18. Frotscher. Hieron. I, 1. et apud Poppon. Cyrop. I, 6, 19. Cic. De Orat. I, 33, 149. Equidem probo ista, Crassus inquit, quae vos facere soletis. Quod existimat Stallbaum. Plat. Protag. 317 d. praeponi nomen cum vi quadam et oppositione, id licet in loco Platónico verum sit, non est in multis aliis. — καθιστάναι, alii καθίστασθαι, quo oratio concinnior fieri videtur: Stultum esse, magi-

τονας βλάβας ἁμαρτανόμενα ποιεῖ τῶν περὶ τὴν πόλιν ἁμαρτανομένων· τοὺς δὲ τοιούτους λόγους ἐπαίρειν ἔρη τοὺς νέους καταφρονεῖν τῆς καθιεστώσης πολιτείας καὶ ποιεῖν βια-
10 οὺς. ἐγὼ δ' οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκοῦντας καὶ νομίζοντας ἱκανοὺς εἶναι τὰ συμφέροντα διδάσκειν τοὺς πολίτας ἥκιστα

stratus publicos fabis creari, gubernatore autem neminem velle uti fabis lecto. Non desunt tamen liberioris illius constructionis exempla. II, 1, 8. καὶ γὰρ πᾶν μοι δοκεῖ ἄφρονος ἀνθρώπου εἶναι τὸ μεγάλου ἔργου ὄντος τοῦ ἐαυτῷ τὰ θέοντα παρασκευάζειν μὴ ἀρκεῖν τοῦτο, ἀλλὰ προσαναθέσθαι τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις πολιταῖς ὧν θέονται ποιεῖν, καὶ ἐαυτῷ μὲν πολλὰ ὧν βούλεται ἐλλείπειν, τῆς δὲ πόλεως προσετώτα, ἐὰν μὴ πάντα ὅσα ἡ πόλις βούλεται καταπραΰνῃ, τοῦτο δὲ κενὴν ὑπέχειν, τοῦτο πῶς οὐ πολλὴ ἀφροσύνη ἐστὶ; Krüger. De Authent. et integr. Anab. 32. V. ad II, 7, 11. — θέλειν retinui, alii ἐθέλειν. Est autem Xenophon in eorum numero Atticorum, qui utraque forma usi sunt. Dicuntur quidem Plato et Demosthenes unice ἐθέλειν habere, nisi in dictione ἂν θεὸς θέλῃ et ubi hiatus sit vitandus, ut post μή; Bremi Demosth. Philipp. 1. p. 42; sed v. Lobeck. Phryn. 7, qui Corajum θέλειν iniuria ex toto Isocrate expunxisse criminatur; deque usu Platonico Schneider. Civ. 391 a, de poetarum Passov. lex. s. ἐθέλω. Cf. censur. Diar. Jen. 1822. 155. p. 257 sqq. Carentem augmento formam habes II, 1, 17. 6, 4. 8, 2. — χρῆσθαι, alii κεχρησθαι, quod non caret sua commendatione. Raro enim hoc perfectum praeteriti temporis significationem habere dicitur, ut Cyrop. III, 1, 30. εἰ δὲ τί σοι μέλει καὶ τοῦ ὡς πλείστην στρατιῶν ἐξάγειν, τίν' ἂν οἶμαι μᾶλλον ἐξετάσαι ταύτην ὁρθῶς τοῦ πολλάκις αὐτῇ κεχρημένου; Eurip. Hippol. 349. ἡμεῖς δ' ἂν εἴμεν θατέρῳ κεχρημένοι. Verba sunt Phaedrae se alterum modo, quod in amore est, amaritudinem, expertam dicentis. Sed solere eandem cum praesente habere significationem dicitur, ut De re equestri IV, 5. ἀνάγκη κεχρησθαι ταῖς ὁπλαῖς. ubi de suo Dindorfius χρῆσθαι scripsit. V. Buttm. gr. max. II. p. 256. Quamquam id non videtur valere nisi de egendi significatione; v. Elmslej. Eurip. Heracl. 801; tamen II, 6, 7. κεχρημένον dici videmus praesentis quidem temporis atque utendi significatione. Ceterum quod καθιστάναι et χρῆσθαι scripsi, feci duorum auctoritate codicum D. et F. Parisinorum: inter quos quum codex F. bonitate et dignitate excellere omnibus dicatur, non refragor quidem, sed dubito tamen, num quas ille dat scripturas bonas, eadem omnes verae vel a Xenophonte perfectae dici debeant. — ἀπὸ κυάμου, sortiundo per fabas. Matth. 573. — μὴ δ' ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα sc. χρῆσθαι τινι κυαμεντῷ.

10. ἱκανοὺς εἶναι. Quod ante Schneiderum legebatur ἔσεσθαι, non est omnino improbabile, quia de tempore sermo est, quo etiamnunc juvenes artem res publicas administrandi docentur. Sed quamquam post verba quaedam ad tempus futurum spectantia infinitivum futuri pro infinitivo praesentis poni non rarum est, tamen illam duorum codicum scripturam tuiti sumus, quia verbum νομίζειν quum potius cum praesente pro futuro construatur, ut Thucyd. I, 127. νομίζοντες ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥῆγον σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, tum apud Xenophontem, si construitur cum nominativo, ubique additum habere videtur praesens. Similem eorundem vocabulorum constructionem videbis Anab. II, 6, 17. V, 4, 20. Ages. I, 15. Hellen. III, 4, 12. Vid. ad §. 3. — βια-

γίγνεσθαι βίαιους, εἰδότας, ὅτι τῇ μὲν βίᾳ πρόσκειναι ἔχθραι καὶ κίνδυνοι, διὰ δὲ τοῦ πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φι-
λίας ταυτὰ γίγνεται. οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες ὡς ἀφαιρεθέντες
μισοῦσιν, οἱ δὲ πεισθέντες ὡς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν. οὐκ οὖν
τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχὺν
ἄνευ γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν. ἀλλὰ μὴν 11
καὶ συμμάχων ὃ μὲν βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' ἂν οὐκ ὀλέγων,
ὃ δὲ πείθειν δυνάμενός οὐδενός· καὶ γὰρ μόνος ἤγοιτ' ἂν
δύνασθαι πείθειν. καὶ φρονεῦν δὲ τοῖς τοιούτοις ἥμισυ
συμβαίνει· τίς γὰρ ἀποκτεῖναι τινα βούλοιτ' ἂν μᾶλλον ἢ
ζῶντι πειδομένῳ χρῆσθαι;

Ἄλλ' ἔφη γε ὁ κατήγορος, Σωκράτει ὁμιλητὰ γεγονένῳ 12
Κριτίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης πλείστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποίησά-

σθέντες passive dictum, ut De Reditt. V, 7. ubi oppositum est
εὖ πάσχοντες. Graeci enim, ut Romani perfectis, deponentium
perfectis et aoristis significationem nonnunquam passivam tribuunt,
adeoque praesenti et imperfecto eorum verborum, quibus olim
activa forma fuit. Poppo de Elocut. Thucyd. p. 184. Vid. ad
III, 10, 9. Verbum est autem deponens medium, cuius tamen
perfectum fere passivam significationem induere solet praeter
illum aoristum, cum quo cfr. *ἑωνήθη* II, 7, 12. *βιάζειν* antiquorum
poëtarum est, Hom. Odys. XII, 297. rarum apud prosaicos scri-
ptores. Dorvill. Charit. p. 511. Lips. Bekk. Anecd. I, 86. Prae-
sens nisi Sympos. II, 26. apud Xenophontem non dicitur passive.
Cf. Thucyd. I, 2. 77. IV, 10. VII, 44. Plat. Legg. IX, 874 c. *ἐὰν
ἀνὴρ ἐπιτύχῃ γαμετῇ γυναῖκα βιαζομένην, πτείνας τὸν βιαζόμενον ἔστω
καθαρὸς ἐν τῷ νόμῳ*. Sunt autem deponentia ea, quae quum
formam habeant vel passivam vel mediam, ei significationem acti-
vam tribuunt, formis activis autem aut plane carent, aut
apud scriptores tantum obsoleta vel nova sectantes semel ite-
rumve utuntur, aut denique, si passim vel adeo saepe, immo
saepius recipiant, plane eandem vim assignant. Poppo De
Graecorum verbis mediis, passivis, deponentibus recte discernen-
dis. Francof. 1827. p. 7. — *κεχαρισμένοι*, h. e. εὖ πάσχοντες.
Habet perfectum huius deponentis medii passivam significatio-
nem. Buttm. 113. n. 6. Herodot. VIII, 5. οὔτοι δὲ ἀναπεπεισμέ-
νοι ἦσαν καὶ τοῖσι Εὐβοέσι ἐκεχάριστο. Plura aliorum verborum
exempla affert Poppo l. c. p. 24 sqq. — τὰ τοιαῦτα, alii τὸ
τοιαῦτα cum Schaefero Dionys. Halic. 111. Sed v. ad III, 14, 1.

12. Ἄλλ' ἔφη γε, Egregiam G. Dindorfii coniecturam
Ἄλλὰ Σωκράτει γε, ἔφη ὁ κ. (cf. §§. 49. 51.) recepissem, nisi γὰρ
per hyperbaton, quod vocant, explicandum iudicarem et liberio-
rem illarum particularum usum esse meminisset. Cf. Cyrop.
VIII, 6, 18. *ἀλλ' ὅτι γε τῶν ἀνθρωπίνων περὶ πορευτῶν αὐτὴ τα-
χίστη, τοῦτο εὐδην, h. e. ἀλλὰ τό γε — ταύτην ταχίστην εἶναι
εὐδην*. Ceterum haec dictio concedit aliquatenus praecedentia,
sed magis urget sequentia, at *nimirum*; adeoque non interposito
aliquo vocabulo coniungi eam posse docet Schneider. Plat. Civ.
331 b. — τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ, τῶν τριάκοντα. — De se-
quentium superlativorum formis v. Buttm. 66. n. 1. sq. Borne-

την. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονε-
κτιστάτος τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο, Ἀλκιβιάδης δὲ αὖ τῶν
ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ἀκρατέστατος τε καὶ ἑβριστότατος.
13 ἐγὼ δ' εἰ μὲν τι κακὸν ἐκείνῳ τὴν πόλιν ἐποιήσατῃν, οὐκ
ἀπολογήσομαι· τὴν δὲ πρὸς Σωκράτην συνουσίαν αὐτοῖν,
14 ὥς ἐγένετο, διηγήσομαι. ἐγενέσθην μὲν γὰρ δὴ τῷ ἄνδρι τούτῳ
φύσει φιλοτιμοτάτῳ πάντων Ἀθηναίων, βουλομένῳ τε πάντα
δι' ἑαυτῶν πράττεσθαι καὶ πάντων ὀνομαστοτάτῳ γενέσθαι.
ᾗδεσαν δὲ Σωκράτην ἀπ' ἐλαχίστων μὲν χρημάτων αὐταρκέ-
στατα ζῶντα, τῶν ἡδονῶν δὲ πασῶν ἐγκρατέστατον ὄντα,
τοῖς δὲ διαλεγόμενοις αὐτῷ πᾶσι χρώμενον ἐν τοῖς λόγοις,
15 ὅπως βούλοιο. ταῦτα δὲ ὁρῶντε καὶ ὄντε οἶω προείρησθον,
πότερόν τις αὐτῷ φῆ τοῦ βίου τοῦ Σωκράτους ἐπιθυμήσαντι
καὶ τῆς σωφροσύνης, ἣν ἐκεῖνος εἶχεν, ὀρεξασθαι τῆς ὁμιλίας
αὐτοῦ, ἢ νομίσαντε, εἰ ὁμιλησαίτην ἐκείνῳ, γενέσθαι ἂν
16 ἱκανωτάτῳ λέγειν τε καὶ πράττειν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι,
θεοῦ διδόντος αὐτοῖν ἢ ζῆν ὅλον τὸν βίον, ὥσπερ ζῶντα
Σωκράτην ἑώρων, ἢ τεθνάναι, ἐλθεῖν ἂν αὐτῷ μᾶλλον
τεθνάναι. δῆλῳ δ' ἐγενέσθην ἐξ ὧν ἐπραξάτην· ὥς γὰρ τά-
χιστα κρείττονε τῶν συγγιγνομένων ἡγησάσθην εἶναι, εὐθὺς
ἀποπηδήσαντε Σωκράτους ἐπραττέτην τὰ πολιτικά, ὧν περ
ἕνεκα Σωκράτους ὤρεχθάτην.

mannus et L. Dindorfius ex codice F. scripserunt πάντων κλεπί-
στατός τε καὶ βιαιότατος καὶ φονικώτατος ἐγένετο. Bornemannus
ex eodem post ἑβριστότατος adiecit καὶ βιαιότατος. Nos vulgatam
tueri satius duximus, ut in loco, qui ambiguitatis bonam partem
haberet. De Critia v. Hell. II, 3, 16. 4, 10.

13. τὴν συνουσίαν, Matth. 296. cf. IV, 2, 33, ubi duo
habet eius rei exempla. 7, 2, 8, 11. Apud Romanorum scriptores
loci rariores paullo. Cic. pro r. Dei. 11. Quis tum patrem ante,
qui esset, quam cuius gener esset, audivit? Liv. II, 57. distra-
ctam laceratamque rempublicam magis, quorum in manu sit,
quam ut in oculis sit, quaeri. XLII, 40. Expectari nos arbi-
tror, ut respondeamus.

15. πότερόν τις — φῆ. Coniunctivo dubitanter interrogatur.
cf. §. 45. Idem fere valet de indirectis interrogationibus. v. II,
1, 21. 23. Matth. 515, 2. Rost. 119, 2. b.

16. δῆλῳ δ' ἐγενέσθην, intell. τοιούτῳ ὄντι vel οὕτῳ δια-
κειμένῳ. — ἀποπηδήσαντε. Hoc verbum et ἀποικοιτῶν et
ἀποδιδράσκειν dicuntur de discipulis, qui magistri scholam temere
aut cum contentu relinquunt. Ruhnk. Mör. Atticist. 295. ed.
Lips. — ὤρεχθάτην, antea ὀρεξασθαι, nullo significationis
discrimine. Deponens est igitur tam passivum quam medium.
Rost. p. 278.

Ἰσως οὖν εἴποι τις ἂν πρὸς ταῦτα, ὅτι χρῆν τὸν Σω-17
κράτην μὴ πρότερον τὰ πολιτικὰ διδάσκειν τοὺς συνόντας ἢ
σωφρονεῖν. ἐγὼ δὲ πρὸς τοῦτο μὲν οὐκ ἀντιλέγω· πάντας
δὲ τοὺς διδάσκοντας ὁρῶ αὐτοὺς δεικνύντας τὰ τοῖς μαν-
θάνουσιν, ἥπερ αὐτοὶ ποιοῦσιν ἃ διδάσκουσι, καὶ τῷ λόγῳ
προσβιβάζοντας. οἶδα δὲ καὶ Σωκράτην δεικνύντα τοῖς ἕξ-18
ουσιν ἑαυτὸν καλὸν κάγαθόν ὄντα καὶ διαλεγόμενον κάλ-
ιστα περὶ ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων. οἶδα δὲ καί-
κινῶ σωφρονοῦντε, ἔστε Σωκράτει συνήστην, οὐ φοβουμένῳ,
μὴ ζημιοῖντο ἢ παλοῖντο ὑπὸ Σωκράτους, ἀλλ' οἰομένῳ τότε
κράτιστον εἶναι τοῦτο πράττειν.

Ἰσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν,19
ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων
ὑβριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μύθησίς ἐστιν ὁ μαθὼν ἀνε-
πιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω
γηνώσκω· ὁρῶ γάρ ὥςπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ
τὰ σώματα ἀσχοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ
τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσχοῦντας οὐ δυνάμε-
νους· οὔτε γὰρ ἃ δεῖ, πράττειν οὔτε ὧν δεῖ, ἀπέχεσθαι δύ-
ναιται. διὸ καὶ τοὺς νείεις οἱ πατέρες, κἂν ὥσι σώφρονες20

17. σωφρονεῖν. Repete διδάσκειν. De sententia v. IV, 3, 1.

19. οὐδ' ἄλλο οὐδ' ἐν. Non est accusativus absolute positus, sed pendet ex participio μαθὼν. Ita enim articulum per hyperbaton postponi non rarum est. Vid. ad 6, 7 τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντηγάνοντα. II, 2, 4 τούτου γε τῶν ἀπολυσόντων μεστέ μὲν αἱ ὁδοί. Sympos. II, 4 μύρω ὁ ἀλευράμενος, ubi v. Herbst. praesertim ubi accusativus objecti praecessit, ut infra 6, 13 τὴν σοφίαν τοὺς ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πωλοῦντας, ubi cur accusativus primum locum teneat, facile apparet. IV, 4, 5 φασὶ δέ τινες καὶ ἔμπον καὶ βοῦν τῷ βουλομένῳ δικαίους ποιήσασθαι πάντα μεστέ εἶναι τῶν διδασκόντων. Lys. Epitaph. 29 Bekk. αὐτοὺς τὰ πείθοντα. Soph. Antig. 33 ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσι. Plat. Apol. 39 c. πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες. Insolentioris verborum collocationis exempla ex oratoribus sumpta composuit Förtsch. Ohss. critt. in Lys. oratt. p. 38 sq. Iam vero licet, ubi tempus finitum et participium, etiam diversa rectione, coniunguntur, obiectum commune ex participio pendere soleat, nostro tamen loco quod sequitur ἀνεπιστήμων, illius constructionis particeps est; nam ἀνεπιστήμων γένοιτο fere est i. q. ἀγνοοῖ. Oecon. XIX, 16 ἐπειδὴ καὶ γεωργεῖν ἀνέπεισός με ὥς ἐπιστήμων εἶην. Cyrop. III, 3, 9 ἐπιστήμονες τὰ προσήκοντα. Plat. Alcib. II. 141 d. οἶμαι δὲ σε οὐκ ἀνήκοον εἶναι ἔνια, i. q. ἀκηκοέναι ἔνια. Matth. 346. n. 2. — ὁρῶ γὰρ ὥςπερ. Notanda constructio ex attractione quadam explicanda; etenim dici oportuit ὥςπερ τὰ τ. σ. ἔργα οἱ μὴ τὰ σώματα ἀσχοῦντες οὐ δύνανται ποιεῖν, οὕτω καὶ — vel ὥςπερ γὰρ ὁρῶ τὰ τ. σ. — ποιεῖν, οὕτως ὁρῶ καὶ τὰ τ. ψυχῆς —. Similiter §. 21. Bornem.

20. ὁμῶς praegressis iunxerunt interpretes, quasi scriptum sit

ὁμως, ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἰργουσιν, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἀσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατέλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὃ τε λέγων,

ἑσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἑσθλὰ διδάξεται· ἦν δὲ κακοῖσιν
συμμισγῆς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον·

καὶ ὃ λέγων,

αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δ'
ἑσθλός.

21 καὶ γὰρ δὲ μαρτυρῶ τούτοις· ὁρῶ γὰρ ὥσπερ τῶν ἐν μέτροις
παινημένων ἐπὶ τοὺς μὴ μελετῶντας ἐπιλανθανομένους,
οὕτω καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων τοῖς ἀμελοῦσι λήθην ἐγ-
γιγνομένην. ὅταν δὲ τῶν νοητικῶν λόγων ἐπιλάβηται τις,
ἐπιλέλησται καὶ ὧν ἡ ψυχὴ πάσχουσα τῆς σωφροσύνης ἐπε-
θύμει· τούτων δ' ἐπιλαθόμενον οὐδὲν θαυμαστόν καὶ τῆς
22 σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοποσίαν

ὄντας σώφρονας ὁμως. Quemadmodum enim cum participio solet coniungi, II, 1, 4 ἐνια δυσωπούμενα ὁμως ἀλλασκεται. Anab. III, 1, 10 φροβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν ἄκοντες ὁμως οἱ πολλοὶ συνηκολούθησαν. Aesch. S. c. Th. 694 πείθου γυναῖξί, καίπερ οὐ στέργων ὁμως. Eurip. Hippol. 358 οἱ σώφρονες γὰρ οὐχ ἐκόντες ἀλλ' ὁμως κακῶν ἐρῶσιν: ita etiam post εἰ καὶ et καὶ ἂν infertur, wenn auch gleich. Soph. Oed. C. 961 καὶ δίκαι' ὁμως λέγω. Aj 15 κἄν ἀποπτος ἦς ὁμως. Matth. 566. 3. Ceterum de collocatione vocabuli libri minime sibi constant. Alibi ὁμως initio enuntiati posterioris poni solet, ut II, 1, 15. Nonnunquam vero adeo participio praemittitur, Cyrop. VIII, 2, 21 ὁμως ἐνδὸν ἔχοντες τοσαῦτα οὐτε ἑσθλοῦσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν οὐτε ἀμυιέννυνται πλείω cet. Plat. Phaed. 91 d. Σιμυλίας — φοβεῖται, μὴ ἡ ψυχὴ ὁμως καὶ θεϊότερον καὶ κάλλιον ὄν τοῦ σώματος προαπολλύηται ἐν ἀρμονίας εἶδει οὖσα. Stallb. Plat. Polit. 495 d. — ὡς — οὖσαν. Ita ὡς cum accusativo participii coniungitur, sive verbum putandi vel dicendi praecessit sive non praecessit. Praecessit 3, 2, ubi ex εὔχετο est νομίζων intelligendum. Matth. 568. Constructionem particulæ ὡς cum accusativo iuxta genitivum vide II, 2, 13, cum casu participii ex substantivo apto II, 7, 8. Similem structuram vocis ὥσπερ v. ad II, 3, 3. — Ἐσθλῶν —. Est distichon Theognidis, gnomici Megarei, quod quia iam antiquitus celebritatem quandam nactum est et a philosophis in rem suam verti coepit (legitur etiam Sympos. II, 4. Plat. Men. 95 d.), factum est, ut vario modo scriberetur. — Qui sequitur versus hexameter, eum non item esse Theognidis, verba ὃ τε λέγων — καὶ ὃ λέγων docent.

21. ὧν — ἐπεθύμει, quibus ita afficiebatur animus, ut sapientiam concupisceret.

22. εἰς ἔρωτας ἐκκυλισθέντας, alii ἐγκυλ. Neutrum omnino spernendum. Certe praeter locum a Bornemannio allatum ex Aspasio ad Aristot. Nicomach. IX. p. 149. εἰς φανότητα ἐκκυλισθέντα Finckhiius Diar. scholast. Darmstadt. 1830. 47. excitat quidem Max. Tyr. 30, 3 εἰς κακίαν ἐσχάτην παντίπασιν ἐκκεκυλισμέ-

προαχθέντας καὶ τοὺς εἰς ἔρωτας ἐκκυλισθέντας ἤτιον δυ-
ναμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι καὶ τῶν μὴ δεόντων
ἀπέχεσθαι. πολλοὶ γὰρ καὶ χρημάτων δυνάμενοι φείδεσθαι,
πρὶν ἐρῶν, ἐρασθέντες οὐκέτι δύνανται, καὶ τὰ χρήματα
καταναλίσκοντες, ὧν πρόσθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰσχροῦ
νομίζοντες εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. πῶς οὖν οὐκ ἐν-
δέχεται σωφρονήσαντα πρόσθεν αὐθις μὴ σωφρονεῖν, καὶ
δίκαια δυνηθέντα πρῶττειν αὐθις ἀδυνατεῖν; πάντα μὲν οὖν
ἔμοιγε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἀσκητὰ εἶναι, οὐχ ἥκιστα
δὲ σωφροσύνη. ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώματι συμπεφυτευμέναι
τῇ ψυχῇ αἱ ἡδοναὶ πείθουσιν αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ
τὴν ταχίστην ἑαυταῖς τε καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι.

Καὶ Κριτίας δὴ καὶ Ἀλκιβιάδης, ἕως μὲν Σωκράτει·

nov, excitat vero etiam Dionys. Hal. Antt. Rom. 11. p. 2249. 2. Reisk. *εἰς τὰς πολιτικὰς πράξεις ἐγκυλισθὲς*. Diversus paululum est locus a Schneidero Venat. VIII, 8. commemoratus Plutarch. Garrul. c. 11. *εἰς ἀγορὰν τοῦ διηγήματος ἐκκυλισθέντος*. — πρὶν ἐρᾶν. Coniunctio πρὶν ubi cum infinitivo componitur, simplex est temporis definitio, nulla mentis cogitatione in rem conversa. Ubi coniunctivus cum ἄν particula positus est, altera actio ex altera pendet: Anab. V, 7, 12 *μὴ ἀπέλθῃτε, πρὶν ἂν ἀκούσῃτε*. quamquam non opus est ita pendeat, ut, si illa fiat, ipsa quoque futura sit: sed omnino ne fiat is cupit, qui alteram illam actionem prius fieri vult, quam hanc, quia sperat, altera si facta sit, eam fore rerum conditionem, ut haec fieri non debeat: Aristoph. Acharn. 295 *Ἀπολεῖ κατὰ σ' αὐτὸν ὥσπερ οἱ τοῖς ἴσθιοις*. Μηδρμῶς γε, πρὶν ἂν ἀκούσῃ, ἀλλ' ἀνάσχοισθ' ὄψυθοι. Vesp. 920 πρὸς τῶν δεῶν *εἰς προκαταγνῶσθ' ὃν πατέρα, πρὶν ἂν γ' ἀκούσῃς ἀμφοτέρων*. Engelhardt. Annot. Dem. 42sq. Ceterum praesentis temporis infinitivo utitur Xenophon, quia perfectio status indicatur, qui factum sequitur, aoristo perfectio rei, praesente initium. Hermann. Annot. ad Elmsl. Eurip. Med. 78. infra IV, 4, 9 *ἀλλὰ μὰ Δε' οὐκ ἀκούσῃ, πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποκηρῇ*, ὃ τι νομίζεις τὸ δίκαιον εἶναι. Non solet autem usurpari a Graecis coniunctio cum particula et coniunctivus, nisi ubi in priore membro est negandi aut prohibendi significatio: cuius rei naturam explicavit Hermannus ib. ad v. 215. Quamquam scubi sententiae ratio iam per se pateret aut minus diligenter esset significanda, etiam in soluta oratione ἂν omitti potuisse existimat Stallbaum. Plat. Phaedon. 62 c. et exempla contra illam regulam testantia aliquot Platonica composuit Graser. Advvers. Plat. 33 sq. — κερδῶν. Dicitur hoc vocabulum in iis esse, quae genitivi pluralis formam non contrahunt. At vero in his non constant sibi scriptores. κερδέων Hell. II, 4, 21. 40. Cyrop. Advvers. IV, 2, 45. κερδῶν ibi. VIII, 1, 26. Poppo Cyrop. III, 3, 58. Iacobs. Achill. Tat. II, 1. Butt. 49. n. 4.

23. *σωφροσύνη*. Virtutum et artium nomina haud raro articulo carent, sive ea certiore aliqua notatione non egent sive ita pars quaedam artis vel virtutis significatur. III, 9, 5 extr. *δισχαιοσύνη*. IV, 6, 7 *σοφία*.

24. ἀπαλλαγέντε cave putes esse nominativum absolutum,

την. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονε-
κτιστάτος τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο, Ἀλκιβιάδης δὲ αὐτῶν
ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ἀκρατέστατος τε καὶ ὑβριστότατος.
13 ἐγὼ δ' εἰ μὲν τι κακὸν ἐκείνῳ τῇ πόλιν ἐποιήσάτην, οὐκ
ἀπολογήσομαι· τὴν δὲ πρὸς Σωκράτην συνουσίαν αὐτοῖν,
14 ὥς ἐγένετο, διηγῆσομαι. ἐγενέσθην μὲν γὰρ δὴ τῷ ἄνδρι τούτῳ
φύσει φιλοτιμοτάτῳ πάντων Ἀθηναίων, βουλομένῳ τε πάντα
δεῖ' εαυτῶν πράττεσθαι καὶ πάντων ὀνομαστοτάτῳ γενέσθαι.
ἤδεσαν δὲ Σωκράτην ἀπ' ἐλαχίστων μὲν χρημάτων αὐταρκέ-
στατα ζῶντα, τῶν ἡδονῶν δὲ πασῶν ἐγκρατέστατον ὄντα,
τοῖς δὲ διαλεγόμενοις αὐτῷ πῶσι χρώμενον ἐν τοῖς λόγοις,
15 ὅπως βούλοιο. ταῦτα δὲ ὁρῶντε καὶ ὄντε οἷω προεῖρησθον,
πότερόν τις αὐτῷ φῆ τοῦ βίου τοῦ Σωκράτους ἐπιθυμήσαντε
καὶ τῆς σωφροσύνης, ἣν ἐκεῖνος εἶχεν, ὀρέξασθαι τῆς ὀμιλίας
αὐτοῦ, ἣ νομίσαντε, εἰ ὀμιλησάτην ἐκείνῳ, γενέσθαι ἂν
16 ἱκανωτάτῳ λέγειν τε καὶ πράττειν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι,
θεοῦ διδόντος αὐτοῖν ἣ ζῆν ὅλον τὸν βίον, ὥσπερ ζῶντα
Σωκράτην ἐώρων, ἣ τεθνάναι, ἐλέσθαι ἂν αὐτῷ μᾶλλον
τεθνάναι. δῆλῳ δ' ἐγενέσθην ἐξ ὧν ἐπραΰσάτην· ὥς γὰρ τά-
χιστα κρείττονε τῶν συγγιγνομένων ἡγησάσθην εἶναι, εὐθὺς
ἀποπηδήσαντε Σωκράτους ἐπραττέτην τὰ πολιτικά, ὥνπερ
ἐνεκα Σωκράτους ὠρεχθήτην.

mannus et L. Dindorfius ex codice F. scripserunt πάντων κλεπτι-
στατός τε καὶ βιαιότατος καὶ φονικώτατος ἐγένετο. Bornemannus
ex eodem post ὑβριστότατος adiecit καὶ βιαιότατος. Nos vulgatam
tueri satius duximus, ut in loco, qui ambiguitatis bonam partem
haberet. De Critia v. Hell. II, 3, 16. 4, 10.

13. τὴν συνουσίαν, Matth. 296. cf. IV, 2, 33, ubi duo
habet eius rei exempla. 7, 2, 8, 11. Apud Romanorum scriptores
loci rariores paullo. Cic. pro r. Dei. 11. Quis tum patrem ante,
qui esset, quam cuius gener esset, audivit? Liv. II, 57. distra-
ctam laceratamque rempublicam magis, quorum in manu sit,
quam ut incolumis sit, quaeri. XLII, 40. Expectari nos arbi-
tror, ut respondeamus.

15. πότερόν τις — φῆ. Coniunctivo dubitanter interrogatur.
cf. §. 45. Idem fere valet de indirectis interrogationibus. v. II,
1, 21. 23. Matth. 515, 2. Rost. 119, 2. b.

16. δῆλῳ δ' ἐγενέσθην, intell. τοιοῦτῳ ὄντι vel οὕτῳ δια-
κειμένῳ. — ἀποπηδήσαντε. Hoc verbum et ἀπομνηστικῶν et
ἀποδιδράσκειν dicuntur de discipulis, qui magistri scholam temere
aut cum contemptu relinquunt. Ruhnk. Mör. Atticist. 295. ed.
Lips. — ὠρεχθήτην, antea ὀρέξασθαι, nullo significationis
discrimine. Deponens est igitur tam passivum quam medium.
Rost. p. 278.

ἴσως οὖν εἴποι τις ἂν πρὸς ταῦτα, ὅτι χρῆν τὸν Σω-
κράτην μὴ πρότερον τὰ πολιτικά διδάσκειν τοὺς συνόντας ἢ
σωφρονεῖν. ἐγὼ δὲ πρὸς τοῦτο μὲν οὐκ ἀντιλέγω· πάντα
δὲ τοὺς διδάσκοντας ὁρῶ αὐτοὺς δεικνύοντας τὰ τοῖς μα-
θήνουσιν, ἥπερ αὐτοὶ ποιοῦσιν ἅ διδάσκουσι, καὶ τῷ λόγῳ
προσβιβάζοντας. οἶδα δὲ καὶ Σωκράτην δεικνύοντα τοῖς ξυν-
οῦσιν ἑαυτὸν καλὸν κάγαθὸν ὄντα καὶ διαλεγόμενον κάλ-
λιστα περὶ ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων. οἶδα δὲ κα-
κίῳ σωφρονοῦντε, ἔστε Σωκράτει συνήστην, οὐ φοβούμενω,
μὴ ζημιοῖντο ἢ παλοῖντο ὑπὸ Σωκράτους, ἀλλ' ολομένῳ τότε
κράτιστον εἶναι τοῦτο πράττειν.

ἴσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν,¹⁹
ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων
ὑβριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μάθησίς ἐστιν ὁ μαθὼν ἀνε-
πιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω
γινώσκω· ὁρῶ γάρ ὥσπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ
τὰ σώματα ἀσχοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ
τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσχοῦντας οὐ δυνάμε-
νους· οὔτε γὰρ ἂν δεῖ, πράττειν οὔτε ὧν δεῖ, ἀπέχεσθαι δύ-
ναιται. διὸ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, κἄν ὧσι σώφρονες²⁰

17. σωφρονεῖν. Repete διδάσκειν. De sententia v. IV, 3, 1.

19. οὐδὲ ἄλλο οὐδέν. Non est accusativus absolute positus, sed pendet ex participio μαθὼν. Ita enim articulum per hyperbaton postponi non rarum est. Vid. ad 6, 7 τῷ σώματι αἰεὶ τὰ συντηγάνοντα. II, 2, 4 τούτου γε τῶν ἀπολυσάντων μεστὰ μὲν αἱ ὁδοί. Sympos. II, 4 μύρω ὁ ἀλειψάμενος, ubi v. Herbst. praesertim ubi accusativus objecti praecessit, ut infra 6, 13 τὴν σοφίαν τοὺς ἀργυροῦ τῷ βουλομένῳ πωλοῦντας, ubi cur accusativus primum locum teneat, facile apparet. IV, 4, 5 φασὶ δὲ τινες καὶ ἔππον καὶ βοῦν τῷ βουλομένῳ δέκαλους ποιήσασθαι πάντα μεστὰ εἶναι τῶν διδασκόντων. Lys. Epitaph. 29 Bekk. αὐτοὺς τὰ πείθοντα. Soph. Antig. 33 ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσι. Plat. Apol. 39 c. πλείους ἔσσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες. Insolentioris verborum collocationis exempla ex oratoribus sumpta composuit Förtsch. Obs. critt. in Lys. oratt. p. 38 sq. Iam vero licet, ubi tempus finitum et participium, etiam diversa rectione, coniunguntur, obiectum commune ex participio pendere soleat, nostro tamen loco quod sequitur ἀνεπιστήμων, illius constructionis particeps est; nam ἀνεπιστήμων γένοιτο fere est i. q. ἀγνοοῖ. Oecon. XIX, 16 ἐπειδὴ καὶ γεωργεῖν ἀνέπεισας με ὥς ἐπιστήμων εἶην. Cyrop. III, 3, 9 ἐπιστήμονες τὰ προσήκοντα. Plat. Alcib. II. 141 d. οἶμαι δὲ σε οὐκ ἀνήκοον εἶναι ἐνία, i. q. ἀκηκοέναι ἐνία. Matth. 346. n. 2. — ὁρῶ γὰρ ὥσπερ. Notanda constructio ex attractione quadam explicanda; etenim dici oportuit ὥσπερ τὰ τ. σ. ἔργα οἱ μὴ τὰ σώματα ἀσχοῦντες οὐ δύνανται ποιεῖν, οὕτω καὶ — vel ὥσπερ γὰρ ὁρῶ τὰ τ. σ. — ποιεῖν, οὕτως ὁρῶ καὶ τὰ τ. ψυχῆς —. Similiter §. 21. Bornem.

20. ὁμῶς praegressis iunxerunt interpretes, quasi scriptum sit
XENOPH. MEMOR.

ὁμως, ἀπὸ τῶν ποτηρῶν ἀνδρώπων εἰργοσιν, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμίλιαν ἄσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν ποτηρῶν κατὰλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὃ τε λέγων,
 ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλὰ διδάξειαι· ἦν δὲ κακοῖσιν
 συμμιγῆς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον·

καὶ ὁ λέγων,

αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δ'
 ἐσθλός.

21 καὶ γὰρ δὲ μαρτυρῶ τούτοις· ὁρῶ γὰρ ὥσπερ τῶν ἐν μέτρῳ πεποιημένων ἐπὶ τὸν μὴ μελετῶντας ἐπιλανθανομένους, οὕτω καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων τοῖς ἀμελοῦσι λήθην ἐγγιγνομένην. ὅταν δὲ τῶν νοητικῶν λόγων ἐπιλύθηται τις, ἐπιλέλησται καὶ ὧν ἡ ψυχὴ πάσχουσα τῆς σωφροσύνης ἐπεθύμει· τούτων δ' ἐπιλαθόμενον οὐδὲν θαναμαστὸν καὶ τῆς 22 σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοποσίαν

ὄντας σώφρονας ὁμως. Quemadmodum enim cum participio solet coniungi, II, 1, 4 ἐνια θυσιζομένα ὁμως ἀλλοκεται. Anab. III, 1, 10 φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν ἄγοντες ὁμως οἱ πολλοὶ συνηκολούθησαν. Aesch. S. c. Th. 694 πείθου γυναιξί, καίπερ οὐ σιέγων ὁμως. Eurip. Hippol. 358 οἱ σώφρονες γὰρ οὐχ ἐχόντες ἀλλ' ὁμως κακῶν ἐρωσιν· ita etiam post εἰ καὶ et καὶ ἂν infertur, wenn auch gleich. Soph. Oed. C. 961 καὶ δίκαι' ὁμως λέγω. Aj 15 καὶ ἀποπτος ἦς ὁμως. Matth. 566. 3. Ceterum de collocatione vocabuli libri minime sibi constant. Alibi ὁμως initio enuntiati posterioris poni solet, ut II, 1, 15. Nonnunquam vero adeo participio praemittitur, Cyrop. VIII, 2, 21 ὁμως ἐνδον ἐχόντες ἰσαυτὰ οὐτε ἐσθίουσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν οὐτε ἀμυγέγγυται πλείω cet. Plat. Phaed. 91 d. Συμίας — φοβεῖται, μὴ ἡ ψυχὴ ὁμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὢν τοῦ σώματος προαπολλύηται ἐν ἀρμονίᾳ εἶδει οὖσα. Stallb. Plat. Polit. 495 d. — ὡς — οὖσαν. Ita ὡς cum accusativo participii coniungitur, sive verbum putandi vel dicendi praecessit sive non praecessit. Praecessit 3, 2, ubi ex εἵχετο est νομίζων intelligendum. Matth. 568. Constructionem particulae ὡς cum accusativo iuxta genitivum vide II, 2, 13, cum casu participii ex substantivo apto II, 7, 8. Similem structuram vocis ὥσπερ v. ad II, 3, 3. — Ἐσθλῶν —. Est distichon Theognidis, gnomici Megarei, quod quia iam antiquitus celebritatem quandam nactum est et a philosophis in rem suam verti coepit (legitur etiam Sympos. II, 4. Plat. Men. 95 d), factum est, ut vario modo scriberetur. — Qui sequitur versus hexameter, eum non item esse Theognidis, verba ὃ τε λέγων — καὶ ὁ λέγων docent.

21. ὦν — ἐπεθύμει, quibus ita afficiebatur animus, ut sapientiam concupisceret.

22. εἰς ἐρωτας ἐκκυλισθέντας, alii ἐγκυλ. Neutrum omnino spernendum. Certe praeter locum a Bornemannio allatum ex Aspasio ad Aristot. Nicomach. IX. p. 149. εἰς γυναικῶν ἐκκυλισθέντας Finckhiius Diar. scholast. Darmstad. 1830. 47. excitat quidem Max. Tyr. 30, 3 εἰς κακίαν ἐσχάτην παντάπασιν ἐκκεκυλισμέ-

προαχθέντας καὶ τοὺς εἰς ἔρωτας ἐκκυλισθέντας ἦττον δυ-
ναμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι καὶ τῶν μὴ δεόντων
ἀπέχεσθαι. πολλοὶ γὰρ καὶ χρημάτων δυνάμενοι φείδεσθαι,
πρὶν ἐρᾶν, ἐρασθέντες οὐκέτι δύνανται, καὶ τὰ χρήματα
καταναλώσαντες, ὧν πρόσθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰσχροῖς
νομίζοντες εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. πῶς οὖν οὐκ ἐν-
δέχεται σωφρονήσαντα πρόσθεν αὐθις μὴ σωφρονεῖν, καὶ
δίκαια δυνηθέντι πρῶττειν αὐθις ἀδυνατεῖν; πάντα μὲν οὖν
ἔμοιγε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ τὰγαθὰ ἀσκητὰ εἶναι, οὐχ ἥκιστα
δὲ σωφροσύνη. ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώματι συμπεφυτευμένην
τῇ ψυχῇ αἱ ἡδοναὶ πείθουσιν αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ
τὴν ταχίστην ἑαυταῖς τε καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι.

Καὶ Κριτίας δὴ καὶ Ἀλκιβιάδης, ἕως μὲν Σωκράτει

ρον, excitat vero etiam Dionys. Hal. Antt. Rom. 11. p. 2249, 2.
Reisk. εἰς τὰς πολιτικὰς πράξεις ἐκκυλισθεῖς. Diversus paullulum
est locus a Schneidero Venat. VIII, 8. commemoratus Plutarch.
Garrul. c. 11. εἰς ἀγορὰν τοῦ διηγλήματος ἐκκυλισθέντος. — πρὶν
ἐρᾶν. Coniunctio πρὶν ubi cum infinitivo componitur, simplex
est temporis definitio, nulla mentis cogitatione in rem conversa.
Ubi coniunctivus cum ἂν particula positus est, altera actio ex al-
tera pendet: Anab. V, 7, 12 μὴ ἀπέλθῃτε, πρὶν ἂν ἀκούσῃτε. quam-
quam non opus est ita pendeat, ut, si illa fiat, ipsa quoque fu-
tura sit: sed omnino ne fiat is cupit, qui alteram illam actionem
prius fieri vult, quam hanc, quia sperat, altera si facta sit, eam
fore rerum conditionem, ut haec fieri non debeat: Aristoph.
Acharn. 295 Ἀπολεῖ κατὰ σ' αὐτὸν χάσσομεν τοῖς ἰσθμοῖς. Μηδαμῶς γε,
πρὶν ἂν ἀκούσῃ, ἀλλ' ἀνάσχοισθ' ὄγκασθαι. Vesp. 920 πρὸς τῶν
θεῶν μὴ προκαταγγίνωσκ' ὧ πάτερ, πρὶν ἂν γ' ἀκούσης ἀμφοτέρων.
Engelhardt. Annot. Dem. 42sq. Ceterum praesentis temporis in-
finitivo utitur Xenophon, quia perfecto status indicatur, qui factum
sequitur, aoristo perfectio rei, praesente initium. Hermann. An-
not. ad Elmsl. Eurip. Med. 78. Infra IV, 4, 9 ἀλλὰ μὰ Δ' οὐκ
ἀκούσῃ, πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφῇ, ὃ τι νομίζεις τὸ δίκαιον εἶναι.
Non solet autem usurpari a Graecis coniunctio cum particula et
coniunctivus, nisi ubi in priore membro est negandi aut prohi-
bendi significatio: cuius rei naturam explicavit Hermannus ib. ad
v. 215. Quamquam sicubi sententiae ratio iam per se pateret aut
minus diligenter esset significanda, etiam in soluta oratione ἂν
omitti potuisset existimat Stallbaum. Plat. Phaedon. 62 c. et ex-
empla contra illam regulam testantia aliquot Platonica compo-
suit Graser. Adverss. Plat. 33 sq. — κερδῶν. Dicitur hoc vo-
cabulum in iis esse, quae genitivi pluralis formam non contra-
hant. At vero in his non constant sibi scriptores. κερδῶν Hell.
II, 4, 21. 40. Cyrop. IV, 2, 45. κερδῶν ib. VIII, 1, 26. Poppo Cyrop.
III, 3, 58. Iacobs. Achill. Tat. II, 1. Buttm. 49. n. 4.

23. σωφροσύνη. Virtutum et artium nomina haud raro
articulo carent, sive ea certiore aliqua notatione non egent sive
ita pars quaedam artis vel virtutis significatur. III, 9, 5 extr. δι-
καιοσύνη. IV, 6, 7 σοφία.

24. ἀπαλλαγέντε cave putes esse nominativum absolutum,

συνήστην, ἰδυνάσθη, ἐκείνῳ χρωμένῳ συμμάχῳ, τῶν μὴ καλῶν ἐπιθυμιῶν κρατεῖν· ἐκείνου δ' ἀπαλλαγέντε, Κριτίας μὲν φηγὼν εἰς Θετταλλαν ἐκεῖ συνῆν ἀνθρώποις ἀνομία μᾶλλον ἢ δικαιοσύνη χρωμένοις, Ἀλκιβιάδης δ' αὖ διὰ μὲν κάλλος ὑπὸ πολλῶν καὶ σεμνῶν γυναικῶν θηρώμενος, διὰ δυνάμιν δὲ τὴν ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ πολλῶν καὶ δυνατῶν κολακεῖν ἀνθρώπων διαθρυπτόμενος, ὑπὸ δὲ τοῦ δήμου τιμώμενος καὶ ῥαδίως πρωτεύων, ὥσπερ οἱ τῶν γυμνικῶν ἀγώνων ἀθλῆται ῥαδίως πρωτεύοντες ἀμελοῦσι τῆς ἀσκήσεως, οὕτω καὶ ἐκεῖνος ἡμέλησεν αὐτοῦ. τοιοῦτων δὲ συμβάντων αὐτοῖν, καὶ ὠγκωμένῳ μὲν ἐπὶ γένει, ἐπηρμένῳ δ' ἐπὶ πλούτῳ, περυστημένῳ δ' ἐπὶ δυνάμει, διατεθρυπμένῳ δὲ ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις διεφθαρμένῳ καὶ πολὺν χρόνον ἀπο Σωκράτους γεγονότε, τί θαυμαστόν, καὶ ὑπερφηάνῳ ἐγενέσθην; εἴτα εἰ μὲν τι ἐπλημμελήσauerη, τούτου Σωκράτην ὁ κατήγορος αἰτιᾷται; ὅτι δὲ νέω ὄντε

cuius nomen quum omnino ad anacoluthorum genus referri debere soleat, tum hoc loco quem casum malueris? Buttm. 145. n. 1. Matth. 562. n. Rost. 131. 6. Hellen. II, 3, 54 ἐκεῖνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις — εἶπε μὲν ὁ Κριτίας. Quo insolentius illud est ib. 2, 3 ἡ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διῆκεν, ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων. Est haec autem quae dici solet constructio καθ' ὅλον καὶ μέρος, qua pars toti per appositionem additur. V. Jacobs. Delect. epigr. gr. XI, 64. Vid. ad II, 1, 4. IV, 2, 31. Matth. 319. — Κριτίας postquam in Thessaliam fugit, Penestas, servile hominum genus, concitare contra dominos conatus est. Hellen. II, 3, 36. De morte huius hominis v. Cornel. Nep. Thrasymb. 2 extr. — θηρώμενος passive dictum iam ab antiquis grammaticis notatum est. θηρᾶν autem et θηρᾶσθαι quum promiscue dicatur, Attici tamen fere futuro medii utuntur; quamquam θηρᾶσθαι est Cyrop. I, 4, 16. Anab. IV, 5, 24. θηρᾶσειν Comment. III, 11, 7. v. ad II, 6, 39. De sententia cf. Iacobi. Quaest. Luc. post Toxar. p. 3 sq. — καὶ ἐκεῖνος cum vi repetitum in oppositione. Matth. gr. ampl. 472. 1. b.

25. τοιοῦτων δὲ συμβάντων καὶ ὠγκωμένῳ cet. Non rara participia duo, quorum alterum relative, absolute alterum positum est, per καὶ vel δέ inter se coniuncta. Thuc. I, 65 Ἀριστιεύς δὲ ἀποτειγισθείσης τῆς Ποτιδαίας καὶ ἐλλείψα οὐδεμίαν ἔχων σωτηρίας συνεβούλευε κ. τ. λ. Hermann. Luc. Conscr. Hist. 87. Cf. infra II, 2, 13. — ἄπο. Significatio retracto accentu postulat scribi praepositionem adverbii vice fungentem. Symp. II, 10. ἀπο σκοποῦ, secus, quam quo tendas. Herm. Vig. 749. Buttm. 117. n. 3. max. 117. n. 9. Thuc. I, 76 ἀπο τοῦ ἀνθρωπίνου τρόπου. Plat. Phil. 34 a. ἀπο τρόπου, quod ἀπὸ τρόπου scripsit Bekkerus, scribi iussit Lehrs Quaest. Epic. spec. 1. 12—24. Quid differat ἀπὸ τινος γεγονέναι, v. Rost. 11. n. 3. — τὰ ἄλλα uter casus? paullo infra legitur Σωκράτην κρίνειν.

26. εἴτα, v. ad 4, 11.

αὐτῷ, ἥνικα καὶ ἀγνωμονεστιάτω καὶ ἀκρατεστιάτω εἰκὸς εἶναι, Σωκράτης πυρίσχε σῶφρονε, οὐδενὸς ἐπαίνου δοκεῖ τῷ κατηγόρῳ ἄξιος εἶναι; οὐ μὴν τὰ γε ἄλλα οὕτω κρίνεται. τίς μὲν γὰρ ἀλλήτης, τίς δὲ [καὶ] καθαριστής, τίς δὲ ἄλλος διδάσκαλος ἱκανοὺς ποιήσας τοὺς μαθητάς, ἐὼν πρὸς ἄλλους ἐλθόντες χείρους φανῶσιν, αἰτίαν ἔχει τούτου; τίς δὲ πατήρ, ἐὼν ὁ παῖς αὐτοῦ συνδιατρέβων τῷ σῶφρονι ἢ, ὕστερον δὲ ἄλλῳ τῷ συγγενόμενος πονηρὸς γένηται, τὸν πρόσθεν αἰτιᾷται; ἀλλ' οὐχ ὅσῳ ἂν παρὰ τῷ ὑστέρῳ χείρων φαίνεται, τοσούτῳ μᾶλλον ἐπαινεῖ τὸν πρότερον; ἀλλ' οἳ γε πατέρες αὐτοὶ συνόντες τοῖς νύκτι, τῶν παιδῶν πλημμελοῦντων, οὐκ αἰτίαν ἔχουσιν, ἐὰν αὐτοὶ σωφρονῶσιν. οὕτω δὲ καὶ Σωκράτην δίκαιον εἶναι κρίνειν· εἰ μὲν αὐτὸς ἐπολεῖ τι φαῦλον, εἰκότως ἂν ἐδόκει πονηρὸς εἶναι· εἰ δ' αὐτὸς σωφρονῶν διέτελει, πῶς ἂν δικαίως τῆς οὐκ ἐνούσης αὐτῷ κακίας αἰτίαν ἔχοι;

Ἄλλ' εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς πονηρὸν ποιῶν ἐκείνους φαῦλας πρῶττοντας ὁρῶν ἐπῆναι, δικαίως ἂν ἐπετιμᾷτο. Κριτίαν μὲν τοίνυν αἰσθανόμενος ἐρῶντα Εὐθυδήμου καὶ πειρῶντα χρῆσθαι, καθάπερ οἱ πρὸς τὰ φροδίδια τῶν σωμάτων ἀπολαύοντες, ἀπέτρεπε, φύσκειν ἀνελεύθερόν τε εἶναι καὶ οὐ πρόπον ἀνδρὶ καλῷ καγαθῷ, τὸν ἐρώμενον, ὃ βούλεται πολλοῦ ἄξιος φαίνεσθαι, προσαιτεῖν ὥσπερ τοὺς πτωχοὺς ἱκετεύοντα καὶ δεόμενον προσδοῦναι, καὶ ταῦτα μηδενὸς ἄγασθαι. τοῦ δὲ Κρι-30 τίου τοῖς τοιοῦτοις οὐχ ὑπακούοντος οὐδὲ ἀποτρεπομένου, λέ-

27. ἀλλ' οὐχ ὅσῳ — Ἄλλ' ἀd negationem, quae in antecedente latet interrogatione, relatum quid potius fiat faciendumve sit, indicat. — ἀλλ' οἳ γε πατέρες, at parentes certe, v. ad §. 12.

29. πειρῶν, quod fere dicitur de tentanda pudicitia (Ruhnck. Tim. 176 Lips.), hic secundum Thucydidis exemplum (I, 50) conandi significatione dictum est, qua dici solet medium. Nec minus quod est πειρᾶσθαι τινός Anab. III, 2, 38. Cyrop. III, 5, 7, apud Thucydidem active dicitur, I, 61. IV, 70. VII, 12. Id quod 4, 18 est πειραν λαμβάνειν τινός. — προσαιτεῖν — ἀγαθού. Haec verba, quae mirificas turbas dederunt, quemadmodum in libris scripta leguntur, servare quam tentare malui. Genitivus partitionem significat, partitivum vocant. Matth. 323. Similem verbi προσδιδόναι structuram habes Aristoph. Pac. 1111 οὐδεὶς προσδώσει μοι σπλάγγνων. Est enim fere i. q. μεταδιδόναι. Xen. Sympos. VIII, 23 eadem de re est προσαιτῶν καὶ προσδεόμενος ἢ φιλήματος ἢ ἄλλου τινός ψηλαφήματος. Beryhard. Syntax. 150.

30. ὅτι — δοκοῖη, alii ὅτι οἱ δίκον τι vel δίκον δοκοῖη. — προσκνήσθαι inter ea verba numeratur, quae more dorico ae in η contrahunt. Buttm. gramm. 105. n. 5. et ad Plat. Gorg. p. 488. ed. Heindorf. Contra Herodot. VII, 239 est ἐκῶν. — τὰ ὕδια atticam formam esse negat Buttm. II. 335. Vult ὕδια. Cf. I. 107.

γεται τὸν Σωκράτην ἄλλων τε πολλῶν παρόντων καὶ τοῦ
 Εὐθυδήμου εἰπεῖν, ὅτι εἰκὸν αὐτῷ δοκοῖη πύσχειν ὁ Κριτίας,
 ἐπιθυμῶν Εὐθυδήμῳ προσκνήσθαι, ὥσπερ τὰ ἴδια τοῖς 31
 31 θοῖς. ἔξ ὧν δὴ καὶ ἐμῖσει τὸν Σωκράτην ὁ Κριτίας, ὥστε
 καί, ὅτε τῶν τριάκοντα ὧν νομοθέτης μετὰ Χαρικλέους ἐγέ-
 νητο, ἀπεμνημόνευσεν αὐτῷ καὶ ἐν τοῖς νόμοις ἔγραψε, λόγων
 τέχνην μὴ διδάσκειν, ἐπηριάζων ἐκείνῳ καὶ οὐκ ἔχων, ὅπῃ
 ἐπιλάβοιτο, ἀλλὰ τὸ κοινῇ τοῖς φιλοσόφοις ὑπὸ τῶν πολλῶν
 ἐπιτιμώμενον ἐπιφέρων αὐτῷ καὶ διαβάλλων πρὸς τοὺς πολ-
 λούς. οὔτε γὰρ ἔγωγε οὔτ' αὐτὸς τοῦτο πώποτε Σωκράτους
 32 ἤκουσα οὔτ' ἄλλον φάσκοντος ἀκηκοέναι ᾗσθῆμην. ἐδήλωσε

31. τῶν τριάκοντα nomina Xenophon refert Hell. II, 3, 2.
 Ex quibus Critiam et Chariclem propter singularem potentiam,
 quam appetebant, nominare videtur. Plat. ep. 7. τριάκοντα πάν-
 των ἄρχοντες αὐτοκράτορες. Laërt. II, 24. οἱ περὶ Κριτίαν vocan-
 tur. — ἀπομνημονεῦειν τινα in malam partem dictum, i. q.
 μνησικακεῖν, acceptae iniuriae memorem esse. — ἔγραψε, edi-
 xit; unde qui sequitur infinitivus imperativi significationem habet
 non addito verbo δεῖν vel simili. Cf. Plat. Charm. 157 b. ἐντελέ-
 λετο μήτε πλούσιον οὕτω μηδένα εἶναι μήτε καλόν. v. infra §. 35.
 — ἐπιλάβοιτο, intell. αὐτοῦ. — τὸ κοινῇ — ἐπιτιμώμενον
 quid sit, ex Plat. Apol. 18. b. intelligitur, ubi postquam Socrates
 dixit, magis se timere eos, qui iam dudum se calumniati essent
 et falsis criminationibus insectati, quam accusatores suos, hanc
 illorum criminationem ipse efficit: ἔστι τις Σωκράτης, σοφὸς ἀνὴρ,
 τὰ τε μετρώα φροντιστὴς καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεξηγητῶς καὶ
 τὸν ἥτις λόγον κρείττω ποιῶν. — οὔτε γὰρ — Sententia haec
 est: Ista vero maligna obtreectatio est; nam Socratem illas res,
 maxime artem rem inferiorem dicendo superiorem reddendi, pro-
 fiteri neque ego audiui unquam neque, quod sciam, alius quis-
 quam. Sed observandum bene est, vocabuli οὔτε repetitionem
 paullulum a graecae linguae consuetudine recedere. Quare qui
 οὐδὲ γὰρ vel οὔτε γὰρ ἔγωγε αὐτὸς scribi iusserunt, non nunc Xe-
 nophonti consultum voluerunt. Nam comparant quidem Apol. 24
 οὔτε γὰρ ἔγωγε ἀντὶ Διὸς καὶ Ἥρας καὶ τῶν σὺν τούτοις θεῶν οὔτε
 θύων τισὶ καίνοις δαίμοσιν, οὔτε ὁμνῶς οὔτε ὀνομάζων ἄλλους θεοὺς
 ἀναπέμνηνα. sed primum οὔτε ibi respicere sequentia videtur, ubi
 de altero corruptae iuventutis crimine loquitur Socrates. Verum
 quum repetendarum ad singulas enuntiati partes negationum satis
 sint amantes Graeci, ut οὐδὲ γὰρ οὐδέ aliaeque eiusmodi repeti-
 tiones usum habeant iustum defensorem vel a parenthesis nancis-
 cantur excusationem, haec consuetudo, sive est negligentia sive
 non est, ad οὔτε etiam, quippe disiunctarum notionum signum,
 pertinere aliquo modo putanda est. Quamquam nostro quidem
 loco talia non sequuntur, quae demonstrent, scriptorem decursu
 orationis deceptum ad aliam conformationem transisse. Alia ra-
 tio est loci II, 6, 19.

32. ἐδήλωσε, i. q. δῆλόν ἐγένετο, v. §. 38. Stallb. Plat. Phila-
 139. De persona usus absolutus rarior, nisi ut facile ex antece-
 dentibus cogitatione aliquid addi possit aut participium rem si-
 gnificans, in qua aliquis se ostendit, adiungatur. De re intelligi

δέ· ἐπεὶ γὰρ οἱ τριῶντα πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν καὶ οὐ τοὺς χειρίστους ἀπέκτεινον, πολλοὺς δὲ προετρέποντο ἀδικεῖν, εἰπέ που ὁ Σωκράτης, ὅτι θαυμασιόν οἱ δοκοῖη εἶναι, εἴ τις γενόμενος βοῶν ἀγέλης νομεὺς καὶ τὰς βοῦς ἐλάττους τε καὶ χείρους ποιῶν μὴ ὁμολογῇ κακὸς βουκόλος εἶναι· ἔτι δὲ θαυμασιώτερον, εἴ τις προστάτης γενόμενος πόλεως καὶ ποιῶν τοὺς πολίτας ἐλάττους καὶ χείρους μὴ αἰσχύνεται μηδ' οἴεται κακὸς εἶναι προστάτης τῆς πόλεως. ἀπαγγελλθέντος δὲ αὐτοῖς τούτου, καλέσαντες ὃ τε Κριτίας καὶ ὁ Χαρικλῆς τὸν Σωκράτην τὸν τε νόμον ἐδεικνύτην αὐτῷ καὶ τοῖς νέοις ἀπειλήτην μὴ διαλέγεσθαι. ὃ δὲ Σωκράτης ἐπήρετο αὐτῷ, εἰ ἐξείη πυνθάνεσθαι, εἴ τι ἄγνοοῖτο τῶν προηγορευμένων. τῷ δ' ἐφάτην. ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, παρεσκευάσμαι μὲν πεῖθεσθαι τοῖς νόμοις· ὅπως δὲ μὴ δι' ἄγνοιαν λάθω τι παρανομήσας, τοῦτο βοῶλομαι σαφῶς μαθεῖν παρ' ἑμῶν, πότερον τὴν τῶν λόγων τέχνην σὺν τοῖς ὀρθῶς λεγομένοις εἶναι νομιζόντες ἢ σὺν τοῖς μὴ ὀρθῶς ἀπέχεσθαι κελεύετε αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ σὺν τοῖς ὀρθῶς, δῆλον ὅτι ἀφεκτέον εἴη τοῦ ὀρθῶς λέγειν· εἰ δὲ σὺν

docet Demosth. De male gesta legat. 390, 20. οἷτινες δὲ οἱ τοιῶν μετεσχηκότες, αὐτὸ δηλώσει, *res ipsa docebit*. Buttm. 129. 10. Matth. 630. 4. Eventus docuit, Critiam ante acceptae iniuriae memorem illa sua lege Socratem potissimum petisse. — αἰσχύνεται — οἴεται. Qui vulgo legitur optativus, ei ille indicativus praeferendus est. Nam quum antea de re non ea, quae sit, sed quae possit esse, sermo sit, quam ad rem accommodatus est optativus, pergitur ad eam rem, quae re vera esse a Socrate dicitur, ut iis verbis praesens reipublicae status depingi ab eo putandus sit. Vid. ad II, 6, 4. IV, 1, 5. ad II, 2, 7.

33. καλέσαντες — ἐδεικνύτην. Numerorum dualis et pluralis, si de duobus sermo est, sempiterna commutatio est. Matth. 301. Atque ipsum adeo vocabulum δύο cum plurali componitur. V. Göttling. Arist. Polit. 367 sq. Poppo Thucyd. I. 225. Bornem. Anab. II, 2, 12. — μὴ διαλέγεσθαι. Post verba vetandi, negandi, prohibendi, similia ad infinitivum μὴ infertur. Matth. 533. n. 5. Omissum est §. 44. 3, 6. 7. IV, 4, 11. 21.

34. ὅπως μὴ λάθω τι παρανομήσας. Docent quidam aoristo λαθεῖν non praesentis, sed aoristi participium adiungi. At contra plurimi loci testantur, in quibus est III, 5, 23 ὅπως μὴ λάθης σεαυτὸν ἄγνοῶν τι τῶν εἰς στρατηγίαν ὠφελίμων. Illud est: ne me fugiat, me leges violasse; hoc: ne te fugiat, te quidquam rerum ad imperatoris munus pertinentium ignorare. cf. III, 6, 13. Cyrop. V, 3, 9 ὅπως λάθῃ φίλος ὢν ἡμῖν. Errores Stallbaumii ad Plat. Phileb. p. 86 correxit ipse auctor append. crit. p. 15 et ad Phaedon. 76 d. et Graser. Adverss. Plat. 63 sqq. Schaeferi App. Dem. II. 244. Bornemannus Cyrop. VIII, 1, 41. Vid. Krüger. Anab. I, 3, 14 ed. min. — πότερον — αὐτῆς, utrum artem dicendi in iis, quae recte dicuntur, positam esse rati an in iis, quae non recte dicuntur, abstinere ea iubeatis.

35 τοῖς μὴ ὀρθῶς, δῆλον ὅτι πειρατέον ὀρθῶς λέγειν. καὶ ὁ Χαρίκλῆς ὀργισθεὶς αὐτῷ, Ἐπειδὴ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀγνοεῖς, τάδε σοι εὐμαθέστερα ὄντα προαγορευόμεν, τοῖς νέοις ὅλως μὴ διαλέγεσθαι. καὶ ὁ Σωκράτης, Ἵνα τοίνυν, ἔφη, μὴ ἀμφιβολον ᾗ, ὥς ἄλλο τι ποιῶ ἢ τὰ προηγορευμένα, ὀρίσατέ μοι, μέχρι πόσων ἐτῶν δεῖ νομίζειν νέους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους. καὶ ὁ Χαρίκλῆς, Ὅσον περ, εἶπε, χρόνον βουλευεῖν οὐκ ἔστιν, ὥς οὐπω φρονίμοις οὖσι· μηδὲ σὺ διαλέγον νεωτέρους 36 τριάκοντα ἐτῶν. Μηδέ, ἂν τι ὠνῶμαι, ἔφη, ἣν πωλῇ νεώτερος τριάκοντα ἐτῶν, ἔρωμαι, ὁπόσον πωλεῖ; Ναὶ τὰ γε τοιαῦτα, ἔφη ὁ Χαρίκλῆς· ἀλλὰ τοι σὺ γε, ὦ Σώκρατες, εἰώθας, εἰδὼς πῶς ἔχει, τὰ πλεῖστα ἐρωτῶν. ταῦτα οὖν μὴ ἐρώτα. Μηδ' ἀποκρινώμαι οὖν, ἔφη, ἂν τίς με ἐρωτᾷ νέος, ἐὰν εἰδῶ, ὅλον, πόῦ οἰκεῖ Χαρίκλῆς; ἢ, ποῦ ἐστι Κριτίας; Ναὶ τὰ γε

35. *Ἐπειδὴ*. Addicentibus libris soloecismus *Ἐπειδάν* vulgati correctus est. Error compendio deberi videtur, quo utrumque vocabulum saepe *d* super diphthongum *ei* posito scribitur. Idem vitium erat IV, 3, 4. 6. 9. Talia posterioribus peioribusque scriptoribus, ut Aesopo, condonari iudicat Frotscher. Hier, VIII, 7. — *ὥς ἄλλο τι ποιῶ* —, adeo ut aliud faciam quam quae praescripta sunt.

36. *ἂν* et *ἣν* nihil differunt. Utraque particula et, unde ortae sunt, *ἐάν* non dicuntur nisi de re futura, quae qualis sit, postea experientia docere debet. Herm. Vig. 835. Bekkerum vocabulo monosyllabo *ἂν* apud Platonem infestum non sequutus est Schneiderus, v. ad Civ. 574 a. De repetita in protasi particula v. ad II, 3, 9. — *πῶς ἔχει*. Saepe rectae interrogandi formae etiam in obliqua oratione admittuntur, ac fieri quidem id videtur cum aliqua orationis vi. Infra 6, 4 est *ἐπισχευώμεθα, τί χαλεπὸν ᾗσθησαι*. cf. III, 1, 10. 5, 7. IV, 3, 16, ubi *πῶς* his diversa vi positum videbis. Herm. Soph. Antig. 372. Matth. 611. Memorabilior locus est IV, 4, 13, ubi utraque forma eadem vi dicta est, οὐ γὰρ αἰσθάνομαι σου, ὁποῖον νόμιμον ἢ ποῖον δίκαιον λέγεις. ubi iterum hiatus vis parum adhuc perspecta apparet (v. ad III, 12, 6); et IV, 6, 2, ubi primum est εἰπέ μοι, ποῖόν τι νομίζεις εὐσεβείαν εἶναι; ac deinde ἔχεις οὖν εἰπεῖν, ὁποῖός τις ὁ εὐσεβής ἐστιν; quamquam prioris formae excusationem inde facile repetas, ut dicas, esse illam per se constantem interrogationem rectam. Minus rara obliquae interrogationis exempla, in quibus primum rectae, deinde obliquae formae inveniuntur. Stallbaum. Plat. Crit. 48 a. De rectis formulis in interrogationis, quam fecit alter, repetitione positis v. Herm. Eurip. Med. ed. Elmsl. Lips. 388. Denique quum notum sit, articulum praeponi interrogativis, quum vel interrogatio propius quasi subeat sub antecedentem sermonem eumque quodam modo continuat, vel res interrogata certa et in certo genere comprehensa significetur; v. Herm. Vig. 705 sq., Plat. Civ. 375 a; ubi neutrum sit, non addendum esse demonstrat Schneider. Plat. Civ. 421 e. Vid. ad IV, 5, 9. Difficilior paullo quaestio est de interrogativis indirectis in recta interrogatione ponendis: v. Engelh. Plat. Lach. p. 61.

τοιαῦτα, ἔφη ὁ Χαρικλῆς. Ὁ δὲ Κριτίας, Ἀλλὰ τῶνδὲ τοίσ' σε ἀπέχεσθαι, ἔφη, δεήσει, ὦ Σώκρατες, τῶν σκυτέων καὶ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν χαλκίων· καὶ γὰρ οἷμαι αὐτοὺς ἤδη κατατετριῖσθαι διαθρυλουμένους ὑπὸ σοῦ. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῶν ἐπομένων τούτοις, τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ ὀσίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων; Ναὶ μὰ Δί' ἔφη ὁ Χαρι- κλῆς, καὶ τῶν βουκόλων γε· εἰ δὲ μή, φυλάττον, ὅπως μὴ καὶ σὺ ἐλάτιους τὰς βοῦς ποιήσης. Ἐνθα καὶ δῆλον ἐγένετο, 38 ὅτιν ἀπαγγελθέντος αὐτοῖς τοῦ περὶ τῶν βοῶν λόγου ὠργί- ζοντο τῷ Σωκράτει. Οἷα μὲν οὖν ἡ συνουσία ἐγεγόνει Κρι- τίᾳ πρὸς Σωκράτην καὶ ὡς εἶχον πρὸς ἀλλήλους, εἴρηται. φαίην δ' ἂν ἔγωγε, μηδενὶ μηδεμίαν εἶναι παιδευσιν παρὰ 39 τοῦ μὴ ἀρέσκοντος. Κριτίας δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης οὐκ ἀρέσκον- τος αὐτοῖς Σωκράτους ὠμιλῆσάτην ὃν χρόνον ὠμιλεῖτην αὐτῷ, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὠρμηκότε προσιτάνει τῆς πόλεως. ἔτι γὰρ Σωκράτει συνόντες οὐκ ἄλλοις τισὶ μᾶλλον ἐπεχειροῦν διαλέγεσθαι ἢ τοῖς μάλιστα πράττουσι τὰ πολιτικά. λέγεται 40 γὰρ Ἀλκιβιάδην, πρὶν εἰκοσιν ἔτων εἶναι, Περικλεῖ ἐπιτρόπῳ μὲν ὄντι ἑαυτοῦ, προσιάτῃ δὲ τῆς πόλεως, τοιούδε διαλεχθῆναι

37. τῶν σκυτέων — nimirum praeceptis, quae a coriario- rum, fabrorum, fullonum, figulorum, pastorum exemplis ad nau- seam usque petere soles. v. IV, 4, 6. Plat. Gorg. 491 a. — τῶν ἐπομένων τούτοις, iis, quae illorum hominum commemora- tioni adiungere in disputando vel colloquendo soleo. — βουκό- λων, v. §. 32. — τὰς βοῦς, ut supra §. 32. Eadem accusativi forma praeter hos locos invenitur Anab. III, 5, 9, ubi Bornem. excitavit Thom. M. p. 169 sq. λέγεται ἐπ' εὐθείας τῶν πληθυντι- κῶν βόες· εἰ καὶ Ἀριστοφάνης ἔπαξ βοῦς εἶπεν· ἐπὶ δὲ τῆς αἰτιατι- κῆς βοῦς. V, 10, 3. VI, 3, 22. VII, 7, 53. Hell. VI, 4, 29. De ani- malibus autem genus femininum saepe, masculinum vero ubique de hominibus praefertur, ac pluralis βόες et ἑπιοὶ fere solet epi- coenum femininum esse; quumque a poetis genus femininum ad significandam aliquam fortitudinem vel praestantiam praeferri di- catur, id fere cadit etiam in IV, 1, 3. — ποιήσης, v. ad II, 1, 19. Docet autem hic locus errare eos, qui ὅπως μὴ apud Atticos cum futuro construi dicunt, ubi praesens aut futurum, cum aori- sti coniunctivo, ubi aoristus praecesserit. Göttling. Aristot. Polit. p. 305. Docent idem loci, qui sunt Cyrop. III, 1, 27 ὅρα, μὴ ἄμα τε εὖ ποιήσης καὶ ἄμα οὐ γέλον νομισῶσι σε, ubi vid. Porppo, et Anab. VII, 3, 34 καὶ Σεύθην ἐκέλευον παραγγεῖλαι, ὅπως εἰς τὰ Ἑλληνικά στρατόπεδα μηδεὶς τῶν Θρακῶν εἰσέλθῃ νυκτός.

39. οὐκ ἀρέσκοντος — Negatio pertinet ad ὠμιλῆσάτην: non quod Socrates ipsis placeret, eius consuetudine usi sunt, sed quia statim ab initio principatum appetebant. Vid. ad 55. Cete- rum de genitivo absoluto ante dativum illato v. Matth. 561. Anab. II, 6, 3 οἱ Ἑρμοροὶ ἤδη ἔξω ὄντος αὐτοῦ ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπει- ρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ.

41 περὶ νόμων· Εἰπέ μοι, φάναι, ὦ Περικλεις, ἔχοις ἢ με δι-
 δάξαι, τί ἐστι νόμος; Πάντως δήπου, φάναι τὸν Περικλέα.
 Αἰδαζον δὴ πρὸς τῶν θεῶν, φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην· ὥς ἔγωγ'
 ἀκούων τινῶν ἐπαινουμένων, ὅτι νόμμοι ἄνδρες εἰσίν, οἷμαι
 μὴ ἂν δικαίως τούτου τυχεῖν τοῦ ἐπαίνου τὸν μὴ εἰδότα, τί
 42 ἐστι νόμος. Ἀλλ' οὐδέν τι χαλεποῦ πράγματος ἐπιθυμεῖς, ὦ
 Ἀλκιβιάδη, φάναι τὸν Περικλέα, βουλόμενος γινῶναι, τί ἐστι
 νόμος· πάντες γὰρ οὗτοι νόμοι εἰσίν, οὓς τὸ πλῆθος συνελ-
 θὼν καὶ δοκιμάσαν ἐγγράψῃ, φράζον ἢ τε δεῖ ποιεῖν καὶ ἢ μὴ.
 Πότερον δὲ τὰγαθὰ νομίσαν δεῖν ποιεῖν, ἢ τὰ κακὰ; Τὰ-
 43 γαθὰ νῆ Δία, φάναι, ὦ μειράκιον, τὰ κακὰ δὲ οὐ. Ἐὰν δὲ
 μὴ τὸ πλῆθος, ἀλλ' ὥσπερ ὅπου ὀλιγαρχία ἐστίν, ὀλίγοι συν-
 ελθόντες γράψωσιν, ὅ τι χρὴ ποιεῖν, ταῦτα τί ἐστι; Πάντα,
 φάναι, ὅσα ἂν τὸ κρατοῦν τῆς πόλεως βουλευσάμενον, ἢ χρὴ
 ποιεῖν, γράψῃ, νόμος καλεῖται. Καὶ ἂν τύραννος οὖν κρατῶν
 τῆς πόλεως γράψῃ τοῖς πολίταις, ἢ χρὴ ποιεῖν, καὶ ταῦτα
 νόμος ἐστί; Καὶ ὅσα τύραννος ἄρχων, φάναι, γράφῃ, καὶ
 44 ταῦτα νόμος καλεῖται. Βία δέ, φάναι, καὶ ἀνομία τί ἐστιν,
 ὦ Περικλεις; ἄρ' οὐχ ὅταν ὁ κρείττων τὸν ἥττω μὴ πείσας,
 ἀλλὰ βιασάμενος ἀναγκάσῃ ποιεῖν, ὅ τι ἂν αὐτῷ δοκῇ; Ἐμοιγε
 δοκεῖ, φάναι τὸν Περικλέα. Καὶ ὅσα ἄρα τύραννος μὴ πεί-
 σους τοὺς πολίτας ἀναγκάζει ποιεῖν γράφων, ἀνομία ἐστί; Δο-
 κεῖ μοι, φάναι τὸν Περικλέα· ἀνατίθεται γὰρ τὸ ὅσα τύραν-
 45 νος μὴ πείσους γράφῃ, νόμον εἶναι. Ὅσα δὲ οἱ ὀλίγοι τοὺς

42. οὐδέν τι, nihil quidquam, fortissima negatio. — οὗτοι νόμοι. Antea τί ἐστι νόμος. IV, 4, 13, ubi eandem habes legum definitionem, τίνας τούτους νομίζεις; Vid. ad II, 4, 2. — τὰ κακὰ δέ. Vulgatum γὰ δὲ κακὰ ex aliquot codicibus correximus. Vid. ad 1, 12. — οὐ εἰ in fine enuntiati ponitur, non accipit x, sive vocalis sive consonans sequitur. Buttm. 26. 5. Lobeck. Phryn. p. 51. v. IV, 7, 7. Aliis in locis similibus libri x tuentur, ut II, 6, 12. 13. IV, 6, 2. 5. 11. Hell. I, 7, 19 arctiore paullo, ut videtur, orationis vinculo. Bornem. Sympos. VI, 2. Schaefer. App. Dem. I. 653. Schneider. Plat. Civ. 425 c.

43. ὅσα ἂν, alii ὅσα δ' ἂν, v. ad 1, 15.

44. τὸ ὅσα —, quod dixi, quidquid tyrannus non usus persuasione scripsisset, legem esse, eam sententiam nunc retracto. Articulus quum universae enuntiationi tanquam substantivo praemittatur; Matth. 280; non opus est negatio sequatur, velut Plat. Men. 89 d. οὐχ ἀνατίθεται μὴ οὐ καλῶς λέγεσθαι, sententiam non retracto, ut nunc censeam, non bene hoc dici. Vid. ad §. 33. 3, 6. 7.

45. γράφει. Hic et antea legitur activum. Sermo est enim de iis, qui aliis leges scribunt, quum iisdem ipsos legibus obnoxios esse non referat dici; cives rectius dicuntur νόμους γράφεισθαι IV, 4, 13. Oecon. IX, 14. Eodem modo cives dicuntur νόμους

πολλοὺς μὴ πείσαντες, ἀλλὰ κρατοῦντες γράφουσι, πότερον βίαν φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν εἶναι; Πάντα μοι δοκεῖ, φάναι τὸν Περικλέα, ὅσα τις μὴ πείσας ἀναγκάζει τινὰ ποιεῖν, εἴτε γράφων εἴτε μὴ, βία μᾶλλον ἢ νόμος εἶναι. Καὶ ὅσα ἄρα τὸ πᾶν πλήθος κρατοῦν τῶν τὰ χρήματα ἔχόντων γράφει μὴ πείσαν, βία μᾶλλον ἢ νόμος ἂν εἴη; Μάλα τοι, φάναι τὸν ⁴⁶ Περικλέα, ὃ Ἀλκιβιάδῃ, καὶ ἡμεῖς τηλικούτοι ὄντες δεινοὶ τὰ τοιαῦτα ἤμεν· τοιαῦτα γὰρ καὶ ἐμελετώμεν καὶ ἐσοφισόμεθα, οἷά περ καὶ σὺ νῦν ἐμοὶ δοκεῖς μελετᾶν. Τὸν δὲ Ἀλκιβιάδην φάναι· Εἴθε σοι, ὦ Περικλείης, τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινό-

τίσεσθαι; de legislatore vel simpliciter activum, vel, quum suis ipse legibus obnoxius sit, medium; de diis denique (v. IV, 4, 19) activum adhibetur. Plat. Legg. 820 e. legislatoribus (τοῖς θεῖσι) opponuntur οἱ θεμενοί, qui praecepta sibi dari volunt. Matth. 492 b.

46. Μάλα τοι cum Coraio cum δεινοί coniunxi. Alii post Ἀλκιβιάδῃ inciderunt. Μάλα ita ab adiectivo vel adverbio suo diremti exempla Herbst. Sympos. II, 2 affert ex Sympos. I, 4. III, 10. Hell. IV, 5, 1. Cyrop. VII, 4, 15. Cf. II, 6, 35, ubi πάντῃ eodem modo diremtum est ab adiectivo. Idem valere de μᾶλλον, exempla a Bornem. Cyrop. III, 1, 30 composita ostendunt. Omnium autem maxime πολὺ ita usurpatur. Vid. Bornem. Sympos. I, 4. Krüger. Anab. III, 1, 2. — καὶ ἡμεῖς — ἤμεν, nos quoque, quum id aetatis essemus, artis disputandi periti eramus. Ἡμεῖς pluralis usus pro ἐγώ singulari, ubi nulla est loquentium communio, rarior est apud Xenophontem et Platonem. v. II, 7, 1. A Thucydide nuper abiudicavit Poppo. Oratores de se loquentes facile ad usum pluralis feruntur, Anab. III, 2, 9 ἡμῶν λεγόντων de solo Xenophonte. Isocr. Panath. c. 21. περὶ μὲν οὖν τῶν πραχθέντων — ἐν τῷ παρόντι ταῦτ' εἶχομεν εἰπεῖν. Anab. I, 7, 7 Krügerus de dignitate interpretabatur. Vid. Homer. Odys. XVI, 44. Quae significatio sive vera sive simulata sane quam multis locis inest. Apud tragicos liberior usus, ut ne iuxta se quidem de eadem atque una persona positi ambo numeri spernantur, ut Eurip. Troad. 897 οὐ δικαίως, ἣν θάνω, θανούμεθα. Androm. 435 δόλω μ' ὑπῆλθες, ἡπατήμεθα. ubi v. Körner; neque masculino genere de feminis, Barnes. Eurip. Alc. 395 ἀρχοῦμεν ἡμεῖς οἱ προδρησκόντες σέθεν, quod apud Soph. Antig. 543 est ἀρχέσω θνήσκειν ἐγώ. Vid. Körner. Eurip. Androm. 422. Secundae personae pronomen adiectivum eum usum apud senioris aetatis scriptores habet. Iacoba. Del. epigr. p. 161. 413. — ὅτε — ἦσθα, quum hac arte te ipse superabas. Ita enim secum ipsa persona comparatur, ut quasi naturam suam et indolem aliquoties superare dicatur. Plat. Rep. 421 d. ἀργὸς καὶ ἀμελὴς γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ. quae ratio dicendi Herodoto satis usitata est. V. Steger. I, 193. At invenitur etiam apud Xenophontem dictio βελτίων ἑαυτοῦ. De re equ. I, 14. Venat. XII, 20. Matth. 452. Ac superlativus summum gradum significat, quem quis aliqua in re consequi possit. Matth. 460. qui ubi dicitur pro comparativo positus esse, Graeci haec duo simul indicare volunt, et maius quid esse alio, et omnino maximum. Herodot. II, 35 ἐρχομαι δὲ περὶ Αἰγύπτου μηχανεύων τὸν λόγον, οἱ πλείους θωμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρα. Herm. Viger. 718. Eurip. Med. Elmsl. p. 343. ed. Lips. Pluugk. Eurip. Androm. 7. Matth. 464. Steger. Herod. I. c.

47τατος σαντοῦ ταῦτα ἦσθα. Ἐπεὶ τοίνυν τάχιστα τῶν πολι-
τευομένων ἐπέλαβον κρείττονες εἶναι, Σωκράτει μὲν οὐκ ἐτι
προσῆσαν· οὔτε γὰρ αὐτοῖς ἄλλως ἤρεσκεν, εἴ τε προσέλ-
θοιεν, ὑπὲρ ὧν ἡμάρτανον ἐλεγχόμενοι ἤχθοντο· τὰ δὲ τῆς
πόλεως ἔπραττον, ὥνπερ ἔνεκεν καὶ Σωκράτει προσῆλθον.

48 Ἀλλὰ Κρίτων τε Σωκράτους ἦν ὁμιλητὴς καὶ Χαιρεφῶν καὶ
Χαιρεκράτης καὶ Ἑρμοκράτης καὶ Σιμμίας καὶ Κίβης καὶ
Φαιδῶνδης καὶ ἄλλοι, οἱ ἐκείνῳ συνῆσαν, οὐχ ἵνα δημηγορι-
κοὶ ἢ δικανικοὶ γένοιτο, ἀλλ' ἵνα καλοὶ τε καγαθοὶ γενόμε-
νοι καὶ οἰκῶ καὶ οἰκέταις καὶ οἰκείοις καὶ φίλοις καὶ πόλει
καὶ πολίταις δύναιτο καλῶς χρῆσθαι. καὶ τούτων οὐδεὶς οὔτε
νεώτερος οὔτε πρεσβύτερος ὧν οὐτ' ἐποίησε κακὸν οὐδὲν οὔτ'
αἰτίαν ἔσχεν.

49 Ἀλλὰ Σωκράτης γ' ἔφη ὁ κατήγορος, τοὺς πατέρας προ-
πηλακίζειν ἐδίδασκε, πείθων μὲν τοὺς συνόντας αὐτῷ σοφω-
τέρους ποιεῖν τῶν πατέρων, φάσκων δὲ κατὰ νόμον ἐξεῖναι
παρανοίας ἐλόντι καὶ τὸν πατέρα δῆσαι, τεκμηρίῳ τούτῳ χρῶ-
μενος, ὡς τὸν ἀμαθέστερον ὑπὸ τοῦ σοφωτέρου νόμιμον εἶη
50 δεδέσθαι. Σωκράτης δὲ τὸν μὲν ἀμαθίας ἔνεκα δεσμεύοντα
δικαίως ἂν καὶ αὐτὸν ᾔετο δεδέσθαι ὑπὸ τῶν ἐπισταμένων ἅ
μὴ αὐτὸς ἐπίσταται· καὶ τῶν τοιούτων ἔνεκα πολλάκις ἐσκόπει,
τί διαφέρει μανίας ἀμαθία· καὶ τοὺς μὲν μαινομένους ᾔετο
συμφερόντως ἂν δεδέσθαι καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς φίλοις, τοὺς δὲ
μὴ ἐπισταμένους τὰ δέοντα δικαίως ἂν μανθάνειν παρὰ τῶν ἐπι-
51 σταμένων. ἀλλὰ Σωκράτης γε, ἔφη ὁ κατήγορος, οὐ μόνον τοὺς
πατέρας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς ἐπολεῖ ἐν ἀτιμίᾳ εἶναι
παρὰ τοῖς ἑαυτῷ συνοῦσι, λέγων, ὡς οὔτε τοὺς κἀμνοντας

47. Ἐνεκεν ante consonantem pro ἔνεκα positum non magis
offendit quam οὕτως. v. II, 4, 7. ἔνεκε non dixerunt Attici. De
ἐμπροσθεν, aliis ante consonam positus v. Lobeck. Phryn. 284 sq.
Schaeff. App. Dem. II. 273. Lobeckius in libello academico Atticos
prosa oratione ubique πρόσθεν, ὀπισθεν, ὑπερθεν dixisse iterum
demonstravit.

48. Ἑρμοκράτης. Hermogenis nomen requiritur a nonnul-
lis, quum celeberrimus ille dux Syracusanorum inter viros Socratis
studiosos referri non possit, alium cognitum non habeamus. De-
inde Σιμμίας, ut III, 11, 7, scripsit L. Dindorf, eiusdem originis
nominibus motus. — οἰκέταις. οἰκέται οὐ μόνον οἱ δοῦλοι, ἀλλὰ
καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ οἰκῇ, γυνὴ καὶ τέκνα. Thoni. Mag. Vid.
IV, 4, 17.

49. αὐτῷ. Num necesse est legatur ἑαυτῷ, ut §. 51? V. ad
II, 6, 5. IV, 5, 11. — ποιεῖν, intell. αὐτούς. V. ad 4, 18. —
παρανοίας ἐλόντι, si quis patrem dementiae conviciasset. Matth.
369. Ἄλλι ἐλόντι. v. ad 1, 9. — τεκμηρίῳ, v. ad §. 56.

οὔτε τοὺς δικαζομένους οἱ συγγενεῖς ὀφειλοῦσιν, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἱ ἰατροί, τοὺς δὲ οἱ συνδικεῖν ἐπιστάμενοι. ἔφη δὲ καὶ 52 περὶ τῶν φίλων αὐτὸν λέγειν, ὡς οὐδὲν ὄφελος εὖνους εἶναι, εἰ μὴ καὶ ὀφελεῖν δυνήσονται· μόνους δὲ φάσκειν αὐτὸν ἀξίους εἶναι τιμῆς τοὺς εἰδότας τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεύσαι δυναμένους. ἀναπείθοντα οὖν τοὺς νέους αὐτόν, ὡς αὐτὸς εἴη σοφώτατός τε καὶ ἄλλους ἱκανώτατος ποιῆσαι σοφούς, οὕτω διατιθέναι τοὺς αὐτῷ συνόντας, ὥστε μηδαμοῦ παρ' αὐτοῖς τοὺς ἄλλους εἶναι πρὸς ἑαυτόν. ἐγὼ δ' αὐτὸν οἶδα μὲν καὶ 53 περὶ πατέρων τε καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν [τε] καὶ περὶ φί-

52. μηδαμοῦ εἶναι, nullo numero et loco esse. οὐδαμοῦ πιδέναι Eur. Androm. 210. τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω Soph. Antig. 183. nullo loco numerare Cic. Fin. II, 28. aliquo numero atque honore esse Caes. B. G. VI, 13. — πρὸς ἑαυτόν, *prae se*, si comparantur cum ipso. Zeugn. Matth. 591. γ. Vid. ad III, 5, 4. IV, 8, 7. Eandem comparandi potestatem habet παρὰ cum accusativo. 4, 14. παρὰ τὰ ἄλλα ἕφα ὥσπερ θεοὶ ἄνθρωποι βιοτεύουσι. IV., 4, 1. παρὰ τοὺς ἄλλους εὐτακτῶν. Matth. 588 c). Denique ne cum Ernestio αὐτόν praeferas, cf. Buttm. 127. n. 4.

53. Particula τε post συγγενῶν propter repetitam, opinor, praepositionem et quia καὶ περὶ φίλων ad verba καὶ περὶ πατέρων referenda esse viderentur, offensioni fuit, Bornemannus tamen locum tuente et III, 10, 5. comparante. Prius τε a tribus codicibus omittitur. Neque vero vocabula idem significantia conjungantur, veluti si Soph. Trach. 234 cum Erfurdio legas ἐγὼ γέ τοι σφ' ἐλείπον ἰσχύοντά τε καὶ σὼν τε καὶ θάλλοντα. Vid. ad IV, 2, 28. Ceterum quamquam, ubi singula vel loco a se remota sunt vel re diversa ac seorsum intelligenda, praepositionis repetitio necessaria videtur esse, non est illa tamen ubique repetita; v. Hell. V, 2, 11 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἔμποροι ὧν ἕνεκα ἦκον, προσήγαγον αὐτοὺς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς συμμάχους. — Deinceps δὲ ἡ vim καὶ — γέ particularum, quae in responsione, gradatione et complurium rerum enumeratione cernitur, apte h. l. auget, quum scriptor plus concedat, quam vult accusator. — Vulgatum est καὶ πρὸς τοῖς γε δίοτι. Sed Xenophonteα δίοτι pro οὐ positi exempla tam sunt rara et incerta, ut neque hic, ubi codex Voss. 1. γε, οὐ praebet, neque IV, 1, 1, ubi tres codices Valckenarii scripturam οὐδὲν confirmant, formam δίοτι a Langio et Coraë ad IV, 1, 1 defensam tueri, ausim. Qui reliquus est locus De rep. Athen. III, 3, in eo libro fortasse feras εὐ οἶδα δίοτι ab optimis libris datum. Ut enim aliam habent explicationem Oecon. VIII, 8 et Sympos. VIII, 19, ubi est οὐ — δίοτι, quod — propterea quod: ita similem IV, 2, 9 ἄγαμαί σου, δίοτι. Libri in his fluctuare solent. §. 54 duo codices dant οὐ ὀφελεῖ. Aliis scriptoribus usum vocis δίοτι pro altera οὐ, *dass*, non abjudicaverim: neque is caret suis defensoribus, ut Schaefero App. Dem. II, 223. 256, Baiteiro Isocr. Paneg. c. 13, qui ubicunque Isocrates δίοτι usurpaverit, id fecisse videri dicit hiatus vitandi causa. — Denique Bornemannus scripsit γίγνεται, quamquam non desunt apud Xenophontem loci, in quibus fere omnes codices more recentioris Atticismi hoc in vocabulo et in γίγνωσκειν γ omittant. Platonem γίνομαι nunquam, γινώσκω interdum, sed raro scripsisse, ex codicum autia

λων ταῦτα λέγοντα· καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ, ὅτι τῆς ψυχῆς ἐξεληθούσης, ἐν ᾗ μόνη γίγνεται φρόνησις, τὸ σῶμα καὶ τοῦ οἰκιοτάτου ἀνθρώπου τὴν ταχίστην ἐξενέγκαντες ἀφανίζουσιν. ἔλεγε δ' ὅτι καὶ ζῶν ἕκαστος ἑαυτοῦ ὃ πάντων μάλιστα φιλεῖ, τοῦ σώματος ὃ τι ἂν ἀρκεῖον ᾗ καὶ ἀνωφελές, αὐτὸς τε ἀφαιρεῖ καὶ ἄλλῳ παρέχει. αὐτοὶ τε γὰρ αὐτῶν ὄνυχάς τε καὶ τρίχας καὶ τύλους ἀφαιροῦσι καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν, καὶ τούτου χάριν οἶδονται δεῖν αὐτοῖς καὶ μισθὸν τίνειν· καὶ τὸ σῶμα ἐκ τοῦ στόματος ἀποπτύουσιν ὥς δύνανται πορρωτάτω, διότι ὠφελεῖ μὲν οὐδὲν αὐτοὺς ἐνόν, βλάπτει δὲ πολὺ μᾶλλον. ταῦτ' οὖν ἔλεγεν οὐ τὸν μὲν πατέρα ζῶντα κατορύττειν διδάσκων, ἑαυτὸν δὲ κατατέμνειν, ἀλλ' ἐπιδεικνύων, ὅτι το ἄφρον ἄτιμόν ἐστι, παρεκάλει ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ὥς φρονιμώ-

vetustorum ac fide dignorum testimonio demonstrat Bekkero ea in re diligentior Schneiderus Civ. 472 a. Formam littera γ carentem ab Demosthene abjudicavit Schaeferus. — ἐξενέγκαντες, v. ad II, 2, 5.

54. ἑαυτοῦ ὃ — φιλεῖ, pr. quod in se omnium maxime amat, corporis quidquid etc. σώματος per epexegetin additum, cf. III, 11, 1. Matth. 439 n. Vid. ad 3, 8. — παρέχει, sc. ἀφαιρεῖν. — αὐτοὶ τε γάρ, v. ad III, 14, 5. — ἐνόν, v. ad 4, 17.

55. παρεκάλει, alii καὶ παρεκάλει. Ita sane Xenophon, quum non dixerit οὐκ ἔλεγεν, videtur ab initio dictionem conformaturus fuisse. Cf. Anab. III, 1, 10 ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἐξαπατηθεὶς οὐχ ὑπὸ Προξένου· — ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαρῆς πᾶσιν ἤδη ἰδοῦκε εἶναι, οὗ ὁ στόλος εἰς ἐπὶ βασιλέα. V. ad 39. — τοῦ ὥς φρονιμώτατον εἶναι. Deinde est τῷ οἰκεῖος εἶναι. Adverte hic accusativum, illic nominativum positum. Hic habes universalem enuntiationem φρόνιμον εἶναι: ita enim infinitivo additur accusativus, etiam ubi nos nominativo utimur, Aristoph. Plut. init. ὥς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστίν, ὃ Ζεῦ καὶ θεοί, δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου: illud ratione habita personae verbo ἀμελῇ subiectae dictum est, ὅτι οἰκεῖός ἐστιν, cf. 1. 3. II, 1, 15. διὰ τὸ ξένος εἶναι, h. e. ὅτι ξένος εἶ. 3, 11. κατ' ἀρχομὶ ἂν αὐτὸς καλεῖν ἐκείνον, h. e. πρότερος ἂν αὐτὸς καλοῖν ἐκείνον. III, 11, 14 τῷ φαίνεσθαι βουλομένη χαρῆζεσθαι. Idemque valet de διὰ praepositione cum infinitivo constructa. III, 9, 11 διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι ὅπως χρῆ ταλασιουργεῖν, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι. IV, 3, 4 ἡ δὲ νῦξ διὰ τὸ σκοτεινὴ εἶναι ἀσαφεσιτέρα ἐστίν. V. etiam annotata ad §. 1. Krüger. Anab. II, 6, 9. Matth. 540 sq. Buttm. 142. 2. 3. Rost. 126. 127. — βούληται — ἀμελῇ. Ex ἐπιμελεῖσθαι subiectum τίς intelligendum est, ut Plat. Apol. 29 a. τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ δοκεῖν σοφὸν μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστίν ἢ οὐκ οἶδεν. ubi ambigunt utrum τίς an ὁ δοκῶν εἰδέναι intelligendum dicant. Certe participii repetitio plurimis locis inepta est, nisi quod in enuntiationibus iis, in quibus a pluribus ad unum quempiam transitur, facile ex antecedentibus participium verbi intelligi potest. Herodot. IV, 172 μαντιεύονται δὲ

τατον εἶναι καὶ ὠφελιμώτατον, ὅπως, εἰάν τε ὑπὸ πατρὸς εἰάν τε ὑπὸ ἀδελφοῦ εἰάν τε ὑπ' ἄλλον τινὸς βούληται τιμᾶσθαι, μὴ τῷ οἰκείῳ εἶναι πιστεύων ἀμελῇ, ἀλλὰ πειρᾶται ὑφ' ὧν ἂν βούληται τιμᾶσθαι, τούτοις ὠφέλιμος εἶναι.

Ἔργη δ' αὐτὸν ὁ κατήγορος καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ποιη-
τῶν ἐκλεγόμενον τὰ πονηρότατα, καὶ τούτοις μαρτυρίαις χρῶ-
μενον διδάσκειν τοὺς συνόντας κακούργους τε εἶναι καὶ τυ-
ραννικούς· Ἡσιόδου μὲν τὸ

Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος,
τοῦτο δὴ λέγειν αὐτόν, ὥς ὁ ποιητὴς κελεύει μηδενὸς ἔργον
μῆτε ᾧδίκου μῆτε αἰσχροῦ ἀπέχσθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ποι-
εῖν ἐπὶ τῷ κέρδει. Σωκράτης δ' ἐπεὶ διομολογήσαιτο, τὸ μὲν

ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτούντες τὰ σήματα καὶ κατευξάμενοι ἐπικατα-
χοιμῶνται· τὸ δ' ἂν ἴδη ἐν τῇ ὕψει ἐνύπνιον, τούτῳ χρᾶται. Ste-
ger. ad I, 132. cf. Plat. Crit. 49 b. Menon. 97 a. Xenoph. Sympos.
IV, 57. Buttm. 129. obs. 6. Matth. 295. 2. Infinitivus ubique de
aliquo subiecto, quamvis incerto, intelligendus est. Oblitus autem
hic vocabuli ἑκαστος (v. §. 54.) scriptor ad universalem dicendi
rationem pergit. Cf. ad 4, 14. III, 12, 8 γηρᾶσαι, πρὶν ἰδεῖν ἑαυτὸν.

56. τοῦτοις μαρτυρίαις. Ajunt ὡς esse intelligendum.
Est vero substantivum. appositionis loco pronomini adjectum. Cf.
§. 49. II, 1, 12. 30. 6, 26. III, 11, 6. 14, 4. Anab. I, 4, 15. II, 1, 6.
IV, 2, 28. V, 4, 29. Hier. V, 4. Additae particulae exempla v. Anab.
II, 6, 25 τοῖς δ' ὅσοις καὶ ἀλήθειαν ἀσχοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειράτο
χερῶσαι, tractare tanquam imbecillos. III, 1, 30, ubi omisso αὐτῷ
est ὡς τοιοῦτοι, h. e. σχευοφόροι. Item Cyrop. III, 1, 3 omissum est
αὐτῷ. cf. ib. 39. IV, 2, 8. 25. VII, 5, 27. VIII, 2, 17. Ceterum v. ad
II, 1, 30. — Ἡσιόδου Ἔργων καὶ Ἡμερῶν v. 313. Spohn., ubi de
opere rustico sermo est et οὐδὲν ad ὄνειδος referri videtur. —
ἀεργίη. Illic et infra codex F. ἀεργίη habet, quae lectio ejus
fidem potius minuit quam augeat. Formam ιη ποesis metri legi-
bus parens accepit vel longo vel brevi ι. Hom. Odyss. XXII, 374
κακοεργίης. XXIV, 251 ἀεργίης. Alia v. Matth. gr. maj. I. p. 70.
514. Hermann. El. doct. metr. 56. Spohn. De extr. Odyss. parte
177. — τοῦτο δὴ, hoc igitur. Quum redeunt Graeci ad supe-
riora, solent post parenthesin vel idem vocabulum vel simile re-
petere, eique comites addunt particulas γάρ, δὴ, οὖν, Stallbaum.
Plat. Apol. 21 a. Cf. §. 58.

57. Ἐπεὶ διομολογήσαιτο. Ἐπεὶ cum optativo constru-
ctum h. l. non cogitationem aliquam, sed rei fieri solitae repeti-
tionem significat: quotiescumque ei conveniret cum colloquantibus.
v. III, 8, 9. 9, 11. 12. 13. 10, 1. eademque potestate §. seq. in versu
Homericō primo optativus post relativum illatus est. Rost. p. 604.
Matth. 521. 527. Buttm. 139. n. 6. Herm. Vig. 786. Vulgo legebatur
ἐπειδὴ ὁμολογήσαιτο, apud alios aliter. Nos codicem F. sequuti
sumus. Ὁμολογεῖν est idem sentire cum aliquo; ὁμολογεῖσθαι ef-
ficere disputando, ut idem sentias cum aliquo, convenire cum ali-
quo, sicl versündigen; διομολογεῖσθαι persequendo et perlustrando
singulas alicuius rei partes et rationes efficere, ut de ea conve-
niat: quod quum omnino duorum sit, quorum communis est dis-
putatio, si de uno dicitur, id certe, ubi impares sunt partes dis-

ἐργάτην εἶναι ὠφελιμὸν τε, ἀνθρώπων καὶ ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀργὸν βλαβερόν τε καὶ κακόν, καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀργεῖν κακόν, τοὺς μὲν ἀγαθὸν τι ποιούντας ἐργάζεσθαι τε ἔφη καὶ ἐργάτας ἀγαθοὺς εἶναι, τοὺς δὲ κινεούντας ἢ τι ἄλλο πονηρὸν καὶ ἐπιζήμιον ποιοῦντας ἀργοὺς ἀπεκάλει. ἐκ δὲ τούτων ὁρθῶς ἂν ἔχοι τὸ

Ἔργον δ' οἷδεν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος.

καὶ τὸ δὲ Ὀμήρου ἔφη ὁ κατήγορος πολλάκις αὐτὸν λέγειν, ὅτι Ὀδυσσεύς

Ὅντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔσοχον ἄνδρα κιχείη,
τὸν δ' ἄγανοις ἐπέεσσιν ἐρητίσασκε παρασιῦς·
δαιμόνι', οὗ σε ἔοικε κακὸν ὥς δειδόσεσθαι,
ἀλλ' αὐτὸς τε κύθησο καὶ ἄλλους ἴδρουε λαοὺς.
ὃν δ' αὖ δῆμιον τ' ἄνδρα ἴδοι βοόωντά τ' ἐφείροι,
τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ·
δαιμόνι', ἀτρέμας ἦσο καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
οἳ σέο φέριτεροί εἰσι· σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις,
οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρτίθμιος οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.

ταῦτα δὴ αὐτὸν ἐξηγεῖσθαι, ὥς ὁ ποιητὴς ἐπαινοῖ τὴν παῖσθαι καὶ τοὺς δημότας καὶ πένητας. Σωκράτης δ' οὐ ταῦτ' ἔλεγε, καὶ γὰρ ἐαυτὸν οὕτω γ' ἂν ᾤετο δεῖν παῖσθαι, ἀλλ' ἔφη δεῖν τοὺς μῆτε λόγῳ μῆτε ἔργῳ ὠφελίμους ὄντας, μῆτε στρατεύ-

putationis, proprie in eum cadit, ex quo omnis disputandi ratio pendet. Graser. Spec. Adversas. in Sermi. Plat. p. 74—84. Dindorf. Sympos. IV, 56. De uno dictum Plat. Phil. 14 e. πάντα ταῦτα τὸ ἐν ἐκείνῳ εἶναι διομολογησάμενος, quod vocabulum ibi explicant δι' ὁμολογίας βεβαιοῦσθαι. Civ. 472 e. πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομολόγησαι.

58. Ὀμήρου II. II, 188 sqq. 198 sqq. — δημότας i. q. δημοτικούς, plebeios. Cyrop. II, 3, 7. VIII, 3, 5. De rep. Athen. I, 4, ubi dicti sunt etiam δημοτικοί. Δημότης enim quum soleat esse tribulatio, praeter Iones unum Xenophontem de plebeio dixisse, auctor est Zonaras T. I. p. 494. Tittm. §. 60. δημοτικός est popularis.

59. ἄλλως τε, qua in formula prius membrum omittitur (ut quodammodo cogitatione tibi addas per se), alioque modo, et *in super, und vollends*. ἄλλως τε καὶ, quum alia quavis ratione, tum *hac*; quod quum ita dicatur, ut ἄλλως ad ea spectet, quae nunc praeterimus, καὶ autem ad illud, quod ut praecipuum ponimus, est denique praesertim: Herm. Vig. p. 780 sq. cum quo non consentit Buttm. Plat. Men. c. 20. extr., qui, ubi post coniunctionem, qualis est εἰ, ἐπειδὴ, infertur καὶ, superius καὶ post ἄλλως τε euphoniae caussa omissum putat. Non dissimile καὶ ἄλλως καὶ δὴ καὶ Plat. Lach. 181 a. Phaedon. 116 c. τὰ τε ἄλλα καὶ Herodot. V, 83. Infra II, 6, 30 sequitur εἰ, II, 8, 1 participium. Ubi modus finitus sequitur sine coniunctione, est praetereaue etiam. Förtsch. Comm. crit. de Lys. et Dem. p. 30 sq.

ματι μήτε πόλει μήτε αὐτῷ τῷ δήμῳ, εἴ τι δέοι, βοηθεῖν ἱκανούς, ἄλλως τ' ἐὰν πρὸς τούτῳ καὶ θρασείας ὥσι, πάντῃ τρόπῳ κωλύεσθαι, καὶ πᾶν πλούσιοι τυγχάνωσιν ὄντες. ἀλλὰ οὐ Σωκράτης γε τάναντία τούτων φανερός ἦν καὶ δημοτικός καὶ φιλόανθρωπος ὢν. ἐκείνος γὰρ πολλοὺς ἐπιθυμητὰς καὶ ἀστοὺς καὶ ξένους λαβὼν οὐδένα πώποτε μισθὸν τῆς συνουσίας ἐπράξατο, ἀλλὰ πᾶσιν ἀφθόνως ἐπήρχε τῶν ἑαυτοῦ. ὢν τινες μικρὰ μέρη παρ' ἐκείνου προῖκα λαβόντες πολλοῦ τοῖς ἄλλοις ἐπώλουν καὶ οὐκ ἦσαν, ὥσπερ ἐκεῖνος, δημοτικοί. τοῖς γὰρ μὴ ἔχουσι χρήματα δίδόναι οὐκ ἤθελον διαλέγεσθαι. ἀλλὰ Σωκράτης γε καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κόσμον τῇ πόλει

60. τάναντία τούτων, v. ad II, 6, 5. — ἐπήρχε τῶν ἑαυτοῦ, *de suis impertiebat*. Genitivus partitionem significat. Paulo post τὰ ἑαυτοῦ δαπανῶν. Simile illud Homericum est ταμὴν χαρίζομένη παρεόντων. — τινές. Oblique carpit tum alios Socratis discipulos tum inprimis Aristippum, qui primus Socraticorum philosophiam mercede docere instituit, *Ruhnken*.

61. πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Praepositio hic non comparationem cum reliquis hominibus (ut §. 52); neque enim comparatur hic nisi cum Licha; sed pertinentem ad reliquos homines, h. e. ad externos usque gloriam Athenis a Socrate partem indicat. Sententiam fere eandem exprimit codicis F. lectio dativum exhibens. Sed πρὸς et εἰς praepositiones hunc usum habent non ita rarum. Plat. Gorg. 526 b. εἰς δὲ καὶ πᾶν ἐλλόγιμος γέγονε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, Ἀριστείδης ὁ Λυσιστράχου. ubi errat Heindorfius εἰς pro ἐν dictum putans. Andocid. De myster. extr. οἵτινες ἀρετῆς ἤδη τῆς μεγίστης εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον ἔλεγχον ἔδσαν. Eurip. Or. 21. Κλυταιμνήστρας λέχος ἐπίσημον εἰς Ἕλληνας. Stallbaum. Plat. Symp. 179 b. Engelh. Menex. 239 a. πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεφῆναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους. Matth. 578. Exempla accusativi cum εἰς ut ἐπὶ famam longe lateque dimanantem bene indicantis composuit Nitzsch. Plat. Ion. p. 83. Cf. Caesar. B. G. IV, 16 tantum esse nomen atque opinionem eius exercitus etiam ad ultimas Germanorum nationes. Herzog. III, 9. Held. B. C. III, 60. Eadem nostra praepositio πρὸς cum genitivo constructa non diffusam et pertinentem ad aliquem, sed ortam et profectam ab aliqua parte gloriam significat. Oecon. IV, 2 ἀδοξοῦνται πρὸς τῶν πόλεων. VI, 10 ἐνδοξοῖται πρὸς τῶν πόλεων αὕτη ἡ βοιοτεία. Anab. VII, 6, 33 ἔχων μὲν ἔπαινον πολὺν πρὸς ὑμῶν ἀπεπορευομένη, ἔχων δὲ δι' ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὐκλειαν. — Λίχας. Ruhnkenius comparat Plutarch. Clomon. p. 484 c. (c. 10.) Καίτοι Ἀλγαν γε τὸν Σπαρτιάτην ἀπ' οὐδενὸς ἄλλου γινώσκοντες ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὀνομασίαν γενόμενον, ἧ ὅτι τοὺς ξένους ἐν ταῖς γυμνοπαιδαῖς ἐδείκνυν. — ταῖς γυμνοπαιδαῖς. Ἐν Σπάρτῃ παῖδες γυμνοὶ παιᾶνας ᾄδοντες ἐχόρευον Ἀπόλλωνι τῷ Καρονίῳ κατὰ τὴν αὐτοῦ πανηγυρίαν. Intelliguntur dies festi, quibus Sparta pueri nudi circa statuas Apollinis, Dianae et Latonae, in honorem Bacchi atque eorum, qui ad Thyream ceciderant, choros ducebant. Athen. XV. 678 b. c. Bekk. Anecd. I. 32. 234. Wachsmuth. Notit. antiq. gr. II. 2. 171. 257 sq. Ut hic dativum (Matth. 406. Rost. 106. 1. d.), ita ablativum *ludis* videre licet Liv. II, 36. Cic. Brut. 18.

παραίχε, πολλὸν μᾶλλον ἢ Αἰχας τῇ Λακεδαιμονίων, δς ὁνομαστος ἐπὶ τούτῳ γέγονε. Αἰχας μὲν γὰρ ταῖς γυμνοπαιδαῖς τοὺς ἐπιδημοῦντας ἐν Λακεδαίμονι ξένους ἐδείπνιζε, Σωκράτης δὲ διὰ παντός τοῦ βίου τὰ ἑαυτοῦ δαπανῶν τὰ μέγιστα πάντας τοὺς βουλομένους ὠφέλει· βελτίους γὰρ ποιῶν τοὺς συγγιγνομένους ἀπέπεμπεν.

- 62 Ἐμοὶ μὲν δὴ Σωκράτης τσιούτος ὢν ἐδύκει τιμῆς ἄξιός εἶναι τῇ πόλει μᾶλλον ἢ θανάτου. καὶ κατὰ τοὺς νόμους δὲ σκοπῶν ἂν τις τοῦθ'· εὔροι. κατὰ γὰρ τοὺς νόμους ἕαν τις φανερός γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν ἢ βυλαντιοτομῶν ἢ τοιχωρυχῶν ἢ ἀνδραποδιζόμενος ἢ ἱεροσυλῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία· ὢν ἐκεῖνος πάντων ἀνθρώπων πλεῖστον ἐξυπέχεν. ἀλλὰ μὴν τῇ πόλει γε οὔτε πολέμου κακῶς συμβέβητος οὔτε στύσεως οὔτε προδοσίας οὔτε ἄλλον κακοῦ οὐδενὸς πώποτε αἴτιος ἐγένετο. οὐδὲ μὴν ἰδίᾳ γε οὐδένα πώποτε ἀνθρώπων οὔτε ἀγαθῶν ἀπεστέρησεν οὔτε κακοῖς περιέβαλεν, 64 ἀλλ' οὐδ' αἰτίαν τῶν εἰρημένων οὐδενὸς πώποτε ἔσχε. πῶς οὖν ἔνοχος ἂν εἴη τῇ γροφῇ; ὅς ἀντὶ μὲν τοῦ μὴ νομίζεν

62. τούτοις pluralis post τις pronomen illatus, ut Cyrop. I, 2, 2 ἢν δέ τις τούτων τι παραβαίῃ, ζημίαν αὐτοῖς ἐπανεθέσαν, et saepe. Hom. II. XI, 503. Matth. 434. Stallbaum. Plat. Phil. 138. Cf. Terent. Eunuch. prol. 1—3. Si quisquam est, qui placere se studeat bonis, — in his poeta hic nomen profitetur suum. Andr. IV, 1, 1—4. Vid. ad II, 3, 1. III, 10, 1.

64. δς, v. ad 4, 11. — ἡτῆστο, alii ἡτῆστο. Imperfectum tempus illud, quo accusator Socrati haec crimini dabat, respicere videtur. Fortasse similem excusationem habet ἀπέλειπεν IV, 8, 1: quo tempore moriebatur, relinquebat. coll. ib. §. 10: ἡδίκησα μὲν οὐδένα πώποτε, βελτίους δὲ ποιεῖν ἐπειρώμην αἰετὸς ἐμοὶ συνόντας. — Quod praecedat plusquamperfectum γέγραπτο, eius hanc formam ex cod. F. loco vulgatae ἐγγράπτο restituit Bornemannus. Quod dicunt plusquamperfectum apud atticos quoque prosae orationis scriptores augmentum omittendi libertatem habere neque eius rei exempla deesse apud Xenophontem; v. Bornem. Anab. IV, 5, 15. Poppo Cyrop. III, 2, 24; id ita videtur accipiendum esse, ut omissum putemus augmentum euphoniae gratia, maxime hiatus vitandi causa. Poppo Thucyd. I. 1. 228. Bähr. Plutarch. Flamin. p. 129. Grauert. Aristid. p. 89. Boisson. Syntip. p. 6. 175. Iacob. Luc. Tox. p. 68. Buttm. gr. max. I. 324 sq. Kist. p. 193. 707. Rem diligentissime absoluit Carol. Grasshof. Diar. schol. Darmstadt. 1832. 54. p. 428—431. — οἰχοῦσι, ἀδμινιστάντων. οἰχοὶ lectio codicis F., reliquorum οἰκους. Sed quemadmodum οἰκεῖν nonnunquam est situm esse, Hell. VII, 1, 3 πλείσται γὰρ πόλεις περὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν οἰκοῦσι, id quod alibi passive dicitur, ut passim in Anabasi: ita non raro passivam illam significationem induit, Plat. Legg. III, 16 πῶς ποί' ἂν πόλις ἄριστα οἰκώη; Cyrop. VIII, 1, 1. Hell. IV, 8, 5. Quamquam id verbum potius de urbe quam de domo dici consentaneum est. Eadem

θεοὺς; ὥς ἐν τῇ γραφῇ γέγραπτο, φανερὸς ἦν θεραπείων τοὺς θεοὺς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀντὶ δὲ τοῦ διαφθείρειν τοὺς νέους, ὃ δὴ ὁ γραψάμενος αὐτὸν ἡτιάτο, φανερός ἦν τῶν συνόντων τοὺς πονηρὰς ἐπιθυμίας ἔχοντας τούτων μὲν παύων; τῆς δὲ καλλίστης καὶ μεγαλοπρεπεστάτης ἀρετῆς, ἣ πόλεις τε καὶ οἴκοι εὖ οἰκοῦσι, προτρέπων ἐπιθυμεῖν· ταῦτα δὲ πρᾶττων πῶς οὐ μεγάλης ἄξιος ἦν τιμῆς τῇ πόλει;

CAPUT III.

Ὡς δὲ δὴ καὶ ὠφελεῖν ἐδόκει μοι τοὺς ζυνόντας, τὰ μὲν ἔργω δεικνύων ἑαυτὸν οἷος ἦν, τὰ δὲ καὶ διαλεγόμενος, τούτων δὴ γράψω ὅποσα ἂν διαμνημονεύσω. τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τοὺς θεοὺς φανερὸς ἦν καὶ ποιῶν καὶ λέγων, ἥπερ ἡ Πυθία ἀποκρίνεται τοῖς ἐρωτῶσι, πῶς δεῖ ποιεῖν ἢ περὶ θυσίας ἢ περὶ προγόνων θεραπείας ἢ περὶ ἄλλου τινὸς τῶν τοιούτων· ἢ τε γὰρ Πυθία νόμῳ πόλεως ἀνάγει ποιοῦντας εὐσεβῶς ἂν ποιεῖν, Σωκράτης τε οὕτως καὶ αὐτὸς ἐποίει καὶ τοῖς ἄλλοις παρήγει, τοὺς δὲ ἄλλως πως ποιοῦντας περιέρχους καὶ μεταίους ἐνόμιζεν εἶναι· καὶ εὐχετό δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀπλῶς

significatione passivum non raro invenitur. Isocr. Areop. c. 16. — προτρέπων. Medium est 32. III, 3, 8. 5; 3. IV, 5, 1. additis aut praepositionibus ἐπὶ et πρὸς aut infinitivo; quem activa forma asciscit etiam II, 1, 1. 7, 1. Vid. ad IV, 5, 1. Matth. 496. n. 3. mai. p. 935.

CAP. III. Socratem optimum deorum cultorem fuisse et in cibo, potu et venere sibi temperasse.

1. Καὶ ὠφελεῖν. Καὶ respicit superiora capita, quibus non nocuisse Socratem discipulis demonstratum iverat scriptor. — τὰ μὲν τοίνυν. His opponuntur verba Διατῆ δὲ §. 5, quamquam illic laxior a religione ad victum Socratis transitus sit. — ἀποκρίνεται. Codices tantum non omnes dant ὑποκρίνεται. Quam formam non minus frequentatam de oraculi responsis atque Herodoti propriam (191, ταῦτα μὲν ἡ Πυθίη ὑπεκρίνατο τοῖσι Λυδοῖσι) aliis Ionismis vix ausim apud Xenophontem addere; quamquam idem invenitur apud Thucyd. VII, 44. Sed v. IV, 3, 16. — οὕτως καί. Haec plurimorum librorum scriptura ad Bornemannum usque neglecta iacuit. οὕτως, quae primaria forma est, etiam consona sequente Attici, ubi maior vis in vocabulo reposita esset, retinuisse videntur. Vid. ad III, 1, 4. II, 1, 12, 7, 11. III, 3, 4, 9, 8. IV, 4, 5. Frotscher. Hier. 1, 3. Schaefer. App. Dem. I. 207. 249.

2. εὐχετο; unus codex Voss. 2. dat ἡῦχετο, quod Buttmannus gr. 84. n. 2. magis atticum videtur. Sed verba ex εὐ particula et consona incipiente composita augmentum spernere solent. Paucis in locis, si codices sequeris, εὐχέσθαι augmentum asciscit apud

τάγαθὰ διδόναι, ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα ἐδότας, ὅποια ἀγαθὰ ἔστι· τοὺς δ' εὐχομένους χρυσὸν ἢ ἀργύριον ἢ τυραννίδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδὲν διάφορον ἐνόμιζεν εὐχεσθαι, ἢ εἰ κυβείαν ἢ μάχην ἢ ἄλλο τι εὐχοίντο· οὕτως φανερώς ἀδήλων ὅπως ἀποβήσοιτο. Θυσίας δὲ θύων μικρὰς ἀπὸ μικρῶν οὐδὲν ἡγεῖτο μειοῦσθαι τῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων πολλὰ καὶ μεγάλα θύόντων. οὔτε γὰρ τοῖς θεοῖς ἔφη καλῶς ἔχειν, εἰ ταῖς μεγάλαις θυσίαις μᾶλλον ἢ ταῖς μικραῖς ἔχουσιν· πολλάκις γὰρ ἂν αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν εἶναι κεχαρισμένα· οὐτ' ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἄξιον εἶναι ζῆν, εἰ τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἢν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν· ἀλλ' ἐνόμιζε τοὺς θεοὺς ταῖς παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων τιμαῖς μάλιστα χαίρειν. ἐπαινέτης δ' ἦν καὶ τοῦ ἔπους τούτου,

Κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.

καὶ πρὸς φίλους δὲ καὶ ξένους καὶ πρὸς τὴν ἄλλην δαίταν ἀκαλὴν ἔφη παραίνεσιν εἶναι τὴν Κὰδ δύναμιν ἔρδειν. εἰ δὲ τι

Xenophontem, cuius in scriptis rara scripturae quae sunt vestigia. Poppo Cyrop. p. XXXVIII. Anab. I, 4, 17. Thucyd. I. 1. p. 227. Vid. ad II, 2, 3. — πρὸς τοὺς θεοὺς. Dativo uti solent, sequente potissimum nominis aliquo accusativo, ut II, 2, 10. III, 14, 3. Cyrop. II, 3, 1 εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς τὰ ἀγαθὰ. Plat. Civ. 394 a. πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι εὐχετο. Sed v. IV, 2, 36. Sympos. IV, 55. Pflugk. Eurip. Hel. 1054. — ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα ἐδότας, v. ad I, 2, 20.

3. οὔτε γὰρ. Schneiderus de suo addiderat ἄν, id quod non recte fecit. Pertinet loquutio καλῶς εἶχε ad eas, in quibus ἄν omitti fere solet (significant autem vel quod debet vel quod potest fieri), ut χρῆν, ἔδει, προσῆκεν, ἄξιον ἦν, v. Matth. 510. gr. mai. p. 967sq. quo pertinet etiam θάνατον προαιρειέον ἦν, mors praefenda erat, II, 7, 10. Similia nostris sunt I, 1, 16. 7, 4. IV, 7, 9. Proponuntur autem ita fere res, quae non acciderunt quidem, sed si accidissent, non oportuisset mirari vel recte factae essent. Nam ubicunque aliquid etiam sine conditione verum est, abesse debet ἄν; ubi autem aliquid nominamus, quod nonnisi certa conditione verum est, necessaria est particulae adiectio, Hermann. De part. ἄν I. 12. Opusc. IV. p. 61 sq. Stallbaum. Plat. Sympos. 190 c. Rost. 120. n. 2. — Κὰδ δύναμιν, Hesiod. Έργ. 338. Spohn. Deinde scripsit τὴν Κὰδ δύναμιν, non τὸ, illud ad παραίνεσιν referens. Matth. 280.

4. εἰ temporale cum optativo coniunctum rem saepe factam indicat, sequente nonnunquam imperfecti vel aoristi indicativo cum ἄν. IV, 6, 13. Matth. 525. cf. §. 6. init. — παρὰ τὰ παρὰ τῶν θεῶν σημαινόμενα, alii παρὰ τὰ ὑπό —; sed eadem praepositio quum non raro iteretur; Hellen. VII, 5, 6 εἰς τὸ εἰς ἀντιμίαν ἱμπεσιῶν; tum ne diversa quidem significatione repetita

δόξειεν αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν Θεῶν, ἤτιον ἂν ἐπεισθῇ παρὰ τὰ σημαινόμενα ποιῆσαι, ἢ εἴ τις αὐτὸν ἐπειθεν ὁδοῦ λαβεῖν ἡγεμόνα τυφλὸν καὶ μὴ εἰδότα τὴν ὁδὸν ἀντὶ βλέποντος καὶ εἰδύτος· καὶ τῶν ἄλλων δὲ μωρίαν κατηγόρει, οἵτινες παρὰ τὰ παρὰ τῶν Θεῶν σημαινόμενα ποιοῦσι τι, φυλατόμενοι τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀδοξίαν. αὐτὸς δὲ πάντα τὰνθρώπινα ὑπεριώρα πρὸς τὴν παρὰ τῶν Θεῶν ξυμβουλίαν.

Διαίτη δὲ τὴν τε ψυχὴν ἐπαίδευσε καὶ τὸ σῶμα, ἥ χρώ-⁵μενος ἂν τις, εἰ μὴ τι δαιμόνιον εἴη, θαρρύλλεως τε καὶ ἀσφαλῶς δικάγοι, καὶ οὐκ ἂν ἀπορήσειε τοσαύτης δαπάνης. οὕτω γὰρ εὐτελής ἦν, ὥστ' οὐκ οἶδ' εἴ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκούντα. σίτιον μὲν γὰρ τοσούτῳ ἐχρῆτο, ὅσον ἡδέως ἦσθι· καὶ ἐπὶ τοῦτο οὕτω παρεσκευασμένος ἦι, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου ὕψον αὐτῷ εἶναι· ποτὸν δὲ πῦν ἡδὺ ἦν αὐτῷ διὰ τὸ μὴ πίνειν, εἰ μὴ διψῶν. εἰ δέ ποτε κληθεὶς ἐθελήσειεν ἐπὶ δεῖπνον

omnino debet offendere. *Cyrop.* I, 6, 2 prorsus eadem verba leguntur. Accedit quod Xenophon ita videtur scripsisse respiciens quod antecessit σημαίνεσθαι παρὰ τῶν Θεῶν. v. 1, 20, 6, 8. *Eurip. Androm.* 123 ἀμφὶ λέκτρων διδύμων ἐπίζκοινον ἐυδσαν ἀμυγὰ παῖδ' Ἀχιλλέως. *Apoll. Rhod.* IV, 1320. 1359. *Wesseling. Herodot.* IV, 122. Adeoque diversi casus semel positam praepositionem habent. *Herodot.* I. c. *Οἱ Πέρσαι ἐδιωκον πρὸς ἡῶ τε καὶ τοῦ Τανταύδος.* *Herm.* Vig. 854. Sed is locus consuetudine Homericæ excusatur, et qui legitur in epigr. Leonidae Del. epigr. *Iacoba.* I, 7 ἀνδ' ὦν σοι καὶ πολλὰ προνήα καὶ παρὰ βωμῷ Παρθενικῇ ἐτίναξ' ἐνθα καὶ ἐνθα κόμην, in eo legendum censuit *Passovius* παρὰ πολλά vel κατὰ πολλά.

5. εἰ μὴ τι δαιμόνιον εἴη. De re equestri XI, 13 ἦν μὴ τι δαιμόνιον κωλύη. *Cyrop.* I, 6, 18 ἦν μὴ τις θεὸς βλάπτη. — τοσαύτης, quanta opus est ad victum Socraticum. *Schneid.* — οὐκ οἶδ' εἴ τις — ἐργάζοιτο. Solet illa loquutio οὐκ οἶδα εἴ dubitanter negandi significationem habere: ut *haud sciam an nemo tam pauca sibi parat.* *Cyrop.* I, 6, 41 εἰ τοιαῦτα ἐθελήσεις καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους μηχανᾶσθαι, οὐκ οἶδ' ἔγωγε, εἴ τινα λίποις ἂν τῶν πολεμίων, nescio equidem, an neminem hostium superstitem relicturus sis. v. ad 1, 18, 5, 3. Discrepat igitur hac in formula graeci sermonis ratio a latino. *Heindorf. Plat. Gorg.* 458 d. — ἐπὶ τοῦτο, ἐπὶ τὸ ἐσθλεῖν. Alii τοῦτον. *Eurip. Androm.* 332 οἱ δοκοῦντες εὐ φρονεῖν — πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι, πλὴν εἴ τι πλούτῳ τοῦτο (h. e. τὸ πλουτεῖν) ὅ' ἰσχύει μέγα. V. *Plugk.* Vulgatam ἐπὶ τοῦτῳ defendas cum C. H. *Funkhaenel.* *Quaest. Demosth.* p. 26, ἐπὶ cum dativo illud ipsum significare dicente, propter quod aliud fiat, ut sit igitur: ut *cibo frueretur.* V. ad 7, 1.

6. ὥστε proprie antecedens aliquod demonstrativum respicit; sed etiam ubi abundare videtur, vim verbi intendere, ut aut per adeo aut vel exprimi possit, demonstrat *Herm. Soph. Oed. Col.* 1352. v. *Matth.* 531. not. *Heindorf. Plat. Phaedr.* 258 b. Hic vero enuntiatum, quod sequitur, explicationis causa adnectit. — τὰ

ἐλθεῖν, ὃ τοῖς πλείστοις ἐργωδέστατόν ἐστιν ὥστε φυλάξασθαι τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐμπέλασθαι, τοῦτο ῥαδίως πάνυ ἐφυλάττετο. τοῖς δὲ μὴ δυναμένοις τρῦτο ποιεῖν συνεβοῦλεν φυλάττεσθαι τὰ πείθοντα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν μηδὲ διψῶντας πίνειν· καὶ γὰρ τὰ λυμαινόμενα γαστέρας καὶ κεφαλὰς καὶ ψυχὰς ταυτ' ἔφη εἶναι. οἶεσθαι δ' ἔφη ἐπισκώπτων καὶ

πείθοντα. Quum de ferculis delicatis ad edendum allicientibus potius τὰ ἀναπείθοντα requiri videretur, editores hoc verbum ex scriptoribus nostrum locum imitatis dederunt. Sed vide sis I, 2, 23 αἱ ἡδοναὶ πείθουσι τὴν ψυχὴν μὴ σωφρονεῖν. Qecon. XIX, 16, ubi sine ullo significationis discrimine primum πείσαι, deinde ἀναπείσαι legitur, Stegerique correctionem καὶ περὶ αὐλητῶν δὴ δυναμένην ἂν πείσαι probarem, nisi viderem sequi ἀνπεισας, Lys. Epitaph. 29 Bekk. ἀμφοτέρω δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δόος. Ac similiter de pecunia dicitur Hell. VII, 3, 4. 7. ubi cum διαφθεῖρειν compositum est. Contra ἀναπείθειν Anab. I, 4, 11 est I. q. πείθειν.

7. Κίρκην. Fabula de Circe narratur Hom. Odys. X, 210 sqq. — ἀποσχόμενον τό. Alii τοῦ. Codices habent accusativum, qui quum tam latum usum habeat, ut innumerae ad eum explicandum ellipses temere inventae sint, nescio an debeat defendi, ut sit fere I. q. §. 6. φυλάττεσθαι τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐμπέλασθαι. quod dictum est sine negatione, ut IV, 4, 11 διαφεύγειν τὸ ἀποδεικνυσθαι γνώμην. 21. διαφεύγουσι τὸ δίκην δίδοναι. Nam quemadmodum articulus saepe cum infinitivo eadem potestate, qua alibi ὥστε, coniungitur; effectum significans, cuius rei simplex testis est locus Sympos. III, 3 οὐδέ τις σοι ἀντιλέγει τὸ μὴ οὐ λέγειν, ὃ τι ἕκαστος ἡγεῖται πλείστου ἄξιον ἐπίστασθαι, ubi v. Herbst. Cyrop. V, 1, 25 τίς Μήδων σοῦ ἀπείλερθη τὸ μὴ σοι ἀκολουθεῖν; Thucyd. II, 87 ἡ ναυμαχία οὐχὶ δίκαιαν ἔχει τέκμαρσιν τὸ ἐκροβῆσαι, de quo loco v. Poppo De Eloc. Thuc. p. 113. Hermann. Soph. Aj. 114. Vig. 800. 898. Matth. 543. n. 2; quam ad observationem accommodatum est μὴ infinitivi adiectum: ita illud adeo fit, ubi verbum praecedit genitivum postulans. Cyrop. I, 6, 32 οὐκ ἀπείχοντο οὐδ' ἀπὸ τῶν φίλων τὸ μὴ οὐχὶ πλεονεκτεῖν παρ' αὐτῶν πειρᾶσθαι. De rep. Lac. V, 7 περιπατεῖν τε γὰρ ἀναγκάζονται καὶ μὴν τὸ ὑπὸ οἴνου μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελεῖσθαι, quam scripturam restituit L. Dindorfius, ut scripsit idem Anab. II, 5, 22 ὃ ἐμὸς ἔρωσ τούτου αἰκίος τὸ τοῖς Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι. Plat. Civ. I. 354 b. οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου. ubi γ. Schneid. Eurip. Phoen. 1191 τὸ πῦρ εἰργάθειν Λιδὸς τὸ μὴ οὐκ εἰλεῖν πόλιν. Anab. IV, 8, 14 οὗτοί εἰσιν ἐμποδῶν τὸ μὴ ἦδη εἶναι, ἐνθα πάλοι σπεύδομεν, ut nunc recte scripsit Krügerus pro τοῦ. Hell. VI, 1, 16 ὥστε οὐδὲ διὰ ταῦτα ἀσχολίαν ἔχει τὸ μὴ πράττειν αἰὲ τὸ δέον. ita enim scribendum. De rep. Lac. IV, 6 καθιστάναν βουλόμενοι εἰς τὸ μήποτε ἀργὴν τὸ μὴ πείθεσθαι τοῖς νόμοις κρατῆσαι, ut pro τοῦ μὴ πείθεσθαι scribi maluit Hermannus narrante Voigtlaendero apud Frotscher. Obs. in Xen. Mem. p. 20 sq. Est vero is usus ex ijs locis explicandus, ad quos pertinet IV, 3, 1. Quamquam observandum bene est, solere ita sequi negationem, ut in Phoenissarum loco; quo de usu v. Buttm. Dem. Mid. p. 143. Matth. 543. n. 3. — διὰ ταῦτα post participium cum quadam abundantia illatum, ut saepius εἶτα, ἔπειτα,

τὴν Κίρκην ὅς ποιεῖν τοιούτοις πολλοῖς δειπνίζουσαν· τὸν δὲ Ὀδυσσεύα, Ἑρμοῦ τε ὑποθημοσύνη καὶ αὐτὸν ἐγκρατὴ ὄντα καὶ ἀποσχόμενον τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν τῶν τοιούτων ἄπτεσθαι, διὰ ταῦτα οὐδὲ γενέσθαι ἔν.

Τοιαῦτα μὲν περὶ τούτων ἔπαιξεν ἡμᾶ σπουδάζων· ἀφρο-

σῆως, μετὰ ταῦτα. Locus Xenophonteus praebet Krüger. De authent. et integr. Anab. p. 56.

8. ἀφροδισίων genitivum interpretari solent περὶ praepositione intellecta. Genitivum per se initio enuntiati poni, ut obiectum eorum, quae sequuntur, contineat, docet Matth. 342. 3. Quod quodam modo utrumque vim suam h. l. videtur habere. Herbatius construit ἀπέχεσθαι ἀφροδισίων τῶν καλῶν, abstinere voluptatibus, quae e congressu cum pulchris capiuntur, ut II, 6, 22 est τοῖς τῶν ἀφροδισίοις. De illorum autem genitivorum coniunctione v. Frotscher, Hier. I, 10. Genitivus sane non sine vi antepositus est, quam ad rem alibi περὶ adhibetur. Ages. V, 4 περὶ γὰρ μὴν ἀφροδισίων ἐγκρατεῖας αὐτοῦ ἀπ' οὐχ ἄξιον μνησθῆναι; De rep. Ath. I, 14. Herodot. VII, 102. Ac si non alias, certe hic potest ad genitivum περὶ intelligi, quia praecedunt περὶ τούτων. Late enim patet libertas Graecorum praepositiones ad sequentia negligendi. Bernhardt Syntax. graec. 204. Videturque haec explicatio simplicissima esse et in qua acquiescere facile possis. Sed quum quae Matthiaeus demonstrat, nostro loco aptissima easse videantur, pauca de ea re attinet disputare. Expeditioniora quidem illa sunt Cyrop. V, 1, 10 τῶν δὲ καλῶν τῶν μὲν ξῶσι, τῶν δ' οὐ. Plat. Menex. 240 c. τούτων δὲ τῶν μὲν πραχθέντων, τῶν δὲ ἐπιχειρουμένων. Haec enim nota illa est appositio partis ad totum, de qua v. ad 2, 24. II, 1, 4. Cf. I, 2, 54 αὐτοῦ δ' πάντων μάλιστα φιλεῖ, τοῦ σώματος ὅτι ἂν ἀχρεῖον ἦ, ἀφαιρεῖ. 4, 8 τῶν ἄλλων δὴπου μεγάλων ὄντων ἐκείνου μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ σῶμα συνήρμοσται σοι. Quodsi II, 1, 8 legitur οὐ δοκεῖ σοι τῶν τοιούτων διαφέρειν τὰ ἐκούσια τῶν ἀκούσιων; genitivus τῶν ἀκούσιων non minus sub τῶν τοιούτων subiectus est quam nominativus τὰ ἐκούσια. Ac Plat. Lach. 188 d. Σωκράτους δ' ἐγὼ τῶν μὲν λόγων οὐκ ἔμπειρός εἰμι, ἀλλὰ πρότερον τῶν ἔργων ἐπειράθην non magis desideratur transitus ab universali ad singulare, quam Xen. Hier. I, 33 ἐγὼ γὰρ δὴ ἐρῶ μὲν Αἰνέιδου ὥνερ ἴσως ἀναγκάζει ἢ φύσις ἀνθρώπου δεῖσθαι παρὰ τῶν καλῶν. Difficiliora paullo haec. Demosth. Olynth. II. 4. p. 19, 4 τούτων οὐχ ἔν νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν. quo loco tamen τούτων praecedente ὧν attractum videtur. Convertit Hermannus Soph. Trach. 57: Horum non video opportunitatem dicendi. Matth. 380 coll. Zumpt. 661. Fritzsch. Quaest. Luc. 110 sqq. C. H. Funkhaenel. Quaest. Demosth. 9 sq. His bene perspectis appareat, credo, genitivum nonnunquam ita alteri praeponi, maxime ab initio enuntiati, ut scriptor constructionem vel eam, quae sequitur, vel similem in mente habeat, utque singularia post universale quiddam posita inveniantur. Quare non absimiles illi sunt loci, in quibus ratione sequentium habita interrogatio per τί δὲ voculas praepositur. Plat. Legg. 704 c. τί δ' αὖ πεδίων τε καὶ ὁρῶν καὶ ὕλης; πῶς μέρος ἐκείτων ἡμῖν εἴληχε; vel si mavis cum Bekkero post αὖ incidere. Quod dicitur adeo, ubi non sequitur alter genitivus, unde prioris excusatio sumatur. Vid. Stallbaum. Plat. Phaedon. 78 d. Heindorf. Gorg. 500 d. Charmid. 165 d. — τὸν Ἀλκιβιάδου νιόν, Alci-

δισίων δὲ παρῆναι τῶν καλῶν ἰσχυρῶς ἀπέχεσθαι· οὐ γὰρ ἔφη ῥάδιον εἶναι τῶν τοιούτων ἀπτόμενον σωφρονεῖν. ἀλλὰ καὶ Κριτόβουλόν ποτε τὸν Κρίτωνος πυθόμενος ὅτι ἐφθίησεν τὸν Ἀλκιβιάδου νῖδον καλὸν ὄντα, παρόντος τοῦ Κριτοβούλου, ἔφητο Ξενοφῶντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Ξενοφῶν, οὐ σὺ Κριτόβουλον ἐνόμιζες εἶναι τῶν σωφρονικῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ τῶν θρασέων, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνοήτων τε καὶ ῥιποκινδύνων; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. Νῦν τοίνυν νόμιζε αὐτὸν θερμουργότατόν τε εἶναι καὶ λεωργότατον· οὗτος κἂν εἰς μαχαίρας κυβιστήσῃ, κἂν εἰς πῦρ ἄλλοιτο. Καὶ τί δὴ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἰδὼν ποιοῦντα ταῦτα κατέγνωκας αὐτοῦ; Οὐ γὰρ οὗτος, ἔφη, ἐτόλμησε τὸν Ἀλκιβιάδου νῖδον φιλῆσαι, ὄντα εὐπροσώποτατον καὶ ὡραϊότατον; Ἄλλ' εἰ μέντοι, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιοῦτόν ἐστι τὸ ῥιποκινδύνον ἔργον, κἂν ἐγὼ δοκῶ μοι τὸν κίνδυνον τοῦτον ὑπομεί-

biadis celeberrimi filium, circa initium Olymp. 91. natum (Isocr. or. περὶ ζεύγους p. 356); alii intelligunt illius ἀνεψιόν, quem Thra-syllus dux cum patruo exulem et captum dimiserit Ol. 92. a. 3. (Hell. I, 2, 13). Mirum est autem, Xenoph. Sympos. IV, 12 Critobulum dici Cliniam amare, quem loco Platon. Alcib. I. 118 e. commoti dicunt Alcibiadis fratrem iuniorem esse, Krügero apud Herbstium Prolegg. Sympos. p. XVI Cliniam Astyocho filium interpretante. Groen van Prinsterer, doctus Batavus, in Prusographia Platonica p. 221 vel νῖδον deletο nepotem intelligi vel υἱόν scribi vult.

9. λεωργότατον. Vituperatus est propter hoc vocabulum Xenophon a Polluce III, 134 φορτικόν appellante. In nullo autem plura notata sunt a grammaticis poetica et glossematica vocabula quam in Xenophonte, Lobeck. Phryn. 89. De ipsius autem vocabuli notatione magna dubitatio est. Alii a λαός λεώς, alii a λᾶς, alii a λαῖός, alii a τελῶς derivant. Videtur a λείος, levis, derivandum esse, ut λέως sit *plane*, *eben*. Denique λεωργός est i. q. ῥαδιουργός vel πανουργός. Neque aliam significationem habet apud Aeschyl. Prom. 5, ubi qui post Etymol. M. a λεώς derivant, apud Aeschylum non esse fabricatores hominum Prometheum obliti sunt. — ἄλλοιτο. Malit fortasse cum duobus codicibus quispiam ἄλλοιτο. Hunc aoristum, quem compluribus in locis Xenophontis editores dubitant recipere, ut Anab. V, 9, 5 ὡρχήσαντο καὶ ἡλόιτο, tuiti sunt Herm. Soph. Oed. T. 1311 et Buttm. gr. max. II. p. 73. Cf. Schaeff. Plutarch. V. 186. Bornem. Anab. IV, 2, 17. Hellen. IV, 5, 7 ex duobus codicibus καθάλαμενος pro secundi aoristi participio damnato scripsit L. Dindorf. Ut sit, aliae huius, aliae alterius aoristi formae in usu fuisse videntur: sed cavendum tamen, ne in ea re iusto simus fastidiosiores.

10. ῥιποκινδύνον, alii cum uno codice Voss. 2. ῥιποκινδύνου. Illud quamquam non solet de re dici, reposui tamen cum Bornemann, qui nustum *halsbrechend* comparat, ita orationis facetam ironiam aliquantum amplificari dicens.

ναι. Ὡς τλημον, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τί ἂν οἷε παθεῖν κα- 11
λὼν φιλήσας; ἄρ' οὐκ ἂν αὐτίκα μάλα δοῦλος μὲν εἶναι ἀντ'
ἐλευθέρου, πολλὰ δὲ δαπανᾷν εἰς βλαβεράς ἡδονάς, πολλήν
δὲ ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμεληθῆναι τινος καλοῦ καγαθοῦ,
σπουδάζειν δ' ἀναγκασθῆναι ἐφ' οἷς οὐδ' ἂν μαινόμενος σπου-
δάσειεν; Ὡς Ἡράκλεις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ὡς δεινὴν τινα λέγεις 12
δύναμιν τοῦ φιλήματος εἶναι. Καὶ τοῦτο, ἔφη ὁ Σωκράτης,
θαυμάζεις; οὐκ οἶσθα, ἔφη, ὅτι τὰ φαλάγγια, οὐδ' ἡμιωβο-
λαιᾶ τὸ μέγεθος ὄντα, προσανψάμενα μόνον τῷ στόματι ταῖς
τε ὀδύνας ἐπιτρίβει τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοῦ φρονεῖν ἐξί-
στησι; Ναὶ μὰ Δί' ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐνίησι γάρ τι τὰ φα-
λάγγια κατὰ τὸ δῆγμα. Ὡς μωρέ, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοὺς δὲ 13

11. ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμ., impediri, quo minus (quippe amore tuo occupatus et distractus) honesta cures. Ἀσχο-
λία est enim occupatio, deinde, quum infinitivo vel nudo, vel ge-
nitivo articuli vel εἰς τὸ μὴ addito, iungatur, fit, ut sit fere im-
pedimentum. Omissi articuli exempla exstant Oecon. IV, 3 καὶ
ἀσχολίας δὲ μάλιστα ἔχονσι καὶ γλῶν καὶ πόλεως συνεπιμελεῖσθαι
αἱ βαναυσικαὶ καλούμεναι. VI, 9. De rep. Lac. XIII, 1. Cyrop. VIII,
1, 13. Dativus additus est Cyrop. VIII, 7, 12. Ambiguus locus
est Ages. I, 7. Adde Hellen. VI, 1, 16, de quo loco dixi ad §. 7.
De simili verbi σχολάζειν ratione v. ad III, 9, 9. Cf. Cyrop. II, 4,
13 ἐν ἀσφαλείῃ εἶναι τοῦ μὴδ' αὐτὸς ὑποχέριος γενέσθαι. Bernhard.
Synt. 162. Matth. 542 b.

12. ἡμιωβολαιᾶ, dimidii oboli magnitudinem aequantia.
Comparatio formam rotundam et minutam arguit insecti. Schnei-
der. — ἐξιστάναι, suo loco movere, verrücken. ἀνθρώπους
ἐαυτῶν Demosth. Mid. p. 537. Reisk. mente privare; infra μαίνε-
σθαι ποιεῖν. II, 1, 4 πέρδικες ἐξιστάμενοι τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίζε-
σθαι, perdicæ facultas imminens periculum reputandi privatae.
Simile est ἐκπλήττειν IV, 5, 6. cuius verbi usum de rerum iucun-
darum vi ad animum ita capiendum, ut non maneat sui compos,
illustravit Weiskius collatis locis Platonis Protag. 355 b. Gorg.
523 d. Cf. Sympos. IV, 26. ad III, 7, 1.

13. τοὺς δὲ καλοὺς, v. ad II, 9, 2. — ὅτι. Stobaei edit.
Trinc. δ, quod necessarium est, si ὁ τι scribitur, non ὅτι. L. Din-
dorf. — ὅσῳ, non sequente comparativo, vel intellecto μάλλον
vel ut sit idem quod ὅτι, accipi solet. Utrum hoc loco valet? V.
Matth. 455. n. 6. Tacit. Annal. III, 46 Quanto pecunia dites et
voluptatibus opulentos, tanto magis imbelles Aeduos evincite. Liv.
I, 25 eo majore cum gaudio, quo prope metum res fuerat. Ita
ubi rerum, quae iunguntur, dispar ratio est, post τοσούτῳ attrac-
tionis vi sequi ὅσῳ nemo non videt. Matth. 480. n. 2. Neque
aliter de Latinis iudicandum est. Possis igitur nonnunquam ὅσῳ
quum vel quod vel quatenus convertere. Hier. X, 2 οἶδα γάρ, ὅτι
ὥσπερ ἐν Ἰπποῖς, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρώποις τισὶν ἐγγίγνεται, ὅσῳ ἂν
ἐκπλεω τὰ θεῶντα ἔχωσι, τοσούτῳ ὑβριστοτέροις εἶναι. Plat. Euthy-
phr. 11 d. κινδυνεύω ἔκλειναι τοῦ ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν
τέχνην τοσούτῳ, ὅσῳ ὁ μὲν τὰ αὐτοῦ μόνον ἐπολεῖ οὐ μένοντα, ἐγὼ
δὲ πρὸς τοῖς ἑμαυτοῦ. ὡς εἰκε, καὶ τὰ ἀλλότρια. Nitzsch, Plat.
lon. p. 76. Engelh. Plat. Euthyphr. 11 d. Funkhast. Quacst. De-

καλοὺς οὐκ οἶμι φιλοῦντας ἐνέειναι τι, ὅτι σὺ οὐχ ὀρεῖς; οὐκ οἶσθ' ὅτι τοῦτο τὸ θηρίον, ὃ καλοῦσι καλὸν καὶ ὠραῖον, τοσούτῳ δεινότερόν ἐστι τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκείνα μὲν ἀνῆλθον, τοῦτο δὲ οὐδ' ἀπιόμενον, ἐὰν δέ τις αὐτὸ θεῖται, ἐνέησιν τι καὶ πᾶν πρόσσωθεν τοιοῦτον, ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν; ἴσως δὲ καὶ οἱ Ἑρωτες τοξόται διὰ τοῦτο καλοῦνται, ὅτι καὶ πρόσσωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. ἀλλὰ συμβουλευέω σοι, ὦ Ξενοφῶν, ὁπόταν ἴδῃς τινὰ καλόν, φεύγειν προτροπάδην. σοὶ δέ, ὦ Κριτόβουλε, συμβουλευέω ἀπειναντίσαι· μόλις γὰρ 14 ἂν ἴσως ἐν τοσούτῳ χρόνῳ τὸ δῆγμα ὕγιης γένοιτο. Οὕτω δὲ καὶ ἀφροδισιαῖζεν τοὺς μὴ ἀσφαλῶς ἔχοντας πρὸς ἀφροδίσια ᾗτο χρῆναι πρὸς τοιαῦτα, οἷα, μὴ πᾶν μὲν δεομένου τοῦ σώματος, οὐκ ἂν προσδέξαιτο ἡ ψυχὴ, δεομένου δέ, οὐκ ἂν πράγματα παρέχοι. αὐτὸς δὲ πρὸς ταῦτα φανερός ἦν οὕτω παρεσκευασμένος, ὥστε ῥῆον ἀπέχεσθαι τῶν καλλίστων καὶ 15 ὠραιοτάτων, ἢ οἱ ἄλλοι τῶν αἰσχίστων καὶ ὠροτάτων. περι

mosth. 11 sqq. Neque magis mirum propterea est ὅσῳ sine τοσούτῳ illatum, siue additus est comparativus siue non est additus, ut Thucyd. V, 108. Lucian. Alex. c. 2. ἡμεῖς δὲ πολὺ ὠμότερου ληστοῦ μνήμην ποιησόμεθα, ὅσῳ μὴ ἐν ὕλῃ καὶ ὀρεσίν, ἀλλ' ἐν πόλει οὗτος ἐλήστευεν. Stallbaum. Plat. Apol. 30 a. et Kuthyphr. l. c. De Romanis v. Held. Caes. B. C. I, 52. — ἐκείνα ad id, quod propius situm est, pertinere apertum est. Nonnunquam enim ita magis ea, quae cogitationi, quam quae loco propiora sunt, pronomine demonstrativo οὗτος significantur. Similiter IV, 3, 10 ἐκείνων ad plantas proxima sede collocatas referendum est. Bernh. Synt. 276 sq. V. ad IV, 1, 1. — ἴσως δὲ καὶ — τιτρώσκουσιν. Haec verba Xenophontis esse negat Dindorfius uterque, coll. Sympos. IV, 26. Indicia alienae manus Ludovico sunt verba scholiastis usitata ἴσως δὲ καὶ, loci color, ignoti Xenophonti et supparis aetatis scriptoribus Ἑρωτες (diversa sunt Sympos. VIII, 9 sqq. Cyrop. VII, 5, 2). — μόλις. Stobaeus μόγισ dat. Quae perpetua scripturae varietas est. Quod a quibusdam proponitur discrimen, ut μόλις sit βραδέως, ὀψέ· μόγισ μετὰ βίας, μετ' ἀνάγκης, id non ubique comprobatur. Μόλις autem, quod Atticorum magis proprium esse dicitur, ita praefertur, ut alterum adeo a nonnullis spernatur. Semel et iterum tamen μόγισ admissum est a Thucydide; v. Poppo I. 208; a Platone; v. Schneider. Civ. 502 c. Atque idem de Xenophonte iudicandum est. Krüger. Anab. V, 8, 14. — τὸ δῆγμα ὕγιης, morsum sanatum habens. Herodot. III, 33 τὰς φρένας ὕγιαίνειν. Matth. 424. 4. De morsu amoris v. Valcken. Eurip. Hipp. p. 347. ed. Lips.

14. ἀφροδισιάζειν πρὸς τινὰ, veluti παιδικά. Loquutionis duritiem exemplis παίζειν πρὸς τινὰ Cyrop. VI, 1, 6; ταῖς πρὸς τοὺς παῖδας ἐπιθυμίαις De rep. Lac. II, 14; τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμέλειας Demosth. emollire studuerunt. Nam πρὸς praepositio in universum videtur relationem aliquam ad aliquid significare.

15. οὐδὲν ἂν ἦτιον. Vocolam ἔν in suspicionem vocavit

μὲν δὲ βρώσεως καὶ πόσεως καὶ ἀφροδισίων οὕτω κατεσκευασμένος ἦν, καὶ ᾤετο οὐδὲν ἂν ἦττον ἀρκούντως ἡδισθαι τῶν πολλὰ ἐπὶ τούτοις πραγματευομένων, λυπεῖσθαι δὲ πολὺ ἔλαττον.

CAPUT IV.

Εἰ δὲ τινες Σωκράτην νομίζουσιν, ὥς ἔνιοι γράφουσιν τε ἡ καὶ λέγουσι περὶ αὐτοῦ τεκμαιρόμενοι, προτρέψασθαι μὲν ἀνθρώπους ἐπ' ἀρετὴν κρῆτιστον γεγενῆναι, προαγαγεῖν δ' ἐπ' αὐτὴν οὐκ ἱκανόν, σκεψάμενοι μὴ μόνον ἃ ἐκείνος κολασθῆριον ἔνεκα τοὺς πάντ' ὀλομένους εἰδέναι ἐρωτῶν ἤλεγχεν, ἀλλὰ καὶ ἃ λέγων συνημέρετε τοῖς συνδιατρίβουσι, δοκιμάζοντων, εἰ ἱκανὸς ἦν βέλτους ποιεῖν τοὺς σγρόντας. λέξω δὲ

L. Dindorf. Hipparch. I, 15, in editione sustulit. Sed num dici possit οὐδὲν ἂν ἦτοκ ἀρκούντως ἡδοίτο, nimirum si occasio vel animus ita ferat, vel si non ita multum labore quam reliqui? Nam tale quid saepe cogitatione addendum est. Anab. II, 6, 27 τιμᾶσθαι δὲ καὶ θρασυτευσθαι ἡξίαν ἐπιδεικνύμενος, ὅτι πλείστα δύναται καὶ ἐθελοὶ ἂν ἠδικεῖν, nimirum si nollent sibi obsequi. I, 9, 23 λέγειν αὐτὸν ἔρασαν, ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύνατο τοῦτοις πᾶσι κοσμηθῆναι, h. e. etiamsi vellet. V. ad II, 4, 1. De repetenda ad λυπεῖσθαι particula v. ad II, 1, 27.

CAP. IV. Socrates deos esse atque hominibus consulere demonstrat.

1. ὥς — τεκμαιρόμενοι. Finckhiius Diar. Darmst. 1829. p. 890 antevertit conciliens οἷς, ex iis, quae nonnulli scribunt; qua scriptura tollitur si quid miri inest in participio absolute posito τεκμαιρόμενοι, quamquam esse potest: non bene eum cognitum habentes neque omnia, quae ad iudicium de eo ferendum facere possint, satis perpendentes, sed coniecturam tantum facientes. Ex praepositio addita IV, 1, 2. Cyrop. VII, 5, 62. VIII, 1, 28. Plat. Menex. 246 c. φράσω δὲ ὑμῖν — οἷα νῦν ἡδέως ἂν εἴποιεν ὑμῖν λαβόντες δύναμιν, τεκμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον. Crit. 44 a. Hipp. mai. 288 c. ἀπὸ III, 5, 6. De re equ. I, 14. Plat. Civ. 501 b. Phaedon. 108 a. Krüger. Dionys. Hist. p. 116. dativus II, 6, 6. Cyrop. I, 3, 5 καὶ γίνε δὲ σὺ τεκμαιρόμενος, ὦ παῖ, λέγεις; Anab. IV, 2, 4. Apol. 12. Sympos. VIII, 11. Plat. Euthyd. 289 b. Matth. 396. Rost. 106. n. 3. Saepe autem hoc verbum absolute dicitur, non addita obiecti significatione. Stallbaum. Plat. Crit. 44 a.

2. Ἀριστόδημος. Plat. Sympos. 173 b. Ἀρ. τις, Κυδαθηναίως (ad pagum Cydathenaeum pertinens), σκυρὸς, ἀνυπόδητος ἀέλ. — ἔστιν οὗστινας, suntne quos miraris? Ita ἔστιν omnis generis relativis praeponitur Matth. 482. Buttm. p. 439 sq. Rost. 99. n. 9. Propert. III, 7, 17. Est quibus Eleae concurrat palma quadrigae; est quibus in celeres gloria nata pedes. Ac solet ἔστιν οὗ intermedium poni, ut sit fere i. q. τινός. v. III, 5, 3. Idem in interrogatione habes II, 3, 6. Indicativus sequitur de re certa, optativus de re in cogitatione posita vel de incerto tempore, ἂν cum optativo de ea, quod fieri potest. II, 3, 6 vulgo male legebatur ἔστιν οἷς καὶ πανν ἀρέσχη; Herm. Soph. Aj. 1200. Quod

πρῶτον, ἃ ποτε αὐτοῦ ἤκουσα περὶ τοῦ δαιμονίου διαλεγόμε-
 νου πρὸς Ἀριστόδημον τὸν μικρὸν ἐπικυλούμενον. καταμα-
 θὼν γὰρ αὐτον οὔτε θύοντα τοῖς θεοῖς οὔτε μαντικῇ χρῶ-
 μενον, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιούντων ταῦτα καταγελῶντα, Εἰπέ
 μοι, ἔφη, ὦ Ἀριστόδημε, ἔστιν οὐστinas ἀνθρώπους τεθαύ-
 μακας ἐπὶ σοφίᾳ; Ἐγὼ γ', ἔφη. Καὶ ὅς, Ἀἴξον ἡμῖν, ἔφη, τὰ
 ὀνόματα αὐτῶν. Ἐπὶ μὲν τοίνυν ἐπὶ τῶν ποιήσῃ Ὀμηρον ἔγωγε
 μάλιστα τεθαύμακα, ἐπὶ δὲ διθυράμβῳ Μελανιππίδην, ἐπὶ
 δὲ τραγῳδίᾳ Σοφοκλέα, ἐπὶ δὲ ἀνδριαντοποιίᾳ Πολύκλειτον,
 ἅ ἐπὶ δὲ ζωγραφίᾳ Ζεῦξιν. Πότερά σοι δοκοῦσιν οἱ ἀπεργαζό-
 μενοι εἰδῶλα ἄφρονά τε καὶ ἀκίνητα ἀξιοθαυμαστότεροι εἶ-
 ναι ἢ οἱ ζῆα ἔμφρονά τε καὶ ἐνεργά; Πολὺ νῆ Δία οἱ ζῆα,
 εἴπερ γε μὴ τύχῃ τι, ἀλλὰ ἐπὶ γνώμῃς ταῦτα γίγνεται.
 Τῶν δὲ ἀτεκμάρτως ἐχόντων ὅτου ἐνεκά ἐστι, καὶ τῶν φανε-
 ρῶς ἐπ' ὠφελείᾳ ὄντων πότερα τύχῃς καὶ πότερα γνώμῃς

optimi codices Parisini praebent ἀνθρώπους, bene habet. Vulgo
 ἀνθρώπων. Cf. Plat. Menon. 85b. ἔστιν ἥτινα δόξαν οὐχ αὐτοῦ
 οὗτος ἀπεκρίνατο; quamquam idem Apol. 27b. ita loquitur: ἔστιν
 ὅστις ἀνθρώπων ἀνθρώπειά μὲν νομίζει πρᾶγμα εἶναι, ἀνθρώπους
 δὲ οὐ νομίζει;

3. Μελανιππίδης, Melius, Critonis filius, circa Ol. 65.
 Σοφοκλῆς, Atheniensis, natus Ol. 70, 4. Πολύκλειτος, Sicyo-
 nius, circa Ol. 87. Ζεῦξις, Heracleotes, circa Ol. 91.

4. γίγνεται, quod tres codices praebent, vulgatae lectioni
 γένηται et Stephani coniecturae γέγενται praetuli. Etenim tanta
 virorum doctorum de εἰ particulae cum coniunctivo constructione
 dissensio est, et, quamquam illius structurae aliqua apud Xeno-
 phontem vestigia supersunt, eorum tamen pleraque tam sunt in-
 certa, ut neque hoc loco, quo coniunctivus parum aptus sit, neque
 II, 1, 12 et IV, 8, 11 coniunctivi patrocinium ausim suscipere.
 Εἰ cum coniunctivo apud eos tantum scriptores ferri posse, qui
 particulam ἄν etiam alibi supprimant, ubi ab atticis prosae ora-
 tionis scriptoribus constanter addatur (ut εἰ loco ἦν particulae
 ponatur), atque hos esse Homerum, reliquos Iones, Pindarum et
 tragicos docet Poppo ad Cyrop. III, 3, 50. Roat. 121. n. 10. Quam-
 quam cavendum est, ne ubique coniunctivum damnemus. V.
 Herbst. Sympos. VIII, 36. Krüger. Anab. III, 1, 36. et Dionys.
 Hist. 270 sq. Hermann. Eurip. Bacch. 200. Soph. Antig. 706. Ai.
 491. Oed. R. 199. De part. ἄν II. 7. Poppo Thucyd. I. 1. 139 sq.
 Apud Lucianum, Plutarchum, alios nulli de eo usu dubitationi
 locus est. Lucian. Diall. Mortt. III, 2. Baehr. Plut. Artax. p. 24.
 Iacob. Luc. Tox. p. 53. — εἴπερ γε ταῦτα γίγνεται, si qui-
 dem haec non forte quadam, sed consilio fiunt. Nec minori iure
 quo hoc loco, quo praecedit ἀπεργαζόμενοι, infra legitur praesens
 γιγνόμενα, ubi quod unus liber habet γέγονε, praetulerunt
 priores editores, et §. 4. γιγνόμενων. Sed Aristodemus dignosci
 quae sunt et quae fiunt, hic non multum referre bene intelli-
 gens rem, ut quae saepius fieri possit, in universum exprimit.
 cf. II, 1, 21.

ἔργα κρίνεις; Πρέπει μὲν τὰ ἐπ' ὠφελείᾳ γιγνόμενα γνώμης ἔργα εἶναι. Οὐκ οὖν δοκεῖ σοι ὁ ἔξ ἀρχῆς ποιῶν ἀνθρώπους ἐπ' ὠφελείᾳ προσθεῖναι αὐτοῖς δι' ὧν αἰσθάνονται, ἔκστα, ὀφθαλμοὺς μὲν, ὥςθ' ὄραν τὰ ὁρατά, ὥτα δέ, ὥστ' ἀκούειν τὰ ἀκουστά; ὁσμῶν γε μὴν, εἰ μὴ ῥῖνες προσετέθησαν, τί ἂν ἡμῖν ὄφελος ᾗν; τίς δ' ἂν αἰσθήσις ᾗν γλυκίων καὶ δριμέων καὶ πάντων τῶν διὰ στόματος ἡδέων, εἰ μὴ γλῶττα τούτων γνώμων ἐνεργάσθῃ; πρὸς δὲ τούτοις οὐ δοκεῖ σοι καὶ τόδε β προνοίας ἔργον εἰκέναι, τό, ἐπεὶ ἀσθενὴς μὲν ἔστιν ἡ ὕψις, βλεφάροις αὐτὴν θυρῶσαι, ἃ, ὅταν μὲν αὐτῇ χρῆσθαι τι δέη,

5. τὰ διὰ στόματος ἡδέα, *suavia, quae ore percipiuntur.* cf. 5, 6. αἱ διὰ τοῦ σώματος ἡδοναί. II, 1, 20 αἱ διὰ καρτερίας ἐπιμέλεια: quo pertinent complures aliae dictiones, in quibus διὰ cum genitivo ponitur. Nostra propter omissum articulum notabilior paullo est, cf. διὰ στόματος ἔχειν, in ore semper habere. Vid. ad IV, 5, 3. Sed IV, 2, 35 διὰ cum accusativo constructum ter habet articulum, semel non habet, non magno quidem cum crimine.

6. ἔργον. Quod alii codices ἔργον habent, alii ἔργοις, videntur eae scripturae librariorum emendationes esse. Neque enim nominativo deest sua a codicibus commendatio, neque δοκεῖν εἰκέναι maiorem habet offensionem quam δοκεῖν γαίνεσθαι, de qua dictione v. ad II, 1, 22. De constructione v. ad IV, 3, 8. — οἷς δ' ἂν. Deinde ἂν omissum est. Post coniunctiones finem significantes ὥς et ὅπως sequente coniunctivo particulam, qua effectum ex rerum rationibus pendere significatur, omitti quam addi apud Xenophontem frequentius est; post ἔνα nusquam additur. V. Rost. 122. 10. Matth. 519. n. 1. — τὸ δὲ τὴν ἀκοήν δέχεσθαι. Qui praecedunt infinitivi, sensu pertinentes ad πρόνοιαν, introducebantur pronomine τάδε; qui sequuntur, partim illi per se constantes, partim eodem, quo reliqui, modo intelligendi, pronomine οὗτος in fine paragraphi comprehenduntur. — οὗτος τέμνειν. Relativorum cum infinitivo coniunctorum rationem apud Matth. 479. a. n. 2. Rost. 125. 8. loci nostri apud Buttm. p. 437. explicatam videbis. v. §. 12. II, 9, 4. III, 11, 1. Articulus additus IV, 6, 11 κακοὺς δὲ ἄρα (νομίσεις) τοὺς οὗτους τούτοις κακῶς χρῆσθαι; Verum II, 1, 15 legitur τοιοῦτος, οἷος μηδὲν δεσπότην λυσitteλεῖν. cf. 6, 37. ut Odys. XXI, 173 οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγέλναιτο πότνια μήτηρ, οἶόν τε θυτῆρα βιοῦ τ' ἔμειναι καὶ δίσσων. Est autem οἷος I, 3, 14. II, 1, 15. III, 6, 16 cum tempore finito coniunctum. Vid. ad IV, 8, 11. Ab infinitivo neglecta constructione ad tempus finitum transitum est II, 6, 37. — προσωτάτω, in nonnullis codicibus πορρώτατω. Quod Buttmannus gr. max. II. 264 statuit discrimen, ut πρόσω sit ultra vel ulterius, vorwärts, πόρῳ procul, weit, fern, minus nostro loco, quo utrumque ferri potest, quam III, 5, 15 λέγεις πόρῳ που εἶναι τῇ πόλει τὴν καλοκαγαθίαν. IV, 8, 1 πορῳ τῆς ἡλικίας ᾗν. Anab. VI, 6, 1 ἀπήγοντο τὰ χρήματα ὅποι ἐδύναντο προσωτάτω confirmari videtur. Sed non omnino valere apud Xenophontem eam legem disci potest ex Poppon. indic. Anab. Supra 3, 13 vulgo cum plerisque codicibus bis legebatur πορρώθεν. 4, 6 nonnulli libri πορρώτατω exhibent.

ἀνάπετάννυται, ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ συγκαλείται; ὡς δ' ἂν μὴ δὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν, ἡθμὸν βλεφαρίδας ἐμφῦσαι· ὁφροῖσι τε ἀπογεισῶσαι τὰ ὑπὲρ τῶν ὀμμάτων, ὡς μὴ δ' ὅ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἰδρώς κακουργῇ· τὸ δὲ τῇν ἀκοὴν δέχεσθαι μὲν πάσας φωνάς, ἐμπέπλασθαι δὲ μήποτε· καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ὁδόντας πῦσι ζώοις οἴους τέμνειν εἶναι, τοὺς δὲ γομφίους οἴους παρὰ τούτων δέξαμένους λεάλειν· καὶ τὸ στόμα μὲν, δι' οὗ ὢν ἐπιθυμεῖ τὰ ζῶα, εἰσπύμπεται, πλησίον ὀφθαλμῶν καὶ ῥινῶν καταθεῖναι· ἐπεὶ δὲ τὰ ἀποχωροῦντα δυσχερῇ, ἀποστρέφαι τοὺς τούτων ὀχετοὺς καὶ ἀπενεγκεῖν ἢ δυνατόν πρῶτωτάτω ἀπὸ τῶν αἰσθησέων· ταῦτα οὕτω προνοητικῶς πεπραγμένα ἀπὸ τοῦ πότερος τῆς ἡ γνώμης ἔργα εἰσὶν; Οὐ μὰ τὸν Δι' ἔφη, ἀλλ' οὕτω γε σκοπούμεν πάνυ ἔοικε ταῦτα βοφοῦ τινος δημιουργοῦ καὶ φιλοζήτου τεχνήματι. Τὸ δὲ ἐμφῦσαι μὲν ἔρωτά τῆς τεκνὸς ἐκείνης, ἐμφῦσαι δὲ ταῖς γειναμέναις ἔρωτά τοῦ ἐκτρέφειν, τοῖς δὲ τραφεῖσι μέγιστον μὲν πόθον τοῦ ζῆν, μέγιστον δὲ φόβον τοῦ θανάτου; Ἀμέλει καὶ ταῦτα ἔοικε μηχανήματι τινος ζῶα εἶναι βουλευσαμένου. Σὺ δὲ συντὸν φρόνιμόν τι δοκεῖς ἔχειν; ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν οἷε φρόνιμον εἶναι; καὶ ταῦτα εἰδώς, ὅτι γῆς τε μικρὸν μέρος ἐν τῷ σώματι πολλῆς οὐσης ἔχεις καὶ ὑγροῦ βραχὺ

8: σὺ δὲ σὺν τὸν δοκεῖς — ἔχειν; quidni autōs? Non ita raro scriptores a consueta dicendi ratione deflexerunt, maxime ubi oppositio vel singularis vis in subiecto inesset. II, 6, 35 πάνυ ἔν οἷμαί σοι ἐπιπυθῆον εἶναι με σύνθηρον τῶν ἀγαθῶν φέλωτ. Anab. VII, 1, 30 ἐγὼ μὲν τολύμην εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὧν γενομένα, μυρίας ἐμέ γε κατὰ γῆς ὀργυῖας γενέσθαι. Quapropter quum nulla oppositio inesset in loco, qui est Plat. Civ. 400 b, Schneiderus recte scripsit οἷμαι δὲ γε (non με) ἀπυθῆναι. Diversi paullo illi loci sunt, in quibus duo enuntiata, altero subiecto manente, altero novo illato, sibi opponuntur. IV, 8, 4 ἔφη γὰρ αὐτός — λέγειν αὐτῷ, ὡς χρὴ σκοπεῖν ὅ τι ἀπολογησεται· τὸν δὲ — εἰπεῖν. Et legi quidem solet Hellen. II, 1, 26 οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπιέναι αὐτὸν ἐκέλευσαν· αὐτοὺς γὰρ γὺν στρατηγεῖν, οὐκ ἐκείνον. sed Güller. Dionys. 43 et L. Dindorfius datum a duobus codicibus αὐτοὶ praetulerunt. Ac sane utriusque causae quum videantur esse loci qui suscipiant patrociniū; Matth. 536. gr. mai. p. 1054. Buttm. 142. n. 2. 3. Rost. 126. n. 3. Lob. Phryn. 750 sq.: ubi αὐτός pronomen aliis nominibus vel pronomibus opponitur, ex subiecti sui casu aptum esse solet. Ita pronomen αὐτός, nominativo quidem casu, pronominis ἐκείνος accusativo oppositum est Thucyd. IV, 28 οὐκ ἔφη αὐτός, ἀλλ' ἐκείνον στρατηγεῖν. ubi unus codex αὐτὸν habet; et VIII, 76 recte nunc legitur τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι, αὐτοὶ δὲ σφῆναι pro vulgato αὐτοὺς. IV, 98. VI, 64. Plutarch. Pyrrh. 5. V: Fritzsch. Quaeest. Luc. 191 sqq., nominativi ille in eiusmodi formulis defensor.

πολλοῦ ὄντος καὶ τῶν ἄλλων δήπου μεγάλων ὄντων ἐκάστου μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ σῶμα συνήρμοσταί σοι· νῦν δὲ ἄρα μόνον οὐδανοῦ ὄντα σε εὐτυχῶς πως δοκεῖς συναρπάσαι, καὶ τάδε τὰ ἐπερμεγέθη καὶ πλήθος ἄπειρα δι' ἀφροσύνην τινὰ οὕτως οἶμι εὐτάκτως ἔχειν; Μὰ Δί' οὐ γὰρ ὁρῶ τοὺς κν-9 ρίους, ὥσπερ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων τοὺς δημιουργοὺς. Οὐδὲ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ σύ γε ψυχὴν ὁρᾷς, ἢ τοῦ σώματος κυρία εἶστί; ὥστε κατὰ γε τοῦτο ἔξεστί σοι λέγειν, ὅτι οὐδὲν γινώμη, ἀλλὰ τύχη πάντα πράττεις. Καὶ ὁ Ἀριστοδῆμος, Οὔτοι, ἔφη, 10 ἐγώ, ὦ Σώκρατες, ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' ἐκείνο μεγαλοπρεπέστερον ἡγοῦμαι, ἢ ὡς τῆς ἐμῆς θεραπείας προσδεῖσθαι. Οὐκοῦν, ἔφη, ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον ἀξιοῖ σέ θερα-

9. *Μὰ Δία* quum, etiam non addita particula aliqua, negativa sit iurandi formula, h. l. vim suam retinet; arcte enim cohaeret cum verbis sequentibus: Profecto enim non video; quod utique est: profecto puto hoc ita esse, non enim video. Idem iudicandum est de III, 4, 3 *μὰ Δί'* ἔφη ὁ Νικομαχίδης; ἀλλ' οὐδὲν ὁμοίον ἐστὶ. Bornemannus ad Sympos. p. 107 excitavit Cyrop. VIII, 3, 45 *Ἀνάγκη* ἐστὶ τὸν πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπανᾶν· βραχὺς οὖν ἰσχυρῶς χρῆμασιν ἡδεῖται, εὐ ἴσθι τοῦτον καὶ δαπανῶντα ἰσχυρῶς ἀνίστασθαι. *Μὰ Δί'* ἔφη ὁ Σάκας, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ τούτων εἰμί. Adde I, 4, 28. II, 2; 22. V, 1, 3. Symp. IV, 52. Comment. III, 4, 7. 13, 3. Verum formula *μὰ Δία* quamquam negare recte dicitur; Bornem. Sympos. p. 107. 157; per se sola tamen non negat, sed accedat necesse est aliunde negationis vis et significatio. Itaque aut diserte addenda est negandi particula aut, si ea omittitur, formula referri debet vel ad praecedentem aliquam interrogationem cum negatione coniunctam vel ad sententiam subsequenter, quae aut particulam adversantem habeat aut negandi vi praedita sit. Stallbaum. Plat. Gorg. 489 e. Non magis dividenda sunt ad sententiam III, 6, 2 *Νῆ Δί'* ἔφη, καλὸν γάρ, cf. ad IV, 6; 10. Mediae orationi insertum est *νῆ Δία* quum alibi tum II, 1, 2. 3. Sympos. IV, 55 *ἐπὶ νῆ Δία τοῖς ἀφροσίν*; Bernh. Synt. 198. — οὐδὲ γάρ. *Γάρ* ubique rationem reddit sententiae vel expressae vel intellectae et locum habet in omni interrogatione; intellecto vel οὐκ οἶδα vel alia dictione, et in responsione, intellecto vel *ναί*, καλῶς λέγεις vel, ut h. l. et 3; 10, quo loco interrogandi formam induit responsio; οὐ, οὐ καλῶς λέγεις, vel etiam οὐ θαύμαστόν τοῦτο. Neque aliter iudicandum est de καὶ γάρ particulis passim obviis; ut II, 6, 7. III, 4, 2. de οὐ γάρ 3, 10. v. ad III, 4, 1. 11, 7. ubi cogitatione praeponendum συμβουλευέω, deque solo γάρ II, 6, 15. Similiter et re et verbis Cyrop. VIII, 7, 17 Cyrus moriens οὐδὲ γάρ, inquit, νῦν τοι τὴν γ' ἐμὴν ψυχὴν ἑωρᾶτε. Cic. Sen. 22, 79. Nec enim, dum eram vobiscum, animum meum fidebatis. — *ἑαυτοῦ*. Nonnulli codices habent explicationem *ἑαυτοῦ*. v. ad II, 1, 31.

10. ἢ ὥς, quam ut. III, 5, 17 est ἢ ὥστε. Matth. 448 b. Vid. ad III, 13, 3. — ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον. Requiritur ὄν. Hoc participium post nomen generis neutrius omitti rarius est. V. 6, 2. ad IV, 6, 8. Matth. 568. n.

11 πένειν, τοσοῦτω μᾶλλον [καί] τιμητέον αὐτό. Εὖ ἴσθι, ἔφη, ὅτι, εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων τι φροντίζειν, οὐκ ἂν ἀμολοῖην αὐτῶν. Ἐπειτ' οὐκ οἷε φροντίζειν; οἱ πρῶτον μὲν μόνον τῶν ζώων ἄνθρωπον ὀρθὸν ἀνέστησαν· ἡ δὲ ὀρθότης καὶ προορᾶν πλεῖον ποιεῖ δύνασθαι καὶ τὰ ὑπερθεῖν μᾶλλον θεῦσθαι καὶ ἤττον κακοπαθεῖν· [καὶ ὄψιν καὶ ἀκοήν καὶ στόμα ἐνεποίησαν·] ἔπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἐρπετοῖς πόδας ἔδωκαν, οἱ τὸ πορεύεσθαι μόνον παρέχουσιν· ἀνθρώπῳ δὲ καὶ χεῖρας προσέθεισαν, αἱ τὰ πλεῖστα οἷς εὐ-
12 δαιμονέντεροι ἐκείνων ἐσμέν, ἐξεργάζονται. καὶ μὴν γλῶττάν γε

11. Ἐπειτα οὐκ οἷε; itane vero non putas? Εἶτα et ἔπειτα saepe vituperandi vel corrigendi accipiunt significationem, ut vel caussa quadam praemissa sit et tamen vel in initio interrogationis itane. Buttm. p. 432. II, 7, 5 cum miratione transitur ad interrogationem: Num verstehen sie denn nichts? qui usus facile explicatur his locis, quales sunt 2, 26 εἶτα εἰ μὲν τι ἐπλημελησάτην, τοῦτου Σακράτης ὁ κατηγορὸς αἰτιάται; et II, 7, 13 εἶτα οὐ λέγεις αὐταῖς τὸν τοῦ κυνὸς λόγον; ubi quum sit proprie tum, haec quum ita sint, ex sententia indignationis significatio explicanda est. Eundem usum nostrum nun habet. Neque dissimile est gallicum ensuite. Les plus vastes génies finissent par l'imbécillité. Pauvres humains, ensuite glorifiez-vous, si vous l'osez! Frédéric II, Hist. de mon temps, chap. I. — Deinde pronomen οἱ praegressa interrogatione cum vi quadam infertur: sie, die; ut supra 2, 64 πῶς οὐν ἐνοχὸς ἂν εἴη τῇ γραφῇ; ὅς — γανερὸς ἦν θεραπεύων τοὺς θεοὺς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Usum autem illum pronominis relativi cum vi quadam positi maxime a Lysia amari demonstrat Förtsch. Comm. de Lys. et Demosth. p. 8 sq. Vid. III, 5, 15 sq. IV, 3, 34. Matth. 477 c. Γέ particula adiungi solet aliquo cum discrimine. Nam ὅς quum simpliciter rem definiat, ὅς γε cum restrictione, exclusis aliis, est certe qui, unde rationi reddendae inservit. Herm. Soph. Oed. T. 688. Vid. II, 3, 15. IV, 4, 14. 19. 23. Utrumque coniunctum v. III, 5, 15 sq. Cf. Cic. Verr. IV. 35. Tibi illa Diana in pace atque in otio religionem nullam attulit? Quae — quae etc. — καὶ ὄψιν — ἐνεποίησαν. Haec verba concinnitatem orationis turbare videntur, quum haec non sint commoda solius hominis propria. Heinendorff placebat ἄνω ἐποίησαν. L. Dindorfius ut inepta secluit. — ἐρπετοῖς, i. q. προβάτοις, animalibus, quae pedibus incedunt. Neque enim respuit Xenophon vocabula potius ad poësis usum accedentia, accipitque vocabulum h. l. aliquam excusationem ex pedum commemoratione.

12. Καὶ μὴν — γέ, iam vero, atqui, porro. — σημαίνειν. Adverte ampliorem infinitivi vim et significationem. Expectaveris καὶ ὥστε ἡμᾶς σημαίνειν. — τὸ δὲ — δοῦναι; Est infinitivus emphaticus cum apostrophe quadam prolatus, qui multiplicem patitur explicationem, ut τί σοκεῖ σοι; οὐ θαυμαστόν ἐστιν; οὐ προνοίας ἔργον ἐστίν; Cf. IV, 3, 5—12. Apol. 17. Cyrop. II, 2, 3 τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν. Plat. Phaedon. 99 b. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι. ubi ἀποπὸν ἐστι intelligi posse demonstrat Bernh. Synt. 355. Matth. 543. n. 4: c.

πάντων τῶν ζώων ἐχόντων, μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐποίησαν οἷαν ἄλλοτε ἀλλαγῇ ψαύουσιν τοῦ στόματος ἀρ-
θροῦν τε τὴν φωνὴν καὶ σημαίνειν πάντα ἀλλήλοις, ἃ βου-
λόμεθα. τὸ δὲ καὶ τὰς τῶν ἀφροδισίων ἡδονὰς τοῖς μὲν ἄλ-
λοις ζῴοις δοῦναι περιγράφαντας τοῦ ἔτους χρόνον, ἡμῖν δὲ
συνεχῶς μέχρι γήρως ταύτας παρέχειν; οὐ τοίνυν μόνον ἡρ-
13 κесе τῷ θεῷ τοῦ σώματος ἐπιμεληθῆναι, ἀλλ' ὑπὲρ μέγιστόν
ἐστι, καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσε. τίνας
γὰρ ἄλλου ζώου ψυχὴν πρῶτα μὲν θεῶν τῶν τὰ μέγιστα καὶ
κάλλιστα συνταξάντων ᾗσθεται ὅτι εἰσὶ; τί δὲ φῦλον ἄλλο
ἢ οἱ ἄνθρωποι θεοὺς θεραπεύουσι; ποῖα δὲ ψυχὴ τῆς ἀν-
θρώπινης ἱκανωτέρα προφυλάττεσθαι ἢ λιμὸν ἢ ὄψις ἢ ψυχὴ
ἢ θάλαττα, ἢ νόσοις ἐπικουρῆσαι, ἢ ῥώμην ἀσκήσαι, ἢ πρὸς
μάθησιν ἐκπονῆσαι, ἢ ὅσα ἂν ἀκούσῃ ἢ ἴδῃ ἢ μάθῃ, ἱκανω-
τέρα ἐστὶ διαμεμνησθαι; οὐ γὰρ πᾶν σοι κατάδηλον, ὅτι 14
παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὥσπερ θεοὶ ἄνθρωποι βιοτεύουσι; φέσει

13. τοίνυν, quod pr. est igitur, consecutionem dialecticam indicans, nonnunquam cum specie quadam conclusionis transitum facit ad ipsam orationem, ut convertendum sit iam, porro. Krüger. Anab. VII, 2, 29. — μόνον, v. ad II, 2, 6. — κρατίστην, v. ad IV, 7, 7. — θεῶν — ᾗσθεται ὅτι εἰσὶ, frequens attractio. Matth. 296. Buttm. 151. I. 6. V. ad 2, 13. — θεραπεύουσι pluralis vel ita explicandus est, ut, quod fere fit, propius substantivum ἄνθρωποι respiciat vel cum φῦλον, quae vox collectiva est, coniungatur, veluti IV, 3, 10. πολὺ δὲ γένος ἀνθρώπων ἀπὸ βοσκημάτων ζῶσι. Quae dictio tamen et ipsa in addito ἀνθρώπων suam habet causam. Matth. 302. 305. — πρὸς μάθησιν ἐκ-
πονῆσαι, discendarum artium causa labores perferre. Ἐκπο-
νεῖν quum soleat cum accusativo construi, alii ἐαυτὴν intelligunt, alii προσμάθησιν scribunt.

14. παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα, v. ad 2, 52. — ἄνθρωποι. Nec-
cessarium videri potest scribi addito articulo ἀνθρώποι. Sed
quamquam cavendum est, ne Graecos ἀνθρώπος et ὁ ἀνθρώπος,
ἄνθρωπος et ὁ ἀνθρωπῆς nullo discrimine dixisse putes; id quod non fe-
cisse iam exinde apparet, quod ubi definite loquuntur, ad casus
obliquos ubique articulum addidisse inveniuntur, v. Schneider.
Plat. Civ. 331e; ubi tamen de genere in universum sermo est,
ad haec similiaque vocabula omitti solet articulus. Cf. ad IV, 1, 2,
2, 26. 6, 6. Adeoque ubi talia sibi opponuntur, deest articulus,
ut Plat. Sympos. 202e. πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξὺ ἐστὶ θεοῦ τε καὶ
θνητοῦ — διαπορθμεῖον θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις
τὰ παρὰ θεῶν, ut taceam eos locos, in quibus utrumque nomen
copulatum invenitur. Euthyphr. 8d. οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώ-
πων. Civ. 612c. παρ' ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, quod non abhorret
ab usu nostro. Atque §. 16. in codicibus plerisque est ἀνθρώ-
πους sine articulo praecedenti τοῖς θεοῖς oppositum. Brem. et
Schaefer. App. Dem. I. 328 sq. G. Dindorfius hic et III, 12, 5
scribi curavit ἀνθρωποι, cui scribendi rationi posteriore loco ex-

καὶ τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ κρατιστεύοντες; οὔτε γὰρ βοὸς ἂν ἔχων σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, ἡδύνατ' ἂν πράττειν ἢ ἐβούλετο, οὐδ' ὅσα χεῖρας ἔχει, ἄφρονα δ' ἐστὶ, πλεον οὐδὲν ἔχει. σὺ δὲ ἀμφοτέρων τῶν πλείστου ἀξίων τετυχηκώς οὐκ οἶμι σοῦ θεοὺς ἐπιμελεῖσθαι; ἀλλ' ὅταν τί ποιήσωσι, νοῦμεῖς αὐτοὺς σοῦ φροντίζεις; Ὅταν πέμπωσιν, ὥσπερ σὺ φῆς πέμπειν αὐτούς, συμβούλους ὃ τι χρὴ ποιεῖν καὶ μὴ ποιεῖν. Ὅταν δὲ Ἀθηναίους, ἔφη, πυνθανομένους τι διὰ μαντικῆς φράζωσιν, οὐ καὶ σοὶ δοκεῖς φράζειν αὐτούς; οὐδ' ὅταν τοῖς Ἕλλησι τέρατα πέμποντες προσημαίνωσιν, οὐδ' ὅταν πᾶσιν

eo aliquid commendationis accedit, quod in nonnullis libris est præritouσι; hiatus enim a quibusdam ante aspiratam vocalem admittitur. V. ad III, 12, 6. IV, 7, 2. Contra IV, 2, 26 legendum est πάσχουσιν ἄνθρωποι. Denique ubi non additus est articulus, vel non additus est propterea, quod non est necessaria adiectio ad notionem vocabulorum, ut θεός, πατήρ, aliorum certius definiendam, vel videtur tantum omissus esse, ubi perinde est ponatur an non ponatur, quum ad substantivum articulo carens idem prædicatum pertineat atque eo addito. — ἔχων ἂν, εἰ τις εἶχεν. De subiecto indefinito in sententiis generalibus omitti ad participia solito v. ad 2, 55. In mente ex superioribus habet ἄνθρωπος. Vid. Sympos. I, 8 εὐθύς οὖν ἐννοήσας τὰ γινόμενα ἡγήσατ' ἂν φῦσει βασιλικόν τι τὸ κάλλος εἶναι. ubi non recte videtur Herbatius τις propter adverbium temporale ex Aristide addidisse. Hellen. II, 1, 8 ἡ δὲ κόρη ἐστὶ μακρότερον ἢ χεῖρας, ἐν ἣ τὴν χεῖρα ἔχων οὐδὲν ἂν δύνατο ποιῆσαι. ubi parum recte Weiskius pronomen desiderabat. Oecon. I, 4 ἔστιν ἄρα τὴν τέχνην ταύτην ἐπισταμένῳ — μισθοφορεῖν; In his pronomen non magis desideres quam in illis γέγωνε βοήσας, ἔλαινήσει νοήσας, εἰς ἁμάροτο. Bernhardt Synt. 317. Romani commodiore persona secunda utuntur. Cic. quae fertur or. post red. in sen. VI, 13. Quem praeteriens quum incul-tum, horridum moestumque vidisses, etiamsi agrestem et inhumanum existimares, tamen libidinosum et perditum non putares. Ἄν particulam autem cave credas ad participium pertinere; quae quamquam his posita est, et priore quidem loco ad demonstrandam, ut videtur, hypotheticam, quae in participio ἔχων inest, significationem, utraque tamen cum ἡδύνατο construenda est. Isocr. Panath. c. 18. ὦν ἐπιχειρήσας ἂν τις κατηγορεῖν τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας συνεχῶς οὐδὲν ἂν μέρος εἰρηκέναι δοξείτε τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημένων. Rost. 120. n. 4. Thiersch. 335. 6. not. Hermann. De ἂν IV, 3. Sed v. IV, 4, 4 ῥαδίως ἂν ἀφελθὲς ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰ καὶ μετρίως τι τούτων ἐποίησε, προέλετο — ἀποθανεῖν. cuius cum ἂν coniuncti participii facile perspicias rationem, ubi in orationem rectam converteris. Rost. p. 699. Matth. 598 h. Alia ratio est Anab. I, 1, 10 ὥς οὕτω περιγεγόμενος ἂν τῶν ἀνιστασιωτῶν, h. e. λέγων, ὅτι οὕτως ἂν περιγεγόνοιο. Ibidem IV, 7, 16 ἀποτέμνοντες ἂν τὰς κεφαλὰς ἔχοντες ἐπορεύοντο particulae vis etiam ad participium pertinet. V. infra III, 3, 2. — ἡδύνατ' ἂν. In duobus codicibus est ἐδύνατ' ἂν. V. ad III, 6, 1. — ἐβούλετο, v. ad III, 5, 8. — ὅταν τί ποιήσωσι, quidnam ubi fecerint dii, eos tui curam habere putabis? v. ad II, 2, 1.

ἀνθρώποις, ἀλλὰ μόνον σὲ ἔξαιρουσιντες ἐν ἀμελείᾳ κατατίθενται; οἷε δ' ἂν τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις δόξαν ἐμφύσῃ, 16 ὥς ἱκανοὶ εἰσιν εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν, εἰ μὴ θάνατοι ἦσαν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἑξαπατωμένους τὸν πάντα χρόνον σὺδέποτ' ἂν αἰσθίσθαι; οὐχ ὁρᾷς, ὅτι τὰ πολυχρονιώτατα καὶ σοφώτατα τῶν ἀνθρωπίνων, πόλεις καὶ ἔθνη, θεοσεβέστατά ἐστι καὶ αἱ φρονιμώταται ἡλικίαι θεῶν ἐπιμελέσταιται; ὡγαθέ, 17 ἔφη, κατάμαθε, ὅτι καὶ ὁ σὸς νοῦς ἐνὼν τὸ σὸν σῶμα, ὅπως βούλεται, μεταχειρίζεται. οἰεσθαι οὖν χρή, καὶ τὴν ἐν τῷ παντὶ φρόνησιν τὰ πάντα, ὅπως ἂν αὐτῇ ἡδὺ ᾖ, οὕτω τίθεσθαι, καὶ μὴ τὸ σὸν μὲν ὄμμα δύνασθαι ἐπὶ πολλὰ στάδια ἑκκνεῖσθαι, τὸν δὲ τοῦ θεοῦ ὁφθαλμὸν ἀδύνατον εἶναι ἅμα πάντα ὁρᾶν· μηδὲ τὴν σὴν μὲν ψυχὴν καὶ περὶ τῶν ἐνθάδε καὶ περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Σικελίᾳ δύνασθαι φροντίζεν, τὴν δὲ τοῦ θεοῦ φρόνησιν μὴ ἱκανὴν εἶναι ἅμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι. ἦν μέντοι, ὥσπερ ἀνθρώπους θεραπεύων γιγνώ- 18 σκει τοὺς ἀντιθεραπεύειν ἐθέλοντας καὶ χαριζόμενος τοὺς ἀντιχαριζομένους καὶ συμβουλευόμενος κατιμυανθάνεις τοὺς φρονίμους, οὕτω καὶ τῶν θεῶν πείραν λαμβάνης θεραπεύων,

15. κατατίθενται alacrius dictum pro ἔξαιρουσιντας — κατατίθεσθαι.

17. ὡ γ α θ ε, v. ad II, 3, 16. — ἐν ὧν, ἐν τῷ σώματι, quamdiu in corpore inest 2; 54 τὸ σῶμα — ὡφελεῖ μὲν οὐδὲν αὐτοὺς ἐνόν, sc. ἐν τῷ σώματι. Ita enim graece non minus quam latine praepositio iteratur. Cf. II, 6, 31. Herbat. Sympos. VIII, 15. Ceterum quod Hell. V, 2, 4 est αἰσθόμενος δέ, ὅτι ὁ σῖτος ἐν τῇ πόλει πολὺς ἐνέη etc. adstrictius est ib. III, 2, 11 πυθόμενος δέ, ὅτι πολὺς αἶτος ἐνῆν αὐτοῖς. itemque Anab. II, 3, 14 ἐνῆν δέ (sc. ἐν ταῖς κώμαις) σῖτος καὶ οἶνος φρονέων πολὺς. Itaque quod Hellen. II, 3, 48 legitur καὶ τοῖς δέ γ' αὐτὸι ἐναντίος εἰμὶ, οὗ οὐκ οἶονται καλὴν ἂν ἐγγενέσθαι ὀλιγοχλίαν, a Schneideri suspitione tuendum est. Cf. quod supra 2, 20 codex F. praebet τὸν ἐνόοντα νόον, quodque antea est §. 11. ἐνεποίησαν.

18. αὐτοὺς in fine paragraphi expunxerunt recentiores editores. Sed et optimo librorum praesidio defenditur et excusationem habet a plurimorum locorum comparatione, in quibus pronomen suspiciose vel ex abundantia post nomen substantivum vel pronomen, maxime in fine periodi, appositum invenitur. Vid. I, 2, 30. II, 3, 9. III, 6, 14. 9, 8. Anab. VII, 1, 17. 4, 15. Cyrop. I, 3, 15. Hermann. Soph. Trach. 288. Matth. 468. Neque vero hic usus is pronominis, post relativa potissimum et participia, a Romanis abhorret. Liv. I, 19 in. 58 extr. Cultrum, quem sub veste abditum habebat, eum in corde defigit. Beier. Cic. Offic. I, 10. Matth. I. Manil. XII, 33. Contra idem pronomen αὐτός non raro omittitur, ubi positum exspectaveris. v. 2, 49. II, 6, 1. Quod alii codices exhibent αὐτό, apparet esse emendationem alicuius, qui, quum τῶν θεῶν longius absit, pronomen ad τὸ θεῖον, quod propius est, referri debere putabat.

εἴ τι σοὶ θελήσουσι περὶ τῶν ἀδῆλων ἀνθρώποις συμβουλευ-
ειν, γνώσῃ τὸ θεῖον ὅτι τοσοῦτον καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ὥςθ'
ἅμα πάντα ὁρᾶν καὶ πάντα ἀκούειν καὶ πανταχοῦ παρεῖναι
19 καὶ ἅμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι [αὐτούς]. Ἐμοὶ μὲν οὖν ταῦτα
λέγων οὐ μόνον τοὺς συνόντας ἐδόκει ποιεῖν, ὁπότε ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων ὁρῶντο, ἀπέχεσθαι τῶν ἀνοσίων τε καὶ ἀδίκων
καὶ αἰσχρῶν, ἀλλὰ καὶ ὁπότε ἐν ἐρημίᾳ εἶεν, ἐπέπερ ἡγή-
σαιτο, μηδὲν ἄν ποτε ὧν πρῶττοιεν, θεοὺς διαλαθεῖν.

CAPUT V.

1 Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια καλὸν τε κάγαθόν ἀνδρὶ κτῆμα

19. εἶεν, alii εἴσαν; quod etiam rarius est, non abhorret ta-
men a dictione Xenophontea. Vid. Cyrop. I, 2, 13. VIII, 2, 23.
Anab. I, 1, 15. Hellen. I, 4, 18. Sympos. V, 5. Alioquin εἶεν sin-
gularis dictio est, *est*, qua utitur qui prioribus contentus vel de
his parum sollicitus ad alia pergit. II, 6, 8. Quam dictionem ex
εἶη ortam docenti vix crediderim Buttmanno I. 549. Rectius ex
illo vetustatis usu, quo nominibus pluralibus generis neutrius nu-
merus verbi pluralis additur (ταῦτα εἶεν), derivat Schneider. Plat.
Civ. 353 b. Ceterum quod 5, 1 legitur οὐκ ἐθέλημεν, rarioris eius
formae, quae ne a tertia quidem optativi persona omnino aliena
est (v. Hellen. VI, 5, 25. 42. VII, 1, 39. Anab. II, 1, 10. ubi v.
Dindorf.) exempla dedit Bornemannus II, 1, 3. Cyrop. II, 1, 8.
Conviv. V, 9. Hell. I, 3, 17. II, 4, 28. Anab. III, 4, 29.

CAP. V. Temperantia commendatur. Idem fit IV, 5.

1. ὁ δὲ confirmandi et intendendi vini habet: Si vero est tem-
perantia bonum, ut est certe magnum. *Ernesti*. Usum autem il-
lum et particulae atticam esse rationem, quae per ironiam quan-
dam res verbis extenuare videatur, quas re ipsa multum efferat,
iudicat Weisk. Hier. (p. 163) IX, 9 εἰ δὲ καὶ ἐμπορία ὠφελεῖ τι
πόλλιν, quia vero mercatura magnam civitati praestat utilitatem.
V. Herbst. Sympos. IV, 18. — ἥτις. Intelligunt ὄντα. Matth.
549. n. 3. Verba ἡ πόνοῦ fuerunt qui damnarent, utpote co-
pulata cum rebus dissimilibus. Sed ἥτις est qui aliqua re in-
feriorem vel rei impotentem sese exhibet; ἥτις πόνοῦ, qui la-
bori sustinendo impar est. Est autem et re et structura fere
i. q. ἀκρατής vel ἐνδεής. Lys. Epitaph. 31 Bekk. Matth. 361. II,
6, 1 vide opposita. IV, 5, 11 ἀνδρὶ ἥτις τῶν διὰ τοῦ σώματος
ἡδονῶν. Adde Latina. Cic. De Rep. II, 34 ed. Heinrich. Volupta-
tibus erant inferiores nec pecuniis ferme superiores. Epist. Fam.
XIII, 5. Gravissimum autem est, quum superior factus sit or-
dine, inferiori esse fortuna. — τοὺς πολέμους κρατῆσαι.
Quem casum expectaveris? Matth. 360. Rost. 108. n. 4. Vid. IV,
5, 10. et II, 6, 1. ubi est quidem ἄρχειν γαστρός, sed ἄρχεσθαι
ὑπὸ τινος non minus dicitur illic et IV, 5, 3, quam κρατεῖσθαι. —
σῶσαι — κρατῆσαι infinitivi non praeteriti temporis, sed rei
cito transeuntis significationem habent; atque ea saepe futurum
tempus spectat, maxime ubi verba μέλλω, ἐλπίζω, δοκῶ, νομίζω,
οἶμαι, φημί, similia praecesserunt. §. 2. hoc modo constructum
v. βούλομαι. Herm. Soph. Ai. 1061. Bremi Demosth. Olynth. I.
Schaeef. App. I. 204 sq. Matth. 506. 2. Vid. ad II, 7, 10.

ἔστιν, ἐπισκεπώμεθα, εἴ τι προὔβριβαζε λέγων εἰς αὐτὴν τοιαύδε· Ὡς ἄνδρες, εἰ πολέμου ἡμῖν γενομένου βουλοίμεθα ἐλθεῖν ἄνδρα, ὑφ' οὗ μάλιστα ἂν αὐτοὶ μὲν σωζοίμεθα, τοὺς δὲ πολεμίους χειροίμεθα, ἅρ' ὄντιν' ἂν αἰσθανοίμεθα ἥττω γαστρὸς ἢ οἴνου ἢ ἀφροδισίων ἢ πόνου ἢ ὕπνου, τοῦτον ἂν αἰροίμεθα; καὶ πῶς ἂν οἰηθείημεν τὸν τοιοῦτον ἢ ἡμῶς σῶσαι ἢ τοὺς πολεμίους κρατῆσαι; εἰ δ' ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου γενομένοι βουλοίμεθά τω ἐπιτρέψαι ἢ παιδᾶς ἤρῃνας παιδεῦσαι ἢ θυγατέρας παρθένους διαφυλάττειν ἢ χρήματα διασῶσαι, ἅρ' ἀξιόπιστον εἰς ταῦτα ἡγησόμεθα τὸν ἀκρατῆ; δούλω δ' ἀκρατεὶ ἐπιτρέψαιμεν ἂν ἢ βοσκήματα ἢ ταμεῖα ἢ ἔργων ἐπιτοαίαι; διάκονον δὲ καὶ ἀγοραστὴν τοιοῦτον ἐθελέσθαιμεν ἂν προῖκα λαβεῖν; ἀλλὰ μὴν εἴ γε μηδὲ δούλον ἀκρατῆς δεξαίμεθ' ἂν, πῶς οὐκ ἄξιον αὐτόν γε φυλάττεσθαι τοιοῦτον γενέσθαι; καὶ γὰρ οὐχ ὥσπερ οἱ πλεονέκτιι τῶν ἄλλων ἀφ' αὐτοῦ ἐχρήματα ἑαυτοῦς δοκοῦσι πλουτίζειν, οὕτως ὁ ἀκρά-

2. ἐπὶ τελευτῇ. Haec vox videtur ex earum esse numero, in quibus usus omissionem articuli concesserit, Krüger. Anab. init. — παιδεῦσαι, Matth. 535. — τοιοῦτον. Alii articulum addunt. Quatenam haec est in constructione diversitas? Articulo omisso dictum est, ut antea et deinde δούλος ἀκρατῆς et infra §. 5. δούλος τοιοῦτος: ubi quod sequitur ὁ τοιοῦτος, in universum est hic, qui talis est. Nam ὁ τοιοῦτος vel certus quidam est, qui talis est, vel aliquis, qui ad genus eorum, qui tales sunt, pertinet. Voigtlaend. Luc. Diall. Mortt. XIV, 6.

3. εἰ — ἂν. Harum particularum conjunctionem fuerunt qui improbarent; quamquam certe unus Xenophon plurima habet exempla. V. 3, 5. IV, 2, 30. alia apud Bornem. Sympos. IV, 3. *Εἰ* cum optativo conditionem ita indicat, ut fieri posse vel futurum esse id significetur, de quo est dubitatio: cum indicativo sic, ut utrum sit an non sit, prorsus incertum relinquatur, nisi quod saepe indicativus imperfecti, plusquamperfecti et aoristi rem non esse aut fuisse indicat. Hermann. Vig. p. 830. Iam vero ubi additur ἂν, enuntiatio per se hypothetica est, neque hypothesis inest in sola εἰ particula, indicatque ἂν, id quod pronimus, fere fieri posse. Schaeff. App. Dem. I. 340. v. ad 3, 5, Rost. 121. n. 8. Similis usus est obliquae interrogationis. Anab. IV, 8, 7 ἡρώτων ἐκείνοι, εἰ δοίεν ἂν τούτων τὰ πιστά. Interrogabant enim: ἄρα δοῖτε ἂν; Poppo Cyrop. I, 6, 10 ἐρωτᾶς, εἰ τις ἂν ἀπὸ σοῦ πόρος γένοιτο; Nonnunquam nova conditionis enuntiatio cogitatione supplenda est. Lucian. Lexiph. c. 21. ἄμεινον δέ, εἰ καὶ κάτω θάλασσαν ἔμενον ἂν ξίνα. Fritsch. Quaest. Luc. 185. — ἀφ' αὐτοῦ ἐχρήματα construi solet cum duplici accusativo, aliquoties cum accusativo rei et genitivo personae, Cyrop. V, 4, 29 καὶ ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἦγε πολλοὺς ἀφελόμενος τῶν αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ. rarissime cum genitivo rei et accusativo personae, Cyrop. VI, 4 οἱ διψιδόμενοι ἀφαιροῦνται τὰς μὲν κύνας τοῦ εὐρεῖν τὸν λαγῶν, αὐτοὺς δὲ τῆς ἀφελείας. V. ad 7, 5. — παροῦργος τῶν ἄλλων. Constructio a dictione ἐργάζεσθαι τινὰ κακὰ derivanda. Matth. 344.

τῆς τοῖς μὲν ἄλλοις βλαβερός, ἐαυτῷ δ' ὠφέλιμος, ἀλλὰ κακῶργος μὲν τῶν ἄλλων, ἐαυτοῦ δὲ πολὺ κακουργότερος· εἴ γε κακουργότατός ἐστι μὴ μόνον τὸν οἶκον τὸν ἐαυτοῦ φθειρῆναι, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἐν συνοσίᾳ δὲ τίς ἂν ἡσθίῃ τῷ τοιοῦτῳ, ὃν εἰδείῃ τῷ ὄψῳ τε καὶ τῷ οἴῳ χαίροντα μᾶλλον ἢ τοῖς φίλοις καὶ τὰς πόρνας ἀγαπῶντα μᾶλλον ἢ τοὺς ἐταίρους; ἄρ' αὖ γε οὐ χρὴ πάντα ἄνδρα, ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι κρηπῖδα, ταύτην πρῶτον ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευάσασθαι; τίς γὰρ ἄνευ ταύτης ἢ μάθοι τι ἂν ἀγαθόν ἢ μελετήσειεν ἀξιολόγως; ἢ τίς οὐκ ἂν ταῖς ἡδοναῖς δουλεύων αἰσχροῶς διατεθείῃ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ νῆ τὴν Ἑραν ἐλευθέρῳ μὲν ἄνδρι εἰκότων εἶναι μὴ τυχεῖν δούλου τοιούτου, δουλεύοντα δὲ ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς ἱκετεύειν τοὺς θεοὺς δεσποτῶν ἀγαθῶν τυχεῖν· οὕτως γὰρ ἂν μόνως ὁ τοιοῦτος σωθείῃ. Τοιαῦτα δὲ λέγων ἔτι ἐγκρατέστερον τοῖς ἔργοις ἢ τοῖς λόγοις ἐαυτὸν ἐπεδείκνυν· οὐ γὰρ μόνον τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν ἐκράτει, ἀλλὰ καὶ τῆς διὰ τῶν χρημάτων, νομίζων τὸν παρὰ τοῦ τυχόντος χρήματα λαμβάνοντα δεσπότην ἐαυτοῦ καθιστάναι καὶ δουλεύειν δουλείαν οὐδεμιᾶς ἥτιον αἰσχράν.

5. νῆ τὴν Ἑραν dicitur mulierum iusiurandum esse; sed a Socrate etiam usurpatum invenitur. III, 10, 9, 11, 5. IV, 2, 9, 4, 8. Oecon. X, 1. XI, 19. Sympos. IV, 45. 54. adeoque ab Hydaspe Persa Cyrop. VIII, 4, 12. Apud Platonem nihil frequentius. — εὐκτόν. Cur non εὐκτόν? εὐκτός, optabilis, erwünscht. Cyrop. III, 2, 25 εἰπέ τις, οὐ τοῖς ἄλλοις ταῦτ' εὐκτὰ εἰη. — δουλεύοντα — ἱκετεύειν. Haec subiiciuntur, quasi praecesserit ἐλευθέρων ἄνδρα εὐχεσθαι δεῖν. Cf. Plat. Crit. 51 c. ποιητέον ἂν ἂν κελεύῃ ἢ πόλις καὶ ἡ παῖς, ἢ πείθειν αὐτήν. Saepe autem post verba ἡγεῖσθαι, φάναι, οἰεσθαι, δοκεῖν et cognatae significationis formulas verba δεῖν, προσήκειν, χρῆναι et similia in constructione delitescunt. Lobeck. Phrynich. 753 sqq. Cf. 2, 34. II, 2, 1. 11. III, 9, 4. Inest igitur in formula ἐμοὶ δοκεῖ hic sensus: mihi aequum, necessarium videtur. Denique transitum a dativo ad accusativum habes eundem II, 8, 1 δοκεῖ δέ μοι τοῦτο κρεῖττον εἶναι ἢ δέεσθαι τινος ἀνθρώπων, ἄλλως τε καὶ μηδὲν ἔχοντα, ἐρ' ὅτι ἂν δανειζόμεν. Vid. ad 1, 9. — δουλεῖοντα δέ, si quis autem servus est. Refers ad eum, qui quum cupiditatibus nimis sit deditus atque in servitutem quasi detrusus, non potest alio modo sanari, quam ut dominum prudentem nanciscatur. cf. III, 9, 6. De Rep. Ath. II, 4, καὶ τοῦτο ποιῶν ἥτιον ἀπορεῖ ἢ ὁ πέτῃ παραβηθῶν.

6. δουλεύειν δουλείαν, servitutem servire, Matth. 408. οὐδεμιᾶς ἥτιον αἰσχράν, nulla minus turpem, h. e. quae turpitudine nulli cedit, quavis alia turpiore. Id quod est IV, 5, 5 τὴν κακίστην ἄρα οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσιν. IV, 2, 12 οἶμαι οὐδενὸς ἂν ἥτιον φανῆναι δίκαιος, i. q. οἶμαι οὐδένα ἐμοῦ δικαιότερον εἶναι.

CAPUT VI.

Ἄξιον δ' αὐτοῦ καὶ ἂ πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθῃ, μὴ παραλιπεῖν. ὁ γὰρ Ἀντιφῶν ποτὲ βουλόμενος τοὺς συνονοσιαστὰς αὐτοῦ παρελθεῖν, προσελθὼν τῷ Σωκράτει παρόντων αὐτῶν ἔλεξε τάδε· ὦ Σώκρατες, ἐγὼ μὲν ὤμην τοὺς φιλοσοφοῦντας εὐδαιμονιστέρους χρῆναι γίγνεσθαι· σὸ δέ μοι δοκεῖς τὰναντία τῆς σοφίας ἀπολελαυκέναι. ἤς γοῦν

CAP. VI. Antiphontem sophistam obliicientem sibi victum habitumque tenuem et gratis docendi consuetudinem refellit Socrates.

1. Ἄξιον — παραλιπεῖν. De genitivo, quem quae sequuntur verba pro accusativo obiecti habenda sunt, v. ad 1, 12. Cf. Plat. Menex. 241 b. τοῦτο δὲ ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν. Xenoph. De rep. Lac. IX, 1. ἄξιον δὲ τοῦ Λυκούργου καὶ τόδε ἀγασθῆναι.

2. ἀπολαύειν, quod construi solet cum genitivo, etiam accusativum appositum habet, quo non significatur, qua re fruaris, sed qualis ad ta fructus redundet. Gallice *profiter*. 2, 29. IV, 3, 10 τί γὰρ ἄλλο ζῶν αἰῶν τε καὶ οἰῶν — καὶ τῶν ἄλλων ζῶων τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀπολαύει; 5, 10. Hier. VII, 9 ἀπολαθεῖν αὐτοῦ ἀγαθὰ, commoda ab eo percipere. Matth. 327 n. Rost. 108. n. 10. — οὐδ' ἂν εἴς, v. ad IV, 2, 22. — σιτῆα τε σιτῇ — διατελεῖς. Adverte asyndeton, quo Antiphon quae dixerat ἤς — μελεναι, amplificat. Est autem asyndeton ea forma dicendi, qua singulae sententiae iuxta se positae copula grammatica carent. Id quod vel commotioris animi est, sententias vinculis grammaticae non constrictas pronuntiare amantis; quale habemus h. l.; vel novi potissimum enuntiati accessioni exprimendae inservit, cuius rei natura nonnunquam spernit copulam, sive ea accessione proprius novi aliquid ita infertur, ut quae antea dicta sunt, missa facias, ut IV, 2, 34; sive illa est rerum antecedentium vel explicatio, ut I, 1, 18, vel amplificatio, ut III, 13, 5; sive denique, ubi sententia est aliquo modo antea praeparata, eius sententiae diserta enuntiatio. Hom. II. XI, 196 sq. βῆ δὲ καὶ Ἰδαίων ὄρεων εἰς Ἴλιον ἱρὴν· εὐρ' οὐδὲν Πριάμοιο δαΐφρονος, Ἐκτορα δῖον· ἀρχοῦ δ' Ἰσάμενῃ προσέφη πόδας ὠκεία Ἴρις. Adde Herodot. IV, 143 τῷ Δαρείῳ κατεῖδεν ἔχοντα γέρας, τοιόνδε εἶπας ἐν Πέρσῃσι ἔπος. ὠρμημένον Δαρείου ῥοιῶς τρώγειν — εἰρετο αὐτόν cett. Infra III, 4, 12 Socrates postquam commoda, quae rei familiaris administrandae peritia praebet, demonstravit, sermonem sic absolvit: μὴ καταφρόνεις, ὦ Νικομαχίδῃ, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν. Vid. Funkhaen. Quaest. Demosth. 36. Dissen. Exc. II. ad Pindar. edit. Hermann. Annal. phil. et paedag. 1831. I. p. 53 sqq. Krüger. Anab. III, 4, 42. — ἀλλὰ τὸ αὐτό. Ubi post οὐ μόνον ponitur ἀλλὰ sine καὶ, gradatio est, qua prius membrum non solum augetur, sed etiam vel corrigitur vel tollitur; qua in re Latini quoque sed sine etiam dicunt. Herm. Vig. 837. Stallb. Plat. Symp. 206 a. Non multum differt οὐ — ἀλλὰ καὶ, quod qui dicit, alterum primum negat, deinde vero non omnino excludendum esse concedit. Lucian. Diall. Deor. XII in. οὐ τὰ ἐν τῇ γῇ λέγω, — ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τῷ αὐρανῷ. — ἀνυπόδητος. Codices Xenophontis et Platonis (v. Schneider. Civ. 372 a.) in η tuendo fere conspirant, praecepta veterum grammaticorum comprobantes. Lobeck. Phryn. 445. 765. — Post ἀχίτων (is est, qui pallium sine tunica gestat) sine caussa qui-

οὕτως, ὡς οὐδ' ἂν εἰς δοῦλος ὑπὸ δεσπότη διαιτῶμενος μεί-
ναι· σιτία τε σιτῇ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φανλύτατα, καὶ ἱμά-
τιον ἡμφίεσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους τε καὶ
3 χειμῶνος, ἀνυπόδητός τε καὶ ἀχίτων διατελεῖς. καὶ μὴν χρή-
ματί γε οὐ λαμβάνεις, ἃ καὶ κτωμένους εὐφραίνει καὶ κεκτη-
μένους ἐλευθεριώτερόν τε καὶ ἥδιον ποιεῖ ζῆν. εἰ οὖν, ὥσπερ
καὶ τῶν ἄλλων ἔργων οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς
ἐαυτῶν ἀποδεικνύουσιν, οὕτω καὶ σὺ τοὺς συνόντας διαθή-
4 σεις, νόμιζε κακοδαιμονίας διδάσκαλος εἶναι. Καὶ ὁ Σωκρά-
της πρὸς ταῦτα εἶπε· Δοκεῖς μοι, ἔφη, ὦ Ἄντιφῶν, ὑπειλη-
φέναι με οὕτως ἀνιαρῶς ζῆν, ὥστε πέπεισμαι σὲ μᾶλλον ἀπο-
θανεῖν ἂν ἐλθεῖν ἢ ζῆν, ὥσπερ ἐγώ. Ἰδιὸν οὖν ἐπισκεψώμεθα,
5 τί χαλεπὸν ᾗσθηται τοῦμοῦ βίον. πότερον ὅτι τοῖς μὲν λαμ-
βάνουσιν ὑργύριον ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀπεργάζεσθαι τοῦτο, ἐφ'
ᾧ ἂν μισθὸν λαμβάνωσιν, ἔμοι δὲ μὴ λαμβάνοντι οὐκ ἀνάγκη
διαλέγεσθαι ᾧ ἂν μὴ βούλωμαι; ἢ τὴν δόξάν μου φανλ-

dam voluerunt ὦν addi. Agen. X, 4 ἀήτητος διετέλεσεν. Hellen.
VII, 3, 1 ἄλκιμοι διετέλεσαν. Matth. 552. n.

3. ἀποδεικνύουσιν. Δεικνύσι προπερισπωμένως, Ἀττικῶς.
δεικνύουσιν, Ἑλληνικῶς. δεικνύασι δὲ οἱ δευτέροι Ἀττικοί. Moeris p.
94. ed. Lips. coll. p. 19. De formis, quae ille dixit hellenicis,
ab Xenophonte abiudicandis magna est virorum doctorum dissen-
sio. At quum codicum consensu tum interpretum opera factum
merito est, ut et huic scriptori restituerentur neque ab aliis scrip-
toribus crederentur fuisse alienae. V. Buttm. gr. max. I. 525.
Bornem. III, 14, 5. idemque, Krüger. et Poppo Anab. IV, 6, 24.
V, 9, 31. 10, 2. VI, 1, 5. Cyrop. IV, 5, 20. Heli. VI, 5, 23. Herbst.
Sympos. IV, 1, 1. Cf. I, 1, 11. 6, 3. IV, 1, 3. Schaefer. Appar. De-
mosth. III. 419.

4. ἔφη, ut φησί, φάναι, post εἰπεῖν et λέγειν sexcenties infer-
tur. Quorum de vocabulorum repetitione quam parum solliciti
Graeci fuerint, docet Oecon. XVII, 10 Καὶ ὁ Ἰσχύμαχος γελάσας
εἶπεν· Ἀλλὰ παῖσις μὲν σύ γε, ἔφη, ὦ Σωκράτης. εὐ γε μέντοι
ἴσθι, ἔφη, κ. τ. λ. Quamquam incerta nostrae voci fides est. —
ἂν pertinet ad ἐλθεῖν. Solvenda est enim oratio ἀποθανεῖν ἂν
ἔλοιτο. Matth. 598. — ὥσπερ ἐγώ. Non dixit ἐμέ, quia non inter
se comparantur σέ et ἐγώ, sed ἀποθανεῖν et ζῆν, ut sit ζῶ intel-
ligendum. Isocr. pac. extr. τοῖς νεωτέροις καὶ μᾶλλον ἀκμαῖουσιν,
ἢ ἐγώ, παραινῶ. Cf. II, 1, 6. Matth. 448. a.

5. πότερον, sc. τοῦτο χαλεπὸν τοῦ ἐμοῦ βίου ᾗσθηται. De
verbis sequentibus ὅτι τοῖς μὲν sqq. v. ad II, 7, 11. — ἢ ὡς
χαλεπώτερα. Exspectes additum ὄντα. Matth. 568. n. Dictum,
ac si praecesserit ἢ φανλῆις τὰ ἐμὰ διαιτήματα ὡς χαλεπώτερα.
— παρασκευάζει. Stephanus dat παρασκευάζει, Castalio παρα-
σκευάζεις. Ut his in formis perpetua scriptorum varietas, ita in
hoc ipso verbo admodum frequens est. II, 1, 30 primum παρα-
σκευάζει Stobaeus, deinde vulgata παρασκευάζεις exhibet. — τοῦ
μὴ παρόντος ποιοῦ explicationem sumas ex §. 9. ᾧ τὸ παρὸν
ἀρκοῖ et ὁ τοῖς ῥήστοις ἐντυγχάνειν ἀρκούντως χρωμένους.

ξεις, ὡς ἦττον μὲν ὑγιεινὰ ἐσθλόντος ἐμοῦ ἢ σοῦ, ἦττον δὲ ἰσχὺν παρέχοντα; ἢ ὡς χαλεπώτερα πορίσασθαι τὰ ἐμὰ διαιτήματα τῶν σῶν διὰ τὸ σπανιώτερά τε καὶ πολυτελέστερα εἶναι; ἢ ὡς ἡδίω σοι ἢ σὺ παρασκευάζει, ὄντα ἢ ἐμοὶ ἢ ἐγώ; οὐκ οἶσθ' ὅτι ὁ μὲν ἡδίστα ἐσθίων ἤκιστα ὕψου δέεται, ὁ δὲ ἡδίστα πίνων ἤκιστα τοῦ μὴ παρόντος ἐπιθυμεῖ πατοῦ; τά γε μὴν ἱμάτια οἶσθ' ὅτι οἱ μεταβαλλόμενοι ψύχους καὶ θάλλους ἕνεκα μεταβάλλονται, καὶ ὑποδήματα ὑποδοῦνται, ὅπως μὴ διὰ τὰ λυποῦντα τοὺς πόδας κωλύονται πορεύεσθαι· ἤδη σὺν ποτε ἦσθον ἐμὲ ἢ διὰ ψύχος μᾶλλον τοῦ ἔνδον μένοντα ἢ διὰ θάλλος μαχόμενόν τω περὶ σκιᾶς ἢ διὰ τὸ ἀλγεῖν τοὺς πόδας οὐ βαδίζοντα ὑπὸν ἄν' ὑβούλωμαι; οὐκ οἶσθ' ὅτι οἱ τ' φύσει ἁσθενέστατοι τῷ σώματι μελετήσαντες τῶν ἰσχυροτάτων ἀμελησάντων κρείττους τε γίνονται πρὸς ἃν μελετῶσι καὶ ῥᾶον αὐτὰ φέρουσιν; ἐμὲ δὲ ἄρα οὐκ οἶε τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντυγχάνοντα μελετῶντα καρτερεῖν πάντα ῥᾶον φέρειν σοῦ μὴ μελετῶντος; τοῦ δὲ μὴ δουλεύειν γαστρὶ μηδὲ ὕπνῳ καὶ λαγνείᾳ οἶε τι ἄλλο αἰτιώτερον εἶναι ἢ τὸ ἕτερα ἔχειν τούτων ἡδίω, ἢ οὐ μόνον ἐν χρεῖα ὄντα εὐφραίνει, ἀλλὰ καὶ

6. γὰρ μὴν, certe vero. Eurip. El. 754 μακρὰν γὰρ ἔρπει γῆρας, ἔμφανης γὰρ μὴν, e longinquo accidit vox, at vero clara. Herm. Vig. 828. H. I. continuandae orationis seriei inservit.

7. De crasi ἃν cf. Soph. Antig. 1044. ἄρ' οἶσθα ταγοὺς ὄντας, ἃν λέγῃς, λέγων. Ai. 1064. καὶ μὴ δοκῶμεν, δρῶντες ἃν ἡδῶμεθα, οὐκ ἀντιτίσιν αὐθις, ἃν λυπώμεθα. Schneider. Plat. Civ. 606 c. — τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντυγχάνοντα. Debebat pr. dici τὰ τῷ σώματι ἀεὶ συντυγχάνοντα, v. ad 1, 2, 19. ac solet ἀεὶ post articulum iungi participio; sed v. Cyrop. V, 4, 50 ἀεὶ τὰ ὑπολειπόμενον. VII, 1, 1 μετεδίδω ἀεὶ τῷ μάλιστα δεομένῳ. 4, 2 ἀεὶ οἱ ἐπιχώριοι βασιλεύοντες. Anab. IV, 1, 7 ἐρεπέτο ἀεὶ τὸ ὑπερβάλλον, ubi ad utrumque vocabulum pertinet vox intermedia. Aliiter supra 1, 10 τὸ λοιπὸν ἀεὶ τῆς ἡμέρας. — Quum plurimi iidemque optimi libri ἐμοὶ — μελετῶντι habeant, suspicetur fortasse quispiam ἐμὲ — μελετῶντι scribendum esse, quamquam qui ita existunt dativi absoluti, haud scio an sint cuiquam placituri. Quorum unum apud Xenophontem exemplum certum esse dicit A. Wannowski Init. theor. cas. abs. I. 2. II. 1—6. Hellen. V, 2, 4 τάρρην ὠρυντε κύκλῳ περὶ τὴν πόλιν, τοῖς μὲν ἡμέτεσι τῶν στρατιωτῶν προκαθημένοις σὺν τοῖς ὅπλοις τῶν ταφρευόντων, τοῖς δὲ ἡμέτεσιν ἐργαζομένοις. Alia v. Matth. 562. Buttm. 145. 5. Sed ne est quidem ille qui dicitur absolutus dativus; dictio est enim: corpore aliquid ferre. Non magis absoluti sunt dativi Anab. VI, 1, 10 Ξενοφῶντι δὲ διὰ τῆς μεσογαίας πορευομένῳ οἱ ἱππεῖς προκαθόντες τυγχάνουσι πρεσβύταις πορευομένοις ποι. Omnino qualenam sint hi dativi, cognosci potest ex gramm. Rust. 131. 3.

8. εὐφραίνει quum nihil in sequentibus habeat quod sibi respondeat, concinnitatem loci sublatam ratus ad emendationem

ἐλπίδας παρέχοντα ὠφελήσιν αἰ; καὶ μὴν τοῦτο γε οἶσθα, ὅτι οἱ μὲν οἰόμενοι μηδὲν εὖ πράττειν οὐκ εὐφραίνονται, οἱ δὲ ἡγούμενοι καλῶς προχωρεῖν ἑαυτοῖς ἢ γεωργίαν ἢ ναυκληρίαν ἢ ἄλλ' ὃ τι ἂν τυγχάνωσιν ἐργαζόμενοι ὡς εὖ πράττοντες εὐφραίνονται. οἷε οὖν ἀπὸ πάντων τούτων τοσαύτην ἡδονὴν εἶναι, ὅσην ἀπὸ τοῦ ἑαυτὸν τε ἡγεῖσθαι βελτίῳ γίγνεσθαι καὶ φίλους ἀμείνους κτᾶσθαι; ἐγὼ τοίνυν διατελῶ ταῦτα νομίζων. ἂν δὲ δὴ φίλους ἢ πόλιν ὠφελεῖν δέῃ, ποτέρῳ ἢ πλείων σχολή τούτων ἐπιμελεῖσθαι, τῷ ὡς ἐγὼ νῦν ἢ τῷ ὡς σὺ μακαρίζεις διαιτωμένῳ; στρατεύοιτο δὲ πότερος ἂν ῥῶον,

aufugiendum censuit Schneiderus. Sed errare eum Bornemannus locis II, 4, 2, 7, 1. Cyrop. I, 5, 3, 6, 10. II, 2, 1. III, 1, 16 comparatis ostendit. — ὅς εὖ πράττοντες, tanquam qui rem bene gerant, quippe qui felicitatis suae ipsos se auctores esse opinentur. Antea εὖ πράττειν erat felices esse. Rari sunt loci, in quibus idem vocabulum repetitum diversam habet significationem. Animadvertenda est autem consuetudo philosophorum Socraticorum ex nomine rei interpretationem naturae eius derivandi; ac videntur duplici huius dictionis sensu cognitionem alterius εὖ πράττειν, rem suam bene gerere, cum altero, felicem esse, demonstrare neque felicem esse, nisi qui recte agat, inde docere voluisse. Plura de hac re disputavi Qu aest. Xenoph. I. 7. Cf. III, 9, 14, 15 τὸ δὲ μαθόντα τε καὶ μελετήσαντά τι εὖ ποιεῖν εὐπραξίαν νομίζω. — τὸν δὲ μηδὲν εὖ πράττοντα οὔτε χρήσιμον οὐδὲν ἐφη εἶναι οὔτε θεοφιλῆ. IV, 1, 5 εἰ τις μὴ δυναμένος τὰ συμφέροντα πράττειν εὖ τε πράττειν οἴεται καὶ etc. Platon. Gorg. 507 c. πολλὴ ἀνάγκη — τὸν ἀγαθὸν εὖ τε καὶ καλῶς πράττειν ἢ ἂν πράττη, τὸν δ' εὖ πράττοντα μακάριον τε καὶ εὐδαίμονα εἶναι, τὸν δὲ πονηρὸν καὶ κακῶς πράττοντα ἄθλιον. Plutarch. Cat. m. c. 8. ἦν. βούλεσθαι δ' ἔλεγε μᾶλλον εὖ πράξας ἀποστρεφθῆναι χάριν ἢ κακῶς μὴ τυχεῖν κολάσεως.

9. φίλους ἀμείνους κτᾶσθαι, amicos, quos acquisiveris, meliores reddere. Schneider. — τοίνυν, v. ad 4, 13. — ταῦτα νομίζων, sc. μέλω ἡδονὴν εἶναι ἀπὸ τοῦ ἑαυτὸν — κτᾶσθαι. — ποτέρῳ ἢ πλείων σχολή; uter plus otii habet? Vulgo editur ποτέρῳ ἂν εἴη πλείων σχολή; Eodem modo articulus additus est II, 5, 5 διὰν ἐξῇ τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας λαβεῖν. Cyrop. I, 3, 18 ἐν τῷ τυραννικῷ ἔστι τὸ πλεῖον οἰεσθαι χρῆναι πάντων ἔχειν. Anab. VII, 6, 16 οἶμαι, εἰ ἐδίδου, ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐδίδου, ὅπως ἐμοὶ δοῦς μείον μὴ ἀποδοῇ ὑμῖν τὸ πλεῖον, ubi praecedente μείον quid sibi velit τὸ πλεῖον, facile est ad intelligendum. De rep. Lac. IX, 2 πάρεσθαι εἰς τὸν πλείω χρόνον, coll. Venat. V, 7 ὅξει δὲ τῶν ἰγνῶν ἐπὶ πλείω χρόνον τῶν εὐναίων ἢ τῶν δορμαίων. Soph. Trach. 371 σιγῶν τὸν πλείω λόγον, maiorem orationis partem tacere. Nos tum saepe superlativo utimur. Nec minus quam οἱ πολλοὶ dicuntur οἱ πλείους, plebs. Hellen. II, 3, 18 τοῖς πλείοσι πείθεσθαι. Thucyd. VIII, 73. quibus opponi solent οἱ ὀλίγοι. Vid. ad II, 5, 5. Matth. gr. maj. 266. n. — εὐρεῖν in plurimis libris deest. Pendet autem infinitivus ex χαλεπωταίων, ut ἐντυγχάνειν ex ῥάστοις, et passivam habet significationem. II, 1, 22 εὐπρεπῆς ἰδεῖν. III, 8, 8 οἷα ἡδίστη ἐνδιατᾶσθαι. Vid. Matth. 534. b. 535, n. 1. Rost. 125. n. 9.

ὁ μὴ δυνάμενος ἄνευ πολυτελοῦς διαίτης ζῆν ἢ ὧ τὸ παρὸν ἀρκοίη; ἐκπολιορκηθεὶς δὲ πότερος ἂν θάπτον, ὁ τῶν χαλεπωτάτων εὐρεῖν δέόμενος ἢ ὁ τοῖς ῥύστοις ἐντυγχάνειν ἀρκούντως χρῶμενος; ἔοικας, ὦ Ἀντιφῶν, τὴν εὐδαιμονίαν οὐ μὲν τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι· ἐγὼ δὲ νομίζω τὸ μὲν μηδενὸς δέεσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ ἐγγυτάτω τοῦ κρατίστου.

Πάλιν δὲ ποτε ὁ Ἀντιφῶν διαλεγόμενος τῷ Σωκράτει εἶπεν· ὦ Σώκρατες, ἐγὼ τοι σὲ δίκαιον μὲν νομίζω, σφδρὸν δὲ οὐδ' ὅπωςτιοῦν. δοκεῖς δέ μοι καὶ αὐτὸς τοῦτο γινώσκειν· οὐδένα γοῦν τῆς συνουσίας ἀργήριον πράττει, καί τοι τό γε ἱμῶτιον ἢ τὴν οἰκίαν ἢ ἄλλο τι ὧν κέκτησαι νομίζων ἀργυρίου ἄξιον εἶναι οὐδενὶ ἂν μὴ ὅτι προῖκα δόσης, ἀλλ' οὐδ' ἔλαττον τῆς ἀξίας λαβών. δῆλον δὲ ὅτι, εἰ καὶ τὴν συνουσίαν ἴσῳ τινὸς ἀξίαν εἶναι, καὶ ταύτης ἂν οὐκ ἔλαττον τῆς ἀξίας

10. οὐτομέκω, v. ad IV, 3, 8. — τὴν εὐδαιμονίαν — τρυφῇ v. V. ad III, 1, 8. — δέεσθαι. Duo codices habent δεισθαι. Sitne autem illa forma δέεσθαι, quae Ionum propria est, ab Xenophonte abiudicanda, magna virorum doctrum dissensio est. Formam solutam defendunt Buttm. gr. mai. II. 107 sq. 432. Matth. 52. Schaefer. Greg. Cpr. 431. Krüger, Xen. Anab. VII, 4, 8. Bornem. Comment. III, 6, 13. damnant Lobeck. Phrynich. 220. L. Dindorf. Anab. VII, 7, 31. Poppo Anab. VII, 4, 8. Nos codices sequi satius duximus, quum parum verisimile sit, ex serioris aetatis consuetudine uni Xenophonti Ionismum inculcatum esse, ex quo potius qui sequuti sunt scriptores consuetudinem suam hausisse videantur.

11. ἐγὼ τοι σὲ δίκαιον μὲν νομίζω. Plerique codices alium ordinem habent ἐγὼ τοι σὲ μὲν δ. γ., ut II, 4, 7 in plerisque est Ἀλλ' ὅμως ἐνιοι μὲν δένδρα etc. Vid. ad III, 9, 4. — οὐδ' ὅπωςτιοῦν, ne tantillum quidem, nequaquam. Cyrop. I, 4, 15 οὐδ' ὅπωςτιοῦν φθονερῶς, ne cum minima quidem invidentiae suspicionē. — γοῦν, v. ad II, 5, 3. — μὴ ὅτι. Quemadmodum οὐχ ὅτι explicant οὐ λέγω, ὅτι (v. ad II, 9, 8), ita μὴ ὅτι, μὴ ὑπολάβης, noli putare, μὴ εἰπω, ὅτι, ne dicam, non modo, quod hoc loco, quum negatio et verbum commune sequatur, est i. q. non modo non, sed ne — quidem. Matth. 624. 3. p. Buttm. p. 436. — τῆς ἀξίας, v. ad II, 1, 22.

12. εἰ καὶ utrum est *etsi* an si *etiam*? Hermann. Vig. p. 832. cf. 7, 1. II, 6, 20. III, 2, 2. et ad IV, 1, 1. — ἔλαττον, v. ad III, 11, 3. — οὐν ἄν. Inversus vocum ordo dicitur magis in usu esse. Sed cf. II, 6, 6. III, 5, 9. 11, 14. 15. IV, 3, 16. atque aliis vocibus interpositis I, 2, 17. 19. II, 6, 11. III, 1, 3. IV, 4, 23. quem ad locum vehementer errantem Schneiderum correxit Bornemannus. V. id. Anab. II, 5, 20. — σοφὸς δὲ οὐκ ἄν. Quid repeti postulat particula? v. ad 7, 3. III, 8, 7 extr. Eurip. Alc. 181 σὲ δ' ἄλλη τις γυνὴ κέκτησται, σώφρων μὲν οὐκ ἂν μάλλον, εὐτυχὲς δ' ἴσως. Matth. 600. n. 2. Rost. 120. η. 4.

ἀργυρίου ἐπράττου. δίκαιος μὲν οὖν ἂν εἴη, ὅτι οὐκ ἐξαπα-
 τᾷς ἐπὶ πλεονεξίᾳ, σοφὸς δὲ οὐκ ἂν, μηδενὸς γὰρ ἄξια ἐπιστά-
 13 μενος. Ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν· Ὡς Ἀντιφῶν, παρ'
 ἡμῖν νομίζεται τὴν ὥραν καὶ τὴν σοφίαν ὁμοίως μὲν καλόν,
 ὁμοίως δὲ αἰσχρὸν διατίθεσθαι εἶναι. τὴν τε γὰρ ὥραν ἐὰν
 μὲν τις ἀργυρίου πωλῇ τῷ βουλομένῳ, πόρνον αὐτὸν ἀποκα-
 λοῦσιν, ἐὰν δὲ τις, ὃν ἂν γινῶ καλὸν τε κἀγαθὸν ἐραστὴν
 ὄντα, τοῦτον φίλον ἐαυτῷ ποιῇται, σώφρονα νομίζομεν· καὶ
 τὴν σοφίαν ὥσαύτως τοὺς μὲν ἀργυρίου τῷ βουλομένῳ πω-
 λοῦντας σοφιστὰς ὥσπερ πόρνους ἀποκαλοῦσιν, ὅστις δὲ ὃν
 ἂν γινῶ εὐφυνῶ ὄντα, διδάσκων ὃ τι ἂν ἐχῇ ἀγαθόν, φίλον
 ποιεῖται, τοῦτον νομίζομεν ἂν τῷ καλῷ κἀγαθῷ πολλῇ προς-
 14 ῖν, ταῦτα προεῖν. ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτός, ὧς Ἀντιφῶν, ὥσπερ

13. παρ' ἡμῖν — διατίθεσθαι. Locum difficiliorem ita
 optime interpretaberis: Apud nos credi solet, pulchritudinem et
 sapientiam aliis vendere tam honestum quam turpe esse. Sum-
 mum doctrinae finem Socrates ponit in probi amici comparatione:
 id quod etiam verba, quae sequuntur, et locus II, 7. luculenter
 ostendit. Quare aequae turpe est ex eius sententia lucri caussa
 vel sapientiam vel pulchritudinem vendere, atque honestum, alter-
 utram amici probi consequendi caussa aliis impertire. Διατίθε-
 σθαι est fere i. q. πωλεῖν quod sequitur. Similiter utrumque ver-
 bum coniungitur Cyrop. IV, 5, 42 κηρυξάτω — πωλεῖν τοὺς κατήλους
 ὃ τι ἔχει ἕκαστος πρᾶσιμον, καὶ ταῦτα διαθεμένους ἄλλα ἀγειν.
 Diversus locus est Plutarch. Brut. 6. εἰώθει λέγειν, ὡς οἱ μηδὲν
 ἀρνεῖσθαι δυνατόμενοι δοκοῦσιν αὐτῷ μὴ καλῶς τὴν ὥραν διατεθεῖ-
 σθαι. — ὁμοίως μὲν — ὁμοίως δέ, cf. Cyrop. VI, 4, 17. Hier.
 X, 5. — ἐαυτῷ num otiosum est? Soph. Ai. 946. ὦν γὰρ ἡράσθη
 τυχεῖν, ἐκίησαθ' αὐτῷ, θάνατον, ὃν περ ἤθελεν. Poppo Thuc. I. 189.
 Bornem. Anab. I, 8, 29. — τὴν σοφίαν — τοὺς πολλοῦντας.
 v. ad I, 2, 19. — ὥσπερ πόρνους. Haec verba, quae tanquam
 a manu aliena profecta a quibusdam damnata sunt, hanc habent
 sententiam: istos sophistas nomine non honestiore, quam scorta,
 nominant; in malam enim partem ἀποκαλεῖν fere usurpatur. —
 εὐφυνῶ, vulgo εὐφυνῇ. V. Matth. 107. n. 1. Buttm. 53. Rost. 42. 2.
 III, 1, 11 est ἐνδεῶ, IV, 2, 17 et 3, 13 ὑγιᾶ; II, 7, 2 Πειραιᾶ. In
 his vero libri minime sibi constant. εὐφυνῇ et ἀφυνῇ est Plat. Civ.
 455 b. εὐφυνῇ in optimis libris Gorg. 486 b. Alia v. apud Schnei-
 der. Plat. Civ. 386 b. — ποιεῖται. Vulgo ποιῇται. Sed ubi
 coniunctivus sequitur pronomina relativa, quae in sententia generali
 coniunctionis quandam notionem involvunt, de tempore praesente
 vel futuro dici solita, particula ἂν deesse quidem potest apud poë-
 tas, non potest apud eos prosae orationis scriptores, qui fami-
 liarem sermonem expriment. Poppo Cyrop. II, 2, 25. Ex an-
 tecedentibus tamen ἂν repetit Matth. gr. uber. p. 1025. Particulae
 ita post relativa omittendae maiorem libertatem concedunt Butt-
 mann. Plat. Alcib. I. 134 e. ὧς γὰρ ἐξουσία μὲν ἦ. Stallbaum. Phil-
 leb. p. 61. Cf. Phaedr. 247 b. ὧς μὴ καλῶς ἢ τεθραμμένος τῶν ἡνί-
 χων, ubi particulam in nullo codice inventam Buttmannus in edi-
 tione Heindorfiana posuit.

ἄλλος τις ἢ ἡπρω ἀγαθῷ ἢ κυνὶ ἢ ὄρνιδι ἡδεται, οὕτω καὶ ἔτι μᾶλλον ἡδομαι φίλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἐάν τι σχῶ ἀγαθόν, διδάσκω καὶ ἄλλοις συνίστημι, παρ' ὧν ἂν ἡγῶμαι ὠφελή-
θῆσοσθαι τι αὐτοὺς εἰς ἀρετὴν. καὶ τοὺς θησαυροὺς τῶν πά-
λαι σοφῶν ἀνδρῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γρά-
ψαντες, ἀνελίττων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχομαι, καὶ ἂν τι
ὁρῶμιν ἀγαθόν, ἐκλεγόμεθα, καὶ μέγα νομίζομεν κέρδος, ἐάν
ἀλλήλοις φίλοι γιγνώμεθα. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντα
ἐδόκει αὐτὸς τε μακάριος εἶναι καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ καλο-
καγαθίαν ὕγειν.

Καὶ πάλιν ποτὲ τοῦ Ἀντιφῶντος ἐρομένου αὐτόν, πῶς¹⁵
ἄλλους μὲν ἡγοῖτο πολιτικοὺς ποιεῖν, αὐτὸς δὲ οὐ πράττει τὰ
πολιτικά, εἴπερ ἐπίσταιτο; Ποτέρως δ' ἂν, ἔφη, ὦ Ἀντιφῶν,
μᾶλλον τὰ πολιτικά πράττοιμι, εἰ μόνος αὐτὰ πράττοιμι ἢ
εἰ ἐπιμελούμην τοῦ ὥς πλείστους ἱκανοὺς εἶναι πράττειν αὐτά;

CAPUT VII.

Ἐπισκεψόμεθα δέ, εἰ καὶ ἀλαζονείας ἀποτρέπων τοὺς¹
συνόντας ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι προέτρεπεν· αἰεὶ γὰρ ἔλεγεν,
ὥς οὐκ εἶη καλλίων ὁδὸς ἐπ' εὐδοξία, ἢ δι' ἧς ἂν τις ἀγα-

14. ὠφελήθῃσσεσθαι, alii ὠφελήσεσθαι: utrumque bonum.
Formam passivam hic habet codex F, ac syllaba θη, utpote supra
scripta, facile potuit delitescere. Futurum medii passive dictum
legitur III, 7 extr. passiva forma II, 7, 8. III, 3, 15. 11, 3.
Vid. Buttm. 113. 5. et ad Demosth. Mid. p. 23. Matth. 496. n. 4.
Rost. 114. n. 1. Cf. ad I, 1, 8. Idem de verborum τιμάσθαι, ζημιού-
σθαι, δηλοῦσθαι, aliorum futuris valet. Cf. μαρτυρήσεσθαι IV, 8, 10.
Schneid. Plat. Clt. 470 a. — κατέλιπον cuiusnam temporis si-
gnificationem habet? Buttm. 137. 3. — φίλοι, alii ὠφέλῃμοι ex
cod. Voss. I.

15. αὐτὸς δὲ οὐ πράττει τὰ πολιτικά, ad sententiam
i. q. αὐτὸς οὐ πράττων τ. π. De re cf. Plat. Apol. 32b. ἐγὼ γάρ,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμὲν πώποτε ἤρξα ἐν τῇ
πόλει, ἐβούλευσα δέ, v. ad I, 18, ubi ἐπιστάτης in senatu Quin-
gentorum fuisse traditur.

CAP. VII. Docetur, quomodo Socrates a iactantia averterit
homines.

1. ἐπ' εὐδοξία. Maluerunt alii iure suo accusativum. Sed
dativo saepe ita utuntur scriptores graeci, ut simul insit condi-
tionis aut consilii significatio. V. ad 3, 5. III, 14, 2. IV, 4, 3.
Cyrop. VIII, 6, 2. ἐφ' οἷς ἴασιν. Anab. V, 7, 34 ἀγεσθαι ἐπὶ θα-
λάτῃ. De Venat. VI, 5 ἐπὶ θήρῃ ἐξίεναι, exire eo consilio, ut ve-
neris, ubi accedit reliquorum verborum ratio; sed ἐξέρχεσθαι ἐπὶ
τὴν θήραν (Cyrop. I, 2, 11) dici etiam potest is, qui non ipse ve-
nator exit in eum locum, ubi venantur alii. V. Lobeck. Phryn.
474 sq. Ac dicitur sane ὁδὸς ἐπὶ τὸ φιλεῖσθαι Cyrop. I, 6, 24. ἐπὶ
τὸ κατεργάζεσθαι Anab. II, 6, 22. Sed οὐκ ἔστι καλλίων ὁδὸς ἐπ'

αὐτὸς τοῦτο γένοιτο, ὃ καὶ δοκεῖν βούλοιο. ὅτι δ' ἀληθῆ ἔλε-
γεν, ὥδε ἐδίδασκεν· Ἐνθυμώμεθα γάρ, ἔφη, εἴ τις μὴ ὦν
ἀγαθὸς ἀλητῆς δοκεῖν βούλοιο, τί ἂν αὐτῷ ποιητέον εἴη.
ἄρ' οὐ τὰ ἔξω τῆς τέχνης μιμητέον τοῦ ἀγαθοῦ ἀλητῆς;
καὶ πρῶτον μὲν ὅτι ἐκείνοι σκευή τε καλὰ πέλονται καὶ ἀκο-
λουθῶνς πολλοὺς περιάγονται; καὶ τούτῳ ταῦτα ποιητέον.
ἔπειτα ὅτι ἐκείνους πολλοὶ ἐπαινοῦσι, καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐπαι-
νέτας παρασκευαστέον. ἀλλὰ μὴν ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον,
ἢ εὐδὸς ἐλεγχθήσεται γελῶς ὦν καὶ οὐ μόνον ἀλητῆς κα-
κός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος ἀλαζών. καίτοι πολλὰ μὲν δαπανῶν,
μηδὲν δὲ ὠφελούμενος, πρὸς δὲ τούτοις κακοδοξῶν πῶς οὐκ
ἐπιπόνως τε καὶ ἀλυσιτελῶς καὶ καταγελάστως βιώσεται; ὥς
δ' αὐτως εἴ τις βούλοιο στρατηγὸς ἀγαθὸς μὴ ὦν φαίνεσθαι,

εὐδοξία est: nulla via melius proceditur ad consequendam gloriam.
Contra neque cum verbis quietem significantibus coniunctas prae-
positiones accusativum habere rarum est. Anab. IV, 2, 3 ἦσαν ἐπὶ
χαράσσαν. Plat. Euthyd. 274 a. ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν. Ac de
aula regis Persarum non minus dicitur ἐπὶ τὰς θύρας εἶναι, ut
Cyrop. VI, 1, 1, ubi v. Bornemannius, quam ἐπὶ ταῖς θύραις ἐρχε-
σθαι. V. Sintenis Plutarch. Themist. p. 180 sq.

2. Ἐνθυμώμεθα γάρ. Γάρ illatum, quasi praecesserit
ἀληθῆ λέγω. Sequenti verbo ἔφη quod tres codices praeponunt
ἄν, aliquam habet veri speciem. Antecessit enim imperfectum.
V. ad 1, 16. IV, 1, 2 πολλάκις γὰρ ἔφη μὲν ἂν τινος ἔραν. Erra-
visse enim Buttmannum Soph. Phil. 443, aoristum cum ἂν parti-
cula hac ratione negantem usurpari; nisi ubi per particulam cum
optativo latinum quoties exprimentem tempus in singula momenta
discindatur, quum alii demonstraverunt tum Krüger. De authen-
tia et integritate Anab. p. 53. Contra Hellen. VII, 1, 38 in ver-
bis οὐκ ἂν ἔφη particulam recte delevit L. Dindorfius. — τί ἂν
αὐτῷ ποιητέον εἴη; Adiectiva verbalia in εὐς desinentia si ge-
nere neutro dicuntur (nani possunt etiam ab substantivo aptari,
III, 6, 3. ὠφελήεα σοι ἢ πόλις εἶσιν, quum II, 1, 28 sit τὴν πόλιν
ὠφελήεον, v. III, 10, 8. ubi utramque rationem coniunctam vides),
constructionem verbi sui retinere solent, ut persona subiecti da-
tivo, vel etiam, quum illa adiectiva vim verbi δεῖν vel χρῆναι ha-
beant, accusativo exprimitur. Vide quae sequuntur exempla et
II, 1, 28. et ad III, 11, 1. Accusativum habes III, 11, 1 ταύτην
ἡμῖν χάριν ἔκτεον — ἡμᾶς ταύτην, quod antea est ἡμᾶς δεῖ μάλλον
Θεοδότῃ χάριν ἔχειν — ἡ ταύτην ἡμῖν. Ubi cum dativus alter ac-
cedat, necessa est subiectum accusativo significetur: ab hac nobis
gratia habenda est. Isocr. Euag. p. 190 b. οὐ μὴν δουλεύειν τοὺς
γε νοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν, h. e. οὐ μὴν δεῖ δου-
λεύειν κτῆ. Thiersch. 280: 5 sq. Matth. 447. Rost. 110 b. extr.
Schaeff. Melett. critt. p. 89. — σκευή, supellex, quam admodum
divitem habere solebant tibicines, maxime vestitus, *Garderobe*.

3. ὥς δ' αὐτως, vulgo ὡσαύτως. De harum vocum scriptura
v. Buttm. Lexil. I. p. 41. — αὐτῷ tres codices bonae notae in-
terserunt. — ταύτῃ λυπηρόν. Elegans sane coniectura Hein-
dorfii est τοῦτ' εἰη λυπηρόν. Sed v. IV, 3, 12. Certe vulgata

ἢ κυβερνήτης, ἐννοῶμεν, τί ἂν αὐτῷ συμβαίνοι. ἄρ' οὐκ ἂν εἰ μὲν ἐπιθυμῶν τοῦ δοκεῖν ἱκανὸς εἶναι ταῦτα πράττειν μὴ δύναιτο πείθειν, ταύτη λυπηρόν, εἰ δὲ πείσειεν, ἔτι ἀθλιώτερον; ὁ γὰρ δτι κυβερνᾶν καταστυθεὶς ὁ μὴ ἐπιστάμενος ἢ στρατηγεῖν ἀπολέσειεν ἂν οὗς ἥκιστα βούλοιτο, καὶ αὐτὸς ὑποχρῶς ἂν καὶ κακῶς ἀπαλλάξειεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πλούσιον καὶ τὸ ἀνδρεῖον καὶ τὸ ἰσχυρὸν μὴ ὄντα δοκεῖν ἄλυσιν τελεῖς ἀπέφαινε· προστάτεσθαι γὰρ αὐτοῖς ἔφη μέλλω ἢ κατὰ δύναμιν, καὶ μὴ δυναμένους ταῦτα ποιεῖν, δοκοῦντας ἱκανοὺς εἶναι, συγγνώμης οὐκ ἂν τυγχάνειν. ἀπατεῶνα δ' ἐκάλει οὐ μικρὸν μὲν, εἴ τις ἀργύριον ἢ σκεῦος παρὰ τοῦ πειθοῖ λαβὼν

non debuit propter praecedens ἂν et omissum εἶη damnari, cuius rei exempla affert Bornemann. Vid. 6, 12. Cyrop. I, 4, 12 τίς γὰρ ἂν, ἔφασαν, σοῦ γε ἱκανώτερος πείσαι; quamquam frequentior post ἱκανός verbi εἶναι omissio est. Neque ab Homero inde omissi adeo post εἰ verbi εἶναι exempla desunt. Il. XXII, 52 εἰ δ' ἦδη τεθνήσκαι καὶ εἰν Ἀἰδαο δόμοισιν. Herm. Soph. Phil. 491 παῖτρι, ὃν δὴ παλαί' ἂν ἐξοῦτο δέδοικ' ἐγὼ μὴ μοι βεβήκη. De modorum praeter indicativum omittendi libertate v. Buttman. Add. ad Demosth. Mid. Hernmann. Soph. Ai. 399. Krüger. Dionys. Hist. 291. 302. Bernh. Synt. 330 sq. — κυβερνᾶν καταστυθεὶς. De infinitivo post verba creandi v. Matth. 420. n. 1. 531. III, 2, 1 στρατηγεῖν ἡρημένος. 3, 1 ἱππαρχεῖν ἡρημένος. Anab. VI, 4, 22 ἀρεθεὶς ἄρχειν. De particula τέ, quam plerique codices post κυβερνᾶν interserunt, v. ad III, 12, 4. — ἀπαλλάξειεν, v. ad III, 13, 6.

4. μέλλω ἢ κατὰ δύναμιν, maiora quam pro viribus. IV, 4, 24 βελτίονες ἢ κατὰ ἀνθρώπων νομοθέτου. 7, 10 μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν. Matthi. 449. Röst. p. 503. — προστάτεσθαι — οὐκ ἂν τυγχάνειν. Haec recta oratione quomodo dices? Vid. ad 1, 16. 3, 3. IV, 7, 9.

5. ἐκάλει οὐ μικρόν. Herbstius ex diversa admodum librorum scriptura lectionem extraxit τὸν οὐ μικρόν, coll. Matth. 268 extr. Leunclavius οὐ τὸν μικρόν, ut est II, 1, 6 οὐ τὰς ἐλαχίστας, fere i. q. τὰς μεγίστας, τὰς πλείστον ἀξίας. — ἀποστεροῦν. Num dici potest ἀποστερεῖν τι παρὰ τοῦ? Exempla accusativi rei vel solius vel addito personae accusativo non rara sunt. Idem valet de ἀφαιρεῖσθαι. Neque desunt genitivi personae exempla; v. Cyrop. III, 1, 11 τοὺς δεσπότης ἀποστερεῖν αὐτοῦ. Thucyd. I, 40 ὅστις μὴ ἄλλου αὐτὸν ἀποστερῶν ἀσφαλείας δεῖται. Quapropter Hell. IV, 1, 41 tuendum est νομίζων ὅποσα ὅπισθεν ποιήσαιο ξύνη, πάντα ἀποστερήσειν βασιλέως, neque opus est ἀποστήσειν scribatur, cui sane Voigtlaenderi coniecturae magna commendatio accedit ex Ages. VII, 7. Ἀφαιρεῖσθαι eodem modo positum v. 5, 3 οἱ πλεονέχται τῶν ἄλλων ἀφαιρούμενοι χρήματα. Idem vero illud verbum quum nonnunquam cum solo rei obiecto dicatur, III, 8, 10 γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλίαι πλείονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσι. Lys. Simon. 25 ἀποστερῆσαι βουλομένους τὰς τριακοσίας δραχμάς. Soph. Oed. T. 324 τὴνδ' ἀποστερῶν φάινε; neque assentiendum est Stallbaumio Plat. Phaedr. p. 59. ἀποστερῶς in ἀπειρηκῶς mutari volenti, et nostro loco ex ea com-

ἀποστεροῖη, πολὺν δὲ μέγιστον, ὅστις μηδενὸς ἄξιός ὢν ἐξηπατήκει πείθων, ὥς ἱκανὸς εἶη τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι. ἐμοὶ μὲν οὖν ἰδούκει καὶ τοῦ ἀλαζονεύεσθαι ἀποτρέπειν τοὺς συνόντας τοιαύδε διαλεγόμενος.

paratione aliquid lucis affulget. Dicitur enim ἀποστερεῖν maximo de rerum depositarum suppressione; v. Schol. Aristoph. Plut. 373, ubi adeo accusativus personae ea significatione additus est, ἀλλ' οὐδὲ μὴν ἀπεστερήκας γ' οὐδένα, ut Anab. I, 9, 19 οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο, omninoque de circumscriptione et fraudatione. Iam licet non male compares De Venat. XII, 9 οἱ πόνοι τὰ μὲν ἀσχροὰ καὶ ὑβριστικά ἐκ τῆς γιγῆς καὶ τοῦ σώματος ἀφαιρούνται, praestat tamen solum obiectum cum verbo ἀποστερεῖν construi, ut neque exempla solius obiecti ad ἀφαιρεῖσθαι additi; IV, 3, 14 ἐὰν τις αὐτὸν (τὸν ἥμιον) ἀναιδῶς ἐγχειρῇ θείῃσθαι, τὴν οὖν ἀφαιρεῖται, neque loci desunt, in quibus facile potest ad hoc verbum obiectum intelligi. Hellen. I, 2, 16 Αἰχιζιάδης δὲ ἰδῶκε, μέχρι σκότος ἀφείλετο. Denique quod sexcenties dicitur ἀποστερεῖν τινὰ τινος, aliquem privare aliqua re, id minus quidem de verbo ἀφαιρεῖσθαι valet; iterum tamen ea ipsa constructione in significatione impediendi congruunt. De Venat. XII, 8 εἰ τι βούλονται ἐπιτηδεύειν καλῶν, οὐδενὸς ἀποστερεῖ (τὰ κυνηγέσια). VI, 4 ἐξίέναι, δὲ πρῶτ', ἵνα τῆς ἰγνέσεως μὴ ἀποστερῶνται, ὥς οἱ ὑψιζόμενοι ἀφαιρούνται τὰς μὲν κύνας τοῦ ἐνθεῖν τὸν λαγῶν, αὐτοὺς δὲ τῆς ἀφείλεας. v. ad 5, 3. — ὅστις ἐξηπατήκει, si quis fefellisset; intell. τὴν πόλιν. — τοιαῦδε διαλεγόμενος. Pronomina ὅδε et τοιόσδε et adverbium ὥδε sequentia respicere solent, οὗτος, τοιοῦτος et οὕτως praecedentia. Sed haec quum nonnunquam ad sequentia referantur (Anab. II, 2, 2 οὕτω, quod §. 4. ὥδε est; V, 6, 32. VII, 6, 39), illa ad praecedentia spectare rarum est; v. tamen infra IV, 3, 13, loco sane suspicioso τὰδε οἰκονομῶν, quod ad antecedens τὰ μέγιστα spectat, eodem modo de mundi miraculis nostris oculis subiectis dictum, quo Cyrop. VIII, 7, 22 οἱ καὶ τῇδε τὴν τῶν ὄλων τάξιν συνέχουσιν ἀκριβῆ. Atque ibidem III, 5, 35. 39 est ἐν τῇ τοιῷδε, quod Anab. V, 8, 20 est ἐν τῇ τοιοῦτῳ. Matth. gr. mai. 470. 1. cum obs. Quamquam magnam habet probabilitatem sententia Krügeri De authentia et integr. Anab. p. 16 verba τοιαῦδε διαλεγόμενος cum vocabulis τοιαῦτα λέγων II, 1, 1. sedes permutavisse censentis. Ceterum verbum διαλέγεσθαι hic et II, 4, 1 non ipsam formam respicit colloquii habitū, sed quaedam ex aliquo colloquio allata indicat. Quid proprie sit, ipse Socrates docet IV, 5, 12. Denique IV, 4, 4 est coram iudicibus dicere.

B'.

CAPUT I.

Ἐδόκει δέ μοι καὶ τοιαῦτα λέγων προτρέπειν τοὺς συνόντας· ἄσκειν ἐγκράτειαν πρὸς ἐπιθυμίαν βρωτοῦ καὶ ποτοῦ καὶ λαγνείας καὶ ὕπνου καὶ ῥίγους καὶ θάλπους καὶ πόνου. γνοὺς

CAP. I. Socratis de voluptate et temperantia cum Aristippo Cyrenaeo disputatio. Is primus Socraticorum discipulorum mercede philosophiam docuit.

1. *ἐγκράτειαν* — *πόνου*. Xenophon ubi dixit: Videbatur mihi haec quoque disputans discipulos ad exercitandam abstinentiam a cibi et potus et veneris somnique cupiditate, duplici, ut videtur, quam *ἐγκράτεια* habet, significatione motus ex more suo frigoris, aestus et laboris mentionem iniecit. Est autem *ἐγκράτεια* tum abstinentia vel temperantia, tum tolerantia vel patientia. Cyrop. VIII, 1, 36 duo codices habent *ἐπικράτησιν*. Hellen. V, 3, 21 *ἐγκράτεια γαστρός*. Cyrop. I, 2, 8 *ἐγκρατεῖς γαστρός καὶ ποτοῦ*. Minus liberum usum habet latinum vocabulum *patientia*, Herzog. Caes. B. G. VI, 36; vetustiorē gallicum *patience*, ut fere sit i. q. *portée*. *La moindre surcharge brise les barrières de la patience*, et: *Les accidens nous accablent surpassans nostre portée*, Montagne. Illas autem res singulas ubi persequutus est Xenophon, prorsus eadem vi §. 7. dicit *ἐγκρατεῖς τούτων πάντων*. Cf. Plat. Legg. XII, 2. p. 493 e. *κατεργήσεις αἰών τε καὶ ποτῶν καὶ χειμῶνων καὶ τῶν ἐναντίων καὶ κοίτης σκληρᾶς*. Iam vero omnis huius loci difficultas vertitur in eo, quod verba *πρὸς ἐπιθυμίαν* ad quattuor tantum proximos genitivos sunt referenda. Quod quum non bene fieri posse sibi persuaderent, uncinis tanquam spuria incluserunt editores. *Πρὸς* praepositionem similiter cum *κατεργήσεις* et *μαλακός* adiectivis coniunctam praeter statim sequentia et §. 6. videbis I, 2, 1. 2. Relationem enim significat, IV, 2, 15 *πρὸς τοὺς φίλους ἐρωτῶν*, ratione habita amicorum. III, 7, 2 *πρὸς τί με ταῦτ' ἐρωτᾷς*; quo tendens? Comparavit L. Dindorf. Plutarch. Ti. Gracch. 3. *πρὸς τὰς ἡδονὰς ἐγκράτειαν ἀπαλλάττον*. Denique negligentius Xenophon duo membra coniunxit, alterum *ἀσκειν ἐγκράτειαν πρὸς ἐπιθυμίαν* — *ὕπνου*, alterum *ἀσκ. ἐγκρ. ῥίγους* — *πόνου*. Idem iudicium ferendum esse vidimus de I, 5, 1. V. Matth. 361. b. — *γνοὺς δέ*. Expectaveris *γάρ*; sed ubi quid in reddenda ratione sic affertur, ut id partem aliquam rei; de qua sermo est, constituat, δέ et *autem* locum habent, quippe ob id ipsum, quod novum quid accedit, oppositionem quandam fieri indicantes. Herm. Vig. 845. Ceterum is, cuius causa hoc colloquium habitum est, incertum est Aristippus fuerit an aliquis eius amicus. — *βούλει σκοπεῖμεν*; Non addita coniunctione neque particula utrumque vocabulum per se constat.

δέ τινα τῶν συνόντων ἀκολαστοτέρως ἔχοντα πρὸς τὰ τοιαῦτα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Ἀρίστιππε, εἰ δέοι σε παιδεύειν παραλαβόντα δύο τῶν νέων, τὸν μὲν, ὅπως ἱκανὸς ἔσται ἄρχειν, τὸν δέ, ὅπως μὴδ' ἀντιποιήσεται ἀρχῆς, πῶς ἂν ἐκάτερον παιδεύοις; βούλει σκοπῶμεν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς τροφῆς, ὥσπερ ἀπὸ τῶν στοιχείων; Καὶ ὁ Ἀρίστιππος ἔφη· Δοκεῖ γοῦν μοι ἡ τροφή ἀρχὴ εἶναι· οὐδὲ γὰρ ζῶν γ' ἂν τις, εἰ μὴ τρέφοιτο. Οὐκ οὖν τὸ μὲν βούλεσθαι σίτου ὑπτεσθαι, ὅταν ὥρα ᾖῃ, ἀμφοτέροις εἰκὸς παραγίγνεσθαι; Εἰκὸς γάρ, ἔφη. Τὸ οὖν προαιρεῖσθαι τὸ κατεπείγον μᾶλλον πρῶττον ἢ τῇ γαστρὶ χαρίζεσθαι πότερον ἂν αὐτῶν ἐθίζοιμεν; Τὸν εἰς τὸ ἄρχειν, ἔφη, ἢ Δία παιδευόμενον, ὅπως μὴ τὰ τῆς πόλεως ἄπρακτα γίγνηται παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν. Οὐκ οὖν, ἔφη, καὶ ὅταν πιεῖν βούλωνται, τὸ δύνασθαι διψῶντα ἀνέχεσθαι τῷ αὐτῷ προσθετόν; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ ὑπνον ἐγκρατῇ εἶναι, ὥστε δύνασθαι καὶ ὄψι κοιμηθῆναι καὶ πρῶτ' ἀναστῆναι καὶ ἀγρυπνήσαι, εἴ τι δέοι, ποτέρῳ ἂν προσθείημεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. Τί δέ; ἔφη, τὸ ἀφροδισίων ἐγκρατῇ εἶναι, ὥστε μὴ διὰ ταῦτα κωλύεσθαι πρῶττον, εἴ τι δέοι; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. Τί δέ; τὸ μὴ

Duplex est autem interrogatio in unam conflata. Atque ita optime apparet cognatio, quae dubitandi vel deliberandi inter et exhortandi significationem, quam coniunctivus exprimit utramque, intercedit. Matth. 515. 3.

2. μᾶλλον ut comparativis additur, ita verbo προαιρεῖσθαι, ut I, 6, 4 μᾶλλον ἐλέσθαι. v. III, 5, 16. 13, 5 not. IV, 2, 9. Matth. 458. Nitzsch. Plat. Ion. 65. Cic. pr. Balbo c. 7 extr. Illud peto, ut hominis ipsius ornamenta adiumento causae potius quam impedimento esse malitis. V. Bremi Cornel. Nep. Con. V, 2. — ἐθίζοιμεν cum duplici accusativo constructur. Hell. VI, 1, 15 καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ δὲ ταῦτά ἐθίζειν. Infinitivus additur Cyrop. VI, 2, 26 ἱκανὸς ἔσται ἐθίσαι ἡμᾶς αὐτοὺς ὑδροποιεῖν. Liberiorem accusativi pronominum usum v. etiam ad 30. 5, 5. — παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν, illo imperante. Plat. Phaedon. 116 d. καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήει. Lucian. Diall. Mortt. XV, 4. XVI, 4. XXIIX, 1. est παρὰ τὸν βίον. Isocr. Paneg. p. 58, 32. Vömel. Demosth. Philipp. p. 229. Παρά enim ita de tempore praesente vel durante usurpatur. Alii ea praepositione putant indicari summum rei momentum eamque causam efficacissimam, quam effectus statim sequatur; vel causam, per quam stet, ut aliquid fiat vel ne fiat. V. Hermann. Lucian. Conscrib. Hist. p. 83 sq.

3. τί δέ; vel cum admiratione adversantis est vel oratione ad aliud, quam de quo antea sermo fuerat, maxime ad aliam quandam interrogationem pergentis. — ἄρχειν, supra ὅπως ἱκανὸς ἔσται ἄρχειν. εἰς τὸ ἄρχειν. Matth. 535. Rost. 125. 7. — καὶ γὰρ, vulgo addebatur καί. Sed καὶ γὰρ quamquam plerumque etenim, nonnunquam tamen nam etiam, scilicet etiam significat,

φεύγειν τοὺς πόνοους; ἀλλὰ ἐθελοντὴν ὑπομένειν, ποτέρῳ ἂν
 προςθείημεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ ἄρχειν παιδευομένῳ. Τί
 δέ; τὸ μαθεῖν εἴ τι ἐπιτήδειόν ἐστι μάθημα πρὸς τὸ κρα-
 τεῖν τῶν ἀντιπάλων; ποτέρῳ ἂν προσεῖναι μᾶλλον πρέπει; **Πολὺ νῆ Δί'** ἔφη, τῷ ἄρχειν παιδευομένῳ· καὶ γὰρ τῶν
 ἄλλων οὐδὲν ὄφελος ἄνευ τῶν τοιούτων μαθημάτων. Οὐ-
 4 κουν ὁ οὕτω πεπαιδευμένος ἦτιον ἂν δοκεῖ σοι ὑπὸ τῶν ἀν-
 τιπάλων ἢ τὰ λοιπὰ ζῆα ἄλλοκεσθαι; τούτων γὰρ δήπου
 τὰ μὲν γαστρὶ δελεαζόμενα, καὶ μάλᾳ ἐνία δυσωπούμενα ὁμῶς
 τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ φαγεῖν ἀγόμενα πρὸς τὸ δέλεαρ ἄλλοκεται;
 τὰ δὲ ποτὶ ἐνεδρεύεται. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκουν καὶ
 ἄλλα ὑπὸ λαγνείας, οἷον οἱ τε ἔρτυγες καὶ οἱ πέρδικες, πρὸς
 τὴν τῆς θηλείας φωνὴν τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ ἐλπίδι τῶν ἀφρο-
 5 διῶν φερόμενοι καὶ ἐξιστάμενοι τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίζεσθαι
 τῷς θηράτορις ἐμπέπτουσι; Συνέφη καὶ ταῦτα. Οὐκουν δο-
 κεῖ σοι αἰσχρὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ταῦτ' ἀσχεῖν τοῖς ἀφρο-
 6 πιστάτοις τῶν θηρίων; ὥσπερ οἱ μοιχοὶ εἰσέρχονται εἰς τὰς
 εἰρκτάς, εἰδότες, ὅτι κίνδυνος τῷ μοιχεύοντι ἢ τε ὁ νόμος
 ἀπειλεῖ παθεῖν καὶ ἐνεδρευθῆναι καὶ ληφθέντα ὑβρισθῆναι·
 καὶ τηλικούτων μὲν ἐπικειμένων τῷ μοιχεύοντι κακῶν τε καὶ
 αἰσχυρῶν, ὄντων δὲ πολλῶν τῶν ἀπολυσόντων τῆς τῶν ἀφρο-
 7 διῶν ἐπιθυμίας [ἐν ἀδείᾳ], ὁμῶς εἰς τὰ ἐπικίνδυνα φέρε-

nec tantum ubi inter καὶ et γάρ aliud vocabulum interpositum;
 sed etiam ubi hae particulae iuxta positae sunt. Cuius rei igno-
 ratio effecit; ut hic illic καὶ additum mallent, ut III, 1, 6. 8. 7, 8;
 9, 9. Anab. III, 3, 4, ubi v. Krüger. V, 8, 11, ubi v. Poppo. 18:
 Oecon. V, 4. Vid. ad 6, 7.

4. ὁμῶς arcte cohaeret cum verbis καὶ μάλᾳ ἐνία δυσωπού-
 8 μενα (v. ad I, 2, 20), ac nonnulla quidē quāvis instans pericu-
 lam suspiciantia. In his autem ἐνία continet appositionem par-
 tis ad totum (Matth. 289. n. 8: Anab. II, 4, 1 ἀκινδύνουσι οἱ ἀδελ-
 φοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ Περσῶν τινες, παραθαλάσσοντες τε
 καὶ δεξιὰς ἐνιοὶ παρὰ βασιλέως γέροντες. III, 1, 46: IV, 2, 7, οἱ δὲ
 — καταλιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὀλίγοι ἀπεβήθησαν, v. ad I, 2,
 24), et καὶ, quod solet ante ea vocabula, quae aliquod augmen-
 tum recipiunt, intendere, hic et III, 11, 10, sequente participio
 simul copulandi vim retinet: et quāvis vel maxime. Quam utram-
 que vim ne a latinae quidem linguae rationibus abhorreere quā-
 9 vis docent tum Caes. B. G. VI, 13 extr. Disciplina in Britannia
 reperta atque inde in Galliam translata esse existimatur: et nunc
 qui diligentius eam rem cognoscere volunt, plerumque eo discendi
 causa proficiuntur. — ἐξιστάμενοι, v. ad I, 3, 12.

5. παθεῖν de poena publica intelligitur, quae qualis fuerit
 non constat; ἐνεδρευθῆναι καὶ ληφθέντα ὑβρισθῆναι de
 privata ultione, qualis erat vel παραιτύμος vel ὑπερβίβωσις vel
 adeo caedes, si quis moechum in flagitio deprehendisset.

σθαι, ἄρ' οὐκ ἤδη τοῦτο παντάπασι κακοδαιμονῶντός ἐστιν;
 ὅ' ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Τὸ δὲ εἶναι μὲν τὰς ἀναγκαιοτάτας πλεί-
 στας πράξεις τοῖς ἀνθρώποις ἐν ὑπαίθρῳ, οἷον τὸς τε πολε-
 μικὰς καὶ τὰς γεωργικὰς καὶ τῶν ἄλλων οὐ τὰς ἐλαχίστας,
 τοὺς δὲ πολλοὺς ἀγυμνάστως ἔχειν πρὸς τε ψύχῃ καὶ θάλπῃ,
 οὐ δοκεῖ σοι πολλὴ ἀμέλεια εἶναι; Συνέφη καὶ τοῦτο. Οὐκ οὖν
 δοκεῖ σοι τὸν μέλλοντα ἄρχειν ἀσκεῖν δεῖν καὶ ταῦτα εὐπειτῶς
 φέρειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν, εἰ τοὺς ἐγκρατεῖς τού-
 των ὑπάντων εἰς τοὺς ἀρχικοὺς τάττομεν, τοὺς ἀδυνάτους
 ταῦτα ποιεῖν εἰς τοὺς μὴδ' ἀντιποιησομένους τοῦ ἄρχειν τά-
 ξομεν; Συνέφη καὶ τοῦτο. Τί οὖν; ἐπειδὴ καὶ τούτων ἑκα-
 τέρου τοῦ φύλου τὴν τάξιν οἶσθα, ἤδη ποτ' ἐπεσκέψω, εἰς
 ποτέραν τῶν τάξεων τούτων σαντὸν δικαίως ἂν τάττοις;
 ὅ' ἔγωγ' ἔφη ὁ Ἀρίστιππος· καὶ οὐδαμῶς γε τάττω ἑμαυτὸν εἰς
 τὴν τῶν ἄρχειν βουλομένων τάξιν. καὶ γὰρ πᾶν μοι δοκεῖ
 ἄφρονος ἀνθρώπου εἶναι τό, μεγάλου ἔργου ὄντος τοῦ ἑαυτῷ
 τὰ δέοντα παρασκευάζειν, μὴ ἀρκεῖν τοῦτο, ἀλλὰ προσανα-
 θέσθαι τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις πόλιν, ὣν δέονται; πορίξαι·
 καὶ ἑαυτῷ μὲν πολλὰ ὣν βούλεται ἐλλείπειν, τῆς δὲ πόλεως
 προεσιτῶτα, ἔαν μὴ πάντα, ὅσα ἡ πόλις βούλεται, κατα-
 πράττει, τούτου δίκην ὑπέχειν, τοῦτο πῶς οὐ πολλὴ ἀφρο-
 σύνη ἐστὶ; καὶ γὰρ ἀξιοῦσιν αἱ πόλεις τοῖς ἄρχουσιν, ὥς περ

6. τὸ δὲ εἶναι μὲν — τοὺς δὲ πολλοὺς κτλ. Insigne ex-
 emplum habes liberioris usus vocularum μὲν et δέ, de quo v. ad
 7, 11. — ἄρχειν — φέρειν. En quattuor infinitivi, quorum de
 coacervatione parum solliciti fuerunt Graeci. Cf. III, 6, 15. Εἴτε
 Ἀθηναίους — νομίζεις δυνήσεσθαι ποιῆσαι σοι πείθεσθαι; IV,
 5, 12. Anab. II, 3, 18 εἰ πως δυνάμην πικρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι
 δοῦναι ἐμοὶ ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Cyrop. I, 3, 13. ἀκοντα
 — τὸν παῖδα χαλεπὸν εἶναι νομίζειν καταλιπεῖν. Matth. p. 1071.

7. εἰς τοὺς μὴδ' ἀντιποιησομένους τοῦ ἄρχειν, in-
 ter illos, qui ita instituendi sunt, ut ne in animum quidem sibi
 inducant imperare. cf. §. 1. ὅπως μὴδ' ἀντιποιήσεται ἀρχῆς. Vul-
 gatae aoristum ἀντιποιησομένους tuendum censuit Herm. Vig. 774.
 Ex codice F. Bornemannus recepit οὐδ' ἀντιπ.

8. τό inserta aliqua sententia a participio suo separatam v.
 IV, 4, 5; ab infinitivo I, 4, 6. IV, 3, 9. — ἀρκεῖν. Potest in-
 telligi *in* vel *ad* ex verbis ἀφρονος ἀνθρώπου. Idem valet de
 sequente βούλεται. Matth. 632. 3. Dativum autem saepe non
 habet additum verbum ἀρκεῖν, ut 2, 6 potest intelligi αὐτοῖς. V.
 ad IV, 4, 9. De subiecti mutatione v. ad I, 2, 9.

9. ἀξιοῦσι χρῆσθαι, uti se posse credunt, ut Plaut. Am-
 phitr. I, 1, 205 'Tun' domo prohibere peregre me advenientem
postulas? Nam ἀξιοῦν est dignum, conveniens existimare, et
 ἀξιοῦν πράττειν τι est iure aliquid se facere posse existimare, sibi
 arrogare. Plat. Menon. 91 d. χρήματα ἀξιοῦσι πράττεσθαι, tantum

ἐγὼ τοῖς οἰκέταις, χρῆσθαι. ἐγὼ τε γὰρ ἀξιῶ τοὺς θεράπον-
 τας ἐμοὶ μὲν ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια παρασκευάζειν, αὐτοὺς δὲ
 μηδενὸς τούτων ἕπτεσθαι, αἳ τε πόλεις οἰόνται χρῆναι τοῖς
 ἄρχοντις ἑαυταῖς μὲν ὥς πλείστα ἀγαθὰ πορίζειν, αὐτοὺς δὲ
 πάντων τούτων ἀπέχεσθαι. ἐγὼ οὖν τοὺς μὲν βουλομένους
 πολλὰ πράγματα ἔχειν αὐτοὺς τε καὶ ἄλλοις παρέχειν οὕτως
 ἂν παιδεύσας εἰς τοὺς ἀρχικοὺς καταστήσαιμι· ἐμavτὸν τοί-
 νυν τάττω εἰς τοὺς βουλομένους ἢ ῥᾷστά τε καὶ ἡδιστα βιο-
 τεύειν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Βούλει οὖν καὶ τοῦτο σκε-
 ψώμεθα, πότεροι ζῶσιν ἡδίων, οἱ ἄρχοντες ἢ οἱ ἀρχόμενοι;
 Πάνο μὲν οὖν, ἔφη. Πρῶτον μὲν ποίνυν τῶν ἐθνῶν ὧν ἡμεῖς
 ἴσμεν ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ Πέρσαι μὲν ἄρχουσιν, ἄρχονται δὲ
 Σύροι καὶ Φρύγες καὶ Λυδοί· ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ Σκύθαι μὲν
 ἄρχουσι, Μαιῶται δὲ ἄρχονται· ἐν δὲ τῇ Αἰβύῃ Καρχηδό-
 νιοι μὲν ἄρχουσι, Αἰβυεὶς δὲ ἄρχονται. τούτων οὖν ποτέρους
 ἡδίων οἶε ζῆν; ἢ τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς εἰ, πότε-
 ροί σοι δοκοῦσιν ἡδίων, οἱ κρατοῦντες ἢ οἱ κρατούμενοι, ζῆν;
 Ἀλλ' ἐγὼ τοι, ἔφη ὁ Ἀρίστιππος, οὐδὲ εἰς τὴν δουλείαν¹¹
 αὐτὸν ἐμavτὸν τάττω· ἀλλ' εἶναι τίς μοι δοκεῖ μέση τούτων
 ὁδός, ἣν πειρῶμαι βαδίζειν, οὔτε δι' ἀρχῆς οὔτε διὰ δου-
 λείας, ἀλλὰ δι' ἐλευθερίας, ἥπερ μάλιστα πρὸς εὐδαιμονίαν
 ἄγει. Ἀλλ' εἰ μέντοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ οὔτε δι' ἀρ-
 χῆς οὔτε διὰ δουλείας ἡ ὁδὸς αὕτη φέρει, οὕτως μηδὲ δι'
 ἀνθρώπων, ὥσας ἂν τι λέγοις· εἰ μέντοι ἐν ἀνθρώποις ὧν

sibi sumunt, ut quaestum faciant. Xen. Anab. VII, 3, 10 ὁπόσα
 δ' ἂν ἀλλοιῶνται, ἀξιῶσιν αὐτοὺς ἔχειν. Inde facillimo transitu facto
 est velle, postulare, ut in verbis statim sequentibus. Itaque etiam
 εἶναι post ἀξιῶν ex abundanti additur, ut Plat. Apol. 35 c. Vid.
 Buttm. Ind. Plat. diall. IV. p. 208. Cf. gallicum *prétendre*. —
 ἔχειν αὐτοὺς τε. Codices dant αὐτοῖς τε. Malis certe αὐτοὺς
 τε ἔχειν; sed loco, quem comparavit L. Dindorfius, Anab. VI, 1, 2
 πέμπει παρὰ τοὺς Ἕλληνας πρέσβεις λέγοντας ὅτι Κορύλας εἰσιμος
 εἰς τοὺς Ἕλληνας μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι, similiter neglectam
 videmus severiorem rationem. — ἐμavτὸν τοίνυν. Pergendum
 erat τοῖς δὲ βουλομένοις ῥηδὶως καὶ ἡδέως βιοτεύειν εἰς τοὺς μηδ'
 ἀναιποιστομένους τοῦ ἄρχειν. sed scriptor oppositionis oblitus ma-
 gis conclusionem quandam vult exprimi, qua postquam §. 8. di-
 xit καὶ οὐδαμῶς γε τάττω ἐμavτὸν εἰς τὴν τῶν ἄρχων βουλομένων
 ταῖν, quid denique de se statui velit, indicat Aristippus, ita si-
 mul oppositione servata, Heindorf. Plat. Theaet. 197 c. Quamquam
 in codice F. est ἐμavτὸν μέντοι.

12. δι' ἀνθρώπων, sc. φέρει vel etiam φέρει. Cf. Herm.
 Soph. Ai. 179. Anab. V, 3, 3 οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπὸ τε τῶν
 πολεμίων καὶ τῆς χύονος, καὶ εἴ τις νόσφ. Hell. IV, 2, 21 ὥστε οὐκ
 ἀπέθανον αὐτῶν πλην εἴ τις ἐν τῇ συμβολῇ ὑπὸ Τεγεατῶν. V. ad

μήτε ἄρχην ἀξιώσεις μήτε ἄρχεσθαι, μήτε τοὺς ἄρχοντας ἐκὼν θεραπεύσεις, ὥμαι σε ἑρᾶν. ὡς ἐπίστανται οἱ κρείττονες τοῖς ἥττοσι καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ κλειόντας κηδιστάντας ἰσδοσίως χρῆσθαι. ἢ Λαγδάνουσί σε οἱ ὕλων σκαρύντων καὶ στυγεσάντων τὸν τε οἶτον τέμνοντες καὶ δειδροκοποῦντες καὶ πάντα τρόπον πυλορκοῦντες τοῖς ἥττοσι καὶ μὴ θέλοντας θεραπεύειν, ἕως ἄν πείσωσιν ἐλθεῖν δοτλέειν ἀντὶ τοῦ πολεμεῖν τοῖς κρείττοις; καὶ ἰδίᾳ αὖ οἱ ἀνδρεῖοι καὶ δυνατοὶ τοῖς ἀνάνδροις καὶ ἀδυνάτοις οἷα οἶδα ὅτι καταδουλωσάμενοι καρποῦνται; Ἀλλ' ἐγὼ τοι, ἔφη, ἴνα μὴ πάσχω ταῦτα, οὐδ' εἰς πολιτείαν ἑμαντὸν κατακλείω, ἀλλὰ ξένος πανταχῶς ἵεμῃ. Καὶ ὁ Σαρκάτης ἔφη· Ταῦτο μέντοι ἤδη λέγεις δυνὸν

23. 1, 7, 3. Post participium *εἰ* elliptice illatum v. III, 5, 14 ὁμοίως τοῖς αὐτοῖς γινώμενοι οὐδὲν ἄν χεῖρους ἐκείνων εἶεν, εἰ δ' ἐπιμελέστερον (sc. αὐτοῖς χρῶντο), καὶ βέλτερος. In his vero dictionibus *εἰ* fere coniunctionis hypotacticae significationem amittit, vel ea significatio adeo imminuitur, ut haec nihil fere significant quam: et fortasse aliquis morbo; nemo eorum occisus est, fortasse tamen aliquis in congressu a Tegeatis. — ἴσως ἂν τι λέγοις, *audirem, fortasse aliquid diceres*, h. e. quod alicuius momenti esset, Matth. 487. 5. Herm. Vig. p. 731. — *εἰ μέντοι ἐν ἀνθρώπῳ*. Quum μέντοι in oppositione locum habeat vel expressa vel intellecta, hic cogita scriptum esse *ἴσως μὲν ἂν τι λέγοις*. Cf. Bornem. Cyrop. V, 2, 12. — ἀξιῶσεις — θεραπεύσεις. Vulgo legebatur aoristi coniunctivus, qui num possit cum *εἰ* coniungi, vide ex observatione ad I, 4, 4 scripta. — κηδιστάντες. Correxerit Schneiderus καλλίσαντες. Sed quamquam Sympos. III, 11 legitur κλειόντα καθίζειν et Cyrop. II, 2, 14 κλειεῖν καθίζειν, habemus tamen nostrae scripturae testem locum Eurip. Androm. 635. Pflugk. ὅς κλειοντά σε καὶ τὴν ἐν οἴκοις σὴν καταστήσει κόρην, eadem sententia: fletum alicui extorquere, male aliquem tractare, — δούλοισ, v. ad I, 2, 56.

14. μέντοι ἤδη, utpote particulae graviter asseverantis, h. l. ironiae inserviunt: At vero istud dicis callidum artificium. — Σέβνις — ἀπέθανον. Plutarch. Thes. c. 8. Ἐν δ' Ἰσθμῷ Σίνιν τὸν πυτυοκάμπτην, ᾧ τρόπον πολλοὺς ἀνήρει, τούτῳ διέρθειρεν αὐτός (δ' Θησεύς). Scilicet Sinis homines duabus inflexis pinibus alligabat, quibus subito dimissis illi foede lacerarentur. c. 10. Σκίωνα δὲ πρὸ τῆς Μεγαρικῆς ἀνείλε ὄβριος κατὰ τῶν πετρῶν, ὡς μὲν ὁ πολὺς λόγος, ληστεύοντα τοὺς παριόντας· ὡς δ' ἔνοιι λέγουσιν, ὕβρει καὶ τυμῇ προεὶνόντι τὸ πόδε τοῖς ξένοις, καὶ κελεύοντα νύπτιν, εἴτα λατίζοντα καὶ ἀπωθούοντα νύπτιον εἰς τὴν θάλασσαν. c. 11. Καὶ Λαμίαςτην ἐν Ἑρμιῶ τὸν Προκρούστην (ἀνείλεν), ἀναγκάσας αὐτὸν ἀπισοῦν τοῖς κλιντήρσιν, ὥσπερ τοὺς ξένους ἐκείνος. Mensuram enim hospitem hic ad lectum aptabat, et si longiores essent lecto, amputabat prominentes corporis partes, sin breviores, in eade supposita extundeabat pedes. — οἷς ἀμύνονται τοὺς ἀδικούντας, quibus eos, a quibus iniuriam passi sunt, a se propulsant vel propulsare conantur. Alii malunt ἀμύνονται, v. §. 30. Matth. 528. 3. αἱ ἀμυνοῦνται, id. 484. — ὁμῶς, v. ad I, 2, 20. II, 1, 4.

πάλαισμα. τοὺς γὰρ ξένους, ἐξ οὗ ὃ τε Σίνις καὶ ὁ Σκείρων καὶ ὁ Προκρούστης ἀπέθανον, οὐδεὶς ἔτι ἀδικεῖ· ἀλλὰ τῶν οἱ μὲν πολιτευόμενοι ἐν ταῖς πατρίσι καὶ νόμους τίθενται, ἵνα μὴ ἀδικῶνται, καὶ φίλους πρὸς τοῖς ἀναγκαίοις καλουμένοις ἄλλους κτῶνται βοηθούς, καὶ ταῖς πόλεσιν ἱερύματι περιβάλλονται, καὶ ὅπλα κτῶνται, οἷς ἀμύνονται τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ πρὸς τοῦτοις ἄλλους ἔξωθεν συμμάχους κατασκευάζονται· καὶ οἱ μὲν πάντα ταῦτα κεκτημένοι ὅμως ἀδικοῦνται· σὺ δὲ οὐδὲν μὲν τούτων ἔχων, ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς, ἔνθα 15 πλείστοι ἀδικοῦνται, πολλὸν χρόνον διατρίβων, εἰς ὑποίαν θ' ἂν πόλιν ἀφίκη, τῶν πολιτῶν πάντων ἥττων ὢν καὶ τοιοῦτος, οἷσις μάλιστα ἐπιτίθενται οἱ βουλόμενοι ἀδικεῖν, ὅμως διὰ τὸ ξένος εἶναι οὐκ ἂν οἶε ἀδικηθῆναι; ἢ διότι αἱ πόλεις σοὶ κηρύττουσιν ἀσφάλειαν καὶ προσιόντι καὶ ἀπιόντι, θαρσύνεις; ἢ διότι καὶ δοῦλος ἂν οἶε τοιοῦτος εἶναι, οἷος μηδὲν δεσπότῃ λυσιτελεῖν; τίς γὰρ ἂν ἐθέλοι ἄνθρωπον ἐν οἰκίᾳ ἔχειν πονεῖν μὲν μηδὲν ἐθέλοντα, τῇ δὲ πολυτελεστάτῃ διαίτῃ χαίροντα; σκεψώμεθα δὲ καὶ τοῦτο, πῶς οἱ δεσπόται τοῖς 16 τοιοῦτοις οἰκέταις χρῶνται. ἄρα οὐ τὴν μὲν λαγνείαν αὐτῶν τῷ λιμῷ σωφρονίζουσι; κλέπτειν δὲ κωλύουσιν, ἀποκλειόντες ὅθεν ἂν τι λαβεῖν ἤ; τοῦ δὲ δραπετεύειν δεσμοῖς ἀπείργουσι; τὴν ἀργίαν δὲ πληγαῖς ἐξαναγκάζουσιν; ἢ σὺ πῶς ποιεῖς, ὅταν τῶν οἰκετῶν τινὰ τοιοῦτον ὄντι καταμανθάνης; Κολάζω, 17 ἔφη, πᾶσι κακοῖς, ἕως ἂν δουλεύειν ἀναγκάσω. ἀλλὰ γάρ, ὦ Σαύκρατες, οἱ εἰς τὴν βασιλικὴν τέχνην παιδευόμενοι, ἦν δοκεῖς μοι σὺ νομίζειν εὐδαιμονίαν εἶναι, τί διαφέρουσι τῶν ἐξ ἀνάγκης κακοπαθούντων, εἰ γε πεινήσουσι καὶ διψήσουσι καὶ

15. τοιοῦτος, οἷοις. Cf. Hom. *Odyss.* XIX, 40 ἡ μάλα τις θεὸς ἔνδον, ὃ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν. — ἢ διότι καὶ δοῦλος ἂν οἶε τοιοῦτος εἶναι. Bornemannus explicat ἢ διότι οἶε, ὅτι καὶ εἰ δοῦλος εἴης, τοιοῦτος ἂν εἴης, οἷος — λυσιτελεῖν. ut IV, 8, 7 διόπερ οἰονται, ὅτι, εἰ ἡμεῖς συνεῖεν, καὶ αὐτοὶ ἂν βέλτεστοι γίγνοιτο, ὥςπερ ἐγὼ εἰμὶ.

17. εἰ γε πεινήσουσι, si quidem iis esuriendum est. Inest enim in his futuris quaedam necessitatis significatio. Matth. 498. atque εἰ γε particulae dicuntur de re, quae iure sumpta creditur. Herm. Vig. 834. Cf. 5, 4. III, 8, 9. — τὸ αὐτὸ δέρμα — μαστιγοῦσθαι. Graece non solum τὸ δέρμα μαστιγοῦνται καὶ ἐκόντες, sed etiam, atque adeo saepius dicitur τὸ δέρμα μαστιγοῦνται τις ἐκόν. Matth. 424. 3. Buttm. 134. 5. 6. 7. *Herbst.* — ἄλλο γε — ὑπομένειν; Loci admodum vexati explicandi ratio simplicissima haec esse videtur, ut sententiam eius ita nobis informemus: ἀλλὰ γάρ — οὐδὲν διαφέρουσιν — ἐκόντες· οὐδὲ τι διαφέρει — μαστιγοῦσθαι ἢ — πολυαρκεῖσθαι· καὶ οὐκ ἄλλο γε ἢ ἀγρο-

ἐργάσονται καὶ ἀγρυπνήσουσι καὶ τὰλλα πάντα μοχθήσουσιν ἐκόντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι διαφέρει τὸ αὐτὸ δέρμα ἐκόντα ἢ ἄκοντα μαστιγοῦσθαι, ἢ ὅλως τὸ αὐτὸ σῶμα πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἐκόντα ἢ ἄκοντα πολιορκεῖσθαι· ἄλλο γε ἢ 18 ἀφροσύνη πρόσεστι τῷ θέλοντι τὰ λυπηρὰ ὑπομένειν; Τί δέ, ὦ Ἀρίστιππε, ὁ Σωκράτης ἔφη, οὐ δοκεῖ σοι τῶν τοιούτων διαφέρειν τὰ ἐκούσια τῶν ἀκουσίων, ἢ ὁ μὲν ἐκὼν πεινῶν φάγοι ἄν, ὁπότε βούλοιο, καὶ ὁ ἐκὼν διψῶν πίοι, καὶ τὰλλα ὡσαύτως, τῷ δ' ἐξ ἀνάγκης ταῦτα πάσχοντι οὐκ ἔξεστιν, ὁπότ' ἂν βούληται, παύεσθαι; ἔπειτα ὁ μὲν ἐκουσίως ταιπρωρῶν ἐπ' ἀγαθῇ ἐλπίδι πονῶν εὐφραίνεται, οἷον οἱ τὰ θη- 19 ρῖα θηρῶντες ἐλπίδι τοῦ λήψεσθαι ἡδέως μοχθοῦσι. καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἅλλα τῶν πόνων μικροῦ τινος ἕξιά ἐστι· τοὺς δὲ πονοῦντας, ἵνα φίλους ἀγαθοὺς κτήσωνται, ἢ ὅπως ἐχθροὺς χειρῶσονται, ἢ ἵνα δυνατοὶ γινόμενοι καὶ τοῖς σώμασι καὶ

σύνη — ὑπομένειν. Verba ἐγὼ μὲν γὰρ — ὑπομένειν uncis inclusit G. Dindorf. Comma post πολιορκεῖσθαι posuissimus, ut verba ὅ τι διαφέρει ἄλλο cohaerent, si conjunctionis ὅτι tam post ἢ omissae exempla in promitu essent, quam post οἶμαι, εὐ οἶδα, similia. V. Bornem. Conviv. p. 71. 179. Anab. V, 8, 22.

18. ὁ Σ. ἔφη, v. ad I, 2, 9. — τῶν τοιούτων, sc. τοῦ πεινῆν, διψῆν, ὀργῶν, ἀγρυπνῆν. De genitivo v. ad I, 3, 8. IV, 5, 8. — ἢ, quatenus. Matth. 480. c. 486. 2. v. ad IV, 3, 12. — πῶτοι. Num ἂν deest? Est vero hoc usitatum Graecis, ubi oratio ex duobus membris constat, quorum alterum cum altero vel alia ratione confunctum est vel eius repetitionem aliquam continet, in posteriore omitti ἂν. Herm. Vig. 944. Matth. 514. n. ed. mai. 515. n. extr. v. ad 27. et IV, 2, 5. Rarius ἂν ad superius omittitur, ut Hellen. II, 3, 27 εἰ μὲν τολῶν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα ἐγίνωσκε, πολλέμους μὲν ἦν, οὐ μέντοι πονηρός γ' ἂν δικαίως ἐνομίζετο. quod qua diversitate dicatur, facile intelligitur. V. ad IV, 7, 9. — τὰλλα, rarius τὰ ἅλλα, ut I, 2, 27 inserto γέ. Poppo Thucyd. I. 1. 215. Alii τὰλλα scribunt, rectius, ut videtur, quia vocalium, quae contractae sunt, posterior acuebatur, ut si duae voces crasin patiantur, nunquam circumflectantur, nisi fuerint iam antea circumflexo notatae. Quamquam optimi veterum scriptorum codices vocabulum circumflectunt; cuius rei quum caussam facile intelligatur inesse in penultima syllabae productione, praeferendam eam pronuntiationem duximus, quum credibile sit hanc legem, quae, si ultima brevis sit vel positione tantum producat, penultimam longam circumflecti iubeat, graecis auribus plus valuisse quam illius consuetudinis observationem. Nec minus quam δίδες, ἐστῶτος scribendum τοῦπος, τοῦργον, τὰργα, τῶναρ, τῶνδον. Elmsleii. Eurip. Med. 888. Buttmann. gr. I. p. 115 sq. II. 391. Merleker. De gr. accent. p. 109 sq. Bekker. Plat. Sympos. 421; 18. Schneider. Civ. I. p. 23. Alteram scripturam tuentur F. A. Wolf. Praef. Hom. II. p. I.X. Analect. I. 431 sqq. Schaefer. App. Demosth. I. 197. — παύεσθαι, sc. πεινῶντι, διψῶντι κτλ.

19. ὅπως — χειρῶσονται. Alii χειράσονται. Quem Dawesius Britannus edixit canonem, ὅπως μὴ cum conjunctivo tantum

ταῖς ψυχαῖς καὶ τὸν ἑαυτῶν οἶκον καλῶς οἰκῶσι καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιῶσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετῶσι, πῶς οὐκ οἶσθαι χρή, τούτους καὶ παρὲν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ ζῆν εὐφραίνον- μένους, ἀγαμένους μὲν ἑαυτούς, ἐπαινουμένους δὲ καὶ ζηλου- μένους ὑπὸ τῶν ἄλλων; ἔτι δὲ αἱ μὲν ῥαδιουργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡδοναὶ οὔτε σώματι εὐεξίαν ἱκανὰ εἰσιν ἐνε- γάσθαι, ὥς φασιν οἱ γυμνασταί, οὔτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξι- ὀλογον οὐδέμιν ἐμπριούσιν, αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλεια

aoristi primi passivi et aoristi secundi omnium formarum, non cum aoristi primi coniunctivo formae activae et mediae coniungi: eum quum essent qui etiam de ὅπως valere contenderent, nuper in- fringi coepit recentiorum opera temporum. Probe autem discer- nendus est duplex particulae usus. Alter is est, quo verbis deli- berativis addita vim relativam, ὅ τρόπῳ, servat. In eiusmodi sen- tentiis proprius est futuri usus, etiam post praeterita. Alter usus consilium indicat, quem si habet particula, postulat futurum de re certa, coniunctivum de eventu incerto, ut tamen solius con- siliij ratio habeatur. Utraque constructio coniuncta est II, 2, 10. 4, 2. Quod cur factum sit, posteriore potissimum loco facili ne- gotio poterit intelligi. Adde Ages. VII, 7 ἐπεμελήθη δὲ τις ἄλλος πῶποτε πλὴν Ἀγησίλαος ἢ ὅπως φύλον τι ἀποστήσεται τοῦ Πέρσου ἢ ὅπως τὸ ἀποστῆναι μὴ ἀπόληται ἢ τὸ παράπαν ὡς καὶ βασιλεὺς κακὰ ἔχων μὴ δύνῃται τοῖς Ἕλλησι πράγματα παρέχειν; Cf. Nitzsch. Plat. Ion. p. 24. Lobeck. Phryn. 716. Engelh. Annot. in Demosth. p. 11 sqq. Bremi Demosth. Olynth. III. p. 28. 6. apud Schaeff. Buttm. 139. 4. Matth. 519. n. 2. Rost. 122. 10. Ceterum de con- iunctionum ἵνα et ὅπως permutatione Bornemannus confert IV, 4, 16. Anab. II, 6, 21. Isocr. Nicoel. 3. in. p. 29. 2. Bekk. Qua- rum particularum diversitatem facilius erit ex ipsarum natura de- rivare quam usu comprobare. Nam quod Vömel. Demosth. Phil. I. p. 192. ἵνα non finem vel consilium, sed effectum significare dicit, is est usus senioris aetatis, qui romanam consuetudinem caussam habet. — τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς. V. ad IV, 1, 4. — τούτους num supervacaneum? v. ad III, 7, 4. — ἀγα- μένους μὲν ἑαυτούς, v. ad IV, 2, 9.

20. καὶ — ἡδοναί. Dicendumne erat καὶ αἱ? v. ad I, 1, 19. De sententia cf. Cyrop. II, 2, 24 αἱ παραντίχα ἡδοναί, deliciae et voluptates praesentes, quae statim percipiuntur et quarum usus breve tempus durat; cf. σπουδάζειν περὶ τὰς ἐγγυτάτω ἡδονάς IV, 5, 10. Oppositae sunt αἱ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαί, studia, quae quis cum perseverantia quadam persequitur. — Ἱστορίας Ἑργ. x. Ἡμ. 289 sqq. Spohn. — νάλει, ἡ κακότης. Schneiderus Plat. Civ. 364 d., ubi idem locus excitatur, eiusdem poematis comparat v. 343 et 700. — ἵκηται non tam τὸς pronomine quam vocabulo ὁδός vel οἶμος intellecto optime habet. Alii cum codice F. ἵκηται, quae scriptura non tam reprobatum quam commendatur loco Plat. Protag. 340 d. διὰν δὲ τις αὐτῆς εἰς ἄκρον ἵκηται. — Ἐπιχαρμος, veteris comoediae princeps, Ceus patria, qui circiter a. 480. a. Chr. Syracusis vixisse fertur. Qui sequuntur eius versus, sunt tetrametri trochaici. Sed quum scriptores veteres locum libri non soleant τόπον dicere, quae de Epicharmo hic leguntur, non libera sunt ab alienae manus suspitione. Quamquam et Herodot. II, 117 et Thucyd. I, 97 similiter dictum est χωρίον.

τὸν εὐροίς, ἢ τί ἂν ἰδὼν ἢ τί ἀκούσας περφθείης, ἢ τίνων
 δοφραινόμενος ἢ ἀπτόμενος ἡσθεΐης, τίσι δὲ παιδικοῖς ὁμιλῶν
 μάλιστ' ἂν εὐφρανθείης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα καθεύδοις,
 25 καὶ πῶς ἂν ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγχάνοις. εἰ δέ ποτε
 γένηται τις ὑποψία σπάνεως ἀφ' ὧν ἔσται ταῦτα, οὐ φόβος,
 μή σε ἀγῶγω ἐπὶ τὸ πονοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τίς σώ-
 ματι καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορρίζεσθαι· ἀλλ' οἷς ἂν οἱ ἄλλοι
 ἐργάζωνται, τούτοις σὺ χρήσῃ, οὐδενὸς ἀπεχόμενος, ὅθεν ἂν
 δυνατόν ἢ τι κερδᾶναι. πανταχόθεν γὰρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐμοὶ
 26 ξυνοῦσιν ἐξουσίαν ἐγωγε παρέχω. καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀκούσας ταῦτα,
 ὦ γύναι, ἔφη, ὄνομα δέ σοι τί ἐστίν; ἡ δέ, Οἰμὲν ἐμοὶ φίλοι,
 ἔφη, καλοῦσθε με Εὐδαίμονιν, οἱ δὲ μισοῦντές με ὑποκορίζο-
 27 νται νομαζέουσθαι [με] Κακίαν. καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνή
 προσελθοῦσα εἶπε· Καὶ ἐγὼ ἦκα πρὸς σέ, ὦ Ἡράκλεις, εἰ-
 δοῦτα τοὺς γεννήσαντάς σε καὶ τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ παι-
 δείᾳ καταματοῦσα, ἐξ ὧν ἐλλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμέ ὁδὸν τρά-

πολλῶν σοι ἴσως ὄντων ἐπιμελείας δεομένων, vel ut status aliquis
 tempore aliquo iam perfectus esse dicatur, Hellen. I, 2, 2 διεσπαρ-
 μένους ὄντας. II, 1, 28 διεσχεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων ὄντων,
 vel ut, quod ex illo enascitur, futurum exactum existat, Anab.
 VII, 1, 26 πολέμοιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι. 6, 36 κατακεκα-
 νότες ἔσεσθε. Isocr. Archid. §. 10. ἐστὶ γεγεννημένον, denique ut
 verbi notio circumscribatur, Soph. Oed. R. 1139 οὐ σιωπήσας ἔσει;
 Bremi Aeschin. Ctesiph. II. 284. Isocr. Archid. I. c. Alii διολίσσῃ
 vel διολίσσει ex coniectura Bastii Greg. Cor. 895. Schaeef., quam
 Hesychius διολίσσεται· διάζει, βιάσεται et locus defendit, qui est
 Soph. Ai. 506 σοῦ διολίσσεται μόνος, ubi v. Herm. — σιττον. Vulgo
 legebatur σίτον; sed τὸ σίτον singulariter non dicitur. Confu-
 sione autem vocabulorum σίτος et σιλον, maxime in numero plu-
 rali additaque voce ποτά, nihil apud Xenophontem frequentius.
 I, 2, 6. V. Quæst. Xen. I. 10.

25. οἷς dictum attractionis vi. cf. 3, 10. Rost. 99. 9. Bornem.
 Anab. I, 3, 15. Inversus ordo est Plat. Lys. 221 b. οἷόν τε οὖν
 ἐστὶν ἐπιθυμοῦντα καὶ ἐρῶντα τούτου, οὐ ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ μὴ γι-
 λειν; — ὠφελείσθαι. Nonne expectabas τοῦ additum? Sim-
 plex infinitivus rem effectam denotat; cf. III, 6, 11. ad IV, 4, 15.
 7, 1. 5. Matth. 542. b.

26. ὄνομα δέ, v. ad 9, 3. — ὑποκορίζεσθαι quum soleat
 esse rei turpitudinem nomine mitigare (τὸ ἀσχαρὸν εὐφημῶς ὀνο-
 μαζειν, ὡς Δημοσθένης, Schol. Plat. Civ. apud Bekk. II. 401), hic,
 quæ est Socratis ironia ex industria aliam vocabulo subilicentis
 significationem, ut Voluptas (haec est enim, quam dicit Κακίαν,
 Vitiositatem interpretatur Cicero Tusc. IV, 15, 34. Voluptatem
 Offic. I, 32, 118) deridenda praebeatur, esse potius videtur rem
 bonam foedo nomine ad invidiam vocare; unde factum est, ut
 veteres lexicographi explicarent διασύρειν. Thiersch. Aristoph. Plut.
 1008. Herbstius comparat Aristot. Rhet. III, 2. p. 269 ἐστὶ δὲ ὁ
 ὑποκορισμὸς ὅς ἐλαττον ποιεῖ καὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθόν. Mor.
 Attic. 360. Lips.

ποιοί, σφόδρ' ἂν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμότεραν καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι. οὐκ ἔξαπατήσω δέ σε προοιμίοις ἡδονῆς, ἀλλ' ἥπερ οἱ θεοὶ διέθισαν, τὰ ὄντι διηγῆσομαι μετ' ἀληθείας. τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πό-²⁸νου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδῶσιν ἀνθρώποις, ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς ἵλεως εἶναι σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεοὺς, εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθελίᾳ ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον, εἴτε ὑπὸ τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελιτέον, εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θανυμῶσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν, εἴτε γῆν βούλει σοι καρποὺς ἀφρόνους φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον, εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἶκε δεῖν πλουτίζεισθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον, εἴτε διὰ πολέμου ὀρμῆς αὖξεσθαι καὶ βούλει δύνασθαι τοὺς τε φίλους ἑλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας αὐτάς τε παρὰ τῶν ἐπισταμένων μαθητέον καὶ ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι, ἀσκητέον, εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βούλει δυνατός εἶναι τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν, ἐθιστέον τὸ σῶμα καὶ

27. ἂν etiam ad φανῆναι pertinet. Saepe enim ex antecedentibus particula etiam ad sequentia referenda est. Similia v. 18. I, 3, 15. III, 3, 2. IV, 2, 5. 4, 17. Bornem. Anab. II, 3, 23. Cyrop. VIII, 1, 2.

28. τῶν ὄντων, eorum, quae vere sunt. Nam ut τὰ ὄντα saepe ταῖς δοκοῦσιν opponuntur, velut Hell. II, 3, 39 Λέοντος ἀνδρὸς καὶ ὄντος καὶ δοκοῦντος ἱκανοῦ εἶναι. Plat. Civ. 334 e. τὸν δοκοῦντα καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν φίλον, addito nonnquam alio vocabulo: ita ὁ ὢν per se non raro est is, qui vere est. Dictio Herodotea est, v. III, 108 καὶ πῶς τοῦ θεοῦ ἡ προνοή, ὥσπερ καὶ οἰκός, ἔστι ἐοῦσα σοφίῃ. — θεραπευτέον, sol. an sē? v. ad I, 7, 2. — ἀσκητέον, usu discendum est, ἀσκήσει μαθητέον. Quod τέ post αὐτάς positum est, inde intelligimus, scriptorem primum ἀσκητέον non fuisse additurum. Cyrop. VIII, 2, 22 τοῦτοις τάς τ' ἐνδείας τῶν φίλων ἐξακοῦμαι καὶ — εὐνοίαν ἐξ αὐτῶν πτῶμαι. Quam dicendi rationem non debebat ellipticam vocare Bornemannus. — εἰ δέ post εἴτε infertur, ut δέ post τέ (v. Sympos. VIII, 2. Anab. V, 5, 8 τέ — ἔπειτα δέ καὶ. Hellen. VII, 1, 24 πρότερόν τε — νῦν δέ) atque οὐδέ post οὔτε (2, 5. 6, 19). Ubiqueque vero particulam τέ vel καὶ subsequitur δέ, in altera orationis parte inesse debet aliqua adversandi sive augendi significatio, quoniam δέ vim disiunctivam, quae ei propria est, nunquam potest amittere. Stallbaum. Plat. Phileb. p. 36. Transitur igitur a partitione ad oppositionem; v. Herm. Soph. Phil. 1297. — ἐθιστέον a raro absolute dicitur. De re equestri III, 8 μαθόντες δέ καὶ ἐθισθέντες καὶ μελετήσαντες καλῶς ἂν ταῦτα πάντα ποιῶντες. Finckh. Annal. philol. Lips. 1828. I. 289. et Diar. schol. Darmstadt. 1830. 48. collatis locis Oecon. XVII, 7 et Max. Tyr. XXXVII, 3 coniungit verba τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον, id quod voluit etiam Herbstius.

ἀγυμναστίον σὸν πόνοις καὶ ἰδρῶτι. Καὶ ἡ Καρία ἑπολα-
βοῦσα εἶπεν, ὡς φησι Πρόδικος· Ἐννοεῖς, ὦ Ἡράκλεις, ὡς
χαλεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνή σοι
αὕτη διηγείται; ἐγὼ δὲ ῥαδίαν καὶ βραχεῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὴν
σοῦδαμονίαν ἄξω σε. Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν· Ὡς τλήμων, τί δὲ
σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τί ἡδὺν οἶσθα, μὴδὲν τούτων ἕνεκα πρῶτ-
τειν ἐθέλουσα; ἦτις οὐδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμέ-
νεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι πάντων ἐμπέπλασαι, πρὶν μὲν
πυνθῆν ἐσθίουσα, πρὶν δὲ διεψῆν πίνουσα, ἵνα μὲν ἡδέως φά-
γης, ὁποποιοὺς μηχανωμένη; ἵνα δὲ ἡδέως πίνῃς, οἶνους τε

30. ἵνα μὲν ἡδέως — ὁποποιοὺς μηχανωμένη. Haec
arctius cum antecedentibus cohaerent, ut vix opus sit huic mem-
bro cum quibusdam libris καὶ anteponi. Erat autem vel pergen-
dum παρασκευαζομένη etc. vel potius dicendum καὶ ἵνα — μη-
χανῇ. — καὶ τοῦ θέρους — ζητεῖς. Aquam nivalem, ex di-
luta nive, veteribus in deliciis fuisse Martialis Epigr. XIV, 117
docet: Non potare nivem, sed aquam potare rigentem De nive
commenta est ingeniosa sitis. Et vero etiam vinum nive et gla-
cie refrigerari solebat aestivo tempore. — οὐ μόνον — παρα-
σκευάζει. Ita locum praeunte Clemente Alexandrino cum Di-
dorsii scripsimus; alii ex interpretamento, ut videtur, οὐ μ. τὰς
σιρωμνάς μαλακᾶς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλίνας καὶ τὰ ὑπόβαθρα ταῖς κλι-
ναῖς παρασκευάζεις. Adiectivi μαλακός sententia h. l. praecipua
est, non ad substantivum, cui postpositum est, sed ad verbum
pertinens (v. ad IV, 7, 7), ut est Cyrop. VIII, 8, 16 τὰς εὐνὰς
μαλακῶς ὑποστύρνουσθαι. Vulgatae lectionis defensor exstitit
Schmidt. Quaest. de locis quibusdam Xenophontis, Isocratis, Lu-
ciani p. 19 sq., activum παρασκευάζεις activa significatione verbi
καθυπνώσκεις fulciens, contra reliquorum verborum conformationem.
V. ad I, 6, 5. — τὰ ὑπόβαθρα Schneiderus interpretatur ful-
cra diagonalia, pedibus lecti subiecta, ita ut concussio lecti locum
haberet. Alii de scabellis ad lectum appositis cogitant. — τὰ
ἀφροδίσια ἀναγκάζεις non est τὰ ἀφρ. ἀναγκαῖα νόμιζεις,
quae sententia Bornemanni in indice est, ducti annotatione Hein-
dorsii Plat. Cratyl. 432 c., sed per vim et contra naturam efficere
vel consequi, qua vi alias dicitur παραναγκάζειν. Quod IV, 5, 4
legitur δοκοῦσι ταῦτα ἀναγκάζεσθαι ἢ ἐκεῖνα κολύεσθαι, id perti-
net ad constructionem ad §. 2. observatam, hoc in vocabulo satis
frequentem. Plat. Civ. 473 a. τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκη με. Inest
autem in multis eiusmodi verbis significatio eius efficientiae, quae
verbis ποιεῖν et λέγειν explicari potest. Bornemannus in editione
minore ad l. c. comparat Virgil. Aen. III, 56. Quid non mortalia
pectora cogit, auri sacra fames? Adde Liv. IV, 26. cogi aliquid.
Heindorf. Plat. Phaedr. 242 a. Contra Sophi. Phil. 1225 εἰσιν τις;
ἔστιν, ὅς σε κολύσει τὸ δρᾶν. Matth. 419. 421. n. 1. Rost. 104. n. 7.
Quamquam probe tenendum est, hunc usum extra pronomina et
adiectiva fere non excedere. — τοῖς ἀνδράσι. Stephanus ita
correxit vulgatum καὶ ἀνδράσι; ediderunt plerique, comprobavit
Schaefer. App. Dem. I. 288. Quemadmodum enim καὶ et ὡς non
raro confusa inveniuntur in codicibus, ita etiam καὶ et articulus.
Vid. C. Fr. Hermann. Specim. comment. Plutarch. De superstit.
p. 5. Schneiderus errat, quum ὡς ante γυναιξί ponendum fuisse

πολυτελείς παρασκευάζη καὶ τοῦ θέρους χιόνα περιθέουσαι
 ζητεῖς, ἵνα δὲ καθυπνώσης ἡδέως, οὐ μόνον τὰς κλῖνας μα-
 λακῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπόβαθρα ταῖς κλῖναις παρασκευάζῃ. οὐ
 γὰρ διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν, ὃ τι ποιῆς,
 ἔπνου ἐπιθυμεῖς. τὰ δὲ ἀφροδίσια πρὸ τοῦ δέεσθαι ἀναγκά-
 ζεις, πάντα μηχανωμένη καὶ γυναιξὶ τοῖς ἀνδράσι χρωμένη·
 οὕτω γὰρ παιδεύεις τοὺς ἑαυτῆς φίλους, τῆς μὲν νυκτὸς ὑβρί-
 λουσα, τῆς δὲ ἡμέρας τὸ χρησιμώτατον κατακοιμίζουσα.
 ἀθάνατος δὲ οὐσα ἐκ θεῶν μὲν ἀπέχρηται, ὑπὸ δὲ ἀνθρώ-
 πων ἀγαθῶν ἀτιμάζῃ· τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος,
 ἐπαίνου ἑαυτῆς, ἀνήκους εἶ, καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου θιά-
 ματος ἀθέατος· οὐδὲν γὰρ πώποτε σεαυτῆς ἔργον καλὸν τε-
 θέασαι. τίς δ' ἂν σοι λεγούσῃ τι πιστεύσεις; τίς δ' ἂν δεο-
 μένῃ τινὸς ἐπαρκέσειεν; ἢ τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ θιά-
 σου τολμήσειεν εἶναι; οἱ νέοι μὲν ὄντες τοῖς σώμασιν ἀδύ-
 νατοὶ εἰσι, πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι,
 ἀπῶνως μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος φερόμενοι, ἐπιπῶνως δὲ
 ἀσχημηροὶ διὰ γήρως περῶντες, τοῖς μὲν πεπραγμένοις αἰσχυνό-
 μενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις βαρυνόμενοι, τὰ μὲν ἡδέα ἐν
 τῇ νεότητι διαδραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀπο-
 θέμενοι. ἐγὰρ δὲ δύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖςδε
 ἀγαθοῖς· ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων χωρὶς
 ἐμοῦ γίγνεται· τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς

dicat. Vid. ad I. 2, 56. Erat sane hoc quidem loco proprie ὡς
 addendum; additur enim ubicunque dicendus est aliquis tractari,
 tanquam sit alter aliquis, qui non est. Verum hac quoque signi-
 ficatione nonnunquam ὡς omittitur, ut Anab. VII, 2, 25 ὑπισχνού-
 μενος σὲ φίλω μοι χρήσεσθαι, ubi non est ὡς desiderandum, licet
 χρῆσθαι τινι φίλω sit experiri aliquem amicum, χρῆσθαι τινι ὡς
 φίλω, tractare aliquem tanquam amicum. Cf. II, 5, 11. 13. IV, 2, 26
 ἔχωρτο δὲ αὐτοῖς (τοῖς τοξέυμασιν) οἱ Ἕλληνες ἀκοντίους ἐναγκυλῶν-
 τας. Krüger. V, 4, 29. Apud Romanos particula saepius omittitur
 quam additur, v. Caes. B. G. IV, 38. Ramshorn. gr. 144. 4. n. 1.

31. ἐπαίγου ἑαυτῆς. Potest hic locus ad explicandam ἑαυ-
 τοῦ loco reliquorum pronominum cum αὐτός compositorum po-
 nendi consuetudinem aliquid conferre. Habet enim fere hoc pro-
 nomen communem potestatem adiectivi ἰδιος. Matth. 489. II.
 Buttm. 127. n. 5. Rost. 99. n. 4. — οἱ. Ex διασίου intellige δια-
 σίας. Quomodo igitur Anab. II, 1, 6 τὸ σιγάτωμα ἐπορίζετο σί-
 τον — κόποντες τοὺς βοῦς explicabis? quomodo ibi. IV, 8, 18 τὸ
 ἀκλιτικόν, ὃν ἤχεε Κλεάνωρ? Vid. 2, 3; ad III, 5, 20. Hell. II, 2,
 21. εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεγείτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἀπρη-
 κτοὶ ἦσαν. 3, 55. Cyrop. V, 1, 14. VII, 5, 2. Matth. 434. 2. Caes.
 B. G. I, 40. factum est periculum servili tumultu, quos ta-
 men aliquid usus ac disciplina sublevarent.

καὶ παρὰ ἀνθρώποις, οἷς προσήκει, ὕμνητὴ μὲν συνεργὸς τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἴκων δεσπόταις, εὐμενὴς δὲ παρὰ-
στάτις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πό-
νων, βεβαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ
33 φίλας κοινωνός. ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἑμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ
ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις· ἀνέχονται γάρ, ἕως
ἂν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν. ὕπνος δὲ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων ἢ
τοῖς ἀμόχθοις, καὶ οὕτε ἀπολείποντες αὐτὸν ἄχθονται οὕτε
διὰ τοῦτον μεθίσσι τὰ δέοντα πράττειν. καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς
τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνους χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς
τῶν νέων τιμαῖς ἀγύλλονται, καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν
πράξεων μέμνηνται, εὖ δὲ τὰς παρούσας ἡδύονται πράττοντες,
δι' ἑμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις, τίμιοι δὲ
πατρίσιν. ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης
ἄτιμοι κῆνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν αἰετὸν χρόνον ὑμνούμε-
νοι θάλλουσι. τοιούτῃ σοι, ὦ παῖ τοκέων ἀγαθῶν Ἡράκλεις,
ἔξεστι διαπονησάμεν τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κεκτη-
44 σθαι. Οὕτω πως διώκει Πρόδικος τὴν ὑπ' Ἀρετῆς Ἡρα-
κλέους παιδευσιν· ἐκόσμησε μέντοι τὰς γνώμας ἔτι μεγαλει-
τέροις ῥήμασιν ἢ ἐγὼ νῦν. σοὶ δ' οὖν ἄξιον, ὦ Ἀρίστιππε,
τούτων ἐνθυμουμένῳ πειρᾶσθαι τι καὶ τῶν εἰς τὸν μέλλοντά
χρόνον τοῦ βίου φροντίζειν.

32. οἷς προσήκει, h. e. παρ' οἷς προσήκει ἑμὲ τιμᾶσθαι. Quae
praepositionum praetermissio tum apud Graecos tum apud Roma-
nos frequentissima est. Cf. III, 7, 3. ἐν ταῖς συνοσίαις, αἷς σύνει
τοῖς τὰ τῆς πόλεως πράττουσι. Matth. 595. Stallbaum. Plat. Phaed.
76 d. Heindorf. Gorg. 516 c. Körner. Eurip. Androm. 439. Cic.
Legg. III, 15, 33. Nam ego sum in ista sententia, qua te fuisse
semper scio. Heindorf. Cic. N. D. I, 12, 31. Matth. or. Sex. Rosc.
XI. IV. 127. Bremi Cornel. Nep. Cim. III, 1. Zumpt. 778. De in-
finitivo intellecto cf. II, 6, 22 μὴ λυπεῖν, οὐς μὴ προσήκει. III, 11, 1.
IV, 5, 7. ἐπιμελεῖσθαι ὡς προσήκει, h. e. ἐπιμελεῖσθαι ἐκείνων, ὡς
ἐπιμελεῖσθαι προσήκει. Similia v. ad 7, 6. I lat. Protag. 312 b.
(μιάσθην) ἐκείσθην οἷα ἐπὶ τέχνῃ ἑμαῖς, ὡς δημιουργὸς ἐσόμενος,
ἀλλ' ἐπὶ παιδείᾳ, ὡς τὸν ἰδιώτην καὶ τὸν ἐλεύθερον πρέπει. Eurip.
Hel. 80. ὁρχῇ δ' εἶξα μᾶλλον ἢ μ' ἐχοῖν. ubi v. Pflugk. Isocr. Pan-
egy. c. 21. ἀμφοτέρων κρατήσαντες ὡς ἐκατέρω προσήκει.

33. εἴ περτινέτ ad πράττοντες.

34. τὴν ὑπ' Ἀρετῆς Ἡρακλέους παιδευσιν. Plat. Po-
litic. 291 d. τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν δυναστείαν. Bernh. Synt. 268. —
σοὶ δ' οὖν ἄξιον. Particulae conclusionem cum oppositione
indificant, quod cum ironia fit Plat. Apol. init. Alibi a libris ad
frequentius γ' οὖν aberrat est. Bornem. Anab. I, 2, 12. Reisig.
Enarr. Oed. Col. CLXXV. Strang. Obs. Isocr. I. c. XXXV. Non-
nunquam, id quod in verborum cohaerentia nitum est, *verumtamen*,
et tamen, nihilominus significant. Held. Plutarch. Aem. P. p. 155.

CAPUT II.

Αισθόμενος δὲ ποτε Λαμπροκλέα, τὸν πρεδβύτατον υἱὸν ἱαντοῦ, πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ, οἷσθ' ἄ τις ἀνδριόπους ἀχαρίστους καλουμένους; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανίσκος. Καταμεμάθηκας οὖν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; Ἐγωγε, ἔφη· τοὺς γὰρ εὖ παθόντας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδώσιν, ἀχαρίστους καλοῦσιν. Οὐκοῦν δοκοῦσί σοι ἐν τοῖς ἀδίκους καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαρίστους; Ἐμοιγε, ἔφη. Ἦδη δὲ ποτε; ἐπέφω, εἰ ἔρα, ὥσπερ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἄδικον εἶναι δοκεῖ, τοὺς δὲ πολεμίους δίκαιον, καὶ τὸ ἀχαρίστην πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἄδικόν ἐστι, πρὸς δὲ τοὺς πολε-

CAP. II. Socrates Lamproctem filium suum matri iratum placat et pietatis causas docet. Praeter hunc, qui erat natu maximus, habuit, ex Xantippe an ex Myrtone, quam quidam alteram Socratis uxorem fuisse contendunt, incertum, Sophroniscum et Menexenum, qui aliis dicitur Menedemus.

1. τοὺς τί ποιοῦντας — ἀποκαλοῦσιν; Graeci, quas ingenii eorum erat alacritas, poterant interrogationes duas una complecti; ut §. 3. τίνας ὑπὸ τίνων εὐροίμεν ἂν μέλλονα εὐέργειη-μένους; vel pronomine interrogativo ita uti, ut aptum esset ex participio, ut h. l. Sympos. VIII, 36 τῷ ποτέρως παιδί φιληθέντι μᾶλλον ἂν τις πιστεύσειεν; pariter atque ex nomine, ut Plat. Euthyphr. 7 b. ἔχθραν ἢ περὶ τίνων διαφορὰ ποιεῖ; Xen. Anab. III, 1, 14 τὸν ἐκ πόλεως πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; vel ex coniunctione, ut I, 4, 14 δταν τί ποιήσωσι, νομεῖς αὐτοὺς σοῦ φροντίζειν; Plat. Gorg. 448 c. ἐπειδὴ τίνος τέχνης ἐπιστήμων ἐστί, τίνα ἂν καλοῦντες αὐτὸν ὀρθῶς καλοῦμεν; ubi utraque enuntiatio interrogative effertur. Alcib. I. c. 7. ἐπειδὴ περὶ τίνος Ἀθηναῖοι διαποιοῦνται βουλευέσθαι, ἀνίστασαι συμβουλευέσθων; et 8. δταν οὖν περὶ τίνος βουλευώνται; quod Buttmannus interpretatur τί οὖν ἐστὶ περὶ οὗ δταν βουλευώνται. Atque eodem denique modo relativa et exclamationes tractare poterant. Plat. Sympos. 195 a: ἰδὼν διελθεῖν, οἷος οἶων αἴτιος ὢν τυγχάνει. De hac libertate enuntiationes etiam aliunde pendentes; h. e. finales, temporales, conditionales et relativas interrogative efferendi v. Krüger. Annot. Dem. Phil. I. p. 23 sq., ubi nostri loci verba sic solvuntur: αἶ ἂν τί ποιῶσι, τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; Matth. 567. 630. 1. Similiter Cic. pr. M. Tullio p. 69. éd. Beier. Quam ob causam? quid ut proficerent? Liv. XXX, 42. Miserabilior oratio fuit commemorantium, ex quantis opibus quo recidissent Carthaginien- sium opes. XL, 13 ut quibus aliis deinde sacris contaminatam omnis scelere mentem expiarem? Plaut. Poenul. V, 3, 47. Haecine sunt meae filiae? Quantae et quantillis iam sunt factae! Heindorf. Horat. Sat. p. 315. — τὸ ὄνομα τοῦτο, h. e. ἀχαρίστους. Matth. 420. n. 2. b. Stallbaum. Plat. Sympos. 212 b.

2. καὶ τὸ ἀχαρίστην. Editores ex Stephano οὕτω anteponunt. Sed v. IV, 4, 7. ὥσπερ σύ, καὶ ἐγώ. Omittitur autem οὕτως ibi potissimum, ubi ὥσπερ in posteriore enuntiati membro est. Cyrop. I, 6, 3. V, 2, 12. v. ad III, 10, 11. — ὅφ' οἷ — ἀπο-

πάντα ποιῶντες, ὅπως ἂν οἱ παῖδες αὐτοῖς γένοιτο ὡς δυνα-
τὸν βέλτιστοι. Πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος ἔφη· Ἀλλὰ τοι εἰ καὶ
πάντα ταῦτα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδεὶς
ἂν δύναιτο αὐτῆς ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. Καὶ ὁ Σωκρά-
της, Πότερα δὲ οἶε, ἔφη, θηρίον ἀγριότητα δυσφορωτέραν
εἶναι ἢ μητρός; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, τῆς μητρός, τῆς γε τοι-
αύτης. Ἦδη πῶποτε οὖν ἢ δακοῦσα κακὸν τί σοι ἔδωκεν ἢ
ἐλακτίσασα, οἷα ὑπὸ θηρίων ἤδη πολλοὶ ἔπαθον; Ἀλλὰ νῆ Διᾶ,
ἔφη, λέγει, ἡ οὐκ ἂν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ βούλαιοτο ἀκοῦσαι.

7. εἰ — πεποίηκε, οὐδεὶς ἂν δύναιτο. 5, 4 εἰ γε ταῦτα
τοιαυτά ἐστι, καλῶς ἂν ἔχοι ἐξετάζειν. III, 6, 14. IV, 2, 31. εἰ μὴδὲ
ταῦτα οἶδα, καὶ τῶν ἀνδραπόδων γαυλότερος ἂν εἴην. Res cum
conditione prolata ubi in re vera posita est aut vere fit, indica-
tivo utuntur; sed ubi in cogitatione sita est, optativo. Plat. Apol.
25a. πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἰς μὲν
μόνος αὐτοὺς διαρθεῖται, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελούσιν. 37c. πολλὴ μέν
ἂν με φιλοφροσύνη ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι. quod Socrates,
quasi illud verum sit, ex accusatorum mente ironice dicit. En-
gelh. Plat. Lach. p. 54. εἰ τις καοτερεῖ ἀναλίσκων ἀργύριον φρονί-
μως, τοῦτον ἀνδρεῖον καλοῖς ἂν; ubi illud tanquam verum propo-
nitur, non item quae statim sequuntur εἰ τις λατρός ὢν μὴ κάμ-
πτοιο, quia hoc in cogitatione sola repositum est. Herbst. Sym-
pos. IV, 10. V. ad III, 5, 8, 6, 14. Heindorf. Horat. Sat. II, 3, 154.
— τῆς μητρός. Articulum addit Lamprocles, quia quae huc
usque disputat pater, ad Xanthippen referri bene intelligit, et,
qui ipsius est animus commotior, de hac tantum cogitat; quapropter
dixit πεποίηκε non addito ἢ μήτηρ. Ceterum Xanthippes patroci-
nium suscepit Chr. Theoph. Schuch Ladenburgensis Diar. Darmstad.
1830. 113. — πῶποτε, noch jemals, quod usum habet in enuntia-
tis negativis (Buttm. p. 433), neque in interrogationibus, quippe
negationem aliquam continentibus, (IV, 2, 24. 4, 11. Hell. III, 5, 14
πῶς οὖν οὐκ εἰκός, νῦν ὑμᾶς πολὺ ἤδη μεγίστους τῶν πῶποτε γε-
νέσθαι;) infrequens est, et post coniunctiones, maxime post con-
ditionales (Cyrop. VI, 4, 5. Anab. V, 4, 6. Aristoph. Acharn. 405.
Ran. 147.) et pronomina (Plat. Apol. 19 d.) nescio an non sit
omnino damnandum. V. Bornem. ad IV, 2, 24. — δακοῦσα, ita
ut te momorderit, fere i. q. ἔδακε καὶ — ἔδωκε; δάχνουσα, ut te
morderet. Buttm. 144. n. 7. cf. III, 6, 2. Cyrop. I, 4, 13 καλῶς
ἐποίησας προειπών, h. e. καλῶς ἐποίησας, ὅτι προεῖπες, bene fecisti,
quod praedixisti. III, 1, 1. ἐννοήσας, ὅτι ἀδικολὴ καὶ τὸν δασμὸν
λιπὼν καὶ τὸ στράτευμα οὐ πέμπων. Soph. El. 47. ἀγγέλλε δ' ὅρα
προσιδέεις, addendo iururando; προσθίς foret addito, v. Her-
mann. Graser. Advers. Plat. p. 68 sq.

8. ἐπὶ τῷ βίῳ παντί, für sein ganzes Leben. ἐπὶ pretium
vel conditionem indicat, Cyrop. III, 1, 43. ἐπὶ πόσῳ ἂν ἐθέλοις;
Matth. 585. — αὐτὴν etiam ad εἶπα pertinet, quamquam rariore
structura. §. sq. ἀλλήλους τὰ ἑαυτὰ λέγειν. 3, 8 εὐ λέγειν τὸν εὐ
λέγοντα. Hom. Odys. XVIII, 15 δαίμονι, οὔτε τί σε ῥέζω κακὸν
οὐδ' ἀγορεύω. Matth. 416. — εἶπα, forma rarior (Buttm. II. 433.),
aeque rara εἶπον imperativi III, 6, 3; nec minus rara εἶπας et du-
bia Anab. II, 5, 23. V, 8, 10; rara et quibusdam dubia εἶπαν Sym-
pos. III, 2. IV, 56. Hellen. III, 5, 24. IV, 1, 31. ubi v. Schneider.

Σὺ δὲ πόσα, ἔφη ὁ Σωκράτης, οἷε ταύτη δυσάρεκτα καὶ τῇ φωνῇ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκ παιδίου δυσκολαίνων καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς πρῶγματα παρασχεῖν, πόσα δὲ λυπῆσαι κάμων; Ἀλλ' οὐδεπώποτε αὐτήν, ἔφη, οὐτ' εἶπα οὐτ' ἐποίησα οὐδέν, ἐφ' ᾧ ᾗσχύνθῃ. Τί δ' οἷε, ἔφη, χαλεπώτερον εἶναι σοι ἀκούειν ὧν αὐτὴ λέγει ἢ τοῖς ὑποκριταῖς, ὅταν ἐν ταῖς τραγωδίαις ἀλλήλους τὰ ἴσχατα λέγωσιν; Ἀλλ' οἶμαι, ἐπειδὴ οὐκ οἶονται τῶν λεγόντων οὔτε τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν, ἵνα ζημιώσῃ, οὔτε τὸν ἀπειλοῦντα ἀπειλεῖν, ἵνα κακὸν τι ποιήσῃ, ῥαδίως φέρουσι. Σὺ δ' εὖ εἰδώς, ὥς ὃ τι λέγει σοι ἡ μήτηρ, οὐ μόνον οὐδὲν κακὸν νοοῦσα λέγει, ἀλλὰ καὶ βουλομένη σοι ἀγαθὰ εἶναι ὅσα οὐδενὶ ἄλλῳ, χαλεπαίνεις; ἢ νομίζεις κακόνουν τὴν μητέρα σοι εἶναι; Οὐ δῆτα, ἔφη, τοῦτό γε οὐκ οἶομαι. Καὶ ὁ Σωκράτης, 10 Οὐκοῦν, ἔφη, σὺ ταύτην, εὖνουν τέ σοι οὖσαν καὶ ἐπιμελομένην ὥς μάλιστα δύναται κάμνοντος, ὅπως ὑγιαίνῃς τε καὶ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεὲς ἔσῃ, καὶ πρὸς τούτοις πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ ὑπὲρ σοῦ καὶ εὐχὰς ἀποδιδούσαν, χαλεπὴν εἶναι φῆς; ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν μητέρα, τὰγαθὰ σε σὺ δύνασθαι φέρειν. εἰπέ 11 δέ μοι, ἔφη, πότερον ἄλλον τινὰ οἷε δεῖν θεραπεύειν ἢ παρῆκεύασαι μηδενὶ ἀνθρώπων πειρᾶσθαι ἀρέσκειν, μηδ' ἐπεσθαι, μηδὲ πείθεσθαι μήτε στρατηγῶ μήτε ἄλλῳ ἄρχοντι; Ναὶ μὰ Δία ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῶν 12 γέμωνι βούλει σὺ ἀρέσκειν, ἵνα σοι καὶ πῦρ ἐναυή, ὅταν τοῦτου δέῃ, καὶ ἀγαθοῦ τέ σοι γίγνηται συλλήπτωρ, καὶ ἂν τι σφαλόμενος τύχῃς, εὐνοϊκῶς ἐγγύθεν βοηθῇ σοι; Ἐγωγε, ἔφη. Τί δέ; συνοδοιπόρον ἢ σύμπλουν, ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ ἐντυγχάνεις, οὐδὲν ἂν σοι διαφέροι φίλον ἢ ἐχθρὸν γενέσθαι, ἢ καὶ τῆς παρὰ τούτων εὐνοίας οἷε δεῖν ἐπιμελεῖσθαι; Ἐγωγε, ἔφη. Εἶτα τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι παρῆκεύασαι, τὴν δὲ μητέρα 13 τὴν πάντων μάλιστα σε φιλοῦσαν οὐκ οἷε δεῖν θεραπεύειν; οὐκ οἶσθα, ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς

VII, 4, 4. Neque vero denique optativi, participii et praeter εἰπον reliquarum formarum imperativi apud Demosthenem desunt exempla. Butt. s. v. Matth. p. 182. 246. frequentissimum εἵπατε, ut Anab. II, 1, 21. — ᾗσχύνθῃ. Cur non ἂν αἰσχυνθείη? Matth. 507.

10. ὅπως, v. ad 1, 19. — πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ non est: multa diis voventem bona, sed a diis precantem. quod est Cyrop. I, 6, 5 αἰτεῖσθαι τὰγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν. V. ad I, 3, 2.

ἐπιμελείται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ τοὺς ἐν πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδύοντας, ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τοῦτε δίκην τε ἐπιτίθῃσι καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἔῃ ἄρχειν τοῦτον, ὥς οὔτε ἂν τα ἱερὰ εὐσεβῶς θνύμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τοῦτου θύοντος, οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν τοῦτου πράξαντος; καὶ νῆ *Αἶα* ἐὰν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμήῃ, καὶ τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς 14 τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις. Σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἂν σωφρονῇς, τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς μητρός, μὴ σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἁχάριστον εἶναι οὐκ ἐθέλωσιν εἰ ποιεῖν· τοὺς δὲ ἀνθρώπους αὖ φυλάξῃ, μὴ σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελοῦντα πάντες ἀτιμώσωσιν, κἄτα ἐν ἐρημίᾳ φίλων ἀναφανῇς. εἰ γὰρ σε ὑπο-

13. ἐὰν δέ τις — *θεραπεύῃ*. Lege Solonis qui parentes non alerent, infamia notabantur, et quam dicebant *γραφὴ κακώσεως γονέων* contra omnes dabatur, qui quocunque modo parentibus sive viventibus sive mortuis iusta non praestitissent. — *ἀρχεῖν*, archontem esse, ut I, 1, 18 *βουλευεῖν*, senatorem esse. Archontum vel eorum, qui archontes creari vellent, examen in foro institutum, *δοκιμασία*, maxime quaerebat de pietate erga parentes, atque adeo si quis impietatis convictus in forum aliumve infamibus istis hominibus interdictum locum prodiisset, in carcerem coniciebatur. Debebant autem Athenis quicumque munus publicum appeterent, de genere, aetate et vita ante acta publice tentandos se praeberere. V. III, 5, 20. De Rep. Athen. III, 4. — ὥς — *θνύμενα* — *πράξαντος*. Ad frequentiore genitivi usum revertitur. Demosth. de f. leg. p. 438. *προεβέβηας πέμπειν*, ὥς ἐπιβουλευομένης μὲν ὑπὸ Φιλίππου τῆς Ἑλλάδος, ὑμῖν δὲ *προσῆκον προορᾷν πάντα*. Plat. Cjn. 604h. *καλλίστον μὴ ἀγανακτεῖν*, ὥς οὔτε δῆλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῶς φέροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἄξιον ὄν μεγάλης σπουδῆς. Bernh. Synt. 135. V. ad I, 2, 20.

14. *κἄτα*. Alii *εἰτα*, quod sine copula quum nonnunquam enuntiationem inferat (IV, 5, 3), rarius id fit mutato subiecto, v. Plat. Theaet. 148 b. *εἰ σε πρὸς δρόμον ἐπαινῶν μηδὲν ἔφη οὐτὶ δρομικῷ τῶν νέων ἐντυγχάνειν*, εἰτα *διαθέων τοῦ ἀκμάζοντος καὶ ταχίστου ἡτιθέης*, ἡτιόν τι ἂν οἶε ἀληθῆ τόνδ' ἐπαινέσαι; ubi vide quam levis sit subiecti mutatio. Cf. ad I, 1, 5. Stallbaum. Plat. Apol. 23 c. — *τοὺς γονεῖς*. Supra legebatur *γονέας*; IV, 4, 20, ubi bis *γονέας* legitur, libri modo hanc modo illam formam habent; III, 5, 19 *ἐππεῖς*. 7, 6 *γναφεῖς*, *σκυτεῖς*, *χαλκεῖς*. 10, 6 *δρομεῖς*, ut aliis de libris nunc taceam, quorum locus collectos videbis a Bornem. Anab. VII, 4, 22. Poppon. Anab. IV, 3, 3. Cyrop. I, 4, 1. Krüger. Anab. IV, 3, 20. Cf. Plat. Alcib. I. 120 e, ubi in omnibus codicibus est τοὺς βασιλεῖς. Nominum quidem in εὖς accusativus pluralis apud Atticos solutam habere solet formam, ut propter liberiore illam usum Xenophon iam ab antiquis interpretibus vituperatus sit, non mirum esse addentibus, si homo multum apud exteros et in bello versatus patrium sermonem haud purum servaret. Sed neque tragici, in melicis certe carminibus, eam contractionem spreverunt. Herm. Soph. Al. 283.

λάβοιεν πρὸς τοὺς γονεῖς ἀχάριστον εἶναι, οὐδὲς ἂν νομίσειεν εὖ σε ποιήσας χάριν ἀπολήψεσθαι.

CAPUT III.

Χαιρεφῶντα δέ ποτε καὶ Χαιρεκράτην, ἀδελφῶ μὲν ὄντε¹ ἀλλήλοιν, ἑαυτῷ δὲ γνωρίμῳ, αἰσθόμενος διαφορομένῳ, ἰδὼν τὸν Χαιρεκράτην, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαιρεκράτες, οὐ δῆπου καὶ σὺ εἰ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἳ χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφούς; καὶ ταῦτα τῶν μὲν ἀφρόνων ὄντων, τοῦ δὲ φρονίμου, καὶ τῶν μὲν βοηθείας δεομένων, τοῦ δὲ βοηθεῖν δυναμένου, καὶ πρὸς τούτοις τῶν μὲν πλεόνων ὑπαρχόντων, τοῦ δὲ ἐνός, θαυμαστὴν δὲ καὶ τοῦτο, εἴ τις τοὺς μὲν ἀδελφοὺς ζημίαν ἡγεῖται, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν κέκτηται, τοὺς δὲ πολίτας οὐχ ἡγεῖται ζημίαν, ὅτι οὐ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν δύναται λογίεσθαι, ὅτι κρεῖττον σὺν πολλοῖς οἰκοῦντα ἀσφαλῶς ἀρκοῦντα ἔχειν, ἢ μόνον διαιτῶμενον τὰ τῶν πολιτῶν ἐπικικιδένως πάντα κεκτῆσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀγνοοῦσι. καὶ οἰκέτας μὲν οἱ δυνάμενοι ὠνοῦνται, ἵνα συνεργὸς ἔχῃσι, καὶ φίλους κτῶνται, ὥς βοηθῶν δέουμένοι, τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους. καὶ μὴν πρὸς φιλίαν⁴ μέγα μὲν ὑπάρχει τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν φῦναι, μέγα δὲ τὸ ὁμοῦ τραφεῖναι· ἐπεὶ καὶ ταῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντροφῶν. πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τιμῶσι τε μᾶλλον τοὺς συναδέλφους ὄντας τῶν ἀναδέλφων καὶ ἦττον τούτοις ἐπιτίθενται. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μὲν,⁵

CAP. III. Fratres invicem sibi iratos placat et concordiam commendat Socrates.

1. *χρησιμώτερον* praedicatum est commune tanquam res quaedam propositum, quo significatur, quid, non qualia sint *χρήματα*, qua sententia τί vel *χρῆμα* addi potest. §. 5. ἀγαθὸν γὰρ ἀδελφός. 6, 21. 9, 1. ὡς χαλεπὸν ὁ βίος. III, 8, 6. κόφικος κοπροφόρος κἀλὸν — χρυσὴ ἀσπίς ἀσχερόν. 9, 6, 12, 3. Thiersch. Aristoph. Plut. 778. ὡς χαλεπὸν εἰσιν οἱ φίλοι. Buttm. 129. 4. Matth. 437. Rost. 100. 4. c. Vid. ad 7, 13. — ἀδελφούς. Pluralis genus significat, sequente singulari τοῦ φρονίμου al. cum quadam fratris, quem habebat Chaerecrates, significatione. Deinde in fine sequentis paragraphi ab singulari ad pluralem transitus est, qui, quum antecesserit εἰ τις — ἡγεῖται, nihil habet insoliti. v. ad 1, 2, 62. Matth. 303, 3. 434.

3. ὥσπερ — γιγνομένους, ὥσπερ εἰ γίγνοιτο. 6, 36. ὥσπερ οὐκ ἐπὶ σοὶ ὄν. Anab. III, 1, 14. ὥσπερ ἐξὸν ἡσυχίαν ἔχειν. cf. ad I, 2, 20. Buttm. 145. n. 5. Matth. 569. Rost. 131. 4.

ὦ Σώκρατες, μὴ μέγα εἴη τὸ διάφορον, ἴσως ἂν δέοι φέρειν τὸν ἀδελφὸν καὶ μὴ μικρῶν ἕνεκα φεύγειν· ἀγαθὸν γάρ, ὥςπερ καὶ σὺ λέγεις, ἀδελφός, ὦν ὅλον δεῖ· ὁπότε μέντοι παντὸς ἐνδέοι καὶ πᾶν τὸ ἐναντιώτατον εἶη, τί ἂν τις ἐπιχειροῖη τοῖς ἀδυνάτοις; Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Πότερα δέ, ὦ Χαιρέκρατες, οὐδενὶ ἀρέσαι δύναται Χαιρεφῶν, ὥςπερ οὐδὲ σοί, ἢ ἔστιν οἷς καὶ πᾶν ἀρέσκει; Αἰὰ τοῦτο γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἄξιόν ἐστιν ἑμὶ μαεῖν αὐτόν, ὅτι ἄλλοις μὲν ἀρέσκειν δύναται, ἔμοι δέ, ὅπου ἂν παρῇ, πανταχοῦ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέλειά ἐστιν. Ἄρ' οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥςπερ ἵππος τῷ ἀνεπιστήμονι μὲν, ἐγχειροῦντι δὲ χρῆσθαι ζημία ἐστίν, οὕτω καὶ ἀδελφός, ὅταν τις αὐτῷ μὴ ἐπιστάμενος ἐγχειρῇ χρῆσθαι, ζημία ἐστὶ; Πῶς δ' ἂν ἐγώ, ἔφη ὁ Χαιρεκράτης, ἀνεπιστήμων εἶην ἀδελφῷ χρῆσθαι, ἐπιστάμενός γε καὶ εὖ λέγειν τὸν εὖ λέγοντα καὶ εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιοῦντα; τὸν μέντοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ περῶμενον ἔμε ἀνῆλν οὐκ ἂν δυναίμην οὔτ' εὖ λέγειν οὔτ' εὖ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδέ πειράσομαι. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Θανμαστά γε λέγεις, ὦ Χαιρέκρατες, εἰ κύνα μὲν, εἰ σοὶ ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος καὶ τοὺς μὲν ποιμέντας ἡσπάζετο, σοὶ δὲ προσιόντι ἐχάλειπαιεν, ἀμελήσας ἂν τοῦ δορυλῆσθαι ἐπειρῶ εὖ ποιήσας πρᾶττειν αὐτόν, τὸν δὲ ἀδελφὸν φῆς μὲν μέγα ἂν ἀγαθὸν εἶναι,

5. ὁπότε μέντοι — ἀδυνάτοις; Haec universe expressa sunt, (ἐνδέοι enim et εἴη et τοῖς ἀδυνάτοις neutralia sunt), ut tamen fratris indoles respiciatur. Anab. V, 9, 31. ἑώρα πλείονος ἐνδέον. Demosth. Olynth. I. p. 14. v. 22. ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. Persona dativo additur, Anab. VII, 1, 41. πολλῶν ἐνέδει αὐτῶ.

6. ἀρέσκει dicitur de re certa. Vulgo ἀρέσκη. V. ad I, 4, 2. Herm. Soph. Ai. 1200.

8. ἀλλ' οὐδὲ πειράσομαι, quid? quod vel quin ne conabor quidem. Gradatio enim inest, quasi praecesserit οὐ μόνον οὐ; idem in enuntiatione alente sit per particulas ἀλλὰ καὶ. v. 6, 34. Matth. 613. Demosth. Mid. 24. ἄλλως δ' οὐ πονηρός, ἀλλὰ καὶ πάννυ χρηστός. Anab. I, 3, 3 οὗς (δαρεικοὺς) ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἑμοί, ἀλλ' οὐδὲ κατηδυπάθησα.

9. εἰ κύνα μὲν, εἰ — αὐτόν. Interdum adeo triplex est inventur. V. Stallbaum. et Engelh. Plat. Euthyphr. 10 c. supra I, 2, 36; Anab. III, 2, 35 quum alia similia tum similem αὐτός pronominis post nomen illati usum habes: quo de agitur ad I, 4, 18. Cic. pro I. Manil. XX, 59. Qui quum ex vobis quaereret, si in uno Cn. Pompeio omnia poneretis, si quid de eo factum esset, in quo spem essetis habituri, cepit magnum suae virtutis fructum. Sed quod post ἐπιτήδειος in plurimis libris legitur ὦν, id commendatione sua non caret. Cyrop. II, 3, 13 οὐ γὰρ ἔστι διδάσκαλος τούτων οὐδείς κρείστων ὦν τῆς ἀνάγκης. — ἀμελήσας τοῦ δο-

ὅττα πρὸς σέ οἶον δεῖ, ἐπίστασθαι δὲ ἑμολογῶν καὶ εὖ ποι-
εῖν καὶ εὖ λέγειν οὐκ ἐπιχειρεῖς μηχανᾶσθαι, ὅπως σοι ὡς
βέλτιστος ἔσται. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης, *Λίδοικα*, ἔφη, ὦ Σώ-10
κρατες, μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν, ὥστε Χαιρεφῶντα
ποιῆσαι πρὸς ἐμέ οἶον δεῖ. Καὶ μὴν οὐδέν γε ποικίλον, ἔφη
ὁ Σωκράτης, οὐδὲ καινὸν δεῖ ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μη-
χανᾶσθαι· οἷς δὲ καὶ σὺ ἐπίστασαι ἀπὸς οἶομαι ἂν αὐτόν
αἰὶόντα περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι σε. Οὐκ ἂν φθάνοις, ἔφη, λέ-11
γαν, εἴ τι ᾗσθησάι με φίλτρον ἐπιστάμενον, ὃ ἐγὼ εἰδὼς λέ-
λθθα ἑμαυτόν; *Λέγε* δὴ μοι, ἔφη, εἴ τινα τῶν γνωρίμων
βούλοιο κατεργάσασθαι, ὅποτε θύοι, καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον,

γέγισθαι sc. αὐτῷ, omīssa ira. Anab. V, 1, 15 οὗτος ἀμελήσας
τοῦ συλλαβεῖν πλοῖα ἀποδράς ᾤχετο. Cyrop. V, 5, 21.

10. *δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω*, v. ad I, 2, 7. Herm. Vig. p. 796 sq.
Matth. 516. n. 2. Rost. p. 691 sq. Amare Graecis id, quod per
negationem effectum est, potius non effectum negare quam affir-
mare effectum, deinde efficientiae significatione sublata et simplici
enuntiatione in bipartitae locum recepta eandem illam ex duplici
negatione existentem affirmationem adhibere docet Schneider. Plat.
Civ. 427 e. — οὐδέν γε ποικίλον, nihil varium subdolumque,
quod ambagibus facile deludat et difficilem habeat explicatum. *Hei-
derf.* Plat. Gorg. 491 e. Stallb. Symp. 182 b. 218 c. ubi verbo *ποι-
κίλιν* oppositum est *ἐλευθέρως εἰπεῖν*. v. ad II, 9, 6. 6, 21. —
οἶομαι, alii οἶμαι. Dicuntur a quibusdam hae formae promiscue
usurpari. Verum tamen is usus obtinet, ut οἶομαι sequente infi-
nitivo ponatur, οἶμαι directae orationi inseratur. Bremi Demosth.
Phil. I. c. 3. Unde veteres grammatici οἶμαι de rebus certis (ἐπὶ
ἑμολογουμένον), οἶομαι de ambiguis et dubitationi obnoxiiis (ἐπὶ
ἑμφύβολου) dici docuerunt. Bornem. Anab. V, 1, 4. Buttm. gr.
max. II. p. 195. Matth. I. p. 476. Plenae formae usus orationi,
curtatae sermoni aptior videtur Schaefero App. Dem. IV. p. 101;
pleniorē poni, ubi suam quis de aliqua re opinionem expressius
referre studeat, breviorē, ubi id minus curae sit, opinio est satis
probabilis Engelhardti Annot. Demosth. p. 23. Errare autem vi-
dentur ii, qui sequente infinitivo οἶμαι dici omnino posse negant.
Unde Reiskium in Demosthenis orationibus saepe correxerit Bek-
kerus. Vid. 2, 10. III, 9, 4. 14. 10, 10. IV, 2, 12. Benseler. Isocr.
Areopag. p. 75 sqq. At vero ne illis quidem locis haec brevior
forma neque usu suo, ut facile directae orationi inseri possit,
neque significatione sua modestae opinionis caret. IV, 2, 19 ᾗμην
nonnulli ediderunt pro meliore scriptura ᾗόμην. Latinorum *credo*
item mediae orationi insereri solitum non solum ironicum usum
habet, quae sententia Zumptii est gr. 777 sq. Obliquae orationi
medium interponi verbum regens exemplis demonstrat Beier. Cic.
Offic. I, 18. 59.

11. οὐκ ἂν φθάνοις λέγων; non ocīus dices? h. e. quin
statim dic. III, 11, 1 οὐκ ἂν φθάνοιτ' ἀκολουθοῦντες; statim me
sequimini. Herm. Vig. p. 764. Buttm. p. 443. Matth. 553. 2. Rost.
119. 3. b. Est interrogatio, quae non minus alacritatem quandam
animi et aviditatem sciendi exprimit, quam illa τί οὐκ ἔλεξας;
quin tu mihi dicis? h. e. quin statim dic; de qua v. ad III, 11, 15.

ἐποίησεν, ἀφαιμένῳ τούτου τράποιντο πρὸς τὸ διακωλύειν ἀλλήλων, ἢ εἰ τῷ πόδε θεία μοῖρα πεποιημένῳ πρὸς τὸ συνεργεῖν ἀλλήλοις ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιεν ἀλλήλων. οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη καὶ κακοδαίμονία τοῖς ἐπ' ὠφελείᾳ πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρησθαι; καὶ μὴν ἀδελφῷ γε, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ὃ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μέλλοντι ὠφελείᾳ ἀλλήλοις ἢ χεῖρέ τε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμῶ καὶ τᾶλλα [τε], ὅσα ἀδελφὰ ἔφρυσεν ἀνθρώποις. χεῖρες μὲν γάρ, εἰ δέοι αὐτὰς τὰ πλέον ὀργυαῖς διέχοντα ἕμᾳ ποιῆσαι, οὐκ ἂν δύναιτο· πόδες δὲ οὐδ' ἂν ἐπὶ τὰ ὀγυιὰν διέχοντα ἔλθοιεν ἕμᾳ· ὀφθαλμοὶ δέ, οἱ καὶ δοκοῦντες ἐπὶ πλείστον ἐξικνεῖσθαι, οὐδ' ἂν τῶν ἔτι ἐγγυτέρῳ ὄντων τὰ ἔμπροσθεν ἕμᾳ καὶ τὰ ὀπίσθεν ἰδεῖν δύναιτο· ἀδελφῷ δέ, φίλῳ ὄντι, καὶ πολὺ διεστῶτε πρᾶττετον ἕμᾳ καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ ἀλλήλοις.

CAPUT IV.

1 Ἦκουσα δὲ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ φίλων διαλεγομένου, ἔξ ὧν ἔμοιγε ἰδόκει μάλιστα' ἂν τις ὠφελείῳ πρὸς φίλων κτῆσιν τε καὶ χρεῖαν. τοῦτο μὲν γὰρ δὴ πολλῶν ἔφη ἀκούειν, ὥς πάντων κτημάτων κράτιστον ἂν εἴη φίλος σαφῆς καὶ ἀγα-

Neque multo tutius est ταῖν. Cf. Bernhardy Synt. 429sq. Dindorf. Isocr. Panegy. I. c. Schneider. Plat. Civ. 410 e. Schoemann. Isae. p. 345. Quamquam cf. Andocid. Myster. 144. Bekk. ταῖν χειρῶν ταῖν ἔμμαντοῦ. Idem de adiectivis valere docet hic ipse locus. Matth. 436. Idem denique testis est liberioris usus generum et numerorum; sequitur enim ας. Matth. 301. Buttm. 129. 7.

19. οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη ineptum ac nimis nudum initium sermonis esse atque οὖν addendum fuisse visum est quibusdam. Sed de particula v. Matth. 514. Buttm. 130. 13. de orationis conformatione Schneiderus comparavit Cyrop. I, 4, 13. 28. III, 1, 43. IV, 4, 5. VII, 5, 25. Adde Herbst. Sympos. III, 9. cf. infra III, 11, 1. — καὶ τᾶλλα τε si recte habet, est: et reliqua etiam. V. ad IV, 2, 28. Alii καὶ τᾶλλα γε. — ὀφθαλμοὶ δὲ οἱ, cf. 6, 18. πόλεις αἱ τῶν τε καλῶν μάλιστα ἐπιμελόμεναι καὶ τὰ αἰσχροῦ ἥκιστα προσέμεναι κτέ.

CAP. IV. Agitur de amicitiae pretio. Comparasse iuvabit Laelii Tulliani capita potissimum 15. et 17.

1. κράτιστον ἂν εἴη. Possis intelligere εἰ τις εἴη. V. ad I, 3, 15. II, 6, 13. Cf. II, 6, 29 μὴ ἀποκρύπτου με, οἷς ἂν βούλοιο φίλος γενέσθαι, sc. εἰ τίσι βούλοιο. III, 4, 7. Similia de participiis valent. II, 10, 6. σκοπεῖν, ὃ τι ἂν λέγων ὠφελοῖται, h. e. εἰ τι λέγοι. III, 11, 10. Born. Anab. II, 4, 26. Ib. IV, 1, 26 est ἰδόκει ἔρωτῶν, εἰ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἰδέοι ἂν γενέσθαι, h. e. si res vel occasio ferret. Sed saepe etiam, ubi hypothetica enuntiatio sequitur nulla, non opus esse cogitatione addatur, facile tibi apparebit, ubi, quod iam alias suasi, hanc quoque dictionem in rectam tibi converteris. Anab. I, 9, 23 περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν

θύς· ἐπιμελουμένους δὲ παντὸς μᾶλλον ὁρᾷν ἔφη τοὺς πολ-
 λούς· ἢ φίλων κτήσεως. καὶ γὰρ οἰκίας καὶ ἄγρους καὶ ἀνδρά-
 ποδα καὶ βοσκήματα καὶ σκευὴ κτωμένους τε ἐπιμελῶς ὁρᾷν
 ἔφη καὶ τὰ ὄντι σώζειν πειρωμένους, φίλον δέ, ὃ μέγιστον
 ἀγαθὸν εἶναι φασιν, ὁρᾷν ἔφη τοὺς πολλοὺς οὕτε ὅπως κτή-
 σονται φροντίζοντας, οὕτε ὅπως οἱ ὄντες ἑαυτοῖς σώζονται.
 ἀλλὰ καὶ καμνόντων φίλων τε καὶ οἰκετῶν ὁρᾷν τινὰς ἔφη
 τοῖς μὲν οἰκέταις καὶ ἱατροῦς εἰσάγοντας καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς
 ὑγίειαν ἐπιμελῶς παρασκευάζοντας, τῶν δὲ φίλων ὀλιγωροῦν-
 τας, ἀποθανόντων τε ἀμφοτέρων ἐπὶ μὲν τοῖς οἰκέταις ἄχθο-
 μένους καὶ ζημίαν ἡγουμένους, ἐπὶ δὲ τοῖς φίλοις οὐδὲν ὀλο-
 μένους ἐλαττοῦσθαι, καὶ τῶν μὲν ἄλλων κτημάτων οὐδὲν ἑῶν-
 τας ἀθεράπευτον οὐδ' ἀνεπίσκεπτον, τῶν δὲ φίλων ἐπιμελείας
 δεομένων ἀμελοῦντας. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ὁρᾷν ἔφη τοὺς πολ-
 λούς τῶν μὲν ἄλλων κτημάτων καὶ πάνυ πολλῶν αὐτοῖς ὄν-
 των τὸ πλῆθος εἰδότας, τῶν δὲ φίλων ὀλίγων ὄντων οὐ μό-
 τον τὸ πλῆθος ἄγνοοῦντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς πυνθανομένοις
 τοῦτο καταλέγειν ἐγγειρήσαντας, οὓς ἐν τοῖς φίλοις ἔθεσαν,
 πάλιν τούτους ἀνατίθεσθαι· τοσοῦτον αὐτοὺς τῶν φίλων

ἔφασαν, ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναίτο τούτοις πᾶσι κο-
 σμηθῆναι. II, 1, 10 ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθά-
 νοιεν ἢ τὰ ὅπλα παραδοίησαν, ubi omīssa particula omnem per-
 vertes sententiam.

2. φίλον, ὃ — ἀγαθὸν εἶναι φασιν. Non minus apud
 Graecos quam apud Romanos pronomina ex substantivo praedi-
 cati apta inveniuntur. Quamquam illorum etiam liberior usus est
 quam horum. Plat. Phaedr. 245 c. τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ γενέσεως·
 Cic. Tusc. I, 22, 53. hic fons, hoc principium esse movendi. Vi-
 detur autem a pronomine eius genus substantivi ascisci, in quo
 maior vis est: id quod et hic locus, cum §. 7. κτῆμα, ὃ καλεῖται
 φίλος comparatus, comprobatur. V. I, 2, 42. III, 11, 6 ὃ τι ἂν ἐγ-
 ταῦθα ἐμπέσῃ, τούτῳ τροφὴ χρώνται. ubi cur non sit ταύτη scrip-
 tum, facile est ad intelligendum. Vid. Bornem. Anab. I, 3, 18.
 ubi quod VII, 7, 31 legitur γὺν καὶ τοῦτο κίνδυνος, non difficiliore
 est explicatione. De Graecis v. Matth. 440. 8. Rost. 99. n. 10.,
 de Romanis Zumpt. 372. de Caesare Held. B. C. III, 29. cuius in
 scriptis quod pronomen relativum dicitur substantivum tanquam
 praedicatum cum praecedente aliquo substantivo ita coniungere,
 ut, ubi verbum esse sequatur, pronomen ex praedicato aptum sit,
 ubi verbum appellari vel similia sequantur, praecedentis substan-
 tivi genus asciscat: is usus Iulianus quodammodo ad utriusque
 linguae scriptores omnes pertinet: id quod etiam nostrorum Com-
 mentariorum loci demonstrant. — οὕτε ὅπως οἱ ὄντες κτέ.
 Quid in fine additum exspectabas? V. ad I, 6, 8. De diversitate
 constructionis post ὅπως v. ad II, 1, 19.

4. ἀνατίθεσθαι. Quid exspectabas? Antecedens partici-
 pium ἐγγειρήσαντας, si incepissent, in causam videtur fuisse, ut scri-

σφροντίζειν. καίτοι πρὸς ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων πυραβαλλόμενος φίλος ἀγαθὸς οὐκ ἂν πολλῶν κρείττων φανείη; ποῖος γὰρ ἵππος ἢ ποῖον ζεύγος οὕτω χρήσιμον, ὥσπερ ὁ χρηστὸς φίλος; ποῖον δὲ ἀνδράποδον οὕτως εὖνουν καὶ παραμόνιμον; ὃ ἢ ποῖον ἄλλο κτῆμα οὕτω ἀγχορηστον; ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλείπον τῷ φίλῳ καὶ τῆς τῶν ἰδίων κατασκευῆς καὶ τῶν κοινῶν πράξεως· καὶ ἂν τέ τινα εὖ ποιῆσαι δέη, συνεπισχύει, ἂν τέ τις φόβος ταράττη, συμβοηθεῖ, τὰ μὲν συνανάλισκων, τὰ δὲ συμπράττων, καὶ τὰ μὲν συμπειθῶν, τὰ δὲ βιαζόμενος, καὶ εὖ μὲν πρᾶττοντας πλεῖστα εὐφραίνων, σφαλλομένους δὲ πλεῖστα ἑπανορθῶν. ἃ δὲ αἶ τε χεῖρες ἐκάστω ὑπηρετοῦσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ προορῶσι καὶ τὰ ὦτα προακούουσι καὶ οἱ πόδες διανύτουνσι, τούτων φίλος εὐεργετῶν οὐδενὸς λείπεται· πολλάκις δὲ ἂν πρὸ αὐτοῦ τις οὐκ ἐξεργάσατο ἢ οὐκ εἶδεν ἢ οὐκ ἤκουσεν ἢ οὐ διήγησε, ταῦτα ὁ φίλος πρὸ τοῦ φίλου ἐξήρκεσεν. ἀλλ' ὅμως ἔνιοι δένδρα μὲν περὶ ὧνται θεραπεύειν τοῦ καρποῦ ἔνεκεν, τοῦ δὲ παμπορωτάτου κτήματος, ὃ καλεῖται φίλος, ἀργῶς καὶ ἀναιμῶς οἱ πλεῖστοι ἐπιμέλονται.

ptor ab incepta oratione deflecteret. — πάλιν ex abundanti additum, ut III, 5, 7. Hell. V, 4, 63.

5. πρὸς ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων, h. e. πρὸς ποῖον τῶν ἄλλων κτημάτων.

6. καὶ τῶν κοινῶν πράξεως. Librorum scripturam καὶ τῶν κοινῶν πράξεων Schneiderus correxit καὶ τῆς τῶν κοινῶν πράξεως. Sed L. Dindorfium sequutus τῆς omisi. Similia disputata sunt ad I, 2, 19. III, 6, 8. 11, 5.

7. τὰ ὦτα προακούουσι. Quum docuerit Porsonus Add. ad Eurip. Hec. 1149, veteres Atticos nisi ubi de animantibus sermo sit, verbum plurale neutris pluralibus non adiungere: hoc ita debuisse dici demonstrat Hermannus Vig. 713. 739, ibi eos id facere, quum in mente habeant nomen, quod non sit generis neutrius. Idem tamen ad Soph. El. 430. omnino de veritate istius regulae dubitat. Certe apud unum Xenophontem haud pauca reperiuntur exempla; contra quam volunt grammatici constituta. Cf. IV, 3, 12. Poppo Cyrop. II, 2, 2. Anab. I, 2, 23. Thueyd. I. 1. p. 97. Krüger. Commentt. Thueyd. p. 246. Anab. I, 7, 20. Matth. 300. Buttm. 129. 1. Rost. 100. 4. Memorabilis locus est 2, 4, ubi quod est τέχνα γένοιτο, in duobus codicibus minus bonis correctum est γένοιτο; cf. Plat. Lach. 179 c. καὶ ἡμῖν τὰ μειράκια παρ᾿ αὐτοῖς. Nostro loco concinnitas orationis pluralem postulare videtur. Mihi quidem ubi pluralis numeri et singularum, quas indicat, rerum notionem attineret urgere ac diserte exprimere, nunquam sprevisse videntur Attici in eiusmodi dictionibus pluralem numerum. Vide disputantem contra Bekkeri inconstantiam Schneiderum Plat. Civ. 353 b. Arrianeos locos compositos habemus ab Ellendtio Quaeest. Arriau. p. 13. sq., qui hoc sibi videtur obser-

CAPUT V.

Ἦκουσα δὲ ποτε καὶ ἄλλον αὐτοῦ λόγον, ὃς ἐδόκει μοι
προτρέπειν τὸν ἀκούοντα ἐξετάζειν ἑαυτόν, ὁπόσον τοῖς φί-
λοις ἄξιος εἴη. Ἰδὼν γάρ τινα τῶν ξυνόντων ἀμελοῦντα φίλον
πενία πιεζομένου ἤρετο Ἀντισθένη ἐναντίον τοῦ ἀμελοῦντος
αὐτοῦ καὶ ἄλλων πολλῶν, Ἄρα, ἔφη, ὦ Ἀντισθένης, εἰσὶ τι-
νες ἄξιοι φίλων, ὥσπερ οἰκετῶν; τῶν γὰρ οἰκετῶν ὁ μὲν που
δύο μναῖν ἄξιος ἐστίν, ὁ δὲ οὐδ' ἡμιμναίου, ὁ δὲ πέντε μνῶν,
ὁ δὲ καὶ δέκα· Νίκλας δὲ ὁ Νικηράτου λέγεται ἐπιστάτην εἰς
τὰργύρια πρῆσθαι ταλάντου. σκοποῦμαι δὴ τοῦτο, ἔφη, εἰ

vasse, pluralem neutrius articuli, ubi circumscriptioni inserviat, nusquam ab Arriano cum verbo plurali constructum esse, ut I, 7, 10 τὰ τῆς ἱππομαχίας ἐξηγγέλθη. — ἀ δέ — οὐδενὸς λείπεται, quae manus cuique ministrant etc., eorum nulla parte amicis beneficentia superatur. 6, 5. ἐλλείπεσθαι εὐ ποιῶν. Matth. 554. — ἐξήρασε. Repete participia verborum praecedentium. Hier. VII, 12 πῶς ἂν τίς ποτε ἐξαρκέσειε τύραννος χρήματα ἐκίγων, ὅσους ἀφelleto; Cyrop. IV, 5, 44 οὔτε ἐγὼ ἀρκέσω πράττων τι πρὸ ὑμῶν, ὃ τι ἂν δέη, οὔτε ὑμεῖς πρὸ ἡμῶν. Valcken. Eurip. Hippol. 278. — δένδρα μὲν, v. ad I, 6, 11. — ἐπιμέλονται. Supra §. 1. ἐπιμελουμένους, ubi alii ἐπιμελουμένους habent. Alteram formam ἐπιμελεῖσθαι licet Attistae improbent, utriusque tamen formae promiscue usurpatae apud Xenophontem ubique occurrunt exempla.

CAP. V. Docet Socrates, explorare se quemque, quanti ab amicis aestimari possit, et ut magni aestimetur, elaborare debere.

1. *Antisthenes*, celeberrimus Socratis discipulus, qui Cynico-
rum sectam condidit, homo acutus magis quam eruditus iudice
Cicerone Att. XII, 37. *Herbst*. — τοῦ ἀμελοῦντος αὐτοῦ. Vul-
garis ordo est αὐτοῦ τοῦ ἀμελοῦντος. Cf. IV, 6, 14 καὶ τοῖς ἀντι-
λέγουσιν αὐτοῖς φανερόν ἐγγίνεται τῆληθές. III, 1, 9 unus codex ha-
bet ὥστε ἡμῶς ἂν αὐτοῦς, ceteri ὥστε αὐτοῦς ἂν ἡμῶς. qua in re
melioribus codicibus obsequendum esse censet Bornemannus cum
Schaefero App. Dem. I. 347. 386, esse tamen id pronomen, quod
sensus ut erigatur postulet, voce acuendum.

2. τὰργύρια, alii τὰργυρεῖα vel τὰργύρεα hic et III, 6, 12.
ἀργύρια credas esse i. q. ἀργυρεῖα, argentifodinas. Ea est etiam
lectio codicum De Vectig. IV, 1. ac saepius, nisi quod §. 5. scri-
bendum videtur ἐν δὲ τοῖς ἀργυρεοῖς ἔργοις, ut Demosth. Mid. 568,
18. De rebus Cherson. 100, 27. Philipp. IV. 135, 22 Schaefer. —
σκοποῦμαι δὴ. Huic codicum lectioni quum verba Antisthenis
parum congruere viderentur, correxerunt quidam σκοποῦμαι, posito
post ἀξίαι signo interrogandi. Sed quum interrogatio supra posita
verbis aliquibus sit interrupta, hic obliqua oratione excipitur vel
repetitur: quae ritur igitur, fere ut 6, 16 μέλει μοι. Ac. quod Anti-
sthenes respondet Ναὶ μὰ Δία, id apparet hauc habere sententiam:
εἰσὶ καὶ τῶν φίλων ἀξίαι. Σκοπεῖσθαι non est h. l. dubitare, sed
perpendere, quaerere: qua quidem significatio eundem fere cum
activo habet usum, nisi quod in activo relatio ad obiectum (per-
lustrare; observare), in medio interni cuiusdam status significatio
(reputare, considerare) inest. Krügerus Anab. V, 9, 22 ed. min.
comparat ἀπορεῖν et ἀπορεῖσθαι. Cf. ib. V, 2, 20 ἐσκόπουν, et

ἄρα, ὥσπερ τῶν οἰκετῶν, οὕτω καὶ τῶν φίλων εἰσὶν ἄξιοι.
 3 Ναὶ μὰ Δι' ἔφη ὁ Ἀντισθένης. ἐγὼ γοῦν βουλοίμην ἂν τὸν
 μὲν τινα φίλον μοι εἶναι μᾶλλον ἢ δύο μνᾶς, τὸν δ' οὐδ' ἂν
 ἡμιμναίον προτιμησαίμην, τὸν δὲ καὶ πρὸ δέκα μνῶν ἐλοίμην
 ἂν, τὸν δὲ πρὸ πάντων χρημάτων καὶ πόνων πριαίμην ἂν
 4 φίλον μοι εἶναι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴ γε ταῦτα τοι-
 αῦτά ἐστι, καλῶς ἂν ἔχοι ἐξετάζειν τινὰ ἑαυτὸν, πόσους ἄρα
 τυγχάνει τοῖς φίλοις ἄξιος ὢν, καὶ πειρᾶσθαι ὡς πλείστους
 ἄξιος εἶναι, ἵνα ἥττον αὐτὸν οἱ φίλοι προδιδῶσιν. ἐγὼ γάρ

οἶόν τ' εἶη — σκοποῦμενοι δ' αὐτοῖς ἔδοξε. Plat. Iach. 185 d. δεῖ
 τὴν σύμβουλον σκοπεῖν, ἄρα τεχνικός ἐστιν εἰς ἐκείνου θεωρεῖσθαι,
 οὐ ἔνεκα σκοποῦμενοι σκοποῦμεν.

3. ἐγὼ γοῦν. Reliqui cum codicibus habent ἐγὼ γ' οὖν, quod
 tuitus essem, si Socrates antea se pretium amicorum statuere
 certo indicavisset: nam ἐγὼ γε cum oppositione, οὖν cum consen-
 sus significatione dicitur; pertinetque οὖν ad totam sententiam,
 γὰρ ad unum, quod praecedit, vocabulum. Γοῦν particulae autem
 ea vis est, ut ea qui utitur, postquam in universum aliquam rem
 affirmavit, mox eam, ne nimium dixisse videatur, restringat vel
 ad singulare quiddam, veluti ad exemplum, referat. Eadem vo-
 ces restituendae Sympos. IV, 16. Schaeff. App. Dem. III. 125.
 Fritzs. Quaest. Luc. 161. Hermann. Luc. Conscr. Hyst. 156.
 Schneider. Plat. Civ. 335 e. — τὸν μὲν τινα, v. ad I, 1, 1. Anab.
 II, 3, 15 τὰς δὲ τινας, alias autem aliquas. III, 3, 19. V, 7, 16. Cy-
 rop. III, 2, 10. 12. Herbat. Sympos. II, 6. — τὸν δὲ πρὸ πάν-
 των χρημάτων — εἶναι. Lectio difficilior et propter πόνων
 et propter πρὸ. Nam quum pretium, quo quid emitur, solo geni-
 tivo exprimi soleat (Matth. 364.), πρὸ offensionem est. Verum quum
 πριασθαι h. l. eandem fere induat significationem, quam quae
 praecedunt verba μᾶλλον βούλεσθαι, προτιμᾶσθαι, αἰρεῖσθαι, ean-
 dem etiam structuram asciscere consentaneum est. Demosth. Ol. I.
 in. ἀντὶ πολλῶν χρημάτων αἰρεῖσθαι. Si πριαίμην mutandum cen-
 serem, legerem τιμησαίμην. Thucyd. VI, 10 μετὰ Σικελιωτῶν, οὓς
 πρὸ πολλῶν ἂν ἐτιμῆσαντο συμμαχοῦς γενέσθαι. Modo enim solus
 infinitivus sequitur, modo τό cum infinitivo, Cyrop. V, 3, 10,
 modo ὥστε, ib. III, 1, 36 λέξον μοι, πόσους ἂν πρίαιο, ὥστε τὴν
 γυναῖκα ἀπολαβεῖν. ubi quod sequitur καὶ τῆς ψυχῆς πριαίμην, fa-
 cere videtur ad πόνων h. l. defendendum, hac sententia: alius
 denique talis est, cuius ut amicitiam mihi conciliem, omnia bona,
 omnes labores profundam. Alii πόρων. Supra ex Epicharmo II,
 1, 20 τῶν πόνων πολοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάδ' οἱ θεοί. Cf. Plat.
 Phaed. 78 a. μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων. Sympos. 208 d.
 ὑπὲρ τούτου κινδύνους τε κινδυνεύειν ἐτοιμοὶ εἰσι πάντας — καὶ
 χρηματ' ἀναλλασκεῖν καὶ πόνους πονεῖν οὐδὲν ἄρσούν.

4. ἄξιος εἶναι. Debebat esse ἄξιον εἶναι. Putat illud Bor-
 nemannus ita posse excusari, ut dicas scriptorem in animo habuisse
 ἀναγκασθῆσθαι πειρᾶσθαι vel πειράσεται. Refertur autem nomi-
 nativus ad subiectum, quod latet in verbis καλῶς ἂν ἔχοι ἐξετά-
 ζειν, h. e. καλῶς ἂν ἐξετάζοι — καὶ πειρῶτο. Cf. Demosth. Philipp.
 III, 30, 4 b. Stallbaum. Plat. Apol. 23 a. Lobeck. Phrynich. 755 sq.
 Fritzs. Quaest. Luc. 102 sq. Ubicunque vero nominativus pro
 accusativo positus esse videatur, nominativum vel ad verbum ali-

τοι, ἔφη, πολλάκις ἀκούω τοῦ μὲν, ὅτι προῦδωκεν αὐτὸν φίλος ἀνὴρ, τοῦ δέ, ὅτι μὲν ἀνδ' ἑαυτοῦ μᾶλλον εἴλετο ἀνὴρ, ὃν ᾔετο φίλον εἶναι. τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπῶ, μή, ὥς περ ὅταν τις οἰκίτην ποτηρὸν πωλῇ καὶ ἀποδίδωται τοῦ εὐρόντος, οὕτως καὶ τὸν ποτηρὸν φίλον, ὅταν ἐξῇ τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας λαβεῖν, ἐπαγωγὸν ᾗ προδίδουσαι. τοὺς δὲ χρηστοὺς οὕτε οἰκίτας πάνυ τι πωλουμένους ὁρᾷ οὔτε φίλους προδιδόμενους.

CAPUT VI.

Ἐδόκει δέ μοι καὶ εἰς τὸ δοκιμάζειν φίλους, ὁποίους ἂν πᾶσθαι, φρενοῦν τοιαύδε λέγων· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, εἰ δεύμεθα φίλου ἀγαθοῦ, πῶς ἂν ἐπιχειροῦμεν

quod enuntiati secundarii unum cum nomine habens subiectum referri, vel ex verbo aliam habente relationem cogitatione aliud verbum idem habens cum nomine subiectum eximi debere docet Hermann. Diar. litt. Lips. 1829. p. 240 sqq.

5. τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπῶ, haec talia medians metuo, ut sit fere i. q. διὰ τὰ τοιαῦτα. Anab. IV, 1, 21 ταῦτα ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτο σε οὐκ ὑπέμενον. Cyrop. I, 4, 27. De rep. Lac. II, 7. De hoc accusativo pronominis, maxime post verba eundj, causam indicante v. Matth. 467. 14. 472. 7. Plaut. Mil. glor. IV, 4, 22. Id nos ad te venimus. Huius usus originem ex Homero derivat Hermannus Eurip. Hec. 13, ubi est ὁ καὶ με γῆς ὑπέεπεμψεν. Cf. II. III, 176 τὸ καὶ κλαίονσα τέττα, id lacrimans tabesco. Herm. Opusc. I. 198. Alia ratio est ea, qua caussa illius usus dicitur quaerenda esse in accusativis iis, qui locum significant, ut quemadmodum πόθεν διώκεις με; est: unde tua persecutio derivanda est vel orta est? dicatur etiam τί με διώκεις; quo tendit tua persecutio? Schoemannus denique in libello academico altius rem repetit, obiectum verbi externum (γελᾶν τὸν λόγον) et internum (γελᾶν ἑδιστον γέλωτα) discernens atque ex hoc interno, quem dicit, obiecto τί με διώκεις; esse docens τίνα διώξιν με διώκεις; Cuius rationem viri amplexus est Rost. 104. n. 7. Facilem explicatum habet noster locus propter verbum σκοπεῖν, quod adeo aliis locis similibus cogitatione addi potest, ut Plat. Protag. 310 e. αὐτὰ ταῦτα καὶ νῦν ἤκω, h. e. αὐτὰ ταῦτα σκοπῶν ἤκω. Eurip. Phoen. 630 ὡς τί μ' ἱστορεῖς τοδε; h. e. ὡς τί σκοπῶν; Vid. ad 1, 2. — τοῦ εὐρόντος passively dictum, quovis pretio. Aeschin. c. Timarch. p. 281. Bekk. ἀποδίδουσαι τοῦ εὐρόσχοτος. εὐρόσκειν enim nonnunquam de rebus venalibus dicitur, Hell. III, 4, 24 τὰ χρήματα εὔρε ἑβδομήκοντα τάλαντα. Oecon. II, 3 πόσον ἂν οἶε εὐρεῖν τὰ σά κτήματα πωλούμενα; — τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας, maiorem pretii partem. Vid. ad I, 6, 9. Sed quum amicus malus sit nihili, nullius pretii, illorum verborum sententia fere haec est: id quod plus est pretio. Cf. III, 9, 9 ἐξίναι γὰρ αὐτοῖς εἶναι πράξοντας τὰ βελτίω τοιῶν. I, 6, 11 est ἑλαττον τῆς ἀξίας, de quo genitivo v. ad II, 1, 22. Ceterum notum est dici ἡ πολλὴ τῆς στρατιᾶς ac similia, quae ex duabus loquutionibus ἡ πολλὴ στρατιὰ et τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς prognata dicit Ellendt. Arrian. XVI, 4.

CAP. VI. Agitur de amicis deligendis et conciliandis.

ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΟΣ, ΜΑΧΩΝ.

αγοπεῖν; ἄρα πρῶτον μὲν ζητητέον, ὅστις ἄρχη γαστρός τε καὶ φιλοποσίας καὶ λαγνείας καὶ ὕπνου καὶ ἀργίας; ὁ γὰρ ἀπὸ τούτων κρατούμενος οὐτ' αὐτὸς ἐκτιγῶ δύναται ἂν οὕτως φιλῶ τὰ δέοντα πράττειν. Μὰ Δ' οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦ μὲν ὑπὸ τούτων ἀρχομένου ἀρεκτέον δοκεῖ σοι εἶναι; Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Τί γάρ; ἔφη, ὅστις διαπατηρὸς ἂν μὴ ἀντίρρησης ἐστίν, ἀλλ' αἰ τῶν πλησίον δέεται, καὶ λαμβάνων μὲν μὴ δύναται ἀποδιδόναι, μὴ λαμβάνων δὲ τὸν μὴ δαδόντα μισεῖ, οὐ δοκεῖ σοι καὶ οὗτος χαλεπὸς φίλος εἶναι; Πάνν, ἔφη. Οὐκοῦν ἀρεκτέον καὶ τούτον; Ἀρεκτέον μέντοι, ἔφη. Ἦ τί γάρ; ὅστις χρηματίζεσθαι μὲν δύναται, πολλῶν δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, καὶ διὰ τοῦτο δυσξύνβολός ἐστι, καὶ λαμβάνων μὲν ἥδεται, ἀποδιδόναι δὲ μὴ βούλεται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἄφη, οὗτος ἐτι πονηρότερος ἐκείνου εἶναι. Τί δέ; ὅστις διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ χρηματίζεσθαι μηδὲ πρὸς ἕν ἕλλο σχολὴν ποιεῖται, ἢ ὁπόθεν αὐτὸς κερδανεῖ; Ἀρεκτέον καὶ τούτον, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ· ἀνωφελὲς γὰρ ἂν εἴη τῷ χρωμένῳ. Τί δέ; ὅστις στασιώδης τέ ἐστι καὶ θέλων πολλοὺς τοῖς φίλοις ἐχθροὺς παρέχειν; Φευκτέον νῆ Δία καὶ τοῦτον. Εἰ δέ τις τούτων μὲν τῶν κακῶν μηδὲν ἔχει, εὖ δὲ πάσῃων ἀνέχεται, μηδὲν

1. σκοπεῖν, sc. αὐτόν, et quid ad ζητητέον intelligit, quid ad κατεῖχον §. 11? — ἄρα hic ut sexcenties est i. q. ἄρ' οὐ. Cf. III, 6, 4. 10, 1. 7. 11, 2. Idem valet de ἄρ' οὖν, v. ad II, 7, 5. III, 10, 4. IV, 6, 8. de ἄρά γε, III, 2, 1. 2. de ἀλλ' ἄρα, III, 3, 2. Neque abhorret linguae latinae usus ne pro nonne dictitans. V. Heindorf. Plat. Cratyl. c. 12. et Horat. Satir. II, 7, 61. Beier. Cic. Offic. III, 17. Matth. 614. — πρῶτον μὲν. Quum non sequatur εἰτα δέ, quid habet, quod sibi respondeat? v. I, 1, 2. De sequente τοῦ μὲν — ἀρχομένου et §. 3. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ et §. 5. οἶμαι μὲν v. ad I, 2, 2.

2. τί γάρ; quid enim? orationis, maxime interrogationum continuationi inservit cum causae aliqua significatione, ut τί δέ; quid vero? cum quadam oppositionis specie (v. ad II, 1, 3.); τί οὖν; quid igitur? (v. §. 8.) cum conclusione transitum facit. III, 3, 6. 7. Matth. 488. 3.

3. μὴ βούλεται, alii οὐ βούλεται. Sed habet ὅστις vim dictionis εἰ τις. Cf. supra μὴ ἀντίρρησης ἐστίν, μὴ δύναται.

4. μηδὲ πρὸς ἕν ἕλλο, fortius quam πρὸς μηδὲν ἕλλο. Cf. οὐδ' ἂν εἰς I, 6, 2. IV, 4, 10. οὐδ' ὑπ' ἐνός II, 7, 14. Matth. 137. — ἔχει — ἀνέχεται. Haec est librorum scriptura. Indicativus rem proponit tanquam veram, optativus tanquam eam, quae sub conditione fieri possit vel quam fieri sumimus. Alii hoc, alii illud corrigi voluerunt. Cyrop. IV, 6, 7 Εἰ οὖν σύ με δέχη καὶ ἐλπίδα τινὰ λάβοιμι. V. ad I, 2, 32. Bernh. Synt. 386 sq. — ἀνωφελὲς per μέλῳσιν quandam noxium vel damnosum significare, ut latinum inutilis, pariterque ἄχρηστος usurpari (Oecon. VIII, 4) docet Heindorf. Plat. Protag. 334 a.

φροντίζων τοῦ ἀντενεργεῖν; Ἀποφελὴς ἂν εἴη καὶ οὗτος. ἀλλὰ ποῖον, ὃ Σώκρατες, ἐπιχειρήσομεν φίλον ποιῆσθαι; Οἶμαι μὲν, ὃς τὰναντία τούτων ἐγκρατὴς μὲν ἐστὶ τῶν διὰς τοῦ σώματος ἡδονῶν, εὐορκος δὲ καὶ εὐξύμβολος ὢν τυγχάνει καὶ φιλότικος πρὸς τὸ μὴ ἐλλείπεσθαι ἐν ποιῶν τοὺς ἐνεργετοῦντας αὐτόν, ὥστε λυσιτελεῖν τοῖς χρωμένοις. Πῶς οὖν ἐν ταῦτα δοκιμάσασθαι, ὃ Σώκρατες, πρὸ τοῦ χρῆσθαι; Τοὺς μὲν ἀνδριανοποιούς, ἔφη, δοκιμάζομεν οὐ τοῖς λόγοις αὐτῶν τεκμαιρόμενοι, ἀλλ' ὃν ἂν ὀρώμεν τοὺς πρόσθεν ἀνδριάντας καλῶς εἰργασμένον, τούτῳ πιστεύομεν καὶ τοὺς λοιποὺς εὖ ποιήσιν. Καὶ ἄνδρα δὴ λέγεις, ἔφη, ὃς ἂν τοὺς φίλους τοὺς πρὸςθεν εὖ ποιῶν φανῇται, δῆλον εἶναι καὶ τοὺς ὑστέρους

5. τὰναντία τούτων, *contra quam illi*. De accusativo v. ad IV, 2, 4. Matth. 432. de genitivo 366. n. 2. I, 2, 60 τούτων neutrum est, ut Cyrop. VIII, 4, 9 τούναντιον τοῦτου. Lys. or. XXX, 19. σὺ δὲ τούτων τὰναντία πεποίηκας. Herodot. VI, 86 καὶ γὰρ ἀποδιδόντες ποῖετε ὅσια, καὶ μὴ ἀποδιδόντες τὰ ἐναντία τούτων. — εὐορκος, Magnam probabilitatis speciem habet Ruhnkenii emendatio εὐοργος, h. e. ὁ μὴ ὀργιζόμενος ἐφ' οἷς δεῖ, ἀλλὰ πάντα ἐν φέρον, Hesych. Quamquam vulgatam tuetur quod §. 19. legitur ἀπιστοι. — ἐλλείπεσθαι, usitatus ἐλλείπειν vel ἀπολείπεσθαι. Sed v. Cyrop. VI, 2, 37. De re equi III, 8. Demosth. Polycl. 1224. 24. Isocr. or. c. Soph. p. 260, 29. de quo loco errat Strang. Demonic. 26. V. ad 4, 7. — αὐτόν dictum ex mente Socratis; alii ἐαυτόν. Latine reflectente pronominis utendum est, sed graecorum pronominum liberior usus. Vid. ad IV, 5, 1.

6. τεκμαιρόμενοι, v. ad I, 4, 1. — εἰργασμένον, v. ad III, 10, 9. — τούτῳ πιστεύομεν — ποιήσιν. Cyrop. IV, 5, 45 ὑμεῖς δὲ γ' αὐτὸ διανέματε, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν ὑμῖν καλῶς διανεμημέναι. III, 3, 55. ἔγωγ' οὐδ' ἂν τούτοις ἐπίστευον ἐμμόνοις ἔσσεσθαι. Plat. Charm. 161a. Τί οὖν Ὀμήρω οὐ πιστεύεις καλῶς λέγειν; Phaedr. 271 c. μὴ πειθώμεθ' αὐτοῖς τέχνη γράφειν. Bernhard. Synt. 93. V. ad IV, 4, 17.

7. δῆλον num neutrum potest esse? Matth. 297. Cf. ad IV, 2, 21. — καὶ γὰρ. In his particulis aliquam inesse ellipsin ex his, quae ad I, 4, 9 annotata sunt, intelligitur. Neque vero ab eo usu abhorret latinum etenim. Cic. Brut. VI, 23: *Dicendi me non tam fructus et gloria quam studium ipsum exercitatioque delectat: quod mihi nulla res eripiet, et praesertim tam studioso. Etenim dicere bene nemo potest, nisi qui prudenter intelligit.* Id quod Const. Matthiae Quaest. Soph. 103 ita explicat: et necessarium hoc erit; dicere enim bene etc. V. ad 1, 3. — χρησιμοποιόν — χρῆσθαι. Alii χρώμενον — χρήσεσθαι. Praesentis autem participium vel ex verbis antecedentibus εὖ ποιῶν (neque enim profecto necesse est prioribus equis vel amicis uti quempiam desiisse) ortum vel ab aliquo, qui participium perfecti praesentis temporis significationem habere indicare vellet, intrusum esse videtur. v. ad I, 2, 9; infinitivum autem praesentis comparatio cap. 8. §. 2. et observationes Hermannii Soph. Ai. 1061. et Stallbaumii Plat. Crit. 52 c. tuebuntur.

εὐεργετήσουσα; Καὶ γὰρ ἵπποις, ἔφη, ὅν ἂν τοῖς πρόσθεν ὀρῶ καλῶς κεχρημένον, τοῦτον καὶ ἄλλοις οἶμαι καλῶς χρῆσθαι. Εἶεν, ἔφη· ὅς δ' ἂν ἡμῖν ἄξιος φίλας δοκῇ εἶναι, πῶς χρὴ φίλον τοῦτον ποιῆσθαι; Πρῶτον μὲν, ἔφη, τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐπισκεπτέον, εἰ συμβουλευουσὶν αὐτὸν φίλον ποιῆσθαι. Τί οὖν; ἔφη, ὅν ἂν ἡμῖν τε δοκῇ καὶ οἱ θεοὶ μὴ ἐναντιῶνται, ἔχεις εἰπεῖν, ὅπως οὗτος θηρατέος; Μὰ Δί' ἔφη, οὐ κατὰ πόδας, ὥσπερ ὁ λαγώς, οὐδ' ἀπάτη, ὥσπερ αἱ ὄρνιθες, οὐδὲ βίη, ὥσπερ οἱ ἐχθροί. ἄκοντα γὰρ φίλον εἶλιν ἐργῶδες· χαλεπὸν δὲ καὶ δήσαντα κατέχειν ὥσπερ δοῦλον· ἐχθροὶ γὰρ 10 μῦλλον ἢ φίλοι γίνονται οἱ τοιαῦτα πάσχοντες. Φίλοι δὲ πῶς; ἔφη. Εἶναι μὲν τινάς φασιν ἐπιδάς, ὡς οἱ ἐπιστάμενοι ἐπιδόντες οἷς ἂν βούλωνται φίλους ἑαυτοῖς ποιοῦνται· εἶναι δὲ καὶ φίλτρα, οἷς οἱ ἐπιστάμενοι πρὸς οὓς ἂν βούλωνται χρώ- 11 μμενοι φιλοῦνται ὑπ' αὐτῶν. Πόθεν οὖν, ἔφη, ταῦτα μάθοιμεν ἂν; Ἄ μὲν αἱ Σειρήνες ἐπῆδον τῷ Ὀδυσσεῖ, ἤκουσας Ὀμήρου, ὣν ἔστιν ἀρχὴ τοιάδε τις·

Δεῦρ' ἔγε δῆ, πολύναι' Ὀδυσσεῦ, μέγα κῆδος Ἀχαιῶν. Ταύτην οὖν, ἔφη, τὴν ἐπιδηήν, ᾧ Σώκρατες, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις αἱ Σειρῆνες ἐπιδόνσαι κατεῖχον, ὥστε μὴ ἀπείναι ἀπ' αὐτῶν τοὺς ἐπαισθέντας; Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς ἐπ' ἄρετῃ φι- 12 λοτιμουμένοις οὕτως ἐπῆδον. Σχεδὸν τι λέγεις τοιαῦτα χρῆναι ἐκάστῳ ἐπάδειν, οἷα μὴ νομίει ἀκοίων τὸν ἐπαινοῦντα κατα- γελῶντα λέγειν. οὕτω μὲν γὰρ ἐχθίων τ' ἂν εἴη καὶ ἀπελαύ- νοι τοὺς ἀνθρώπους ἀφ' ἑαυτοῦ, εἰ τὸν εἰδότα, ὅτι μικρός τε καὶ αἰσχυρός καὶ ἀσθενής ἐστιν, ἐπαινοῖη λέγων, ὅτι καλός τε καὶ μέγας καὶ ἰσχυρός ἐστιν. ἄλλας δὲ τινὰς οἶσθα ἐπιδάς; 13 Οὐκ, ἀλλ' ἤκουσα μὲν, ὅτι Περικλῆς πολλὰς ἐπίστατο, αἷς

8. Εἶεν, v. ad I, 4, 19. — πρῶτον μὲν non sequenti κεῖται. v. III, 6, 3. IV, 2, 2. 3, 2. 6, 1. Krüger. Anab. I, 9, 14. Goerenz. Cic. Legg. III, 9. p. 241. — ἐναντιῶνται sc. φίλον ποιῆσθαι.

9. De sententia cfr. III, 11, 11.

11. Δεῦρ' ἔγε, Hom. Od. XII, 184. — Ἄ μὲν αἱ Σειρῆνες ἐπῆδον. Ubinam habes alia incantamenta, quae his verbis respondeant? — οὐκ, v. ad I, 2, 42.

12. ἐχθίων, μῦλλον ἐχθρός. v. ad I, 1, 3. — μικρός τε καὶ αἰσχυρός. Vide, quomodo opposita respondeant.

13. εἰ — ἐπίστατο. De optativo in oratione obliqua de tempore praeterito ex mente alius sine ὅν particula posito v. Matth. 499. 29. quo loco simul de subito ex oratione obliqua ad rectam transitu sermo est, cuius hic habes exemplum ἐπίστατο — ἐποίησε. Particula autem ibi demum additur, ubi mutata in orationem rectam structura retinendam videmus, ut I, 4, 11.

ἐπαύδων τῇ πόλει ἐποίει αὐτὴν φιλεῖν αὐτόν. Θεμιστοκλῆς δὲ πῶς ἐπαίησε τὴν πόλιν φιλεῖν αὐτόν; Μὰ Δί' οὐκ ἐπαύδων, ἀλλὰ περιώψας τι ἀγαθὸν αὐτῇ. Δοκεῖς μοι λέγειν, ὦ Σώ-¹⁴κρατες, ὥς, εἰ μέλλοιμεν ἀγαθὸν τινα κτήσασθαι φίλον, αὐ-
τοὺς ἡμᾶς ἀγαθούς ὅκ' γενέσθαι λέγειν τε καὶ πράττειν. Σὺ δ' ὦρον, ἔφη ὁ Σωκράτης, οἶόν τ' εἶναι [καὶ] ποτηρὸν ὄντα¹⁵
χρηστούς φίλους κτήσασθαι; Εὐώρων γάρ, ἔφη ὁ Κριτόβου-
λος, ῥήτοράς τε φαύλους ἀγαθαῖς δημηγόροις φίλους ὄντας,
καὶ στρατηγεῖν οὐχ ἱκανοὺς πᾶν στρατηγικοῖς ἀνδράσιν ἐταί-
ρους. Ἄρ' οὖν, ἔφη, καὶ περὶ αὐτῶν διαλεγόμεθα, οἷσθ' αἰτίας,¹⁶
εἰ ἀκωφαλεῖς ὄντες ὠφελίμους δύνανται φίλους ποιεῖσθαι;
Μὰ Δί' οὐ δῆτ' ἔφη. ἀλλ' εἰ ἀδύνατόν ἐστι ποτηρὸν ὄντα¹⁷
καλοὺς καγαθούς φίλους κτήσασθαι, ἐκεῖνο ἤδη μέλει μοι, εἰ
ἔστιν αὐτὴν καλὸν καγαθὸν γενόμενον ἐξ ἐτοίμου τοῖς καλοῖς
καγαθοῖς φίλον εἶναι. Ὁ ταράττει σε, ὦ Κριτόβουλε, διτι¹⁸
πολλάκις ἀνδρας καὶ καλὰ πράττοντας καὶ τῶν αἰσχυρῶν ἀπε-
χομένους ὁρᾷς ἀντὶ τοῦ φίλους εἶναι στασιάζοντας ἀλλήλοις
καὶ χαλεπώτερον χρωμένους τῶν μηδενὸς ἀξίω ἀνδρώπων.
Καὶ οὐ μόνον γ' ἔφη ὁ Κριτόβουλος, οἱ ἰδιώται τοῦτο ποι-¹⁹
οῦσιν, ἀλλὰ καὶ πόλεις αἰ τῶν τε καλῶν μάλιστα ἐπιμελόμε-
ναι καὶ τὰ αἰσχυρὰ ἥμισα προσιέμεναι πολλάκις πολεμικῶς
ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας. ἂ λαγίζόμενος πᾶν ἀδύμως ἔχω πρὸς¹⁹
τὴν τῶν φίλων κτῆσιν· αὐτὲ γὰρ τοὺς ποτηραὺς ὁρᾷ φίλους

14. μέλλοιμεν optativus eo spectat, ut velimus an nolumus, in nostra potestate situm esse significet; indicativus contra velle nos non ponit dubium esse, Bornemann. V. ad III, 6, 14. — λέγειν τε καὶ πράττειν, quae verba vulgo damnantur, ita defendunt Herbstius et Coraë, ut prius verbum ad Periclis eloquentiam, posterius ad Themistoclis egregia facta referri dicant, Adde quae §. 15. sequuntur. — σὺ δ' ὦρον; tunc vero putabas? v. ad II, 9, 2. IV, 2, 24.

17. Ὁ ταράττει σε. Alii ἡ ταράττει σε. Illam scripturam ex codicum optimorum auctoritate restituit Bornemannus, reliquis verbis, quae illi praebeant, οἶδα, ἔφη ὁ Σωκράτης iure spreto; quo de nomine loquentium temere a librariis addito disputavit ad Conviv. p. 88 sqq.; signo interrogationis minus bene posito. Plat. Euthyd. 304 c. δ δὲ καὶ σοὶ μάλιστα προσήκει ἀκοῦσαι, διτι οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαι φρονεῖν διακωλύειν οὐδέν. Cf. Matth. 432. 5. 478. Buttm. 151. IV. 5. V. ad III, 4, 12.

18. πόλεις-αἱ, urbes, et eae quidem, quae cett. Cf. 3, 19.

19. οὔτε γάρ. Erat §. sq. pergendum οὔτε τοῖς χρηστοῖς τοὺς ποτηροὺς φίλους δυνάμενους εἶναι, vel οὔτ' ἄν — συναρμόσιαν. v. ad 1, 28. Nam τε γάρ, namque, quod Aristotelis aetate frequentari coepit, non tam rarum (Dindorf. Aristoph. Pac. 402) quam incognitum videtur esse in veterum Atticorum scriptis; quibus de

ἀλλήλοις δυναμένους εἶναι· πῶς γὰρ ἂν ἡ ἀγάριστοι ἢ ἀμε-
 λείς ἢ πλεονέκται ἢ ὑπιστοι ἢ ἀκρατεῖς ἄνθρωποι δύναντο
 φίλοι γενέσθαι; οἱ μὲν οὖν πονηροὶ πάντως ἔμοιγε δοκοῦσιν
 20 ἀλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι πεφυκέναι. ἀλλὰ μὴν, ὥσπερ
 σὺ λέγεις, οὐδ' ἂν τοῖς χρηστοῖς οἱ πονηροὶ ποτε συναρμύ-
 σιαν εἰς φίλιν· πῶς γὰρ οἱ τὰ πονηρὰ ποιοῦντες τοῖς τὰ
 τοιαῦτα μισοῦσι φίλοι γένοιτ' ἂν; εἰ δὲ δὴ καὶ οἱ ἀρετὴν
 ἄσκοῦντες στασιάζουσιν τε περὶ τοῦ πρωτεύειν ἐν ταῖς πόλεσι
 καὶ φθονοῦντες ἑαυτοῖς μισοῦσιν ἀλλήλους, τίνες ἔτι φίλοι
 ἔσονται, καὶ ἐν τίσιν ἀνθρώποις εὖτοια καὶ πίστις ἔσται;
 21 Ἀλλ' ἔχει μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ποικίλως πως ταῦτα, ὁ
 Κριτόβουλε. φάναι γὰρ ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ μὲν φιλικὰ·
 δέονται τε γὰρ ἀλλήλων καὶ ἑλεῶσι καὶ συνεργοῦντες ὠφε-
 λουσι καὶ τοῦτο συνιέντες χάριν ἔχουσιν ἀλλήλοις· τὰ δὲ πο-
 λεμικά· τὰ τε γὰρ αὐτὰ καλὰ καὶ ἡδέα νομίζοντες ὑπὲρ τού-
 των μάχονται καὶ διχογνωμονοῦντες ἐναντιοῦνται. πολέμικόν
 δὲ καὶ ἔρις καὶ ὀργή· καὶ δυσμενὲς μὲν ὁ τοῦ πλεονεκτεῖν
 22 ἔργος, μισητὸν δὲ ὁ φθόνος. ἀλλ' ὅμως διὰ τούτων πάντων
 ἡ φιλία διασπομένη συνάπτει τοὺς καλοὺς τε καὶ κακοὺς. διὰ
 γὰρ τὴν ἀρετὴν αἰρουῦνται μὲν ἄνευ πόνου τὰ μέτρια κεκτη-
 σθαι μᾶλλον ἢ διὰ πολέμου πάντων κυριεύειν· καὶ δύνανται
 πεινῶντες καὶ διψῶντες ἀλύπως αἰτοῦ καὶ ποτοῦ κοινωνεῖν
 καὶ τοῖς τῶν ὠρᾶκων ἀφροδισίοις ἡδόμενοι ἐγκαρτερεῖν, ὥστε
 23 μὴ λυπεῖν, οὐς μὴ προσήκει· δύνανται δὲ καὶ χρημάτων οὐ
 μόνον τοῦ πλεονεκτεῖν ἀπεχόμενοι νομίμως κοινωνεῖν, ἀλλὰ καὶ
 ἐπαρκεῖν ἀλλήλοις· δύνανται δὲ καὶ τὴν ἔριν οὐ μόνον ἀλό-
 πως, ἀλλὰ καὶ συμφερόντως ἀλλήλοις διατίθεσθαι, καὶ τὴν
 ὀργὴν κωλύειν εἰς τὸ μεταμελησόμενον προῖναι. τὸν δὲ φθό-

voculis non satis recte disputatum est a Schaefero Dionys. De Comp. Verbb. p. 409. et Pinzgero Lycurg. Leocr. c. 5. Hic enim τὲ affirmare dicit, fere ut τοῖ, non recordatus liberioris illius constructionis, quam post τὲ saepius illatam videmus.

20. ἑαυτοῖς — ἀλλήλους. v. ad 7, 12. III, 5, 16.

21. ἀλλ' ἔχει μὲν ποικίλως πως ταῦτα, in hoc genere quaedam varietas apprehenditur, Ernesti. V. ad 3, 10. — μισητόν active dici observat Matth. 220 extr. De genere neutro v. id. 437. ad 3, 1.

22. ἡδόμενοι ἐγκαρτερεῖν. Participium id ipsum significat, quo temperantia ostenditur. Matth. 550. — οὐς μὴ προσήκει quomodo explēs? V. ad 1, 52. 7, 6. III, 11, 1.

23. νομίμως, legitimis usuris, Bornem. — εἰς τὸ μεταμελησόμενον, in futuram poenitentiam, usque eo, ut poenitentia sit requiritura, Matth. 570.

νον παντάπασιν ἀφαιροῦσι, τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀγαθὰ τοῖς φίλοις οἰκεία παρέχοντες, τὰ δὲ τῶν φίλων ἑαυτῶν νομίζοντες. πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς τοὺς καλοὺς τε κἀγαθοὺς καὶ τῶν πολιτικῶν τιμῶν μὴ μόνον ἀβλαβεῖς, ἀλλὰ καὶ ὠφελίμους ἀλλήλοις κοινωνοὺς εἶναι; οἳ μὲν γὰρ ἐπιθυμοῦντες ἐν ταῖς πόλεσι τιμῶσθαι τε καὶ ἄρχειν, ἵνα ἔξουσιν ἔχουσι χρήματά τε κλέπτειν καὶ ἀνδράποδος βιάζεσθαι καὶ ἡδυσπαθεῖν, ἄδικοί τε καὶ πονηροὶ ἂν εἴεν καὶ ἀδύνατοι ἄλλῃ συναρμόσαι. εἰ δέ τις ἐν πόλει τιμῶσθαι βουλόμενος, ὅπως αὐτός τε μὴ ἀδικῇται καὶ τοῖς φίλοις τὰ δίκαια βοηθεῖν δύνηται, καὶ ἄρξας ἀγαθόν τι ποιῇ τὴν πατρίδα πειρᾶται, διὰ τί ὁ τοιοῦτος ἄλλῃ τοιούτῳ οὐκ ἂν δύναίτο συναρμόσαι; πότερον τοὺς φίλους ὠφελεῖν μετὰ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἤττον θυήσεται; ἢ τὴν πόλιν ἐδεργετεῖν ὠδυνατώτερος ἔσται καλοὺς τε κἀγαθοὺς ἔχων συνεργούς; ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι δῆλόν ἐστιν, ὅτι, εἴ τις ἐξῇ ταῖς κρατίστοις συνδεμένους ἐπὶ τοὺς χεῖρους ἵναι, πάντας ἂν τοὺς ἀγῶνας οὗτοι ἐνίκων καὶ πάντα τὰ ἀθλα οὗτοι ἐλάμβανον. ἐπεὶ οὖν ἐκεῖ μὲν οὐκ ἔωσι τοῦτο ποιεῖν, ἐν δὲ ταῖς πολιτικοῖς, ἐν οἷς οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ κρατιστεύουσιν, οὐδαὶς κωλύει, μεθ' οὗ ἂν τις βούληται τὴν πόλιν ἐδεργετεῖν, πῶς [οὖν] οὐ λυσαιτελεῖ τοὺς βελτίστους φίλους κτησάμενος πολιτεύεσθαι, τούτοις κοινωνοῖς καὶ συνεργοῖς τῶν πράξεων μᾶλλον ἢ ἀνταγωνισταῖς χρώμενον; ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι, κἂν πολεμῇ πᾶς τις, συμμάχων δεήσεται, καὶ τούτων πλειόνων, ἐὰν καλοῖς κἀγαθοῖς ἀντιτάττεται. καὶ μὴν οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες ἐδ ποιητέοι, ἵνα θέλωσι προθυμείσθαι, πολὺ δὲ χρειττον τοὺς βελτίστους ἐλάττους εὖ ποιεῖν ἢ τοὺς χεί-

25. εἰ δέ τις — βουλόμενος. Plurimi interpretes participium suspensum et vel intellecto ἐστὶ vel anacolutho interpretandum esse dicunt. Sed iam in Quaest. Xenoph. P. I. p. 8. propositam hanc constitui; εἰ δέ τις — βουλόμενος — καὶ ἄρξας — πειρᾶται. Vid. ad 1, 23. Vocula autem καὶ ante ἄρξας potuit sane deesse propter diversi generis et significatus iuxta se posita participia. — τὰ δίκαια βοηθεῖν. II, 5, 16 συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέροντα. Sympos. VI, 3 ἔχοις ἂν τι ἀνδρὶ ἐλεγχόμενῳ βοηθήσῃ; Schneider: Plat. Civ. 496 d. — ἄρξας aoristus initium actionis significat: magistratus factus. Krüger. De Authent. et integr. Anab. p. 8. Cf. II, 5, 1. σοῦ στρατηγῆσαντος, ubi dux creatus fuerat. Rosk. 117. 3.

26. συνδεμένους. Num oportebat συνδεμένους dici? V. ad I, 1, 9. — οὖν post πῶς cum negligentia quadam repetitum deest in quibusdam libris.

27. ἐλάττους. Ex sequentibus ὅπως intelligendum.

ρονᾶς πλείονας ὕτας· οἱ γὰρ ποτηροὶ πολλὰ πλείονων εὐερ-
 γησιῶν ἢ οἱ χρηστοὶ δέονται. ἀλλὰ θαρσύνων, ἔφη, ὦ Κριτό-
 βουλε, πειρώ ἀγαθὸς γίνεσθαι, καὶ τοιοῦτος γιγνόμενος θη-
 ρᾶν ἐπιχίρει τοὺς καλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς. ἴσως δ' ἂν τί σοι
 κἀγὼ συλλαβεῖν εἰς τὴν τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν θήραν ἔχοιμε
 διὰ τὸ ἐρωτικὸς εἶναι. θανῶς γάρ, ὣν ἂν ἐπιθυμήσω ἀνθρώ-
 πων, ὅλος ὠρμημαι ἐπὶ τὸ φιλῶν τε αὐτοὺς ἀντιφιλεῖσθαι
 ἐπ' αὐτῶν, καὶ ποθῶν ἀντιποθεῖσθαι, καὶ ἐπιθυμῶν ξυνεῖναι
 [καὶ] ἀντεπιθυμεῖσθαι τῆς ξυνουσίας. ὁρῶ δὲ καὶ σοὶ τεύ-
 των δεῆσον, ὅταν ἐπιθυμήσης φιλεῖν πρὸς τινος ποιεῖσθαι.
 μὴ σὺ οὖν ἀποκρύπτου με, εἰς ἃν βούλοιο φίλος γενέσθαι·
 διὰ γὰρ τὸ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἀρεῖσαι τῷ ἀρεσκοῦντί μοι οὐκ
 ἀπειρώς εἶμαι ἔχειν πρὸς θήραν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ Κριτό-
 βουλος ἔφη· Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, τούτων ἐγὼ τῶν μαθη-
 μάτων πάσαι ἐπιθυμῶ, ἄλλως τε καὶ εἰ ἔξαρτήσει μοι ἡ αὐτὴ
 ἐπιστήμη ἐπὶ τοὺς ἀγαθοὺς τὰς ψυχὰς καὶ ἐπὶ τοὺς καλοὺς
 σιτὰ σώματα. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Ἄλλ' ὦ Κριτόβουλε, οὐκ
 ἔνεστιν ἐν τῇ ἐμῇ ἐπιστήμῃ τὸ τὰς χεῖρας προσφέρειν ποι-
 εῖν ὑπομένειν τοὺς καλοὺς. πέπεισμαι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Σκύλ-
 λης διὰ τοῦτο φεύγειν τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι τὰς χεῖρας αὐ-
 τοῖς προσέφερε· τὰς δὲ γε Σειρήνας, ὅτι τὰς χεῖρας οὐδενὶ
 προσέφερον, ἀλλὰ πῦσι πόρρωθεν ἐπῆδον, πάντας φαοὶν ἔπο-
 σεμέναν καὶ ἀκούοντας αὐτῶν κηλεῖσθαι. Καὶ ὁ Κριτόβουλος
 ἔφη· Ὡς οὐ προσέλαοντες τὰς χεῖρας, εἴ τι ἔχεις ἀγαθὸν εἰς

28. γιγνόμενος, γίνεσθαι πειρώμενος. Alii γενόμενος. —
 ἀντεπιθυμεῖσθαι, subjecti notionem habet ad modum verbi
 ἀντιφιλεῖσθαι, aliorum. Licet enim Graecis obiectum, quod ge-
 nitivo vel dativo verbis activis additur, ubi passivo utuntur, tan-
 quam subiectum addere. Vide supra §. 11, primum αὶ Σειρήνες
 τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἐπάδουσαι, ac deinde τοὺς ἐπασθέντας, ἐπι-
 τικουῦντες ἰρρετίῳ. Matth. 490. Est igitur ἀντεπιθυμεῖσθαι οἰκί-
 σθαι expecti: quo quum accedat τῆς ξυνουσίας, hic genitivus ex con-
 structiōne ἐπιθυμῶν τινος τῆς ξυνουσίας, vera est enim den Umgang
 begelren, interpretandus est.

29. καὶ σοὶ τοῦτων δεῆσον, etiam tibi haec opus futura
 esse, sc. τοῦ ἀντιφιλεῖσθαι etc. v. ad III, 3, 10. — οἷς ἂν βού-
 λοιο, εἰ τις βούλοιο. V. ad 4, 1. — πρὸς θήραν, alii θήρας.

31. φεύγειν, ὑπομένειν, κηλεῖσθαι, equat imperfecti in-
 finitivi. Matth. 499.

32. προσέλαοντες, sc. μου, hoc sequatur δόξασι accusati-
 vum postulans, Matth. 568, Paulo infra pronomen additum est.
 — εὐθύς — εὐρηπας, en statim, quod parum utile est, dixisti.
 Nam εὐθύς in demonstrando rem indicat, quae primo statim mo-
 mento tanquam veram aut falsam se ostendit, ut nostrum gleich,
 latinum continue, gallicum s'abord. Cf. Hier. 1, 35 37. IX, 4. Unde

φίλων πῆσιν, διδάσκει. Οὐδὲ τὸ στόμα οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, πρὸς τὸ στόμα προσοίαις; Θάρβει, ἔφη ὁ Κριτόβουλος· οὐδὲ γὰρ τὸ στόμα προσοίαισιν αὐθενί, ἐὰν μὴ καλὸς ᾖ. Εὐθύς, ἔφη, σὺ γε, ὦ Κριτόβουλε, τοῦναντίον τοῦ συμφέροντος εἰρηκας· οἱ μὲν γὰρ καλοὶ τὰ τοιαῦτα οὐχ ὑπομένουσιν· οἱ δὲ αἰσχροὶ καὶ ἡδέως προσείνται, νομίζοντες διὰ τὴν ψυχὴν καλοὶ καλεῖσθαι. Καὶ ὁ Κριτόβουλος ἔφη· Ὡς τοὺς μὲν καλοὺς φι- 33 λήσαντές μὲν, τοὺς δ' ἀγαθοὺς καταφιλήσαντος, θαρρῶν διδάσκει τῶν φίλων τὰ θηρατικά. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Ὅταν οὖν, ὦ Κριτόβουλε, φίλος τινὶ βούλῃ γενέσθαι, ἐάσεις με κατεπεῖν σου πρὸς αὐτόν, ὅτι ἄγασαι τε αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμεῖς φίλος αὐτοῦ εἶναι; Κατηγόρει, ἔφη ὁ Κριτόβουλος· οὐδένα γὰρ οἶδα μισούντα τοὺς ἰπαινοῦντας. Ἐὰν δέ σου προσκατη- 34 γορήσω, ἔφη, ὅτι διὰ τὸ ἄγασθαι αὐτοῦ καὶ ἐναῖκῶς ἔχεις πρὸς αὐτόν, ἄρα μὴ διαβάλλεσθαι δόξεις ὑπ' ἐμοῦ; Ἀλλὰ καὶ αὐτῷ μοι, ἔφη, λυγίγνεται εὐνοια πρὸς σὺς ἂν ὑπολύβω ἐναῖκῶς ἔχων πρὸς ἐμὲ. Ταῦτα μὲν εἶπὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, 35 ἔξεσται μοι λέγειν περὶ σοῦ πρὸς σὺς ἂν βούλῃ φίλους ποιήσασθαι· ἐὰν δέ μοι ἔτι ἐξουσίαν δῶς λέγειν περὶ σοῦ, ὅτι ἐπιμελής τε τῶν φίλων εἶ καὶ οὐδενὶ αὐτῷ χαίρεις ὥς φίλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἐπὶ τε τοῖς καλοῖς ἔργοις τῶν φίλων ἀγάλλῃ οὐχ ἦττον ἢ ἐπὶ ταῖς ἑαυτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν φίλων χαίρεις οὐδὲν ἦττον ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ, ὅπως τε ταῦτα γίγνηται τοῖς φίλοις, οὐκ ἀποκείμενις μηχανώμενος, καὶ ὅτι ἔγνω- 36 κας ἀνδρὸς ἀρετὴν εἶναι νικᾶν τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιοῦντα,

usum habet sat frequentem in exemplis afferendis, fere ut αὐτίκα, v. IV, 7, 2. Ruhnen. Tim. 48. Lips. Koen. Greg. Corinth. p. 416.

34. ἀρα μὴ — δόξεις; num forte te videbor calumniari? so wirst du doch nicht glauben, dass ich dich verleumde? Ἀρ' οὐ est poene responsionemque habet affirmantem; ἀρα μὴ, num, dubitantes interrogat de eo, quod optamus ut ab respondente negetur. H. I. Socrates, quae eius est ironia, simulat se vereri, ne videatur Critobulum calumniari, non ignorans tamen, se non videri. Plat. Crit. 44 e. ἀρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ; h. e. cupio, ut mei ne curam geras, vereor tamen, ne geras. Herm. Vig. 824. Soph. Antig. 628. Matth. 608. n. 3. III, 11, 4, IV, 2, 10. — ἀλλὰ καί, imple vera, quasi praecesserit οὐ μόνον οὐ δόξαι διαβάλλεσθαι. v. ad 3, 8. — αὐτῷ μοι, v. ad 9, 2. III, 7, 9.

35. ὅπως τε cett. Quum sententiarum cohaerentia non ferat hanc orationis conformationem; ὅπως τε ταῦτα γίγνηται τοῖς φίλοις, μηχανώμενος, καὶ ὅτι κτ., erat, ut videtur, certe dicendum ὅπως ταῦτα γίγνηται τοῖς φίλοις, μηχανώμενος, καὶ ὅτι, aut καὶ ὅπως τε ταῦτα γίγνηται τοῖς φίλοις, οὐκ ἀποκείμενις, καὶ ὅτι cett. Cf. ad III, 12, 4. — πάκνυ, v. ad I, 2, 46. — ἐπιτέθειον εἶ- 37 ναι με ἀνδρὸς ἡρεα. V. ad I, 4, 8.

τοὺς δὲ ἔχθρους κακῶς· πάντῃ ἂν οἶμαι σοι ἐπιτήδειον εἶναι
 36 με σύνθηρον τῶν ἀγαθῶν φίλων. Τί σὺν, ἔφη ὁ Κριτόβου-
 λος, ἐμοὶ τοῦτο λέγεις, ὥςπερ οὐκ ἐπὶ σοὶ ὢν, ὃ τι ἂν βούλη-
 ῃ, περὶ ἐμοῦ λέγειν; Μὴ Δί' ὄψχ; ὣς ποτε ἐγὼ Ἀσπασίας
 ἤκουσα. ἔφη γὰρ τὰς ἀγαθὰς προμνηστρίδας, μετὰ μὲν ἀλη-
 θείας τὰγαθὰ διαγγελλούσας, δεινὰς εἶναι συνάγειν ἀνδρῶ-
 πους εἰς κηδεῖαν, ψευδομένας δ' οὐκ ἐθέλειν ἐπαινεῖν· τοὺς
 γὰρ ἔξαπατηθέντας ἅμα μισεῖν ἀλλήλους τε καὶ τὴν προμνη-
 σμένην. ἂ δὲ καὶ ἐγὼ πεσθεὶς ὁρθῶς ἔχην ἡγοῦμαι· οὐκ
 37 ἔξεσθαι μοι περὶ σοῦ λέγειν ἐπαινοῦντι οὐδέν, ὃ τι ἂν μὴ ἀλη-
 θῆναι. Σὺ μὲν ἄρα, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, τοιοῦτός μοι φίλος
 εἶ, ὃ Σάκρατες, οἷος, ἂν μὲν τι αὐτὸς ἔχω ἐπιτήδειον εἰς τὸ
 φίλους κτήσασθαι, σὺ λαμβάνειν μοι· εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἂν ἐθελ-
 οῖς πλάσας τι εἰπεῖν ἐπὶ τῇ ἐμῇ ἀφελείᾳ. Πότερα δ' ὢν,
 ἔφη ὁ Σωκράτης; ὃ Κριτόβουλε, δοκῶ σοι μᾶλλον ἀφελεῖν σε
 τὰ ψευδῇ ἐπαινῶν ἢ περὶ τῶν περὶ σοὶ ἀγαθῶν ἄνδρα γε-
 38 στέλονται; εἰ δὲ μὴ φανερόν ὕψις σοι, ἐκ τῶνδε σκέψαι· εἰ γὰρ
 σὲ βουλόμενος φίλον ποιῆσαι ναυκλήρῳ ψευδομένος ἐπαινοῖσιν,

36. ὥςπερ οὐκ ἐπὶ σοὶ ὢν, v. ad 3, 3. Participii hunc esse accusativum docet ὥςπερ praecedens. ἔχον atque alia pro nomi-
 nativis habenda sunt. Rost. 131. 5. — Ἀσπασίας. Hanc femi-
 nam Milesiam, celeberrimam illam Perichis amicam, cuius fami-
 liaritati sapientiae nescio quod studium praetendebat, cum faceta
 quadam ironia Socrates, ut in Menexeno Platónico eloquentiae,
 ita hic nuptiarum vel amicitiarum conciliandarum magistratam suam
 perhibet. — ψευδομένας δ' οὐκ ἐθέλειν ἐπαινεῖν. Lectio
 optimorum librorum. Alii ψευδομένας δ' οὐκ ἀφελεῖν ἐπαινούσας,
 ut οὐκ ἀφελεῖν sit nocere.

37. οἷος, v. ad I, 4, 6. — εἰ δὲ μὴ. Non dixit ἂν δὲ μὴ.
 Ita enim fere semper et altero in membro infertur: qui usus a
 significatione utriusque conjunctionis repetendus est. Et simpli-
 citer ad cogitationem refertur, εἰν ad experientiae significationem
 adhibetur. Herm. Vig. p. 834. Iam vero ubi duae res cum con-
 ditione sibi opponuntur, illud, quod gravius esse videtur, priorem
 locum tenet: si, quod experientia docebit: idque significatur par-
 ticula εἰν; altero autem loco conditionis notionem in universum
 repetitis sufficit, poniturque et. Sed si duae res aequiparantur,
 εἰν τε — εἰν τε dici solet, sive — sive. Engelh. Plat. Menex. p.
 237 sq. Anab. V, 3, 6 ἐπέστειλεν, ἣν μὲν αὐτὸς σῶσθαι, ἐκείνῳ ἀπο-
 δοῦναι· εἰ δέ τι πάσαι, ἀναδεῖναι, ubi alii ἣν δέ τι πάσαι habent.
 III, 1, 36 alii ἣν, alii et ex codicibus scribunt. Thucyd. I, 44 γέ-
 λον τε γὰρ ἡγοῦνται τὸν ὑπουργοῦντα, ἣν καὶ πρότερον ἐχθρὸς ἢ
 πολέμιον τε τὸν ἀντιτάσσοντα, ἣν καὶ τύχη φίλος ὢν. ubi non opus
 est scribatur et καὶ πρότερον ἐχθρὸς ἢ. Rarlors multo inversus
 ordo εἰ μὲν — ἣν δέ. Vid. Herodot. III, 36. Alia ratio est loci III,
 6, 18, facilis illa ad investigandum. — οὐκ ἂν ἐθέλοις, quidni
 infinitivo uti perrexit scriptor?

γράφων ἀγαθὸν εἶναι κυβερνήτην, ὃ δέ μοι πεισθεὶς ἐπιτρέψει σοι τὴν ναῦν μὴ ἐπισταμένῳ κυβερνᾶν, ἔχεις τινὰ ἐλπίδα μὴ ἂν σπαντὸν τε καὶ τὴν ναῦν ἀπαλέσθαι; ἢ εἴ σοι πείσασαι κοινῇ τὴν πόλιν ψευδόμενος, ὥς ἂν στρατηγικῶς τε καὶ δικαστικῶς καὶ πολιτικῶς ἐαυτὴν ἐπιτρέψαι, τί ἂν οἷε σπαντὸν καὶ τὴν πόλιν ἐπὶ σοῦ παθεῖν; ἢ εἴ τινας ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν πείσασαι ψευδόμενος, ὥς ὄντι οἰκονομικῶς τε καὶ ἐπιτελεῖ τὰ ἐαυτῶν ἐπιτρέψαι, ἄρ' οὐκ ἂν πείραν διδόνς ἄμια τε βλαβερός εἴης καὶ καταγέλαστος φαίνοιο; ἀλλὰ συντομωτάτῃ τὰς καὶ ἀσφαλεστάτῃ καὶ καλλίστῃ ὁδός, ὧς Κριτόβουλε, ὅτε τι ἂν βούλῃ δοκεῖν ἀγαθὸς εἶναι, τοῦτο καὶ γενέσθαι ἀγαθὸν πειράσθαι. ὅσαι δ' ἐν ἀνθρώποις ἀρεταὶ λέγονται, σκοπούμενος εὐρήσεις πάσας μαθήσει τε καὶ μελέτῃ αὐξανομένης, ἐγὼ μὲν ὄν, ὧς Κριτόβουλε, αἶμαι δὲν ἡμᾶς ταύτῃ θηρᾶσθαι. εἰ δὲ σὺ πως ἄλλως γιγνώσκεις, δίδασκει. Καὶ ὁ Κριτόβουλος, Ἄλλ' αἰσχρονόμην ἂν, ἔφη, ὧς Σώκρατες, ἀντιλέγων ταῖς τοῖς οὕτως γὰρ καλὰ οὕτε ἀληθῆ λέγοιμ' ἂν.

CAPUT VII.

Καὶ μὴν τὰς ἀπορίας γε τῶν φίλων τὰς μὲν δι' ἄγνοίαν ἐπερῶτο γνῶμῃ ἀκείσθαι, τὰς δὲ δι' ἐνδειαν διδάσκων κατὰ δύναμιν ἀλλήλοις ἐπαρκεῖν. ἐρῶ δὲ καὶ ἐν τοῦτοις ἡ σύννομα

38. τὴν ναῦν, γ. ad I, 1, 9. — ὥς ἂν στρατηγικῶς. Alii ὥς ὄντι στρατηγικῶς. Demosth. c. Neaer. 1352. 27. ὥς ἂν ἐταίρω οὖσα. ubi intelligendum dicit Schaeferus συνέπινε καὶ συνεδείπνεε, ut meretrix facere soleat. Olynth. III. c. 7, οὐ γὰρ εὐτρεπῶς οὐδ' ὥς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, h. e. οὐ γὰρ εὐτρεπῶς ἔχει τὰ παρόντα αὐτῷ οὐδ' ὥς ἂν κάλλιστ' ἔχει. pro cor, 322. 26. οὐχ ὥς ἂν εὖνους καὶ δίκαιος πολέτης ἔαχε τὴν γνώμην. quod Matth. gr. p. 1202. et Schaefer. Appar. II. 268 explent: ὥς ἂν εὖνους καὶ δίκαιος πολέτης ἔχοι. Thucyd. VI, 57 εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες καὶ ὥς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς ἐτυπτον, καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. intell. τύπτοιεν. Lucian, Char. 1. δείξεις ἕκαστα, ὥς ἂν εἰδῶς ἅπαντα, tanquam qui omnia cognita habeat, ὥς εἰδῶς ἅπαντα, ut qui omnia cognita habeas. Vid. ad 2, 3, III, 6, 4, 8, 1.

39. οἱ μαι δειν — θηρᾶσθαι. Hanc lectionem cum Schützio ex margine editionis romanae accepi, ut qua scripturae varietas optime possit explicari. Vulgo legebatur δειν ἡμᾶς ταύτας θηρᾶσθαι, in recentioribus editionibus ex uno codice οὕτως οἱ μαι δειν θηρᾶν ἡμᾶς, quas lectio videtur ne sit alterius interpretatio, Sermo est autem de captandis amicis, et ταύτη ὁμνεν, quas praecessit, disputationem respicit. Cf. ad I, 2, 24. — πῶς ἂν ἴλω, ita etiam IV, 6, 9; inverso ordine ἄλλως πῶς I, 3, 1 et fere ubique.

CAP. VII. Aristarchum docet Socrates, quomodo amicorum inopiae et angustiae succurrere debeamus.

1. ἐρῶ — αὐτῶ, dicam autem etiam hoc in genere, quae de

αὐτῷ, Ἀρίσταρχον γὰρ ποτε ὀρῶν σκυθρωπῶς ἔχοντα, Ἕοικας, ἔφη, ὃ Ἀρίσταρχε, βαρέως φέρειν τι. χρὴ δὲ τοῦ βύρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις· ἴσως γὰρ ἂν τί σε καὶ ἡμεῖς ακουφίσαιμεν. Καὶ ὁ Ἀρίσταρχος, Ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὃ Σώκρατες, ἐν πολλῇ γέ εἰμι ἀπορία. ἔπει γὰρ ἐστασίασεν ἡ πόλις πολλῶν φυγόντων εἰς τὸν Πειραιῶ, συνεληλύθασιν ὥς ἐμέ καταλειμμένοι· ἀδελφαί τε καὶ ἀδελφίδαί καὶ ἀνεψιαὶ τοσαῦται, ὥστ' εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ τεσσαρεσκαίδεκα τοὺς ἐλευθέρους. λαμβάνομεν δὲ οὔτε ἐκ τῆς γῆς οὐδέν, οἱ γὰρ ἐναντιοὶ κρατοῦσιν αὐτῆς, οὔτε ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, ὀλιγανθρωπία γὰρ ἐν τῷ ὕστει γέγονε· τὰ ἔπιπλα δὲ οὐδεὶς ὠνεῖται, οἷδὲ δανείσασθαι οὐδὰμόθεν ἔστιν ἀγρόριον, ἀλλὰ πρότερον ἂν τίς μοι δοκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ζητῶν εὑρεῖν ἢ δανειζόμενος λαβεῖν. χαλεπὸν μὲν ὄν ἔστιν, ὃ Σώκρατες, τοὺς οἰκίους περιορᾶν ἀπολλυμένους,

ipso scio, Horum. συνειδέναι τί τινα primum est, cum aliquo scire aliquid; Demosth. Mid. in. ὁ δῆμος ἅπας σφόδρα ἐσπούδασεν ἐφ' οἷς ἡδίκημένῳ μοι συνῆδει. deinde testem alicuius esse in aliqua re: Anab. VII, 6, 18 πᾶρεσι δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἀκούων συν-οιδέ μοι, εἰ ἐπιорκῶ. unde est συνειδέναι ἑαυτῷ: 9, 6. ὁ δὲ συνειδὼς αὐτῷ πολλὰ καὶ ποικιλὰ πάντ' ἔπολει. Hell. II, 3, 12. ὅσοι ξυνῆδσαν ἑαυτοῖς μὴ ὄντες τοιοῦτοι, οὐδὲν ἤχθοντο. denique de aliquo scire aliquid; Sympos. IV, 62. τί μοι συνοῖσθα τοιοῦτον εἰργασμένῳ. Isocr. Areop. c. 19. συνοῖδα τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἥμισυ χαίρουσι ταύτῃ τῇ καταστάσει. Plat. Phaed. 92 d. ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιοῦμένοις λόγοις συνοῖδα οὖσαν ἀλαζοσί. Matth. 548 extr. — ἡμεῖς, v. ad I, 2, 46.

2, ἐστασίασεν. Intelliguntur turbæ, quæ, postquam Athenis ab Lyandro captis triginta tyrannorum dominatus furere coepit, ab iis, qui statum popularem et pristinam libertatem restitutam vellent, Piræo occupato duce Thrasybulo exortæ sunt. Hell. II, 4. — εἰς τὸν Πειραιῶ. Olim legebatur ὡς τὸν Πειραιῶ. Sed ὡς particula de animantibus tantum ab Atticis loco præpositionis εἰς vel πρὸς usurpari dicitur, et quæ contra testari videntur exempla, vel incerta sunt vel excusationem habent exinde, quod vocabulum, quod sequitur, non locum, sed eos, qui sunt in eo loco, significat. V. Hermann. Soph. Trach. 365. Matth. 578 extr. Buttm. 147. n. 6. Rost. 104. n. 19, — τεσσαρεσκαίδεκα. Talia non moti neque declinati numeralis exempla, magis illa ad Ionismum et citeriorem Graecitatem pertinentia, collegit Lobeck. Phryn. p. 409 sqq. — τοὺς ἐλευθέρους. Vim articuli ita expressit Ernestius: quatuordecim, et ii quidem liberi homines, ut de servis nihil dicam. Neque observatione indignum est genus masculinum de feminis dictum. Matth. 436. 2. Nimirum ubi ad sententiam nihil interest, quo quis sexu sit definire; uti genere masculino solent. Postquam igitur ad §. usque 8. de genere liberorum hominum disputatum est, illic ubi res commemorantur, quæ feminarum tantum propriae sunt, ut lanificium, alia, feminino genere utitur scriptor. — ὀλιγανθρωπία, Triginta tyranni mille trecentos cives optimum quemque occiderunt, Seneca De tranq. an. c. 3. Atque alii alio aufugerant. Hell. II, 4.

ἀδύνατον δὲ τοσοῦτους τρέφειν ἐν τοιοῦτοις πράγμασιν. Ἀκού-
 σαι οὖν ταῦτα ὁ Σωκράτης, Τί ποτέ ἐστιν, ἔφη, ὅτι ὁ Κερά-
 μων μὲν πολλοὺς τρέφων οὐ μόνον ἑαυτῷ τε καὶ τούτοις
 τὰ ἐπιτήδεια δύναται παρέχειν, ἀλλὰ καὶ περιποιεῖται τοσαῦτα,
 ὥστε καὶ πλουτεῖν, οὐ δὲ πολλοὺς τρέφων δέδοικας, μὴ δι'
 ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων ἅπαντες ἀπόλῃσθε; Ὅτι νῆ Δί' ἔφη,
 ὃ μὲν δούλους τρέφει, ἐγὼ δὲ ἑλευθέρους. Καὶ πότερον, ἔφη, α
 τοὺς παρὰ σοὶ ἑλευθέρους οἶμι βελτίους εἶναι ἢ τοὺς παρὰ
 Κεράμῳ δούλους; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, τοὺς παρὰ ἐμοὶ
 ἑλευθέρους. Οἴκουν, ἔφη, αἰσχροὺν τὸν μὲν ἀπὸ τῶν πονηρο-
 τέρων εὐπορεῖν, σὲ δὲ πολλῷ βελτίους ἔχοντα ἐν ἀπορίαις εἶ-
 ναι; Νῆ Δί' ἔφη, ὃ μὲν γὰρ τεχνίτας τρέφει, ἐγὼ δὲ ἑλευ-
 θερίως πεπαιδευμένους. Ἄρ' οὖν, ἔφη, τεχνίται εἰσιν οἱ χρη-
 σιμὸν τι ποιεῖν ἐπιστάμενοι; Μάλιστα γ' ἔφη. Οὐκοῦν χρη-
 σιμὰ γ' ἄλφαιτα; Σφρόδρα γε. Τί δ' ἄρτοι; Οὐδὲν ἤττον. Τί
 γάρ; ἔφη, ἱμάτια τε ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα καὶ χιτωνίσκοι καὶ
 χλαμύδες καὶ ἔξωμίδες; Σφρόδρα γ' ἔφη, καὶ πάντα ταῦτα
 χρήσιμα. Ἐπειτα, ἔφη, οἱ παρὰ σοὶ τούτων οὐδὲν ἐπίστανται
 ποιεῖν; Πάντα μὲν οὖν, ὥς ἐγώ μαι. Εἰτ' οὐκ οἶσθα, ὅτι ἀφ' ε
 ἐνὸς μὲν τούτων, ἀλφίτοποιός, Ναυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτὸν
 τε καὶ τοὺς οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὅς πολλὰς
 καὶ βοῦς, καὶ περιποιεῖται τοσαῦτα, ὥστε καὶ τῇ πόλει πολ-

4. νῆ Δί' α h. l. partem tantum interrogationis affirmat: Pro-
 fecto ille dives est, ego egenus; ut ad explicandum γάρ, quod
 sequitur, oratio fta fere explenda sit: neque id mirum est. Si-
 millima est §. 14, ubi particulis καὶ μὰ Δία extrema tantum an-
 tecedentis orationis pars affirmatur: Profecto vobis nihil dat, ni-
 hil de suo largitur; ut intelligatur: idque recte facit. Idem nos
 dicimus voce natürlich. Non multum differt ab ἀλλὰ — γάρ. Ne-
 que in ea re quidquam inest miri, propterea quod hae particulae
 cum sequentibus responsi partibus uno tenore cohaerent. Vid. ad
 I, 4, 9. IV, 6, 10.

5. ἄρ' οὖν fornula eodem modo, ut οἴκουν, paullatim sim-
 pliciter in affirmatione usurpari coepit, quum initio per interro-
 gationem cum negatione iunctam affirmaret: ἄρ' οὖν εὐ λέγεις;
 nonne ergo recte dicis? h. e. recte sane dicis. Herm. Soph. Antig.
 628. Stallbaum. Plat. Phileb. p. 225. Cf. III, 10, 4, et ad II, 6, 1.
 — ἔπειτα, v. ad I, 4, 11. — πάντα μὲν οὖν, immo vero
 omnia. III, 8, 4, 9, 14. IV, 6, 10. Ἀνδρέων δὲ ἄρα τῶν καλῶν νο-
 μίσεις εἶναι; Κάλλιστον μὲν οὖν ἔγωγ' ἔφη. Cyrop. VIII, 3, 37. Ἡ
 καὶ οἴκοι τῶν πλουσίων ἦσθα; Ποίων πλουσίων; τῶν μὲν οὖν σα-
 φῶς ἀποχειροβωίων. Habent enim illae particulae vel cum con-
 clusione transeundi (ut in notissimo illo πρῶτον μὲν οὖν, ac pri-
 mum quidem) vel eum affirmatione augendi et corrigendi signifi-
 cationem, maxime in responsionibus. Matth. 625. Vömel. Demosth.
 Philipp. II. p. 37.

λάκις λειτουργεῖν, ἀπὸ δὲ ἀρτοποιίας Κέρηβος τὴν τε οἰκίαν
 πῶσαν διατρέφει καὶ ἤν διψιλῶς, Δημίας δὲ ὁ Κολωντιεύς
 ἀπὸ χλαμυδοργίας, Μένων δ' ἀπὸ χλαυδοποιίας, Μεγαρέων
 δὲ οἱ πλείστοι, ἔφη, ἀπὸ ἔξωμυδοποιίας διατρέφονται; Νῆ
 Δε' ἔφη· οὗτοι μὲν γὰρ ὠνούμενοι βαρβάρους ἀνθρώπους
 ἔχουσιν, ὥστε ἀναγκάζειν ἐργάζεσθαι ἢ καλῶς ἔχει· ἐγὼ δ'
 ἑλευθέρους τε καὶ συγγενεῖς. Ἐπει' ἔφη, ὅτι ἐλευθεροὶ τ'
 εἶσι καὶ συγγενεῖς σοι, οἷσι χρῆναι αὐτοὺς μηδὲν ἄλλο ποιεῖν
 ἢ ἐσθίειν καὶ καθεύδειν; πότερον· καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθέρων
 τοὺς οὕτω ζῶντας ἤμεινον διώγοντας ὁρᾷς καὶ μᾶλλον εὐδαι-
 μονίζεις, ἢ τοὺς ἃ ἐπίσταται χρήσιμα πρὸς τὸν βίον, τού-
 των ἐπιμελομένους; ἢ τὴν μὲν ἀργίαν καὶ τὴν ἀμέλειαν αἰ-
 σθάνῃ τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τε τὸ μαθεῖν ἢ προσῆκει ἐπί-
 στασθαι καὶ πρὸς τὸ μνημονεῖν ἢ ἂν μάθωσι, καὶ πρὸς τὸ
 θυγαίνειν τε καὶ ἰσχύειν τοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τὸ κτήσασθαι
 τε καὶ σώζειν τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ὠφέλιμα ὄντα, τὴν
 οὐδὲ ἐργασίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν οὐδὲν χρήσιμα; ἔμαθον δέ,
 ἢ φῆς αὐτὰς ἐπίστασθαι, πότερον ὥς οὔτε χρήσιμα ὄντι πρὸς
 τὸν βίον οὔτε ποιήσουσαι αὐτῶν οὐδέν, ἢ τοῦναντίον ὥς καὶ
 ἐπιμεληθησόμεναι τούτων καὶ ὠφεληθησόμεναι ἀπ' αὐτῶν;
 ποτέρως γὰρ ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι σωφρονοῖεν, ἀργοῦντες ἢ
 τῶν χρησίμων ἐπιμελούμενοι; ποτέρως δ' ἂν δικαιοτέροι εἴεν,
 εἰ ἐργάζονται, ἢ εἰ ἀργοῦντες βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐπιτη-
 ρείων; ἀλλὰ καὶ νῦν μὲν, ὥς ἐγὼ οἶμαι, οὔτε σὺ ἐκείνας φι-
 λᾷς οὔτε ἐκείναι σέ, σὺ μὲν ἡγούμενος αὐτὰς ἐπιζημίους εἶναι
 σεαυτῷ, ἐκείναι δὲ σέ ὁρῶσαι ἀχθόμενον ἐφ' ἑαυταῖς. ἐκ δὲ

6. οἷς τ' ἀναγκάζειν. Expectaveris ἐφ' ὅτε, sub ea condi-
 tione, ut. Sed Graeci interdum effectum exprimunt, ubi alii de
 consilio aut conditione loquuntur. Cyrop. III, 2, 16. Herm. Vig.
 949. Bremi Demosth. Philipp. II. apud Schaefer. App. I. 413. —
 ἢ καλῶς ἔχει. Ad ἃ intellige ἐργάζεσθαι, quae qualia sint, ex
 verbis §. 7. ἢ ἐπίσταται· χρήσιμα πρὸς τὸν βίον intelligi potest.
 Ceterum cf. III, 11, 1. ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα καλῶς ἔχοι.
 V. ad 1, 32.

7. ὠφέλιμα — χρήσιμα. Quidni ὠφελίμους — χρήσιμους?
 Matth. 441. 1. Buttm. 129. 5. Ut vero dicitur χρήσιμος τι, ad ali-
 quid vel in aliqua re utilis, Cyrop. VII, 2, 29, ita χρήσιμος οὐδέν
 hic et III, 1, 7. ad 8, 5. 9, 15. πολλὰ χρήσιμος Cyrop. VIII, 3, 48.
 Neque diversa est verbi χρῆσθαι constructio cum accusativo pro-
 nominiū consilium quoddam vel finem usus significante. IV, 3, 10
 χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλωνται. Cyrop. VIII, 1, 6. παρέχωμεν ἡμᾶς αὐ-
 τοὺς χρῆσθαι Κύρῳ ὅ τι ἂν δέη. quod est I, 2, 13 παρέχουσιν ἑαυ-
 τοὺς ταῖς ἀρχαῖς χρῆσθαι, ἣν τι δέη.

τούτων κτήντος μείζω τε ἀπέχθαι γίνεσθαι καὶ τὴν προγεγονῆσαν χάριν μειοῦσθαι. ἐὰν δὲ προστατήσης, ὅπως ἐνεργῶσαι, οὐ μὲν ἐκείνας φιλήσεις, ὁρῶν ὠφελίμους σεαυτῷ οὐσας, ἐκείναι δὲ σὲ ἀγαπήσουσιν, αἰσθόμεναι χαίροντά σε αὐταῖς, πῶν δὲ προγεγονῶν ἐνεργειῶν ἥδιον μεμνημένοι τὴν ἀπ' ἐκείνων χάριν αὐξήσετε καὶ ἐκ τούτων φιλικώτερόν τε καὶ οἰκώτερον ἀλλήλοις ἔξετε. εἰ μὲν τοίνυν αἰσχροὶν τι ἔμελλον ἐργάσασθαι, θάνατον ἀντ' αὐτοῦ προαιρετέον ἦν· νῦν δὲ ἃ μὲν δοκεῖ κάλλιστα καὶ περιωδέστατα γυναιξὶν εἶναι, ἐπίστανται, ὥς ἔοικε. πάντες δὲ ἃ ἐπίστανται, ῥᾶστά τε καὶ τάχιστα καὶ κάλλιστα καὶ ἥδιστα ἐργάζονται. μὴ οὖν ὅκνει, ἔφη, ταῦτα εἰσγγεῖσθαι αὐταῖς, ἃ σοὶ τε λυσitteλήσει κάκηναις· καί, ὥς εἰκός, ἡδέως ὑπακούουσιν. Ἀλλὰ νῆ τοὺς θεοὺς, ἔφη ὁ Ἀρί-¹¹σταρχος, οὕτως μοι δοκεῖς καλῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὥστε πρόσθεν μὲν οὐ προσεμένη δανείσασθαι, εἰδώς, ὅτι ἀναλώσας

9. τὴν ἀπ' ἐκείνων χάριν, ab illis beneficiis profectam benevolentiam, h. e. quae propter beneficia illa debetur. *Herbst.*

10. ἔμελλον ἐργάσασθαι. Maluerunt quidam ἐργάσεσθαι. Sed habere verbum μέλλειν maximam cum verbis θέλω, διανοοῦμαι, ἔοικε, ὁφείλω, ἐλπίζω similitudinem, eorumque alia communiter aoristis, alia futuris adiungi, nullum autem tam fixos terminos habere, ut non aliquando aut in significationem aut in constructionem alterius succedat; atque quum quis cogitet, rem nondum coeptam, nedum perfectam esse, atque hoc etiam verbis exprimere velit, aoristo futurum substituere, docet Lobeck. Phryn. 746 sq. multis ille aoristi datis exemplis. Ubique res subito transitura designanda sit, pene necessario aoristum poni, observat Herm. Vig. 754. Vid. Elmslei. Eurip. Heracl. 710. Bremi Demosth. Olynth. 1. Schaefer. App. 1. 204 sq. Vid. ad 1, 5, 1. — προαιρετέον ἦν, debebat mors praeferrī. Ne ἂν desideres, v. ad 1, 3, 3. — λυσitteλήσει. Plerique libri habent λυσitteλεῖ, fortasse recte.

11. ὥστε — δανείσασθαι. Num haec vera est consequentiae ὥστε conjunctione significari solitae ratio? Quid si dixisset ὥστε, πρόσθεν οὐ προσεμένος — νῦν (vel νῦν δὲ) μοι δοκῶ? Matth. 622. p. 591. Buttm. p. 429 sq. Tam late igitur patet Graecorum consuetudo enunciata sibi per particulas μὲν — δὲ opponendi, ut sententiam secundariam, quam reliquis interiici oportebat, una serie cum primaria coniungant. Cf. 1, 2, 9. ubi quae leguntur numquid significant aliud quam λέγων, ὥς μωρὸν εἶη, κυβερνήτη μηδενὸς θέλοντος χρῆσθαι κυμαεντῷ, τοὺς τῆς πόλεως ἀρχοντας ἀπὸ κυάμου καθίστανται 6, 5. II, 1, 6. III, 9, 8. IV, 3, 4. Simillima sunt Cyrop. II, 2, 5. οὕτω βαρῶς ἤνεγκε τὸ πάθος, ὥστε ἀνῆλκτο μὲν αὐτῷ, ὃ εἰλήφε, ὅρον, ὃ δὲ ἐτι αὐτῇ λοιπὸν ἦν τοῦ ἐμβάπτεσθαι, δυσθετούμενος ἀνέστρεψεν. Bornem. Cyrop. I, 1, 4. Eurip. Heracl. 700 sq. αἰσχροὶν γὰρ οἰκονοῦμα γίγνεται τότε, τοὺς μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ δεῖλῃ μένειν. Hel. 922 sq. αἰσχροὶν τὰ μὲν σε θεῖα πάνι ἐξειδέναι, τὰ τ' ὄντα καὶ μὴ, τὰ δὲ δίκαια μὴ εἰδέναι. Vid. ib. Pflugk. Schaefer. App. Dem. IV, 186. Buttm. p. 429 sq. Vulgari consuetudini accommodatius est IV, 4, 9. ἀρκεῖ γὰρ, ὅτι τῶν

ὁ τι ἂν λάβω, οὐχ ἔξω ἀποδοῦναι, γυν δέ μοι δοκῶ εἰς ἔργων ἀφορμὴν ὑπομένειν αὐτὸ ποιῆσαι.

12 Ἐκ τούτων δὲ ἐπορίσθη μὲν ἀφορμὴ, ἐκινήθη δὲ ἔργα· καὶ ἐργαζόμεναι μὲν ἡρίστων, ἐργασάμεναι δὲ ἰδεῖσθαι, ἰλαραὶ δὲ ἀντι-σκυθρωπῶν ἦσαν· καὶ ἀντὶ ὑποφωμένων ἑαυτοὺς ἡδέως ἀλλήλους ἐώρων, καὶ αἱ μὲν ὡς κηδεμόνα ἐφίλουν, ὁ δὲ ὡς ὠφελίμους ἡγάπα. τέλος δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸν Σωκράτην χαίρων διηγείτο ταῦτά τε καὶ οἷτι αἰτιῶνται αὐτὸν μόνον τῶν 13 ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν ἰσθίειν. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Ἐἴτα οὐ

ἄλλον καταγελᾷς, ἐρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δ' οὐδεὶς θέλων ὑπέχειν λόγον οὐδὲ γνώμην ἀποφαινεσθαι περὶ οὐδενός. Ac videntur Graeci vim enuntii primarii ea oppositione acuere voluisse. Cf. Cic. N. D. I, 9. Quid est assecutus, quum omnes stulti sint sine dubio miserrimi, maxime quod stulti sunt, deinde quod ita multa sunt incommoda in vita, ut ea sapientes commodorum compensatione leniant, stulti nec vitare venientia possint nec ferre praesentia. V. Matth. or. pro I. Manil. I. 2. Ceterum ὥστε cum Indicativo coniunctum consequentiam eam indicat, quae revera fit ac per se constat; quapropter novam enuntiationem ordini solet. III, 1, 9: id quod Romani quoque, quamquam coniunctivo, ut par est, retento imitati sunt, v. Liv. II, 67; cum infinitivo coniunctum id significat, quod tanquam ex iis, quae dicta sunt, sequitur cogitatur. Cf. II, 2, 3. Rost. 125. n. 12. Neque vero soli indicativo illa in constructione locus est, sed conformatio orationis libera omnino est ab coniunctionis vi, ut quum alia sequantur, tum optativus sequatur cum ἂν, veluti III, 1, 9, ubi quod scriptum est ὥστε ἂν δοί, modestiorem quam indicativus habet formam, ac paullulum discrepat ab iis locis, in quibus eventus ex verisimilitudine tantum aliqua iudicari posse videtur, ut loco ab Herbatio illic excitato Anab. V, 6, 20 πλοῦς δὲ οὖν πάρεστιν, ὥστε ἂν βούλησθε, ἐξαίτης ἂν ἐπιέσσιτε. Rost. 125. n. 13, 14. Denique quod statuimus discrimen indicativum inter et infinitivum intercedere, est id ex utriusque modi natura derivandum. Indicativus enim vere fieri, factam vel futuram esse rem indicat; infinitivus eadem fieri posse significat. Cf. Anab. II, 2, 17. κραυγὴν πολλὴν ἐποιοῦν καλοῦντες ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμικοὺς ἀκούειν· ὥστε οὐ μὲν ἐγγύτατα τῶν πολεμικῶν καὶ ἐκφυγόντων ἐκ τῶν σκηνομάτων. — ἀφορμὴν. ἀφορμὴ quum sit omnino materia rei perficiendae inserviens (*die Mittel*), III, 12, 4 praesidia ad vitam honestam necessaria, III, 5, 11 opes et copiae publicae, Oecon. I, 16 privatae; h. l. instrumenta rei textoriae, Hellen. IV, 8, 32 pecunia ad milites mercede conducendos, Vectig. III, 6 in lucrum impensa intelligitur.

12. ἐκ τούτων — ἀλλήλους quomodo h. l. differunt? Matth. 489. III. Cf. 6, 20. III, 5, 16. Masculinum genus dant codices Parisini D. F. Reliqui ἐκείνους — ἀλλήλους. Sed quae sequuntur verba Aristarchum simul intelligendum esse demonstrant. — αἰτιῶνται. Expectabasne αἰτιῶντο? Matth. 507.

13. εἴτα, v. ad I, 4, 11. — τὸν τοῦ κυνὸς λόγον, fabulam illam de cane. Matth. 342. Infra III, 6, 10 λέγεις τὴν τῶν θειῶν χρῆσιν. Lucian. Somn. 4. διηγούμεναι τὴν σκυτάλην. Bernh. Synt. 161. — θαναμαστόν. Ita et non solet in his addi, ut si

λέγεις αὐταῖς τὸν τοῦ κυνὸς λόγον; φασὶ γάρ, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν οὖν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν· Θανμαστὸν ποιῆς, ὃς ἡμῖν μὲν ταῖς καὶ ἑριά σοι καὶ ἄρνας καὶ τυρὸν παρεχούσαις οὐδὲν δίδως, ὃ τι ἂν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν, τῷ δὲ κυνί, ὃς οὐδὲν τοιοῦτόν σοι παρέχει, μεταδίδως οὐπερ αὐτὸς ἔχεις σίτου. τὸν κύνα οὖν ἀκούσαντα εἰπεῖν· Ναὶ μὰ ¹⁴ Δία· ἐγὼ γάρ εἰμι ὃ καὶ ὑμᾶς αὐτὰς σῶζων, ὥστε μήτε ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτεσθαι μήτε ὑπὸ λύκων ἀρπάζεσθαι, ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε, φοβούμεναι, μὴ ἀπόλησθε. οὕτω δὴ λέγεται καὶ τὰ πρόβατα συγχωρῆσαι τὸν κύνα προτιμᾶσθαι. καὶ σὺ οὖν ἐκείναις λέγε, ὅτι ἀντὶ κυνὸς εἰ φύλαξ καὶ ἐπιμελητῆς καὶ διὰ σέ οὐδ' ὑφ' ἐνὸς ἀδικούμεναι ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζόμεναι ζῶσιν.

CAPUT VIII.

Ἄλλον δέ ποτε ἀρχαῖον ἑταῖρον διὰ χρόνου ἰδὼν, Πόθεν, ἔφη, Εὐθρε, φαίνῃ; Ὑπὸ μὲν τὴν κατὰ λυσιν τοῦ πολέμου,

plurali utuntur, 3, 15 ἄτοπτα λέγεις. quod Plat. Symp. 175 b. est. ἀτοπὸν γε λέγεις. Infra IV, 8, 6 θανμαστὰ λέγεις. V. Fritzscher. Quaest. Luc. p. 93 sq. Stallbaum. Plat. l. c. Vid. ad 3, 1.

14. Ναὶ μὰ Δία, v. ad §. 4. — καὶ ὑμᾶς, οὐ μόνον τὰ ἑρία καὶ τὰς ἄρνας καὶ τὸν τυρὸν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτάς. Cf. ad I, 1, 6 et III, 6, 11. IV, 1, 5. 6, 1, ubi καὶ tueberis soluta oratione οὐ μόνον αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψιν, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον αὐτῆς. — προφυλάττοιμι ὑμᾶς. Genitivum hoc verbum ascivit Hieron. VI, 10. — ἀπόλησθε. Malunt quidam ἀπόλοισθε. Sed conjunctivus rem tanquam quae vere futura cogitur, proponit. Matth. gr. uber. 520. 8. Herm. Soph. Ai. 272. Bornem. Sympos. II, 11.

CAP. VIII. Euthera mercede operam locantem ad convenientius vitae genus eligendum hortatur Socrates.

1. διὰ χρόνου, post longum tempus. Intelligunt τινός. Matth. 580. d. Cf. IV, 4, 5. Cyrop. I, 4, 28. V, 5, 41. Plat. Phaedr. p. 88. Stallbaumius non satis recte interpretatus est: per aliquod intervallum. Alii πολλοῦ intelligunt: certe διὰ πολλοῦ χρόνου est Isocr. Panegy. c. 12. ubi v. Spohn. Aristoph. Plut. 1046, quod ibid. 98. est πολλοῦ χρόνου, et 1056. διὰ χρόνου, diutule. V. Thiersch. ad v. 1046. Aeschyl. Pers. 727. διὰ μακροῦ χρόνου. — ὑπὸ — πολέμου. Theramenis pax intelligenda est, qua Ol. 93, 3. bello Peloponnesiaco finis impositus est quaque Atheniensibus quae extra Atticae fines possedissent, erepta sunt omnia. Sympos. IV, 3f. — νυνὶ dicitur forma esse attica, et, quum νῦν latius pateat, ad solum praesens pertinere. Timaeus explicat ἐν τῷ ἐνεστώτι χρόνῳ. Sed frequens admodum harum formarum in codicibus permutatio est. Vid. Schneider. Plat. Civ. 347 d. — αὐτόθεν, ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως, ut Demosth. Olynth. I. p. 9. v. 17. ἐνθάδε. §. 3. est ἰλλίκο, ἐκ τοῦ παραρχήμα. — δέεσθαι, v. ad I, 6, 10. — ἔχοντα, v. ad I, 1, 9.

ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῆς ἀποδημίας, νυνὶ μέντοι αὐτόθεν. ἐπειδὴ γὰρ ἀρηρέθημι τὰ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτήματα, ἐν δὲ τῇ Ἀττικῇ ὁ πατήρ μοι οὐδὲν κατέλειπεν, ἀναγκάζομαι νῦν ἐπιδημήσας τῷ σώματι ἐργαζόμενος τὰ ἐπιτήδεια πορῆσθαι. δοκεῖ δέ μοι τοῦτο κρεῖττον εἶναι ἢ δέεσθαι τινος ἀνθρώπων, ἄλλως τε καὶ μηδὲν ἔχοντα, ἐφ' ὧν ἂν δανειζοίμην. Καὶ πόσον χρόνον οἶε σοι, ἔφη, τὸ σῶμα ἱκανὸν εἶναι μισθοῦ τὰ ἐπιτήδεια ἐργάζεσθαι; Μὰ τὸν Δι' ἔφη, οὐ πολὺν χρόνον. Καὶ μήν, ἔφη, ὅταν γε πρεσβύτερος γένη, δῆλον ὅτι δαπάνης μὲν δεήσῃ, μισθὸν δὲ οὐδεὶς σοι θείῃσι τῶν τοῦ σώματος ἔργων διδόναι. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, κρεῖττόν ἐστιν αὐτόθεν τοῖς τοιοῦτοις τῶν ἔργων ἐπιτίθασθαι, ἃ καὶ πρεσβυτέρῳ γενομένῳ ἐπαρκέσει, καὶ προσελθόντα τῶ τῶν πλείονα χρήματα κεκτημένων τῷ δεομένῳ τοῦ συνεπιμελήσο-

2. οἶε — εἶναι. Si insertum esset ἂν, futuri temporis in-esset significatio, cf. §. 6. Quum omissa sit particula, fac scriptorem recta oratione ita dicturum fuisse: πόσον χρόνον σοι τὸ σῶμα ἱκανὸν ἔστι; V. ad 6, 7. — μισθοῦ τὰ ἐπιτήδεια ἐργάζεσθαι, res ad vitam sustentandam necessarias mercede sibi parare; dictio rarior, ut ἐργάζεσθαι sit i. q. ἐργαζόμενον πορῆσθαι; quare sunt, qui τὰ ἐπιτήδεια tanquam adulterina uncis includant. Cf. supra I, 3, 5 ὀλίγα ἐργάζεσθαι. Similiter apud alios βίον ἐργάζεσθαι, vitam quaerere. Hesiod. Opp. et DD. 43. θηϊδώς γὰρ κεν καὶ ἐν' ἡματι ἐργάσαιο, ubi Graevius docet ex antecedentibus intelligi debere βίον, comparans Andocidem (Myster. 144. Bekk.) ἐργάσασθαι βίον ἐκ τοῦ δικαίου τῇ γνώμῃ καὶ ταῖν χειρῶν, et Demosthenem γανυτικῶς ἐργάζεσθαι. Adde De Rep. Athen. I, 15 ὅσον ἔην καὶ ἐργάζεσθαι. Χρήματα ἐργάζεσθαι Platon. Hipp. m. 282 d. 284 a. Lach. 183 a. Aristoph. Equit. 840. Herodot. I, 24. Supra 3, 16 ἀνθρώπους κατεργάζεσθαι, sibi propitios reddere, tractare, sibi conciliare. Absolute eadem vi dictum illud verbum v. Oecon. I, 16. 21. Vect. IV, 22. Scholiasta Aristoph. Plut. 529 τὸν χειροτέγγην interpretatur τὸν διὰ τῶν χειρῶν ἐργαζόμενον. Cf. τὰ γιγνόμενα, proventus, infra 9, 4. De Rep. Athen. II, 12 οὐδὲν ποιῶν ἐκ τῆς γῆς. Ita enim ibi, suspicioso quidem loco, legendum. Quamquam simile illud est, quod legitur Anab. VII, 6, 41 τὰ χρήματα ποιεῖν, labore sibi parare. Ceterum ἐργάζεσθαι nonnunquam idem est quod ποιεῖν. Heindorf. Plat. Gorg. 518 e. De genitivo μισθοῦ v. ad 5, 3.

3. τῷ — τῷ δεομένῳ. Nonnulli articulum damnant; sed utrumque pronomen τίς cum articulo sic recte copulatur, ut aut duae sententiae coarctentur in unam, aut ut res pronomine τίς adumbrata nova per articulum accessione clariore luce perfundatur, ut Thucyd. VII, 2. πλὴν κατὰ βραχὺ τι, τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν. Demosth. Olynth. I. 9, 9. Bekk. νυνὶ δὲ καιρὸς ἦκε τις, οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ πόλει. Fritsch. Quaest. Luc. p. 17 sqq. — ἔργων. Quod codex F. habet ἐργοῖς, quid de eo iudicandum? Matth. 359. 402. d. — ἐπιστατοῦντα rell. De participiorum coaccervatione cfr. I, 1, 18. III, 13, 5.

μέγαν ἔργων τε ἐπιστατούντα καὶ συγκαμίζοντα τοὺς καρποὺς καὶ συμφυλάττοντα τὴν οὐσίαν ὠφελοῦντα ἀντωφελεῖσθαι. Χαλεπῶς ἄν, ἔφη, ἐγώ, ὦ Σώκρατες, δουλείαν ὑπομείναιμι. ⁴ Καὶ μὴν οἷ γε ἐν ταῖς πύλεσι προστατεύοντες καὶ τῶν δημοσίων ἐπιμελόμενοι οὐ δουλοπρεπέστεροι ἔνεκα τούτου, ἀλλ' ἐλευθεριώτεροι νομίζονται. Ὅλως μὴν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸς ὑπαίτιον εἶναι τινα οὐ πάνυ προσιέμαι. Καὶ μὴν, ἔφη, Εὐθὺρε, οὐ πάνυ γε ῥᾷδιόν ἐστιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι. χαλεπὸν γὰρ οὕτω τι ποιῆσαι, ὥστε μηδὲν ἁμαρτεῖν, χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμαρτήτως τι ποιήσαντα μὴ ἀγνώμονι χρητῇ περιτυχεῖν· ἐπεὶ καὶ οἷς νῦν ἐργάζεσθαι φῆς, θαυμάζω, εἰ ῥᾷδιόν ἐστιν ἀνέγκλητον διαγίγνεσθαι. χρὴ οὖν πυρᾶσθαι τοὺς φιλαίτους φεύγειν καὶ τοὺς εὐγνώμονας διώκειν, καὶ τῶν πραγμάτων ὅσα μὲν δύνασαι ποιεῖν, ὑπομένειν, ὅσα δὲ μὴ δύνασαι, φυλάττεσθαι, ὅ τι δ' ἂν πράττης, τούτων ὡς κάλλιστα καὶ προθυμότερα ἐπιμελεῖσθαι. οὕτω γὰρ ἥκιστα μὲν σε οἶμαι ἐν αἰτίᾳ εἶναι, μάλιστα δὲ τῇ ἀπορίᾳ βοήθειαν εὐρεῖν, ῥᾶστα δὲ καὶ ἀκινδυνότατα ζῆν καὶ εἰς τὸ γῆρας διαρκεστάτα.

CAPUT IX.

Οἶδα δὲ ποτε αὐτὸν καὶ Κρίτωνος ἀκούσαντα, ὡς χαλεπὸν ὁ βίος Ἀθήνησιν εἶη ἀνδρὶ βουλομένῳ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν. Νῦν γάρ, ἔφη, ἐμέ τινες εἰς δίκας ἄγουσιν, οὐχ ὅτι ἀδικοῦνται ὑπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ὅτι νομίζουσιν, ἥδιον ἢ με ἀργύριον

6. τούτων, vulgo τούτου. Matth. 434. Similia v. ad I, 2, 62. II, 3, 2. Oecon. XXI, 7 πρὸς ὅτινα δ' ἂν ἄρχοντα διατεθῶσιν οὕτως οἱ ἐπόμενοι, οὗτοι δὲ ἐρῶμενοι γε ἄρχοντες γίγνονται. Bernh. Synt. 282. — οἶμαι — εἶναι — εὐρεῖν — ζῆν. Praesentis et aoristi infinitivis, sive accedat ἄν sive non, ita utuntur, ut aoristus rei transeuntis, praesens duranti adhibeatur. Herm. Soph. Ai. 1061, cuius ex disputatione apparet, non magis hic ἄν particulam desiderari quam 6, 7. et 8, 2. Neque solum post verba μέλλειν, ἐλπίζειν, verum etiam post δοεῖν, νομίζειν, οἰεσθαι, γράναι aoristi infinitivus de futuro tempore usurpatur.

CAP. IX. Socrates Critonem a sycophantis tutum reddit.

1. Ἀθήνησιν, v. ad III, 11, 17. — τὰ ἑαυτοῦ πράττειν cave interpreteris das Seinige thun, hoc ut sit officiis suis satisfacere; est vero i. q. τὰ οἰκεία πράττειν, rerum suarum satagere, a republica remotum sua negotia curare; opp. τὰ κοινὰ πράττειν, πολυπραγμονεῖν (ut Plat. Gorg. 526 c. De Rep. 433 a.). Plat. Charm. 161 b. σωφροσύνη ἂν εἴη τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν. Infra III, 8, 1, 9, 11 est τὰ δέοντα πράττειν. Thiersch. Aristoph. Plut. 910.

τελέσαι ἢ πράγματα ἔχειν. Καὶ ὁ Σικράτης, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Κρίτων, κύκλις δὲ τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι; Καὶ μῦλα, ἔφη· μῦλλον γάρ μοι λυσίτελεϊ τρέφειν ἢ μή. Οὐκ ἂν οὖν θρέψαις καὶ ἄνδρα, ὅστις ἐθέλοι τε καὶ δύναιτό σου ἀπερύκειν τοὺς ἐπιχειροῦντας ἀδικεῖν σε; Ἡδέως γ' ἂν, ἔφη, εἰ μὴ φοβοίμην, ὅπως μὴ ἐπ' αὐτόν με τράποιτο. Τί δ' ἔφη, οὐχ ὁρᾷς, ὅτι πολλῶ ἥδιόν ἐστι χαρίζομενον οἷῳ σοι ἄνδρϊ ἢ ἀπαιχθόμενον ὠφελεῖσθαι; εἰ ἴσθι, ὅτι εἰσὶν ἐνθάδε τῶν τοιούτων ἀνδρῶν, οἱ πᾶν ὧν φιλοτιμηθεῖεν φίλῳ σοι χρῆσθαι.

Καὶ ἐκ τούτων ἀνευρίσκουσιν Ἀρχιδήμον, πάντῳ μὲν ἱκανὸν εἰπεῖν τε καὶ πρᾶξαι, πάντα δέ. οὐ γὰρ ἦν ὁλος ἀπὸ παντός κερδαίνειν, ἀλλὰ φιλόχρηστός τε καὶ ἔφη ῥῆστον εἶναι ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν λαμβάνειν. τούτῳ οὖν ὁ Κρίτων, ὑπότα

2. Εἰπέ μοι, Κρίτων, κύκλις δὲ τρέφεις; *Sage mir, Kriton, Hunde aber hältst du? Hunde hältst du doch?* Facile apparet, oppositionis vi et sermone subito ad aliud transeunte ita illatum de dici. Cf. 6, 14 σὺ δ' ᾧ φων κτέ. Cf. I, 3, 13 ὦ μορε, τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἶμι φιλοῦντας ἐνέειναι τι, διὰ σὺ οὐχ ὁρᾷς; II, 1, 26. 30. IV, 2, 24 Εἰπέ μοι, ὦ Εὐθύδημε, εἰς Δελφούς δὲ ἡδὴ πῶποτε ἀφίκον; Lucian. Diall. Deor. IV, 3 Εἰπέ μοι, Λίος δὲ οὐκ ἤκουσας ὄνομα; ubi Iupiter Pani opponitur; v. ibi Porpo. Non dissimile admodum Homer. II. VI, 86. Ἐκτορ, ἀτὰρ σὺ πόλινδε μετέρχεο. XXII, 331. Ἐκτορ, ἀτὰρ πού τις. Aristoph. Pac. 250 ἴω Σικεῖλα, καὶ σὺ δ' ὥς ἀπόλλυσαι. Nam ponitur particula etiam sermone subito ab alio ad alium converso. Porson. Eurip. Or. 614. Iacobs. Delect. epigr. gr. p. 219. Matth. 616. 2. 312. 3. Bernh. Syntax. gr. 72 sq. — αὐτόν με quomodo differt ab ἐμαυτὸν? Buttm. 127. 3. Matth. 148. n. 1. v. III, 7, 9 αὐτὸς σὺ.

3. οἷῳ σοὶ ἄνδρϊ, h. e. τοιούτῳ ἄνδρϊ, ὁλος σὺ εἶ. v. ad I, 4, 6. III, 11, 1. Matth. 473. n. 1. Buttm. 143. 6. Rost. 99. 10. Cf. Plat. Lach. 180 d. οἱ ἥλκοι ἐγώ. Parmen. 161 b. περὶ τοῦ τοιούτου ὁ λόγος εἴη, ὅλον τοῦ ἐνός. Aliter paullo explicat Bernh. Syntax. 299.

4. ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν λαμβάνειν, reditum et vectigal habere ex calumniatorum fraudulentia persequenda et vindicanda. *Schneider*. Eandem significationem λαμβάνειν habet I, 3, 5. II, 7, 2. Ceterum hunc locum, qui est in vexatissimis, unus codex Vossianus ita exhibet: ἀλλὰ φιλόχρηστός τε καὶ εὐφρόντερος ὢν; quae verba virgulis, ubi par est, post ἀλλὰ et ὢν positae expediri posse arbitror, ut ad εὐφρόντερος intelligendum sit ἡ ὥστε ἀπὸ παντός κερδαίνειν: cuius comparativi cum positivo coniunctio multo simplicior est, quam quod 7, 10 plurimi codices habent ἀλλίστα καὶ πρῆπιωδέστερα, quod similia comparans defendit Bernhardt Syntax. 436. Langius et Coraës coniungunt utramque scripturam εὐφρόντερος ὢν ἔφη ῥῆστον εἶναι ἀπὸ τ. σ. λ. — τῶν ἐν ἀγρῷ γιγνόμενων. Vectig. I, 3 οὐκοῦν τὸ μὲν τὰς ὥρας ἐνθάδε κερδοτάτας εἶναι καὶ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα μαρτυρεῖν. Infra IV, 3, 10 τοῖς ἐκ τῆς γῆς φουόμενοις. — τὰ τοιαῦτα πάντα ἐπεμελεῖτο utrum collatione similis constructionis I, 1, 11. τοὺς φροτίζοντας τὰ τοιαῦτα et Matth. gr. 348. n. 2. explicari potest an αὐτοῦ in-

συγκομίζου ἢ σῆτον ἢ ἔλαπον ἢ οἶνον ἢ ἕρπια ἢ ἄλλο τι τῶν ἐν ἄργῳ γιγνομένων χρησίμων πρὸς τὸν βίον, ἀφελὼν ἔδωκε· καὶ ὁπότε θύοι, ἐκάλει, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐπεμελεῖτο. νομί-
σας δὲ ὁ Ἀρχέδημος ἀποστροφῇν οἱ τὸν Κρίτωνος οἶκον μάλα περιῶπεν αὐτόν. καὶ εὐθὺς τῶν συκαφαντούντων τὸν Κρίτωνα ἀνευρίσκει πολλὰ μὲν ἀδικήματα, πολλοὺς δ' ἐχθρούς· καὶ αὐτῶν τινὰ προσεκάλεσατο εἰς δίκην δημοσίαν, ἐν ᾗ αὐτὸν ἔδει κριθῆναι, ὃ τι δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. ὃ δὲ συννδῶς αὐτῷ πολλὰ καὶ πονηρὰ πάντ' ἐποίει, ὥστε ἀπαλλαγῆναι τοῦ Ἀρ-

telligendum et accusativus interpretandus est in eiusmodi rebus omnibus? Quid statuendum sit, quum alia tumi ἐκάλει (sc. ἐπὶ δειπνον), quod praecessit, te docebit. Quamquam alia etiam eiusmodi verborum cum accusativo, potius rem, quam cura vel efficit vel respicit, quam cuius cura habetur ipsius, significante coniunctorum exempla inveniuntur. Cyrop. VIII, 3, 40 πλεονα ἐπιμελοῦμενον πράγματα ἔχειν. Hellen. V, 4, 4 ὁ μὲν οὖν Φωλλίδας τὰ τε ἅλλα ἐπεμελεῖτο τοῖς πολεμάρχοις etc. Vid. Photius Exc. ex Anton. Diog. τὰ γυναικῶν ἐπιμελοῦνται. Cf. φροντίζειν, ac de ἀμελεῖν v. Musgr. Eurip. Ion, 448, de παραμελεῖν Porpo Cyrop. I, 5, 14. de καταμελεῖν Isocr. Areopag. c. 15. §. 38 Bekk. ἀπάντων τῶν περὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν δοκιμασίαν κατημελημένων. de διγυωρεῖν ib. c. 18. καὶ ταῦτα νομοθετήσαντες οὐδὲ τὸν λοιπὸν χρόνον διγυωρουν, qui locus aliquam cum nostro habet similitudinem. De μετμελεῖ malior dubitatio; nam apud Photium dubitantius accusativum correxit Bekkerus, fidentius apud Ctesiam c. 56. tuitus est Bährus. Rost. 109. n. 2.

5. ἀνευρίσκει, alii ἀνευρήκει, ut in plusquamperfecto insit celeritatis, qua quid factum esse credas, significatio. Bernh. Synt. 380. Cf. Hellen. VII, 2, 9 τάχα δὴ πᾶσα ἡ ἀκρόπολις ἔρμος τῶν πολεμῶν ἐγενένητο. — προσεκάλεσατο, vulgo προεκάλεσατο. Vid. Förtsch. Comm. de locis nonnullis Lysiae et Demosth. p. 46 sq. — ὃ τι δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, quid aut pati aut pendere oporteret, Formula forensis de criminibus, quibus aestimatio nulla a legibus indicta erat, de quibus iudicium erat τιμᾶν, ὃ τι τιτ. Bornem. Conviv. p. 163. Viger. p. 279. Alii scribunt ἀποτίσαι. Sed v. Buttm. II. p. 239.

6. πολλὰ καὶ πονηρὰ, fere i. q. πολλὰ πονηρὰ, quod si dixisset, πονηρὰ substantivum esset, quamquam illud ita dicitur, ut singulae notiones distinguantur; si dixisset πολλὰ τε καὶ πονηρὰ, utraque esset per se nota urgenda. I, 2, 24 ὑπὸ πολλῶν καὶ δυρατῶνκολακείνῃ ἀνθρώπων διαδρῶπτόμενος IV, 2, 35 πολλὰ καὶ χαλεπὰ. Math. 444. 3. In his sunt qui καὶ nos copulam, sed gradationem exhibere dicant, illud ut sit: multa eaque mala. B. Thiersch. Aristoph. Plut. 787. Horat. Sat. II, 3, 9 voltus multa et praeclara minantis. — πάντ' ἐποίει, v. II, 2, 6. Est fere i. q. ἔργον εἶχε 10, 6. Viger. 287. Abundat huiusmodi loquutionibus sermo graecus. Dicitur etiam πᾶν ποιεῖν; utriusque rationis exempla composuit Engelhardt. Plat. Euthyphr. p. 112 sq. πάντα πράττειν Lys. x. Ἔργον. ἐπὶ λ. 367. 7. Bekk. Isocr. Antid. §. 285. τί οὐκ ἐποίησε cum participio Anab. III, 1, 28, ἐπὶ πᾶν ἐρχεσθαι ib. III, 1, 18. εἰς πάντα ἀρπάζει Eurip. Hippol. 286, ubi v. Valcken. idemque ad Herodot. VII, 118. ἐν παντὶ εἶναι Plat. Sympos.

χεδήμον. ὁ δὲ Ἀρχέδημος οὐκ ἀπηλλύττετο, ἕως τὸν τε Κρί-
των ἀφῆκε καὶ αὐτῷ χρήματα ἔδωκεν. ἐπεὶ δὲ τοῦτό τε καὶ
ἄλλα τοιαῦτα ὁ Ἀρχέδημος διεπράξατο, ἤδη τότε, ὥσπερ
ἔσαν νομεῖς ἀγαθὸν κῆρυξ ἔχη καὶ οἱ ἄλλοι νομεῖς βούλωνται
πλησίον αὐτοῦ τὰς ἀγέλας ἰσχύειν, ἵνα τοῦ κυνὸς ἀπολαύσων,
οὕτω καὶ τοῦ Κρίτωνος πολλοὶ τῶν φίλων ἐδέοντο καὶ σφίσι
σπαρέχειν φύλακιν τὸν Ἀρχέδημον. ὁ δὲ Ἀρχέδημος τῷ Κρί-
τῳ ἡδέως ἐχαρίζετο, καὶ οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυ-
χίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ. εἰ δὲ τις αὐτῷ τούτων, οἷς
ἀπήχθετο, ἐνιδόξω, ὥς ὑπὸ Κρίτωνος ἀφελούμενος κολακείοι
αὐτόν, Πύττερον οὖν, ἔφη ὁ Ἀρχέδημος, αἰσχρὸν ἐστὶν εἰρ-
γετούμενον ὑπὸ χρηστῶν ἀνθρώπων καὶ ἀντενεργετούντα τοὺς
μὲν τοιούτους φίλους ποιεῖσθαι, τοῖς δὲ πονηροῖς διαφέρε-
σθαι, ἣ τοὺς μὲν καλοὺς κἀγαθοὺς ἀδικεῖν πειρώμενον ἐχθροὺς
ποιεῖσθαι, τοῖς δὲ πονηροῖς συνεργοῦντα πειρᾶσθαι φίλους
ποιεῖσθαι καὶ χρῆσθαι τούτοις ἀντ' ἐκείνων; ἐκ δὲ τούτου εἰς
τε τῶν Κρίτωνος φίλων Ἀρχέδημος ἦν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
Κρίτωνος φίλων ἐτιμᾶτο.

194 a. ubi v. Stallbaum. πάντα ποιεῖν καὶ λέγειν Euthyphr. 8 c.
πάντα κάλων κινεῖν Lucian. Alex. 57. πάντα λῆθον κινεῖν, omnem
lapidem movere. ἄνω καὶ κάτω στρέφεισθαι Plat. Lach. 169 b. ἄνω
καὶ κάτω ἐαυτὸν μεταβάλλειν Phaedon. 96 a. παντοδαπὸν γίνεσθαι
Ion. 541 e. παντοῖον γίνεσθαι dictio Herodotea. Vid. Steger. ad
III, 124. Lucian. Diall. Mortt. XXI, 2. Plutarch. Mar. 30. Hein-
dorf. Plat. Soph. p. 271. δεινὰ ποιεῖν Herodot. III, 14. δεινὰ ποιεῖ-
σθαι Iacob. Lucian. Tox. p. 111 sq. Krüger. Anab. V, 9, 11. Id
quod luculentius dicitur Anab. VI, 4, 30 δεῖσθαι κατὰ πάντα τρό-
πον. IV, 5, 16 δεῖσθαι πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ, et Iliad. X, 117 πονέ-
σθαι λισσόμενον. Non multum differt ποικίλλειν, de quo v. ad
II, 3, 10. Neque dissimilia sunt Liv. I, 58 versare in omnes par-
tes muliehrem animum. II, 2 agere varie. Caes. B. G. V, 6 omni-
bus precibus petere. Quibus in dictionibus omnibus denique mul-
tiplicis studii nihil intentatum relinquentis, etiam tergiversationis
et astutiae significatio inest.

7. βούλωνται, alii βούλονται, ut post ὥσπερ distinguatur
et καὶ sit etiam. Cf. 5, 5. — οὕτω. Alii cum codice F. δὴ sequi
iubent, coll. Cyrop. III, 3, 25. VIII, 1, 6. II, 2, 6. VII, 2, 18. 28.
Quam particulam sunt etiam qui δέ corrigan. V. Bornem. et
Herbst. Sympos. II, 26. Vid. ad III, 7, 2. 8. IV, 8, 11.

8. οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, nicht dass
Kriton allein Ruhe hatte. Suppleri potest οὐχ ἔρω ὅτι; de μὴ δτι v.
ad I, 6, 11. Additum μόνος offensioni fuit quibusdam, ut damnarent
adeo: sed quemadmodum dicitur οὐ μόνον δτι — ἀλλὰ καὶ, quum
dici soleat vel οὐ μόνον vel οὐχ ὅτι, Plat. Sympos. 179b. ὑπεραπο-
θνήσκειν μόνον ἐθέλουσιν οἱ ἐρῶντες, οὐ μόνον δτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ
γυναῖκες. Thucyd. IV, 85. Aristot. Polit. VII, 11: ita hic μόνος respec-
tu ad personam habito nihil per se habet, quod mirum videri de-
beat. Cf. Herm. Vig. p. 790. Matth. 624. Buttm. p. 436. Rost. 139. 9. h.

CAPUT X.

Οἶδα δὲ καὶ Διοδώρῳ αὐτὸν ἑταίρῳ ὄντι τοιαύδε διαλε-
 χθέντα· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Διόδωρε, ἂν τίς σοι τῶν οἰκετῶν
 ἀποδῶ, ἐπιμελῇ, ὅπως ἀνακομίσῃ; Καὶ ἄλλους γε νῆ Δί' ἔ-
 φη, παρακαλῶ, σῶστρα τούτου ἀνακηρύσσων. Τί γάρ; ἔφη,
 εἰάν τίς σοι κάμνῃ τῶν οἰκετῶν, τούτου ἐπιμελῇ καὶ παρακα-
 λῆς ἰατρούς, ὅπως μὴ ἀποθάνῃ; Σφόδρα γ' ἔφη. Εἰ δέ τις
 σοι τῶν γνωρίμων, ἔφη, πολὺ τῶν οἰκετῶν χρησιμώτερος ὢν
 κινδυνεύει δι' ἔνδειαν ἀπολλέσθαι, οὐκ οἶε σοι ἄξιον εἶναι ἐπι-
 μεληθῆναι, ὅπως διασωθῇ; καὶ μὴν ὁσθ' ἂν, ὅτι οὐκ ἀγνώ-
 μων ἐστὶν Ἑρμογένης· αἰσχύνοιτο δ' ἂν, εἰ ὠφελούμενος ὑπὸ
 σοῦ μὴ ἀντωφελοῖτό σε. καίτοι τὸ ὑπηρετήν ἐκόντα τε καὶ
 εὔνοον καὶ πυράμονον καὶ τὸ κελευόμενον ἱκανὸν ποιεῖν ἔχειν,
 καὶ μὴ μόνον τὸ κελευόμενον ἱκανὸν ὄντα ποιεῖν, ἀλλὰ δυνά-
 μενον καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ χρήσιμον εἶναι καὶ προνοεῖν καὶ προ-
 βουλεύεσθαι πολλῶν οἰκετῶν ὀίμαι ἀντάξιον εἶναι. οἱ μέντοι ἄ-
 γασθαι οἰκονόμοι, ὅταν τὸ πολλοῦ ἄξιον μικροῦ ἐξῇ πρία-
 σθαι, τότε φασὶ δεῖν ὠνεῖσθαι. νῦν δὲ διὰ τὰ πράγματα εὖω-
 νοτάτους ἐστὶ φίλους ἀγαθοὺς κτήσασθαι. Καὶ ὁ Διόδωρος, ὅ-
 ῤα καλῶς γε, ἔφη, λέγεις, ὦ Σώκρατες· καὶ κέλευσον ἐλ-
 θεῖν ὡς ἐμὲ τὸν Ἑρμογένην. Μὰ Δί' ἔφη, οὐκ ἔγωγε νομίζω

CAP. X. Docetur Diodorus, amicorum indigentiae beneficiis
 occurrendum esse.

1. ἂν τίς σοι τῶν οἰκετῶν ἀποδῶ. Num verbum cum
 dativo construitur? Cyrop. I, 4, 13 ἢν τις ἀποδῶ σε τῶν οἰκετῶν.
 Matth. 413.8. an dativus eandem rationem habet quam qui deinde
 legitur εἰάν τίς σοι κάμνῃ et III, 6, 2 προσπατεῦειν ἡμῖν διανερό-
 σαι τῆς πόλεως? Matth. 389. f. Rost. 105. n. 3. — ἀνακομίση.
 Qui ὅπως cum aoristi medii coniunctivo construi posse negant (v.
 ad 1, 19), ii non tam facile hanc formam quam alias in futurum
 convertere poterunt.

2. σῶστρα τούτου unus codex F. habet, reliqui vel τούτῳ
 exhibent vel omittunt: unde fortasse aut his obtemperandum est,
 aut illis, ut τούτων legatur.

3. Ἑρμογένης, Hipponici dñssimi filius, pauperrimus ipse,
 quum Callias frater solus patris bona possedissee videatur. Nomi-
 natur aliquoties et inter studiosissimos disciplinae Socraticae se-
 ctatores commemoratur. Vid. IV, 8, 4. Sympos. I, 3. III, 14. IV,
 47—50. VI, 2. Apol. 2. Plat. Cratyl. 384 c. 391 c. — παραμόνον.
 Usitatior forma παραμόνιος usus est Xenophon 4, 5. III, 11, 11.
 Verba quae sequuntur καὶ τὸ κελευόμενον ἱκανὸν ποιεῖν
 damnant plerique, tuetur Bornemannus, nec ingratam nec gravi-
 tate quadam destitutam eam repetitionem dicens.

4. μέντοι ironice intelligendum esse dicit Bornemannus. Vid.
 Herm. Vig. 844. — διὰ τὰ πράγματα, hoc reipublicae statu,
 ut nunc rei sunt. Schneider.

γὰρ οὐτε σοὶ πᾶλλον εἶναι τὸ καλέσαι ἑκείνον τοῦ αὐτὸν ἐλ-
θεῖν πρὸς ἑκείνον, οὔτε ἑκείνῳ μείζον ἀγαθὸν τὸ παραχθῆναι
σταῦτα ἢ σοί. Οὕτω δὲ ὁ Διόδωρος ᾤχετο πρὸς τὸν Ἑρμο-
γένην· καὶ ἐὼς πολὺ τελείας ἐκτέθειτο φίλον, ὅς ἔργον εἶχε
σκοπεῖν, ὃ τι ἂν ἢ λέγων ἢ πράττων ὠφελοίη τε καὶ εὐφραί-
νοι Διόδωρον.

6. ἔργον εἶχε σκοπεῖν, curae ei erat, ut observaret. Ages.
XI, 12. Vid. ad 9, 6. — λέγων ἢ πράττων, εἰ λέγοι ἢ πράττοι.
Propterea ἂν additum est. Vid. 1, 6, 2 ὅς γοῦν οὕτως, ὡς οὐδ' ἂν
εἰς δοῦλος ὑπὸ δεσπότη διατρώμενος μένῃ. III, 11, 10 καταμανθάν-
εις καὶ ὡς ἂν ἐμβλέπουσα χαρίζοιο καὶ ὃ τι ἂν λέγουσα εὐφραίνου.
Schneider. Plat. Civ. 428 d. An vero illud quodraam pertinet? Vid.
ad 1, 4, 14.

Γ.

CAPUT I.

Ὅτι δὲ τοὺς δρεγομένους τῶν καλῶν ἐπιμελεῖς ὦν δρέγοντο ποιῶν ὠφείλει, νῦν τοῦτο διηγῆσομαι. ἀκούσας γάρ ποτε Διονυσόδωρον εἰς τὴν πόλιν ἦκειν ἐπαγγελλόμενον στρατηγεῖν δαδάειν, ἔλεξε πρὸς τινὰ τῶν ξυνόντων, ὃν ἡσθάνετο βουλόμενον τῆς τιμῆς ταύτης ἐν τῇ πόλει τυγχάνειν, Αἰσχρὸν μέντοι, ὃ νεανία, τὸν βουλόμενον ἐν τῇ πόλει στρατηγεῖν, ἐξὸν τοῦτο μαθεῖν, ἀμελῆσαι αὐτοῦ· καὶ δικαίως ἂν οὗτος ὑπὸ τῆς πόλεως ζημιοῖτο πολὺ μᾶλλον, ἢ εἴ τις ἀνδριάντας ἐργολαβοῖη μὴ μεμαθηκῶς ἀνδριαντοποιεῖν. ὅλης γὰρ τῆς πόλεως ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις ἐπιτρεπομένης τῷ στρατηγῷ, μεγάλα τὰ τε ἀγαθὰ κατορθοῦντος αὐτοῦ καὶ τὰ κακὰ διαμαρτάνοντος εἰκὸς γίγνεσθαι. πῶς οὖν οὐκ ἂν δικαίως ὁ τοῦ μὲν μανθάνειν τοῦτο ἀμελῶν, τοῦ δὲ αἰρεθῆναι ἐπιμελούμενος ζημιοῖτο; Τοιαῦτα μὲν δὴ λέγων ἐπεισεν αὐτὸν ἐλθόντα μανθάνειν. ἐπεὶ δὲ μεμαθηκῶς ἦκε, προσέειπεν αὐτῷ λέγων, Οὐ δοκεῖ

CAP. I. Quid imperatori scire necessarium sit, Socrates docet.

1. τὰ καλὰ, munera publica. De Rep. Lac. IV, 4. Cyrop. VII, 3, 17. — τοῦτο ut alias introductionis causa praemittitur, ita h. l. alicuius perspicuitatis causa additum videmus. De verborum collocatione v. ad IV, 5, 1. — Διονυσόδωρος Chius, sophista, cum Euthydemo fratre simul artem militarem profitebatur. Plat. Euthyd. 273 c. Neque enim id negotium spernebant sophistae. Vid. Schneider. et Krüger. Anab. II, 1, 7. — ἡκεῖν. Si ἀκοῦειν est fama vel nuncio compere, certior fieri, cum infinitivo construi solet. 5, 9. IV, 2, 4. Matth. 549. 5. n. 5. Rost. 129. 4. c.

3. κατορθοῦν, quod de qualibet successu dicitur, addito tamen obiecto, Hell. VII, 1, 5. ἀποτυγχάνειν, 9. ἀφάλλεσθαι sibi oppositum habet.

4. προσέειπεν de saepius repetito ioco intelligendum. Codices aliquot προσέειπεν praebent, quod tanquam doricum Xenophonte indignum esse dicitur et ad posterioris aevi scriptores, ut Plutarchum, Dionem Chrysostomum, Philostratum, Achillem Tatum, alios relegatur. Vid. Lobeck. Phryn. 240 sq. Quamquam de futuro aliter statuendum. παιζοῦνται Sympos. IX, 2; quo accedit συμπαίζειν Cyrop. I, 3, 14. Ceterum προσπαίζειν cum da-

ἑμῖν, ὧς ἄνδρες, ὥσπερ Ὀμηρος τὸν Ἀγαμέμνονα γεραρὸν ἔφη εἶναι, καὶ [οὕτω] ὅδε στρατηγεῖν μαθὼν γεραρώτερος φαίνεσθαι; καὶ γὰρ ὥσπερ ὁ καθαρίζων μαθὼν, καὶ ἐὰν μὴ καθαρίῃ, καθαριστὴς ἐστὶ, καὶ ὁ μαθὼν ἰασθαι, κἂν μὴ ἰατρεύῃ, ὁμῶς ἰατρός ἐστιν, οὕτω καὶ ὅδε ἀπὸ τοῦδε τοῦ χρόνου διατελεῖ στρατηγὸς ὢν, κἂν μηδεὶς αὐτὸν ἔλῃται. ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὔτε στρατηγὸς οὔτε ἰατρός ἐστιν, οὐδὲ ἐὰν ἐπὶ πάντων ἀνθρώπων αἰρεθῇ. Ἀτάρ, ἔφη, ἵνα καὶ ἐὰν ἡμῶν τις ταξιαρχῇ ἢ λοχαγῇ σοι, ἐπιστημονέστεροι τῶν πολεμικῶν ὦμεν, λῆξον ἡμῖν, πόθεν ἥρξατό σε διδάσκειν τὴν στρατηγίαν. Καὶ δς, Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, εἰς ὅπερ καὶ ἐτελεύτα· τὰ γὰρ ταπτικὰ ἐμέ γε καὶ ἄλλο οὐδὲν ἐδίδαξεν. Ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Σιωκράτης, τοῦτό γε πολλοστὸν μέρος ἐστὶ στρατηγίας. καὶ γὰρ

tivo coniunctum v. Plat. Euthyd. 278 b. Legg. VI, 303. X, 66. cum accusativo Menex. 235 c. significatione irridendi; cum duplici accusativo Phaedr. 265 c. ὕμνον προσεπαίσαμεν τὸν Ἑρῶτα, h. e. παίζοντες ὕμνήσαμεν, coll. Eurip. Troad. 150. οἶαν μολπὴν ἐξήρχον θεοῦς. V. Lobeck. Phryn. 462 sq. Hermann. Opusc. III. 221. — Ὀμηρος, II. III, 170. — καὶ [οὕτω] ὅδε. Vocabulum οὕτω damnare videtur locus, quem tenet; quo non magis commendatur trium librorum scriptura καὶ ὥς ὅδε, ut taceam, καὶ ὥς significare solere vel sic (Krüger. Anab. I, 8, 21. quamquam v. Buttm. II. p. 279). οὕτω ante vocalem tuetur Schneider. Plat. Civ. 406 e. Poppo Thucyd. I. 215 sq. Alii scribunt οὕτω καὶ ὅδε, ut infra, quo ex loco Bornemannus nostrum depravatum esse putat, de omisso οὕτως comparans IV, 4, 7. et Thucyd. VIII, 1. καὶ ὥς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐποιοῦν ταῦτα. De trajecto καὶ v. ad IV, 7, 7. Quam duritiem haud scio an non lenias comparato versu Baggesenii: *Jegliches Blatt ist ein Bäumchen, für sich betrachtet; auch so sei Jeglicher Vers ein Gesang in dem vollendeten Lied.* — δοκεῖ — φαίνεσθαι, v. ad II, 1, 22. — Post οὔτε στρατηγός verba οὔτε καθαριστὴς excludisse quidam auspicabantur, exigentes illi ad arctas quasdam concinnitatis regulas eius verba libri, cuius natura tam angusta vincula spernere videtur. Verum et alia hic vides neglectae, quam volunt, vel non admodum religiose observatae concinnitatis vestigia, neque quum sermo sit de iis, qui ne tum quidem alicuius rei gnari putandi essent, si omnes homines ad munus, quod expetant, eos delegissent, (v. ad IV, 2, 5), apta foret iustus hominis commemoratio.

5. διδάσκειν. Quando scriptor id agit, ut ipsam actionem, cuius indicatur initium, factam vel faciendam significet, post verbum ἀρχεσθαι infinitivum adhibet; ubi vero de ipsa actione, factane sit, fiat, futura sit, necne, nulla est quaestio, sed agitur tantummodo de modo initii eius, si factam esse vel fieri ponas, ibi utitur participio. Engelhardt. Plat. Euthyphr. p. 92. Cf. 5, 15. 22. 6, 3. IV, 2, 3. Matth. 551. f. Rost. 129. 4. b.

6. πολλοστὸν μέρος, pars rei multas in partes divisae, qualis pars cum tota re comparata non potest non esse exigua, multesima pars, ex multis una, admodum exigua. Cf. IV, 6, 7. Cyrop. I, 6, 12 sqq. VIII, 5, 15. Buttm. gr. max. T. I. p. 288.

παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι
 χρή, καὶ ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις, καὶ
 μηχανικόν, καὶ ἐργαστικόν, καὶ ἐπιμελῆ, καὶ καρτερικόν, καὶ
 ἀγχίνου, καὶ φιλόφρονά τε καὶ ὤμόν, καὶ ἀπλοῦν τε καὶ ἐπι-
 βουλον, καὶ φυλακτικόν τε καὶ κλέπτην, καὶ προετικόν καὶ
 ἄρπαγα, καὶ φιλόδωρον καὶ πλεονέκτην, καὶ ἀσφαλῆ καὶ ἐπι-
 θετικόν, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὖ
 στρατηγήσοντα ἔχειν. καλὸν δὲ καὶ τὸ τακτικόν εἶναι. πολλὸν
 γὰρ διαφέρει στρατεύμα τεταγμένον ἀτάκτου, ὥσπερ λίθοι τε
 καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως μὲν ἐρριμμένα
 οὐδὲν χρησιμὰ ἔστιν, ἐπειδὴν δὲ ταχθῇ κάτω μὲν καὶ ἐπι-
 πολῆς τὰ μήτε σηπόμενα μήτε τηκόμενα, οἳ τε λίθοι καὶ ὁ
 κέραμος, ἐν μέσῳ δὲ αἷ τε πλίνθοι καὶ τὰ ξύλα, ὥσπερ ἐν
 οἰκοδομίᾳ συντίθενται, τότε γίγνεται πολλοῦ ἄξιον κτίημα οἰ-
 κία. Ἀλλὰ πάνυ, ἔφη ὁ νεανίσκος, ὁμοιον, ὃ Σώκρατες, εἴ-
 ρηκας. καὶ γὰρ ἐν τῷ παλέμῳ τοὺς τε πρώτους ἀρίστους δεῖ
 τάττειν καὶ τοὺς τελευταίους, ἐν μέσῳ δὲ τοὺς χειρίστους, ἵνα
 ὑπὸ μὲν τῶν ἄγωνται, ὑπὸ δὲ αὐτῶν ὠθῶνται. Εἰ μὲν τοι-
 ον, ἔφη, καὶ διαγιγνώσκεις σὲ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς
 ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μή, τί σοι ὄφελος ὧν ἔμαθες; οὐδὲ γὰρ εἴ σε

Schaefer. App. Demosth. IV, 285. Ceterum observatione digna est consuetudo articuli ad haec omissi. Errare igitur Premium Lys. Alcib. I. §. 46. Bekk. demonstravit Förtsch. Observatt. in Lys. 42 sq. — ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις, ad res necessarias militibus comparandas idoneum. Matth. 344.

7. πλίνθοι. Διττὴ πλίνθος ἦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡμή τε καὶ ὀπτῇ· δῆλον δὲ ἐκ τῆς ἐν μέσῳ λεγομένης θέσεως, περὶ τῆς αἰμῆς ἐνθάδε τὸν λόγον εἶναι· τήκοιτο γὰρ ἂν κάτω τιθεμένη. Co-
 τὰς. — κέραμος, κεραμίδες.

8. τοὺς πρώτους ἀρίστους δεῖ τάττειν. Simplex dictio est of πρώτοι ἀριστοὶ εἰσιν: quos quis primo loco ponit, eos par est optimos esse, ii optimi sunt. Cyrop. VII, 5, 5 ἀνάγκη τοὺς πρώτους ἀρίστους εἶναι. Cave credas subiectum ita articulo carere. Aliiter conformatum voles iniuria locum I, 6, 10 τοῖσας, ὃ ἄντι-
 φων, τὴν εὐδαιμονίαν ὀλομένην τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι, h. e. felicitas consistit in laute vivendo. Infra inverso ordine vel po-
 titus ad usitatus loquendi genus reversus dicit scriptor ἐν μέσῳ τοὺς χειρίστους. Cyrop. VII, 5, 95 πάντας τοὺς περὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
 θεραπευτήρας ἐποίησατο εὐνούχους, omnes corporis sui ministros
 ex eunuchorum numero elegit. Vid. ad 10, 1. 14, 6. παρασκευ-
 ἀζεσθαι ὀροποιούς τοὺς ἀρίστα ἐπισταμένους, homines artis suae
 peritissimos coquos sibi comparare. IV, 5, 7. In his enim propter-
 ea subiecti et praedicati ratio obscuratur, quod aliud verbum,
 non εἶναι, infertur. V. ad 14, 7. — ὑπὸ μὲν τῶν, Matth. 288.
 n. 3. Rost. p. 461 sq.

9. ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μή. Notam vides ellipsin, qua in enun-
 tiationibus, quae ex duplici protasi constant, prioris apodosis re-

ἀργύριον ἐκέλευσε πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον τὸ κάλλιστον
τάττειν, ἐν μέσῳ δὲ τὸ χείριστον, μὴ διδάξας διαγινώσκειν
τὸ τε καλὸν καὶ τὸ κίβδηλον, οὐδὲν ἂν σοι ὄφελος ᾖν. Ἀλλὰ
μὰ Δί' ἔφη, οὐκ ἐδίδαξεν· ὥστε αὐτοὺς ἂν ἡμῶς δέοι τοὺς τε
10 ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κρίνειν. Τί οὖν οὐ σκοποῦμεν, ἔφη,
πῶς ἂν αὐτῶν μὴ διαμαρτάνοιμεν; Βούλομαι, ἔφη ὁ νεανί-
σκος. Οὐκοῦν, ἔφη, εἰ μὲν ἀργύριον δέοι ἀρπάζειν, τοὺς φι-
λαργυρωτάτους πρῶτους καθιστάντες ὁρθῶς ἂν τάττοιμεν;
Ἔμοιγε δοκεῖ. Τί δὲ τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας; Ἄρα τοὺς
φιλοτιμοτάτους προτακτέον; Οὗτοι γοῦν εἰσὶν, ἔφη, οἱ ἔνεκα
ἐπαινοῦ κινδυνεύειν ἐθέλοντες. οὐ τοίνυν οὗτοι γε ἄθλοιοι, ἀλλ'
11 ἐπιφανεῖς πανταχοῦ ὄντες ἐδαίρετο ἂν εἶεν. Αἰτάρ, ἔφη, πό-
τερά σε τάττειν μόνον ἐδίδαξεν, ἥ καὶ ὅποι καὶ ὅπως χρη-
στέον ἐκάστη τῶν ταγμάτων; Οὐ πάνυ, ἔφη. Καὶ μὴν πολλὰ
γ' ἐστὶ, πρὸς ᾧ οὔτε τάττειν οὔτε ὄγειν ὡσαύτως προσήκει.
Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔφη, οὐ διεσαφηνίξε ταῦτα. Νῆ Δί' ἔφη, πάλ-
ιν τοίνυν ἐλθὼν ἐπανερῶτα· ἦν γὰρ ἐπίστηται καὶ μὴ ἀνα-
δῆς ἦ, ἀλοχυνεῖται ἀργύριον εἰληφὼς ἐνδεᾶ σε ἀποπέμψασθαι.

fitetur. Quod sit, ubi neglecta illa apodosi, quippe quae facile
per se pateat et cogitatione addi queat, veluti εὖ χει, τί σοι δο-
κεῖ, alia, ad graviora properat scriptor, apodosin ex priore pro-
tasi addendam lectoribus relinquens. Id vocatur σχῆμα ἀναπαι-
πόδοτον. Ita facile tibi explicabis 9, 11. Anab. VII, 1, 31. 7, 15.
Cyrop. IV, 5, 54. VIII, 7, 24. Matth. 617. Buttm. 151. IV. 4. Rost.
139. 8. B. Thiersch. Aristoph. Plut. 464. — ὥστε ἂν δέοι. V.
ad 11, 7, 11.

10. τί οὖν οὐ σκοποῦμεν; quin consideramus? V. ad 11,
15. II, 3, 11. — τί δὲ τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας; non
rara ellipsis cum vi quadam prolata, ut intelligas οἷ, vel simile
aliquid: quid illis faciendum putas? gloriae studiosissimos primo
loco collocandos? Non minus dicitur nominativo sequente, Plat.
Gorg. 502 b. τί δὲ ἡ σεμνὴ αὐτῇ τραγωδίας ποιήσεις; quid vero gra-
vis illa tragoediae proësis? sc. δοκεῖ σοι, Charmid. 167 d. Δοκεῖ τίς
σοι εἶναι τοιαυτὴ (ἡ ὄψις); Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε. Τί δὲ ἀκοήν; sc.
λέγεις; quid de auditu dicis? Cf. IV, 2, 14, τί δὲ τὸ κακουργεῖν;
6, 10. Alios alii loci casus postulant. Matth. gr. max. p. 1289.
Heindorf. Plat. Gorg. 509 d. Charm. l. c.

11. ὅποι, quod pr. motum significat, qui sit versus aliquem
locum, nonnunquam fere i. q. ὅπου esse videtur, non deleta ta-
men prorsus motus significatione. Hellen. VI, 2, 28. πολλάκις δὲ
καὶ, ὅποι μέλλοι ἀριστοποιεῖσθαι τὸ στρατεύμα, ἐπανήγαγεν ἂν τὸ
κέρως ἀπὸ τῆς γῆς κατὰ ταῦτα τὰ χωρία. VII, 4, 18. καὶ οὗτοι, ὅποι
ἐδύναντο, εἰς τὴν αὐτῶν πόλιν Πελλήνην εἰσῆλθον. — ταγμάτων
Stobaei lectio est; loco vulgatae τακτέων si non potest ταξιῶν
legi, idem sentiendum eat cum Poppone, qui Cyrop. VIII, 3, 28
τακτός repudiand scribi iubet τακτικόν, quod ad ordinem et instru-
ctionem pertinet. — οὐ πάνυ, non sane, h. e. plane non. Cyrop.
II, 4, 13. VI, 2, 12. VII, 2, 24.

CAPUT II.

Ἐντυχὼν δὲ ποτε στρατηγεῖν ἡρημένῳ τῷ, Τοῦ ἔνεκεν,¹ ἔφη, "Ὅμηρον οἶμι τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγορεύσαι ποιμένα λαῶν; ἤρά γε ὅτι, ὥσπερ τὸν ποιμένα δεῖ ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως σῶαί τε ἔσονται αἱ οἰες καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσιν, [καὶ οὗ ἔνεκα τρέφονται, τοῦτο ἔσται,] οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ, ὅπως σῶαί τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσιν, καὶ οὗ ἔνεκα στρατεύονται, τοῦτο ἔσται; στρατεύονται δέ, ἵνα κρατοῦντες τῶν πολεμίων εὐδαιμονέσθωσι ὥσιν. ἢ τί δήποτε οὕτως ἐνήνευε τὸν Ἀγαμέμνονα εἰπὼν,²

Ἀμφοτέρων, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής;
ἤρά γε ὅτι αἰχμητής τε κρατερός ἂν εἴη, οὐκ εἰ μόνος αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ' εἰ καὶ πῦρ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἴτιος εἴη, καὶ βασιλεὺς ἀγαθός, οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προσιτήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ, ὡν βασιλεύοι, τούτοις εὐδαιμονίας αἴτιος εἴη; καὶ γὰρ βασιλεὺς αἰρεῖται, οὐχ ἵνα ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελῇται,³ ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐλόμενοι δι' αὐτὸν εὖ πράττωσι. καὶ στρατεύονται δὲ πάντες, ἵνα ὁ βλος αὐτοῖς ὡς βέλτιστος ᾖ; καὶ στρατηγοὺς αἰροῦνται τούτου ἔνεκα, ἵνα πρὸς τοῦτο αὐτοῖς ἡγεμόνες ᾖσι. δεῖ οὖν τὸν στρατηγεῖν τοῦτο παρασκευάζειν αὐτοῖς ἐλομένοις αὐτὸν στρατηγόν· καὶ γὰρ οὔτε κάλλιον τούτου ἄλλο ῥαδίον εὐρεῖν οὔτε αἰσχίον τοῦ ἐναντίου. καὶ οὕτως ἐπισκοπῶν, τίς εἴη ἀγαθοῦ ἡγεμόνος ἀρετή, τὰ μὲν ἄλλα περιῆρει, κατέλειπε δὲ τὸ εὐδαίμονας ποιεῖν ὧν ἂν ἡγῇται.

CAP. II. Imperatoris esse eos, quibus praesit, beatos reddere.

1. Ὅμηρον. Cf. II. II, 243 al. et de altero loco III, 179. — οἰες, vulgo οἰες. Hoc ionicum, illud atticum. V. Anab. IV, 5, 25. Cyrop. I, 4, 7. Supra οἷν II, 7, 13. infra οἶων III, 11, 5. et IV, 3, 10. Accusativus οἰς, ut οἱ βόες, τοὺς βοῦς. Hellen. VI, 4, 29. Cyrop. V, 2, 5. Vid. ad I, 2, 37. Matth. 30. n. 7. Buttm. 50. n. 6. Rost. 43. n. 2.

2. μόνος αὐτός, ipse solus. Lucian. Demon. c. 29. μόνος αὐτός ἐστι. αὐτός μόνος ita dicitur, ut αὐτός aut, in casibus quidem obliquis, sit is, er, et careat pondere, aut solus significet et praepositum vocis μόνος vim adaugeat. Fritsch. Luc. Diall. Deor. XX, 4. Non ubique tamen illud discrimen videtur observatum esse: sunt enim loci, in quibus pronominis nominativus cum oppositionis vi anteponatur. Lys. Epitaph. 50. Bekk. ἡξίουν αὐτοὺς μόνου τὸν κίνδυνον ποιήσασθαι. Sequitur 52. solum αὐτοὺς eadem fere significatione. Vid. ad 14, 3.

4. περιῆρει. Cyrop. II, 1, 21. τῶν πολεμικῶν περιελὼν καὶ τὸ τόξον μελετᾶν καὶ τὸ ἀκοντὶον κατέλειπε τοῦτο μόνον αὐτοῖς, τὸ σὺν μαχαίρᾳ καὶ γέβρῳ καὶ θώρακι μαχεσθαι. ubi vide quid aoristus differat ab imperfecto.

CAPUT III.

1 Καὶ ἱππαρχεῖν δέ τινι ἡρημένῳ οἰδᾷ ποτε αὐτὸν τοιάδε διαλεχθέντα. Ἐχοις ἄν, ἔφη, ὦ νεανία, εἰπεῖν ἡμῖν, ὅτου ἔνεκα ἐπεθύμησας ἱππαρχεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦ πρώτος τῶν ἱππέων ἐλαύνειν· καὶ γὰρ οἱ ἱπποτοξόται τούτου γε ἀξιοῦνται· προελαύνουσι γοῦν καὶ τῶν ἱππάρχων. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ γνωσθῆναι γε· ἐπεὶ καὶ οἱ μαινώμενοί γε ὑπὸ πάντων γιγνώσκονται. Ἀληθές, ἔφη, καὶ τοῦτο λέγεις. Ἀλλ' ἄρα ὅτι τὸ ἱππικὸν οἶε τῇ πόλει βέλτιον ἂν ποιήσας παραδοῦναι, καὶ εἴ τις χρεῖα γίγνοιτο ἱππέων, τούτων ἡγούμενος ἀγαθοῦ τινος αἴτιος γενέσθαι τῇ πόλει; Καὶ μᾶλα, ἔφη. Καὶ ἔστι γε νῆ Δ' ἔφη ὁ Σωκράτης, καλόν, ἐὰν δύνῃ ταῦτα ποιῆσαι. ἡ δὲ ἀρχή που, ἐφ' ἧς ἡρῆσαι, ἱππων τε καὶ ἀμβατῶν ἐστίν. Ἔστι γὰρ οὖν, ἔφη. Ἴδι δὴ λέξον ἡμῖν πρῶτον τοῦτο, ὅπως διανοῇ τοὺς ἱππους βελτίους ποιῆσαι; Καὶ ὅς, Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, οὐκ ἐμὸν οἶμαι τὸ ἔργον εἶναι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκα-

CAP. III. Praefecti equitum esse et equites et equos meliores efficere. Quem peculiarem librum scripsit Xenophon Ἱππαρχικόν, De Officio magistrī equitum, eum cum hoc capite comparasse iuvabit.

1. οὐ γὰρ δὴ simpliciter negantis est: non enim profecto hoc cupies propterea, ut ante alios equo provehāre. Suspiceris fortasse οὐ γὰρ δὴ που. Μὴ γὰρ δὴ esset suspiciōnem remorentis: absit enim, ut existimem, hac de caussa te hoc cupere. Cf. 11, 7. — τοῦ — ἐλαύνειν — τοῦ γνωσθῆναι γε. Quid ex antecedentibus repetendum? De nominativo πρώτος v. ad I, 2, 1.

2. ἄν et ad ποιήσας et ad παραδοῦναι referendum. V. ad I, 4, 14. — ἐφ' ἧς ἡρῆσαι. Quum recte dicatur Ages. I, 37. ὅσον χρόνον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔμεινε, quumque simillimum locum habeat Bornemannus Dion. Cass. p. 220, 7. τὴν ἀρχήν, ἐφ' ἧς ἐτέτακτο, quumque, id quod maximum est, demonstrante Lobeck. Phryn. 164. 474. et Bernhard. Synt. 247, praepositione ita substantivi sui genitivo iuncta locus vel honos, quo quis fungitur, significetur, ut ὁ ἐπὶ τῶν ὀπλων, ὁ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὁ ἐπὶ τοῦ θεωρικῶς κατασταθείς apud Demosthenem: non est quod in genitivo haereas, licet Cyrop. I, 2, 5 ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων ἡρημένοι εἰσὶν dativo, Hellen. V, 1, 5 αἰροῦνται Εὐνομον ναυαρχὸν ἐπ' αὐτὰς (τὰς ναῦς) accusativo scriptor usus sit. — ἀμβατῶν. De re equ. III, 12 et V, 7. L. Dindorfius scripsit τῶ ἀναβάτῃ. Infra legitur ἀναβατικωτέρους §. 5. ubi ἀμβατικωτέρους in uno c. dice est. Καμύων, defensum a Schaefero Lamb. Ros. p. 368, non improbatum Lobeckio Phryn. 340, non receperunt nuper editores Cyrop. VIII, 3, 28, habent vero ἐπὶ τῆς ἀμβολιάδος γῆς VII, 5, 12 et (ἱππους) ἀναμβάτους IV, 5, 46.

3. τὸ ἔργον num praedicatum potest esse? v. ad 1, 8. Plat. Politic. 258 c. Σωκρ. τοῦτ' ἦδη σὸν, οἶμαι, τὸ ἔργον, ὃ ἔνε, ἀλλ' οὐκ ἐμὸν γίγνεται. Ἔν. Αἰεὶ γε μὴν, ὦ Σώκρατες, αὐτὸ εἶναι καὶ σὸν. Contra Cyrop. VIII, 1, 10. αὐτοῦ ἐνόμιζε τοῦτο ἔργον εἶναι.

στον δεῖν τοῦ ἑαυτοῦ ἵππου ἐπιμελεῖσθαι. Ἐὰν οὖν, ἔφη δὲ Σωκράτης, παρέχωνται σοι τοὺς ἵππους, οἱ μὲν οὕτως κακόποδας ἢ κακοσκελεῖς ἢ ἀσθενεῖς, οἱ δὲ οὕτως ἀτρόφους, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, οἱ δὲ οὕτως ἀναγώγους, ὥστε μὴ μένειν ὅπου ἂν σὺ τάξῃς, οἱ δὲ οὕτως λακτιστάς, ὥστε μηδὲ τάξαι δυνατόν εἶναι, τί σοι τοῦ ἵππικοῦ ὄφελος ἔσται; ἢ πῶς δυνήσῃ τοιούτων ἡγούμενος ἀγαθόν τι ποιῆσαι τὴν πόλιν; Καὶ ὅς, Ἀλλὰ καλῶς τε λέγεις, ἔφη, καὶ πειράσομαι τῶν ἵππων εἰς τὸ δυνατόν ἐπιμελεῖσθαι. Τί δέ; τοὺς ἵππεας οὐκ ἀπιχειρήσεις, ἔφη, βελτίονας ποιῆσαι; Ἐγώ γε, ἔφη. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν ἀναβατικωτέρους ἐπὶ τοὺς ἵππους ποιήσεις αὐτούς; Αἰεὶ γοῦν, ἔφη· καὶ γὰρ εἴ τις αὐτῶν καταπέσοι, μᾶλλον ἂν οὕτω σώζοιτο. Τί γάρ; ἐάν που κινδυνεύειν δέῃ, πότερον ἐπαγαγεῖν τοὺς πόλεμους ἐπὶ τὴν ἄμμον κελύσεις, ἢ θάπερ εἰδάτε ἱππεύειν, ἢ πειράσῃ/τάς μελέτας ἐν τοιούτοις ποιῆσθαι χωρτοῖς, ἐν οἷσπερ οἱ πολέμιοι γίνονται; Βελτίων γοῦν, ἔφη. Τί δέ; τοῦ βάλλειν ὥς πλείστους ἀπὸ

Ibi quod legitur II, 1, 11. τὰς ψυχὰς θήγειν αὐτῶν ὑμέτερον τὸ ἔργον, compara cum Comment. III, 4, 8. οὐκοῦν τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηρόους τε καὶ εὐπειθεῖς ἑαυτοῖς παρασκευάζειν ἀμφοτέρων ἐστὶν ἔργον; Heindorf. Plat. Gorg. 459 e. οὐ γὰρ σὸν ἔργον, non enim tui muneris est. Valcken. Eurip. Phoeniss. 454 σὸν ἔργον λέγειν.

4. παρέχεσθαι ἵππον dicuntur qui ex καταλόγου ἵπποτροφεοῦσι et quos noster Hellen. III, 4, 15. et Ages. I, 23. ἵπποτροφεῖν καταλέγεσθαι dicit. De officio civium atticorum ditiorum equos publicos alendi cf. Hipparch. I, 9. Schneid.

5. βελτίονας; §. 3. βελτίους. V. ad II, 2, 3.

6. οἱ πολέμιοι γίνονται. Quod libri aliquot minoris fidei habent πόλεμοι, praestare videtur. Exempla verbi cum eadem praepositione conjuncti habes de persona Anab. IV, 3, 29, 5, 28, 8, 15. Cyrop. VIII, 5, 28. Hell. VII, 5, 6. Isocr. Panath. c. 19, 39. De re supra I, 2, 53. τῆς ψυχῆς, ἐν ᾗ μόνῃ γίγνεται ἐρώνησις. Alia ratio est additarum praepositionum ἐπὶ, κατὰ, πρὸς, παρὰ; alia loci 4, 10. ἀλλ' ἐχθροὶ γὰρ τοὶ ἀμφοτέροις γίνονται; Comparavit Schneiderus Hipparch. I, 5. τοὺς ἵππεας ἀσκητέον, πρῶτον μὲν ὅπως ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναπηδᾶν δύνωνται· πολλοῖς γὰρ ἤδη ἡ σωτηρία παρὰ τοῦτο ἐγένετο· δεύτερον δὲ ὅπως ἐν παντοίοις χωρτοῖς ἐπαλέσθαι δυνήσονται· καὶ γὰρ οἱ πολέμιοι ἄλλοτε ἐν ἀλλοίοις τόποις γίνονται. ubi contra codicum fidem Dindorfius scripsit πόλεμοι, hic nunc πολέμιοι retinens. — ἐν οἷσπερ. Nonnulli codices praetermissa praepositione dant οἷσπερ, non male. V. ad II, 1, 32.

7. τί δέ; alii τί γάρ; v. ad II, 6, 2. — τοῦ βάλλειν — ποιήσεις; num ut quam plurimi ab equis iaculentur, curae tibi erit? βάλλειν de eadem re dictum est Hipparch. I, 6, 21. — εἰπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖν. Haec est codicum lectio tantum non omnium, quam repetito διαγερόησαι interpretabere. Borne-

τῶν ἵππων ἐπιμελείαν τινα ποιήσῃ; Βέλτιον γοῦν, ἔφη, καὶ τοῦτο. Θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς τῶν ἱππέων καὶ ἔξοργίζειν πρὸς τοὺς πολέμιους, εἴπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖν, διανερῆσαι; **Ε**θὲ μὴ, ἀλλὰ νῦν γε πειράσομαι, ἔφη. Ὅπως δὲ σοι πεύθωνται οἱ ἱππεῖς, πεφρόντικώς τι; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου οὔτε ἵππων οὔτε ἱππέων ἀγαθῶν καὶ ἀλκίμων οὐδὲν ὄφελος. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη· ἀλλὰ πῶς ἂν τις μάλιστα, ὦ Σώκρατες, ἐπὶ τοῦτο αὐτοὺς προτρέψαιτο; Ἐκεῖνο μὲν δήπου οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ πράγματι οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὓς ἂν ἡγῶνται βελτίστους εἶναι. καὶ γὰρ ἐν νόσῳ ὃν ἂν ἡγῶνται ἱατρικώτατον εἶναι, τούτῳ μάλιστα πείθονται· καὶ ἐν πλοίῳ οἱ πλέοντες, ὃν ἂν κυβερνητικώτατον· καὶ ἐν γεωργίᾳ, ὃν ἂν γεωργικώτατον. Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν εἰκός, ἔφη, καὶ ἐν ἱππικῇ ὃς ἂν μάλιστα εἰδὼς φαίνεται αἰ δεῖ ποιεῖν; 10 τοῦτ' μάλιστα ἐθέλειν τοὺς ἄλλους πείθεσθαι. Ἐὰν οὖν, ἔφη, ἐγώ, ὦ Σώκρατες, βέλτιστος ὢν αὐτῶν δῆλος ὦ, ἀρκέσει μοι τοῦτο εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἐμοί; Ἐὰν γε πρὸς τούτῳ, ἔφη; διδάξῃς αὐτούς, ὥς τὸ πείθεσθαι σοι κάλλιον τα καὶ σωτηριώτερον αὐτοῖς ἔσται. Πῶς οὖν, ἔφη, τοῦτο διδάξω; Πλὴν νῆ **Α'** ἔφη, ῥῆον ἢ εἴ σοι δέοι διδάσκειν, ὥς τὰ κατὰ 11 τῶν ἀγαθῶν ἀμείνω καὶ λυσιτελέστερά ἐστι. Λέγεις, ἔφη, σὺ τὸν ἵππαρχον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιμελεῖσθαι δεῖν καὶ τοῦ λέ-

mannus commate sublato post ποιεῖν ad infinitivos praecedentes πειράσῃ aut simile quid supplet, coll. Cyrop. I, 6, 16. Dindorfius uterque scripsit ὑπὲρ ἀλκιμωτέρους ποιεῖ.

9. ἡγῶνται, alii ἡγήσωνται, quod est in simillimo, quem iam Valckenarius attulit, loco Cyrop. I, 6, 21.

10. εἴ σοι δέοι διδάσκειν. Correxerunt quidam εἴ σε δέοι διδάσκειν. Notum est autem, dativum personae cum genitivo rei verbo δεῖ addi, ubi significat *opus est*. II, 6, 29. ὁρῶ δὲ καὶ σοὶ τούτων δεῖσθον. Sed ne addito quidem infinitivo dativus repudiandus est, v. Anab. III, 4, 35. δεῖ ἐπιστάει τὸν ἵππον Πέρση ἀνδρῶ. Oecon. VII, 20. VIII, 9. Nec minus dicas si tibi *opus sit docere*. Matth. 412. Non admodum diversa sunt quae leguntur 4, 8. 9. τὸ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν ἀμφοτέροις οἶμαι προσήκειν. — Ἀλλὰ φυλακτικῶς τῶν ὄντων οὐκ ἀμφοτέροις εἶναι προσήκει; Diversitatem constructionis facile perspicias. Nimirum nomen vel pronomen modo arctius cum primario vocabulo coniungitur, modo ad infinitivum referendum est. Utramque rationem composuit Isocr. Philipp. §. 127. προσήκει τοῖς μὲν ἄλλοις — ἐκείνην τὴν πόλιν στέργειν, σὲ δ' — ἡπάσαν τὴν Ἑλλάδα πατρίδα νομίζειν. Baier. Isocr. Paneg. §. 28. Neque vero diversa est constructio vocabuli ἐξέστι. Plat. Menon. 91a. legendum utique νῦν τοίνυν ἐξέστι σε μετ' ἐμοῦ κοινῇ βουλευέσθαι. qua constructione non illud, quod liceat, sed quod nihil impediat, quin ab aliquo fiat, significari observat Buttmannus, coll. Jacobs. Achill. Tat. p. 166, 6. Vid. ad IV, 5, 7.

γενί δύνασθαι; Σὺ δ' ὦσον, ἔφη, χρῆναι σιωπῇ ἱππαρχεῖν; ἢ οὐκ ἐντεθύμῃσαι, ὅτι ὅσα τε νόμῳ μεμαθήκαμεν κάλλιστα ὄντα, δι' ὧν γε ζῆν ἐπιστάμεθα, ταῦτα πάντα διὰ λόγου ἐμά-
 θομεν, καὶ εἴ τι ἄλλο καλὸν μαθάνει τις μάθημα, διὰ λόγου
 μαθάνει, καὶ οἱ ἄριστα διδάσκοντες μάλιστα λόγῳ χρῶνται
 καὶ οἱ τὰ σπουδαιότατα μάλιστα ἐπιστάμενοι κάλλιστα δια-
 λέγονται; ἢ τόδε οὐκ ἐντεθύμῃσαι, ὥς, ὅταν γε χορὸς εἰς ἐκ
 τῆςδε τῆς πόλεως γίγνηται, ὥσπερ ὁ εἰς Ἀῆλον πεμπόμενος,
 οὐδείς ἄλλοθεν οὐδαμόθεν τοῦτω ἐφάμιλλος γίγνεται, οὐδέ
 εὐανδρία ἐν ἄλλῃ πόλει ὁμοία τῇ ἐνθάδε συνάγεται; Ἀληθῆ
 λέγεις, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν οὔτε εὐφωνία τοσοῦτον διαφέρει 18
 Ἀθηναῖσι τῶν ἄλλων οὔτε σωματίων μεγέθει καὶ ῥώμῃ, ὅσον
 φιλοτιμία, ἥπερ μάλιστα παροξύνει πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἔντιμα.
 Ἀληθές, ἔφη, καὶ τοῦτο. Οὐκοῦν οἶε, ἔφη, καὶ τοῦ ἱππικοῦ 14
 τοῦ ἐνθάδε εἴ τις ἐπιμεληθεῖ, ὥς πολλὸν ἂν καὶ τοῦτω δι-
 ἐνέγκοιεν τῶν ἄλλων ὑπλων τε καὶ ἵππων παρασκευῇ καὶ εὐτα-

11. νόμῳ, more et instituto civitatis. Ernesti. Weiskius apte componit Aristot. Rhet. II, 12. οἱ νέοι πεπαιδευμένοι ὑπὸ τοῦ νόμου μόνον. De verbis sequentibus cf. Morus Isocr. Paneg. c. 5. ubi ζῆν docet ille vitam esse ferina meliorem omninoque humaniorem intelligendam. Videtur autem vitae, quae in civitate bene administrata agitur, significatio inesse, ut sit fere i. q. πολιτεύεσθαι. Idemque ad c. 13. λόγον cum ἐξηγῆται (IV, 3, 12) comparat, eius dicens esse, qui sensus animi interpretetur oratione et explicet. Vim eloquendi et orationem dici a Cicerone N. D. II, 50. lav. I, 2; De orat. I, 8.

12. χορὸς εἰς. Eis pro τις ponere usus est scriptorum aevi posterioris. H. l. respice opposita οὐδείς ἄλλοθεν οὐδαμόθεν. — ὁ εἰς Ἀῆλον πεμπόμενος, sc. in legatione sacra, de qua v. ad IV, 8, 2. Intelligitur autem chorus carmina in honorem Apollinis cantans et certamina musica agens. — εὐανδρία. In sacris Panathenaeis venustissimi iuvenes et senes (Sympos. IV, 17) eligebantur, qui Minervae θαλλοφόροι essent.

13. εὐφωνία — μεγέθει καὶ ῥώμῃ. Quidnam singula in antecedentibus habent, quorum pertineant?

14. τοῦτω διενέγκοιεν τῶν ἄλλων. Alii τοῦτο. Sed eandem constructionem v. 6, 18. Hier. I, 7. Quod Thomas Magister praecipit: τί διαφέρει κάλλιον λέγειν, ἢ τίνη διαφέρει, illud ut significet quid differt, (nam altera significatio est quid refert), id quum vim suam sane habeat apud veteres Atticos, ibi tamen effringitur, ubi aliud praecedit aut subsequitur, diciturque dativus, ut apud recentiores scriptores, utraque sententia. Hier. I, 7 οὐκ οἶδ' εἴ τινι διαφέρει. Plat. Alcib. I, 124 c. οὐ γὰρ ἔσθ' ὅτι σου διαφέρω, πλὴν γε ἐνί τίνι; Lobeck. Phrynich. 394. V. infra IV, 5, 11. Paulo alia significatione praeditum hoc verbum v. ad 7, 7, 11, ad quam quum facillimus sit a nostra transitus, nil mirum, si usus quoque et structura eius transitus vestigia aliqua retineat. Iam vero τοῦτω hic non ex vi positum est, de qua dictum est ad IV, 7, 5. quaque legitur Hier. VII, 3 δοκεῖ τοῦτω διαφέρειν

εἶα καὶ τῷ ἐτοιμῶς κινδυνεύειν πρὸς τοὺς πολεμίους, εἰ νομίσειαν ταῦτα ποιοῦντες ἱπάλου καὶ τιμῆς τεύξεσθαι; Εἰκὸς ἔφη. Μὴ τοίνυν ὄκνει, ἔφη, ἀλλὰ πειρῶ τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ταῦτα προτρέπειν ἀφ' ὧν αὐτὸς τε ὠφεληθῆσθαι καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται διὰ σέ. Ἀλλὰ νῆ Δία πειράσομαι, ἔφη.

CAPUT IV.

1 Ἰδὼν δὲ ποτε Νικομαχίδην ἐξ ἀρχαιρεισιῶν ἀπιόντα ἤρετο, Τίνες, ὦ Νικομαχίδη, στρατηγοὶ ἤρηνται; Καὶ ἔς, Οὐ γάρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτοί εἰσιν Ἀθηναῖοι; ὥστε ἐμὲ μὲν οὐχ εἰλοντο, ὃς ἐκ καταλόγου στρατενόμενος κατατέτριμμαι, καὶ λοχαγῶν, καὶ ταξιάρχων, καὶ τραύματα ὑπὸ τῶν πολέμων τοσαῦτα ἔχων· ἡμῖ δὲ τὰς οὐλὰς τῶν τραυμάτων ἀπογυμνούμενος ἐπεδείκνυνεν· Ἀντιθέτην δὲ, ἔφη, εἰλοντο, τὸν ῥῆγε ὀπλίτην πῶποτε στρατευσάμενον, ἐν τε τοῖς ἱππεύσιν οὐδὲν περιβλεπτον ποιήσαντα, ἐπιστάμενόν τε ἄλλο οὐδὲν ἢ χρήματα συλλέγειν. Οἰκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοῦτο μὲν ἀγαθόν, εἰ γε τοῖς στρατιώταις ἱκανὸς ἔσται τὰ ἐπιτήδεια ποιεῖν.

ἀνὴρ τῶν ἄλλων ἰσχύων, τῷ τιμῆς ὀρέγεσθαι, et Anab. V, 6, 2 τοῦτω πρώτον καλῶς δέχεσθαι, τῷ εὐνοῦς εἶναι. Sed hic τοῦτω in universum est: hac in re, ubi de copiis equestribus agitur; dativis deinde sequentibus eae commemorantur res, in quibus excellere possint Athenienses. Finckhius antiquarum editionum lectionem καὶ τοῦτο διενέγκειεν defendit, ut τὸ ἱππικὸν τὸ ἐνθάδε intelligatur, de aoristi primi optativo Phryn. Praepar. p. 35, 24, de ν ἐμείλα. 9, 11, ubi in nonnullis libris manuscriptis est ὁμολογήσειεν, et Porpon. Prolegg. Thucyd. I. p. 219 conferri iubens. Sed residet νομίσειαν. Subiectum est autem οἱ Ἀθηναῖοι, quorum commemoratio vocabulo, quod praecessit, ἐνθάδε praeparata est: optimeque ita comparatus locus respondet paragrapho antecedenti.

CAP. IV. Bonum choragum et oeconomum posse etiam bonum imperatorem esse.

1. οὐ γάρ τοιοῦτοί εἰσιν Ἀθηναῖοι; nonne tales sunt Athenienses? Finckhius: Sind diess nicht wieder ganz die Athenen? οὐ γάρ particulas vehementiori interrogationi inservire observat Viger. p. 461. 494, nimirum cui velimus affirmative responderi. Cf. I, 3, 10. 4, 14. II, 3, 16. III, 7, 7. IV, 8, 4. Non deest tamen causae significatio. V. ad I, 4, 9. Cyrop. I, 6, 12. ἢ μέμνησαι; οὐ γάρ, ἔφη, μέμνησαι; Soph. Oed. R. 1010 πῶς εἶπας; οὐ γάρ Πάλλυρος ἐξέφυσέ με; Luc. Diall. Deor. IV, 2 τί λέγεις; οὐ γάρ κατάξεις με ἥδη εἰς τὴν Ἰδην τήμερον; — ἐκ καταλόγου στρατενόμενος, ex albo militans, h. e. coactus, Bornem. Thucyd. VIII, 24. ἐκ καταλόγου ἀναγκαστοί. — τραύματα ὑπὸ τῶν πολέμων τοσαῦτα ἔχων, h. e. τοσαυτάκις ὑπὸ τῶν πολέμων τραυμένος. V. Bornem. Cyrop. VIII, 6, 13. τοὺς ὑπ' ὑμῶν ἀρχὰς ἔχοντας. Anab. VII, 6, 11. ὑπ' ὑμῶν αἰτίας ἔχω. Platon. Apok. B. 38 c. ὄνομα ἔχετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν δοῦν δορεῖν.

Καὶ γὰρ οἱ ἔμποροι, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, χρήματα συλλέγειν ἱκανοὶ εἰσιν· ἀλλ' οὐχ ἕνεκα τούτου καὶ στρατηγεῖν δύνανται ἄν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Ἀλλὰ καὶ φιλόνομος Ἀντισθένης ἐστίν, ὃ στρατηγῷ προσεῖναι ἐπιτήδειόν ἐστιν. οὐχ ὁρῶς, ὅτι καὶ δασύς κεχορήγηκε, πᾶσι τοῖς χοροῖς νενίκηκε; Μὰ Δί' ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἀλλ' οὐδὲν ὅμοιον ἐστὶ χοροῦ τε καὶ στρατεύματος προεστάναι. Καὶ μὴν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδέ τίς γε ὁ Ἀντισθένης οὐδέ χορῶν διδασκαλίας ἔμπειρος ὢν ὅμως ἐγένετο ἱκανὸς εὑρεῖν τοὺς κρατίστους ταῦτα. Καὶ ἐν τῇ στρατιᾷ οὖν, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἄλλους μὲν εὐρήσει τοὺς τάξοντας ἀνθ' ἑαυτοῦ, ἄλλους δὲ τοὺς μαχουμένους. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐάν γε καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς τοὺς κρατίστους, ὥσπερ ἐν τοῖς χορικοῖς, ἐξευρίσκη τε καὶ προαιρῇται, ἀκότως ἂν καὶ τούτου νικηφόρος εἴη· καὶ δαπανᾷν δ' αὐτὸν εἰδὼς μᾶλλον ἂν ἐθέλειν εἰς τὴν ζὺν ὅλην τῇ πόλει τῶν πολεμικῶν νίκην ἢ εἰς τὴν ζὺν τῇ φυλῇ τῶν χορικῶν. Λέγεις σύ, ε

2. καὶ γάρ, v. ad I, 4, 9.

3. φιλόνομος. Quod alii habent *φιλόνομος*, quamquam sunt qui *φιλόνομος*, *φιλονικεῖν*, *φιλονικία* omnino repudient; v. Buttm. Plat. Alcib. I. 122 c. Hückh. Pindar. Pyth. IX, 32; quum per se minime habeat quidquam improbabile, tum certe h. l. videri potest tuendum esse. Plura disputata de hac voce a me sunt Quaest. Xenoph. I. p. 11. Dedi tamen *φιλόνομος*, quod vocabulum ut II, 3, 17. §. 5. ita hic in bonam partem dictum est. — *κεχορήγηκε*. *χορηγός* apud atticos scriptores dicitur proprie, qui suis sumptibus *χορόν* comparat, instruit, omnibus rebus ornat, et in eo genere exerceri curat, in quo eum vult certare. *Ernesti*. Ac quos ille vellet in scenam producere, eos per *χοροδιδάσκαλον* erudiendos et exercendos curabat. V. §. sq., ubi *ῥῳδῆ* musicos artifices, cantores, tibicines, alios spectat. — *μὰ Δί' ἀλλ' οὐδ' ἐν πρέ.* v. 7. ad I, 4, 9. — *ὅμοιον* — *τε καί.* V. IV, 8, 10. Buttm. Exc. I. ad Plat. Crit. p. 108 sq.

4. ὅμως, v. ad I, 2, 20. — *στρατιᾷ*. Aliquot libri dant *στρατηγείᾳ*. — *τοὺς τάξοντας*. Articulus ita participio additus hominum vel singulorum vel generis certam quandam cogitationem informat legentium animis. Plat. Menex. c. 4. *αἰρεῖσθαι τὸν ἐροῦντα*, eligere qui orationem habeat, oratorem illum publicum; quod c. 1. dictum est *αἰρεῖσθαι ὅστις ἐρεῖ*. Isocr. Panegy. 64 b. πολλοὺς ἕκαστος ἡμῶν εἶχε τοὺς συμπαιθῆσοντας. Contra Cyrop. III, 1, 2. αὐτὸς δὲ κατασκευασμένους ἐπεμπε, ut supra I, 1, 6 dictum oportuit *μαντευσμένους ἐπεμπεν*. Matth. 268. Buttm. 144. 3. 124. a. 2. Rost. 98. B. b. 130. 5. Blum. Lycurg. Leocr. II, 3. Vid. ad 8, 2.

5. τῶν πολεμικῶν νίκην. Quemadmodum *νικᾶν* cum accusativo pugnae, Anab. II, 1, 4. τῶν τὴν μάχην νικούντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστίν; ita *νίκη* cum genitivo coniungitur; eodemque modo paullo ante dictum est τούτου (sc. τῶν πολεμικῶν, v. ad IV, 2, 20.) *νικηφόρος*. Cf. Ages. IX, 7. *νικηφόρος τῶν καλλίστων καὶ μεγάλων πρεσβυτάτων ἀγωνισμάτων*. Symon. II, 5. *νικηφόρος τοῦ παγκρα-*

ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός ἐστι χορηγεῖν τε καλῶς καὶ στρατηγεῖν; *Λέγω ἔγωγ'* ἔφη, ὡς οὗτος ἂν τις προστατεύῃ, ἂν γιγνώσκῃ τε ὧν δεῖ, καὶ ταῦτα πορῆσθαι δύνηται, ἀγαθὸς ἂν εἴη προστάτης, εἴτε χοροῦ εἴτε οἴκου εἴτε πόλεως εἴτε στρατεύματος προστατεύοι. Καὶ ὁ Νικομαχίδης, *Μὴ Δ'* ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν ποτε ᾤμην ἐγὼ σου ἀκούσαι, ὡς ἀγαθοὶ οἰκονόμοι ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἂν εἴεν. Ἴδε δὴ, ἔφη, ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα ἐκατέρου αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν, πότερον τὰ αὐτὰ ἐστίν, ἢ διαφέρει τι. Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηκόους τε καὶ εὐπαιδεῖς ἐαυτοῖς παρασκευάζειν ἀμφοτέρων ἐστὶν ἔργον; Καὶ μάλα, ἔφη. Τί δέ; τὸ προσταττεῖν ἕκαστα τοῖς ἐπιτηδεύουσιν πράττειν; Καὶ τοῦτο, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τὸ τοὺς κακοὺς κολάζειν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν ἀμφοτέροις οἶμαι προσήκειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ τοὺς ὑπηκόους εὐμενεῖς ποιῆσθαι πῶς οὐ καλὸν ἀμφοτέροις; Καὶ τοῦτ' ἔφη. Συμμάχους δὲ καὶ βοηθοὺς προσάγεσθαι δοκεῖ σοι συμφερεῖν ἀμφοτέροις, ἢ οὐ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀλλὰ φυλακτικὸς τῶν ὄντων οὐκ ἀμφοτέροις εἶναι προσήκει; Σφόδρα γ' ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἐπιμελεῖς καὶ φιλοπόνους ἀμφοτέροις εἶναι προσήκει περὶ τὰ αὐτῶν ἔργα. 10 Ταῦτα μὲν, ἔφη, πάντα ὁμοίως ἀμφοτέρων ἐστὶν· ἀλλὰ τὸ μάχεσθαι οὐκέτι ἀμφοτέρων. Ἀλλ' ἐχθροὶ γέ τοι ἀμφοτέροις γίγνονται; Καὶ μάλα, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν τὸ περιγενέσθαι 11 τούτων ἀμφοτέροις συμφερεῖ; Πάνυ γε, ἔφη· ἀλλ' ἐκείνο παρὴς, ἂν δέη μάχεσθαι, τί ὠφελήσῃ ἢ οικονομική. Ἐνταῦθα

αἶον. Huius autem victoriae honos ad tribum pertinebat, cuius nomine sumtus in chorum facti essent.

7. ὡς — ἂν εἴεν, v. ad II, 4, 1.

8. τὸ προσταττεῖν ἕκαστα τοῖς ἐπιτηδεύουσιν πράττειν, h. e. προσταττεῖν ἕκαστα ἔργα ἢ ἐκάστας πράξεις ἐκείνοις, ὃς ἂν ὡσιν ἱκανοὶ πράττειν αὐτάς. *Corae.* Bornemannus πράττειν infinitivum et ad προσταττεῖν et ad ἐπιτηδεύουσιν refert, coll. Anab. V, 2, 12 καὶ τοὺς ἐπιτηδεύουσιν ἐπεμψε τούτων ἐπιμεληθῆναι. — οἶμαι. Quaedam editiones veteres habent οἶμαι. V. ad II, 3, 10.

9. ἀμφοτέροις εἶναι προσήκει. Supra τὸ τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν ἀμφοτέροις οἶμαι προσήκειν. V. ad 3, 10.

10. οὐκέτι, non item. Nam quae adhuc recte se habere concessit, non amplius quadrare dicit. Anab. I, 10, 12. ὑπὲρ γὰρ τῆς κώμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνιστρέφοντο οἱ ἀμφὶ βασιλέα, περὶ οὐκ ἐπὶ τῶν δὲ ἱππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη.

11. παρὴς, alii παρὲς, intellecto λέγον. — οὐχ ἡκιστα, i. q. μάλιστα. 5, 16 est μάλιστα πάντων. Plat. Menon. 99 d. οὐχ ἡκιστα τούτων. Matth. 463. Quod sequitur τούτων alii coll. Cypri. I, 6, 29. Matth. 339. suspensum putant ex ἀπαράσκευος, quod vo-

δήπου καὶ πλεῖστον, ἔφη· ὁ γὰρ ἀγαθὸς οἰκονόμος, εἰδώς, ὅτι οὐδὲν οὕτω λυσitelές τε καὶ κερδαλέον ἐστὶν ὥς τὸ μα-
χόμενον τοὺς πολεμίους νικᾶν, οὐδὲ οὕτως ἀλυσitelές τε καὶ
ζημιώδες ὥς τὸ ἡττῶσθαι, προθύμως μὲν τὰ πρὸς τὰ νικᾶν
συμφέροντα ζητήσῃ καὶ παρασκευάζεται, ἐπιμελῶς δὲ τὰ πρὸς
τὸ ἡττῶσθαι φέροντα σκέπεται καὶ φυλάσσεται, ἐνερχῶς δ' ἂν
τὴν παρασκευὴν ὀρᾷ νικητικὴν οὖσαν, μαχεῖται, οὐχ ἥμισυ
δὲ τούτων, ἐὰν ἀπαράσκευος ᾖ, φυλάσσεται συνάπτειν μάχην.
μὴ καταφρόνει, ἔφη, ὦ Νικομαχίδη, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν·¹²
ἡ γὰρ τῶν ἰδίων ἐπιμέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς τῶν
κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραπλήσια ἔχει· τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι
οὔτε ἄνιν ἀνθρώπων οὐδετέρα γίγνεται, οὔτε δι' ἄλλων μὲν
ἀνθρώπων τὰ ἴδια πράττεται, δι' ἄλλων δὲ τὰ κοινά· σὸ
γὰρ ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελόμενοι χρῶν-
ται· ἢ οἷσπερ οἱ τὰ ἴδια οἰκονομοῦντες· οἷς οἱ ἐπιστάμενοι
χρῆσθαι καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ καλῶς πράττουσιν, οἱ δὲ
μὴ ἐπιστάμενοι ἀμφοτέρωθι πλημμελοῦσιν.

CAPUT V.

Περικλεῖ δέ ποτε τῷ τοῦ πάνυ Περικλέους υἱῷ διαλεγό-¹

cubulum nude positum, quum antea παρασκευὴ νικητικὴ commemo-
rata sit, facile habet quo referatur, quodque ut alibi, ita hic
vicinae formae insidiatorem habet ἀπαρασκευάστος. Vid. Schneider.
Anab. I, 1, 6.

12. τὸ δὲ μέγιστον. Matth. 432. Buttm. pag. ult. Plena lo-
quutio est Plutarch. Lysand. et Sull. c. V. in. τὸ δὲ μέγιστον,
ὡς ἐγὼ νομίζω, τῶν εἰρημένων ἐκείνῳ ἐστίν, ὅτι κτέ. V. ad II, 6,
17. — In his autem alii hoc enuntiatum τὸ δὲ μέγιστον — τὰ
κοινά, alii illud οὐ γὰρ ἄλλοις — οἰκονομοῦντες tanquam addita-
mentum adulterinum eiici voluerunt. Iam vero quamquam negari
non potest, inesse in his molestam aliquam repetitionem, ubi ta-
men primum de hominum genere in universum sermonem esse,
deinde, licet diversa sint genera, omnes, sive liberos sive servos,
certe homines esse significari reputaverimus, neutrum fortasse
repudiabimus.

CAP. V. De revocandis ad pristinam fortitudinem, gloriam
et felicitatem Atheniensibus. Qua de re plura dicentem videbis
Xenophontem in libro, quem scripsit De Vectigalibus. Pericles,
cum quo colloqui hic videmus Socratem, filius celeberrimi illius
viri, non legitimo quidem matrimonio natus, sed adulterinus erat,
quem Athenienses Pericli legitimis filiis, Xanthippo et Paralo, pe-
stilente isto, qui grassabatur Athenis, morbo sublati aliisque mi-
seriis defuncto gratificaturi ἀνεγράψαντο εἰς τοὺς πρώτους, ὄνομα
θέμενοι τὸ αὐτοῦ. Postea praetor factus post pugnam ad Arginu-
sas commissam capitis damnatus est. V. Plutarch. Pericl. c. 37.
ad I, 1, 18.

μνος, Ἐγὼ τοι, ἔφη, ὦ Περικλεις, ἐλπίδα ἔχω σοῦ στρατηγῆσαντος ἀμείνω τε καὶ ἐνδοξότεραν τὴν πόλιν εἰς τὰ πολεμικὰ ἵστανθαι καὶ τῶν πολεμίων κρατῆσιν. Καὶ ὁ Περικλῆς, Βουλομένη ἂν, ἔφη, ὦ Σωκράτες, ἡ λέγεις· ὅπως δὲ ταῦτα γένοιτ' ἂν, οὐ δύναμαι γινῶναι. Βούλει οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, διαλογιζόμενοι περὶ αὐτῶν ἐπισκοπῶμεν, ὅπου ἤδη τὸ δυνατόν ἔστιν; Βούλομαι, ἔφη. Οὐκοῦν οἶσθα, ἔφη, ὅτι πληθεῖ μὲν οὐδὲν μένους εἰσιν Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν; Οἶδα γάρ, ἔφη. Σώματα δὲ ἀγαθὰ καὶ ναλὰ πότερον ἐκ Βοιωτῶν οἴει πλείω ἢ ἐκλεχθῆναι ἢ ἐξ Ἀθηνῶν; Οὐδὲ ταύτη μοι δοκοῦσι λει-

1. σοῦ στρατηγῆσαντος, v. ad II, 6, 25. — ὅπως δὲ ταῦτα γένοιτ' ἂν. Unus codex γένηται. Sed ἂν optativo iunctum quam vim habeat, docere possunt loci I, 6, 2. ἔην γοῦν οὕτως, ὡς; οὐδ' ἂν εἰς δοῦλος ὑπὸ δεσπότη διατρώμενος μένει, et Oecon. XX, 7. διὰ πολεμίας πορευομένους βέλτιόν ἐστι τεταγμένους πορεύεσθαι οὕτως, ὡς ἂν ἦναι μάχιντο. Illa enim quomodo tibi in orationem rectam mutata finges? Sunt enim ex rectae interrogationis forma explicanda, in qua particula optativo additur, ubi sententiam alterius, de qua quaerimus, a conditione aliqua suspensam esse volumus. Stallbaum. Add. Plat. De Rep. Rost. 120. 6. a. a. Coniunctivo hic locus nullus est, quum facile possit addi altera pars hypothetica; adeoque ἂν vocis relativae nondum additum nunquam interpositis quibusdam verbis ne optativo quidem additur. Schneid. Plat. Civ. 428 d. Vid. ad I, 5, 3. II, 2, 6. Rost. 122. a. 8. Thiersch. 347. 5. b. — βούλει — ἐπισκοπῶμεν. Vid. ad II, 1, 1. — ὅπου ἤδη τὸ δυνατόν ἐστίν, ubi statim aita sit facultas; wo gleich die Möglichkeit liegt.

2. ἐκλεχθῆναι, alii ἐκλέγηναι. Dicitur secundus aoristus recentioris Atticismi proprius esse. Valcken. et Porson. Eurip. Phoeniss. 986. Matth. gr. mai. I. p. 8. 346. Sed quamquam vere observaverunt, singulas formas suam habere vel aetatem vel dialectum vel significationem, cavendum est tamen, ne iusto angustiores ei usui fines constituamus. Certe aoristi secundi apud antiquiores Atticos multa sunt exempla, ut Thucydidea ἀπαλλαγῆναι, καταπλαγῆναι, διαφθαρῆναι, σπαρῆναι, σπαλῆναι, φανῆναι, σιγαῆναι, τραπῆναι, ἀδεῶμε μῆναι, γραφῆναι, βλαβῆναι, τριβῆναι. Porro Diar. Ien. 1826. 173. Συνελέσθην apud Aristophanem legitur, συνελέγην passim in Anabasi et Historia graeca. Thucyd. VIII, 49 συλλεγόντες. Quamquam Thomae iudicium est: συλλεχθεῖς κάλλιον ἢ συλλεγείς. Thuc. I, 93 ἐγκατελέγη. Quid quod Aristot. Top. VII, 4, 2. VIII, 3, 7 est διελέγην. De infinitivo aoristi cum ἂν particula coniuncto v. Herm. Soph. Ai. 1061. Anab. II, 1, 13 ἴσθι μέντοι ἀνόντος ὦν, εἰ οἴει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλείας δυνάμεως. Plat. Menex. 243 d. δόξαν γὰρ δι' αὐτοὺς ἡ πόλις ἔσχε μήποι' ἂν καταπολεμηθῆναι μὴδ' ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. Schaeff. App. Dem. I. 183. — ἐξ Ἀθηναίων. Alii ἐξ Ἀθηναίων malunt, immemores illi locorum, quibus nomen urbis pro terra positum est. Cf. Hellen. VII, 1, 23 εἰ δὲ οὕτε Λακεδαιμονίους ἀνευ σφῶν πώποτε ἐβαλεῖν ἐς τὰς Ἀθήνας, οὕτε νῦν Θηβαίους ἐλθεῖν ἀνευ Ἀρκάδων ἐς Λακεδαιμόνα. Censor quidam Britannus in Critical Review 1804. III. 347. Ionicam formam Ἀθηναίων adeo Xenophonti vindicat. Schaefer. Greg. Cur. 382. — Ἀθήνησι, v. ad II, 17.

πεσθαι. Ἐθμενεσιτέρους δὲ ποτέρους ἑαυτοῖς εἶναι νομίζεις; Ἀθηναίους ἔγωγε· Βοιωτῶν μὲν γὰρ πολλοὶ πλεονεκτούμενοι ὑπὸ Θηβαίων δυσμενῶς αὐτοῖς ἔχουσιν, Ἀθήνησι δὲ οὐδὲν ὁρῶ τοιοῦτον. Ἀλλὰ μὴν φιλοτιμώτατοί γε καὶ φιλοφρονέστατοι πάντων εἰσὶν· ὕπερ οὐχ ἥμισυ παροξύνει κινδυνεύειν ὑπὲρ εὐδοξίας τε καὶ πατρίδος. Οὐδὲ ἐν τούτοις Ἀθηναῖοι μίμνῃσι. Καὶ μὴν προγόνων γε καλὰ ἔργα οὐκ ἔστιν οἷς μίλῳ καὶ πλεῶν ὑπάρχει ἢ Ἀθηναίοις. ὧ πολλοὶ ἐπαιρόμενοι προτρέπονται τε ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄλλοιμοι γίνεσθαι. Ταῦτα μὲν ἄληθῆ λέγεις πάντα, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὁρᾷς, ὅτι ἀπ' οὗ ἢ τε σὺν Τολμίδῃ τῶν χιλίων ἐν Λεβαδείᾳ συμφορὰ ἐγένετο καὶ ἡ μεθ' Ἱπποκράτους ἐπὶ Ἀηλῷ, ἐκ τούτων τεταπεινῶνται μὲν ἡ τῶν Ἀθηναίων δόξα πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐπῆρται δὲ τὸ τῶν Θηβαίων φρόνημα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· ὥστε Βοιωτοὶ μὲν, οἱ πρόσθεν οὐδ' ἐν τῇ ἑαυτῶν τολμῶντις

3. ἀλλὰ μὴν — γέ. Ita ad novam rei confirmandae rationem pergitur. V. I, 1, 10. — οὐκ ἔστιν οἷς. V. ad I, 4, 2. — προτρέπονται τε. Quo loco particulam positam expectaveris? Hyperbaton est, quod vocant. Thuc. VI, 6 Ἐγείσθαι τε πρόσβεις παρόντες καὶ προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. Bernhardy Synt. 462. Hermann. Soph. Phil. 454. Brachylogiam dicit Schaeferus App. Dem. I. 690. Nimirum προτρέπονται ad singula, quae sequuntur, cogitatione repetendum est.

4. ἐν Λεβαδείᾳ, ad Lebadeam. Matth. 577. Nam ἐν praepositio saepius propinquitatem ad urbem significat, etiam ad mare, τ. Krüger. Anab. IV, 8, 22, ad fluvium, ib. II, 4, 13 secundum unum codicem. Unde frequens praepositionum ἐν, ἐπὶ, πρὸς permutatio est. Krüger. Anab. I, 4, 6. Iacob. Lucian. Alex. c. 19. Voigtlaend. Diall. Mortt. I, 1. Spohn. Niceph. Blemm. p. 29 sqq. Praepositio ad Marathonis nomen saepius deest quam additur, ad Salaminis raro omittitur. Baier. Isocr. Panegy. 91. Illa autem Boeotiae urbs, unde hodie tota provincia Livadia dicitur, quum teste Strabone IX. p. 472. ed. Tzschuck. media fuerit inter Heliconem et Chaeroneam prope Coroneam, nihil mirum, si modo a Coronea (ut Plat. Alcib. I. 112 c. ἐν Κορωνείᾳ) modo a Lebadea nomen traxit pugna, qua Ol. 83. 2. a. Chr. 447 Athenienses duce Tolmida ab exulibus Boeotis atrocissime devicti sunt. Thucyd. I, 113. — ἐπὶ Ἀηλῷ. Pugna ad Delium, quae et ipsa urbs Boetiae est prope Euuipum, belli Peloponnesiaci anno octavo, Ol. 89, 1. a. Chr. 424. non minus infeliciter cessit Atheniensibus, victoriam reportantibus Boeotorum iis, qui a partibus Lacedaemoniorum stabant. Thucyd. IV, 93 sqq. Cui pugnae ipse Socrates interfuisse atque ab Alcibiade, quem ipse olim in pugna ad Potidaeam (a. 432.) conservaverat, conservatus esse dicitur. — ἐκ τούτων in apodosis post ἀπ' οὗ illatum, ut ἐκ τούτου saepe post ἐπεὶ. — πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς, gegen die Böoter, si eos cum Boeotis comparaveris. Vid. ad I, 2, 52. ad III, 8, 5. ad 10, 12. IV, 8, 11 παραβάλλον ἐπ' ἄλλων ἡθὺς πρὸς ταῦτα. Anab. VII, 7, 41. λῆρος πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν.

Ἀθηναίους ἄνευ Λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων ἀντιτάττεσθαι, νῦν ἀπειλοῦσιν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀθηναῖοι δέ, οἱ πρότερον, ὅτε Βοιωτοὶ μόνοι ἐγένοντο, πορθοῦντες τὴν Βοιωτίαν, φοβοῦνται, μὴ Βοιωτοὶ θηώσωσι τὴν Ἀττικὴν. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἄλλ' αἰσθάνομαι μὲν, ἔφη, ταῦτα οὕτως ἔχοντα· δοκεῖ δέ μοι ἀνδρὶ ἀγαθῷ ἔρχοντι νῦν εὐαρεστοτέρως διακείσθαι ἢ πόλεις. τὸ μὲν γὰρ θάρσος ἀμειλιάν τε καὶ ῥαθυμίαν καὶ ἀπειθειαν ἐμβάλλει, ὁ δὲ φόβος προσηκτικωτέρους τε καὶ εὐπειθεστέρους καὶ εὐτακτοτέρους ποιεῖ. τεκμήριον δ' ἂν τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσί. ὅταν μὲν γὰρ δῆπον μηδὲν φωβῶνται, μεστοὶ εἰσιν ἀταξίας· ἔστ' ἂν δὲ ἡ χειμῶνα ἢ πολέμους δέλωσιν, οὐ μόνον τὰ κελινόμενα πάντα ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ σιγῶσι παραδοκοῦντες τὰ προσταχθησόμενα, ὥσπερ χορευταί. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Περικλῆς, εἴ γε νῦν μάλιστα πείθονται, ὥρα ἂν εἰη λέγειν, πῶς ἂν αὐτοὺς προτρεψάμεθα πάλιν ἀνερεθισθῆναι τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς τε καὶ εὐκλείας καὶ εὐδαιμονίας. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ μὲν ἐβουλόμεθα χρημάτων αὐτοὺς ὧν οἱ ἄλλοι εἶχον ἀντιποιεῖσθαι, ἀποδεικνύντες αὐτοῖς ταῦτα

5. εὐαρεστοτέρως. Ita ex margine Stephani scriptura codicum εὐαρεστοτέρως emendata est. V. Lobeck. Phrya. 620 sq. — διακείσθαι de quocunque et corporis et animi statu et affectu dicitur. Cuius verbi quum varias structuras et significaciones tum locos similes affert ad h. l. Schneiderus Anab. II, 5, 27 πᾶν γὰρ οὐδὲν οὐδὲν διακείσθαι τῷ Τισσαφέρνη. VII, 3, 17 ἔπειτα ὑμῖν διακείσεται (τὸ τὰ δῶρα δίδοναι). Cyrop. VII, 5, 45 ἐγὼ γὰρ ὑμῖν ὥσπερ εἰκὸς διακείμαι. Ceteras rationes ex his locis intelliges. Cyrop. I, 6, 4 ὡς πρὸς φίλους ὄντας μοι τοῖς θεοῖς οὕτω διακείμαι. Hellen. IV, 1, 32 οὕτω διακείμαι ὑπ' ὑμῶν. Platon. Lach. 189 a. οὕτω σὺ παρ' ἐμοὶ διακείσαι. Thucyd. VIII, 38. ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ πᾶν εὐ διακείμενοι. Isocr. Ἀντιδ. p. 121. Orell. οἱ εὐ διακείμενοι ὀρποννυρ τοῖς διαβεβλημένοις. Cf. ἔχειν IV, 8, 7.

6. ὥσπερ χορευταί. Hi videlicet semper coryphaeum respiciunt. Schaefer. De sententia cf. Caes. B. G. VI, 39 ad tribunum militum centurionesque ora convertunt: quid ab his precipiatur, exspectant.

7. ἀνερεθισθῆναι, alii ἀνερασθῆναι. Illud *denovo appetere* antiquam gloriam interpretatur Schaeferus Lamb. Bos. Ellips. 750, defendente Bernhard. Syntax. 175, comparante alia huiusmodi Matthiæ 350.

8. ὧν οἱ ἄλλοι εἶχον. Εἶχον dictum est ad similitudinem praecedentis imperfecti. Cf. I, 4, 14 οὔτε γὰρ βοὸς ἂν ἔχον σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, ἡδύνατ' ἂν πράττειν ἢ βροῦλετο, οὐδ' ὅσα χεῖρας ἔχει, ἄφρονα δ' ἐστὶ, πλέον οὐδὲν ἔχει. Anab. VII, 8, 2 ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν, ἡ μὴ λείπειν μὴδ' ἐφόδιον ἱκανὸν οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ ἀπόδοιαι τὸν ἵππον καὶ ἡ ἀμφοτέρων εἶχε. Matth. 307. Sed quod loco verborum οἱ ἄλλοι quidam scribi maluerunt

πατρῴα τε ὄντα καὶ προσήκοντα μάλιστα ἂν οὕτως αὐτοὺς
ἐξορμῶμεν ἀντίχεσθαι τούτων· ἐπεὶ δὲ τοῦ μετ' ἀρετῆς πρω-
τεύειν αὐτοὺς ἐπιμαλεῖσθαι βουλόμεθα, τοῦτ' αὖ δευτέρου ἐκ
παλαιοῦ μάλιστα προσήκον αὐτοῖς, καὶ ὥς τούτου ἐπιμελόμε-
νοι πάντων ἂν εἰεν κράτιστοι. Πῶς σὺν ἂν τοῦτο διδάσχοι-9
μεν; Οἶμαι μὲν, εἰ τοὺς γε παλαιοτάτους, ὧν ἀκούομεν, προ-
γόνους αὐτῶν ἀναμιμνήσκοιμεν αὐτοὺς ἀκηκοότας ἀρίστους
γεγονέναι. Ἄρα λέγεις τὴν τῶν θεῶν κρίσιν, ἣν οἱ περὶ Κί-10

οἱ παῖλαι vel οἱ παλαιοί, id erunt fortasse qui comprobent. Finck-
hius vero Diar. Darmstad. 1830. 48. verba ita interpretatur: *εἰ*
οἱ ἄλλοι χρήματα εἶχον καὶ ἐβουλόμεθα τούτων αὐτοὺς ἀντιποιεῖ-
σθαι. — οὕτως quemadmodum saepissime post particulas tem-
porales, interdum post conditionales in apodosi infertur, quo quae
in protasi dicta sunt, quasi uno obtutu proponantur, (quam ean-
dem significationem quum nostras particula *so* habeat, nimio usu
contrita flaccescere coepit): ita simili prorsus ratione ponitur post
participia, quorum notioni repetendae inservit. Quod quomodo
differat ab *εἰτα* et *ἐπειτα* particulis similiter post participia inferri
solitis, exponit Engelhardt. Platōn. Lach. c. 19. Euthyphr. c. 11.
Cf. 10, 2 *ἐκ πολλῶν συνάγοντες τὰ ἐξ ἑκάστου κάλλιστα οὕτως ὅλα*
τὰ σῶματα καλὰ ποιεῖτε φαίνεσθαι. Utramque particulam *ἐπειτα*
οὕτως post participium illatam v. Anab. VII, 1, 4, ubi v. Krüger.
Videtur enim οὕτως internam, *εἰτα* externam sententiae primariae
cum secundaria cohaerentiam significare. V. ad IV, 2, 25. 8 extr.
Krüger. Anab. III, 2, 31. Matth. 565. 2. Buttm. 144. n. 6. Similem
post participia usum, temporis scilicet notam verbis antecedenti-
bus significatam resumendi, latinum *tum* habet. Liv. II, 29. Utra-
que re *αἰτίᾳ* experta tum demum consules. III, 56. Fundata deinde
et potestate tribunicia et plebis libertate, tum tribuni aggredi sin-
gulos tutum maturumque iam rati — deligunt. XXIV, 31. Re-
ductis in curiam legatis tum consul — inquit. — Quod deinceps
legitur *ἐξορμῶμεν*, non *ἐξορμῶμεν* post *ἐβουλόμεθα*, post cer-
tam conditionem in iis, quae antecedunt, propositam id, quod inde
consequitur, ad praesens tempus pertinere significat: nunc ma-
xime eos excitaremus, Hermann. Viger. 812 sq. Matth. 524. n. 2.
V. ad IV, 2, 24. — *προσῆκον*, Matth. 549. 5.

9. ἀρίστους γεγονέναι tum ex ἀναμιμνήσκοιμεν tum ex
ἀκηκοότας pendere puta: si maiores commonefacimus eos, quum
iam ipsi audiverint, optimos exstitisse. Putant alii ἀναμιμνήσκειν
cum duplici accusativo coniunctum esse, ut Anab. III, 2, 11. coll.
VII, 1, 26. Hell. II, 3, 30. coll. Cyrop. III, 3, 37. Matth. 421. Rost.
104. n. 11. Non esset autem, opinor, αὐτοὺς ἀκηκοότας additum
scripturae, nisi antecederet ἀναμιμνήσκοιμεν et non opus esse do-
cere Athenienses, sed sufficere, si de maioribus commonefierent,
dicere scriptori in animo esset.

10. τὴν τῶν θεῶν κρίσιν, iudicium de diis, de Neptuno et
Minerva, qui quum de Atticae dominio certarent, Cecrops iudex
sumtus deae palmam decrevit. Secundum alios duodecim dii ar-
bitrium tulerunt. Orid. Metam. VI, 70 sqq. De articulo v. ad II,
2, 13. — οἱ περὶ Κέρροπα. Negant hanc dicendi formulam
et similem οἱ ἀμφὶ τινα apud Atticos solum eum, cuius nomen
additum est, significare. Etenim quum οἱ περὶ αἰεὶ ἀμφὶ θαλῆν

κροπα δι' ἀρετὴν ἔκριναν; λέγω γάρ, καὶ τὴν Ἐρεχθίδως γὰ τροφὴν καὶ γένεσιν, καὶ τὸν πόλεμον τὸν ἐπ' ἐκείνου γενόμενον πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἑχομένης ἡπείρου πάσης, καὶ τὸν ἐφ' Ἡρακλειδῶν πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ Θηαίως πολεμηθέντας, ἐν οἷς πᾶσιν ἐκεῖνοι δῆλοι γέγονασι τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἀνθρώπων ἀριστεύσαντες· εἰ δὲ βούλει, ἢ ὕστερον οἱ ἐκείνων μὲν ἀπόγονοι, οὐ πολλὰ δὲ πρὸ ἡμῶν γεγονότες, ἔπραξαν, τὰ μὲν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἀγωνιζόμενοι

sint vel Thaletis discipuli vel Thales cum assecclis, apud recentiores scriptores adeo solus Thales ita significatur. Quod quum inde factum sit, quod prae sociis vel comitibus ille tanquam princeps scholae vel sectae nominatus est, sunt etiam apud veteres Atticos quidam lucti, qui quomodo iste usus natus sit, ipsi demonstrant. Plat. Hipp. mai. 281 c. Cratyl. 400 a. Menon. 99 b. Cecropem cum iudicibus assidentibus interpretatur Matthiae gr. mai. p. 1160, fabulae obscuritatem ita indicari opinio est Buttmanni gr. p. 441. Vid. Herm. Vig. 700. Bernh. Synt. 263. — λέγω γάρ. V. ad 1, 4, 9. Plat. Menex. 235 e. Τὴς αὐτῆς; ἡ δὴλον διὰ Ἀσπασίαν λέγεις; λέγω γάρ, καὶ Κόννον γὰ τὸν Μητροβίου. Nam καὶ — γὰ particulae ut gradationi et responsioni (v. §. 13.), ita plurimum rerum enumerationi inserviunt. — τὴν Ἐρεχθίδως τροφὴν καὶ γένεσιν. De re et collocatione vocabulorum (ὕστερον πρότερον vocant) cf. Hom. II. II, 547. Ἐρεχθῆος, ὅν ποτ' Ἀθήνη θρέψε, Αἰδὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζεῖδωρος Ἀνδρῶν. Plat. Civ. 436 a. 470 d. Hermann. Soph. Trach. 234. Alii eum Vulcani, alii Pandionis filium Erichthonisque, quem Vulcanus genuerat, nepotem esse dixerunt. Buttm. Plat. Alcib. I. 121 a. De Erechthei bello Morus Isocr. Panegy. c. 9. docet, Thraces illo tempore finitimos Atticae fuisse. Unde c. 19. ὁμοιοὶ προσοικοῦντες ἡμῖν. Hos Thraces coactos esse ab Atheniensibus recedere versus septentrionem et Graeciae fines promotus; nam inter Thraces et Atticam Boeotiamque ortam esse Thessaliam, Epirum, Macedoniam. — ἐπ' ἐκείνου, illius aetate. Cyrop. I, 6, 31 ἐπὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων. De Vectig. VI, 1 ἐπὶ ἐπ' ἡμῶν. οἱ ἐπ' ἡμῶν, aequales nostri, Anab. I, 9, 12. Hell. IV, 3, 16. οἱ ἐπ' ἑαυτοῦ De Venat. I, 11. coll. h. l. οἱ καθ' ἑαυτοὺς ἄνθρωποι. Cyrop. I, 4, 14 οἱ καὶ ἐμὲ. — Ceterum quae hic commemorantur bella, nemo fere fuit Atheniensium laudator, quin in oratione sua praedicaret. Herodot. IX, 27. I.ys. orat. funebr. Isocr. Panegy. c. 14. sqq. Plat. Menex. 239 b. sqq.

11, εἰ δὲ βούλει, aut si mavis, oder wenn du willst. Haec dictio, quae plena est Plat. Menon. 71 e. ἄλλῃ ἐστὶ παιδὸς ἀρετὴ καὶ προεβυτέρου ἀνδρός; εἰ μὲν βούλει, ἐλευθέρος, εἰ δὲ βούλει, δοῦλου, οὐμῖσο βούλει Sympos. 212 c. Alcib. I. 114 b., quum proprie rem arbitrio alterius permittat, transitum ad rem potiore vel veriore parat, etiam simpliciter: praeterea, adde et hoc, ut Plat. Phaedr. 230 c. ubi quod legitur εἰ δὲ βούλει, teste Heindorfio Aristaeonetus Ep. I, 3. p. 9. illum locum imitans reddit εἰ δὲ. Hipp. mai. 282 c. Lach. 188 c. — οἱ ἀπόγονοι. Athenienses tempore Miltiadis, Themistoclis, Aristidis, victores Persarum. — οὗ δὲ καὶ, καὶ γὰρ καὶ οὗτοι, intell. iidem illi, quos non minus inter aequales illorum temporum praestantissimos fuisse dicit quam maiores, quorum facta antea sunt commemorata. Matth. 477. c.

πρὸς τοὺς κυριεύοντας τῆς τε Ἀσίας πάσης καὶ τῆς Εὐρώπης
μέχρι Μακεδονίας καὶ πλείστην τῶν προγεγονότων δυνάμει
καὶ ἀφορμὴν κεκτημένους καὶ μέγιστα ἔργα κατεργασμένους,
τὰ δὲ καὶ μετὰ Πελοποννησίων ἀριστεύοντες καὶ κατὰ γῆν
καὶ κατὰ θάλατταν· οἳ δὴ καὶ λέγονται παλὺ διενεγκεῖν τῶν
καθ' ἑαυτοὺς ἀνθρώπων. Λέγονται γάρ, ἔφη. Τοιγμοῦν πολ- 12
λῶν μὲν μεταναστώσεων ἐν τῇ Ἑλλάδι γεγονυῖων διέμειναν ἐν
τῇ ἑαυτῶν, πολλοὶ δὲ ὑπὲρ δικαίων ἀντιλέγοντες ἐπέτρεπον
ἐκείνοις, πολλοὶ δὲ ὑπὸ κρειττόνων ὑβριζόμενοι κατέφευγον
πρὸς ἐκείνους. Καὶ ὁ Περικλῆς, Καὶ θανμάζω γε, ἔφη, ὧ 13
Σωκράτες, ἡ πόλις ὅπως ποτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον ἔκλινεν. Ἐγὼ
μὲν, ἔφη, οἶμαι, ὁ Σωκράτης, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς διὰ τὸ
πολὺ ὑπερενεγκεῖν καὶ κρατιστεῦσαι καταρῥαθυμήσαντες ὥστε
φίλῃσιν τῶν ἀντιπάλων, οὕτω καὶ Ἀθηναίους πολὺ διενεγκόν-
τας ἀμελεῖσαι ἑαυτῶν, καὶ διὰ τοῦτο χεῖρους γεγονέναι. Νῦν 14
οὖν, ἔφη; τί ἂν ποιοῦντες ἀναλάβοιεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν;
Καὶ ὁ Σωκράτης, Οὐδὲν ἀπόκρυφον δοκεῖ μοι εἶναι, ἀλλ' εἰ
μὲν ἔξευρόντες τὰ τῶν προγόνων ἐπιτηδεύματα μηδὲν χεῖρον
ἐκείνων ἐπιτηδεύοιεν, οὐδὲν ἂν χεῖρους ἐκείνων γενέσθαι· εἰ

12. διέμειναν. Hinc Athenienses αὐτόχθονες videri vole-
bant. Plat. Menex. 245 d. αὐτοὶ Ἕλληνες, οὐ μισοδόρυβαροι οἰκοῦμεν.
Isocr. Paneg. c. 4. — ἐπέτρεπον, intell. τὰ δίκαια. Hellen. IV,
5, 5. ἐπιτρεφάντες Ἀγροῦλαφ γνῶναι, ὃ τι βούλοιο περὶ σφῶν.

13. θανμάζω, ὅπως, miror, qui factum sit, ut. Cf. I, 1, 20.
Plat. Crit. init. θανμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσποτηρίου
φύλαξ ὑπακοῦσαι. — Ἐγὼ μὲν, ἔφη, οἶμαι, ὁ Σωκράτης. Ita
secundum libros manuscriptos Bornemannus vulgatum Ἐγὼ μὲν
οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, corrigi iussit, comparans Cyrop. V, 2, 29.
Oecon. I, 18. III, 6. VII, 16. Cic. Brut. c. 23, §. 91. Quid igitur,
inquit, est caussae, Brutus. Nonnulla ex Phaedone Platonico col-
lata eius collocationis exempla v. apud Stallbaum, ad 78 a. e. —
ὥσπερ καὶ — οὕτω καὶ. Ita in comparationibus constanti fere
usu καὶ geminatur. Heindorf. Plat. Phaed. p. 36. Parmenid. 293.
Stallbaum. Euthyphr. 13 a. Vid. I, 6, 3. Non diversi sunt loci,
ubi οὐδὲ ita geminatur. Cyrop. I, 6, 18 λέγεις σύ, δι, ὥσπερ οὐδὲ
γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν
ὄφελος εἶναι. — ἄλλοι τινές, coll. I, 2, 24. Sed videtur Socrates ut alia-
rum quarundam civitatum, ita Athenarum res negligentia, ex ni-
mia fiducia orta, in peius ruisse demonstrare velle.

14. χεῖρους γενέσθαι. Infinitivus ex δοκεῖ pendet, ut χε-
ρους accusativus sit: unde non raro νομίζω, οἶμαι ad sequentia
pertinendum est. I, 2, 45 codex F. habet βίαν μᾶλλον ἢ νόμον εἶ-
ναι. Cyrop. IV, 2, 38 nonnulli libri ταύτην τὴν εὐαχρίαν. ubi v.
Poppo. Infra IV, 3, 10 plerique ἄνθρωποι, ut quod sequitur δο-
κεῖ impersonale sit. Adeo Romani id sibi indulserunt. Cic. Tusc.
V, 5. Non mihi videtur, ad beate vivendum satis posse virtutem.

δὲ μή, τοὺς γε νῦν πρωτεύοντας μιμούμενοι καὶ τούτοις τὰ
αὐτὰ ἐπιτηδεύοντες, ὁμοίως μὲν τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι οὐδὲν
ἂν χείρους ἐκείνων εἶεν, εἰ δ' ἐπιμελέστερον, καὶ βελτίους.
15 Ἀέγυς, ἔφη, πόρῳ που εἶναι τῇ πόλει τὴν καλοκἀγαθίαν.
πότε γὰρ οὕτως Ἀθηναῖοι, ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι, ἢ πρεσβυ-
τέρους αἰδέσονται; οἳ ἀπὸ τῶν πατέρων ἄρχονται καταφρο-
νεῖν τῶν γεραιτέρων· ἢ σωμασκήσουσιν οὕτως; οἳ οὐ μόνον
αὐτοὶ εὐεξίας ἀμελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιμελούμενων καταγε-
16 λῶσι. πότε δὲ οὕτω πείσονται τοῖς ἄρχουσιν; οἳ καὶ ἀγάλλον-
ται ἐπὶ τῷ καταφρονεῖν τῶν ἀρχόντων· ἢ πότε οὕτως ὁμο-
νοήσουσιν; οἳ γε ἀντὶ μὲν τοῦ συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέ-
ροντα ἐπηρεάζουσιν ἀλλήλοις, καὶ φθοροῦσιν ἑαυτοῖς μᾶλλον
ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, μάλιστα δὲ πάντων ἐν τε ταῖς ἰδίαις
συνόδοις καὶ ταῖς κοιναῖς διαφέρονται, καὶ πλείστας δίκας ἀλ-
λήλοις δικάζονται, καὶ προαιροῦνται μᾶλλον οὕτω κερδαίνειν
ἀπ' ἀλλήλων ἢ συνωφελοῦντες αὐτούς, τοῖς δὲ κοινοῖς ὥσπερ
ἄλλοτριους χρώμενοι περὶ τούτων αὐτὰ μάχονται καὶ ταῖς εἰς
17 τὰ τοιαῦτα δυνάμει μάλιστα χαίρουσιν. ἔξ ὧν πολλὴ μὲν
ἀπειρία καὶ κακία τῇ πόλει ἐμφύεται, πολλὴ δὲ ἔχθρα καὶ
μῖσος ἀλλήλων τοῖς πολίταις ἐγγίγνεται, δι' ἣ ἔγωγε μάλα
φοβοῦμαι εἶναι, μή τι μείζον, ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι, κακὸν
18 τῇ πόλει συμβῇ. Μηδαμῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Περίκλεις,
οὕτως ἡγοῦ ἀνηκέστω πονηρίᾳ νοσεῖν Ἀθηναίους. οὐχ ὀρεῖς,
ὥς εὐτακτοὶ μὲν εἰσιν ἐν τοῖς ναυτικοῖς, εὐτάκτως δ' ἐν τοῖς

ubi v. Davisius. Similiter ad accusativum transitur supra I, 5, 6. II, 8, 1. Sequi autem accusativum cum infinitivo, ubi δοκεῖ μοι est consentaneum nihil esse videtur, satis multi testantur loci. Cyrop. IV, 5, 16 δοκεῖ οὖν μοι ὡς τάχιστα εἶναι τινὰ ὕμῶν εἰς Πέρσας. Plat. Lach. 199 c. οὕτως αὐ μετατίθεσθαι ἢ πῶς λέγεις; ubi responsum Nicias docet intelligi debere δοκεῖ σοι. — πρωτεύοντες qui sint, docet quae sequitur paragraphus. — Quod deinceps modo finito dicitur εἶεν, v. I, 4, 15. — εἰ δ' ἐπιμελέστερον, v. ad II, 1, 12.

15. οἳ, v. ad I, 4, 11. Infra οἳ γε, quippe qui. Hellen. II, 4, 41. Matth. 602. — καταφρονεῖν, v. ad I, 5.

16. συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέροντα, v. ad I, 2, 7. ἑαυτοῖς — ἀλλήλοις num usu differunt? cf. §. 2. II, 6, 20. 7, 12. Matth. 489. III. qui quod Thucyd. III, 81 pronomen reciprocum pro reflexivo positum esse putat, v. Poppo I, 1. p. 175. Pertinet autem illa consuetudo reflexivis pro reciprocis utendi ad omnes fere linguas, sive ea est negligentia, quam Graecis quidam imputant, vel optio voluntaria, sive necessitas, ut apud Romanos reciproci pronominis formis peculiaribus carentes. Expressiore forma utuntur Francogalli. — προαιροῦνται μᾶλλον, v. ad II, 1, 2.

γυμνικοῖς ἀγῶσι πείθονται τοῖς ἐπιστάταις, οὐδένων δὲ κατα-
δεύετερον ἐν τοῖς χοροῖς ὑπηρετοῦσι τοῖς διδασκάλοις; Τούτῳ 19
γάρ τοι, ἔφη, καὶ θανμαστόν ἐστι, τὸ τοὺς μὲν τοιοῦτους
πειθαρχεῖν ταῖς ἐφεσιῶσι, τοὺς δὲ ὀπλίτας καὶ τοὺς ἱππεῖς,
οἳ δοκοῦσι καλοκἀγαθία προκεκρίσθαι τῶν πολιτῶν, ὑπειθε-
στάτους εἶναι πάντων. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, Ἡ δὲ ἐν Ἀρείῳ 20
κόγῳ βουλή, ὃ Περικλῆς, οὐκ ἐκ τῶν δεδοκιμασμένων καθί-
σταται; Καὶ μάλα, ἔφη. Οἴσθα οὖν τινες, ἔφη, κάλλιον ἢ
νομιμώτερον ἢ σεμνότερον ἢ δικαιοτέρον τὰς τε δίκας δικά-
ζοντας καὶ τὰλλα πάντα πράττοντας; Οὐ μέφομαι, ἔφη,
τούτοις. Οὐ τοίνυν, ἔφη, δεῖ ἀθνμεῖν, ὥς οὐκ εὐτάκτων ὄν-
των Ἀθηναίων. Καὶ μὴν ἐν γε τοῖς στρατιωτικοῖς, ἔφη, ἐνθα 21
μάλιστα δεῖ σωφρονεῖν τε καὶ εὐτακτεῖν καὶ πειθαρχεῖν, οὐ-
δεν τούτων προσέχουσιν. Ἴσως γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐν τού-
ταις οἱ ἥκιστα ἐπιστάμενοι ἄρχουσιν αὐτῶν. οὐχ ὀρεῖς, ὅτι κι-
θαριστῶν μὲν καὶ χορευτῶν καὶ ὀρχηστῶν οὐδὲ εἰς ἐπιχειρεῖ
ἄρχειν μὴ ἐπιστάμενος, οὐδὲ παλαιστῶν οὐδὲ παγκρατιαστῶν;
ἀλλὰ πάντες, ὅσοι τούτων ἄρχουσιν, ἔχουσι δεῖξαι, ὅπόθεν
ἔμαθον ταῦτα, ἐφ' οἷς ἐφεσιῶσι· τῶν δὲ στρατηγῶν οἱ πλεῖ-
στοι αὐτοσχεδιάζουσιν. οὐ μέντοι σέ γε τοιοῦτον ἐγὼ νομίζω 22
εἶναι, ἀλλ' οἷμά σε οὐδὲν ἥττον ἔχειν εἰπεῖν, ὅποτε στρατη-

18. τοῖς ἐπιστάταις, sc. τῶν γυμνασίων, τοῖς παιδοτροφῆαις.
Plat. Crit. 47 b. — οὐδένων, alii οὐδενῶν. Idem genitivus est
Hier. I, 38. eiusdemque pluralis nominativum et dativum invenies
apud Xenophontem. V. Buttm. gr. max. I. 281. Alias οὐδένης δι-
cuntur qui sunt οὐδέν, οὐδαμοῦ, nihili. Herodot. IX, 58 οὐδένης
ἄρα ὄντες ἐν οὐδαμοῖσι ἔουσι Ἕλλησι ἐναπεδεικνύατο.

19. τοῦτο, v. ad IV, 7, 5.

20. δεδοκιμασμένων, v. ad II, 2, 13. — τούτοις, τοῖς
Ἀρειοπαγίταις. v. ad II, 1, 31. 2, 3. Non raro autem post vocem
βουλή pluralis infertur, ut Hellen. II, 3, 55. Isocr. Areop. c. 16.
ubi post eiusdem senatus commemorationem οἱ (apud alios ἦ),
deinde διανοηθέντες est.

21. αὐτοσχεδιάζουσιν imperatores, qui vel scientiae rei
militaris expertes, ut h. l., vel celeriter, quae opus sunt, reper-
ientes imperium gerunt, ut Thucyd. I, 138 Themistocles vocatur
πρῶτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα. De Rep. Lac. XIII, 5 αὐτοσχε-
διάτης τῶν στρατιωτικῶν opponitur τεχνίτη τῶν πολεμικῶν. Gott-
lob. Plat. Menex. p. 20. Stallbaum. Euthyphr. 5 a. quo loco αὐ-
τοσχεδιάζειν est temere loqui. Temeritatis enim notio in eo verbo
inesse solet, quia quod subito fit, male fere fit. Iuvabit compa-
rasse Caes. B. G. V, 33 Tum demum Titurius, ut qui nihil ante
providisset, trepidare, concursare cohortesque disponere; haec ta-
men ipsa timide atque ut eum omnia deficere viderentur: quod
plerumque his accidere consuevit, qui in ipso negotio consilium
capere coguntur.

γεῖν ἢ ὅποτε παλαίειν ἤρξω μανθάνειν. καὶ πολλὰ μὲν οἶμαι
 σε τῶν πατρῴων στρατηγημάτων παρὶληφότα διασωΐζειν,
 πολλὰ δὲ πανταχόθεν συνειρηνοχέειν, ὁπόθεν οἷόν τε ἦν μα-
 23 θεῖν τι ὠφέλιμον εἰς στρατηγίαν. οἶμαι δὲ σε πολλὰ μερι-
 μνῶν, ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν τι τῶν εἰς στρατηγίαν
 ὠφελίμων· καὶ ἐάν τι τοιοῦτον αἰσθῇ σεαυτὸν μὴ εἰδὼτα,
 ζητεῖν τοὺς ἐπισταμένους ταῦτα, οὔτε δώρων οὔτε χαρίτων
 φειδόμενον, ὅπως μάθῃς παρ' αὐτῶν ἢ μὴ ἐπίστασαι, καὶ
 24 συνεργούς ἀγαθοὺς ἔχῃς. Καὶ ὁ Περικλῆς, Οὐ λανθάνεις με,
 ὦ Σώκратες, ἔφη, ὅτι οὐδ' οἰόμενός με τούτων ἐπιμελεῖσθαι
 ταῦτα λέγεις, ἀλλ' ἐγχειρῶν με διδάσκειν, ὅτι τὸν μέλλοντα
 στρατηγεῖν τούτων ἀπάντων ἐπιμελεῖσθαι δεῖ. ὁμολογῶ μὲν-
 25 τοι κἀγὼ σοι ταῦτα. Τοῦτο δ' ἔφη, ὦ Περικλῆς, κατανενοή-
 κας, ὅτι πρόκειται τῆς χώρας ἡμῶν ὕψη μεγάλα, καθήκοντα

23. πολλὰ μεριμνῶν. I, 1, 11 τοὺς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα
 μοραίνοντας ἀπέδεικνυε. 4, 11 εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων τι
 φροντίζειν. Namque μεριμνῶν pro φροντίζειν nonnunquam dicere
 Xenophontem demonstrante Piersono opinio est Moeridis p. 194.
 ed. Lips. — ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν, v. ad I, 2, 34.
 — αἰσθῇ num potest praesens esse? Certe haec verbi αἰσθῆσθαι
 forma antiquior hic illic servata restat, ut Anab. II, 5, 4. Thuryd.
 V, 26. VII, 75. Buttm. gr. max. II. 68. Schneider. Plat. Civ. 608 a,
 qui eas formas, quae praesentis propriae sint, ubi a bonis codi-
 cibus oblatae sensui non refragentur, ne a veteribus quidem scri-
 ptoribus abiudicandas esse, sed quas praesens cum aoristo com-
 munes habeat, quia αἰσθάνομαι usitatius fuerit, omnes ad aori-
 stum referendas videri docet. Supra I, 2, 29 in uno codice Pa-
 risino pro praesentis forma est αἰσθόμενος, quo nunc accedit Guel-
 ferbytanus. — μὴ εἰδὼτα. Μὴ ad cogitationem refertur. Soph.
 Oed. C. 1157 δίδασκέ με, ὥς μὴ εἰδὼτ' αὐτὸν μηδέν, ὃν σὺ πυνθάν-
 νει, doce me, tanquam si nihil istorum sciam. οὐκ εἰδὼτα esset:
 revera nescientem. Herm. Vig. 804 sqq. Rost. 135. p. 688.

24. οὐ λανθάνεις με, ὅτι — ταῦτα λέγεις. Haec quo-
 modo alias solent conformari? V. Matth. 552. cum observations
 adiecta. Cf. Oecon. I, 19 ὅτι πονηρότατοι γέ εἰσιν, οὐδὲ σὲ λανθάνου-
 ρουσιν. Sympos. III, 13. Cyrop. V, 2, 37. VI, 1, 12. Hier. III, 3.
 V. ad IV, 2, 21. — οὐδ' οἰόμενος. Sunt qui scriptum malint
 οὐκ. Sed respicitur ad οἶμαι, quod supra legitur: ne credens qui-
 dem, i. q. ὅτι καίπερ οὐκ οἰόμενός με τούτων ἐπιμελεῖσθαι ὅμως
 ταῦτα λέγεις, dass du nicht einmal glaubst, — und doch dieses
 sagst; dass du, ohne auch nur zu glauben, — dieses sagst. Anab.
 V, 6, 22 ἀκούω δὲ τινος θύεσθαι ἐπὶ τούτῳ οὐδ' ὑμῖν λέγοντας.
 VII, 7, 10 οὐ γὰρ ἐγὼ εἶμι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἷς ὑμεῖς
 παρεδῶκατε τὸ σιγάειν ἀπαγαγεῖν, οὐδὲ ἐμὲ παρακαλεῖσθαι. qui-
 bus locis cave opineris vim vocis οὐδέ ad solum pronomen perti-
 nere. Cf. Apol. 9 ταῦτα οὐδὲ προθυμῆσθαι, haec ne concupiscam
 quidem, nedum faciam. Infra IV, 2, 23.

25. ὕψη μεγάλα. Defendunt aditum Atticae terrae Cithae-
 ron cum montibus Cerastris et aliis. Schneid. Vind. Hellen. V, 4,

ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν, δι' ὧν εἰς τὴν χώραν εἰσδοὶ στεναὶ τε καὶ προσάντεις εἰσὶ, καὶ ὅτι μέση διέξωσται ὄρεσιν ἑρμυνοῖς; Καὶ μάλα, ἔφη. Τί δέ; σὺ ἐκεῖνο ἀκήκοας, ὅτι Μυσοὶ καὶ 26 Πισοὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ χώρα κατέχοντες ἑρμυνὰ πάνυ χωρὶα καὶ κούφως ὠπλισμένοι δύνανται πολλὰ μὲν τὴν βασιλείᾳ χώραν καταθέοντες κακοποιεῖν, αὐτοὶ δὲ ζῆν ἐλεύθεροι; Καὶ τοῦτό γε, ἔφη, ἀκούω. Ἀθηναίους δ' οὐκ ἂν οἶει, ἔφη, μέχρι 27 τῆς ἐλαφροῦς ἡλικίας ὠπλισμένους κουφοτέροις ὅπλοις καὶ τὰ προκειμένα τῆς χώρας ὄρη κατέχοντας βλαβεροὺς μὲν τοῖς πολεμίοις εἶναι, μεγάλην δὲ προβολὴν τοῖς πολέταις τῆς χώρας κατεσκευάσθαι; Καὶ ὁ Περικλῆς, Πάντ' οἶμαι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ ταῦτα χρήσιμα εἶναι. Εἰ τοίνυν, ἔφη ὁ Σωκράτης, 28 ἀρέσκει σοι ταῦτα, ἐπιχειρεῖ αὐτοῖς, ὦ ἄριστε· ὅ τι μὲν γὰρ ἂν τούτων καταπράξης, καὶ σοὶ καλὸν ἔσται καὶ τῇ πόλει ἀγαθόν· ἐὰν δὲ τι ἀδυνατῆς, οὔτε τὴν πόλιν βλάψεις οὔτε σαυτὸν κατασχυνεῖς.

CAPUT VI.

Γλαῦκωνα δὲ τὸν Ἀρίστωνος, ὅτ' ἐπιχειρεῖ δημηγορεῖν, 1

36. 47. Montes terrae Atticae proprii Parnes, Brilessus, Hymettus, Laurium et alii. Schn.

26. Μυσοὶ καὶ Πισοὶ. Eadem narrantur Anab. III, 2, 23. coll. II, 5, 13. — βασιλείᾳ. Ad hoc vocabulum de rege Persarum usurpatum, tanquam si nomen proprium sit, articulus omitti solet. Additur tamen aliquoties, ut Anab. II, 4, 4. 5, 38. Cyrop. I, 4, 1. Thucyd. VIII, 47. 48. Quamquam compluribus locis a librariis additus esse videtur. — πολλὰ τὴν χώραν κακοποιεῖν, v. ad I, 2, 7.

27. ἂν num ad οἶει pertinet? — μέχρι τῆς ἐλαφροῦς ἡλικίας, durante aetate agili. Ita μέχρι aliquoties de tempore durante usurpatur. I, 2, 35. μέχρι πόσων ἐτῶν, intra quot annos. Hellen. III, 1, 17. μέχρι τεσσάρων ἡμερῶν, per quatuor annos. De Venat. VII, 4. μέχρι ἐνιαυτοῦ. Ceterum, demonstrante Boeckhio apud Bornemannum, Atheniensium filii ubi primum inter ephobos recepti sunt, ab hoc tempore duos ephebiae usque ad vigesimum annos in terrae Atticae circuitoribus (περιπόλοις) degerunt, qui in castellis praesidia agebant et fossis aggeribusque faciendis exercitabantur neque tamen extra solum patriae proficiscebantur, quod militiae genus ex ephobis demum egressi obibant.

CAP. VI. Glauconem imperitum adolescentem a capessenda republica avertit Socrates. Frater is fuit Platonis philosophi: cuius quum propter similitudinem, quam Plato cum Xenophonte exercuisse dicitur, non magis a Xenophonte mentionem fieri dicat A. Gellius N. A. XIV, 3 quam huius ab illo, verius de ea re, huius capituli initium, ubi non sine benevolentiae aliqua significatione Platonis nomen est, non oblitus iudicat Diogenes Laertius III, 34, verius de ista, quae dicitur, inimicitia quum alii tum

τίσεν. Ὡς Γλαύκων, ἔφη, προστατεύειν ἡμῖν διανένοῦσαι τῆς πόλεως; Ἐγὼ γ' ἔφη, ὦ Σωκράτες. Νῆ Δί' ἔφη, καλὸν γάρ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. δῆλον γὰρ ὅτι, ἐὰν τοῦτο διαπράξῃ, δυνατὸς μὲν ἔσῃ αὐτὸς τυγχάνειν οὗτου ἂν ἐπιθυμῆς, ἱκανὸς δὲ τοὺς φίλους ὠφελεῖν, ἐπαρεῖς δὲ τὸν πατρῷον οἶκον; αὐξήσεις δὲ τὴν πατρίδα, ὀνομαστός δ' ἔσῃ πρῶτον μὲν ἐν τῇ πόλει; ἔπειτα ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἰσῶς δέ; ὥσπερ Θμιστοκλῆς, καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις· ὅπου δ' ἂν ᾖς, πανταχοῦ περιβλεπτός ἔσῃ. Ταῦτ' οὖν ἀκούων ὁ Γλαύκων ἐμεγαλύνετο; καὶ ἡδέως παρέμενεν. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σωκράτης, Οὐκοῦν, ἔφη; τοῦτο μὲν, ὦ Γλαύκων, δῆλον; ὅτι, εἴπερ τιμᾶσθαι βούλει, ὠφελήτεα σοι ἢ πόλις ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πρὸς θεῶν, ἔφη, μὴ τοίνυν ἀποκρύψῃ, ἀλλ' εἰπὼν ἡμῖν, ἐκ τίνος ἄρξῃ τὴν πόλιν εὐεργετεῖν; Ἐπεὶ δὲ ὁ Γλαύκων διεσπίασεν, ὥς ἂν τότε σκοπῶν, ὁπόθεν ἄρχοιτο, Ἄρ' ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ φίλου οἶκον εἰ αὐξήσαι βούλοιο, πλουσιώτερον αὐτὸν ἐπιχειρόλης ἂν ποιεῖν; οὕτω καὶ τὴν πόλιν πειρώσῃ πλουσιωτέραν ποιῆσαι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν πλουσιωτέρα γ' ἂν εἴῃ προσόδων αὐτῇ πλείονων γενομένων; Εἰκὸς γοῦν, ἔφη. Λέξον δὴ; ἔφη, ἐκ τίνων νῦν αἱ πρόσοδοι τῇ πόλει καὶ πόσει τινές εἰσι; δῆλον γὰρ ὅτι ἔσκεναι, ἵνα; εἰ μὲν τινες αὐτῶν ἐνδεῶς ἔχουσιν, ἐκπληρώσῃς; εἰ δὲ παραλείπονται, προσπορίσῃς. Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔφη ὁ Γλαύκων, ταυτὴ

Socrates, Glaudonem auditorem habuit lubentem, v. ad II, 2, 7. Buttm. 144. n. 7. — ἡμῖν, v. ad II, 10, 1. — νῆ Δί', v. ad I, 4, 9. — εἴπερ τι καὶ ἄλλο, Matth. 617. d. καὶ non solet in his omitti. Est ubi alterum sequitur, Cyrop. V, 1, 6 εἰ τις καὶ ἄλλος ἀνὴρ, καὶ Κύρος ἄξιός ἐστι θαυμάζεσθαι. Sympos. II, 6 ἕτερος δέ τις (εἰπεν), ὥς εἴπερ τι καὶ ἄλλο; καὶ τοῦτο μαθητόν. cf. ad 10, 11. IV, 3, 14. — ἐν ἀνθρώποις, ut nonnunquam post superlativos ἀνθρώπων. Heindorf. Plat. Lys. p. 24 convertit in der Welt. Vid. Erfurd. Soph. Antig. 448. Herbst. Sympos. IV, 12.

3. ἀποκρύψῃ, alii ἀποκρύψης. Sed activa forma significationem habet abscondendi, media celandi aliquid verbi; cum duplici accusativo rei et personae. Videlicet non tam rem ipsam, quam hominis de re sententiam occultari forma media significat. Engelhardt. Plat. Lach. p. 67. Cf. II, 6, 29. IV, 4, 1. Est tamen medium pro activo Cyrop. VIII, 7, 23. — εἰπὼν, v. ad II, 2, 8. Alii εἰπὼν, sed v. Buttmann. Excurs. I. in Plat. Menon. Löbeck. Phryn. 348. — ἄρξῃ — εὐεργετεῖν, v. ad 1, 5.

4. διεσπίασεν, aliquantum conticuit. cf. IV, 2, 10. — ὥς ἂν τότε σκοπῶν. Intelligunt optativum verbi antecedentis. Cyrop. I, 3, 8; καὶ τὸν Κύρον ἐπερέσθαι προπετῶς, ὥς ἂν παῖς μηδέπω ὑποπτήσων, sc. ἔροιτο. V, 4, 29. ubi v. Burnem. Cf. ad II, 2, 3, 6; 38. III, 8, 1.

ογε οὐκ ἐπισταμμαι. Ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἔφη, παρήλπιες, τὺς γε δαπάνας τῆς πόλεως ἡμῖν ἐπὶ δῆλον γὰρ ὅτι καὶ τοῦτων τὺς περιστάς ἀφαιρῆν διανοῇ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δι' ἔφη, οὐδὲ πρὸς ταῦτά ποω ἐσχόλασα. Οὐκοῦν, ἔφη, τὸ μὲν πλουσιωτέρην τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλομένθα· πῶς γὰρ οἷόν τε, μὴ ἀδύνατον γε τὰ ἀνυλόμενα καὶ τὺς προσόδους ἐπιμελεσθῆναι τούτων; Ἀλλ' ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Γλαύκων, δευατόν ἐστι καὶ ἀπὸ πολέμων τὴν πόλιν πλεονεξῆναι. Νῆ Δία σφόδρα γ' ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰς τις αὐτῶν κοίτις ἢ ἥτις δὲ ὧν καὶ τὰ οὐκ αἰτία προσκαποβύλοι ἄν. Ἀλλ' ἔφη, λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, τὸν γε βολευσόμενον, πρὸς οὔτινας διὲ πολεμεῖν, τὴν τε τῆς πόλεως δέναμιν καὶ τὴν τῶν ἐναντίων εἰδέναι δεῖ, ἴνα, εἰς μὲν ἡ τῆς πόλεως κοίτις ἢ, συμβουλεύῃ ἐπιχειρῆν τῷ πολέμῳ, εἰς δὲ ἥτις τῶν ἐναντίων, εὐλαβεῖσθαι πείδη. Ὁρῶς λέγεις, ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, λέξον ἡμῖν τῆς πόλεως τὴν τε περὶ τὴν καὶ τὴν ναυτικὴν δέναμιν, ὅσα τῶν ἐναντίων. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δι' ἔφη, οὐκ ἄν ἔχοιμι σοι συ-

6. παρήλπιες. Fingit Socrates, noluisse adhuc Glauconem eas res curare. Nam παραλείπειν est de industria praetermittere, ἀμελεῖν negligentia aut contemtu negligere. — διανοῇ, alii διανοεῖ, quam formam ut atticam praetulerunt quidam, maxime in verbis contractis. Butt. Plat. Men. 7d. Crit. 4 d. Vid. ad I, 6, 5. Rost. p. 426. — μὰ τὸν Δι' ἔφη. Ita scribendum, si recte praeceperunt, debere ante interpunctionem plenam formam esse, nec posse vocem, quam interpunctio sequatur, elisionem pati. Schaefer. App. Demosth. I. 219. Plutarch. Vit. IV. 272. ἐπὶ γράφῃ ἔφη. De dictione μὰ Δι' singularis disputatio. Certe γὰρ Δι' adeo ante consonas Aristophani vel dedit vel restituit Dindorfus, obloquentibus quidem Seidler et Hermanno Annal. philol. Lips. 1831. I. 99 sqq. — πρὸς ταῦτα, ut deinde ἐπιμελεσθῆναι τούτων, sc. τοῦ — ποιεῖν. De plurali numero pronominis admodum illo usitato cf. Plat. Apol. 8. 19 d. ἐκ τούτων γινώσκου, sc. ἐκ τοῦ διδάσκου καὶ γράφου. Vid. ad §. 10. Herbst. Sympos. I, 2. II, 19. — τὸ ποιεῖν ἀναβαλομένθα. Solum infinitivum habes Hellen. I, 6, 10. De futuro cf. Matth. p. 986.

8. ἥτις τῶν ἐναντίων. Ex uno codice Ernesti scripsit ἥτις τῶν ἐναντίων. Sed v. II, 4, 6. III, 11, 5. IV, 6, 14. Anthe. De pace Laced. 30 τὴν συμμαχίαν ἀποδεικνύντες δὲ κοίτις ἢ σιγήσειν εἰς τὴν Ἐγείστων καὶ τὴν Καταστάτων, ubi Reiskius iniuria mavult interponi τῆς. Krüger. Anab. II, 3, 15. Matth. 453.

9. τὴν περικτὴν δύναμιν, copias terrestres. Hell. V, 1, 35 διελύθη μὲν τὰ περικτὰ, διελύθη δὲ καὶ τὰ ναυτικὰ στρατεύματα. — οὕτως, sic statim, so aus dem Kopfe. Plat. Paedr. 235 c. νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔγω εἶπεν, sic ut nunc sum, ἐξ ἱστορίας, Heindorf. Iacobs. Socr. p. 80. confert Plat. Theaet. 142 e. Ἀπὸ τίνος ἦσαν οἱ λόγοι; ἔχουσιν ἄν διηγῆσθαι; Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐκ οὕτως γε ἀπὸ στόματος. Matth. p. 1234.

τας γε ἀπὸ στόματος εἰπεῖν. Ἀλλ' εἰ γέγραπται σοι, ἔνεγκε, ἔφη· πᾶν γὰρ ἡδέως ἂν τοῦτο ἀκούσαιμι. Ἀλλὰ μὰ τὸν Δι' ἔφη, οὐδὲ γέγραπται μοι πῶ. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ πολέμου 10 συμβουλευεῖν τήν γε πρώτην ἐπισχίσομεν. ἴσως γὰρ, καὶ διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, ἔρτι ἀρχόμενος τῆς προστατείας, οἷπως ἐξήτακας. ἀλλὰ τοι περὶ γε φυλακῆς τῆς χώρας οἶδ' ὅτι σοι μεμέληκεν, καὶ οἶσθα, ὁπόσοι τε φυλακαὶ ἐπικαιροὶ εἰσι καὶ ὁπόσοι μὴ; καὶ ὁπόσοι τε φρουροὶ ἱκανοὶ εἰσι, καὶ ὁπόσοι μὴ εἰσι· καὶ τὰς μὲν ἐπικαίρους φυλακὰς συμβουλεύσειν μεζο- 11 ρας ποιεῖν; τὰς δὲ περιττὰς ἀφαιρεῖν. Νῆ Δι' ἔφη ὁ Γλαῦ- κων, ὑπάσας μὲν οὖν ἔγωγε, ἔνεκά γε τοῦ οὕτως αὐτὰς φη- λᾷττεσθαι, ὥστε κλέπτεσθαι τὰ ἐκ τῆς χώρας. Ἐὰν δέ τις ἀφῆλ' ἔφη, τὰς φυλακὰς, οὐκ οἶε καὶ ἀρπάζειν ἑξουσίαν ἔσσεσθαι τῷ βουλομένῳ; ἀτάρ, ἔφη, πότερον ἐλθὼν αὐτὸς ἐξήτακας τοῦτο, ἢ πῶς οἶσθα, ὅτι κακῶς φυλάττονται; Εἰ- κάζω, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ τούτων, ὅταν μηκέτι εἰκά- 12 ζωμεν, ἀλλ' ἤδη εἰδῶμεν, τότε συμβουλεύσομεν; ἴσως, ἔφη ὁ

10. τὴν πρώτην. Solet ὁρμὴν intelligi, Schaefer. Lamb. Bos. Ind. III. p. 914. Matth. 425. V. Oecon. XI, 1. — αὐτῶν dictum, quasi πολεμικῶν praecesserit. III, 5; 3. Cyrop. I, 3, 16, ubi ταῦτα est praecedente τὴν δικαιοσύνην. Vid. ad §. 6. De singulari v. ad I, 3, 5: — συμβουλεύσειν, alii συμβουλεύσεις. Infinitivus pendet ex οἶδα; quod quum rarius ita construatur (v. Matth. 549. n. 2. Rost. 129. 4. c.), mutatam hic habemus structuram. Hell. IV, 3, 1 ἀγγέλλει Λερκυλλίδας, ὅτι νικῶν τε αὖ Λακεδαιμόνιοι; καὶ αὐτῶν μὲν τεθνήσκειν οἰκῶν, τῶν δὲ πολεμικῶν παμπληθεῖς. Cyrop. I, 3, 13 ἢ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι βούλοιο μὲν ἅπαντα τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι, ἀκούοντά μὲντοι τὸν παῖδα χαλεπὸν εἶναι νομίζειν καταλιπεῖν. Thucyd. II, 80. Matth. 533. n. 2. ed. mai. p. 1058. Rost. 122. n. 3. Ac se facile potest abesse, quum praecesserit ὅτι σοι μεμέληκεν. Cf. 5, 14.

11. ἀπάσας μὲν οὖν ἔγωγε, sc. ἀφαιρεῖν συμβουλεύσω. De μὲν οὖν v. ad II, 7, 5: — τὰ ἐκ τῆς χώρας. In formulis ex articulo et nominibus, quibus praepositio aliqua praemissa est, compositis ea ponitur praepositio, quam poni iubet ingenium et natura verborum, quae formulis illis addita sunt. Cyrop. VII, 2, 5: καταδεδραμήκεσαν ἀρπασόμενοι τὰ ἐκ τῶν οἰκιῶν. 5, 23. ὥστε ἀνάγκη εἶναι φεύγειν τοὺς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν. Plat. Apol. 32 b. τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν. Fischer. Plat. Phaedon. 76 d. Adde Anab. I, 2, 3 τοὺς ἐκ πόλεων λαβὼν παρεγένετο εἰς Σάρδεας. Sympōs. IV, 31. Matth. 596. Buttm. 138. I. 8. Ceterum quae latissime patere dicitur praepositionum enallage, innumeris illa ubique congestis locis, eam, si qua est, non mirabere, ubi reputaveris Graecos, quae eorum erat alacritas; praepositiones cum accusativo iungere verbis, quae quietem motu partem significant, praepositiones eum dativo verbis, quae motum cum parta quiete indicant. Nitzsch. Plat. Ion. 83 sq. — καὶ ἀρπάζειν. καὶ quid antea intelligendum esse indicat? v. ad II, 7; 14. IV, 1, 5. De nudo infinitivo v. ad II, 1, 25.

- 12 Γλαύκων, βέλτιον. Εἰς γε μὴν, ἔφη; τὰργύρια οἷδ' ὅτι οὐκ ἀφίξει, ὥστ' ἔχειν εἰπεῖν; διότι νῦν ἐλάττω ἢ πρόσθεν προσέχεται αὐτόθεν. Οὐ γὰρ οὖν ἐλήλυθα, ἔφη. Καὶ γὰρ νῆ Δι' ἔφη ὁ Σωκράτης, λέγεται βαρὺ τὸ χωρίον εἶναι. ὥστε, ὅταν περὶ τούτου δέῃ συμβουλευεῖν, αὕτη σοι ἢ πρόφασις ἀρκέσει.
- 13 Σκώπτομαι, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ἀλλ' ἐκείνου γέ τοι, ἔφη, οἷδ' ὅτι οὐκ ἡμέληκας, ἀλλ' ἔσκεπαι; πόσον χρόνον ἱκανός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς χώρας γιγνόμενος σῖτος διατρέφειν τὴν πόλιν, καὶ πόσου εἰς τὸν ἐνιαυτὸν προσδέεται, ἵνα μὴ τοῦτό γε λάθῃ σέποτε ἢ πόλις ἐνδεὴς γενομένη, ἀλλ' εἰδὼς ἔχῃς ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων συμβουλευῶν τῇ πόλει βοηθεῖν τε καὶ σῶζειν αὐτήν. Λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων; παμμέγεθες πρῶγμα, εἴ γε καὶ
- 14 τῶν τοιοῦτων ἐπιμελεῖσθαι δεήσει. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδ' ἂν τὸν ἑαυτοῦ ποτε οἶκον καλῶς τις οἰκήσειεν, εἰ μὴ πάντα μὲν εἴπεται, ὧν προσδέεται, πάντων δὲ ἐπιμελόμενος ἐκπληρώσει. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ μὲν πόλις ἐκ πλειόνων ἢ μνησίων οἰκιῶν συνέστηκε, χαλεπὸν δέ ἐστιν ἕνα τοσούτων οἰκῶν ἐπιμελεῖσθαι, πῶς οὐχ ἕνα, τὸν τοῦ θεοῦ, πρῶτον ἐπειράσθης αὐξῆσαι; δέεται δέ. κἂν μὲν τοῦτον δύνῃ, καὶ πλείοσιν ἐπιχειρήσεις· ἕνα δὲ μὴ δυνάμενος ὠφελῆσαι πῶς ἂν πολλούς

12: τὰργύρια, v. ad II, 5, 2. — βαρὺ χωρίον, δυσάερον καὶ νοσώδες. ἔσωθε δὲ καὶ ἡ συνήθεια τὴν λέξιν, Βαρὺν ἀέρα λέγουσα τὸν νοσοποιόν. *Coraes*. Est locus pestilens. Gravem locum opponit salubri Cels. l. 3. Liv. X, 31 annus pestilentia gravis. Jacob. Lucian. Tox. p. 104. — σκώπτομαι. Alii σκήψομαι (sc. ταῦτην τὴν πρόφασιν), quod verbum non legitur apud Xenophontem; alii σκέπτομαι, quod verbum temporibus praesente et imperfecto (dicitur autem σκοπῶ σκοποῦμαι, ἐσκόπουν ἐσκοπούμην) attice fere non dicitur, quamquam v. Buttm. gr. max. II. 434 sq.; alii σκέψομαι. Verum cf. Plat. Alcib. I. 109 d. σκώπτεις, ὦ Σωκράτης. Soph. Antig. 832 οἶμοι γελῶμαι. Aristoph. Pac. 1264 ὑβρίζομεθα. Finckh. Diar. Darmstad. 1829. 108. p. 892.

13. προσδέεται, v. ad I, 6, 10. IV, 8, 11. — τοῦτό γε. Alii ex uno codice τούτου. Sed accusativum recte defendit Zonnius, comparans Cyrop. II, 2, 1 ἐνδεέστεροί τι ἡμῶν διὰ τοῦτο φαίνονται εἶναι οἱ ἑταῖροι. IV, 3, 1 εἴ τίς τι ἐνδεόμενος γνῶνι. Quibus locis Bornemannus adiecit Menandr. p. 219. Mein. ὅταν ἡ γέρον τις ἐνδεὴς τι τὸν βίον, οὐδ' αὐτὸ θνήσκειν δευρόν. Matth. 422. — γενομένη, v. ad I, 2, 34.

14. μνησίων. Incolas Athenae tum habuerunt 180,000; argentifodinae homines 20,000; reliqua terra attica 300,000. Böckh. Oecon. Attic. I. p. 43. — τοῦ θεοῦ, Charmidae, de quo v. ad c. VII. — πῶς οὐ φανερόν, sc. ἐστὶ. Nam quemadmodum et cum indicativo coniunctum optativus cum ἂν sequitur; v. ad II, 2, 7; ita iisdem illis caussis huc relatis post et cum optativo sequitur indicativus. Cf. II, 6, 14. IV, 8, 11. Bornem. Cyrop. V, 4, 46. Matth. 524. 3.

γε δυνήθεις; ὥσπερ εἴ τις ἐν τάλαντον μὴ δύνατο φέρειν, πῶς οὐ φανερόν, ὅτι πλείω γε φέρειν οὐδ' ἐπιχειρεῖτον αὐτῷ; Ἀλλ' ἔγωγ' ἔφη ὁ Γλαύκων, ὠφελόλην ἂν τὸν τοῦ θεοῦ οἶ-
 15 κοκ, εἴ μοι ἐθέλοι πείθεσθαι. Εἶτα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸν θεῖον οὐ δυνάμενος πείθειν, Ἀθηναίους πάντας μετὰ τοῦ θεοῦ νομίζεις δυνήσεσθαι ποιῆσαι σοι πείθεσθαι; φυλάττου, 16 ἔφη, ὦ Γλαύκων, ὅπως μὴ τοῦ εὐδοξεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τοῦ παντὶος ἐλθῃς. ἢ οὐχ ὕρῃς, ὥς σφαλερόν ἐστι τό, ἃ μὴ οἰδέ τις, ταῦτα λέγειν ἢ πράττειν; ἐνθυμοῦ δὲ τῶν ἄλλων, ὅσους οἶσθα τριούτους, οἷοι φαίνονται καὶ λέγοντες ἃ μὴ ἴσασι καὶ πράττοντες, πότερά σοι δοκοῦσιν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις ἐπαίνου μᾶλλον ἢ ψόγου τυγχάνειν; καὶ πότερον θαυμάζεσθαι μᾶλλον ἢ καταφρονεῖσθαι; ἐνθυμοῦ δὲ καὶ τῶν εἰδότεων ὃ τί τε 17 λέγουσι καὶ ὃ τι ποιοῦσι· καὶ, ὥς ἐγὼ νομίζω, εὐρήσεις ἐν πᾶσιν ἔργοις τοὺς μὲν εὐδοκιμοῦντάς τε καὶ θαυμαζομένους ἐκ τῶν μάλιστα ἐπισταμένων ὄντας, τοὺς δὲ κακοδοξοῦντάς τε καὶ καταφρονοῦμένους ἐκ τῶν ἀμαθεστάτων. εἰ οὖν ἐπιθυ- 18 μῆς εὐδοκιμεῖν τε καὶ θαυμάζεσθαι ἐν τῇ πόλει, πειρῶ κατεργάσασθαι ὥς μάλιστα τὸ εἶδέναι, ἃ βούλει πράττειν· ἐὰν γὰρ τοῦτω διενέγκας τῶν ἄλλων ἐπιχειρῇς τὰ τῆς πόλεως πράττειν, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ πάνν ῥηδίως τύχοις ὧν ἐπιθυμῆς.

CAPUT VII.

Χαρμίδην δὲ τὸν Γλαύκωνος ὁρῶν ἀξιόλογον μὲν ἄνδρα 1

15. εἶτα, v. ad I, 4, 11. — De infinitivorum, qui sequuntur, coacervatione v. ad II, 1, 6.

16. ἐνθυμοῦ δὲ τῶν ἄλλων. Possis verba οἷοι φαίνονται pro obiecto verbi ἐνθυμοῦ habere: considera vero reliquorum dicta et facta qualia sint, ut explicationis caussa accedant illa, πότερα — καταφρονεῖσθαι. Sed totius sententia loci, quum non de indole hominum scientium et inscientium, sed de successu et fortuna eorum sermo sit, et fatua repetitio, quae, si hanc rationem sequeremur, post τοιοῦτους inesset in verbis οἷοι aqg., postulant, ut πότερα et quae sequuntur ex ἐνθυμοῦ apta esse censeamus. Quod est ab initio sequentis paragraphi, similiter videtur explicandum esse, ut ὃ τι non ex εἰδότεων, sed ex ἐνθυμοῦ pendeat, quia non tam in promptu sunt exempla verbi ἐνθυμεῖσθαι cum genitivo personae compositi quam cum genitivo rei. De hoc verbo v. ad I, 1, 17. de ratione huius loci Engelhardt. Plat. Lach. p. 43. et ad I, 1, 12.

17. τῶν εἰδότεων absolute dictum videtur, ut deinde τῶν μάλιστα ἐπισταμένων. v. ad 9, 11. τὸν ἐπιστάμενον. Vide opposita.

18. διενέγκας, v. ad II, 2, 5.

CAP. VII. Charmidem verecundantem ad capessendam rem-

ὅντα καὶ πολλῷ δυνατώτερον τῶν τὰ πολιτικὰ τότε πραττόντων, ὀκνοῦντα δὲ προσιέναι τῷ δήμῳ καὶ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ἐπιμελεῖσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, εἴ τις ἱκανὸς ὢν τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας νικᾷν, καὶ διὰ τοῦτο αὐτός τε τιμᾶσθαι καὶ τὴν πατρίδα ἐν τῇ Ἑλλάδι εὐδοκιματῆραν ποιεῖν, μὴ θέλοι ἀγωνίζεσθαι, ποῖον τινα τοῦτον νομίζεις ἂν τὸν ἄνδρα εἶναι; Ἀῆλον ὅτι, ἔφη, μαλακὸν τε καὶ ἀειλόν. Εἰ δέ τις, ἔφη, δυνατὸς ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ἐπιμελόμενος τὴν τε πόλιν αὔξειν καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο τιμᾶσθαι, ὀκνοῇ δὲ τοῦτο πράττειν, οὐκ ἂν εἰκότως φειδὸς

publicam cohortatur Socrates. Proclus ad Plat. Tim. p. 25 Ἐπεσιδίου παῖδες ἐγένοντο Σόλων καὶ Λαωπίδης· καὶ Λαωπίδου μὲν Κριτίας — Κριτίου δὲ Κάλλαισχος καὶ Γλαυκῶν· Καλλαισχου δὲ αὖ Κριτίας οὗτος. Ἀηλοῖ δὲ ὁ ἐν Χαρμίδῃ Κριτίας, τὸν Γλαυκῶνα, τὸν Χαρμίδου πατέρα, θεῖον ἑαυτοῦ καλῶν. Γλαυκῶνος δὲ Χαρμίδης καὶ Περικτιόνης, τῆς δὲ Περικτιόνης (ex Aristone) ὁ Ἰλλάτιον (et Glaucō). Traditus Charmides Socrati a Critia tutore in disciplinam est post pugnam ad Potidaeam a. 432. a. Chr. pugnata, id quod apparet ex cognomini Platonis dialogo. In Conviviō Xenophonteo paupertatem suam iactat, et IV, 31 quidem, quum antea dives fuisset, pauperem se factum esse indicat. Una cum Critia occidit Ol. 94, 1. V. Hellen. II, 4, 19.

1. προσιέναι τῷ δήμῳ maxime de oratore ad dicendum surgente dictum est. Cf. εἰσιέναι, εἰσέρχεσθαι, εἰσάγεισθαι. V. Buttm. Demosth. Mid. 170. Blum. Lycurg. Leocr. c. 4. Accedunt ἀναστῆναι Anab. VII, 6, 41. ἀνίστασθαι I, 3, 13. ἀναβῆναι Hell. I, 7, 16. ἐπὶ δικαστήριον Plat. Euthyd. 305 c. 459 Bekk. παρίεναι Isocr. pac. c. 5. ἐξανίστασθαι Soph. Phil. 367, quod nonnulli minus recte ibi interpretantur mente capi, v. ad I, 3, 12. παρέρχεσθαι Isocr. Archid. c. 1. ἐπὶ τὸ βῆμα Aesch. Ctesiph. 12. Locos, qui apud Demosthenem sunt, γ. collectos a Krügero Annot. ad Dem. Phil. I. p. 8. — ἀγῶνας νικᾷν, Matth. 409. 3. στεφανίτας. Duplicis generis fuerunt οἱ ἀγῶνες, alii στεφανίται, alii θεματικοί. Cf. Wesseling. Diodor. T. I. p. 260. Sed priorum certaminum dignitas habita longe maior. Herbst. — δῆλον ὅτι, ἔφη, v. ad IV, 2, 14.

2. ὀκνοῇ δὲ. Particulam restituit Bornemannus, comparans, ut significatio eius — dicitur enim verbi vim oppositi augere — appareat, 8, 2. Anab. V, 8, 13. I, 8, 10. Oecon. XVII, 2. Inest autem in ea particula relatio ad ea, quae praecesserunt, ut illa tanquam uno obtutu comprehendantur. Herbstius cum uno codice ὀκνοῇ δὲ exhibuit. δὲ est simpliciter connectentis et transeuntis, δὲ ordientis quod inprimis attendi oporteat, Schaefer. App. Dem. I. 185. δὲ autem in apodosis eum habet usum, primum ubi duas propositiones extra protasis et apodosis formam spectatae oppositionis speciem per μέν et δὲ exprimendam praebent, ut aērmo, quum formam illam induerit, μέν abiliat, δὲ servet; deinde ubi tota propositio praecedentibus ita opponitur, ut utraque pars, protasis et apodosis, seorsum in praecedentibus habeat, ad quod per oppositionem referatur. Ad prius genus Buttmannus, qui excursu XII. ad Demosth. or. in Midiam ea de re exponit p. 147—160,

νομίζοιτο; Ἰσως, ἔφη. ἀτὰρ πρὸς τί με ταῦτα ἐρωτᾷς; "Οτι, ἔφη, οἶμαί σε, δυνατόν ὄντα, ὀκνεῖν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ταῦτα ὦν ἀνάγκη σοι μετέχειν πολίτη γε ὄντι. Τὴν δὲ ἐμὴν δύναμιν, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἐν ποίῳ ἔργῳ καταμαθὼν ταῦτά μου καταγινώσκεις; Ἐν ταῖς συνουσίαις, ἔφη, αἷς σὺναι τοῖς τὰ τῆς πόλεως πράττουσι· καὶ γὰρ ὅταν τι ἀνακοινῶνται σοι, ὀρῶ σε καλῶς συμβουλευόντα, καὶ ὅταν τι ἀμαρτάνωσιν, ὀρθῶς ἐπιτιμῶντα. Οὐ ταυτὸν ἐστίν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἰδίᾳ τε διαλέγεσθαι καὶ ἐν τῷ πλήθει ἀγωνίζεσθαι. Καὶ μὴν, ἔφη, ὃ γε ἀριθμεῖν δυνάμενος οὐδὲν ἥτιον ἐν τῷ πλήθει ἢ μόνος ἀριθμεῖ, καὶ οἱ κατὰ μόνας ἀριστα κηθαρίζοντες οὗτοι καὶ ἐν τῷ πλήθει κρατιστεύουσιν. Αἰδῶ δὲ καὶ φόβον, ἔφη, οὐχ ὁρᾷς ἔμφυτά τε ἀνθρώποις ὄντα καὶ πολλῶ μᾶλλον ἐν τοῖς

refert quae infra §. 8. leguntur, ita solvens: θανμαστὸν δὴ τοῦτο· ἐκείνους μὲν ὁρᾷς χειροῖ· τοῖς δὲ προσενηχῆναι ὀκνεῖς. V. Hermaph. Soph. Phil. 87. Schneider. Plat. Civ. 393 e.

3. αἷς σὺναι, v. ad II, 1, 32. — ὅταν τι ἀνακοινῶνται σοι. Cf. Cyrop. V, 4, 15. ἀνακοινῶσθαι τι. Hell. VI, 3, 8. περί τινος Plat. Lach. 178 e. Krüger. Anab. V, 6, 36.

4. ἀγωνίζεσθαι dicuntur oratores caussam publice orantes. Plat. Euthyd. 305 c. 459. Bekk. τῶν ἀγωνίσασθαι φεινῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὁρίων τις. Loers. Plat. Menex. 235 d. Plutarch. Demosth. c. 6. τῷ Δημοσθένει συνέβη ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἡδὴ καθάπερ στεφανίσαις ἀγῶσι πρωτεύειν τῶν ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγωνιζομένων πολιτῶν, Lys. Epitaph. in. ὅμως δὲ ὁ μὲν λόγος μοι περὶ τούτων, ὁ δ' ἀγὼν οὗ πρὸς τὰ τούτων ἔργα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρότερον ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκότας. Similiter Xen. Oecon. XI, 25 πῶς ἀγωνίζη; Nam dicuntur etiam ἀγωνίζεσθαι qui caussam coram iudicibus agunt. Stallbaum. Plat. Euthyphr. p. 20. — κατὰ μόνας, seorsum, privatim. Scribitur etiam καταμόνας, et melius fortasse, quum dubium sit quodnam substantivum sit intelligendum. Butt. Ind. Plat. Diall. IV. Sunt yero alia vocabula, ut διὰ παντός, διὰ ταχέων, ἐπὶ πολὺ, quae quamquam in libris veteribus coniunctim scripta inveniuntur, certius tamen scriptionem habent seiunctam. — οὗτοι post participium illatum nihil habet insoliti. Cf. IV, 6, 5. Οὐκοῦν οἱ τοῖς νόμοις πειθόμενοι δίκαια οὗτοι ποιοῦσι; 6. 11. Cyrop. II, 1, 13. III, 1, 24. VIII, 1, 4. Ages. IV, 4. X, 1. Sympos. VIII, 33. Hell. II, 3, 43. Herodot. IV, 172 ὁμνύουσι μὲν τοὺς παρὰ σφίσι ἀνδρας δικαιότατους καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι τοὺς τῶν τύμβων ἀπίομενοι.

5. Αἰδῶ. Ita ubique scribendum, ut Sympos. VIII, 35. De Rep. Lac. II, 2. Anab. II, 6, 19. Cyrop. VIII, 1, 33. Vid. Butt. I. p. 187 sq. Rost. 41. — ὄχλοις, concionibus, ut Plat. Gorg. 454 e. quod Heindorfius comparat cum vocabulo σύλλογος ib. 452 e. Unde ἐνοχλεῖν Isocr. Philipp. p. 202. Beatt. est orationes habere; et ἀγωνίσματα Hesiychio sunt ὄχλῳ καὶ ἐπιδείξεις. — καὶ σέ γε δι-δᾶξων (Matth. 566. 6.) ὥρμημαι, ὅτι κτέ. Sententia loci est: Sunt quidem conciones, in quibus publice dicendum est, sed quae ex insipientissimis et imbecillimis hominibus constant. — ἐν, coram, ut saepe, §. 7. Cyrop. I, 5, 6. III, 3, 56. V, 3, 29. VII, 1, 10. 11.

ὄχλοις ἢ ἐν ταῖς ἰδίαις ὁμίλαις παριστάμενα; Καὶ σέ γε διδάξων, ἔφη, ὠρμημαι, ὅτι οὔτε τοὺς φρονιμωτάτους αἰδοόμενος οὔτε τοὺς ἰσχυροτάτους φοβούμενος ἐν τοῖς ἀφρονεστάτοις τε καὶ ἀσθενεστάτοις ἀσχόνη λέγειν. πότερον γὰρ τοὺς γναφεῖς αὐτῶν ἢ τοὺς σκυτεῖς ἢ τοὺς τέκτονας ἢ τοὺς χαλκεῖς ἢ τοὺς γεωργοὺς ἢ τοὺς ἐμπόρους ἢ τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους καὶ φροντίζοντας, ὃ τι ἐλάττονος πριάμενοι πλειονος ἀποδῶνται, ἀσχόνη; ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων ἡ ἐκτελῆσις συνίσταται. τί δὲ οἷμι διαφέρειν ὃ σὺ ποιεῖς, ἢ τῶν ἀσκητῶν ὄντα κρίντω τοὺς ἰδιώτας φοβεῖσθαι; οὐ γὰρ τοῖς

6. τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους, sc. τὰ ὄνια. Intelliguntur institores, dicti μεταβολεῖς, κάπηλοι, παλιγκάπηλοι, μεταπράται, παλιμπράται, ἀγοραῖοι, oppositi τρις ἐμπόροις. V. Herbst. — ἀποδῶνται. Matth. I. p. 408. scripsit ἀπόδωνται, quod quum nihil per se habeat improbabile, libris tamen invitis recipere dubitavi. V. ad 8, 10.

7. τί δὲ οἷμι διαφέρειν — ἢ διαφέρειν sequente ἢ solet esse praestare quam, quum proprie sit aliter se habere quam. Vid. II, 1, 17. III, 11, 14. Stallb. Plat. Phaed. 85 b. Adde I, 3, 2. IV, 4, 14. Si qua re alter praestat alteri, persona genitivo, res dativo significatur, rarius accusativo, nonnunquam ἐν τινι, Cyrop. I, 6, 13. II, 1, 17. VIII, 1, 39. εἰς τι I, 1, 6. 3, 1. De πρὸς et ἐπὶ monuit Schaeferus App. Dem. V. 654. Matth. 358. 400. Vid. etiam ad 3, 14. IV, 5, 11. — ἀσκηταὶ quum proprie sint qui aliqua in re sunt versati vel exercitati, dicuntur ita maxime athletae; unde hic et Cyrop. I, 5, 10 et Aristoph. Plut. 581. cum horum nomine illud confunditur in libris. Ἀσχεῖν commune verbum esse earum omnium artium, quae ad curam et cultum tam corporis quam animi pertinent, docet Casaubonus Diatr. in Dion. Chrysost. p. 31. Inde ἀσκησις, interprete Schneidero ad III, 14, 3, dicitur vita et victus hominis corpus ex praeceptis gymnasticis exercentis et curantis, quae III, 9, 11 est σωμασκήα. Opposita sunt ἰδιώτης, rudis et imperitus, εἰς Λαίε, ut hic de corporis exercitatione et III, 12, 1. ἰδιωτικῶς τὸ σῶμα ἔχειν, ob neglectam curam et exercitationem corporis male se habere, corpore infirmo et male sano esse. — οὐ γὰρ, v. ad 4, 1. Nonne enim, licet cum principibus civitatis colloquare, dubitas publice ad dicendum surgere? Ita dictum, tanquam si praecesserit οὐδὲν διαφέρει. — τῇ πόλει διαλέγεσθαι, cum civitate colloqui, est publice dicendo civitati consiliari, quod deinde est λέγειν. Nonnunquam enim communis disceptionis notio, quam propriam habet hoc verbum, v. IV, 5, 12, paullulum oblitteratur. Cf. Hellen. II, 2, 11. Unde apud posterioris aetatis scriptores est orationem habere, Plutarch. De Curios. 15. De magistro docente dictum I, 2, 6. III, 3, 11. de discipulo magistrum sectante Plat. Theaet. 179 a. Sophist. 232 d. Vid. ad II, 7, 5 extr. — μηδὲ φροντίσασι. Cur non οὐδὲ φροντίσασι? Videtur in participiorum, quae cogitationis alicuius potestatem habent, compositione liberior paullo usus fuisse; quamquam id potius ad posterioris aevi scriptores pertinet. Plutarch. Cim. 6. προσετίθεντο γὰρ οἱ πλείστοι τῶν συμμαχῶν ἐκείνῳ τε καὶ Ἀριστείδῃ τὴν χαλεπότητα τοῦ Πλουσάρχου καὶ ὑπεροψίαν μὴ φέροντες. Schaefer. V. 142.

πρωτεύουσαν ἐν τῇ πόλει, ὧν ἔνιοι καταφρονοῦσι σοῦ, ῥαδίως διαλεγόμενος, καὶ τῶν ἐπιμελομένων τοῦ τῇ πόλει διαλέγεσθαι πολὺ περιών, ἐν τοῖς μηδὲ πάποτε φροντίσας τῶν πολιτικῶν μηδὲ σοῦ καταπεφρονηκόσιν ὁκνεῖς λέγειν, θεδιῶς, μὴ καταγλασθῆς; Τί δ' ἔφη, οὐ δοκοῦσι σοι πολλάκις οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ὁρθῶς λεγόντων καταγελᾶν; Καὶ γὰρ οἱ ἔτεροι, ἔφη. διὸ καὶ θαυμάζω σου, εἰ ἐκείνους, ὅταν τοῦτα ποιῶσι, ῥαδίως χειρούμενος, τῆτοις δὲ μηδὲνα τρόπον οἷε δυνήσεσθαι προσερχεσθῆναι. ὦγαθέ, μὴ ἀγνοεῖ σεαυτὸν, μηδὲ ἁμάρτανε, ἃ οἱ πλεῖστοι ἁμαρτάνουσιν. οἱ γὰρ πολλοὶ ὥρμηκότες ἐπὶ τὸ σκοπεῖν τὰ τῶν ἄλλων πράγματα οὐ τρέπονται ἐπὶ τὸ ἑαυτοὺς ἐξετάζειν. μὴ οὖν ἀπορῥαθύμει τούτου; ἀλλὰ διατείνου μᾶλλον πρὸς τὸ σαυτῷ προσέχειν· καὶ μὴ ἀμέλει τῶν τῆς πόλεως, εἰ τι δυνατόν ἐστι διὰ σέ βέλτιον ἔχειν. τούτων γὰρ καλῶς ἐχόντων οὐ μόνον οἱ ἄλλοι πολῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ ροὶ φίλοι καὶ αὐτὸς σὺ οὐκ ἐλάχιστα ὠφελήσῃ.

CAPUT VIII.

Ἀριστίππου δὲ ἐπιχειροῦντος ἐλέγχειν τὸν Σωκράτην, ὥςπερ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνου τὸ πρότερον ἠλέγχετο, βουλούμενος

8. καὶ γὰρ. V. ad II, 1, 3, ubi disputatum est etiam de τὴ δὲ particulis. οἱ ἔτεροι qui sint, discitur ex §§. 3. 7. — τοῦτοις δέ. Cf. ad §. 2. Propius enim ad illam protasis et apodosis constructionem accedit ea, quae fit per participium. V. Buttman. Demosth. Mid. Excurs. XII. p. 149. Neque vero aliis in locis deest μέν particula, ut Thucyd. I, 67. *Αἰνυμένηται φανερώς μὲν οὐδ' πρεσβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρούφα δὲ οὐχ ἥκιστα μετ' αὐτῶν ἐνήγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτάνομοι κατὰ τὰς σπονδὰς.* Cf. infra IV, 8, 11. δέ suam adversandi significationem retinet, *dagegen*; atque eius particulae post pronomina sibi opposita in apodosi illatae simplicissima ratio est Anab. V, 5, 22. *ὁ δὲ ἠπείλησας, ὥς, ἣν ὑμῖν δοκῇ, Κορύλλαν καὶ Παφλαγόναν συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμῶς, ἡμεῖς δέ, ἣν μὲν ἀνάγκη ἦ, πολέμησομεν καὶ ἀμφοτέροις.* Matth. 616. 3.

9. ὦγαθέ, v. ad II, 3, 16. — αὐτὸς σὺ, v. ad II, 9, 2, Anab. V, 6, 24 *ῥηήσομαι δὲ αὐτὸς ἐγώ, ἐνθεν πολλὰ χρήματα λήψεσθε.* — ὠφελήσῃ. Unq. liber habet ὠφελήθησῃ. V. ad I, 6, 14.

CAP. VIII. Captiosis Aristippi quaestiunculis de bono et pulchro respondet Socrates. Postremo doctrinam de pulchro et utili ad domos adhibet.

1. τὸ πρότερον, v. ad I, 2, 60. II, 1. — μή πῃ ὁ λόγος ἐπαλλὰξθῇ, ne qua ratione responsum detorqueatur; ne respondeant, quod aliam in partem verti aut quo adversarius abuti possit ad ipsos capiendos. Nimirum captiosae Aristippi astutiae Socrates candidam simplicitatem ac veri, de quo ipsi persuasum est, amorem opponit, non disputans illé quidem cum sophistis, tanquam si vanam *λογομαχίαν* instituat. — ὥς ἂν πεπεισμέ-

τοὺς συνόντας ὠφελεῖν ὁ Σωκράτης ἀπεκρίνατο, οὐχ ὥσπερ οἱ φυλαττόμενοι, μή πη ὁ λόγος ἐπαλλαχθῇ, ἀλλ' ὥς ἂν πεπεισμένοι μάλιστα πράττειν τὰ δέοντα. ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἤρετο, εἴ τι εἰδείη ἀγαθόν, ἵνα, εἴ τι εἴποι τῶν τοιούτων, οἷον ἡ σιτίον ἢ ποτὶν ἢ χρήματα ἢ ὑγίαν ἢ ριόμην ἢ τόλμαν, δεικνύοι δὴ τοῦτο κακὸν ἐνίοτε ὄν. ὁ δὲ εἰδώς, ὅτι, εἰάν τι ἐνοχλῇ ἡμᾶς, δεόμεθα τοῦ παύσοντος, ἀπεκρίνατο, ἥπερ καὶ ποιεῖν κράτιστον· Ἄρά γε, ἔφη, ἐρωτᾷς με, εἴ τι οἶδα πυρετοῦ ἀγαθόν; Οὐκ ἔγωγ' ἔφη. Ἀλλὰ ὀφθαλμίας; Οὐδὲ τοῦτο. Ἀλλὰ λιμοῦ; Οὐδὲ λιμοῦ. Ἀλλὰ μῆν, ἔφη, εἴ γ' ἐρωτᾷς με, εἴ τι ἀγαθὸν οἶδα, ὁ μηδενὸς ἀγαθὸν ἐστίν, οὐτ' οἶδα, ἔφη, οὔτε δέομαι.

4. Πάλιν δὲ τοῦ Ἀριστιππου ἐρωτῶντος αὐτόν, εἴ τι εἰδείη καλόν; Καὶ πολλά, ἔφη. Ἄρ' οὖν, ἔφη, πάντα ὅμοια ἀλλήλοις; Ὡς οἷόν τε μὲν οὖν, ἔφη, ἀνομοιότατα ἔνια. Πῶς οὖν, ἔφη, τὸ τῷ καλῷ ἀνόμοιον καλὸν ἂν εἴη; Ὅτι νῆ Δι' ἔφη, ἔστι μὲν τῷ καλῷ πρὸς δρόμον ἀνθρώπῳ ἄλλος ἀνόμοιος, καλὸς πρὸς πύλην· ἔστι δὲ ἀσπίς, καλὴ πρὸς τὸ προβαλέ-

ναι. Quomodo dictio explenda est? V. ad 6, 4. II, 6, 38. ubi quae composita sunt eius structurae exempla, desiderium articuli lenire possunt. Loquitur enim Xenophon indefinite: *wie Leute antworten würden*, vel: *wie man etwa antwortet*, *wenn* etc. Dindorfius uterque scripsit πεπεισμένος.

2. ὑγίαν, in codicibus aliquot ὑγίαν. Illam formam atticam, hanc hellenicam dicunt Atticistae; sed utriusque tamen formae plurima apud Xenophontem et Platonem exempla sunt. Schneider. Plat. Civ. 332 d. Scribitur autem ὑγίαν, quia non ex verbo quodam in — εὔω desinente, sed ex adiectivo ὑγιής derivatur; quamquam v. Pierzon. Moer. 200. Lips. Meinek. Menandr. p. 333. De forma altera, scribaturne ὑγία, ut solet, an ὑγία, ut videtur necessarium esse, maior dubitatio; v. Lob. Phryn. p. 493. Moer. Attic. p. 280 Lips. — δεικνύοι, vulgo δεικνύη. V. ad I, 1, 8. De δὴ particula v. ad 7, 2. — δεόμεθα τοῦ παύσοντος. Weiskius edidit δεόμεθα τοῦ παύσοντος. Sed v. ad 4, 4. Equidem articulum hic deesse posse perinde nego ac Plat. De rep. 524 e. τοῦ ἐπικρινούντος δὴ δεοί ἂν ἦδῃ (quod est in Lachete c. 8. εἰ τοῦ διακρινούντος δοκεῖ μοι δεῖν ἡμῖν ἢ βουλή) Graserus Adversa. in Plat. p. 75. Quamquam pro ὅτι fortasse legendum δοῦν. Intelligitur autem remedium, quo utitur qui a molesto homine se liberare cupit. Quo refertur etiam quod sequitur ποιεῖν, h. e. ἀποκρίνεσθαι. — ἥπερ καί. Copulam eodem modo post relativa illatam vides I, 1, 2. 2, 31. 47. II, 1, 21.

3. πυρετοῦ. Quam solet casus genitivus habere significationem, eam hic retinet, causalis cuiusdam relationis: bonus, malus, quod attinet, ad febrem, lippitudinem, famem, h. e. utilis, inutilis ad sanandum. — δέομαι, sc. εἰδέναι.

4. μὲν οὖν, v. ad II, 7, 5. — Similem de pulchritudine disquisitionem v. IV, 6, 9. Sympos. V, 3 sq. Plat. Hipp. mai. c. 35.

σθαι, ὡς ἐν ἀνομοιοτάτῃ τῷ ἀκοντίῳ, καλῶ πρὸς τὸ σφόδρα
τε καὶ ταχὺ φέρεσθαι. Οὐδὲν διαφερόντως, ἔφη, ἀποκρίνη μοι,⁵
ἢ ὅτε σε ἠρώτησα, εἴ τι ἀγαθὸν εἰδείης. Σὺ δ' οἶμι, ἔφη,
ἄλλο μὲν ἀγαθόν, ἄλλο δὲ καλὸν εἶναι; οὐκ οἶσθ' ὅτι πρὸς
ταῦτά πάντα καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ ἐστίν; πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἀρετὴ
οὐ πρὸς ἄλλα μὲν ἀγαθόν, πρὸς ἄλλα δὲ καλὸν ἐστίν· ἔπειτα
οἱ ἄνθρωποι τὸ αὐτὸ τε καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ
λέγονται· πρὸς τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων
καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ φαίνεται· πρὸς ταῦτά δὲ καὶ τὰλλα πάντα,
οἷς ἄνθρωποι χρῶνται, καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ νομίζεται, πρὸς
ἅπαντα ἃν εὐχρηστοὶ ᾖ. Ἄρα οὖν, ἔφη, καὶ κόφινος κοπροσφόρος
καλὸν ἐστίν; Νῆ Δί' ἔφη, καὶ χροσὴ γε ὑπὲρ αἰσχροῦ, ἔαν
πρὸς τὰ ἐσθίων ἔργα ὁ μὲν καλῶς πεποιημένος ᾖ, ἡ δὲ κα-
κῶς. Λέγεις σύ, ἔφη, καλὰ τε καὶ αἰσχροὶ τὰ αὐτὰ εἶναι; Καὶ
τῇ Δίᾳ ἔγωγ' ἔφη, ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ· πολλάκις γὰρ τὸ γε
λιμοῦ ἀγαθὸν πυρετοῦ κακόν ἐστι, καὶ τὸ πυρετοῦ ἀγαθὸν
λιμοῦ κακόν ἐστι· πολλάκις δὲ τὸ μὲν πρὸς δρόμῳ καλὸν
πρὸς πάλῃν αἰσχροῦ, τὸ δὲ πρὸς πάλῃν καλὸν πρὸς δρόμον
αἰσχροῦ. πάντα γὰρ ἀγαθὰ μὲν καὶ καλὰ ἐστὶ πρὸς ἃ ἂν εὖ
ἔχη, κακὰ δὲ καὶ αἰσχροὶ πρὸς ἃ ἂν κακῶς.

Καὶ οἰκίας δὲ λέγων τὰς αὐτὰς καλὰς τε εἶναι καὶ χρη-⁸
σίμους παιδεύειν ἑμοίγ' ἔδδκει, οἷας χρὴ οἰκοδομεῖσθαι. ἐπε-
σκόπει δὲ ὧδε· Ἄρα γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν, οἷαν χρὴ, ἔχειν
τοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι, ὅπως ἡδίστη τε ἐνδιαιτᾶσθαι καὶ χρη-
σιμωτάτῃ ἔσται; Τούτου δὲ ὁμολογουμένου, Οὐκοῦν ἡδὺ μὲν⁹
θέρους ψυχρινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλειγνῆν; Ἐπειδὴ δὲ
καὶ τοῦτο συμφαῖεν, Οὐκοῦν ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλε-

5. τὸ αὐτό. Comparavit Herbstius Plat. Hipp. mai. 295 d. σχεδόν τι πάντα ταῦτα καλὰ προσαγορευόμεν τῷ αὐτῷ τρόπῳ. quem ad locum Heindorfius Memorab. IV, 6, 9 componit. Πρὸς autem indicat relationem boni vel pulchri ad res, in quibus illud conspicuum est, ut Hipp. l. c. et 9, 1. IV, 6, 9. Vid. ad 10, 12. Infra §. 7. luculentius dictum πάντα γὰρ ἀγαθὰ μὲν καὶ καλὰ ἐστὶ πρὸς ἃ ἂν εὖ ἔχη, κακὰ δὲ καὶ αἰσχροὶ πρὸς ἃ ἂν κακῶς. De addito περὶ v. Bornem. Apol. p. 62. Cyrop. I, 6, 15. Quod dici solet χρησιμὸς τι vel οὐδέν (v. ad II, 7, 7), id IV, 6, 9. 10. est πρὸς τι χρησιμὸς. De sententia universa cf. Plat. Hipp. m. 288 d. 290 e. Stallbaum. Plat. Symp. 201 c. Hermann. Luc. Conscr. Hist. p. 83 ἐκαστον γὰρ δὴ ἰδίον τι καλὸν ἐστίν.

6. καλόν — αἰσχροῦ. v. ad II, 3, 1.

7. τὸ λιμοῦ ἀγαθόν — λιμοῦ κακόν. Intelligitur cibus et inedia.

8. ἡδίστη ἐνδιαιτᾶσθαι. v. ad I, 6, 9.

9. ἔπειδ' — συμφαῖεν, v. ad I, 2, 57. ἐπεὶ διομολογῇ-

ποιούσαις οἰκίαις τοῦ μὲν χειμῶνος ὁ ἥλιος εἰς τὰς πασιτάδας ὑπολάμπει, τοῦ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν παρέχει. οὐκοῦν εἴ γε καλῶς ἔχει, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι, οἰκοδομεῖν δεῖ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἵνα ὁ χειμερινὸς ἥλιος μὴ ἀποκλείηται, χθαμαλότερα δὲ τὰ πρὸς ἄρκτον, ἵνα οἱ ψυχροὶ μὴ ἐμπέτωσιν ἄνεμοι. Ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ὅπαι πύσας ὥρας αὐτὸς τε ἅπῃ ἥδιστα καταφεύγοι καὶ τὰ ὄντα ἀσφαλέστατα τίθοιτο, αὕτη ἂν εἰκότως ἥδιστη τε καὶ καλλίστη οἰκησις εἴη. γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλίαι πλείονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσι. ναοὶς γε μὴν καὶ βωμοῖς χώραν ἔφη εἶναι πρεπωδεστάτην, ἥτις ἐμφανεστάτη οὖσα ἀστιβεστάτη εἴη· ἡδὺ μὲν γὰρ ἰδόντας προσεῦξασθαι, ἡδὺ δὲ ἄγνῳς ἔχοντας προσιέναι.

σαίτο. III, 9, 11 ὅποτε τις ὁμολογήσειε. Ceterum hic locus ostendit, errare eos, qui ubicunque dicatur ταῦτα συμφάναι, illud in ταῦτα mutari velint. Plat. Gorg. 500 e. αὐτὸ δὴ μοι τοῦτο πρῶτον ἢ σύμφανι ἢ μὴ συμφῆς.

10. ὥς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ut paucis absolvam. v. IV, 3, 7. Ages. VII, 1. ὥς ἐν βραχεὶ εἰπεῖν. Oecon. XII, 19 ὥς συντόμως εἰπεῖν. Demosth. Philipp. I, 7, 41. συνελόντι ἀπλῶς εἰπεῖν. Plat. Sympos. 186 c. ὥς ἐν κεφαλῇ εἰπεῖν. Herodot. II, 37. ὥς εἰπεῖν λόγῳ. I, 61. οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν. Matth. 544. In his dictionibus coniunctio consilium significat; id quod aliis in locis fieri non recte, ut videtur, nonnulli negant. Krüger. Anab. I, 8, 10. — αὐτὸς, dominus. Supra §. 8. τὸν μέλλοντα οἰκίαν ἔχειν. — τίθεται, vulgo τιθεῖτο. Ita enim, refragante Goettlingio Aristot. Polit. p. 340, in horum verborum optativis et coniunctivis praeter formam etiam accentus ad vulgarium verborum rationem redit. V. Bekker. Praef. Thucyd. ed. min. Poppo Thucyd. I. 1. 228 sq. Buttm. 107. III. 4. Matth. 213. Rost. 79. 4. σύνθεται Anab. I, 9, 7. quamquam ut alias, ita illic parum sibi scriptura codicum constat. Sed quod ita de passivis et mediis valet, in activis quoque conspicuum esse eo magis sciendum est, quo magis ea negligi solent. Cyrop. VIII, 1, 6 et Plat. Euthyphr. 5 b. ἀπλῆ. Herodot. IV, 190 ἀπλῆ. Vid. quae contulerunt Buttm. gr. max. I. p. 543. Matth. I. 397. — οἰκησις εἴη. In duobus codicibus οἰκησις ἂν εἴη. Geminatae particulae exempla v. 9, 2. Anab. III, 1, 6. V, 6, 32. VII, 4, 12. 7, 38. Cyrop. I, 6, 13. II, 2, 13. III, 1, 6. V, 2, 23. Apol. 6. ubi v. Bornem. Herm. Vig. 814 sq. Ad infinitivos rarior repetitio, Thiersch. 337. 8, sed v. Cyrop. I, 6, 18. Anab. IV, 6, 13. — ποικιλίας Schneiderus opus intestinum, lacunaria et similia artificia interpretatur. — ἡδὺ μὲν γὰρ κτ. In his Francius προσεῦξασθαι et προσιέναι transposita mavult. Belle. Sed videsis, num quae edita sunt, possint sic intelligi: Suave enim esse, si praetereuntes conspecto illo loco (χώρα ἐμφανεστάτη) preces facerent, suave vero etiam, si liberi ab omni labe aut piaculo, quod facilius in magna viae celebritate contrahi posset (χώρα ἀστιβεστάτη), ad templa accederent.

CAPUT IX.

Πάλιν δὲ ἐρωτώμενος, ἡ ἀνδρεία πότερον εἴη διδασκὸν ἢ ἡ φυσικόν, Οἶμαί μὲν, ἔφη, ὥσπερ σῶμα σώματος ἰσχυρότερον πρὸς τοὺς πόνοὺς φέεται, οὕτω καὶ ψυχὴν ψυχῆς ἐξωώμεναι πλείονα πρὸς τὰ δεινὰ φύσει γίγνεσθαι. ὁρῶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθει τραφεμένους πολλὰ διαφέροντας ἀλλήλων τόλμην. νομίζω μέντοι πᾶσαν φύσιν μάθῃσιν καὶ μελέτῃ πρὸς ἀνδρείαν ἀΐεσθαι. δῆλόν μὲν γὰρ ὅτι Σκύθαι καὶ Θράκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἁσπίδας καὶ δόρατα λαβύντες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι· φανερόν δὲ ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι οὐτ' ἂν Θραξὶν ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις οὔτε Σκύθαις ἐν τόξοις ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιμελεῖν πολλὰ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν, ὅτι πάντας χρὴ καὶ τοὺς εὐφρεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετῆν.

Σοφίαν δὲ καὶ σωφροσύνην οὐ διώριζεν, ἀλλὰ τῷ τὰ μὲν καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ γινώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς καὶ τῷ τὰ

CAP. IX. Sententiae Socratis variae de fortitudine, de sapientia, de invidia, otio, imperio, felicitate.

1. ἡ ἀνδρεία, v. ad I, 1, 16. — ἐν τοῖς νόμοις τε καὶ ἔθει τραφεμένους. Cyrop. I, 6, 33 σὺν τοιούτῳ ἔθει ἐθισθέντες, ubi Schneiderus Platon. Legg. I. 625 a. ἐν τοιούτοις ἔθεισι τέθραφθε comparat.

2. ἐν de quocunque vestitu et habitu corporis, deque armis dicitur. 11, 4 ἐν ἐσθῇτι. Cyrop. II, 3, 14 ἐν μεγάλοις φορτίοις βαδίζειν. Pausan. III, 14, 9 μάχονται δὲ καὶ ἐν χερσίν. Cetera v. Matth. 577. Dissen. Pindar. Isthm. I, 24. ἐν δίσκοις ἰέναι. Neque multum diversa est ratio aliarum linguarum, ut nostrae, Latinae, hebraeae.

3. ἐπιδιδόντας, incrementa capientes. Oecon. III, 10 εὐδύς τε χορησμοὶ εἰσι καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόασιν. De agricultura Hier. IX, 7. de pudore Cyrop. I, 4, 12. Demosth. Philipp. II. p. 49 ἐγὼ δέ, ὑπάντων πολλὴν εὐληφόντων ἐπίδοσιν, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον, ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινήσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι. Viger. p. 182. Proprie significat addere, et aequè absolute dicitur ac προστιθέναι, de quo v. Heindorf. Plat. Theaet. 155 a. Stallb. et Engelh. Euthyphr. 3 d.

4. ἀλλὰ τῷ τὰ μὲν καὶ. Libri utrobique τὸν habent, pauciores τὸ: ita autem si a Xenophonte locus conscriptus est, non videtur ab omni negligentiae crimine absolvi posse. Scripsimus τῷ τὰ μὲν — καὶ τῷ ex conjectura Heindorfii. Alii τὸ τὰ μὲν — καὶ τὸ — σοφὸν τε καὶ σώφρονος vel σοφόν τε καὶ σώφρον. Rornemannus verba σοφόν τε καὶ σώφρονα damnat. Aperte L. Dindorfius componit Hier. I, 17 τοῦτω χρῆνουσιν οἱ πλείστοι ἥδιον ἡμᾶς καὶ πένειν καὶ ἐσθλὲν τῶν ἰδιωτῶν, ὅτι δοκοῦσι καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἂν

αἰσχροῦ εἰδότα εὐλαβεῖσθαι σοφόν τε καὶ σώφρονα ἔκρινεν. προξερωτώμενος δέ, εἰ τοὺς ἐπισταμένους μὲν, ἃ δεῖ πράττειν, πρῶτοντας δὲ τὰναντία, σοφοὺς τε καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι νομίζοι, Οὐδέν γε μᾶλλον; ἔφη, ἢ ἀσόφους τε καὶ ἀκρατεῖς. πάντας γὰρ οἶμαι προαιρουμένους ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, ἃ οἶονται συμφορώτατα αὐτοῖς εἶναι, ταῦτα πράττειν· νομίζω οὖν τοὺς μὴ δὲρθῶς πράττοντας οὔτε σοφοὺς οὔτε σώφρονας εἶναι. Ἔφη δὲ καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην πῦσαν ἀρετὴν σοφίαν εἶναι. τὰ τε γὰρ δίκαια καὶ πάντα, ὅσα ἀρετῇ πράττεται, καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι· καὶ οὐτ' ἂν τοὺς ταῦτα εἰδότας ἄλλο ἂντι τούτων οὐδὲν προεῖσθαι οὔτε τοὺς μὴ ἐπισταμένους δύνασθαι πράττειν, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἐγχειρῶσιν, ἁμαρτάνειν. οὕτω καὶ τὰ καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ τοὺς μὲν σοφοὺς πράττειν, τοὺς δὲ μὴ σοφοὺς οὐ δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἐγχειρῶσιν, ἁμαρτάνειν. ἐπεὶ οὖν τὰ τε δίκαια καὶ τὰ ἄλλα καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ πάντα ἀρετῇ πράττεται, δῆλον εἶναι, ὅτι καὶ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα ἀρετὴ σοφία ἐστὶ. μανίαν γε μὴν ἐναντίον μὲν ἔφη εἶναι σοφία, οὐ μέντοι γε τὴν ἀνεπιστημοσύνην

δειπνήσαι τὸ ἡμῖν παράτιθέμενον δεῖπνον ἢ τὸ ἑαυτοῖς. Adde IV, 8 οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ἱκανά, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρῆσεις. Unde Cyrop. III; 3, 19 est αἱ μάχαι κρίνονται μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς ἢ ταῖς τῶν σωμάτων ῥώμας, quod V, 2, 35 est διὰ τοὺς εὐ μαχομένους ἐπὶ καὶ νῦν αἱ μάχαι κρίνονται. — Σοφίαν autem in efficacitate utili ponere Socratem ait B. Thiersch. Aristoph. Plut. 507. Inesse autem in hoc loco anacbluthiam quandam, apparet iam ex positu μὲν particulae atque ex καὶ particula; ad quam a disiunctione illa transitur. V. ad I, 6, 11. Cyrop. I, 4, 3 πολλὰ μὲν ἀνθρώπα, καὶ ὅσα ἐρωτῶτο, ταχὺ ἀπεκρίνατο. — οὐδέν γε μᾶλλον ἢ ἀσόφους τε καὶ ἀκρατεῖς; non magis ego quidem illos puto sapientes esse et temperantes, quam si quis insipiens et intemperans est; h. e. insipientissimos illos et intemperantissimos esse iudico. Non potest autem sapientia a temperantia secerni; et quum recte agere sciās, contraria facere aequae intemperantis est atque insipientis. Locus omni difficultate careret, si scriptum esset τοὺς ἀσόφους. Cf. 12, 1. Oecon. XII; 17 sq. καὶ τότε μοι δήλωσον, εἰ οἶόν τε ἐστίν, ἀμελῇ αὐτὸν ὄντα ἄλλους ποιεῖν ἐπιμελεῖς. Οὐ μὰ τὸν Δι' οὐδέν γε μᾶλλον, ἢ ἄμουν-σόν ὄντα κούδον ἄλλους μουσικοὺς ποιεῖν. — οἶμαι, v. ad II, 3, 10:

3. Conclusionem huius loci ita exposuit Finckhii Annal. philol. Lips. Vol. VI. p. 295: Iustitia et quidquid cum virtute fit; bonum est et honestum; atqui bonum et honestum qui novit, facit; facit igitur nonnisi sapiens; ergo etiam iustitia et quidquid cum virtute fit, sapientia est. V. Dissen. De philosophia morali in Xenoph. De Socrate Commentarii tradita p. 19. — δίκαιο-σύνη, v. ad I, 2, 23. Plat. Protag. 323 a. b. δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς — ἐν δὲ δικαιοσύνῃ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ; aliisque eiusdem dialogi locis. Ages. IV, 1 περὶ τῆς εἰς χηρήματα δικαιοσύνης, propter additamentum.

μανίαν ἐνόμιζεν. τὸ δὲ ἀγνοεῖν ἑαυτὸν, καὶ μὴ ἂ οἶδε δοξάζειν τε καὶ οἶσθαι γινώσκειν, ἐγγυτάτω μανίας ἐλογίζετο εἶναι. τοὺς μέντοι πολλοὺς ἔφη; ἂ μὲν οἱ πλείστοι ἀγνοοῦσι; τοὺς διημαρτηκότας τούτων οὐ φάσκειν μαινεσθαι; τοὺς δὲ διημαρτηκότας ὧν οἱ πολλοὶ γινώσκουσι, μαινομένους καλεῖν. ἔάν τε γὰρ τις μέγας οὕτως οἴηται εἶναι, ὥστε κύπτειν τὰς πύλας τοῦ τείχους διεξιὼν, ἔάν τε οὕτως ἰσχυρός, ὥστ' ἐπιχειρεῖν οἰκίας αἰρεσθαι, ἢ ἄλλῃ τῇ ἐπιτιθέσθαι τῶν πᾶσι δῆλων ὅτι ἀδύνατά ἐστι; τοῦτον μαινεσθαι φάσκειν. τοὺς δὲ μικρὸν διαμαρτάνοντας οὐ δοκεῖν τοῖς πολλοῖς μαινεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν ἔρωτα καλοῦσιν; οὕτω καὶ τὴν μεγάλην παράνοιαν μανίαν αὐτοὺς καλεῖν.

Φθόγον δὲ σκοπῶν, ὃ τι εἴη, λύπην μὲν τινα ἐξεύρισκεις αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις οὔτε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνόμενῃν, ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους. Θανμαζόντων δὲ τινων, εἴ τις φίλων τινα ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ αὐτοῦ λυπιοῖτο, ἐπεμύνησκεν, ὅτι πολλοὶ οὕτως πρὸς τινας ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ δύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούντων δὲ λυπεῖσθαι. τοῦτο δὲ φρο-

6. καὶ μὴ ἂ οἶδε synchysis quaedam vel hyperbaton. Exspectaveris καὶ ἂ μὴ οἶδε. 10, 5 in optimis libris scriptum est ἀρμόττειν οὐ τοὺς ἀκριβεῖς, ἀλλὰ μὴ τοὺς λυποῦντας, ubi v. Bornem. IV, 2, 20 in uno μὴ τοῦ ἐπισταμένου. Anab. VII, 2, 33 ὅπως ζῶνῃ μὴ εἰς τὴν κέλινου τράπεζαν ἀποβλέπων ὥσπερ κυων. Plat. Crit. 47 d. πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαύοντων δόξῃ. ubi post Fischerum et Stallbaumium v. Buttmannus. Caussam huius rei oppositionis cogitationem esse facile patet. Finckhius: *Andere, als man weiss, annehmen*. Hermann. Soph. Trach. 382. Poppe Thucyd. I. 1. 302 sq. Nonnunquam negatio praeposita ad totum, quod sequitur, enuntiatum pertinet (I, 4, 17), id quod etiam apud Romanos fit. Caesar. B. G. VII, 1 extr. Altera ratio est rhetorica: qua in re traiectione aliorum etiam vocabulorum, ut πάνυ, πολὺ ad comparativum pertinentium nihil frequentius. Vid. Matth. 455. n. 5. Krüger. Anab. III, 1, 22 ed. min. — οἶδε, sc. τις. V. ad I, 5, 5.

7. ὥστε — διεξιὼν, v. ad I, 2, 1. — μικρὸν διαμαρτάνοντας, sc. τούτων, ἂ οἱ πλείστοι ἀγνοοῦσι. Anab. I, 3, 2 μικρὸν ἐξέφυγε τοῦ μὴ καταπετωθῆναι. Hellen. III, 5, 24 εἰ καὶ μικρὸν τις τῶν χωρίων του ἐπιβαίῃ. VII, 2, 22 ἦν μὲν οὖν τῆς ὥρας μικρὸν πρὸ δυντοῦ ἡλίου. Alii ex uno codice D. μικρῶν.

8. ὅτι εἴη, quid esset invidia. §. sq. τί εἴη, nullo discrimine. Cur non dixit ὅστις? v. Matth. 439. ed. mai. p. 821. — πράττοντας, Matth. 550. Rost. 129. 4. d. — κακῶς μὲν πράττοντας — εὐτυχοῦντων δέ, v. ad II, 7, 11. I, 2, 25. — τοὺς ἡλίους δέ, v. ad I, 1, 12. — πάσχειν. Num repeti potest ἄν? Accurate rem cognosces, ubi orationem solveris. Cf. ad 13, 1.

νίμῳ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἂν συμβῆναι, τοὺς ἡλιθίους δὲ ἀεὶ πά-
σχειν αὐτό.

9. Σχολὴν δὲ σκοπῶν, τί εἴη, ποιοῦντας μὲν τι τοὺς πλεί-
στοις ἔφη εὐρίσκειν· καὶ γὰρ τοὺς πετιεύοντας καὶ τοὺς γε-
λωτοποιοῦντας ποιεῖν τι, πάντας δὲ τούτους ἔφη σχολάζειν·
ἐξεῖναι γὰρ αὐτοῖς ἵναί πρᾶξοντας τὰ βελτίω τούτων· ἀπὸ
μέντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χεῖρω ἵναί οὐδένα σχολάζειν·
εἰ δὲ τις ᾖ, τοῦτον, ἀσχολίας αὐτῷ οἴσης, κακῶς ἔφη τοῦτο
πράττειν.

10. Βασιλεῖς δὲ καὶ ἄρχοντας οὐ τοὺς τὰ σκήπτρα ἔχοντας
ἔφη εἶναι, οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῶν τυχόντων αἰρεθέντας, οὐδὲ
τοὺς κλήρω λαχόντας, οὐδὲ τοὺς βιασαμένους, οὐδὲ τοὺς ἐξα-
11 πατήσαντας, ἀλλὰ τοὺς ἐπισταμένους ἄρχειν. ὁπότε γάρ τις
ὁμολογήσῃ, τοῦ μὲν ἄρχοντος εἶναι τὸ προστάττειν ὃ τι χρὴ
ποιεῖν, τοῦ δὲ ἄρχομένου τὸ πείθεσθαι, ἐπεδείκνυν ἐν τε νηὶ
τὸν μὲν ἐπιστάμενον ἄρχοντα, τὸν δὲ ναύκληρον καὶ τοὺς
ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νηὶ πάντας πειθομένους τῷ ἐπιστάμενῳ,
καὶ ἐν γεωργίᾳ τοὺς κεκτημένους ἀγρούς, καὶ ἐν νόσῳ τοὺς
νοσοῦντας· καὶ ἐν σωμαστικῇ τοὺς σωμασκούντας, καὶ τοὺς
ἄλλους πάντας, οἷς ὑπάρχει τι ἐπιμελείας δεόμενον, ἂν μὲν
αὐτοὶ ἡγῶνται ἐπίστασθαι ἐπιμελεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ, τοῖς ἐπι-
σταμένοις οὐ μόνον παροῦσι πειθομένους, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας
μεταπεμπομένους, ὅπως ἐκείνοις πειθόμενοι τὰ δέοντα πρᾶτ-
τωσιν. ἐν δὲ θαλάσῃ καὶ τὰς γυναῖκας ἐπεδείκνυν ἀρχούσας
τῶν ἀνδρῶν διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι, ὅπως χρὴ θαλασσιουρ-
12 γεῖν, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι. εἰ δὲ τις πρὸς ταῦτα λέγοι, ὅτι τῷ

9. ποιοῦντας μὲν τι. Post haec verba Schneiderus ex co-
dice Voss. I. recepit ὅλως ἅπαντας, σχολάζοντας μέντοι. — καὶ
γὰρ, v. ad II, 1, 3. — πρᾶξοντας, v. ad I, 1, 9. — τὰ βελ-
τίω, v. ad I, 6, 9. II, 5, 5. — σχολάζειν. Infinitivi additi ex-
empla dat Lexicon Xenophonticum Cyrop. II, 1, 9 ὥς μὴ σχολά-
ζωσι μήτε μένειν μήτε ἀναστρέφεσθαι. VIII, 1, 18 πολλὸν χρόνον
οὐκ ἐσχόλασε τοῖς τοιούτοις ὑπακούειν. V. ad I, 3, 11.

10. ὑπὸ τῶν τυχόντων, ab hominibus de plebe. I, 5, 6 παρὰ
τοῦ τυχόντος, a quovis obvio. III, 11, 4 θεραπεῖε σὺ τῇ τυχούσῃ
ornatu non vulgari.

11. τὸν ἐπιστάμενον, qui rerum suarum peritus est. Ita
saepius absolute dictum invenitur, ut II, 1, 28. III, 5, 21. 6, 17:
9, 5. 14, 6. IV, 2, 4. 7, 1. — ἐπιμελεῖσθαι; intell. αὐτοὺς ἐπι-
μελομένους, qua de ellipsi v. ad I, 9. Mirum est enim, si Xeno-
phon a participio ad infinitivum, ab infinitivo ad participium
transire dicatur, commate post ἐπίστασθαι posito. De εἰ δὲ μὴ
post ἂν μὲν illato cf. ad II, 6, 37. — διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι;
v. ad I, 2, 55.

τυράννῳ ἔξεστι μὴ πείθεσθαι τοῖς ὀρθῶς λέγουσι, Καὶ πῶς ἂν, ἔφη, ἔξῃ μὴ πείθεσθαι, ἐπικειμένης γε ζημίας, ἴάν τις τῷ εὖ λέγοντι μὴ πείθεται; ἐν ᾧ γὰρ ἂν τις πράγματι μὴ πείθεται τῷ εὖ λέγοντι, ἁμαρτῆσται δῆπου, ἁμαρτάνων δὲ ζημιωθήσεται. Εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ ἔξείναι καὶ ἀπο- 13 κτείνειν τὸν εὖ φρονοῦντα, Τὸν δὲ ἀποκτείναντα, ἔφη, τοὺς κρατίστους τῶν συμμάχων οἴει ἀζήμιον γίνεσθαι, ἢ ὥς ἔτυχε ζημιοῦσθαι; πότερον γὰρ ἂν μᾶλλον οἴει σωῆσθαι τὸν ταῦτα ποιοῦντα, ἢ οὕτω καὶ τάχιστ' ἂν ἀπολέσθαι; Ἐρομένου δὲ 14 τιτος αὐτόν, τί δοκοίη αὐτῷ κράτιστον ἀνδρὶ ἐπιτήδευμα εἶναι, ἀπεκρίνατο, Εὐπραξίαν. Ἐρομένου δὲ πάλιν, εἰ καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐπιτήδευμα νομίζοι εἶναι, Πᾶν μὲν οἶν τούναντίαν ἔγωγ' ἔφη, τύχην καὶ πρῶξιν ἡγοῦμαι· τὸ μὲν γὰρ μὴ ζη- τοῦντα ἐπιτυχεῖν τινι τῶν δεόντων εὐτυχίαν οἶμαι εἶναι, τὸ μαθόντα τε καὶ μελετήσαντά τι εὖ ποιεῖν εὐπραξίαν νομίζω, καὶ οἱ τοῦτο ἐπιτηδεύοντες δοκοῦσι μοι εὖ πράττειν. Καί 15 ὀρίστους δὲ καὶ θεοφιλεστάτους ἔφη εἶναι ἐν μὲν γεωργίᾳ τοὺς τὰ γεωργικὰ εὖ πράττοντας, ἐν δὲ ἱατρείᾳ τοὺς τὰ ἱα- τρικὰ, ἐν δὲ πολιτείᾳ τοὺς τὰ πολιτικά· τὸν δὲ μηδὲν εὖ πράττοντα οὔτε χρήσιμον οὐδὲν ἔφη εἶναι οὔτε θεοφιλή.

12. πείθεται. Stobaeus habet πείθεται, quam aoristi formam poeticam Zeunius excusat loco, unde haec verba derivanda sunt, Hesiod. *Erg.* 293 οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ, ἐσθλὸς δ' αὖ κακείνος, ὃς εὖ εἰπόντι πείθεται. Plutarch. *Themist.* c. 7. in. παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς μὲν ἐπεχείρει τοὺς πολί- τας ἐμβροβαίνειν εἰς τὰς τριήρεις, καὶ τὴν πόλιν ἐπείσεν ἐκλιπεῖντας ὡς προσώτων τῆς Ἑλλάδος ἀπαντῶν τῷ βαρβάρῳ κατὰ θάλατταν. ubi ἐπείσεν (*Themistocles suasit, non persuasit*), quod Schaeferus IV. p. 133. 398 mutavit in ἐπειδεν, defendit C. Sintenis *Themist.* Praef. p. XXI. coll. Diodor. XIII, 3 ἐπείσαν τοὺς Πηγήνους συμμαχεῖν, quod de eadem re est Thucyd. VI, 46 ἤρξαντο πείθειν. V. §. sq.

13. τὸν δὲ ἀποκτείναντα. Plerique libri dant ἀποκτείναντα, sed hoc est, eum qui interficere conatur. Tyrannus qui- dem licet ipse non interfecerit, dicitur tamen ἀποκτείνειν, ut Plutarch. *Timol.* c. 5, ad quem locum ἀποκτείνειν graeco dici, qui caedis auctor factus sit, sive caedes perpetrata sive interpellata sit, Schaeferus animadvertit IV. p. 397. Habet igitur ipse aori- stus ibi quoque locum, ubi de caede non perpetrata sermo est, ut imperfectum rem coeptam, sed non perfectam significet, unde nomen habet; aoristus rem factam quidam, sed sine successu. Eu- rip. *Ion.* 1500. Soph. *Ai.* 1105. Vid. Elmslei. Eurip. *Heracl.* 1003. Hermann. Soph. I. c. Schaefer. I. c. 398. — ὡς ἔτυχε, *ut ei trīstī, leviter.* Viger. 303.

14. εὐπραξίαν — εὖ πράττειν, v. ad I, 6, 8. Quid dif- ferant τύχη et πρῶξις, εὐτυχία et εὐπραξία, ipse locus docet. Finck- hius illud interpretatus est *Glück haben, hoc Glück machen*; Bran- dius Mus. Rhen. 1827. I. 2. p. 136. *Wohlergehen et Wohltorhalten.*

CAPUT X.

1 Ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ ποτε τῶν τὰς τέχνας ἔχόντων καὶ ἐργασίας ἔνεκα χρωμένων αὐταῖς διαλέγοιτό τινι, καὶ τούτοις ὠφέλιμος ἦν. εἰσελθὼν μὲν γάρ ποτε πρὸς Παρρῳάσιον τὸν ζωγράφον καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ἄρα, ἔφη, ὦ Παρρῳάσιε, γραφικὴ ἐστὶν ἡ εἰκασία τῶν ὀρωμένων; τὰ γοῦν κοῖλα καὶ τὰ ὑψηλά, καὶ τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινὰ, καὶ τὰ σκληρὰ καὶ τὰ μαλακὰ, καὶ τὰ τραχέα καὶ τὰ λεῖα, καὶ τὰ νέα καὶ τὰ παλαιὰ σώματα διὰ τῶν χρωμάτων ἀπεικάζοντες ἐκμιμῶσθε. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ μὴν τά γε καλὰ εἶδη ἀφαιρούντες, ἐπειδὴ οὐ ῥᾷδιον ἐνὶ ἀνθρώπῳ περιτυχεῖν ἄμειπτα πάντα ἔχοντι, ἐκ πολλῶν συνάγοντες τὰ ἐξ ἐκάστου κάλλιστα οὕτως ὅλα τὰ σώματα καλὰ ποιεῖτε φαίνεσθαι. Ποιοῦμεν γάρ, ἔφη, οὕτως. Τί γάρ; ἔφη, τὸ πιθανώτατόν τε καὶ ἥδιστόν καὶ φιλικώτατον καὶ ποθεινότατον καὶ ἐρασιμώτατον ἀπομιμῆσθαι τῆς φύξης ἥθους; ἢ οὐδὲ μμητόν ἐστι τοῦτο; Πῶς

CAP. X. Cum artificibus de ipsorum arte disserit, atque ita prodesset iis studet Socrates. Colloquium cum Parrhasio iuvene habitum esse, exinde patet, quod quo tempore florere coepit, mortuum esse Socratem constat, Ol. 95, 1.

1. τῶν τὰς τέχνας ἔχόντων. Cf. De Rep. Lac. I, 3. Plat. Ion. 531 d. ὁ τὴν ἀριθμητικὴν ἔχων. Lys. p. 20. R. ταύτην γὰρ τέχνην ἔχει. V. Lud. Dindorf. Nam ἔχειν non raro potestatis intentionis vel scientiae significationem habet. I, 6, 13. 14. II, 2, 6. Recte comparaveris nostrum *inne haben*, gallicum *posséder*. — τινι, aliquot codices πει, quod num ab sequente τούτοις postulatur? v. ad I, 2, 62. II, 3, 1. — εἰσελθὼν μὲν quid sibi habet respondens? — ἔλεγε τινι aliud eiusmodi colloquium incipit. — ἄρα, v. ad II, 6, 1. — γραφικὴ ἐστὶν ἡ εἰκασία. Hanc codicum scripturam, tanquam propter articulum ad subiectum omissum, ad praedicatum adiectum improbabilem, fuerunt qui mutarent: ἡ γραφικὴ ἐστὶν εἰκασία. Sed primum ut virtutum et artium nomina non raro articulo careant (v. ad I, 2, 23), ita id de iis potissimum valet, quae in *ικῆ* desinunt (Stallbaum. Plat. Sympos. 188 b.); deinde nomina, quorum vis definienda est, non solent secum articulum habere, v. IV, 6, 7 Ἐπιστήμη ἄρα σοφία ἐστίν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Nec denique ubi vel huiusmodi subiectum est vel communem quandam notionem habet, praedicatum autem certum genus significat, ad quod illud pertinere dicitur, deesse ad praedicatum videmus articulum. εἰρηὴ ἐστὶ τὰ γὰρ ἀπὸν apud Matth. 264. not. Sententia est: Nonne pictura, quae dicitur, pertinet ad artem illam, qua quae sub oculis cadunt, effinguntur? V. ad I, 8, 14, 7.

2. οὕτως, v. ad III, 5, 8. — ποιοῦμεν γάρ, v. ad I, 4, 9.

3. τί γάρ, v. ad I, 4, 9. II, 6, 2. — τὸ πιθανώτατον — ἥθος. Solut Stobaeus hunc articulum habet, unus codex τὸ ἥθος, quae lectio magnam habet veri speciem; ut is sit prolepticus ille, qui dicitur, adiectivorum usus; cf. 8. Sympos. II, 6 ὁρᾷ τε αὐτεταὶ καὶ θάλλοντα ἀφικνεῖται εἰς τὴν καρπογονίαν. Demosth. Olynth. II. c. 2. extr. μέγας τῶν ὑπὲρ ἡμῶν, ubi v. Schaefer.

γὰρ ἂν, ἔφη, μιμητὸν εἶη, ὃ Σώκρατες, ὃ μήτε συμμέτρῳ
μήτε χρῶμα μήτε ὦν οὐ εἶπας ἄρτι μηδὲν ἔχει, μηδὲ ὅλως
ὁρατὸν ἐστίν; Ἄρ' οὖν, ἔφη, γίγνεται ἐν ἀνθρώπῳ τό τε φι-
λοφρόνως καὶ τὸ ἐχθρῶς βλέπειν πρὸς τινας; Ἐμοιγε δοκεῖ,
ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτό γε μιμητὸν ἐν τοῖς ὁμμασιν; Καὶ μάλα,
ἔφη. Ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως
σοι δοκοῦσιν ἔχειν τὰ πρόσωπα οἱ τε φροντίζοντες καὶ οἱ μὴ;
Μὰ Δ' οὐ δῆτα, ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς παιδοῖ,
ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς σκυθρωποὶ γίγνονται. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ
ταῦτα δυνατόν ἀπεικάζειν; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸς
μεγαλοπρεπὲς τε καὶ ἐλευθέριον καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνε-
λεύθερον, καὶ τὸ σωφρονικόν τε καὶ φρόνιμον καὶ τὸ ὑβρι-
στικόν τε καὶ ἀπειρόκαλον καὶ διὰ τοῦ προσώπου καὶ διὰ τῶν
σχημάτων καὶ ἐστώτων καὶ κινουμένων ἀνθρώπων διαφαίνει.
Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα μιμητά; Καὶ μάλα,
ἔφη. Πότερον οὖν, ἔφη, νομίζεις ἥδιον ὁρᾶν τοὺς ἀνθρώπους,
δι' ὧν τὰ καλὰ τε κάγαθὰ καὶ ἀγαπητὰ ἦθι φαίνεται, ἢ δι'
ὧν τὰ αἰσχρὰ τε καὶ πονηρὰ καὶ μισητά; Πολὺ νῆ Δ' ἔφη,
διαφέρει, ὃ Σώκρατες.

Πρὸς δὲ Κλείωνα τὸν ἀνδριαντοποιὸν εἰσελθὼν ποτε

4. ἄρ' οὖν, v. ad II, 7, 5. 6, 1. — τό τε φιλοφρ. Olim le-
gebatur πῶποτε φιλοφρ., quod minus, opinor, propter πῶποτε par-
ticulae usum, de quo v. ad IV, 2, 24, quam propter articulum al-
tero tantum loco positum ex Stobaeo mutaverunt, uti dedimus,
viri docti. Neque vero alias solet articulus neque ἐν praepositio
in hac locutione addi eadem vel simili sententia. Cyrop. VI, 3, 11
λαβεῖν μοι γένοιτο αὐτόν. VIII, 1, 15 τῷ Κύρῳ ἐγένετο μηδὲν τῶν
οἰκείων ἀτημελήτως ἔχειν. nonnunquam ὥστε additur. ib. VIII, 2, 2
ἐγένετο αὐτῷ, ὥστε χρήμασιν εὐεργετεῖν. — τοῦτό γε, vulgo τό γε,
quod nescio an defendi debeat, ut quod II, 2, 4 codices tantum
non omnes praebebant ἐπεὶ τοῦ γε ἀπολυσόντων μεσὶται μὲν αἱ
ὁδοί. ubi quamquam proprium esse infimae aetati usum articuli
pro demonstrativo docet L. Dindorfius, edi tamen curavit Anab.
IV, 6, 3 τό γε δὴ Χειρισόφῳ καὶ Ξενοφῶντι μόνον διάφορον ἐν τῇ
πορείᾳ ἐγένετο, ἢ τοῦ ἡγεμόνος κάκως καὶ ἀμύλεια. quo in loco
parum sibi constant libri. Plat. Euthyd. 291 a. ἀλλὰ μὴν τό γε εὐ
οἶδα, οἷτι etc., ubi unus, Polit. 305 c. τό γε δὴ κατανοητέον, ubi
quattuor codices dant τόδε. Matth. 286. Rost. p. 461 sq.

5. σωφρονικόν. Codicum fere omnium lectio est σωφρονη-
τικόν, de qua forma dubitant. Sed huiusmodi nominum duplicem
formam saepe confusam videbis, οἰκοδομικός et οἰκοδομητικός,
ὁμοποικικός et ὁμοποιητικός, alia. V. Lobeck. Phryn. 520. — δια-
φαίνει, alii διαφέρει. Deinde est φαίνεται. Num debebat esse
διαφαίνεται? Saepius dicitur ἡ ἡμέρα ὑποφαίνει, Anab. III, 2, 1.
IV, 2, 7. Cyrop. IV, 5, 14. Matth. 496, ubi gr. mai. excitatus est
locus. Eurip. El. 1243 ἀλλ' οἶδε δόμων ὑπὲρ ἀρχοτάτων φαίνουσι
τινὲς δαίμονες.

καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ Κλείτων, ἄλλοιους ποιεῖς δρομεῖς τε καὶ παλαιστὰς καὶ πύκτας καὶ παγκρατιαστας, ὁρῶ τε καὶ οἶδα· ὃ δὲ μάλιστα ψυχάζεται διὰ τῆς ὕψους τοὺς ἀνθρώπους, τὸ ζωτικὸν φαίνεσθαι, πῶς τοῦτο ἐνεργάζηται τοῖς ἀνδράσι; Ἐπεὶ δὲ ἀπορῶν ὁ Κλείτων οὐ ταχὺ ἀπεκρίνατο, Ἄρ' ἔφη, τοῖς τῶν ζώντων εἶδαι ἀπεικάζων τὸ ἔργον ζωτικωτέρους ποιεῖς φαίνεσθαι τοὺς ἀνδράντας; Καὶ μᾶλα, ἔφη. Οὐκοῦν τὰ τε ὑπὸ τῶν σχημάτων κατασπώμενα καὶ τὰ ἀνασπώμενα ἐν τοῖς σώμασι, καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τὰ διακόμενα, καὶ τὰ ἐντεινόμενα καὶ τὰ ἀνέμενα ἀπεικάζων ὁμοίωτά τε τοῖς ἀληθινοῖς καὶ πιθανώτερα ποιεῖς φαίνεσθαι; Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ καὶ τὰ πάθη τῶν ποιούντων τι σωματίων ἀπομιμῆσθαι οὐ ποιεῖ τινα τέχνην τοῖς θεωμένοις; Κινδὺς γοῦν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀπειλητικά τὰ ὅμματα ἀπεικαστέον, τῶν δὲ νενικηκότων εὐφραινομένων ἡ ὕψις μιμητέα; Σφόδρα γε, ἔφη. Δεῖ ἄρα, ἔφη, τὸν ἀνδριαντοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἶδει προσεκάξειν.

9. Πρὸς δὲ Πιστίαν τὸν θωρακοποιὸν εἰσελθὼν, ἐπιδείξαντος αὐτοῦ τῷ Σωκράτει θώρακος εὖ ἐργασμένου, Νῆ τὴν

6. ἄλλοιους. Ingeniosissima coniectura L. Dindorfii est καλὸς οὗς. Retinui tamen ἄλλοιους, quod diversam statuarum figuram et formam significare recte dicit Schneiderus. Tecte tamen simul inesse videtur pulchritudinis significatio: Diversae quidem formae facis cursores, luctatores, pugiles et pancratiastas, omnes vero pulchros; sed quod iucundissimum est etc.

8. ἀπεικαστέον — μιμητέα, v. ad I, 7, 2. Temere hic locus tentatus est; habet sententiam hanc: Nonne pugnantium quoque oculis aliquid furoris et minarum affligendum et assimilandum est, eorumque, qui vicerunt, vultus ita imitandus, ut laetari videantur? Habes ita adiectivi et participii vim tibi explicatam. v. ad §. 3.

9. ἐργασμένους passiva vi dictum, quam non solum hoc participium nonnunquam habet; v. ad I, 2, 10; ut Sympos. V, 4. Oecon. XIX, 8. Mag. Eq. VIII, 8. De re equestri XII, 2. Hellen. V, 3, 3. Cyrop. VIII, 2, 5; quamquam ne activae quidem, quam illud perfectum fere habet (IV, 2, 12), significationis in participio conspicuae exempla desunt, ut Comment. II, 6, 6. III, 5, 11. Sympos. IV, 61, ubi v. Herbst. 62. Vectig. IV, 25; sed aliae etiam huius temporis formae. Passovii exemplo Plat. Legg. 710 d. πάντα ἀπείργασται τῷ θεῷ accedat Xenoph. De re equestri XII, 3 ὁ θώραξ οὕτως ἐργάσθω. — νῆ τὴν Ἥραν, v. ad I, 5, 5. — τὰ μὲν δεόμενα σκέπης τοῦ ἀνθρώπου, partes hominis tegumento egentes. Thucyd. VI, 18 ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη. Cyrop. V, 2, 27 οὐ οὐ τοῦ νεανίσκου τούτου ὑπερηφανίαν πολλὴν τινα τοῦ τρόπου κατηγορεῖς; Alia v. ad I, 3, 8. Bornemannus Gorgia Platonico 400 c. τῷ ἀρεῖν πάντα ἐκείνον δεῖ νέμειν, h. e. διὰ τὸ ἄρχειν, iisque, quae interpretes ibi demonstraverunt, defendere se

"Ἦσαν, ἔφη, καλὸν γε, ὦ Πιστία, τὸ εὖρημα, τὸ τὰ μὲν διό-
μενα σκέπης τοῦ ἀνθρώπου σκεπάζειν τὸν θώρακα, ταῖς δὲ
χερεῖ μὴ καλύειν χρῆσθαι. ἀτάρ, ἔφη, λέξον μοι, ὦ Πιστία, ¹⁰
διὰ τί οὔτε ἰσχυροτέρους οὔτε πολυτελεστέρους τῶν ἄλλων
ποιῶν τοὺς θώρακας πλείονος πωλεῖς; Ὅτι, ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες, εὐρυθυμότερους ποιῶ. Τὸν δὲ ῥυθμόν, ἔφη, πότερα μέτρω
ἢ σταθμῷ ἐπιδεικνύων πλείονος τιμῆ; οὐ γὰρ δὴ ἴσους γε
πάντας οὐδὲ ὁμοίους οἰμᾶί σε ποιεῖν, εἴ γε ἀρμόττοντας ποι-
εῖς. Ἀλλὰ γῆ Δ' ἔφη, ποιῶ· οὐδὲν γὰρ ὄφελός ἐστι θώρα-
κος ἄνευ τούτου. Οὐκοῦν, ἔφη, σώματά γε ἀνθρώπων τὰ μὲν ¹¹
εὐρυθμὰ ἐστί, τὰ δὲ ἄρῥυθμα; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Πῶς
οὖν, ἔφη, τῷ ἀρῥύθμῳ σώματι ἀρμόττοντα τὸν θώρακα εὐ-
ρυθμον ποιεῖς; Ὡς περ καὶ ἀρμόττατα, ἔφη· ὁ ἀρμόττων γάρ
ἐστιν εὐρυθμος. Δοκεῖς μοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ εὐρυθυμον ¹²
οὐ κατ' ἰαντὸ λέγειν, ἀλλὰ πρὸς τὸν χρώμενον· ὥς περ ἂν εἰ

posse putat vulgatam lectionem τῷ τὰ μὲν etc., ut τὰ εὖρημα lo-
ricam, quam Pistias ostenderat Socrati, significet.

10. ἐπιδεικνύων. Malunt alii ἀποδεικνύων. Sed illud est
ostendere specimine rei exhibitō, nec minus de artificē opera sua
spectatoribus proponente dicitur Oecon. X, 1. Cf. Sympos. III, 3.
ubi sequitur εἰς μέσον φέρεσιν. Hier. XI, 10. Quamquam horum
verborum sempiterna in libris permutatio est. Vid. IV, 4, 1. 10. 11.
γνώμην ἀποδείκνυσθαι et similia post γνώμην ἀποφαίνεσθαι. 12,
ubi recte legitur δικαιοσύνης ἐπιδείγμα. 18, ubi Schneiderus loco
vulgati ἐπιδείκνυμι recte ἀποδείκνυμι restituit. Oecon. III, 1 pri-
mum est ἀποδείκνυω, deinde ἐπιδεικνύω, discrimine ad perspi-
ciendum haud difficili.

11. ἀρμόττοντα adeo quibusdam displicuit, ut damnarent.
Sed recte Finckhiius: *Wie kann dein Panzer gut proportionirt sein,*
weil er einem Schlechtproportionirten paast? So gut als er paast.
Nam quae sequuntur verba, ita explenda sunt: οὕτω καὶ εὐρυθμον
ποιῶ, ut καὶ ante ἀρμόττοντα vel praetermittas vel tuearis. Du-
plex videas Cyrop. V, 5, 46. VIII, 2, 5. Oecon. VI, 3, Cf. ad 6, 2.
II, 2, 2. Per ὥς περ autem interrogationi πῶς respondetur etiam
IV, 5, 9. Matth. gr. ampl. p. 1287.

12. πρὸς praepositio ut saepe in comparatione usurpatur; v.
ad I, 2, 52. III, 5, 4; ita multiplicem relationis habet signifi-
cationem: II, 6, 34 εὐνοϊκῶς ἔχειν πρὸς αὐτόν. IV, 2, 15 πρὸς τοὺς
φίλους μόνον ταῦτα ἐρωτᾷν. I, 3, 3. Cyrop. IV, 6, 8 αἶδε γάρ, ὥς
ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἔχω. VIII, 4, 29 τοῖς μυριάρχοις ἐξαιρέτα ἐδίδου
πρὸς τὴν ἀξίαν ἐκώστω. Anab. VII, 1, 9 ἀδυμεῖν πρὸς τὴν ἐξοδόν.
IV, 3, 10 τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. V. ad 8, 5. — ὥς περ ἂν εἰ tres
vocalae in unius vim et significationem abierunt, ut etiam unius
particulae speciem referant utque tempus finitum, quod dicitur,
desse possit: quod tamen si additum est, ἂν particula non magis
ad protasin pertinet. Cyrop. I, 3, 2 ἡσπάετο αὐτόν, ὥς περ ἂν εἰ
τις πάλοι συντεθραμμένος ἀσπάζοιτο, h. e. ὥς περ ἂν τις ἀσπάζοιτο,
εἰ πάλοι συντεθραμμένος ἀσπάζοιτο, ubi locum similiter conforma-
tum Hell. III, 1, 14 comparavit Bornemannus. Sympos. IX, 4

φάτης ἀσπίδα, ᾧ ἂν ἀρμότῃ, τοῦτο εὐθυμον εἶναι, καὶ ἰσχυράμυδα, καὶ τὰλλα ὡσαύτως δοικὲν ἔχειν τῷ σῶ λόγῳ. ἴσως δὲ καὶ ἄλλο τι οὐ μικρὸν ἀγαθὸν τῷ ἀρμόττειν πρόσεστι. Αἰδαξον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἴ τι ἔχῃς. Ἦτιον, ἔφη, τῷ βάρει πιέζουσιν οἱ ἀρμόττοντες τῶν ἀναρμόστων, τὸν αὐτὸν σταθμὸν ἔχοντες. οἱ μὲν γὰρ ἀνάρμοστοι, ἢ ὅλοι ἐκ τῶν ὤμων κρεμύμενοι ἢ καὶ ἄλλο τι τοῦ σώματος σφόδρα πιέζοντες, δύσφοροι καὶ χαλεποὶ γίγνονται· οἱ δὲ ἀρμόττοντες, διηλημμένοι τὸ βῆρος τὸ μὲν ὑπὸ τῶν κλειδῶν καὶ ἐπωμίδων, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ὤμων, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ στήθους, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ γό-
14 του, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς γαστροῦς, ὀλίγου δὲ οὐ φορήματι, ἀλλὰ ἰσχυροσθήματι ἰσχυραίνονται. Εἰρηκας, ἔφη, αὐτό, δι' ὅπερ ἔγωγε τὰ ἐμὰ ἔργα πλείστον ἄξια νομίζω εἶναι. ἔνιοι μὲντοι τοὺς ποι-

ἐπιχορεύσας ὥσπερ ἂν εἴ τις φιλικώτατα, ubi v. Herbst. Vid. Stallbaum. Plat. Apol. 17 d. In locis his, quibus non sequitur tempus finitum, ὥσπερανεῖ, ut sit quasi, uno tenore scribi solet, Isocr. Panegy. 148 διεπορεύθησαν ὥσπερανεῖ προπεμπόμενοι, quod vide quomodo differat a §. 69. ὁμοίως διεπορεύθησαν, ὥσπερ ἂν εἴ πρόσ ἄπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν. Matth. 523. 2. Cf. ad II, 6, 38. — ᾧ ἂν ἀρμότῃ. Codices ᾧ ἔαν, quod quum fuerint qui more attico dictum esse pro ἂν dicerent, hodie nemo facile ab hoc usu atticos scriptores abstinuisse negabit. Herm. Vlg. 835. Idem vitium libri habent IV, 2, 29.

13. ἔχοντες quomodo solvia? Matth. 566. 3. — διηλημμένοι τὸ βῆρος, loricae, quarum pondus distributum inter se est a singulis corporis partibus, quarum pondus singulae partes aequaliter dispertitum susceperunt. V. Schneider. Hell. I, 7, 20. Separatim sumendi vel divisione facta partem accipiendi vel dispertiendi dictum videas Cyrop. IV, 6, 13. V, 1, 28. Anab. IV, 1, 23. V, 3, 4. Revocanda est autem constructio ad huiusmodi dicta: Cyrop. VII, 5, 13. ὁ Κύρος τὸ στράτευμα κατένειμε δώδεκα μέρη. I, 2, 4 διήρηται δὲ αὕτη ἡ ἀγορὰ τέτταρα μέρη. 5. δώδεκα γὰρ καὶ Περσῶν φυλαὶ διήρηνται. Plat. Politic. 283 d. διδλωμεν αὐτὴν (τὴν μετοητικὴν) δύο μέρη. Poppo Cyrop. I, 2, 4. Heindorf. Plat. Phaedr. 263 c. Matth. 419 i. coll. 424. 1. Rost. 104. n. 11. — ὀλίγου δεῖν, Matth. 354. Rost. 108. 4. a. Ad sententiam cf. De re eque-
15 tri XII, 1 τὸν μὲν καλῶς ἀρμόζοντα ὅλον φέρει τὸ σῶμα, τὸν δὲ ἄγαν χαλαρὸν οἱ ὦμοι μόνον φέρουσιν, ὃ γε μὴν λίαν στενὸς θα-
σμός, οὐχ ὅπλον ἐστίν. ubi quod ascribitur ἀρμόζοντα, licet eam formam iam veteres ab Atticis abiudicaverint, recentiores assen-
16 serint; v. Lobeck. Phryn. 241; recte tamen et illic et Cyrop. I, 3, 17. II, 1, 16 ab editoribus servatum esse videtur; scripserunt etiam I, 4, 18.

14. αὐτό, h. e. αὐτὸ τοῦτο. Hac significatione αὐτό emuntia-
tis praemitti ut apud Platonem non infrequens est, ita apud alios scriptores minus usitatum. Thucyd. VII, 34. νομισαντες, δι' αὐτό οὐχ ἡσασθαι, δι' ὅπερ οὐδ' οἱ ἔτεροι νικᾶν. Id sit fere ita, ut pro-
17 nomen relativum sequatur, quo demonstrativum involvitur. Vid. tamen Anab. IV, 7, 7 αὐτὸ ἂν, ἔφη, τὸ θεὸν εἶη, ubi v. Bornem. Heindorf. Plat. Lys. 204 a. Bernhard. Syntax. p. 289. Matth. 467. 6. 7.

κίλους καὶ τοὺς ἐπιχρύσους θώρακας μᾶλλον ὠνεύνται. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴ γε διὰ ταῦτα μὴ ὑρμόττοντας ὠνεύνται, κακὸν ἔμοιγε δοκοῦναι ποικίλον τε καὶ ἐπὶ χρυσοῦν ὠνεῖσθαι. ἀτάρ, ἔφη, 15 τοῦ σώματος μὴ μένοντος, ἀλλὰ τοτὲ μὲν κυρτουμένου, τοτὲ δὲ ὀρθουμένου, πῶς ἂν ἀκριβεῖς θώρακας ὑρμόττοιεν; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἀέγεις, ἔφη, ὑρμέττειν οὐ τοὺς ἀκριβεῖς, ἀλλὰ τοὺς μὴ λυποῦντας ἐν τῇ χρεῖᾳ. Αὐτός, ἔφη, τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ πάντῃ ὁρῶνς ἀποδέχῃ.

CAPUT XI.

Γυναικὸς δὲ ποτε οὖσης ἐν τῇ πόλει καλῆς, ἥ ὄνομα ἦν Θεοδότῃ, καὶ οἷας συνεῖναι τῷ πείθοντι, μνησθέντος αὐτῆς τῶν παρόντων τινὸς καὶ εἰπόντος, ὅτι κρεῖττον εἴη λόγου τὸ κάλλος τῆς γυναικός, καὶ ζυγρόφρατος φήσαντος εἰσεῖναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασμένους, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα καλῶς ἔχει, Ἰτέον ἂν εἴη θεασομένους, ἔφη ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ δὴ ἀνοῦσαι γε τὸ λόγον κρεῖττον ἔστι καταμαθεῖν. Καί

15. ἀκριβεῖς, accurate factae. λόγοι ἀπικριθμένοι. Inscr. Paneg. c. 2. in., ubi v. Morus et Baizer. — ἀλλὰ τοὺς μὴ λυποῦντας, v. ad 9, 6. — αὐτὰς τοῦτο λέγεις, ipse tu, quod res est, quod equidem censeo, eloqueris. Bornemannus αὐτὸ τοῦτο δὲ λέγεις probabilius iudicat coll. Matth. 467. 12. — καὶ πάντῃ. In plerisque libris scriptum est καὶ τὰ νῦν, quam dictionem tamen, quum praeter nostrum nisi loco admodum dubio Cyrop. VII, 2, 27 non invenitur, ab Xenophonte abiudicant. Born. Cyrop. VI, 3, 17. Reliquorum scriptorum exempla v. Gregor. Corinth. 120 sq. Schaef. Altera dictio satis quidem est usitata, maxime apud Thucydidem. Fritsch. Quaest. Luc. p. 6.

CAP. XI. Cum Theodota meretrice, Alcibiadis potissimum consuetudine nobilitata, de arte amatorum vel amicorum allicientorum confabulatur Socrates.

1. οἷας συνεῖναι, v. ad I, 4, 6. II, 9, 3. — κρεῖττον λόγου. ἔργα λόγου μένω Herodat. II, 35. κρεῖσσον λόγου τὸ εἶδος τῆς νόσου Thucyd. II, 50. Ita enim quae adeo magna sunt, ut eorum magnitudo verbis exprimi nequeat, dicuntur κρεῖσσον sive μένω λόγου. Valcken. Eurip. Hippol. 1216. V. ad II, 1, 22. — ἑαυτῆς, v. ad I, 2, 54. — ὅσα καλῶς ἔχει, sc. ἐπιδεικνύειν. V. ad II, 7, 6 ὥστ' ἀναγκάζειν ἐργάζεσθαι, ἢ καλῶς ἔχει. II, 6, 22 ὥστε μὴ λυπεῖν, οὗς μὴ προσήκει. et ad II, 1, 32 τιμῶμαι παρὰ ἀνθρώποις, οἷς προσήκει. — Ἰτέον ἂν εἴη. Quamnam particulam additam expectabas? V. ad II, 3, 19. — θεασομένους quum subiectum exprimat, manifestam eam dicit anacoluthiam Franc. Richter. De praecipuis gr. l. anacoluthis spec. I. p. 25. Apud Athenaeum est θεασομένοις. Cf. Plat. Crit. 49 a. οὐδενὶ τρόπῳ φανέν ἐχόντας ἀδικοῦντας εἶναι; Gorg. 507 d. τὸν βουλόμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην διωκτέον καὶ ἀσκητέον. V. Matth. 447. 4. ad I, 7, 2. Cf. quae ad I, 1, 9. disputavimus. — ἀνοῦσαι, v. ad I, 1, 9. — οὐκ ἂν φθάνοιτε, v. ad II, 3, 11.

1^ο διηγησάμενος, ὅτι ἂν φθάνοι? ἔφη, ἀκολουθοῦντες; Οὕτως μὲν δὲ παρευθύντες πρὸς τὴν Θεοδότῃν καὶ καταλαβόντες ζωγράφῳ τινὶ παρεστηκυῖαν ἐθεύσαντο. παυσάμενον δὲ τοῦ ζωγράφου, Ὡς ἄνδρες, ἔφη ὁ Σωκράτης, πότερον ἡμᾶς δεῦ μᾶλλον Θεοδότῃ χάριν ἔχειν, ὅτι ἡμῖν τὸ κάλλος ἐκείνης ἐπέδειξεν, ἢ ταύτῃ ἡμῖν, ὅτι ἐθιασάμεθα; Ἄρ' εἰ μὲν ταύτῃ ὠφελιμωτέρα ἐστὶν ἢ ἐπιδειξίς, ταύτῃ ἡμῖν χάριν ἐκτεῖον, αἰσδὲ ἡμῖν ἢ θεία, ἡμᾶς ταύτῃ; Εἰπόντος δὲ τινος, ὅτι δίκαια λέγοι, Ὁγκοῦν, ἔφη, αὕτη μὲν ἤδη τε τὸν παρ' ἡμῶν ἔπαυον κερδαίνει καὶ ἐπειδὰν εἰς πλείους διαγγελλωμιν, πλείω ὠφελήσεται· ἡμεῖς δὲ ἤδη τε ὦν ἐθιασάμεθα, ἐπιθυμοῦμεν ἄψασθαι καὶ ἄπιμεν ὑποκινύμενοι καὶ ἀπελθόντες ποθήσομεν. ἐκ δὲ τούτων εἰσὶς ἡμᾶς μὲν θεραπεύειν, ταύτῃ δὲ θεραπευέσθαι. Καὶ ἡ Θεοδότῃ, Νῆ Ἀ' ἔφη, εἰ τοίνυν ταῦθ' αὖθις ἔχει, ἐμὲ ἂν δέοι ὑμῶν τῆς θείας χάριν ἔχειν. Ἐκ δὲ

2. ἄρσ., v. ad II, 6, 1. — ταύτῃ ἡμῖν χάριν ἐκτεῖον. Accusativum ex praecedentibus tibi explica. V. ad I, 7, 2.

3. πλείω. Singularem et intra et extra constructionem, cum numeralibus componi notum est satis. Krüger. Dionys. Historiogr. p. 287. Anab. I, 2, 11. Lobeck. Phryn. 410. Haack. Thucyd. VI, 1. Matth. 437. n. 2: pluralis adverbii vice rarius fungitur. Quamquam in plurali ad verbum ὠφελείν addito nihil inest insoliti: I, 2, 61 τὰ μέγιστα πάντας ὠφέλει. IV, 1, 1 οὐ μικρὰ ὠφέλει τοὺς εὐφρότας αὐτῷ συνείναι. De Rep. Athen. I, 3 πλείω ὠφελήσεται. Hier. I, 8 μέλι πολλὸν εὐφραίνειτοια, πολλὸν δὲ πλείω καὶ μέλιω λυπούνται. 16. IV, 6. Vid. ad I, 2, 7. Ac quod apud Platonem est Civ. 417 b. πολλὸν πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς ἐνδον ἢ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, Schneiderus recte docuit aliud esse πολλὰ δεδιέναι, quod occasiones timoris indicet, aliud πολλύ. Sed cf. Hellen. II, 2, 16 τρεῖς μῆνας καὶ πλείω, ubi male χρόνον intelligunt, (quamquam Comment. IV, 8, 8 est πλείω χρόνον), quod apud Platonem Menex. 235 c. est ἡμέρας πλείω ἢ τρεῖς, quod retinuit Bekkerus, corrigens tamen cum Heindorfio iniussu codicum Charm. 358 c. βέλτιον σκέπασθαι. Aliis in locis scripturae varietas est. Anab. III, 3, 5. V, 6, 9. VII, 7, 34. Cyrop. II, 1, 5. Hellen. VI, 5, 52. Dubius locus restat Comment. I, 6, 12, ubi in plurimis iisdemque optimis libris est ταύτης ἂν οὐκ ἐλάττω τῆς ἀῆλας ἀργύριον ἐπαύτου, quod nescio an sit, ut pretium postulat, nicht unter dem Werthe, tuente etiam Bernhardt Syntax. 335, damnaante Dindorfio Hell. II, 2, 16, qui de eo usu apud Atticos obtinente dubitanti, ut videtur, exposuit, multis ibi et p. 283 adhibitis confusorum in codicibus numerorum singularis et pluralis exemplis. Ac sane negari non potest, ex inferioris aetatis consuetudine plurimis locis veterum scriptorum eiusmodi vitium illatum esse. Denique falluntur qui, ut Pinsger, Element. gr. I. I. 111. apud Atticos neutrum plurale ubique dicunt fuisse πλέω, accusativum singularem πλείω. V. Poppo Thucyd. I. 1. p. 223. Buttm. I. 274. II. 411. — ὠφελήσεται, alii ὠφελήσεται. Illud ex optimis libris restitui. V. ad I, 6, 4.

τούτους δ' Ἰσχυράτης ὁρῶν αὐτήν τε πολυτελῶς κεκοσμημένην, καὶ μητέρα παροῦσαν αὐτῇ ἐν ἐσθῇ τε καὶ θεραπείᾳ σὺ τῇ τυχεύσῃ, καὶ θεραπαίνας πολλὰς καὶ εὐειδέας, καὶ οὐδὲ ταύτας ἡμελημένως ἔχουσας, καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν οἰκίαν ἀφθότως κατασκευασμένην, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Θεοδότῃ, ἔστι σοι ἀγροί; Οὐκ ἔμοιγ' ἔφη. Ἀλλ' ἔρα οἰκία προσόδους ἔχουσα; Οὐδὲ οἰκία, ἔφη. Ἀλλὰ μὴ χειροτέχναι τινές; Οὐδὲ χειροτέχναι, ἔφη. Πόθεν οὖν, ἔφη, τὰ ἐπιτήδεια ἔχεις; Ἐάν τις, ἔφη, φίλος μοι γινόμενος ἐδ' ποιῆν ἐθέλῃ, οὗτός μοι βλος ἐστὶ. Νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη, ὦ Θεοδότῃ, καλόν γε τὸ κτῆμα ὃ καὶ πολλῷ κρεῖττον οἷόν τε καὶ βοῶν καὶ αἰγῶν φίλων ἀγέλην κατεῆσθαι. ἀτάρ, ἔφη, πότερον τῇ τύχῃ ἐπιτάβεις, ἢ ἂν τίς σοι φίλος ὥσπερ μὲν προσηπῇται, ἢ καὶ αὐτῇ τι μηχανῇ; Πῶς δ' ἂν, ἔφη, ἐγὼ τούτου μηχανὴν εὐροίμην; Ἡλὸν γὰρ Αἰ' 6

4. *Θεραπείαν*, σκευὴ I, 7, 2. Platon. Phaed. 64 d. τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας, — οἷον ἱματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ υποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα. — ἔχουσα, interpretantur παρέχουσα: euntque locutiones non paucæ, in quibus ἔχειν habere eam vim dicitur. Anab. V, 9, 9 ὅψιν ἔχει. Demosth. Philipp. IV. p. 57 extr. ἀργὴν ἔχειν, aliae; in quibus tamen omnihus demonstravit Hermannus Viger. 753. et Gregor. Cor. 863. ἔχειν suam vim retinere, ut notet, conjunctum quid cum quo esse. — ἀλλὰ μὴ, v. ad II, 6, 34. cf. IV, 2, 10. — οὗτός μοι βλος ἐστὶ, h. e. ἐπεὶ οὗτος ὧν sive τὰ ἐπιτήδεια ἔχει. Pronomen enim ad totum, quod praecedat, enuntiatum pertinet. V. ad II, 4, 2. Apol. 7. extr.

5. γέ particula post iurandi formulas inferri solet. I, 2, 7. Sympos. I, 15. IV, 54. — *κρεῖττον οἷόν*. Ex Stephani coniectura nonnulli ἢ praeposuerunt genitivo. Sed est haec brevitas in comparationibus admodum frequens, qua ante genitivum, quem loci conformatio postulat, ἢ omittitur, tanquam si genitivus hanc habeat causam. Vid. IV, 3, 10, ubi non magis necessarium est ἢ ante τῶν φτωχῶν. De Rep. Lac. IX, 1, ubi retinendum καὶ γὰρ δὴ ἐπισκοπῶν τις ἂν εὐροί μελούς ἀπαθνήσκοντος τούτων τῶν ἐκ τῶν φοβεροῦ ἀποχωρεῖν αἰρουμένων. Liberiore usu dicta sunt etiam quae habemus similia II, 6, 8, ubi quum scriptum sit τῶν ἐναντίων, quidam τῆς anteponunt; IV, 6, 14, ubi τῶν ἀντιπάλων est i. q. τῆς τῶν ἀντιπάλων. Notum est autem, liberiore Graecorum consuetudine genitivum etiam ibi post comparativos reperiri, ubi, si ἢ ponatur, genitivo vel dativo utendum sit. Genitivo in illis; dativo Anab. II, 5, 13 Αἰγυπτίους οὐχ ὁρῶ ποίε δύναμει συμμάχων χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κολάσεσθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὐσίας. Cyrop. VIII, 7, 12 ταῦτα τῷ βασιλεύοντι ἀνάγκη σοὶ μᾶλλον συμπαρομαρτεῖν. Matth. 454. Buttm. 132. n. 5. Rost. 169. n. 6. Alias post comparativos praeter necessitatem interdum poni dicitur ἢ, de qua re v. Hermann. Soph. Antig. 1266. Matth. gr. mai. 450. n. 2. Quae huc pertinent videntur ex Historia Graeca exempla ἢ ex abundanti ante genitivum positi, vel incerta sunt, ut VI, 5, 52, vel alius generis. — οἷόν, alii ὅσον. V. ad 2, 1. IV, 3, 10.

ἔφη, προσηκόντως μᾶλλον ἢ αἱ φάλαγγες· οἶσθα γάρ, ὡς
 ἐκείναι θηρώσι τὰ πρὸς τὸν βίον· ἀρόχια γὰρ δῆπον λεπτὰ
 ὑφηνάμεναι, ὅ τι ἂν ἐνταῦθα ἐμπέσῃ, τούτῳ τροφῇ χρῶνται.
 7 Καὶ ἐμοὶ εὖν, ἔφη, συμβουλευέμε· ὑφηνασθαι τι θήρατρον;
 Οὐ γὰρ δὴ, [ἔφη], οὕτως γε ἀτέχνως οἰεσθαι χρὴ τὸ πλεί-
 στον ἄξιον ἄγρευμα, φίλους, θηράσειν. οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καὶ τὸ
 ἑμικροῦ ἄξιον, τοὺς λαγῶς, θηρώντες πολλὰ τεχνάζουσιν; ὅτι
 μὲν γὰρ τῆς νυκτὸς νέμονται, κύνας νυκτερευτικῶς πορισάμενοι
 ταύταις αὐτοὺς θηρώσιν· ὅτι δὲ μεθ' ἡμέραν ἀποδιδράσκου-
 σιν, ἄλλας πῶνται κύνας, αἵτινες, ἥ ἂν ἐκ τῆς νομῆς εἰς τὴν
 εὐνὴν ἀπέλθῃσι, τῇ δομῇ αἰσθανόμεναι εὐρίσκουσιν αὐτούς·
 ὅτι δὲ ποδώκες εἰσὶν, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τρέχοντες ἀπο-
 φύγειν, ἄλλας αὖ κύνας ταχίας παρασκευάζονται, ἵνα κατὰ
 πόδας ὁλοσώκῃται· ὅτι δὲ καὶ ταύτας αὐτῶν τινες ἀποφεύ-
 γουσι, δίκτυα ἱστῶσιν εἰς τὰς ἀτραπούς, ἧ φεύγουσιν, ἵν' εἰς
 ὅσαυτα ἐμπέπτοντες συμποδίζωνται. Τίνι εὖν, ἔφη, τοιούτῳ
 φίλους ἂν ἐγὼ θηρώω; Ἐὰν νῆ Δί' ἔφη, ἀντὶ κυνὸς κτήσῃ
 ὅστις σοι ἰχνεύων μὲν τοὺς φιλοκάλους καὶ πλουσίους εὐρήσει,
 εὐρὼν δὲ μηχανήσεται, ὅπως ἐμβάλῃ αὐτοὺς εἰς τὰ σὰ δίκτυα.
 10 Καὶ ποῖα, ἔφη, ἐγὼ δίκτυα ἔχω; Ἐν μὲν δῆπον, ἔφη, καὶ
 μῦλα εὖ περιπλεκόμενον, τὸ σῶμα· ἐν δὲ τούτῳ ψυχὴν, ἧ
 καταμανθάνεις, καὶ ὡς ἂν ἐμβλέπουσα χαρῖζοιο, καὶ ὅ τι ἂν

6. τούτῳ. Cur non ταύτῃ? V. ad II, 4, 2. — τροφῇ, v. ad I, 2, 56.

7. οὐ γάρ, v. ad I, 4, 9. III, 3, 1. — ἀτέχνως, alii ἀτεχνῶς. Grammatici veteres, quae illorum in his rebus sollertia est, illud ἀνευ τέχνης, ἀμελῶς, hoc εὐθῶς, ἀπλάστως, vel ἀληθῶς, ὁντως, vel denique πάνυ, πάντως interpretantur. Zeun. Viger. 368. Stallbaum. Plat. Euthyphr. p. 12. 111 sq. — θηρώντες. Schneide-
 rus iubente Heindorfio scripsit καὶ οἱ — θηρώντες, sed τεχνάζουσιν
 universe dictum est: dass man, wenn man etc. Atque ita deinde
 etiam pergit scriptor. Comparavit Bornemannus Anab. I, 9, 5.
 Cyrop. V, 1, 10. V. infra IV, 6, 7 σοφοὶ εἰσιν. — θηράσειν, v.
 ad I, 2, 24.

8. Ὅτι μὲν κτλ. Compara locum simillimum Cyrop. I, 6, 40,
 ubi idem genus vocabuli κύων generatim dicti (Buttm. I. p. 133.
 V. ad I, 2, 37) et oppositum videbis ἐν σκότει — τὴν ἡμέραν (III,
 3, 25 κατὰ φῶς — νύκτωρ), cuius loco quod hic legimus μεθ'
 ἡμέραν, attice dictum esse pro ἐν ἡμέρᾳ observarunt veteres, per
 hyphen scribendum esse μεθ'ἡμέραν voluerunt recentiores quidam.
 B. Thiersch. Aristoph. Plut. 927. Scripsit illio Poppo κατεπόδας.
 Vid. Venat. V, 29. Meatus autem ferae, quem dicit ἀτραπὸν, Cy-
 rop. I. c. πόρον, Venat. VI, 5 δρόμον, X, 7 δρομον vocat.

10. ὡς ἂν ἐμβλέπουσα χαρῖζοιο. ἂν positum, quia sup-
 positionis significatio et vis inest in participio. V. ad II, 10, 6. —
 καὶ ἀρῶστί σε κατὰ γὰρ, v. ad 5, 10. Alii καὶ ἀρῶστί σε κατὰ

λέγουσα ἐδφαίνεις, καὶ ὅτι δεῖ τὸν μὲν ἐπιμελούμενον ἀσμε-
νως ὑποδέχεσθαι, τὸν δὲ τρυφῶντα ἀποκλείειν, καὶ ἀφρώστη-
σαντός γε φίλου φροντιστικῶς ἐπισκένησθαι, καὶ καλὸν τε
πράξαντος σφόδρα συνηθῆναι, καὶ τῷ σφόδρα σοῦ φροντί-
ζοντι ὅλη τῇ ψυχῇ κεχαρισθαι. φιλεῖν γε μὴν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπ-
στασαι οὐ μόνον μαλακῶς, ἀλλὰ καὶ ἐννοικῶς· καὶ ὅτι ἀρε-
στοί σοι εἰσιν οἱ φίλοι, οἷδ' ὅτι εὖ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ ἀναπέ-
θεις. Μὰ τὸν Δί' ἔφη ἡ Θεοδότῃ, ἐγὼ τούτων οὐδὲν μὴχα-
νῶμαι. Καὶ μὴν, ἔφη, πολὺ διαφέρει τὸ κατὰ φύσιν τε καὶ 11
δρῶν ἀνθρώπῳ προσφέρεσθαι. καὶ γὰρ δὴ βίᾳ μὲν οὐτ' ἂν
ἔλοις οὔτε κατὰ σοῖς φίλον· εὐεργεσίᾳ δὲ καὶ ἡδονῇ τὸ θη-
ρίον τοῦτο ἀλώσιμόν τε καὶ παραμόνιμόν ἐστιν. Ἀληθῆς λέ- 12
γεις, ἔφη. Λεῖ τοίνυν, ἔφη, πρῶτον μὲν τοὺς φροντίζοντας σου
τοιαῦτα ἀξιοῦν, οἷα ποιοῦσιν αὐτοῖς σμικρότατα μὲλῃσι,
ἔπειτα δὲ αὐτὴν ἀμείβεσθαι χαριζομένην τὸν αὐτὸν χρόνον.
οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα φίλοι γίνοντο καὶ πλείστον χρόνον
φιλοῦν καὶ μέγιστα εὐεργετοῦν. χαρίζοιο δ' ἂν μάλιστα, εἰ 13
δεομένοις δωροῖο τὰ παρὰ σεαυτῆς. ὁρᾷς γάρ, ὅτι καὶ τῶν
βρωμάτων τὰ ἥδιστα, ἐὰν μὲν τις προσφέρῃ πρὶν ἐπιθυμεῖν,
ἀηδὴ φαίνεται, κεκορισμένοις δὲ καὶ βδελυγμίαν παρέχει· ἐὰν

τε, v. ad IV, 2, 28. — ἀρεστοί ex coniectura Orellii et Schnei-
deri, coll. Cyrop. II, 3, 7. Sympos. IV, 59. Vulgo ἄριστοι, quod
Bornemannus ita tuetur, ut ὅτι convertendum esse dicat quod at-
tinet ad id quod.

11. πολὺ διαφέρει, magnum facit discrimen, multum inter-
est. V. ad 3, 14. 12, 5 πολὺ διαφέρει ὡς βέλτιστα τὸ σῶμα ἔχειν.
— ἀνθρώπῳ προσφέρεσθαι, uti aliquo, tractare aliquem.
Dativus usitatus. Matth. 402. b. πρὸς v. Anab. VII, 1, 6. Ages.
VII, 3. Isocr. Nicoel. p. 42. Lang.

12. ἀξιοῦν. Schneiderus ex sequentibus intelligi iubet ποιεῖν,
Sed ἀξιοῦν quum significet rogare, postulare, ac secum habeat
accusativum cum infinitivo (v. Anab. I, 1, 8. Hellen. II, 4, 42.
III, 1, 22. V, 3, 10), inter ea verba numerandum videtur esse, quae
cum duplici accusativo construuntur. Matth. 417. d. Rost. 104. 4.

13. δεομένοις. Plat. Phaedr. 233 d. εἴ δὲ εἰ χρὴ τοῖς δεομέ-
νοις μάλιστα χαρίζεσθαι, προσήκει καὶ τῶν ἄλλων μὴ τοὺς βέλτε-
ρους, ἀλλὰ τοὺς ἀπορωτάτους εὖ ποιεῖν. — τὰ παρὰ σεαυτῆς.
Cyrop. II, 4, 21 τὸ παρὰ Κναξάρου στρατεύμα. V, 5, 13 τὸ παρ'
ἐμοῦ ὄδλημα. VIII, 6, 12 σὺν ἀγαθοῖς τοῖς παρ' ἐμοῦ. Supra II,
2, 12 τῆς παρὰ τούτων εὐνοίας. Quum haec dicitur esse periphra-
sis quaedam genitivi, cave supervacaneam esse putes praepositio-
nem, quae §. aq. cum dativo coniuncta non est quod sollicitetur.
— προσφέρῃ. In priore sede codices aliquot habent προσφέ-
ρηται, non sine magna veri specie. προσφέρεσθαι enim dicitur de
cibo ori admovendo, Sympos. IV, 41. Cyrop. IV, 2, 41. Quam-
quam προσφέρειν recte significat, apportare alicui cibum, ut paullo
infra est προσφέρεις, Cyrop. VII, 1, 1. De re equ. IX, 11.

δέ τις προσφέρῃ λιμὸν ἱμποιήσας, κῶν φανλότερα ἦ, πάντ
 14 ἡδέα φαίνεται. Πῶς οὖν ἂν, ἔφη, ἐγὼ λιμὸν ἱμποιεῖν τῷ τῶν
 παρ' ἐμοὶ δυναμῆν; Εἰ νῆ Δί' ἔφη, πρῶτον μὲν τοῖς κακο-
 ρεσμένοις μήτε προσφέροις μήτε ὑπομιμνήσους, ἕως ἂν τῆς
 πληρομένης παυσάμενοι πάλιν δέωνται· ἔπειτα τοὺς δεομένους
 ὑπομιμνήσους ὥς κοσμιωτάτῃ τε ὁμιλίᾳ καὶ τῷ φαίνεσθαι
 βουλομένην χαρίζεσθαι καὶ διαφεύγουσα, ἕως ἂν ὡς μάλιστα
 δεηθῶσι. τηλικαῦτα γὰρ πολὺ διαφέρει τὰ αὐτὰ δῶρα, ἣ πρὶν
 15 ἱπιδυμῆσαι, δίδόναι. Καὶ ἡ Θεοδότη, Τί οὖν οὐ σὺ μοι, ἔφη,
 ὦ Σώκρατες, ἐγένου συνθηρατῆς τῶν φίλων; Ἐάν γε νῆ Δί'

14. προσφέροις sc. τὰ παρὰ σοί. Ille enim genitivus τῶν
 παρ' ἐμοὶ non ex τῷ, sed ex λιμὸν pendet. πεινὴν χορηγεῖν
 Sympos. IV, 36. Cyrop. VIII, 3, 39. ἐπαινοῦ Oecan. XIII, 9. συμ-
 μάχων. Cyrop. VII, 5, 50. διπλὴν ἐλευθερίας Plat. Civ. 562 c. Matth.
 356. Rōst. 109. 4. c. Ad ὑπομιμνήσους autem statim sequens
 quem casum personae intelligit, quem rei? — βουλομένην. V.
 ad 1, 2, 1. Sententia verborum haec est: Si eos, qui amoris de-
 liciis egent, communes facias vel allicias quam honestissima con-
 suetudine atque eo, quod modo gratificari te illis velle, modo re-
 fugere videaris, usque dum quam maxime voluptatem amoris appe-
 tant. — διαφέρει — ἦ, v. ad 7, 7.

15. Τί οὖν οὐ σὺ μοι ἐγένου συνθηρατῆς τῶν φί-
 λων; Eurip. Hippol. 1060. ὦ θεοί, τί ὅττα τοῦμόν οὐ λύσω ἀτόμα;
 dictum cum dubitandi vel nolendi significatione. Matth. p. 955.
 Futuri usus in hac dictione rarissimus, praesentis et aoristi fre-
 quentior. Anab. III, 4, 39 ἀλλὰ τί οὐκ ἦγες τοὺς πελταστὰς; Chiri-
 sophus ex Xenophonte ita quaerit, ut significet velle se ab illo
 cetratos iam adductos. Hellen. IV, 1, 11 τί οὖν οὐ πυρσάρῃ; Su-
 pra 1, 10 τί οὖν οὐ σκοποῦμεν; quod quum sit simpliciter: quid
 igitur non consideramus? exhortationem tamen continet fere ean-
 dem, quam sitam esse vidimus in verbis II, 3, 11 οὐκ ἂν φθάνοις
 λέγων; Sententia est enim: Quid impedit, quominus statim consi-
 deremus aut dicamus? Id autem, de quo sermo est, ubi ita est
 comparatum, ut posse iam factum esse significare velimus, aoristo
 utuntur scriptores graeci, Cyrop. II, 1, 4 τί οὖν οὐ καὶ τὴν δύνα-
 μιν ἔλεξάς μοι; quod quum sit proprie: quid igitur non copias
 quoque mihi recensuisti? est denique: quid, quod nondum factum
 miror, statim recense copias. V. ibi Weiskius. VIII, 3, 46 τί οὖν
 οὐχὶ σὺ γε αὐτίκα μάλ' αὐδαμῶν ἐγένου; quid obstat, quin tute
 statim sis felix? Non minus ad illustrandum eum usum aptus est
 locus, qui infra est IV, 6, 14 τί οὖν οὐκ ἐκείνο πρῶτον ἐπισκεψά-
 μεθα, τί ἔστιν ἔργον ἀγαθοῦ πολλόν; quae interrogatio quam vim
 habeat, ex responsō apparet: ποιῶμεν τοῦτο, ut hoc loco? Velim
 statim mihi fias venandorum amicorum adiutor. Fiam, si mihi
 persuaseris. Exprimit haec dictio, satis illa quidem apud Xeno-
 phonem et Platonem in dialogis usitata, asacritatem quandam
 animi et aviditatem sciendi; cui quod latine dicitur quia cum in-
 dicativo, fere respondet, nisi quod praesente tantum tempore uti
 aunt Romani. Vellei. II, 7, 2. Quia tu hoc potius facis? Terent.
 Phorm. II, 3, 82 Quin, quod est ferendum, fers? Liv. I, 57. V.
 Ranshorn. gr. 174. 1. n. 4. p. 494. Curt. Cic. ad Div. VII, 8, 3.
 Herzog. Caes. B. G. V, 53. et ne igitur quidem desideratur, Sal-

ἔφη, πείθῃς με σὺ. Πῶς οὖν ἂν, ἔφη, πείσαιμι σε; Ζητήσεις, ἔφη, τοῦτο αὐτὴ καὶ μηχανήσῃ, ἵαν τί μου δέῃ. Εἵσιθι τοῦτον, ἔφη, θαμινά. Καὶ ὁ Σωκράτης ἐπισκώπτων τὴν αὐτοῦ¹⁶ ἀπραγμοσύνην, Ἀλλ' ὦ Θεοδότῃ, ἔφη, οὐ πάντῃ μοι ῥᾷδιόν ἐστι σχολάζειν. καὶ γὰρ ἴδια πράγματα πολλὰ καὶ δημόσια παρέχει μοι ἀσχολίαν· εἰσι δὲ καὶ φίλοι μοι, αἳ οὔτε ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἀφ' αὐτῶν ἐάσουσί με ἀπέκναι, φίλτρα τε μανθάνουσαι παρ' ἐμοῦ καὶ ἐκιδδᾶς. Ἐπίστασαι γάρ, ἔφη, καὶ¹⁷ ταῦτα, ὦ Σώκρατες; Ἀλλὰ διὰ τί οἶει, ἔφη, Ἀπολλοδόωρον τε

Iust. Catil. 20. Quin igitur expergiscimini? Denique locus noster ita interpretandus erit: Quin igitur mecum amicos captas? h. e. oculus igitur capta. Tertia persona eadem vi ac potestate praedita invenitur, Plat. Phaedon. 86 d. εἰ οὖν τις ὅμῃν εὐπορώτερος ἐμοῦ, τί οὐκ ἀπεκρίνατο; h. e. respondeat quamprimum. Locos Xenophonteos v. apud Herbst. III, 1, 10. Poppon. Cyrop. II, 1, 4. Frotcher. Hier. I, 3. Schneider. ad h. l. Platonicos apud Heindorf. Charmid. 154 e. Gorg. 503 b. 509 e. Stallbaum. Phileb. p. 173. Sympos. 173 b. Lörz. Menex. 236 c. Matth. gr. ampl. II. p. 955. Buttm. 137. n. 6. — πῶς οὖν ἂν, alii πῶς ἂν οὖν, usitatione ordine. V. ad I, 6, 12.

16. ἀπραγμοσύνην, v. ad I, 6, 15. — φίλοι, amicos suos et discipulos intelligit. De iisdem accipiendum est φιλονέμερα §. 18. extr. Herbst.

17. Apollodorus Socratis ἐπιθυμητὴς ἰσχυρῶς fuisse dicitur Apol. 28. Cf. Platon. Phaed. 59 a. Sympos. 173 d. Stallbaum. ad utrumque locum. Wolf. Praef. Sympos. p. XL sq. Antisthenes, Cynicorum princeps, Σωκράτει σχολάζων συνδιμερεῖν dicitur Xen. Sympos. IV, 44. Simmias et Cebes nominantur etiam I, 2, 48. Plat. Phaed. 59 c. Fuerunt Thebani, discipuli Philolai, philosophi Pythagorei. — Θῆβηθεν. II, 9, 1. III, 5, 2. IV, 8, 5 Ἀθήνησιν. III, 13, 5 Ἀθήνηθεν. Iota non asciscunt; et licet Ἀθήνησι, Θῆβησιν, alia ex dativo orta concedat, iota tamen subscribi vetat Buttm. gr. max. II. p. 275 sq. Rost. 86. n. 9. — ὀύγγων. De his Schneiderus accurate ad h. l. exposuit; unde haec depromsi: Avicula proprie dicitur in cavis arborum nidulans atque insectis victitans; imprimis formicis, quas lingua praelonga projecta glutini eius adhaerentes deglutit, veluti picorum genus. Praeterea avicula, quam Latini *torquillam*, Galli *torcon*, nos *Wendehals* appellamus, gestibus etiam quibusdam mirabilis, caput et collum reflectere et circumrotare potest, reliquo quiescente corpore; quod facit, dum in manibus eam tenemus vivam. Deinde nido suo incubans aut cava inclusa accedentem hominem territare conatur, dum appropinquans, capite projecto et collo, alisque pendentibus, subito retracto et capite et collo, saltum retro dat, eundemque gestum repetit. Haec avis natura et mores mirabiles antiquitatem rudem in admirationem rei raptam eo adegit, ut virium aliquid extraordinariorum inesse illi et corpori eius crederent, eamque adeo ad usum pellucidiorum hominum ad amorem adhiberent. Avem scilicet rotae quatuor radios habenti illigabant atque ita rotam variis cum incantationibus versabant. Hinc ipsa rota nomine aviculae appellata fuit. Hinc ἔλκει ὀύγγα ἐπὶ τινα (et ἐπὶ τινι), atque omnino illiciorum genus omne ita vocabant,

τόνδε καὶ Ἀντισθένην οὐδέποτε μου ἀπολείπεσθαι; δὴ τί δὲ καὶ Κίβητα καὶ Συμμίαν Θήβηθεν παραγγέλλεσθαι; εἰ ἴσθι, οὗτα ταῦτα οὐκ ἄντα πολλῶν φιλιτρῶν τε καὶ ἐπαφῶν καὶ ἰσχυρῶν ἴσσι. Χρῆσον τοίνυν μοι, ἔφη, τὴν ἰσχυράν, ἵνα ἐπὶ σοὶ πρώτῃον ἔλθω αὐτήν. Ἀλλὰ μὰ Δεῖ ἔφη, οὐκ αὐτὸς ἔλπεσθαι πρὸς σὲ βούλομαι, ἀλλὰ σὲ πρὸς ἐμὲ πορεύεσθαι. Ἀλλὰ πορεύεσθαι, ἔφη· μόνον ἐποδέχου. Ἀλλ' ἐποδίζομαι σε, ἔφη, ἵνα μὴ τις φιλιτέρα σου ἔνδον ᾖ.

CAPUT XII

1. Ἐπιγένην δὲ τῶν ζυγόντων τινα, τίον τε ὄντα καὶ τὸ σῶμα κακῶς ἔχοντα, ἰδιῶν, ὧς ἰδιωτικῶς, ἔφη, τὸ σῶμα ἔχεις, ὦ Ἐπίγονε. Καὶ ὅς, Ἰδιώτης μὲν, ἔφη, εἰμὶ, ὦ Σώκρατες. Οὐδὲν γε μᾶλλον, ἔφη, τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ μελλόντων ἀγωνίσασθαι· ἢ δοκῇ σοι μικρὸς εἶναι ὁ περὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγών, ὃν Ἀθηναῖοι θήσουσιν, ὅταν τύχωσιν; καὶ μὴν οὐκ ὀλγοὶ μὲν διὰ τὴν τῶν σωματίων καχεξίαν ἀποθνήσκουσι τε ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις καὶ ἀσχερῶς σαΐζονται· πολλοὶ δὲ δι' αὐτὸ τοῦτο ζῶντες ὑλισκονται καὶ ὑλόντες ἦτοι δουλεύουσι τὸν λοιπὸν βίον, ἢ οὕτω τύχωσι, τὴν χαλεωτάτην δουλείαν, ἢ εἰς τὰς ἀνίγκας τὰς ἀλγυνοτάτας ἐμπε-

18. αὐτός — σέ, v. ad I, 4, 8. — φιλιτέρα rarior forma. Rostius in gramm. 52. n. 6. a veteribus tres φιλος adiectivi comparativos hoc discrimine usurpari solitos fuisse docet, ut φιλιτερος sit amicior, φιλιτερος gratior, φιλιτερος magis amatus.

CAP. XII. De bona valetudine, firmitate et robore corporis per exercitia gymnastica quaerendis. Epigenes, quocum Socrates colloquitur, non est filius Critonis, sed Antiphontis. V. Stallbaum. Plat. Phaed. 59 b.

1. ἰδιωτικῶς ἔχειν — ἰδιώτης, v. ad I, 7, 7. — ἰδιώτης μὲν, gymnastica quidem ars ad me non pertinet; animo autem excolendo operam do. *Herbst.* V. ad I, 2, 2. Codex Paris. A. habet ἰδιώτης γὰρ εἰμι. Quae erat sequentura oppositio, ab Socrate occupatur, ut Eurip. *Hel.* 664. Ἐλ. ἀπέπτυσα μὲν λόγον, οἷον οἷον ἐροῖσθαι. *Μεγελ.* ὁμως δὲ λέξον. ἡδὺ τοι μόχθῳ κλύειν. Vid. *Plut.* — οὐδὲν γε μᾶλλον, v. ad 9, 4. IV, 2, 37. — ὅταν τύχωσιν, v. §. sq. Hoc verbum ut de loco fortuito dicitur, ita etiam de tempore, idque adeo fit ita, ut referatur ad subiectum. *Hellen.* IV, 1, 34 ἔαν οὕτω τύχωσιν, ἔστιν οἷον καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. coll. VII, 1, 44. σαφῶς, ὅταν τύχῃ, πάλιν λαχωνεῖ ἢ πόλις. Saepius multo de loco ac modo. *Anab.* V, 4, 34 ἀρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅπου τύχοιεν. II, 2, 17 ὡς ἐτύγχανον ἑκαστοί, ἠυλόοντο. In his autem per se patet repetendum ad τυγχάνειν esse verbum primum.

2. ἦτοι — ἦ, IV, 6, 13. *Matth.* 619. ἦ — ἦτοι dicitur rarissimum esse ab *Hermann.* Vig. 787. nunquam dici contendit *Lobeck.*

σόντες καὶ ἐκτίσαντες ἐνδοτε πλείω τῶν ἀπαρχόντων αὐτοῖς τὸν λοιπὸν βίον ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκῶν ὄντες καὶ κακοπαθοῦντες διαζῶσι· πολλοὶ δὲ δόξαν αἰσχρὰν κτῶνται, διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀδυναμίαν δοκοῦντες ἀποδειλιά. ἢ καταφρονησ τῶν ἐπιτιμῶν τῆς καχεξίας τούτων, καὶ ἑαδῶς ἂν οἶκ φέρειν τὰ τοιαῦτα; καὶ μὴν οἶμαι γε πολλῷ ῥᾶος καὶ ἡδίστου τούτων εἶναι ἢ δεῖ ὑπομένειν τὸν ἐπιμελόμενον τῆς τοῦ σώματος εὐεξίας. ἢ ὑγιεινότερόν τε καὶ εἰς τάλλα χρησιμώτερον νομίζεις εἶναι τὴν καχεξίαν τῆς εὐεξίας; ἢ τῶν διὰ τὴν εὐεξίαν γιγνομένων καταφρονηεῖς; καὶ μὴν πάντα γε τὰναντία συμβαίνει τοῖς εὖ τὰ σώματα ἔχουσιν ἢ τοῖς κακῶς. καὶ γὰρ ὑγιαίνουν οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες καὶ ἰσχύουσι, καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων σώζονται τε εὐσχημόνως καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι, πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετοῦσι, καὶ διὰ τὰρτα χάριτός τε ἀξιοῦνται καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται καὶ τιμῶν καλλίστων τυγχάνουσι, καὶ διὰ ταῦτα τὸν τε λοιπὸν βίον ἡδίων καὶ κάλλιον διαζῶσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν παισὶ καλλίους ἀφορμὰς εἰς τὸν βίον καταλείπουσιν. οὗτοι γὰρ, ὅτι ἡ πόλις οὐκ ἀσχεῖς δημοσίᾳ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, διὰ τοῦτο καὶ ἰδίᾳ ἀμελεῖν,

Soph. Ai. p. 443. Nimirum quod primo loco dicitur, maiore cum vi atque evidentius et tanquam exemplum ante oculos poni solent. Iam veteres grammatici ἦτοι praecedere iusserunt, nisi quod Pindarus semel metri caussa ordinem invertisset. Vid. Nem. VI, 8. Ἔτιοι autem quid est aliud quam ἢ cum confirmatione quadam?

3. τούτων, τῶν ἐπιτιμῶν τῆς καχεξίας, quae sunt mors, ignominia, servitus, egestas.

4. καὶ διὰ ταῦτα τὸν τε λοιπὸν βίον κτῆ. Particulae τε non bene satis respondent quae sequuntur; sed similia traiectionis aut ellipticae dicendi rationis exempla contulit Bornemannus ad II, 1, 28. Cf. II, 1, 5. 2, 12. Anab. VII, 6, 16. Cyrop. VIII, 2, 22. 24. Dictum h. l. exspectes καὶ αὐτοὶ τε, sed scriptor vitae, quae illis hominibus reliqua est, tempus post mortem venturum opponit. Sciendum est autem, ubi transposita videatur esse particula, fere solere complura verba tanquam unam cogitationem efficere, ac propterea liberiores esse particulae sedis eligendae optionem, ut recte habeat Sympos. II, 1 Συρακόσιος ἀνδρῶπιος ἔχων τε αὐλητρίδα ἀγαθὴν καὶ δοχηστρίδα, et ne potuerit quidem ἔχων post καὶ repeti. Cf. Anab. II, 5, 7 μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ συνδειπνῶν ἐποιήσατο. Ac supra F, 7, 3 quod in codicibus tantum non omnibus est τέ post κυβερνᾶν, propter sequens καὶ αὐτός non tam a sede, quam a sententia excusari videtur. Vid. ad II, 6, 35. IV, 2, 40. — διὰ ταῦτα, nonnullis damnatum, est διὰ τὸ χάριτος ἀξιοῦσθαι κτῆ.

5. τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, v. 1, 6 τὰ εἰς τὸν πόλεμον. De re cf. 1, 1, 5, 15. Intelliguntur autem artes et labores athletarum, vel eorum, qui armorum tractationem docebant, ὀπλομάχοι

ἀλλὰ μὴδὲν ἤττον ἐπιμελεῖσθαι. εἰ γὰρ ἴσθι, ὅτι οὐδὲ ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἀγῶνι οὐδὲ ἐν πράξει οὐδεμιᾷ μῆλον ἔχεις διὰ τὸ βέλτιον τὸ σῶμα παρεσκευάσθαι· πρὸς πάντα γάρ, ὅσα πράττουσιν ἄνθρωποι, χρήσιμον τὸ σῶμά ἐστιν· ἐν πάσαις δὲ ταῖς τοῦ σώματος χρείαις πολὺ διαφέρει ὡς βέλτιστα τὸ σῶμα ἔχειν. ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ δοκεῖς ἐλαχίστην σώματος χρείαν εἶναι, ἐν τῷ διανοεῖσθαι, τίς οὐκ οἶδεν ὅτι καὶ ἐν τούτῳ πολλοὶ μεγάλα σφάλλονται διὰ τὸ μὴ ὑγιαίνειν τὸ σῶμα; καὶ λήθη δὲ καὶ ἀθυμία καὶ δυσκολία καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς διὰ τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπί-

vel ὀπλομάχαι dicti, quorum de arte multa disceptantur in Platonis Lacheta. Cf. Schneider. et Bornem. ad Anab. II, 1, 7. — ἄνθρωποι, v. ad I, 4, 14. — πολὺ διαφέρει, v. 11, 11.

6. *πολλάκις πολλοῖς*. Est paronomasia sive parechesis; annominationem dicit Quintil. IX, 3, 66; cuius linguae amata. Inprimis autem πολὺς et πᾶς adiectiva ad hanc rem apta fuisse videntur. Cf. IV, 4, 4. et ad IV, 8, 11. Krüger. Anab. I, 9, 2. Loebek. Soph. Al. p. 365 sq. Beier. Cic. Offic. I, 17, 53. 61. — *ἐμπίπτουσιν οὕτως*. In libris quibusdam est *ἐμπίπτουσι*. De hiatu apud pedestris orationis scriptores tolerabili difficillior disputatio, si ad certam quandam normam omnia velis redigere. At non possunt omnia. Nam quum eiusmodi res aurium iudicio relinquenda sunt, tum diversa admodum hiatus ratio est. Est vero ea res eo minus negligenda, quo facilius, illa bene constituta, de aliis quibusdam rebus cognatis iisdemque dubitationi obnoxiiis iudicari potest, maxime de vocabulis, quae augmentum ab initio modo asciscunt modo non asciscunt, ut de *ἐθέλειν* et *θέλειν* (v. ad I, 2, 9), de *ποῖος* et *ὁποῖος* (v. ad I, 2, 36), de *εἶ* et *διότι* (v. ad I, 2, 53), de augmento plusquamperfecti (v. ad I, 2, 64), de *ἐκείνος* et *αἰνός*, quae forma certe post ἤ ferri debet, quum eam esse perpetuam pronominis in bonis libris vel elisionem vel crasin dicat Bekkerus Demosth. Phil. I, 4, 9. parum constanter ille quidem apud Demosthenem atque apud Platonem libris obsequutus. Schneid. Plat. Civ. 370 a. Baiter. Isocr. Paneg. p. 17. Iam vero hiatus nonnunquam pausa excusari videtur; non solum apud poetas, v. Jacobs. Del. epigr. gr. III, 33. IX, 60. sed etiam in prosa oratione, Isocr. Panath. c. 19. *τούτοις παραμένονσι, ὥς ὅν ἐν ἐλάχιστα κατὰ πάσχουσαι τυγχάνωσιν*. supra 2, 1; alibi vi orationis, ut Plat. Euthyphr. 10 c. *φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται*. Hiatus apud Demosthenem ut molestos refugiant Bremius et Schaeferus App. Dem. I. 186; de Isocrate non consentiunt Strangius Demonic. p. 17. et Baiterus Exc. XI. ad Isocr. Oratt. ed. Brem. et Panegy. p. 6, qui vir satis in ea re diligens hiatum ab Isocrate vitatum dicit in iis orationibus, quae ad voluptatem aurium, non ad iudiciorum certamen scriptae sint, et in epistolis, neque in illis oratorem ab omnibus hiatus generibus abstinuisse. De hiatu Isocrateo Poppo l. 1. 215 sqq. Lys. Epitaph. 45. Bekk. *ὑπὸ ἑλλήτων*. De Lucianeis verius quam ad Toxar. p. 108 sq. nuper iudicavit Iacobus ad Alex. p. 26. De Xenophonteis licentiam Lienen ad ¹ 1, 7 coërcuit Krügerus De authenticia et integ. Anab.

πτοῦσιν οὕτως, ὥστε καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐκβάλλειν. τοῖς δὲ τὰ σώματα εὖ ἔχουσι πολλὴ ἀσφάλεια καὶ οὐδείς κίνδυνος διὰ γὰρ τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν τοιοῦτόν τι παθεῖν, εἰκὸς δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ἐναντία τῶν διὰ τὴν καχεξίαν γιγνομένων καὶ τὴν εὐεξίαν χρήσιμον εἶναι. καίτοι τῶν γὰρ τοῖς εἰρημένοις ἐναντίων ἕνεκα τί οὐκ ἂν τις νοῦν ἔχων ὑπομείναιεν; αἰσχροῦς δὲ καὶ τὸ διὰ τὴν ἀμέλειαν γηρᾶσαι, πρὶν ἰδεῖν ἑαυτόν, ποῖος ἂν κάλλιστος καὶ κράτιστος τῷ σώματι γένοιτο. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἀμελοῦντα· οὐ γὰρ ἐθέλει αὐτόματα γίνεσθαι.

CAPUT XIII.

Ὁρῶμενον δὲ ποτέ τις, ὅτι προσειπὼν τινα χαίρειν

p. 44; duriores quosdam contulit Bornemannus Anab. VI, 1, 26, quibus addendus Hellen. 1, 2, 8. ἀπὸ ἐτέρων. Hos autem bene observandum est inveniri omnes sequente aspirata vocali. Quapropter spiritus asperi vis tantum valuisse videtur, ut hiatus eo redderetur tolerabilior teretibus Atticorum auribus. Vid. ad I, 4, 14. Dorvill. Charit. 294. 591. Lips. Infra IV, 4, 11 in Iuntina et Aldina est πρᾶτιονσι οἱ δίκαιοι. Unde etiam μέχρι οὐ, quod Bekkeri, Schneideri, Stallbaumii opera in Platonis scriptis legitur, suam habet excusationem, qua de re dicitur ad IV, 7, 2. Denique nihil mirum, si id, quod veteribus hominibus tribuimus, hodie in eorum scriptis minus apparet; aures enim librariorum sensim pedetentimque suae aetatis consuetudine iuxta atque ingenium obtusae culpam rei sustinent.

7. οὐδείς κίνδυνος omisso, ut solet, εἶπὲν metuumdum est, sequente aut infinitivo, Anab. V, 1, 6. VI, 1, 21. aut μή, ib. IV, 1, 6. VII, 7, 31, quamquam in his locis scripturae diversitas reperitur. — τοιοῦτόν τι, duo codices τοιοῦτό τι, ut II, 7, 13, duo alii praestantiores τοιοῦτό σοι. Videndum, ne Attici neutra talium pronominum auxerint littera paragoga ad hiatus evitandos. Schaefer. App. Dem. III. 508. — καὶ τὴν εὐεξίαν. Expectaveris καὶ εἰκὸς δὲ μᾶλλον, vel etiam μᾶλλον δὲ καὶ εἰκὸς κτέ. V. ad 13, 6. IV, 7, 7. — καίτοι — γέ, v. ad I, 2, 3. — τοῖς εἰρημένοις. Antea genitivum habebas. Plat. Euthyphr. 5 d. τὸ ἀνέσιον τοῦ ὅσιον παντὸς ἐναντίον. 6 a. αὐτοὶ αὐτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι, quod quo discrimine dictum sit, facile intelliges. Matth. 366. n. 2.

8. γηρᾶσαι. Aeschyl. Choëph. 895. Well. ἐγὼ σ' ἐθρεψα, νῦν δὲ γηρᾶναι θέλω (coll. Soph. Oed. Col. 874. Herm.), Suppl. 871. οὐ γὰρ μ' ἐθρεψαν οὐδ' ἐγήρασαν τροφῇ. Qui aoristus quum illic subiecti, hic obiecti notionem habeat, nostro loco aut γηρᾶναι videtur legendum aut alteri lectioni γηρᾶσαι subiecti significatio subiicienda esse. V. Buttmann, gr. max. II. p. 98. Bornemannus ἑαυτόν ad γηρᾶσαι retrahit. Sed iam veteres grammatici γηρᾶσαι alteri γηρᾶναι posthabuerunt quidem, ἐλληνικῶς dictum censentes, eandem vero utrique tribuerunt significationem. Moer. Attic. p. 85. ed. Lips. — τῷ σώματι. V. ad IV, 1, 4. — ἐθέλει dicitur de rebus vita et voluntate carentibus, ut fere vim habeat eius, quod vel solet fieri vel potest. Hier. I, 29. IV, 13. Plat. Phaedr. 230 d. item βούλεσθαι Phaedon. 74 d. V. editores Vigeri p. 84. 264. 749. Usum Herodoteum explicavit Steger. ad IV, 131.

CAP. XIII. Varia Socratis commemorantur apophthegmata.

ἐν ἀποστολῇ τῇ πρὸς τὸν Τιμόθεον. ὅπου τὸ αὐτὸ καὶ οὕτως λέ-
γει· ὁμοιωθεὶς τῷ ἀνὴρ ἁπλοῦς, ὡς καὶ ἐστὶν ἡ ψυ-
χή σου ἀποστρέφου ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων, ὡς καὶ ἐστὶν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀποστόλος ἐκ τούτων λέγει· ἀποστρέφου, ἔφη,
ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων· οὐκ ἔστιν ἡ ἀκαθαρσία αὐτῶν, ἀλλὰ
τῶν ἀκαθάρτων ἀποστρέφου· ὅτι καὶ οὕτως ἐστὶν ἡ ἀκαθαρσία σου καὶ
ἀποστρέφου ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων.

Ἐπειδὴ δὲ ἀποστόλος ἐκ τούτων λέγει· ἀποστρέφου ἀπὸ
τῶν ἀκαθάρτων· οὐκ ἔστιν ἡ ἀκαθαρσία αὐτῶν, ἀλλὰ
τῶν ἀκαθάρτων ἀποστρέφου· ὅτι καὶ οὕτως ἐστὶν ἡ ἀκαθαρσία σου καὶ
ἀποστρέφου ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων.

Ἐπειδὴ δὲ ἀποστόλος ἐκ τούτων λέγει· ἀποστρέφου ἀπὸ
τῶν ἀκαθάρτων· οὐκ ἔστιν ἡ ἀκαθαρσία αὐτῶν, ἀλλὰ
τῶν ἀκαθάρτων ἀποστρέφου· ὅτι καὶ οὕτως ἐστὶν ἡ ἀκαθαρσία σου καὶ
ἀποστρέφου ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων.

Ἐπειδὴ δὲ ἀποστόλος ἐκ τούτων λέγει· ἀποστρέφου ἀπὸ
τῶν ἀκαθάρτων· οὐκ ἔστιν ἡ ἀκαθαρσία αὐτῶν, ἀλλὰ
τῶν ἀκαθάρτων ἀποστρέφου· ὅτι καὶ οὕτως ἐστὶν ἡ ἀκαθαρσία σου καὶ
ἀποστρέφου ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων.

Ἐπειδὴ δὲ ἀποστόλος ἐκ τούτων λέγει· ἀποστρέφου ἀπὸ
τῶν ἀκαθάρτων· οὐκ ἔστιν ἡ ἀκαθαρσία αὐτῶν, ἀλλὰ
τῶν ἀκαθάρτων ἀποστρέφου· ὅτι καὶ οὕτως ἐστὶν ἡ ἀκαθαρσία σου καὶ
ἀποστρέφου ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων.

Quae sententia est, ut si quis in uno co-
loquio, eadem rem, dicat, et non sit in eo mutans. scriptor
christianus, quodammodo, et in hoc mutans est. Porro tamen
mutatio ista non est in eo, quod dicitur, sed in eo, quod
dicitur, et in eo, quod dicitur, et in eo, quod dicitur. Plat.
de Rep. lib. II. cap. 2. p. 358. A. dicitur, ut si quis
dicat, quodammodo, et in hoc mutans est. Porro tamen
mutatio ista non est in eo, quod dicitur, sed in eo, quod
dicitur, et in eo, quod dicitur, et in eo, quod dicitur. Plat.
de Rep. lib. II. cap. 2. p. 358. A. dicitur, ut si quis
dicat, quodammodo, et in hoc mutans est. Porro tamen
mutatio ista non est in eo, quod dicitur, sed in eo, quod
dicitur, et in eo, quod dicitur, et in eo, quod dicitur.

Ἄρ' οὖν, ἔφη, καὶ οἱ οἰκέται σου ἄχθονται πίνοντές τε αὐτὸ καὶ λουόμενοι αὐτῷ; Μὰ τὸν Δί' ἔφη· ἀλλὰ καὶ πολλάκις τεθαύμακα, ὥς ἡδέως αὐτῷ πρὸς ἀμφοτέρωτα ταῦτα χρῶνται. Πότερον δέ, ἔφη, τὸ παρὰ σοὶ ὕδωρ θερμότερον πιεῖν ἔστιν ἢ τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ; Τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ, ἔφη. Πότερον δέ λούσασθαι ψυχρότερον, τὸ παρὰ σοὶ ἢ τὸ ἐν Ἀμφιαράου; Τὸ ἐν Ἀμφιαράου, ἔφη. Ἐνδυμοῦ οὖν, ἔφη, ὅτι κινδυνεύεις δυσ-αφεστότερος εἶναι τῶν τε οἰκιστῶν καὶ τῶν ἀγρόστων.

Κολύσαντος δέ τινος ἰσχυρῶς ἀκόλουθον, ἤρετο, τί χα-
λεπαῖνοι τῷ θεράποντι. Ὅτι, ἔφη, δυσοφαγίστατός τε ὢν βλα-
κότατός ἐστι καὶ φιλαργυρώτατος ὢν ἀργότατος. Ἦδη ποτὶ
οὖν ἐπεσκέψω, [ἔφη,] πότερος πλειόνων πληγῶν δέεται, σὺ ἢ
ὁ θεράπων;

Φοβούμενον δέ τινος τὴν εἰς Ὀλυμπίαν ὁδόν, Τί, ἔφη,
φοβῇ σὺ τὴν πόρεϊαν; οὐ καὶ οἶκοι σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν
περιπατεῖς; καὶ ἐκίῳσε πορευόμενος περιπατήσας ἀριστήσεις,
περιπατήσας δειπνήσεις καὶ ἀναπαύσῃ. οὐκ οἶσθα, ὅτι, εἰ

Athenis in arce aram eius fuisse, testante Pausania I, 34, 2; prope Oropum templum cum fonte, cuius aqua usi sint aegroti, eundem sequutus Pausaniam narrat Schneiderus. In Aesculapii autem templo aegrotos decubuisse et fonte, qui in eo erat, usos esse notum iam ex Aristophanis Pluto est (v. 653 sq.).

4. δυσοφαγίστατος, ut λαλίστατος, πιωχίστατος, μονοφαγίστατος, Matth. 125. n. Buttm. gr. max. 65. n. 6. — βλακώτατος. IV, 2, 40 βλακωτέρος. Libri habent ω, quae forma falsa est, quod α longum esse ex Aristoph. Av. 1323. cognovimus. V. Buttm. p. 101. qui βλακιστάτος legi suadet, Matthiae I. p. 252. assentiente. Bornemannus ex Stobaeo βλακίστατος recepit. Inusitator certe illa forma est, quae facile depravari et immutari potuerit.

5. περιπατήσας δειπνήσεις. Anaphora est ἀσύνδετος, quae non caret sua vi, ut parum opus sit δέ interseri aut καὶ anteponi. V. ad I, 6, 2. IV, 3, 7. Participia autem diversam habentia significationem non magis mirum est copula non interposita coniungi. V. ad I, 1, 18. Anab. V, 2, 4 οἱ δὲ πελισταὶ προδραμόντες στάδια πέντε ἢ ἑξ τῶν ὀπλιτῶν διαβάντες τὴν χαράδραν ὁρῶντες πρόσβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα προσέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον. Herbat. Sympos. I, 14. Stallbaum. Plat. Euthyphr. 4c. Sympos. 210 d. Hermann. Soph. Oed. C. 172. qui ubi alterum participium alteri adiunctum sit, praecedere illud participium dicit, quod separatim enunciata sententia indicativus verbi esse debeat. — ἐν πέντε ἢ ἑξ ἡμέραις. Ἐν praepositio in temporis significatione non perinde est addatur an non addatur; quumque libri manuscripti minime sibi constant, alii eam tuendam censent; v. Bernhardt Syntax. p. 81; alii delendam; Förtsch. Obs. critt. in Lys. erat. p. 65. Sed, id quod idem Bernhardt p. 209 recte observat, ἐν durantis temporis habet notionem; unde fit, ut praepositio ad numeros cardinales poni, ad ordinales omitti soleat. Ἐν πέντε ἡμέραις, intra spatium quinque dierum; πέμπτῃ ἡμέρᾳ, quinto die. Engelh. Plat. Menex. c. 2. extr. Ellendt. Arrian. III, 20, 2. Krü-

ἐκτείναις τοὺς περιπάτους, οὗς ἐν πάντε ἢ ἔξ ἡμέραις περιπατεῖς, ῥαδίως ἂν Ἀθήνηθεν εἰς Ὀλυμπίαν ἀφίκαιο; χαριέστερον δὲ καὶ προεξορμᾶν ἡμέρᾳ μιᾷ μᾶλλον ἢ ἑσπερέειν. τὸ μὲν γὰρ ἀναγκάζεσθαι περαιτέρῳ τοῦ μετρίου μηκύνειν τὰς ὁδοὺς χαλεπὸν· τὸ δὲ μιᾷ ἡμέρᾳ πλείονας πορευθῆναι πολλὴν ῥαστώνην παρέχει. κρεῖττον οὖν ἐν τῇ ὁρμῇ σπεύδειν ἢ ἐν τῇ ὁδῷ.

6 Ἄλλου δὲ λέγοντος, ὥς παρατάδη μακρὰν ὁδὸν πορευθεὶς, ἤρετο αὐτόν, εἰ καὶ φορτίον ἔφερε. Μὰ Δ' οὐκ ἔγωγ' ἔφη, ἀλλὰ τὸ ἱμῖτιον. Μόνος δ' ἐπορεύου, ἔφη, ἢ καὶ ἀνδρουδὸς σοι ἡκολούθει; Ἠκολούθει, ἔφη. Πότερον [ἔφη,] κερδὸς ἢ φέρων τι; Φέρων γὰρ Δ' ἔφη, τί τε στρώματα καὶ τᾶλλα σκευή. Καὶ πῶς δὲ, ἔφη, ἀπῆλλαχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, βέλτιον ἔμοῦ. Τί οὖν; ἔφη, εἰ τὸ ἐκείνου φορτίον ἔδει σε φέρειν, πῶς ἂν οἴμι διατεθῆναι; Κακῶς γὰρ Δ' ἔφη· μᾶλλον δὲ οὐδ' ἂν ἠδυνήθην κομίσαι. Τὸ οὖν

ger. Anab. V, 7, 17. ed. min. — μᾶλλον ex abundantia additum, ut videtur. V. ad II, 1, 2. Verba μᾶλλον ἢ ἑσπερέειν sunt iustar supplementi ad superiorem sententiam additi. Idem quum multis aliis in locis sit tum IV, 2, 9. Cyrop. II, 2, 12 πῶς οὐχ οὔτοι ἐσπεῖος ἂν καὶ εὐχάριτες δικαιοτέρον ὀνομάζοντο μᾶλλον ἢ ἀλαζόνες; 3, 12 τοῖσι γοῦν ὁρῶ αὐτόν, ὃ τι ἂν ἔχη. ἥδιον διδόντα μᾶλλον ἢ αὐτὸν ἔχοντα. Quem legitimum fere particulae comparativas pleonasmus dicit Pflugk. Eurip. Hel. 918. — τοῦ μετρίου, v. ad II, 1, 22. — μιᾷ ἡμέρᾳ πλείονας, uno die plures, numero dierum uno die aucto. Matth. 400 extr. 455. n. 5.

6. ἀλλὰ τὸ ἱμῖτιον. Additum malebant μόνον vel scriptum ἀλλ' ἢ. Sed post negationem saepius ea omittuntur. V. Anab. I, 4, 18 οἱ δὲ Θαρακηνοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐπώποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πρὶν εἰ μὴ τοῖτε, ἀλλὰ πλοῖσις. III, 2, 13. VI, 2, 2. Plat. Protag. 354 b. Soph. Oed. T. 1328. ἔπαυσε δ' αὐτόχειρ γιν οὔσις, ἀλλ' ἐγὼ τλάμων. — καὶ πῶς δὲ. Plerique codices habent καὶ πῶς τι, quod cavendum est ne πῶς τι scribatur. V. Heindorf. Plat. Hipp. m. 297 c. — καὶ πῶς ἀπῆλλαχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ; quae ist ihm die Reise bekommen? Matth. gr. ampl. 496. 1. Nam ἀπαλλάττειν, subiective dictum, est desungi aliqua re, wegkommen, davon kommen. Cyrop. IV, 1, 5 οἱ μάχεσθαι θέλοντες ὅσον ἀπαλλάττονσιν, felicius discedunt. De re equ. V, 2. Venat. III, 3. χαλεπῶς ἀπὸ τῶν κυνηγεσιῶν ἀπαλλάττονσι. Supra I, 7, 3. Anab. V, 6, 32. Iacob. Lucian. Alex. p. 56 sq. Plat. Civ. 491 d. κακίον ἀπαλλάττειν, peius affici. Ubi male quidam correxerunt κακίον ἀπαλλάττειν, tanquam si adiectivo opus sit. — μᾶλλον δέ, vel potius, ut verius dicam. V. Cyrop. V, 4, 49. Plat. Crit. 46 a. ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλευέσθαι ἐτι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλευέσθαι. Demosth. Mid. 563 a. πῶς οὐ δεκάσις, μᾶλλον δὲ μυριάσις δίκαιός ἐστι ἀπολαλέναι; Formula est transitum ad amplificationem vel correctionem parans. Hermann. Luc. Conscr. Hist. p. 61. Exemplum alius rei his verbis post desertum inchoatae orationis ordinem subito subtextae collegit Fritsch. Quaeest. Luc. p. 62.

τοσούτω ἤτιον τοῦ παιδὸς δύνασθαι ποιεῖν πῶς ἡσχημένον δοκεῖ σοι ἀνδρὸς εἶναι;

CAPUT XIV.

Ὅποτε δὲ τῶν ξυνιώντων ἐπὶ δεῖπνον οἱ μὲν μικρὸν ὄψον, οἱ δὲ πολὺ φέροιεν, ἐκέλευεν ὁ Σωκράτης τὸν παῖδα τὸ μικρὸν ἢ εἰς τὸ κοινὸν τιθέναι, ἢ διανέμειν ἐκάστῳ τὸ μέρος. οἱ οὖν τὸ πολὺ φέροντες ἡσχύνοντά τε μὴ κοινωνεῖν τοῦ εἰς τὸ κοινὸν τιθεμένου καὶ τὸ μὴ ἀντατιθέναι τὸ ἑαυτῶν. ἐτίθεισαν οὖν καὶ τὸ ἑαυτῶν εἰς τὸ κοινόν· καὶ ἐπεὶ οὐδὲν πλέον εἶχον τῶν μικρὸν φερομένων, ἐπαύοντο πολλοὺ ὀψωνεύοντες.

Καταμαθὼν δὲ τινα τῶν ξυνδειπνούντων τοῦ μὲν σίτους πεπαυμένον, τὰ δὲ ὄψον αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐσθίουσα, λόγου ἄντος περὶ ὀνομάτων, ἐφ' οἷα ἔργῳ ἕκαστον εἶη, ἔχοιμεν ἄν,

CAP. XIV. Sermones Socratis convivales frugalitatem commendant.

1. ἐπὶ δεῖπνοσ. Duo codices τὸν interserunt, sed hoc genus masculinum ad posterioris aevi scriptores ablegatur. V. Bast. Greg. Cor. p. 771 sq. Schaefer. Hic vero articulo facile supersedemus, ut I, 3, 6. Nam in hac dictione, καὶ Tischke, omittitur frequentius est quam addi. Bornem. Sympos. I, 13. Krüger. Anab. VII, 3, 15. — φέροιεν. Accommodatior media forma est, ut deinde τῶν μικρὸν φερομένων, conviviarum parvam portionem secum afferentium. Recte quidem Hellen. IV, 5, 4 τῶν τῇ μόρᾳ φερόντων τὰ σίτια, alia. Dicitur vero etiam πορίζειν, ποιεῖν σίτον, sibi parere. Schaefer. App. Dem. I. 254. Matth. gr. mai. 496. 5. Sermo est de conviviiis collatitiis, quae δεῖπνα συμφορητά dixerunt, — τὸν παῖδα, puerum, h. e. aevum. Plat. Theaet. 143 c. Ἀλλὰ, παῖ, λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε. — τὸ μέρος, suam cuique portionem. Additur enim articulus, ubi debita cuique pars intelligitur. Bornem. Cyrop. III, 3, 6. Scribendum est igitur Hellen. VI, 1, 1 τῶν συμμάχων τὸ μέρος, non τι μέρος. — ἡσχύνοντά τε μὴ κοινωνεῖν. Correperunt ἡσχύνοντο τὸ μὴ κοινωνεῖν vel ἡσχύνοντό τε τὸ κοινωνεῖν, ut ad particulam referantur quae sequuntur καὶ ἐπεὶ καὶ, vel etiam ἡσχύνοντο τὸ τε κοινωνεῖν. Articuli defectum tuaritia loco Eurip. Iphig. Aul. 452. ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ, τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὐθις αἰδοῦμαι τάλας. V. supra I, 2, 10 οὐκοῦν τῶν φρονησίων ἀσκαύκων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχυρὸν ἄνευ γνώμης ἔχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν εἰσίν. ubi non magis opus est correctione τὸ τοιαῦτα vel τὰ τοιαῦτα. — πολλοὺ ὀψωνεῖν, magno obsonare, ut copiae simul notio insit. Ernesti malebat πολὺ vel πολλὰ. Plat. Phaed. 110 a. ἐκεῖνα δὲ αὐτῶν τῶν παρ' ἡμῶν πολὺ ἂν εἴη πλέον φανεῖται διαφέρειν. nonnulli codices πολλοὺ habent.

2. ἐφ' οἷα ἔργῳ. Thucyd. II, 34 ἀνὴρ ἡσχυμένος ὑπὸ τῆς πόλεως λέγει ἐπ' αὐτοῖς (ἐπὶ τοῖς ἀποθανούσι Plat. Menex. 234 d.) ἐπαύον τὸν πρέποντα. — ἐπὶ ποῖῳ ἔργῳ. Cyrop. II, 3, 10 τοῦτο ἐπιδούον ἐπ' αὐτῷ τοῦτω παιόμενος, εἰ προβαλομένη. — ἐπὶ τῷ σίτῳ. Cyrop. I, 2, 11 ὅταν κέρδαμον μόνον ἔχωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ. VI, 2, 27 ἐπὶ τῷ σίτῳ νῦν εὐδὺς ἀρχώμεθα πίνειν ὕδωρ. Adde quod infra est §. 7. ἐπὶ τῷ ταῦτα ἐσθίουσιν. Diversa consilii vel

ἔφη, ὦ ἄνδρες, εἰπεῖν, ἐπὶ ποίῳ ποτὲ ἔργῳ ἄνθρωπος ὀψοφάγος καλεῖται; ἰσθίουσι μὲν γὰρ δὴ πάντες ἐπὶ τῷ σίτῳ ὄψον, ὅταν παρῇ· ἀλλ' οὐκ οἶμαι πῶ ἐπὶ γε τούτῳ ὀψοφάγοι καλοῦνται. Οὐ γὰρ ὄν, ἔφη τις τῶν παρόντων. Τί γάρ; ἔφη, ἔάν τις ἄνευ τοῦ σίτου τὸ ὄψον αὐτὸ ἰσθίῃ, μὴ ἀσκήσεως, ἀλλ' ἡδονῆς ἕνεκα, πότερον ὀψοφάγος εἶναι δοκεῖ; ἢ οὐ; Σχολῇ γ' ἂν, ἔφη, ἄλλος τις ὀψοφάγος εἴη. Καὶ τις ἄλλος τῶν παρόντων, Ὁ δὲ μικρῷ σίτῳ, ἔφη, πολλὸν ὄψον ἐπεσθίων; Ἐμοὶ μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ οὗτος δοκεῖ δικαίως ἂν ὀψοφάγος καλεῖσθαι· καὶ ὅταν γε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοῖς θείοις εὐχώνται πολυκαρπίαν, εἰκότως ἂν οὗτος πολυοφίαν αἰετοχοίτο. Ταῦτα δὲ τοῦ Σωκράτους εἰπόντος, νομίσας ὁ νεανίσκος εἰς αὐτὸν εἰρησθαι τὰ λεχθέντα τὸ μὲν ὄψον οὐκ ἐπαύσατο ἰσθίων, ἄρτον δὲ προσέλαβεν. καὶ ὁ Σωκράτης καταμαθὼν, Παρατηρεῖτ' ἔφη, τοῦτον οἱ πησίον, ὁπότερα τῷ σίτῳ ὄψω, ἢ τῷ ὄψῳ σίτῳ χρήσεται.

5 Ἄλλον δὲ ποτε τῶν συνδείκνων ἰδὼν ἐπὶ τῷ ἐνὶ ψωμῷ πλείονων ὄψων γενόμενον, Ἄρα γένοίτ' ἂν, ἔφη, πολυτελεστέρας ὀψοποιὰ ἢ μάλλον τὰ ὅσα λυμαينوμένη, ἢ ἣν ὀψοποιεῖται ὁ ἄμα πολλὰ ἰσθίων καὶ ἄμα παντοδαπὰ ἡδύσματα εἰς τὸ στόμα λαμβάνων; πλείω μὲν γε τῶν ὀψοποιῶν συμμιγνύων

causae notio communem in loci, in quo est vel in quem tendit aliquid, significatione habet fontem. Matth. 585. 586.

3. αὐτό, solum ac merum, sine pane, quem σίτον dixit propria vi. Homer. II. VIII, 99 Τυδείδης δ' αὐτός περ ἑὼν προμάχοισιν ἐμύχθη. Plat. Lach. c. 11 αὐτός δ' αὐ εὐρεῖν τὴν τέχνην ἀδυνατῶ ἔτι νυνί, h. e. ipse ac solus, sine praeceptore. Menex. c. 17 αὐτοὶ Ἕλληνες, οὐ μισοβάρβαροι οἰκοῦμεν, ubi v. Engelhardt. Parmenid. αὐτοὶ γὰρ ἔσμεν, soli enim sumus, fere ut apud Plaut. Casin. II, 2, 25 hic nunc licet dicere, nos sumus, h. e. solae sumus. Hutchinson. Cyrop. VIII, 4, 2 ὁπότε δὲ αὐτοὶ εἶεν. Αὐτός eandem fere habere vim atque μόνος non mirabere, si oppositionem utriusque vocabuli reputaveris. Hom. Odys. XXIII, 332 ἀπὸ δ' ἐγείβεον ἰσθλοὶ ἐταῖροι πάντες ὁμῶς, αὐτὸς δὲ κακὸς ὑπὸ Κῆρας ἄλυξεν. Si coniunguntur, μόνος αὐτός est ipse solus, *er* — *allein*, αὐτὸς μόνος ipse ac solus, *nur* *er* *allein*. V. ad 2, 2. — ἄσκησις, v. ad 7, 7. — ἂν καλεῖσθαι, v. ad II, 1, 15. IV, 8, 7.

4. οἱ πησίον oppositione additum ad pronomen, quod inest in παρατηρεῖτε. Hell. II, 3, 54 ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες οἱ ἑνδεκα οὐ δεῖ τὰ ἐκ τούτων πράσσετε. Cyrop. VI, 2, 41 ὑμεῖς δὲ οἱ ἡγεμόνες πρὸς ἐμὲ πάντες συμβάλλετε. Anab. I, 7, 7. VI, 6, 14. 16. Cyrop. IV, 1, 14. 3, 5. — ὁπότερα — χρήσεται, v. ad I, 2, 56.

5. πλείω μὲν γε. Zeunius maluit πλείω μὲν γάρ. Quam quum particularum frequens sit in libris commutatio, ita eas differre docet Buttmann. Demosth. Mid. 21. f., ut quum quis uno argumento vel exemplo aliquid probet, possit hoc per γάρ parti-

πολυτελέστερα ποιεῖ· ἃ δὲ ἐκείνοι μὴ συμμιγνύουσιν, ὡς οὐχ ἄρμόττοντα, ὁ συμμιγνύων, εἴπερ ἐκείνοι ὀρθῶς ποιοῦσιν, ἁμαρτάνει τε καὶ καταλύει τὴν τέχνην αὐτῶν. καίτοι πῶς οὐ γε-6
λοῖόν ἐστι παρασχευάζεσθαι μὲν ὀψοποιούς τοὺς ἄριστα ἐπισταμένους, αὐτὸν δὲ μὴδ' ἀντιποιοῦμενον τῆς τέχνης ταύτης τὰ ὑπ' ἐκείνων ποιούμενα μετατιθέναι; καὶ ἄλλο δέ τι προσ-
γίγνεται τῷ ἅμα πολλὰ ἐσθλεῖν ἐθισθέντι· μὴ παρόντων γὰρ πολλῶν μειονεκτεῖν ἂν τι δοκοῇ ποθῶν τὸ σὺνήθεις· ὁ δὲ
συνεθισθείς τὸν ἕνα ψωμὸν ἐνὶ ὄψῳ προπέμπειν, ὥστε μὴ πα-
ρεῖη πολλά, δύναται ἂν ἀλύπως τῷ ἐνὶ χρῆσθαι.

Ἔλεγε δὲ καὶ ὥς τὸ εὐωχεῖσθαι ἐν τῇ Ἀθηναίων γλώττῃ ἐσθλεῖν καλοῖτο· τὸ δὲ εὖ προσκείσθαι ἔφη ἐπὶ τῷ ταῦτα ἐσθλεῖν, ἅτινα μῆτε τὴν ψυχὴν μῆτε τὰ σῶμα λυποῖν μῆτε
δυσεύρετα εἶη. ὥστε καὶ τὸ εὐωχεῖσθαι ταῖς κοσμήως διαιω-
μένοις ἀντίθιμι.

culam ut sufficiens afferre, addito autem γέ significet, plura quidem posse desiderari, sed hoc unum satis grave esse. Facile autem exspectari, hanc posteriorem formam attica urbanitate usurpari etiam quum uno argumento res revera absolvatur. Nostrum locum a Zeunii arbitrio solo hoc atticismo vindicari. Contra 1, 2, 54 Ernestium recte αἰεὶς τε γὰρ reposuisse non ob codices tantum, sed quoniam ibi revera non argumentum vel exemplum afferatur, sed id ipsum, quod in universum antea loquens Socrates solum in animo habeat, diserte iam subiiciat idem. Cyrop. IV, 3, 18 μέν γε particulas recte tuiti sunt recentiores editores. Herm. Vig. 827.
— συμμιγνύουσιν. V. ad 1, 6, 3.

6. τοὺς ἄριστα ἐπισταμένους, v. ad 9, 11. Schneiderus τὸ ὀψοποιεῖν vel τὴν ὀψοποιάν intelligit. De articuli ratione v. ad 1, 8. — προπέμπειν, comitem dare. Coraëus mavult προσπέμπειν. Bornemannus in indice comparat Aesch. Pers. 627 γὰρ τοὺς δ' ἐγὼ τιμὰς προσπέμψω τὰςδε νεώτερας θεοῖς, ubi statim sequitur οὐ τε πέμπε χοὰς θαλάμους ὑπο γῆς.

7. ὥς τὸ εὐωχεῖσθαι — ἐσθλεῖν καλοῖτο, quod in lingua attica est εὐωχεῖσθαι, hanc vim habet, ut sit ἐσθλεῖν. Simplex dictio τὸ εὐωχεῖσθαι ἐσθλεῖν ἐστίν. V. ad 1, 8. Quapropter non opus est ut sedes infinitivorum permutetur. Suidas: εὐωχεῖται ἀντὶ τοῦ εὐφραίνεται ἐν τροπῇ. Eustath. II. β. p. 212, 37: Ἀχαιοὶ τὴν τροφὴν ὅχην λέγουσιν. Hesychius: εὐωχία, εὐφροσύνη. Athenaeus VIII, 363 b: τὰς εὐωχίας ἐκάλουν οὐκ ἀπὸ τῆς ὀχῆς, ἣ ἐστὶ τροφή, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κατὰ ταῦτα εὖ ἔχειν. V. B. Thiersch. Aristoph. Plut. 609. ubi schol. εὐωχεῖσθαι, εὐφραίνεισθαι ὁμοῦ.

Γ.

CAPUT I

1 Οὕτω δὲ ὁ Σωκράτης ἦν ἐν παντὶ πράγματι καὶ πάντα τρόπον ὠφέλιμος, ὥστε τῷ σκοπομένῳ τοῦτο, καὶ [εἰ] μετρίως αἰσθανομένην, φανερόν εἶναι, ὅτι οἰδὲν ὠφελιμώτερον ἦν τοῦ Σωκράτους συνεῖναι καὶ μετ' ἐκείνου διατρίβειν ὁποσοῦν καὶ ἐν ὅποιον πράγματι· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐκεῖνον μεμνησθαι μὴ παρὲν-

CAP. I. Exponit artes varias, quibus Socrates iuvenes afflicbat eorumque ingenia diversamque indolem tentabat, explorabat et disciplina sua ad virtutem capessendam formatus excitabat omnes.

1. καὶ [εἰ] μετρίως αἰσθανομένην, vel mediocriter intelligenti (v. 5, 6). Quod h. l. dixit Valckenarius καὶ εἰ particulas esse i. q. εἰ καὶ, comprobantibus aliis, in eo errare videtur. Nam καὶ εἰ, etiamsi, usurpatur de re, quam sumi tantum a nobis ut veram indicamus (καὶ εἰ ἀδύνατος ἦν); εἰ καὶ, quamquam, de re, quam esse veram indicamus (εἰ καὶ θνητός ἐστι). Hermann. Vig. 532. Iam vero nostro loco καὶ particula, ad ipsam conditionem referenda eamque indicans non certam esse, intendendi, quam habet, vim retinet: vel tum, si negligentius rem consideret. Engelhardt. Plat. Apol. Socr. p. 196 sq. 4, 4 εἰ καὶ μετρίως τι τοῦτων ἐποίησε. Sed quae in hoc loco residet difficultas posita in participii post illas particulas collocatione, eam quam similibus exemplis levare non possent, Zeunius εἰ, quod duo codices omittunt, exulare iussit, ortum ratus ex scholio marginali, quo quis indicare vellet, καὶ non copulandi, sed intendendi vim habere. Neque ego ausim fidenter contendere, καὶ εἰ notionem conjunctionis paululum abiicisse, particulae tantum retinere, ut in ὥσπεραυτεῖ, afflis. L. Diandorfus secundum Stobaeum scripsit ὥστε σκοπομένην τῷ καὶ μετρίως αἰσθανομένην. — ὅτι. Plerique libri διότι habent. V. ad 1, 2, 53. — οὐ μὲν ὦν ὠφέλει τοὺς ἐλωθότας, v. ad 1, 2, 7. — ἐκείνου — αὐτῷ — ἐκείνον de eadem persona iuxta se posita. Cyrop. IV, 5, 20 ἦντα οἱ ἄλλοι αὐτοῦ τοὺς ἐκείνου ἔχθρους ἀπολλύουσιν. 2, 12 τέλος δ' εἶπεν, ὅτι ἡγήσονται αὐτοῖς οἱ πεισθέντες δὲ ἐπισθαι σὺν τοῖς ἱπποῖς ἐξέλυσεν. Thucyd. I, 132 ἀντὶ Ἀργείους παιδικὰ ποιεῖν αὐτοῦ καὶ πιστότατος ἐκείνῳ. Stallbaum. Plat. Phaed. 106 b. Förtsch. Obs. critt. in Lysiae oratt. p. 71 sq. Ita enim ἐκεῖνος nihil est nisi pronomen tertiae personae (v. ad 1, 2, 3) et ad ea, quae loco propiora, cogitatione remotiora sunt, respicit (v. 3, 10): quem usum etiam ille pronomen latinum habet. Gernhard. Cic. Sen. p. 131. Rubak. Rutil. Lup. p. 126. Lugd. — ἀποδεχομένους ἐκείνον dictum est ut 1, 2, 8 τοὺς ἀποδέχμενους ἑπὶ αὐτὸς ἔδοξε μᾶλλον de discipulis placita praeceptoris probantibus. ἀποδέχσθαι τί τις, etwas von einem annehmen, alicui in aliqua re fidem habere. Stallb. Plat. Euthyphr. c. 11. fin.

τος οὐ μικρὰ ὠφέλει τοὺς εἰσδύτας τε αὐτῷ συνεῖναι καὶ ἀποδεχομένους ἐκείνον. καὶ γὰρ παλίων οὐδὲν ἦττον ἢ σπουδάζων ἐλυσσιτέλει τοῖς συνδιατρέβουσι. πολλάκις γὰρ ἔφη μὲν ἂν τιος ἐρῶν, φανερός δ' ἦν οὐ τῶν τὰ σώματα πρὸς ὧραν, ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν εὐ πεφυκότων ἐφεύμετος. ἐτεκμαίρετο δὲ τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τοῦ ταχύ τε μανθάνειν οἷς προσέχοιεν καὶ μνημονεύειν ἃ ἂν μάθοιεν, καὶ ἐπιθυμῆν τῶν μαθημάτων πάντων, δι' ὧν ἔστιν οἰκίαν τε καλῶς οἰκεῖν καὶ πόλιν καὶ τὸ ὅλον ἀνθρώποις τε καὶ ἀνθρωπίνους πράγμασιν εὖ χρῆσθαι. τοὺς γὰρ τοιούτους ἡγεῖτο παιδευθέντας οὐκ ἂν μόνον αὐτοὺς τε εὐδαίμονας εἶναι καὶ τοὺς ἑαυτῶν οἴκους καλῶς οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ πόλεις δύνασθαι εὐδαίμονας ποιεῖν. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπὶ

2. πολλάκις ἔφη ἂν, v. ad I, 1, 16, 7, 2. — ἃ ἂν μάθοιεν. V. ad I, 2, 6. Heindorfius aut μάθοιεν aut. ἂν μάθωσι scriptum volebat. Cf. II, 7, 7 τὴν ἀργίαν καὶ τὴν ἀμείλειαν ἀσθάνῃ τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τὸ μνημονεύειν, ἃ ἂν μάθωσι, ὠφέλιμα ὄντα; Quorum locorum diversitas quanam in re sita est? Vid. F. Haase ad Xenoph. De Rep. Lac. I, 8 καὶ τοῦτο νόμον ἐποίησεν, ἥτινα ἂν εὐτεκνον καὶ γενναῖαν ὀρέῃ, πείσαντα τὸν ἔχοντα ἐκ ταύτης τεκνοποιεῖσθαι. ubi ille, Relativum, inquit, hic intelligimus non quod certum aliquod subiectum accuratius definiat, sed quod referatur ad genus aliquod universum, multa complectens individua, quorum omnium commune sit attributum, ita ut unum ex iis eligendi libera potestas sit, aut actio intelligatur in omnibus eodem modo repetita. Nostrium locum idem ita interpretatur: Coniecturam capiebat de bonis ingeniis ex eo, quod celerius discerent ad quas attenderent, et quod memoria tenerent quaecunque didicissent, si quid didicissent. — ἀνθρωπίνους πράγμασιν εὖ χρῆσθαι. Alii ex quibusdam codicibus τοῖς praeponunt. V. ad I, 4, 14. Non male illud quidem. Sed videntur illa fere sine articulo dici. Lucian. Nav. 29. ἄριστος εἶναι δόξας ἀνθρώπων ἡγεῖσθαι καὶ πράγμασι χρῆσθαι. 41. ὥσπερ εἰκὸς ἄνδρα συνεῖδον καὶ πράγμασι χρῆσθαι εἰδότες. Peregr. 13. γοῆς καὶ τεχνίτης ἀνθρώπος καὶ πράγμασι χρῆσθαι δυνάμενος. V. Hermann. Luc. Conscr. Hist. p. 278. V. II, 1, 16. Sequitur §. 3. ἐπὶ πάντας ἦει. 2, 1. τοῖς δὲ νομίζουσιν — ὡς προσεφέρετο. Infra 6, 5 ἀνθρωπεία πράγματα, v. ad I, 1, 12.

3. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον. δέ ita quarto loco post arctioris coniunctionis vocabula, nec post praepositionem solum et articulum, ponitur. Anab. V, 2, 2 εἰς τοὺς Ἀρλλας δὲ προδύμως ἦγον. 4, 13 ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη σκύττα. Cyrop. I, 6, 41 ἐν τῷ σούτῳ δέ. Porpo Thucyd. I. 1. 302. Eurip. Iphig. A. 452 τὸ μὴ δακρύσαι δ' αὖθις αἰδοῦμαι τάλας. Praecedit ἐκβαλεῖν δάκρυ. Lucian. Diall. Morti. V, 1. τὸν γέροντα οἶσα, ἧ παῖδες μὲν οὐκ εἰσὶν, οὐ τὸν κλῆρον δὲ θηρῶντες πεντακισμύριοι; Voigtlaend. p. 15. De re equestri XI, 8 ἐπὶ τῶν τοιούτων ἥδη δὲ ἐπαυόμενοι ἱππῶν καὶ θεῶν καὶ ἥρωες γράφονται insolentiorum ordinem Leonclavium sequutus Dindorfius correxuit δὲ in quartum locum revocato. Vid. ad I, 1, 12. Locum ex Xenoph. Ephes. I, 27, ubi δέ adeo octavam sedem obtinet, commemoravit Ellendt. Arrian. VI, 12, 5. — ἀρε-

πάντας ἡμεῖς, ἀλλὰ τοὺς μὲν ολομένους φύσει ἀγαθοὺς εἶναι, μαθήσεως δὲ καταφρονοῦντας ἐδίδασκεν, ὅτι αἱ ἕριστα δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδείας δεόνται, ἐπιδεικνύων τῶν τε ἵππων τοὺς εὐφρεστάτους, θυμοειδεῖς τε καὶ σφοδροὺς ὄντας, εἰ μὲν ἐκ νέων δαμασθεῖν, εὐχρηστοτάτους καὶ ἀρίστους γιγνομένους· εἰ δὲ ἀδάμαστοι γένοιτο, δυσκαθέκτοτάτους καὶ φανλοτάτους· καὶ τῶν κυνῶν τῶν εὐφρεστάτων, φιλοπόνων τε οὐσῶν καὶ ἐπιθετικῶν τοῖς θηρίοις, τὰς μὲν καλῶς ἀχθεσας ἀρίστας γίγνεσθαι πρὸς τὰς θήρας καὶ χρησιμωτάτας, ἀναγώγους δὲ γιγνομένης ματαίους τε καὶ μανιώδεις καὶ δυσπειθεστάτας. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς εὐφρεστάτους ἐρῶμενεστάτους τε ταῖς ψυχαῖς ὄντας καὶ ἐξεργαστικωτάτους ὧν ἂν ἐγχειρῶσι, παιδευθέντας μὲν καὶ μαθόντας ἃ δεῖ πράττειν, ἀρίστους τε καὶ ὠφελιμωτάτους γίγνεσθαι· πλεῖστα γὰρ καὶ μέγιστα ἀγαθὰ ἐργάζεσθαι· ἀπαιδεύτους δὲ καὶ ἀμαθεῖς γενομένους κακίστους τε καὶ βλαβερωτάτους γίγνεσθαι· κρίνειν γὰρ οὐκ ἐπισταμένους ἃ δεῖ πράττειν πολλὰκις πονηροῖς ἐπιχειρεῖν πράγμασι, μεγαλείους δὲ καὶ σφοδροὺς ὄντας δυσκαθέκτους τε καὶ δυσκαποτρέπτους εἶναι· διὸ πλεῖστα καὶ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι. τοὺς δὲ ἐπὶ πλούτῳ μέγα φρονοῦντας καὶ νομίζοντας οὐδὲν προσδεῖσθαι παιδείας,

στας γίγνεσθαι. Antea usus est scriptor participio. V. Matth. 530. 2. qui quem demonstravit usum, non est is nimis angustis circumscribendus cancellis. Quod deinde sequitur γιγνομένης, eo scriptor ad structuram antecedentem videri potest redire. Sed praestat hoc participium cum ἀναγώγους coniungi quam ad ἐπιδεικνύων referri. Nam magis etiam mira haec foret fluctuatio in infinitivi et participii vicissitudine, quam III, 9, 11. In iis, quae sequuntur, uti pergit infinitivo, quia verbum supra positum non amplius curans sententiam apto ad eam rem modo, infinitivo, exprimit. Expectaveris quidem τὰς δὲ ἀναγώγους γενομένης, ut supra εἰ γένοιτο, infra ἀπαιδεύτους καὶ ἀμαθεῖς γενομένους. Sed recte illud dicitur: sin vero non instituerentur; ac simile quid legitur III, 8, 1.

4. ταῖς ψυχαῖς. Poteratne dici τὰς ψυχάς? Paulo aliter II, 1, 19. similiter II, 1, 31. III, 12, 8. IV, 4, 23. Heli. VI, 4, 11 ὁ τοῖς σώμασιν ἀδυνατῶντο. Bornem. Cyrop. II, 1, 11. Videtur autem dativo significari, qua in re cernatur robur vel imbecillitas: ad haec enim vocabula saepius ψυχᾶς et σώμασιν vel talia adhibentur; accusativo, quorsum spectet ea ratio. Matth. gr. maj. 424. n. 1. Dativum improbat Bernhard. Synt. 118. — ὧν ἂν ἐγχειρῶσι. Ut III, 9, 5 infinitivus πράττειν omisus est, ita haec in Lexico Xenophonte recte explicantur ἐκείνων, ἃ ἂν ἐγχειρῶσιν ἐργάζεσθαι. — ἐργάζεσθαι infinitivi loco in fine paragraphi plurimi libri habent ἐργάζονται, quod tuetur Bornemannus coll. 4, 5. Anab. I, 3, 14. II, 2, 1. Matth. 529 extr.

ἐξαρκέσειν δὲ σφισι τὸν πλοῦτον οἰομένους πρὸς τὸ διαπράττεισθαι τε ὃ τι ἂν βούλωνται καὶ τιμᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐφρένου λέγων, ὅτι μωρὸς μὲν εἶη, εἴ τις οἶεται μὴ μαθὼν τὰ τε ὠφέλιμα καὶ τὰ βλαβερὰ τῶν πραγμάτων διαγνώσεσθαι· μωρὸς δ' εἴ τις μὴ διαγιγνώσκων μὲν ταῦτα, διὰ δὲ τὸν πλοῦτον ὃ τι ἂν βούληται ποριζόμενος, οἶεται δυνήσεσθαι καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν· ἡλίθιος δ' εἴ τις μὴ δυνάμενος τὰ συμφέροντα πράττειν εὖ τε πράττειν οἶεται καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον αὐτῷ ἢ καλῶς ἢ ἱκανῶς παρεσκευάσθαι· ἡλίθιος δὲ καὶ, εἴ τις οἶεται διὰ τὸν πλοῦτον μηδὲν ἐπιστάμενος δόξαι τι ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μηδὲν ἀγαθὸς εἶναι δοκῶν εὐδοκίμησιν.

CAPUT II.

Ταῖς δὲ νομίζουσι παιδείας τε τῆς ἀρίστης τετυχηκέναι καὶ μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ σοφίᾳ ὥς προσεφέρετο, νῦν διηγέσσομαι. καταμαθὼν γὰρ Εὐθύδημον τὸν καλὸν γράμματα πολλὰ συνελεγμένον ποιητῶν τε καὶ σοφιστῶν τῶν εὐδοκιμωτάτων, καὶ ἐκ τούτων ἤδη τε νομίζοντα διαφέρειν τῶν ἡλικιωτῶν ἐπὶ σοφίᾳ καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχοντα πάντων διοίσειν τῷ δύνασθαι λέγειν τε καὶ πράττειν, πρῶτον μὲν, ἀλαθανόμενος αὐτὸν διὰ νεότητα οὐπω εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσόντα, εἰ δέ τι βούλοιο διαπράξασθαι, καθίζοντα εἰς ἡνιοποιεῖον τι τῶν ἐγγὺς τῆς ἀγορᾶς, εἰς τοῦτο καὶ αὐτὸς ἦι τῶν μετ' αὐτοῦ τινος

5. οἶεται, v. ad I, 2, 32. — καὶ post δυνήσεσθαι iidem illi libri non exhibent, quod recte explicant καὶ πορίζεσθαι ὃ τι ἂν βούληται καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν. V. ad II, 7, 14. III, 6, 11. IV, 6, 1. — εὖ πράττειν, v. ad I, 6, 8.

CAP. II. Continuat narrationem antecedentis capitis exemplo Euthydemī, quem sapientiae suae opinione inflatum tam diu interrogando versat Socrates, donec confiteatur, omnium se illarum rerum, quas antea callere existimaverat, esse plane ignarum. Euthydemus, Dioclis filius, non est ille sophista Chius, cuius nomine Platonis dialogus inscriptus est.

1. τὸν καλόν. Vulgare atticae urbanitatis blandimentum dicit Heindorf. Plat. Hipp. m. init. Cf. Dorvill. Charit. 212. — συνελεγμένον num etiam passivam habere potest significationem? Matth. 493. Rost. 114. 2. Cf. §. 10. Plat. Menex. 234 e. ἐπαίνου ἔτιχε ὑπ' ἀνδρῶν ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρεσκευασμένον. 235 c. εἰσὶν ἐκάστοις τούτων λόγοι παρεσκευασμένοι. Cf. Isocr. Panegy. c. 2. λόγοι ἀπηκριβωμένοι. Panath. c. 10. ἀπηκριβωμένοι ἐπὶ τοῖς μαθήμασι. Vid. ad I, 2, 10. III, 10, 9. — πρῶτον μὲν, cf. §. 6. Ad καὶ πρῶτον μὲν, quod est §. 2. in., refer §. 3. init. — διὰ νεότητα, v. ad III, 6, 1. — καθίζοντα εἰς ἡνιοποιεῖον. In καθίζειν simul eupridi considendique notio inest. Matth. 409. 4. b. Vid. ad III, 6, 11.

ἔχον. καὶ πρῶτον μὲν πενταπομένειν τινός, ποίησον Θερμοκλῆς δὴ συνουσίαν τινός τῶν σοφῶν ἢ γῆρας τοσούτον διήνεγκε τῶν πολιτῶν, ὥστε πρὸς ἐκείνον ἀποβλέπειν τὴν πόλιν, ὅποτε σπουδαίον ἄνδρὸς δεχθῆναι, ὃ Σακράτης βουλόμενος πυνθῆναι τὸν Εὐθύδημον εἰηθας ἔφη ἂν καὶ τὸ εἶσθαι τὰς μὲν ὀλίγων ἄξιας τέχνας μὴ γίνεσθαι σπουδαίους ἅπαν διδασκάλων ἱκανῶν, τὸ δὲ προσεῖναι πόλεως, πάντων ἔργων μέριστον ὄν, ἀπὸ ταπεινότητος παραγίγνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις. ἀπάλιν δὲ ποτε παρόντος τοῦ Εὐθύδημου, ὅρων αὐτὸν ἀποχωροῦντα τῆς συνεδρίας καὶ φυλαττόμενον, μὴ δόξῃ τὸν Σακράτην θανατῶν ἐπὶ σοφία, Ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Εὐθύδημος οἷτοσσι ἐν ἡλικίᾳ γινόμενος, τῆς πόλεως λόγον περὶ τινα προτιθείσης, οὐκ ἀφίξεται τοῦ συμβουλευέιν, ἐδὴλόν ἐστιν ἔξ ὧν ἐπιτηδεύει. δοκεῖ δὲ μοι καλὸν προοίμιον τῶν δημηγοριῶν παρασκευάζεσθαι φυλαττόμενος, μὴ δόξῃ μανθάνειν τι παρὰ τοῦ. δῆλον γὰρ ὅτι λέγειν ἀρχόμενος ὥδε προοιμιάσεται. Περὶ οὐδενὸς μὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν ἱμαθον, οὐδ' ἄκεῶν τινὸς εἶναι λέγειν τι καὶ πράττειν ἱκανοὺς ἐζήτησα τοῦτοις ἐντυχῆν, οὐδ' ἐπεμελήθην τοῦ διδάσκαλόν τινα μοι γενέσθαι τῶν ἐπισταμένων, ἀλλὰ καὶ τὰναντία· διατετέλεκα γὰρ φεύγων οὐ μόνον τὸ μανθάνειν τι παρὰ τινος, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι. ὅμως δὲ ὃ τι ἂν ἀπὸ ταπεινότητος ἐπὶ μοι, συμβουλευέσω ὑμῖν. ἀρμόσει δ' ἂν οὕτω προοιμιάζεσθαι καὶ τοῖς βουλομένοις παρὰ τῆς πόλεως ἱατρικὸν ἔργον λαβεῖν· ἐπιτηδεύειν γ' ἂν αὐτοῖς εἴη τοῦ λόγου ἀρ-

2. πρὸς ἐκείνον ἀποβλέπειν. V. §. 30, Hell. VI, 1, 8-9 σὴ πατοῖς εἰς σὲ ἀποβλέπει. Cyrop. II, 4, 11 πρὸς σὲ πάντα ὁρᾷ. ubi v. Bornem. — τὰς τέχνας, Matth. 409. 5. Infra §. 6. ἄλλο τι ἱκανοί, et ὃ τι ἂν βούλωνται δυνατόι γενέσθαι. 10. τί βουλόμενος ἀγαθὸς γενέσθαι. 11. 1, 7, 1.

3. λόγον προτιθείσης. Proëdri quum sententias dicendi potestatem faciunt, dicuntur λόγον vel γνώμης προτιθέναι, solenne autem praeconium hoc est: τίς ἀγορεύειν βούλεται; Schoemann. De comit. Athen. p. 104. Herbst. — προοίμιον. Vid. Gottlieb. et Engelh. Platon. Menex. c. 3.

4. εἶναι, v. ad III, 1, 1. — διατετέλεκα γάρ. Particulam antecedentia quid sibi velint explicantem nos vix reddamus interpretatione. Buttmann. gr. p. 432. Matth. 615. V. §. 22. et I, 1, 6. De antecedente τὰναντία absolute dicto cfr. ad II, 6, 5, 7, 8. Cyrop. VIII, 4, 9 ἀλλὰ καὶ μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη, τοῦναντίον τούτου ἀχθομένην ἂν σοι. — ἐπὶ μοι, Matth. 402.

5. ἱατρικὸν ἔργον λαβεῖν, munus medici publici accipere. Erant enim Athenis et publici medici, δημοσιεῦντες, qui gratis operam aegrotis praestarent, et privati, ἰδιωτεῦντες. Plat. Gorg.

χεσθαι ἐντεῦθεν· Παρ' οὐδενὸς μὲν πώποτε, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὴν ἱατρικὴν τέχνην ἔμαθον, οὐδ' ἐζήτησα διδάσκαλον
ἑμαυτῷ γενέσθαι τῶν ἱατρῶν οὐδένα· διατετέλεκα γὰρ φυ-
λαττόμενος οὐ μόνον τὸ μαθεῖν τι παρὰ τῶν ἱατρῶν, ἀλλὰ
καὶ τὸ δόξαι μεμαθηκέναι τὴν τέχνην ταύτην. ὅμως δέ μοι
τὸ ἱατρικὸν ἔργον δότε· πειράσσομαι γὰρ ἐν ὑμῖν ἀποκινδυ-
νεύων μαθάνειν. Πάντες οὖν οἱ παρόντες ἐγέλασαν ἐπὶ τῷ
προοιμίῳ. Ἐπεὶ δὲ φανερὸς ἦν ὁ Εὐθυδήμος ἤδη μὲν οἷς ὁ
Σωκράτης λέγει προσέχων, ἔτι δὲ φυλαττόμενος αὐτὸς τι
φθιγγεσθαι, καὶ νομίζων τῇ σιωπῇ σωφροσύνης δόξαν περι-
βάλλεσθαι, τότε ὁ Σωκράτης βουλόμενος αὐτὸν παῦσαι τοῦ-
του, Θανμαστὸν γάρ, ἔφη, τί ποτε οἱ βουλόμενοι κιθαρίζειν
ἢ αὐλαῖν ἢ ἱππεύειν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιοῦτων ἱκανοὶ γενέσθαι
πυρῶνται ὥς συνεχέστατα ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται· δυνατοὶ
γενέσθαι, καὶ οὐ κατ' ἑαυτούς, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ἀρίστοις δο-
κοῦσιν εἶναι, πάντα ποιοῦντες καὶ ὑπομέροντες ἕνεκα τοῦ μη-
δὲν ἄνευ τῆς ἐκείνων γνώμης ποιεῖν, ὥς οὐκ ἂν ἄλλως ἀξιό-
λογοι γενόμενοι· τῶν δὲ βουλομένων δυνατῶν γενέσθαι λέγειν
τε καὶ πράττειν τὰ πολιτικὰ νομίζουσι· τινες ἄνευ παρασκευῆς
καὶ ἐπιμελείας αὐτόματοι ἐξαίφνης δυνατοὶ ταῦτα ποιεῖν ἔσε-
σθαι. καίτοι γε τοσούτω ταῦτα ἐκείνων δυσκατεργαστότερα
φαίνεται, ὅσῳ περ πλείονων περὶ ταῦτα πραγματευομένων
ἐλάττους οἱ κατεργαζόμενοι γίνονται. δῆλον οὖν ὅτι καὶ ἐπι-
μελείας δεόνται πλείονος καὶ ισχυροτέρας οἱ τούτων ἐπιμέμενοι
ἢ οἱ ἐκείνων. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἀκούοντος Εὐθυδήμου τοι-8

455 b. 514 d. e. — ἐπιτήδειόν γ' ἂν, alii ἐπιτήδειον γάρ, ut ἂν
ex antecedentibus repetendum sit; II, 1, 18. Anab. I, 6, 2. IV, 6,
13. Cyrop. II, 4, 7. V, 1, 21. Vid. ad II, 1, 18. 27. — ἀποκιν-
δυνεύων. Schneiderus comparat Plin. H. N. XXIX, 1. Discunt
periculis nostris et experimenta per mortes agunt.

6. Θανμαστὸν γάρ. Causa, quam γάρ indicat (v. ad I,
4, 9), in mente scriptoris reposita nonnunquam postmodo expri-
mitur. Sententia loci est: Ex iis, qui ad rempublicam accedere
in animum induxerunt, pauciores multo quod ipsis propositum
est, assequuntur, quam ex iis, qui alias artes ediscere cupiunt:
maius est enim, quid sit quod, quum hi continuo se exerceant,
illi sponte suae artis se peritos fore existiment. Tyrtaei carmen
Τεδνάμεναι γὰρ καλὸν incipit et quinto demum decimo versu est,
quod primum in mente erat poetae, ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε. — ὥς
οὐκ ἂν ἄλλως ἀξιόλογοι γενόμενοι. V. ad II, 2, 3. Anab.
I, 1, 10 ὥς οὕτως περιγεόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. V, 2, 8 ὥς
ἀλόγους ἂν τοῦ χωρίου. Matth. 598. b. Buttm. 139. 14. Rost. 131. 4.
7. καίτοι γε, v. ad I, 2, 3.

8. ἀκούοντος Εὐθυδήμου, Euthydemo audiente tantum,
non interrogante aut respondente. Zeux. — γράμματα. Vid.

οὐτούς λόγους ἔλεγε Σωκράτης· ὥς δ' ἥσθετο αὐτὸν ἐτοιμότερον ὑπομένοντα, ὅτε διαλέγοιτο, καὶ προθυμότερον ἀκούοντα, μόνος ἦλθεν εἰς τὸ ἡνιοποιεῖον παρακαθεζομένου δ' αὐτῷ τοῦ Εὐθύδημου, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημι, τῷ ὄντι, ὥς περ ἐγὼ ἀκούω, πολλὰ γράμματα συνῆχας τῶν λεγομένων σοφῶν ἀνδρῶν γεγονέναι; Νῆ τὸν Δί' ἔφη, ὦ Σώκρατες· καὶ οὔτι γε συνάγω, ἕως ἂν κτήσωμαι ὥς ἂν δύνωμαι πλεῖστα. Νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἄγαμαί γέ σου, διότι οὐκ ἀργυ-

Bornem. Cyrop. VIII, 4, 16. — συνῆχας. De hac perfecti forma, quae dicitur parum usitata esse; v. Buttmann. Lexil. I. 297. gr. max. II. 65. Lobeck. Phryn. 287.

9. ἄγαμαί γέ σου, διότι. ἄγασθαι aequè ac θαυμάζειν si cum genitivo personae construitur, contentum plerumque indicare dicitur. Suid. v. θαυμάζω· ὅτε πρὸς γενικὴν συντάσσομεν, τὸ καταγινώσκω σημαίνει, πρὸς δὲ αἰτιατικὴν, τὸ ἐπαινῶ. Parum recte. Pierson. Moer. 1 sq. Is vero genitivus hunc usum habere videtur, ut rei vel personae, ad quam pertinet admiratio, addatur significatio, sive ea exprimitur ipsa accusativo sive universa quaedam sententia, per ὅτι inferri solita. Nam solus accusativus quum nonnunquam addatur, II, 1, 19 ἀγαμένους μὲν ἑαυτούς. Oecon. XXI, 10. Cyrop. II, 3, 19. III, 3, 6. VI, 3, 36. VII, 1, 41. Anab. I, 1, 9. De Rep. Lac. IX, 1. Apol. 5. Sympos. IX, 3. VIII, 8 αἱ μὲν οὖν ἐγωγε ἡγάμην τὴν σὴν φύσιν, quod usui illi accommodatius est Plat. Protag. 335 d. αἱ μὲν ἐγωγέ σου τὴν φιλοσοφίαν ἄγαμαι, ich bewundere an dir die Weisheit, Bernhard. Syntax. 152: saepissime id ita fit quobus illis casibus coniunctis, Sympos. VIII, 12 ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι καὶ ὅτι παιδεύεις αὐτόν. Cyrop. IV, 2, 10 διὰ τὸ ἀγασθῆναι αὐτοῦ τὸν τρόπον et sexcenties. Ruhnck. Tim. 8. Lips.: neque quidquam ii loci differunt, in quibus ὅτι est, τὰδε vel alio pronomine vel praegresso, ut Ages. II, 7. VIII, 4, vel non praegresso; eodemque noster locus pertinere videtur, cui satis similia sunt quae leguntur Plat. Hipp. m. 291 e. καὶ νῆ τὴν Ἥραν ἄγαμαί σου, ὅτι μοι δοκεῖς βοηθεῖν. Legg. XII. 948 b. Παδμανδρος δὲ περὶ τὴν λεγομένην κρίσιν τῶν δικῶν ἄξιον ἄγασθαι, διότι κατεῖδε τοὺς τότε ἀνθρώπους ἡγουμένους ἐναργῶς εἶναι θεούς. Matth. 317. n. Rost. 109. n. 1. Quamquam Hell. VII, 4, 10 est ἀγασθέντες δὲ αὐτοὺς οἱ Θηβαῖοι, ὅτι — οὐκ ἤθελον τοῖς εὐεργέταις εἰς πόλεμον καθίστασθαι. Eorum tamen casuum aliam rationem demonstravit libellus de constructione verborum apud Hermann. De em. rat. gr. gr. p. 409, veluti ἄγαμαί σε τοῦ φρονήματος. Cyrop. II, 3, 21 τοῦτον ὁ Κύρος ἀγασθεῖς τῆς τε πραότητος καὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιμελείας κτ. Unde nihil adeo miri inest in duorum genitivorum coniunctione. Demosth. pro cor. 296. 5. Schaeef. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς; Itaque denique factum est, ut cum solo genitivo construeretur, ut II, 6, 33. 34. Oecon. IV, 21 ἄγαμαι τοῦ καταμετρησάντος. Plat. Euthyd. 276 d. ἀγασθέντες τῆς σοφίας αὐτοῖν. Lys. Epitaph. c. 8. τίς τῆς τόλμης αὐτῶν οὐκ ἂν ἡγάσθη; Rarior dativus. Poppo Cyrop. II, 4, 9 οταν τινὲ ἀγασθῶ τῶν στρατιωτῶν. VI, 4, 9. Bernhardy Syntax. 104. Superest ut dicam frustra esse, qui diversam pro casus diversitate significationem esse contendunt speciosius quam verius. Significationes autem omnes ex notione magni faciendi

ρίον καὶ χρυσοῦ προεῖλου θησαυροὺς κεκτηῖσθαι μᾶλλον ἢ σοφίας· δῆλον γὰρ ὅτι νομίζεις ἀργύριον καὶ χρυσοῦ οὐδὲν βελτίους ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους, τὰς δὲ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας ἀρετῇ πλουτίζειν τοὺς κεκτημένους. Καὶ ὁ Εὐθύδημος ἔχαιρεν ἀκούων ταῦτα, νομίζων δοκεῖν τῷ Σωκράτει ὀρθῶς μετιέναι τὴν σοφίαν. ὁ δὲ καταμαθὼν αὐτὸν ἡσθέντα τῷ¹⁰ ἐπαίνῳ τούτῳ, Τί δὲ δὴ βουλόμενος ἀγαθὸς γενέσθαι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, συλλέγεις τὰ γράμματα; Ἐπεὶ δὲ διεσιώπησεν ὁ Εὐθύδημος σκοπῶν ὃ τι ἀποκρίναιτο, πάλιν ὁ Σωκράτης, Ἄρα μὴ ἱατρός; ἔφη· πολλὰ γὰρ καὶ ἱατρῶν ἐστι συγγράμματα. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Μὰ Δί' ἔφη, οὐκ ἔγωγε. Ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι; γνωμονικοῦ γὰρ ἀνδρὸς καὶ τοῦτο δεῖ. Οὐκ οὖν ἔγωγ' ἔφη. Ἀλλὰ μὴ γεωμέτρης ἐπιθυμεῖς, ἔφη, γενέσθαι ἀγαθός, ὥσπερ ὁ Θεόδωρος; Οὐδὲ γεωμέτρης, ἔφη. Ἀλλὰ μὴ ἀστρολόγος, ἔφη, βούλει γενέσθαι; Ὡς δὲ καὶ τοῦτο ἡρνεῖτο, Ἀλλὰ μὴ ῥαψωδός; ἔφη· καὶ γὰρ τὰ Ὀμήρου σέ φασιν ἔπη πάντα κεκτηῖσθαι. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ' ἔφη· τοὺς γάρ τοι ῥαψωδοὺς οἶδα τὰ μὲν ἔπη ἀκριβοῦντας, αὐτοὺς δὲ πᾶν ἡλιθίους ὄντας. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, Οὐ δῆπου, ὦ¹¹ Εὐθύδημε, ταύτης τῆς ἀρετῆς ἐφίεσαι, δι' ἣν ἀνθρωποὶ πο-

derivandae sunt; unde est mirari, laudare, probare! (θαυμάζειν, ἐπαινεῖν); est vero etiam laetari, invidere, contentum esse (ἀγάλλεσθαι, ἡδεσθαι, ἀγαπᾶν, φθονεῖν); unde dativus adiungitur. — μᾶλλον, v. ad II, 1, 2. III, 13, 5.

10. Ἄρα μὴ ἱατρός; ex antecedente interrogatione quomodo ad sequentium rationem explēs? V. ad II, 6, 34. Continuat in interrogatione cum correctione quadam ἀλλὰ μὴ, ut III, 11, 4. — καὶ τοῦτο δεῖ. Accusativus est, cuius usum L. Dindorfius dicit a Porsono ad Eurip. Orest. 659 tractari, in oratione prosa singularem, ut Bornemannus καὶ τούτῳ δεῖ legi malit. Similia sunt quae disputavit Stallbaum. Plat. Gorg. 491 d. τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ. — ἡλιθίους. Qui maximo olim honore et numero fuissent, paullatim contemni coeperunt, quia, ut Socrates in Xenoph. Sympos. III, 6. dicit, τὰς ὑποβολάς, h. e. latentes versuum sententias, οὐκ ἐπίστανται. Scilicet dum carmina illorum tantum ore vivebant, summo erant honore; sed ex quo scribi coepta sunt, qui urbes terrasque peragrabant carmina illa praestantissima decantantes, non magis illi fuerunt nobiles et ingenui homines nec pluris aestimati, quam qui hodie nundinarum tempore carmina, licet sint laudatissima, non sine magna vituperatione decantant.

αἰλική. ἀτάρ, ἔφη, κατανεόηκας, εἰ οἶόν τ' ἐστὶ μὴ ὄντα δι-
 καιοὶν ἀγαθὸν ταῦτα γενέσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη, καὶ οὐχ οἶόν
 12 τί γε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν πολίτην γενέσθαι. Τί οὖν,
 ἔφη, σὺ δὴ τοῦτο κατεύργασαι; Οἶμαί γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 σὺδενός ἂν ἤτιον φανῆναι δίκαιος. Ἄρ' οὖν, ἔφη, τῶν δικαίων
 ἐστὶν ἔργα ὥσπερ τῶν τεκτόνων; Ἔστι μέντοι, ἔφη. Ἄρ' οὖν,
 ἔφη, ὥσπερ οἱ τέκτονες ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἔργα ἐπιθεῖσθαι, οὕ-
 τως οἱ δίκαιοι τὰ ἑαυτῶν ἔχοιεν ἂν διεξηγήσασθαι; Μὴ οὖν,
 ἔφη ὁ Εὐθύδημος, οὐ δύνωμαι ἐγὼ τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα
 ἐξηγήσασθαι; καὶ νῆ Δί' ἔγωγε τὰ τῆς ἀδικίας· ἐπεὶ οὐκ
 ὁλόγα ἐστὶ καὶ ἑκάστην ἡμέραν τοιαῦτα ὁρᾷν τε καὶ ἀκού-
 13 εῖν. Βούλει οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, γράψωμεν ἐνταυθὶ μὲν
 δέλτα, ἐνταυθὶ δὲ ἄλφα; εἰτα ὃ τι μὲν ἂν δοκῇ ἡμῖν τῆς δι-
 καιοσύνης ἔργον εἶναι, πρὸς τὸ δέλτα τιθώμεν, ὃ τι δ' ἂν
 τῆς ἀδικίας, πρὸς τὸ ἄλφα; Εἴ τί σοι δοκεῖ, ἔφη, προσδεῖν
 14 τούτων, ποίει ταῦτα. Καὶ ὁ Σωκράτης γράψας, ὥσπερ εἶπεν,
 Οὐκοῦν, ἔφη, ἔστιν ἐν ἀνθρώποις τὸ ψεύδεσθαι; Ἔστι μέν-
 τοι, ἔφη. Ποτέρωσι οὖν, ἔφη, θῶμεν τοῦτο; Δῆλον, ἔφη, ὅτι
 πρὸς τὴν ἀδικίαν. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ τὸ ἐξαπατᾶν ἔστι; Καὶ
 μάλα, ἔφη. Τοῦτο οὖν ποτέρωσι θῶμεν; Καὶ τοῦτο δῆλον
 ὅτι, ἔφη, πρὸς τὴν ἀδικίαν. Τί δὲ τὸ κακουργεῖν; Καὶ τοῦτο,

12. τί οὖν non opus est pone se habeant interrogandi si-
 gnum, quia cum sequentibus coalescunt, ut unus sit interrogandi
 tenor; qua re defectum particulae interrogativae, qualis est ἄρα,
 excusat Buttm. Demosth. Mid. p. 73. τί οὖν, σὺ δεινότερα ἢ τῶν
 ἄλλων εἰς ἕκαστος πεπονθὼς ἀγανακτεῖς; Latine quidem dixeris:
 Quid igitur? tunc hoc (iustum esse) effectum et comparatum tibi
 habes? Distinctior paullo interrogatio est 17. II, 6, 8. — οὐδ' ε-
 γὼς ἤτιον, v. ad I, 5, 6. — μὴ οὐ δύνωμαι. Multi codices
 δύνωμαι habent. Μὴ oblique interrogantis non est dubium quin
 coniunctivo iungi debeat, ubi de re praesenti; optativo, ubi de
 praeterita sermo est. Verum idem etiam indicativum adiunctum
 habet, ubi rem a nobis pro vera haberi indicare volumus. Her-
 mann. Vig. 810. Negatur a quibusdam coniunctivus ita cum μὴ
 particula construi posse; nec coniungitur sane per se; sed potest
 coniungi, ubi coniunctivo opus est. Oecon. IV, 4 ἄρα μὴ ἀσχυ-
 ρώμεν; Plat. Civ. 337 b. πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρίνωμαι ὡν προεῖπες
 μηδέν; Vide quomodo differat Hier. XI, 15 οὐ μὴ σοι δυνώται
 ἀντέχειν οἱ πολέμιοι. Matth. 516. 608. n. 3.

13. γράψωμεν, v. ad II, 1, 1. — ἐνταυθὶ restitutum a
 L. Dindorfio. Codices plerique omnes habent ἐνταυθεῖ. ἐνταυθοί,
 quod edi consuevit, Elmsleius ad Aristoph. Acharn. 152. docet io-
 nicum esse, atticum ἐνταυθεῖ, ut ἐνθαδέ, ἐνθενδέ, ἐντευθενέ. Dis-
 sentiunt alii, ut Stallbaum. Plat. Phileb. p. 23.

14. καὶ τοῦτο δῆλον ὅτι, ἔφη. Quod non scripsit δῆλον,
 u, ut antea (idem factum v. III, 7, 1. IV, 4, 23), fecit

ἔφη. Τὸ δὲ ἀνδραποδίσθαι; Καὶ τοῦτο. Πρὸς δὲ τῇ δικαιουσύνῃ οὐδὲν ἡμῖν τούτων κέσσεται, ὦ Εὐθύδημε; Δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, ἔφη. Τί δέ; ἴάν τις στρατηγὸς αἰρεθεὶς ἄδικόν 15 τε καὶ ἐχθρὰν πόλιν ἐξανδραποδίσσεται, φήσομεν τοῦτον ἀδικεῖν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Δίκαια δὲ ποιεῖν οὐ φήσομεν; Καὶ μάλα. Τί δ' ἂν ἐξαπατᾷ πολεμῶν αὐτοῖς; Δίκαιον, ἔφη, καὶ τοῦτο. Ἐὰν δὲ κλέπτῃ τε καὶ ἄρπάξῃ τὰ τούτων, οὐ δίκαια ποιήσῃ; Καὶ μάλα, ἔφη. ἀλλ' ἐγὼ σε τὸ πρῶτον ὑπελάμβανον πρὸς τοὺς φίλους μόνον ταῦτ' ἐρωτᾷν. Οὐκοῦν, ἔφη, ὅσα πρὸς τῇ ἀδικίᾳ ἐθήκαμεν, πάντα καὶ πρὸς τῇ δικαιουσύνῃ θετέον ἂν εἴη; Ἔοικεν, ἔφη. Βούλει οὖν, ἔφη, ταῦτα οὕτω θέντες διορε- 16 σάμεθα πάλιν, πρὸς μὲν τοὺς πολεμικούς δίκαιον εἶναι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, πρὸς δὲ τοὺς φίλους ἄδικον, ἀλλὰ δεῖν πρὸς γε τούτους ὡς ἀπλούστατον εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Τί οὖν; ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴάν τις στρατηγὸς ὁρῶν 17 ἀθύμως ἔχον τὸ στράτευμα, ψευδόμενος φήσῃ συμμάχους προσεῖναι, καὶ τῷ ψεύδει τούτῳ παύσῃ τῆς ἀδυσμίας τοὺς στρατιώτας, ποτέρῳθι τὴν ἀπάτην ταύτην θήσομεν; Δοκεῖ μοι, ἔφη, πρὸς τὴν δικαιουσύνην. Ἐὰν δὲ τις υἱὸν ἐαυτοῦ δεόμενον φαρμακείας καὶ μὴ προσεῖμενον φάρμακον ἐξαπατήσας

propterea, quod δηλονότι οὐκ fere adverbii vice fungitur: nimirum ut scribi possit δηλονότι. Butt. Ind. Diall. Plat. p. 212. §. 39 ἀναγκάζει με καὶ ταῦτα ὁμολογεῖν δηλονότι ἢ ἐμὴ φανulότης. Sympos. I, 12 ἀπέβλεψεν εἰς τὸν Αὐτόλυκον δηλονότι ἐπισκοπῶν. Quamquam disiunctam scripturam adeo in illis locis, qualis est Plat. Alcib. II. 149 b. τὸν γὰρ θεὸν οὐκ ἔαν δηλονότι, nostro potius verbum substantivum desiderantium, quam Graecorum talia sine ellipsi intelligentium sensu repugnare nimis acute, ut videtur, docuit Schneider. Plat. Civ. 372 c. Cf. ad III, 10, 12. Denique ut in his rebus et librorum sempiterna fluctuatio et interpretum mira inconstantia est, ita si verum fateri volumus, parvi refert utrum hanc an illam scripturam observemus. Talia enim facile arbitrio hominum, dum vivunt, etiam prudentissimorum conceduntur; eandemque libertatem nostrates sibi vindicant. IV, 6. 7 scribere iuvat ἃ ἐπίστανται δηλονότι. Quamquam οἷός ἐστι, οἷός ἐστι, alia a nemine functim scribuntur. Ast. Additam. ad Commentt. in Plat. Phaedr. ed. Polit. p. 635. Commate autem qui illa discerpit, piaculum sibi contrahit.

15. πρὸς τοὺς φίλους, v. ad II, 1, 1. III, 8, 5. 10, 12. Paullo post πρὸς τοὺς πολεμικούς δίκαιον εἶναι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν. Matth. 415. n. 2. I, 1, 6. II, 3, 10. — πρὸς τῇ ἀδικίᾳ ἐθήκαμεν, πρὸς τὴν ἀδικίαν ἐθήκαμεν, ὥστε κείσθαι πρὸς αὐτῇ. Herbst. — ἐθήκαμεν. Aoristi primi in κα desinentis primam et alteram pluralis numeri personam raro apud Atticos usu fuisse docent grammatici. Butt. p. 219. Tertia sane frequentior, ut I, 1, 9. Anab. V, 5, 14. VII, 7, 37. Cyrop. IV, 6, 12. Thucyd. V, 32.

ὡς σίτον τὸ φάρμακον δῖν, καὶ τῷ ψεύδει χρησάμενος οὕτως ὑγιᾶ ποιήσῃ, ταύτην αὖ τὴν ἀπάτην ποῖ θείον; Δοκεῖ μοι, ἔφη, καὶ ταύτην εἰς τὸ αὐτό. Τί δ' ἂν τις, ἐν ἄθυρμα ὄντος φίλον, δείσας, μὴ διαχρήσῃται ἑαυτὸν, κλέψῃ ἢ ἀρπάσῃ ἢ ἕξῃος ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, τοῦτο αὖ ποτέρῳσε θείον; Καὶ ἰετοῦτο νῆ Δ' ἔφη, πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Αἴγεις, ἔφη, σὺ οἷδ' ἐπὶ τοὺς φίλους ὑπαντα δεῖν ἀπολῆσθαι; Μὰ Δ' οὐ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ μετατίθεμαι τὰ εἰρημένα, εἴπερ ἔστι. Αἰ γέ τοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἔξεῖναι πολλὰ μᾶλλον ἢ μὴ ὀρθῶς τιθέναι. τῶν δὲ δὴ τοὺς φίλους ἑξαπατώντων ἐπὶ βλάβῃ, ἵνα μηδὲ τοῦτο παραλείπωμεν ἄσχετον, πότερος ἀδικιώτερός ἐστιν, ὁ ἐκὼν ἢ ὁ ἄκων; Ἀλλ' ὦ Σώκρατες, οὐκέτι μὲν ἔγωγε πιστεύω οἷς ἀποκρίνομαι· καὶ γὰρ τὰ πρόσθεν πάντα τῶν ἄλλως ἔχειν δοκεῖ μοι, ἢ ὡς ἐγὼ τότε ᾤομην. ὅμως δὲ εἰρήσθω μοι, ἀδικιώτερον εἶναι τὸν ἐκόντα ψευδόμενον τοῦ ἄκοντος. Δοκεῖ δέ σοι μύθησις καὶ ἐπιστήμη τοῦ δικαίου εἶναι, ὥσπερ τῶν γραμματέων; Ἐμοιγε. Πότερον δὲ γραμματικώτερον κρίνεις, ὃς ἂν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς γράφῃ καὶ ἀναγινώσκῃ, ἢ ὃς ἂν ἄκων; Ὅς ἂν ἐκὼν, ἔγωγε· δέναιτο γὰρ ἂν, ὅπῃτε βούλοιτο, καὶ ὀρθῶς αὐτὰ ποιεῖν. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς γράφων γραμματικὸς ἂν εἴη, ὁ δὲ ἄκων ἀγράμματος; Πῶς γὰρ οὐ; Τὰ δίκαια δὲ πότερον ὁ ἐκὼν ψευδόμενος καὶ ἑξαπατῶν οἶδεν ἢ ὁ ἄκων; Αἴηλον ὅτι ὁ ἐκὼν. Οὐκοῦν γραμματικώτερον μὲν τὸν ἐπιστάμενον γράμματα τοῦ μὴ ἐπισταμένου φῆς εἶναι; Ναί. Δικαιώτερον δὲ τὸν ἐπιστάμενον τὰ δίκαια τοῦ μὴ ἐπισταμένου; Φαίνομαι· δοκῶ δέ μοι καὶ ταῦτα οὐκ οἰοῖσθ' ὅπως λέγειν. Τί δὲ δῆ, ὃς ἂν βουλόμενος τῷληθῇ λέγειν

17. ὑγιᾶ, Stobaeus ὑγιῇ. v. ad I, 6, 13.

18. γέ τοι certe quidem. Herm. Vig. 828.

19. ᾤομην, alii ᾔμην. V. ad II, 3, 10. — εἰρήσθω, Matth. 500.

20. αὐτὰ ποιεῖν. Heindorfius αὐτό maluit. Cf. Apol. 9, ubi ταῦτα refertur ad τὸ ζητεῖν τὰ ἀποφεικτικά. Contra III, 4, 5 est tούτου, quum antecesserit τοῖς πολεμικοῖς, unde eliciunt τοῦ πολλέμου. In plurali autem numero complurium alicuius modi rerum significatio inest. Bernhard. Syntax. p. 288. Plat. Euthyphr. 14 b. τότε μέντοι σοι ἀπλῶς λέγω, ὅτι, ἂν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστανται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτα ἔστι τὰ δαῖα, καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα τοὺς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων. — τὰ δίκαια δέ. Sciendum est, ex Socratis sententia iustitiam esse scientiam quandam. Plat. Hipp. m. 375 d. e. — οὐκ οἶδ' ὅπως, nescio quo modo; h. e. concedo, nesciens, qua ratione ad eam sententiam deductus sim.

21. τί δὲ δῆ ad aliam conclusionem transeuntis est. Nam τί

μηδέποτε τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγει, ἀλλ' ὁδὸν τε φρά-
ζων τὴν αὐτὴν τοτὲ μὲν πρὸς Ξω, τοτὲ δὲ πρὸς ἐσπέρων
φράζει, καὶ λογισμὸν ἀποφαινόμενος τὸν αὐτὸν τοτὲ μὲν πλείω,
τοτὲ δ' ἑλάττω ἀποφαίνεται, τί σοι δοκεῖ ὁ τοιοῦτος; Ἀῆ-
λος γὰρ Δ' εἶναι ὅτι ἂ ᾔετο εἰδέναι, οὐκ οἶδεν. Οἶσθα δέ τι-
νας ἀνδραποδώδεις καλουμένους; Ἔγωγε. Πότερον διὰ σο-
φίαν ἢ δι' ἀμαθίαν; Ἀῆλον ὅτι δι' ἀμαθίαν. Ἄρ' οὖν διὰ
τὴν τοῦ χαλκεύειν ἀμαθίαν τοῦ ὀνόματος τούτου τυγχάνου-
σιν; Οὐ δῆτα. Ἀλλ' ἄρα διὰ τὴν τοῦ τεκταίνεσθαι; Οὐδὲ
διὰ ταύτην. Ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ σκυτεύειν; Οὐδὲ δι' ἐν τού-
των, ἔφη, ἀλλὰ καὶ τούναντιον· οἱ γὰρ πλείστοι τῶν γε τὰ
τοιαῦτα ἐπισταμένων ἀνδραποδώδεις εἰσιν. Ἄρ' οὖν τῶν τὰ
καλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια μὴ εἰδόντων τὸ ὄνομα τοῦτ' ἐστίν;
Ἔμογε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκοῦν δὲ παντὶ τρόπῳ διατειναμένους;

δὲ est adversantis, vel etiam oratione ad aliud quid pergentis;
τί δὲ concludentis et ratiocinantis. Stallbaum. Plat. Phil. p. 6. —
φράζων — φράζει. Quam consuetudinem participium prope
tempus finitum eiusdem verbi ponendi Platoni maxime familiarem
esse dicunt, (Sympos. 196 b. Lach. 185 d. 198 a.), ea non est a
Xenophonte aliena putanda. 6, 3. ὁ τοὺς νόμους τοῦτους εἰδὼς εἰ-
δεῖν ἄν. 6. ὁρθῶς ἂν ποτε ἄρα ὀριζομένη, ὀριζόμενοι κτ. Cyrop.
V, 1, 1 τῶν μουσουργῶν ἀκούσας ἐσπέρως ἤκουσα ἡδέως. VI, 1, 4.
VIII, 4, 9 ἀλλ' ὑπακούων σχολῇ ὑπήκουσα. Matth. gr. mai. 558. —
πρὸς Ξω. Quod apud Iones est ἥλος, minus frequens apud At-
ticos adiectivum est ἥρος; atque item ἐσπέρως, ut sit occidentalis,
usu magis est ionico quam attico. — τί σοι δοκεῖ ὁ τοιοῦ-
τος; Sympos. I, 12 ἐπισκοπῶν, τί ἐκείνῳ δόξειε τὸ σκῶμμα εἶναι.
Paullo aliter Anab. V, 7, 26 τοῦτους τί δοκεῖτε; — δῆλος ὅτι
οἶδεν. Non dixit δῆλον εἶναι (δοκεῖ), ὅτι οἶδεν; neque, quod usi-
tatissimum est, δῆλος (δοκεῖ) εἶναι εἰδὼς. Krügerus ad Anab. V,
2, 26 comparat Cyrop. I, 4, 2 δῆλος ἦν πᾶσιν ὅτι ὑπερεφθεῖτο.
IV, 4, 3. Oecon. VII, 8. Adde Cyrop. III, 8, 24. IV, 4, 3. Oecon.
VII, 8. Subiective dictum, ut solet, v. II, 6, 7 καὶ ἄνδρα δὲ λέ-
γεις, ὅς ἂν τοὺς φίλους τοὺς πρόσθεν εὖ ποιῶν φαίνεται, δῆλον εἶ-
ναι καὶ τοὺς ὑστέρους εὐεργετήσαντα. Simile illud est III, 5, 24
οὐ λανθάνεις με, ὅτι — λέγεις, i. q. λέγων, ut §. 23. ὅπως μὴ λά-
θης σεαυτὸν ἀγνοῶν τι. Distinctius Oecon. I, 19 καὶ ὅτι πονηρό-
τατοί γε εἰσιν οὐδὲ σὲ λανθάνουσιν. Zeun. Vig. 259. V. ad III, 5, 23.

22. οὐδὲ δι' ἐν τούτων, quod dicitur fortius esse quam δι'
οὐδὲν τούτων (atque est sane, ut Hellen. II, 3, 39 ἄετος ἀνδρός
καὶ ὄντος καὶ δοκοῦντος ἱκανοῦ εἶναι, ἀδικοῦντος δ' οὐδὲ ἐν. quod
est infra 3, 15 οὐδὲ μικρόν), denique nihil aliud significare quam δι'
οὐδὲν τούτων ipse hic locus docet, in quo quae praecedunt, habent
iam suam responsionem οὐδὲ διὰ ταύτην, ut haec verba omnibus
his, quae huc usque dicta sunt, omnino respondeant. V. I, 6, 2.
II, 7, 14. IV, 3, 15. 4, 10. 6, 9. — τούναντιον, v. ad §. 4.

23. παντὶ τρόπῳ. Potuitne dici πάντα τρόπων, ut I, 2, 59.
IV, 1, 1! παντὶ τρόπῳ est quovis modo, auf jede Weise, auf jeden
Fall. Cyrop. II, 1, 13 Ἀπεῖναι μέντοι οὐδὲ τὰ ἡμέτερα χρή· ἀλλὰ

φεύγειν, ὅπως μὴ ἀνδράποδα ὦμεν. Ἀλλὰ νῆ τοὺς θεοὺς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, πᾶν ὥμην φιλοσοφεῖν φιλοσοφίαν, δι' ἧς ἂν μάλιστα ἐνόμιζον παιδευθῆναι τὰ προσήκοντα ἀνδρὶ καλεσθῆναι γαθίας ὀρεγομένῳ· νῦν δὲ πῶς οἶμι με ἀθύμως ἔχειν, ὁρῶντα ἑμαυτὸν διὰ μὲν τὰ προπεπονημένα οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι δυνάμενον ὑπὲρ ὧν μάλιστα χρὴ εἰδέναι, ἄλλην δὲ ὁδὸν οὐδεμίαν ἔχοντα, ἣν ἂν πορευόμενος βέλτιον γενοίμην;

24 Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, εἰς Δελφοὺς δὲ ἤδη πώποτε ἀφίκου; Καὶ δὲς γε νῆ Δία, ἔφη. Κατέμαθες οὖν πρὸς τῷ ναῷ που γεγραμμένον τὸ Γινῶσι σαυτὸν; Ἔγωγε. Πότερον οὖν οὐδὲν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν, ἢ προσέσχες τε καὶ ἐπεχέλησας σαυτὸν ἐπισκοπεῖν ὅστις εἴης; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη. καὶ γὰρ δὴ πᾶν τοῦτο γε ὥμην εἰδέναι· σχολῇ

25 γὰρ ἂν ἄλλο τι ᾔδειν, εἴ γε μὴδ' ἑμαυτὸν ἐγίνωσκον. Πότερα δὲ σοι δοκεῖ γιγνώσκειν ἑαυτὸν ὅστις τοῦνομα τὸ ἑαυτοῦ μόνον οἶδεν, ἢ ὅστις, ὥςπερ οἱ τοὺς ἵππους ὠνούμενοι οὐ πρότερον οἶονται γιγνώσκειν ὃν ἂν βούλωνται γινῶναι, πρὶν ἂν

παντὶ τρόπῳ δεῖ τῶν ἀνδρῶν θῆγειν πάντως τὸ φρόνημα. Oppositum est οὐδενὶ τρόπῳ, 4, 21; simile ἐκ παντός τρόπου 5, 11. Πάντα τρόποις est omnibus modis, ut παντὶ τρόπῳ quidem poni possit pro πάντα τρόποις, nec tamen item πάντα τρόποις pro παντὶ τρόπῳ. Engelhardt. Plat. Menex. p. 248. ubi quod legitur εἰπέ παντὶ τρόπῳ, in eo inest significatio dubitationis et cunctationis omnis tollendae. — φιλοσοφεῖν est omnino in cogitatione et tractatione alicuius rei versari, praesertim subtilius et certa via. Morus Isocr. Paneg. p. 8. Baier. — παιδευθῆναι τὰ προσήκοντα, Matth. 424. 1. — οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον, quum videam, studiis meis superioribus ne eo quidem me adductum esse, ut respondere possim cet. Ad haec autem potissimum verba ὑπὲρ ὧν μάλιστα χρὴ εἰδέναι pertinere illud οὐδέ, alii loci docent, in quibus vocabulum, in quo praecipuum robur repositum est, non statim sequitur vocem οὐδέ ne — quidem significantem. V. ad III, 5, 24. IV, 6, 7. — ἀποκρίνασθαι, Matth. 419. h. Rost. 104. 3. a. — ὑπὲρ, i. q. περί. Matth. 562. Bernhard. Syntax. p. 244. Errat igitur Valckenarius, qui 3, 12 περί τῶν μελλόντων scribi mavult. Adeoque Apol. 14. pro Xenophonteis, si qua in eo libro sunt Xenophontea, ἐπερωτώντος ἐν Δελφοῖς περί ἐμοῦ Athenaeus p. 218 habet ὑπὲρ ἐμοῦ. Schaeff. App. Dem. 1. 190. id unum, inquit, interest, quod περί usu frequentissimo teritur, multo rarius usurpatur ὑπὲρ: quod ipsum discrimen inter latinas praepositiones de et super locum obtinet.

24. εἰς Δελφοὺς δὲ ἤδη πώποτε ἀφίκου; δὲ nonnulli praetermittunt. Sed v. ad II, 9, 2. πώποτε, v. ad II, 2, 7. — οὐδὲν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν, Matth. 348. Rost. p. 539 sq. Sympos. IV, 32 οὐδὲν μέλει οὐδενί. — ᾔδειν. Schneiderus scribendum censuit εἰδέναι collatis his locis III, 14, 3. IV, 4, 25. At, inquit, sequi debebat ita γιγνώσκοιμι, ut infra sect. 31. cf. etiam IV, 3, 3. Vid. ad 31. I, 1, 5. II, 2, 7. III, 5, 8.

ἐπισκέψωνται, πότερον εὐπειθής ἐστιν ἢ δυσπειθής, καὶ πότερον ἰαχυρός ἐστιν ἢ ἀσθενής, καὶ πότερον ταχὺς ἢ βραδύς, καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν τοῦ ἵππου χρείαν ἐπιτηδεύει τε καὶ ἀνεπιτηδεύει ὅπως ἔχει, οὕτως ὁ ἑαυτὸν ἐπισκεψάμενος ὁποῖός ἐστι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην χρῆσαν, ἔγνωκε τὴν αὐτοῦ δύναμιν; Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὁ μὴ εἰδὼς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀγνοεῖν ἑαυτόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ φακερόν, ἔφη, ὅτι διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἑαυτοὺς πλείστα ἀγαθὰ πάσχουσιν ἄνθρωποι, διὰ δὲ τὸ ἔψευσθαι ἑαυτῶν πλείστα κακά; οἱ μὲν γὰρ εἰδότες ἑαυτοὺς τὰ τε ἐπιτηδεύει ἑαυτοῖς ἴσασι καὶ διαγιγνώσκουσιν ἃ τε δύνανται καὶ ἃ μὴ· καὶ ἃ μὲν ἐπίστανται πράττοντες πορῶνται τε ὧν δέονται καὶ εὖ πράττουσιν, ὧν δὲ μὴ ἐπίστανται ἀπεχόμενοι ἀναμάρτητοι γίνονται καὶ διαφρεύουσι τὸ κακῶς πράττειν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους θυνάμενοι δοκιμάζειν καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρείας τὰ τε ἀγαθὰ πορῶνται καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ δὲ μὴ πτ εἰδότες, ἀλλὰ διεψευσμένοι τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως πρὸς τε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τᾶλλα ἀνθρώπινα πρῆγματα ὁμοίως διακίπται· καὶ οὔτε ὧν δέονται ἴσασιν, οὔτε ὅ τι πράττουσιν, οὔτε οἷς χρῶνται, ἀλλὰ πάντων τούτων διαμαρτάνοντες τῶν τε ἀγαθῶν ἀπατηγχεύουσι καὶ τοῖς κακοῖς περιπίπτουσι. καὶ οὕτως

25. οὕτως ὁ ἑαυτὸν ἐπισκεψάμενος, alii οὕτως ἑαυτὸν ἐπισκεψάμενος. Verum quamquam articulus negligentius illatus est, ut si solum ἢ praecesserit, creditus est tamen, propter similitudinem longioris, quod intercedit, enuntiati conformationem a scriptore positum atque a librariis deletum, quam ab illo omissum esse. — οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως, ita, cum conclusione dictum; *dennach*, ex ratione et argumentatione tua. Cyrop. I, 3, 17. Οὕτως ἐγὼ σοι, ὦ μῆτερ, τὰ γε δίκαια πάντα πασιν ἤδη ἀκριβῶς. 6, 46. οὕτως ἢ γε ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ οὐδὲν μᾶλλον οἶδε τὸ ἀριστον ἀρεῖσθαι πτε. V. ad III, 5, 8. Inversum ordinem v. II, 6, 12.

26. ἀνθρώποι, alii οἱ ἄνθρωποι. V. ad I, 4, 14. — ἐψεύσθαι ἑαυτῶν, v. §. sq. Matth. 368. Rost. 108. 5. c. — καὶ post δοκιμάζειν ex abundanti additum, non quidem quemadmodum apud Homerum est H. XXII, 247 ὡς φασμένη καὶ περδοσύνη ἠγῆσται Ἰάδην; Herm. Vig. 772; sed quemadmodum notissimo usu (v. Heindorf. Plat. Phaedon. p. 36. Stallbaum. Euthyphr. p. 84.) in comparationibus καὶ iteratur. ut duae enuntiati partes cogitatione sibi opponantur, sitque huius loci sententia: Ut illa ratione ceteros homines explorare possunt, ita hac ceterorum consuetudine tam bona sibi comparant quam a malis cavent.

27. οἱ δὲ μὴ εἰδότες. Cave intelligas τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως, quae structura antiquorum tantum poetarum est, Matth. 346. n. 1. Rost. 108. n. 16; quamquam Cyrop. IV, 5, 53 est εἰδὼς περὶ ἑαυτοῦ; sed vel τὴν ἑαυτῶν δύναμιν ex sequentibus vel ἑαυτοῦς ex antecedentibus cogitatione addendum est.

φεύγειν, ὅπως μὴ ἀνδράποδα ᾤμεν. Ἀλλὰ τῇ τοὺς θεοὺς, ἔφη, ὦ Σωκράτες, πᾶν ᾧμην φιλοσοφεῖν φιλοσοφίαν, δι' ἧς ἂν μάλιστα ἐνόμιζον παιδευθῆναι τὰ προσήκοντα ἀνδρὶ καλεσθῆναι γαθίας ὀρεγομένη· νῦν δὲ πῶς οἷμι με ἀδύμως ἔχειν, ὁρῶντα ἑμαυτὸν διὰ μὲν τὰ προπεποιημένα οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι δυνάμενον ὑπὲρ ὧν μάλιστα χρὴ εἰδέναι, ἄλλην δὲ ὁδὸν οὐδεμίαν ἔχοντα, ἣν ἂν πορευόμενος βελτίων γενόμην;

24 Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, εἰς Δελφοὺς δὲ ἤδη πῶποτε ἀφίκου; Καὶ δὲς γε νῆ Δία, ἔφη. Κατέμαθες οὖν πρὸς τῷ ναῷ που γεγραμμένον τὸ Γινῆθαι σαυτίν; Ἔγωγε. Πότερον οὖν οὐδέν σοι τοῦ γραμματος ἐμέλησεν, ἢ προσέσχες τε καὶ ἐπεχείρησας σαυτὸν ἐπισκοπεῖν ὅστις εἴης; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη. καὶ γὰρ δὴ πᾶν τοῦτο γε ᾧμην εἰδέναι· σχολῇ

25 γὰρ ἂν ἄλλο τι ᾔδειν, εἴ γε μὴδ' ἑμαυτὸν ἐγὼ γινώσκον. Πότερα δὲ σοι δοκεῖ γινώσκειν ἑαυτὸν ὅστις τοῦνομα τὸ ἑαυτοῦ μόνον εἶδεν, ἢ ὅστις, ὥς περ οἱ τοὺς ἵππους ὠνούμεναι οὐ πρότερον οἶονται γινώσκειν ὅν ἂν βούλωται γινῶναι, πρὶν ἂν

παντὶ τρόπῳ δεῖ τῶν ἀνδρῶν θῆγειν πάντως τὸ φρόνημα. Oppositum est οὐδενὶ τρόπῳ, 4, 21; simile ἐκ παντὸς τρόπου 5, 11. Πάντα τρόπον est omnibus modis, ut παντὶ τρόπῳ quidem poni possit pro πάντα τρόπον, nec tamen item πάντα τρόπον pro παντὶ τρόπῳ. Engelhardt. Plat. Menex. p. 248. ubi quod legitur εἰπέ παντὶ τρόπῳ, in eo inest significatio dubitationis et cunctationis omnis tollendae. — φιλοσοφεῖν est omnino in cogitatione et tractatione alicuius rei versari, praesertim subtilius et certa via. Morus Isocr. Paneg. p. 8. Baiter. — παιδευθῆναι τὰ προσήκοντα, Matth. 424. 1. — οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον, quum videam, studiis meis superioribus ne eo quidem me adductum esse, ut respondere possim cet. Ad haec autem potissimum verba ὑπὲρ ὧν μάλιστα χρὴ εἰδέναι pertinere illud οὐδέ, alii loci docent, in quibus vocabulum, in quo praecipuum robur repositum est, non statim sequitur vocem οὐδέ ne — quidem significantem. V. ad III, 5, 24. IV, 6, 7. — ἀποκρίνασθαι, Matth. 419. h. Rost. 104. 3. a. — ὑπὲρ, i. q. περί. Matth. 562. Bernhard. Syntax. p. 244. Errat igitur Valckenarius, qui 3, 12 περί τῶν μελλόντων scribi mavult. Adeoque Apol. 14. pro Xenophonteis, si qua in eo libro sunt Xenophontes, ἐπερωτῶντος ἐν Δελφοῖς περί ἐμοῦ Athenaeus p. 218 habet ὑπὲρ ἐμοῦ. Schaeff. App. Dem. 1. 190. id unum, inquit, interest, quod περί usu frequentissimo teritur, multo rarius usurpatur ὑπὲρ: quod ipsum discrimen inter latinas praepositiones de et super locum obtinet.

24. εἰς Δελφοὺς δὲ ἤδη πῶποτε ἀφίκου; δὲ nonnulli praetermittunt. Sed v. ad II, 9, 2. πῶποτε, v. ad II, 2, 7. — οὐδέν σοι τοῦ γραμματος ἐμέλησεν, Matth. 348. Rost. p. 539 sq. Sympos. IV, 32 οὐδέν μέλει οὐδενί. — ᾔδειν. Schneiderus scribendum censuit εἶδεν collatis his locis III, 14, 3. IV, 4, 25. At, inquit, sequi debebat ita γινώσχοιμι, ut infra sect. 31. cf. etiam IV, 3, 3. Vid. ad 31. I, 1, 5. II, 2, 7. III, 5, 8.

ἐπισκέψονται, πότερον ἐθπειθής ἐστιν ἢ δυσπειθής, καὶ πότερον ἰαχυρός ἐστιν ἢ ἀσθενής, καὶ πότερον ταχύς ἢ βραδύς, καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν τοῦ ἵππου χρεῖαν ἐπιτήδεια τε καὶ ἀνεπιτήδεια ὅπως ἔχει, οὕτως δ' αὐτὸν ἐπισκεψάμενος ὁποῖός ἐστι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην χρεῖαν, ἔγνωκε τὴν αὐτοῦ δύναμιν; Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὁ μὴ εἰδὼς τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἀγνοεῖν αὐτόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ φανερόν, ἔφη, ὅτι διὰ μὲν καὶ τὸ εἰδέναι αὐτοὺς πλείστα ἀγαθὰ πάσχουσιν ἄνθρωποι, διὰ δὲ τὸ ἔψευσθαι αὐτῶν πλείστα κακά; οἱ μὲν γὰρ εἰδότες αὐτοὺς τὰ τε ἐπιτήδεια αὐτοῖς ἴσασι καὶ διαγγυλώσκουσιν ἃ τε δύνανται καὶ ἃ μὴ· καὶ ἃ μὲν ἐπίστανται πράττοντες πορῶνται τε ὧν δέονται καὶ εὖ πράττουσιν, ὧν δὲ μὴ ἐπίστανται ἀπεχόμενοι ἀναμάρτητοι γίνονται καὶ διαφεύγουνσι τὸ κακῶς πράττειν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δυνάμενοι δοκιμάζειν καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρεῖας τὰ τε ἀγαθὰ πορῶνται καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ δὲ μὴ τι εἰδότες, ἀλλὰ διεψευσμένοι τῆς αὐτῶν δυνάμεως πρὸς τε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τᾶλλα ἀνθρώπινα πράγματα ὁμοίως διάκεινται· καὶ οὕτε ὧν δέονται ἴσασιν, οὕτε ὅ τι πράττουσιν, οὕτε οὗς χρώσται, ἀλλὰ πάντων τούτων διαμαρτύροντες τῶν τε ἀγαθῶν ἀπαυγυγάζονται καὶ τοῖς κακοῖς περιπίπτουσι. καὶ οὕτως

25. οὕτως ὁ αὐτὸν ἐπισκεψάμενος, alii οὕτως αὐτὸν ἐπισκεψάμενος. Verum quamquam articulus negligentius illatus est, ut si solum ἢ praececesserit, credibilis est tamen, propter similem longioris, quod intercedit, enuntiati conformationem a scriptore positum atque a librariis deletum, quam ab illo omissum esse. — οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως, ita, cum conclusione dictum; *demnach*, ex ratione et argumentatione tua. Cyrop. I, 3, 17. Οὕτως ἐγὼ σοι, ὦ μῆτερ, τὰ γε δίκαια παντάπασιν ἤδη ἀκριβῶς. 6, 46. οὕτως ἢ γε ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ οὐδὲν μᾶλλον οἶδε τὸ ἀρίστον ἀρεῖσθαι κτλ. V. ad III, 5, 8. Inversum ordinem v. II, 6, 12.

26. ἄνθρωποι, alii οἱ ἄνθρωποι. V. ad I, 4, 14. — ἔψευσθαι αὐτῶν, v. §. sq. Matth. 388. Rost. 108. 5. c. — καὶ post δοκιμάζειν ex abundanti additum, non quidem quemadmodum apud Homerum est H. XXII, 247 ὡς φαιμένη καὶ κερδοσύνη ἡγήσασθ' ἰαδὴν; Herm. Vig. 772; sed quemadmodum notissimo usu (v. Heindorf. Plat. Phaedon. p. 30. Stallbaum. Euthyphr. p. 84.) in comparationibus καὶ iteratur, ut duae enuntiati partes cogitatione sibi opponantur, sitque huius loci sententia: Ut illa ratione ceteros homines explorare possunt, ita hac ceterorum consuetudine tam bona sibi comparant quam a malis cavent.

27. οἱ δὲ μὴ εἰδότες. Cave intelligas τῆς αὐτῶν δυνάμεως, quae structura antiquorum tantum poetarum est, Matth. 346. n. 1. Rost. 108. n. 16; quamquam Cyrop. IV, 5, 53 est εἰδὼς περὶ ἐκάστου; sed vel τὴν αὐτῶν δύναμιν ex sequentibus vel αὐτοῖς, ex antecedentibus cogitatione addendum est.

οἱ μὲν εἰδότες ὃ τι ποιοῦσιν, ἐπιτυγχάνοντες ὧν πρόττουσιν, εὐδοχοῖ τε καὶ τίμιοι γίγνονται· καὶ οἱ τε ὅμοιοι τούτοις ἡδέως χρώνται, οἱ τε ἀποτυγχάνοντες τῶν πραγμάτων ἐπιθυμοῦσι τούτους ὑπὲρ αὐτῶν βουλευέσθαι, καὶ προΐστασθαι τε ἐαυτῶν τούτους, καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν ἀγαθῶν ἐν τούτοις ἔχουσι, καὶ διὰ πάντα ταῦτα πάντων μάλιστα τούτους ἀγαπῶσιν. οἱ δὲ μὴ εἰδότες ὃ τι ποιοῦσι, κακῶς δὲ αἰρούμενοι, καὶ οἷς ἂν ἐπιχειρήσωσιν ἀποτυγχάνοντες, οὐ μόνον ἐν αὐτοῖς ταῦτοις ζημιοῦνται τε καὶ κολάζονται, ἀλλὰ καὶ ἀδοξοῦσι διὰ ταῦτα καὶ καταγέλαστοι γίγνονται, καὶ καταφρονοῦμενοι καὶ ἀτιμωζόμενοι ζῶσιν, ὁρᾷς δὲ καὶ τῶν πόλεων διττῶσαι ἂν ἀγνοήσασαι τὴν ἐαυτῶν δύναμιν κρείττοσι πολεμήσωσιν, αἱ μὲν ἀνάστατοι γίγνονται, αἱ δὲ ἐξ ἐλευθέρων δοῦλαι. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Ὡς πάνν μοι δοκοῦν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, περὶ πολλοῦ ποιητέον εἶναι τὸ ἐαυτὸν γινώσκειν, οὕτως ἴσθι· ὁπόθεν δὲ χρὴ ὑφρασθαι ἐπισκοπεῖν ἐαυτόν, τοῦτο πρὸς σέ ἀποβλέπω εἰ

28. οἱ ὅμοιοι, similes prudentia et felicitate, *Ernesti*. — καὶ προΐστασθαι τε, alii καὶ προΐστασθαι γέ, v. ad III, 5, 10. Particulis enim καὶ — τέ accidit, ut mirifice exagitarentur. Quae quum in epica oratione iuxta se pōsitae significant *und etwa, auch etwa*: in prosa oratione ita scribi debent, ut aliquid intercedat, significantes *atque etiam*, nimirum ut καὶ intendat, *auch, té* copulet, *und*. V. ad I, 2, 53. II, 3, 19. Diversi quidem loci sunt, in quibus alterum τέ, ut in antecedentibus, vel καὶ sequitur, ut §. 33. 4, 1, ubi τέ, quod est post ἄρχουσι, respondens sibi habet καὶ initio secundae paragraphi positum, censetque Bornemannus proprie perlegendum fuisse καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπιτρέψας. *Cyrop.* I, 2, 10 καὶ αὐτὸς τὸ θηρᾷ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖται, ὅπως ἂν θηρῶν. 4, 17. De Rep. Lac. VIII, 4. Qui sunt reliqui, in iis sunt qui ubique vel καὶ — δέ, ut *Cyrop.* III, 1, 2. *Anab.* IV, 1, 3. De Rep. Lac. XV, 3. vel καὶ — γέ reponi iubeant, ut supra II, 3, 19. Vid. Bornem. *Anab.* I, 8, 3. *Reisig*. *Coniect.* *Aristoph.* I. p. 212. Sed v. *Thucyd.* I, 9 & μοι δοκεῖ ἀγαμέμνων παραλαβὼν καὶ ναυτικῇ τε ἅμα ἐπὶ πλεόν τῶν ἄλλων ἰσχύσας τὴν στρατεῖαν — ποιήσασθαι. VI, 44. VII, 78. *Stallbaum*. *Plat. Phil.* 145.

29. κακῶς αἰρούμενοι, pluribus propositis rebus, quae aut peragenda sunt aut evitandae, mala vel infelicem facientes optionem. *Bornem.* — ὅσαι ἂν, vulgo δοσεῖ ἐάν. v. ad III, 10, 12.

30. ὥς πάνν μοι δοκοῦν, v. ad I, 2, 20. 3, 2. IV, 6, 15. ubi ὥς item cum accusativo constructum videbis. Sed sequente οὕτως ἴσθι vel simili quadam dictione solent genitivo uti, ut *Anab.* I, 3, 6 ὥς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπῃ ἂν καὶ ὑμεῖς, ὅπῃ τὴν γνώμην ἔχετε. Genitivum sequitur eadem dictio *Cyrop.* I, 6, 11. οὕτως γίνωσκε II, 3, 15. *Lubeck.* *Soph. Ai.* 279. ὥς ὧδ' ἔχόντων τῶνδ' ἐπίστασθαι σε χρὴ. *Apte* ad h. l. comparavit *Ileindorffus Soph. Oed.* I. 848. ἀλλ' ὥς φανέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο. Adde *Philoct.* 415. ὥς μηκέτ' ὄντα κείνον ἐν γᾶϊ νόει. *Anab.* I, 3, 15 ὥς μὲν στρατηγήσονται ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν, μηδέ τις ὑμῶν λεγέτω. *Matth.* 568. 569. 2. — εἰ μοι ἐθέλησάις ἂν ἐξηγήσασθαι, v. ad I, 3, 5, 5, 3.

μοι ἐθελήσαις ἂν ἐξηγήσασθαι. Οἰκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τα³¹ μὲν ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ὁποῖά ἐστι, πάντως πον γινώσκεις. Νῆ Δί' ἔφη· εἰ γὰρ μὴδὲ ταῦτα οἶδα, καὶ τῶν ἀνδραπόδων φανυλότερος ἂν εἴην. Ἴθι δὴ, ἔφη, καὶ ἐμοὶ ἐξηγήσαι αὐτά. Ἄλλ' οὐ χαλεπὸν, ἔφη· πρῶτον μὲν γὰρ αὐτὸ τὸ ὑγιαίνειν ἀγαθὸν εἶναι νομίζω, τὸ δὲ νοσεῖν κακόν· ἔπειτα καὶ τὰ αἷτια ἐκατέρου αὐτῶν, καὶ ποτὰ καὶ βρωτὰ καὶ ἐπιτηδεύματα, τὰ μὲν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν φέροντα ἀγαθὰ, τὰ δὲ πρὸς τὸ νοσεῖν κακὰ. Οἰκοῦν, ἔφη, καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ὅταν μὲν³² ἀγαθοῦ τινος αἷτια γίγνηται, ἀγαθὰ ἂν εἴη, ὅταν δὲ κακοῦ, κακὰ. Πότε δ' ἂν, ἔφη, τὸ μὲν ὑγιαίνειν κακοῦ αἷτιον γένοιτο, τὸ δὲ νοσεῖν ἀγαθοῦ; Ὅταν νῆ Δί' ἔφη, στρατείας τε αἰσχυρῆς καὶ ναυτικῆς βλαβεραῆς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων οἱ μὲν διὰ ῥώμην μετασχόντες ἀπόλωνται, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολειφθέντες σωθῶσιν. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' ὁρῶς, ἔφη, ὅτι καὶ τῶν ὠφελίμων οἱ μὲν διὰ ῥώμην μετέχουσιν, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολείπονται. Ταῦτα οὖν, ἔφη, ποτὲ μὲν ὠφελοῦντα, ποτὲ δὲ βλάπτοντα τί μᾶλλον ἀγαθὰ ἢ κακὰ ἐστίν; Οὐδὲν μὰ Δία φαίνεται κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν λόγον. Ἄλλ' ἦ³³ γέ τοι σοφία, ὦ Σώκρατες, ἀναμφισβητήτως ἀγαθόν ἐστιν. ποῖον γὰρ ἂν τις πρᾶγμα οὐ βέλτιον πράττοι σοφὸς ὢν ἢ ἀμαθής; Τί δαί; τὸν Δαίδαλον, ἔφη, οὐκ ἀκήκοας, ὅτι λη-

31. εἰ — οἶδα — ἂν εἴην, v. ad II, 2, 7. III, 5, 8. — τὰ αἷτια ἐπιτηδεύματα — τὰ μὲν, v. ad I, 2, 24.

32. τί μᾶλλον, quae conjectura Brodaeī exigua librorum auctoritate fulcitur, vel οὐ μᾶλλον vel solum μᾶλλον habentium, commendationem suam ex sequentibus accipit: qua in re vel quatenus magis bona quam mala sunt?

33. τί δαί; quid ita? Alii τί δέ; Illam vero dicendi formam quum quidam nimium videantur adamasse, sunt alii, ut fit, qui eam iusto magis spernant. Certum illud est, ibi demum locum eam habere, quum maius quoddam orationis pondus, in mirationis potissimum et excitandae animi attentionis significatione positam, exprimi attineat. Nam quamquam grammatici nonnulli, veluti Maximus Planudes (Bachmann. Anecd. II. 81, 9), diphthongum a prosae orationis scriptoribus negant poni nisi ante punctum, nihil ut differat a τί δέ; in pleniore tamen forma aliquid momenti ac ponderis inesse consentaneum est. H. l. codices satis tuentur. Buttm. Ind. Diall. Plat. p. 212. Herm. Vig. 848. — τὸν Δαίδαλον. Simplicius paullo infra τοῦτον ὑμνοῦσιν, ὡς ἀπόλυται. V. ad I, 2, 13. IV, 7, 2, 8, 11. — Μίνα. Heterocliton, Buttm. 56. n. 6. b. Matth. 70, n. 3. Rost. 47. p. 129. — ἅμα cum voculis τὲ — καὶ coniunctum supervacaneum videtur esse. Anab. VII, 1, 7. ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἄριστον ποιήσων. V. Bornem. Cyrop. VII, 1, 26. ad III, 4, 3. — εἰς τοὺς βαρβάρους, ad Cocalum, regem Sicularum. Ovid. Metam. VIII, 261. —

φθείς ὑπὸ Μίνω διὰ τὴν σοφίαν ἡγαγκάξετο ἐκείνῳ δουλεύειν, καὶ τῆς τε πατρίδος ἕμα καὶ τῆς ἑλευθερίας ἐστερήθη, καὶ ἐπιχειρῶν ἀποδιδράσκειν μετὰ τοῦ υἱοῦ τὸν τε παῖδα ἀπώλεσε καὶ αὐτὸς οὐκ ἠδυνήθη σωθῆναι, ἀλλ' ἀπεινχθεὶς εἰς τοὺς βαρβύρους πάλιν ἐκεῖ ἐδούλευεν; *Λέγεται γὰρ Ἄλ' ἔφη, ταῦτα. Τὰ δὲ Παλαμήδους οὐκ ἀκήκοας πύθη;* τοῦτον γὰρ δὴ πάντες ἔμνοῦσαν, ὡς διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς ἀπόλλυται. *Λέγεται καὶ ταῦτα, ἔφη. Ἄλλους δὲ πόσους οἶμι διὰ σοφίαν ἀναρπάστους πρὸς βασιλεῖα γεγονέναι καὶ ἐκεῖ δουλεύειν;* *Κινδυνεύει, ἔφη, ὧς Σώκρατες, ἀναμφιλογώτατον ἀγαθὸν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. Εἴ γε μὴ τις αὐτό, ἔφη, ὧς Εὐδοδήμει, ἐξ ἀμφιλόγων ἀγαθῶν συντιθεῖται. Τί δ' ἂν, ἔφη, τῶν εὐδαιμονικῶν ἀμφιλογον εἴη;* Οὐδέν, ἔφη, εἴ γε μὴ προσθήσομεν αὐτῷ κάλλος ἢ ἰσχύον ἢ πλοῦτον ἢ δόξαν ἢ καὶ τι ἄλλο τῶν τοιούτων. *Ἀλλὰ γὰρ Δία προσθήσομεν, ἔφη· πῶς γὰρ ἂν ὅστις ἕκων τούτων εὐδαιμονοίῃ;* *Νὴ Δ' ἔφη, προσθήσομεν ἄρα, ἐξ ὧν πολλὰ καὶ χαλεπὰ συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις· πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς ὠραίοις παρακωνηκῶν διαφθείρονται, πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχύον μείζουσιν ἐργοῖς ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς κακοῖς περιπίπτουσι, πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλοῦτον διαθρυπτόμενοί τε καὶ ἐπιβαυλεύμενοί ἀπόλλυνται, πολλοὶ δὲ διὰ δόξαν καὶ πολιτικὴν δύναμιν μεγάλα σκακὰ πεπόνθασιν. Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴ γε μηδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν ὁρθῶς λέγω, ὁμολογῶ μηδὲ ὅ τι πρὸς τοὺς θεοὺς*

τὰ δὲ Παλαμήδους — πύθη. De Palamede propter detectam Ulyssis simulatam insaniam odio huius hominis lapidibus obruto v. etiam Apol. 26. Verum Cyneg. I, 11 poenam pro laude a diis accepisse dicitur, nisi ibi malis cum Diodorfo τιμῆς pro τιμωρίας legere. Bornem. Apol. p. 66. — ἀπόλλυται, alii ἀπώλετο. Illud non tam praesens historicum est; Matth. 504. 1. Rost. 117 extr.; quam rem in carminibus, quae Euthydemo aequalibusque hominibus nota erant, enarratam tanquam praesentem significat. — βασιλεῖα, v. ad III, 5, 26.

34. Κινδυνεύει. Asyndeton; nova res commemoratur; quam haecenus diaceptaverant, mittitur. V. ad I, 6, 2. III, 13, 5. Memorabile est autem, hoc ipsum verbum κινδυνεύειν plus semel huiusmodi dicendi formam inchoare. Cf. Oecon. XVI, 11. Hier. I, 28. quibus de locis videndi editor Frotscherus et Bremius Symbol. philol. Helvet. I. p. 171.

35. παρακωνηκῶν. Putabat Casaubonus ad Athenaeum p. 842. ellipsin esse in hoc verbo supplendam vocabulis τοῦ καλοῦ vel τοῦ προσήκουτος, deflectere a via recta. Hic intelliguntur qui amore percelli insaniunt. Vig. 184. — δια δόξαν. Hindenburgium aequum plurimi editores articulum addiderunt. Sed habent ultima verba universalem quandam significationem. Vid. ad I, 4, 5.

εὔχεσθαι χρη, εἰδέναι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἕως διὰ τὸ σφόδρα πιστεῦναι εἰδέναι οὐδ' ἔοικε· ἐπεὶ δὲ πόλει δημοκρατουμένης παραιοσκευάζῃ προεστάναι, δῆλον ὅτι δημοκρατίαν γε οἶσθα τί ἐστι. Πάντως δῆπου, ἔφη. Δοκεῖ οὖν σοι δυνατόν εἶναι δημοκρατίαν εἰδέναι μὴ εἰδὸτα δῆμον; Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε. Καὶ τί νομίζεις δῆμον εἶναι; Τοὺς πένητας τῶν πολιτῶν ἔγωγε. Καὶ τοὺς πένητας ἄρα οἶσθα; Πῶς γὰρ οὐ; Ἄρ' οὖν καὶ τοὺς πλουσίους οἶσθα; Οὐδέν γε ἤτιον ἢ καὶ τοὺς πένητας. Ποίους δὲ πένητας καὶ ποίους πλουσίους καλεῖς; Τοὺς μὲν, οἶμαι, μὴ ἱκανὰ ἔχοντας εἰς ἃ δεῖ τελεῖν πένητας, τοὺς δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν πλουσίους. Καταμεμῶσθης οὖν, ὅτι ἐνίοις μὲν πάνυ ὀλίγα ἔχουσιν οὐ μόνον ἀρκεῖ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ περιποιῶνται ἀπ' αὐτῶν, ἐνίοις δὲ πάνυ πολλὰ οὐκ ἱκανὰ ἐστι; Καὶ νῆ Δί' ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ὁρθῶς γὰρ με ἀναμνήσκεις, οἶδα γὰρ καὶ τυράννους τινάς, οἳ δι' ἔνδειαν ὥσπερ οἱ ἀπορώτατοι ἀναγκάζονται ἀδικεῖν. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴ γε ταῦτα οὕτως ἔχει, τοὺς μὲν τυράννους εἰς τὸν δῆμον θήσομεν, τοὺς δὲ ὀλίγα κεκτημένους, ἐὰν οἰκονομικοὶ ᾖσιν, εἰς τοὺς πλουσίους. Καὶ ὁ Εὐθύδημος ἔφη· Ἀναγκάζει με καὶ ταῦτα ὁμολογεῖν δηλονότι ἢ ἐμὴ φανulότης· καὶ φροντίζω, μὴ κράτιστον ἦ μοι σιγᾶν· κινδυνεύω γὰρ ἀπλῶς οὐδέν εἰδέναι. Καὶ πάνυ ἀθύμως ἔχων ἀπῆλθε, καὶ καταφρονήσας ἑαυτοῦ καὶ νομίσας τῷ ὄντι ἀνδράποδον εἶναι. Πολλοὶ μὲν οὖν τῶν οὕτω διατεθέντων ἐπὶ Σωκράτους οὐκ-⁴⁰ ἐτι αὐτῷ προσήσαν, οὓς καὶ βλακοτέρους ἐνόμιζεν· ὁ δὲ Εὐ-

37. ἔμοιγε. Additur uno in libro καὶ δῆμον ἄρ' οἶσθα τί ἐστιν. Οἶμαι ἔγωγε. Non male. — τοὺς μὴ ἱκανὰ ἔχοντας εἰς ἃ δεῖ τελεῖν, qui non satis habent, quod pendi oporteat. τελεῖν dicuntur cives, qui certae cuidam classi adscripti vectigalia sua solvunt. Iam quoniam dicitur τελεῖν εἰς τὰς τινάς, quasi in ordinem aliquem solvere (quod denique est ordini adscriptum esse), solvenda oratio est τοὺς μὴ ἔχοντας τελεῖν εἰς ταῦτα, εἰς ἃ δεῖ. V. Wachsmuth. Notit. antiq. hellen. I. 1. 324 sqq.

38. καὶ νῆ Δί' α non est hic, ut solet, cum sequentibus in unam enuntiationem conflatum, quia interposita illa sunt ὁρθῶς γὰρ με ἀναμνήσκεις, ut ait l. q. καὶ μάλα: quamquam haec verba καὶ νῆ Δί' οἶδα γὰρ cave putes a Graecia disiuncta cogitari.

40. βλακοτέρους, v. ad III, 13, 4. — ἃ te postulare videtur, ut sequatur καὶ ἃ intellecto deinde ἐνόμιζεν: quamquam particulae via potius ad εἰδέναι et ἐπιτηδεύειν pertinet. Non est tamen cum Heindorffo inserendum ἃ, sed supplendum cum Schaefero App. Dem. I. 191. Sed si haec ellipsis est, nihil profecto ea frequentius. V. II, 1, 28. ad III, 12, 4. Plat. Phaedon. 86 c. in plerisque libris est ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρμόνται αἶ τ' ἐν τοῖς φθόγοις καὶ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις παθεῖ.

Θύδημος ὑπέλαβεν οὐκ ἂν ἄλλως ἀνὴρ ἀξιόλογος γενέσθαι, εἰ μὴ ὅτι μάλιστα Σωκράτει συνεῖη· καὶ οὐκ ἀπελείπετο ἔτι αὐτοῦ, εἰ μὴ τι ἀναγκαῖον εἴη· ἔνια δὲ καὶ ἑμιμείτο ὧν ἐκεῖνος ἐπετήδευεν. ὁ δὲ ὡς ἔγνω αὐτὸν οὕτως ἔχοντα, ἥκιστα μὲν διετύραττεν, ἀπλούστατα δὲ καὶ σαφέστατα ἐξηγεῖτο, ἃ τε ἐνόμιζεν εἰδέναι δεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν κρῦτιστα εἶναι.

CAPUT III.

1 Τὸ μὲν οὖν λεκτικούς καὶ πρακτικούς καὶ μηχανικούς γίγνεσθαι τοὺς συνόντας οὐκ ἔσπευδεν, ἀλλὰ πρότερον τούτων ᾤετο χρῆναι σωφροσύνην αὐτοῖς ἐγγενέσθαι. τοὺς γὰρ ἄνευ τοῦ σωφρονεῖν ταῦτα δυναμένους ἀδικωτέρους τε καὶ δυνατωτέρους κακουργεῖν ἐνόμιζεν εἶναι. πρῶτον μὲν δὴ περὶ Θεοῦς ἐπειρῶτο σώφρονας ποιεῖν τοὺς συνόντας. ἄλλοι μὲν οὖν αὐτῷ πρὸς ἄλλους οὕτως ὁμιλοῦντι παραγενόμενοι διηγοῦντο· ἐγὼ δὲ, ὅτε πρὸς Εὐθύδημον τοιῷδε διελέγετο, παρεγενόμεν. Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἥδη ποτὲ σοι ἐπῆλθεν ἐνθυμηθῆναι, ὡς ἐπιμελῶς οἱ Θεοὶ ὧν οἱ ἄνθρωποι δέονται, κατεσκευάσαι; Καὶ ὅς, Μὰ τὸν Δι' ἔφη, οὐκ ἔμοιγε. Ἀλλ' οἴοθ' αἰ ἔφη, ὅτι πρῶτον μὲν φωτὸς δεύμεθα, ὃ ἡμῖν οἱ Θεοὶ παρέχουσι; Νῆ Δι' ἔφη, ὃ γ' εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν,

CAP. III. Socrates non prius ad rempublicam iuvenes aut quamcunque artem capessendam incitandos esse statuebat, quam eorum animus fuisset praeceptis ad virtutem formatus, cuius fundamentum sit pietas erga deos. Igitur Euthydemum docet hoc capite deos hominibus consulere et propterea colendos esse. — Docetur, quomodo discipulos reddiderit σώφρονας περὶ Θεοῦς; capite 4, quomodo περὶ τὴν δικαιοσύνην; c. 5, quomodo πρακτικούς; c. 6, quomodo διαλεκτικούς; c. 7, quomodo μηχανικούς.

1 Λεκτικούς. Plerique libri quum δεκτικούς habeant, vide ne hoc sit λεκτικούς, h. e. διαλεκτικούς, ut 6, 1. Quamquam semper illarum vocum permutatio est, Pierson. Muer. p. 183. Lips. — τὸ γίγνεσθαι. Accusativi usus similis illi est, de quo diximus ad I, 3, 7. Significatur enim effectus. Quamquam propterea causam sitam videmus in ipso vocabulo σπεύδειν. Cf. Thucyd. VI, 39. μαρτάνετε κατὰ σπεύδοντες. Herod. I, 206. παῖσαι σπεύδων τὰ σπεύδεις. Matth. 423. 542. 1. a. Ita vero vim et potestatem verbi tanquam primariam proponi recte docet Roet. gr. p. 642 sq. comparans Thucyd. II, 53 τὸ μὲν προσταλαίπωρεν τῷ δόξαντι καλῶ οὐδέ τις πρόθυμος ἦν. Apol. 13.

2, διηγόμενοι, narrabant mihi. Anab. II, 1, 14 ἔφασαν. V, 4, 34 ἔλεγον. Hellen. VI, 4, 29. 30. Alii διηγούνται. V. Poppo Cyrop. XXI X.

3, ὃ γ' εἰ, i. q. τοῦτο γὰρ εἰ. Simile illud est, quod ad I, 4, 11 observavimus, Hom. Odys. XVII, 160 ἴστω νῦν Ζεὺς, ὡς ἦτοι Ὀδυσσεὺς ἦδη ἐν παιρὶδι γαίῃ ἱστῖν· οἷον ἐγὼν οἰαγὼν εἰσσελμῶ ἐπὶ

ἐνεκά γε τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν. Ἀλλὰ μην καὶ ἀναπαύ-
σιώς γε διομένοις ἡμῖν νύκτα παρέχῃσιν, κάλλιστον ἀναπαυ-
τήριον. Πάνυ γ' ἔφη, καὶ τοῦτο χάριτος ἄξιον. Οἰκοῦν καὶ
ἐπειδὴ ὁ μὲν ἥλιος φωτεινὸς ὢν τὰς τε ὥρας ἡμῖν τῆς ἡμέ-
ρας καὶ τὰλλα πάντα σαφηνίζει, ἡ δὲ νύξ διὰ τὸ σκοτεινὴ
εἶναι ἀσαφεστέρα ἐστίν, ἄστρα ἐν τῇ νυκτὶ ἀνέφηναν, αἱ ἡμῖν
τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς ἐμφανίζει, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ, ὧν
δεόμεθα, πράττομεν; Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Ἀλλὰ μην ἡ γε σε-
λήνη οὐ μόνον τῆς νυκτός, ἀλλὰ καὶ τοῦ μηνὸς τὰ μέρη φα-
νερά ἡμῖν ποιεῖ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δ' ἐπεὶ τροφῆς δεό-
μεθα, ταύτην ἡμῖν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόναι, καὶ ὥρας ἀρμοτ-
τούσας πρὸς τοῦτο παρέχειν, αἱ ἡμῖν οὐ μόνον ὧν δεόμεθα
πολλὰ καὶ παντοῖα παρασκευάζουσιν, ἀλλὰ καὶ οἷς εὐφραίνό-
μεθα; Πάνυ, ἔφη, καὶ ταῦτα φιλόανθρωπα. Τὸ δὲ καὶ ὕδωρ
ἡμῖν παρέχειν οὕτω πολλοῦ ἄξιον, ὥστε καὶ φυτεῦν καὶ συν-
αὔξεν τῇ γῇ καὶ ταῖς ὥραις πάντα τὰ χρήσιμα ἡμῖν, συν-

νήος ἡμενος ἐφρασάμην. II. XVIII, 262 οἷος ἐκείνου θυμὸς ὑπέρβριος,
quae eius est superbia, h. e. nam ea est eius superbia. Lys. Epi-
taph. 34 Bekk. τὸ ναυτικὸν τὸ τῶν βαρβάρων, ὃ τίς ἰδὼν οὐκ ἂν
ἐφοβήθη, οἷος [μεγὰς καὶ δεινός] τῆδε τῇ πόλει κίνδυνος ὑπὲρ τῆς
τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἡγωνίσθη. Eurip. Hel. 74 θεοὶ σ' ὅσον μύ-
μημ' ἔχεις Ἑλένης, ἀποπτύσαιεν. Matth. 480. n. 3. — ἐνεκά γε
τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν, per oculos ipsos et solos per se
si staret. Cyrop. III, 2, 36 ἐξέσται ἡμῖν ἐκείνου ἔνεκα, per illum
nobis licebit. Hier. XI, 10 καὶ ἐξέη μὲν ἂν σοι ἔνεκεν ἀσφαλείας.
Plat. Theaet. 148 d. προθυμίας ἔνεκεν, si nihil opus est praeter
studium. Heindorf. Charm. 158 e. Pflugk. Eurip. Hel. 1182. Matth.
576. Buttm. p. 441.

4. ἐπειδὴ, olim legebatur ἐπειδιάν. V. ad I, 2, 35. — τὰς
ὥρας τῆς ἡμέρας. ὥρα Xenophontis aetate non fuit vicesima
quarta diei pars, quae hora dicitur. Recentioribus demum Grae-
cis ὥραι eodem modo quo apud nos dicuntur. Suid. ὥρα, τὸ δω-
δέκατον τῆς ἡμέρας. Quae posterioris aevi Graecis et Latinis hora
est, eam priores, qui gnōmonum sciothericorum tantum usum ha-
bebant, σημείον, στοιχείον dixerunt. Casaub. ad Athenaeum p. 5.
694. Noctis ὥραι (IV, 7, 4) distinguuntur tribus illis φυλακαῖς, in
quibus notissima τὸ μεσονύκτιον. Cf. IV, 7, 4, ubi ὥραι μηνός sunt,
quae hic τοῦ μηνός τὰ μέρη, scilicet ἱσταμένου, μεσούντος et φθί-
νοντος. ὥραι denique ἐνιαυτοῦ, quae saepissime, ut §. 5, simplici-
ter ὥραι vocantur, anni tempora dicuntur. Hindenburg. — ὁ μὲν
ἥλιος — ἡ δὲ νύξ. Quae sit enuntiandi ratio, v. not. ad II, 7, 11.
— διὰ τὸ σκοτεινὴ εἶναι, v. ad I, 2, 55. — πολλὰ qualia
sint, v. 7, 4.

5. τὸ δ' ἀναδιδόναι sc. τοὺς θεούς. Nominativus est, de
quo v. ad I, 4, 12. Si quia vero responsa consideraverit, quae repo-
nita iam esse in interrogantis mente facile apparet, nihil, opinor,
desiderabit: *Dass sie aber Nahrungsmittel gewähren*, vel: *Nun, die
Gewährung von Nahrungsmitteln? Ist ein Zeichen ihrer Liebe.*

τρέφειν δὲ καὶ αὐτοὺς ἡμῶς, καὶ μὴ γινόμενον πᾶσι τοῖς τρέφουσιν ἡμῶς εὐκατεργαστότερά τε καὶ ὠφελιμώτερα καὶ ἡδίστα ποιεῖν αὐτά, καὶ ἐπειδὴ πλείστον δεόμεθα τούτου, ἀφθονέστατον αὐτὸ παρέχειν ἡμῖν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, προσηγορικόν. Ἦ Τὸ δὲ καὶ τὸ πῦρ πορίσαι ἡμῖν, ἐπικούρου μὲν ψύχους, ἐπικούρου δὲ σκότους, συνεργὸν δὲ πρὸς πᾶσαν τέχνην καὶ πάντα ὅσα ὠφελείας ἔνεκα ἄνθρωποι κατασκευάζονται; ὥς γὰρ συνελόντι εἰπεῖν, οὐδὲν ἀξιόλογον ἄνευ πυρὸς ἄνθρωποι τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων κατασκευάζονται. Ὑπερβάλλει, ἔφη, καὶ τοῦτο φιλανθρωπία. Τὸ δὲ τὸν ἥλιον, ἐπειδὴ ἐν χειμῶνι τράπηται, προσιέναι τὰ μὲν ἀδρύνοντα, τὰ δὲ ξηραίνοντα, ὧν καιρὸς διελήλυθεν· καὶ ταῦτα διαπραξάμενον μηκέτι ἐγγυτέρω προσιέναι, ἀλλ' ἀποτρέπεσθαι φυλαττόμενον, μή τι ἡμῶς μᾶλλον τοῦ δέοντος θερμαίνων βλάβῃ· καὶ ὅταν αὖ

7. ἐπικούρου. Anaphora, ut III, 8, 10. 13, 5 not. IV, 2, 33. 3, 9. 4, 8. De constructione cf. Anab. IV, 5, 13 ἐπικούρημα τῆς χιόνης. Eurip. Androm. 28 ἐπικούρησις κακῶν. Matth. 353. γ. — σκότους. Quod Passovius lex. s. v. de genere huius vocabuli neutro parum apud Atticos usitato praecipit, certe de Xenophonte non valet. V. Lex. Xenoph. et interpret. Moer. 261 sq. Lips. — ὥς γὰρ συνελόντι εἰπεῖν, v. ad III, 8, 10. — In sine paragraphi unus liber hoc habet additamentum: Τὸ δὲ καὶ αἶρα ἡμῖν ἀφθόνως οὕτω πανταχοῦ διαχῦσαι, οὐ μόνον πρόμαχον καὶ σύντροφον ζωῆς, ἀλλὰ καὶ πελάγη περὶ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἄλλος ἀλλαχόθεν καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ στείλλόμενος πορίζεσθαι, πῶς οὐχ ὑπὲρ λόγον; Ἀνέκφραστον. Quae verba dudum observatum est a quopiam inserta esse, qui post terram, aquam, ignem aëris commemorationem desideraret. Displacent multis de causis, et propter singularia, διαχῦσαι (v. Lobeck. Phryn. 725), ἀλλαχόθεν, ὑπὲρ λόγον, ἀνέκφραστον, et propter totius loci conformationem, vitiosam multifariam. Ac propter scabritiem loci non ausim emendare, quae manus parum docta scripsisse videatur. Propterea vulgatum ἄλλος — στείλλόμενος intactum reliqui, praesertim quum nominativum, quem absolutum dixeris, apud scriptores sequioris aetatis nonnunquam ita negligentius inferri meminerim. Cf. Lucian. qui fertur Philopatr. T. 9. p. 243 Bip. τὸ δὲ καὶ Αἰθίοψιν συνενωχίσθαι καὶ μὴ ἀφίστασθαι, ἀλλ' υποβεβρεγμένους καθεδεῖσθαι περ' αὐτοῖς, πωγωνὰ τηλικούτων ἔχων, οὐκ ἀσχύνης ἄξια; V. A. Wagnowski Initt. theor. cas. absol. I. p. 9 sq.

8. μᾶλλον τοῦ δέοντος, v. ad II, 1, 22. — αὖ πάλιν, deinde πάλιν αὖ. Illud rarius; sed v. Sympos. VII, 1. — τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 324. Rost. 108. 2. h. — ἔνθα μάλιστα ἄν cum uno codice scripsi. Reliquorum scripturam ἔνθα ὧν μάλιστα ἡμᾶς ἀρελοῖη Bornemannus similibus tuetur locis, in quibus optativus post relativa in obliqua oratione infertur, ut Cyrop. I, 6, 19 ἀλλὰ τοῦ μὲν αὐτὸν λέγειν ἃ μὴ σαφῶς εἰδὲν γινώσκουσι δὲ. Stallbaum. Plat. Gorg. 521 c. Herm. Soph. Antig. 666. Schneider. Plat. Civ. 428 d. Matth. 529. — γινόμενα, alii γινόμενοις. V. I, 6, 10 ἵουκας τὴν εὐδαιμονίαν εὐδόμενῃ τροφῇ καὶ πολυτείλειαν εἶναι. Sym-

πάλιν ἀπὸ τῶν γένηται, ἔνθα καὶ ἡμῖν δὴλόν ἐστιν ὅτι εἰ προσωτέρω ἄπεισιν, ἀποπαγησόμεθα ὑπὸ τοῦ ψυχους, πάλιν αὖ τρέπεται καὶ προσχωρεῖν, καὶ ἐνταῦθα τοῦ αἵματος ἀναστρέφεται, ἔνθα μάλιστα ἂν ἡμᾶς ἀφελοίῃ; Νῆ τὸν Δι' ἔφη, καὶ ταῦτα παντάπασιν ἔοικεν ἀνθρώπων ἔνεκα γιγνόμενα. Τὸ δ' αὖ, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο φανερόν, ὅτι οὐκ ἂν ὑπενέγκαι-θ μὲν οὔτε τὸ καῦμα οὔτε τὸ ψῦχος, εἰ ἐξαπίνης γίγναιτο, οὕτω μὲν κατὰ μικρὸν προσιέναι τὸν ἥλιον, οὕτω δὲ κατὰ μικρὸν ἀπέναι, ὥστε λανθάνειν ἡμᾶς εἰς ἑκάτερα τὰ ἰσχυρότατα καθισταμένους; Ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ἤδη τοῦτο σκοπῶ, εἰ ἄρα τι ἐστὶ τοῖς θεοῖς ἔργον ἢ ἀνθρώπους θεραπεύειν· ἐκεῖνο δὲ μόνον ἐμποδίζει με, ὅτι καὶ τᾶλλα ζῶα τούτων μετέχει. Οὐ γὰρ καὶ τοῦτ' ἔφη ὁ Σωκράτης, φανερόν, ὅτι καὶ 10 ταῦτα ἀνθρώπων ἔνεκα γίγνεται τε καὶ ἀνατρέφεται; τί γὰρ

pos. II, 15 ἐπαινοῦντι ἔοικας τὸν δοχιστοδιδάσκαλον. Sed v. ad I, 4, 6. Anab. III, 5, 13. ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζοντες, quod Stephanus emendabat θαυμάζουσιν. Hellen. VI, 3, 8. ἔοικατε τυραννίδι μάλλον ἢ πολιτείαις ἡδόμενοι. Matth. gr. maj. 555. n. 2.

9. εἰ ἄρα τι ἐστὶν — ἢ. Plat. De rep. 382 c. ὅταν διὰ μά-
ριαν ἢ τινα ἀνοίαν κακὸν τι ἐπιχειρῶσι πράττειν. Crit. 50 c. ταῦτα
ἢ τί ἐροῦμεν; Lucian. Diall. Mort. XIX, 4. φήσει τοῦ θανάτου
σοὶ οὐδένα αἴτιον ἢ σεαυτὸν. In his ἄλλος adiectivum supplendum
esse censent. Lamb. Bos. Ellips. p. 27. Schaeff. Potuit id quidem
addi, adderetur non erat necesse. Non multum discrepat usus
latini pronominis *aliquis*, quem non opus est ab eius vocabuli
origine, quod ex *alius* quis ortum dicunt, deducamus. Gysar.
theor. stil. lat. p. 105. Cic. Off. I, 7 aut ira aut aliqua perturba-
tione incitatus. Orat. II, 42. Fin. I, 1. Caes. B. G. VI, 16. Sup-
plicia eorum, qui in furto aut in latrocinio aut aliqua noxa sint
comprehensi, gratiora diis esse arbitrantur. Neque vero dissimile
est quod ib. c. 24 legitur: quam (silvam Hercyniam) Eratostheni
et quibusdam Graecis fama notam esse video. Cic. Tuscul. I, 1
neque cum Graecia neque ulla cum gente. Cf. de Rep. Ath. III, 8.
ubi of Ἕλληνες sunt ceteri Graeci, Atheniensibus oppositi. — ἄρα
in hac conjunctione concludendi suam significationem retinet: *ob
deum*; quamquam id nonnunquam nimis forte est, debetque le-
nius dici *ob deum* *wohl*. Cf. Anab. III, 2, 22. *Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γι-
γνώσκετε ὅτι οὕτω κρίττονται, τοὺς δὲ ποταμούς ἄπορον νομίζετε εἶ-
ναι καὶ μεγάλως ἡγείσθε ἐξαπατηθῆναι διαβάντες, σκέψασθε, εἰ ἄρα
τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι.*

10. ἀνθρώποι, alii ὁ ἀνθρώπος secundum duos codices. Sed
docei eum habet usum, de quo dictum est ad III, 5, 14. intelli-
gendumque est τοὺς ἀνθρώπους τῶν ζῶων πλείω ἀπολαύειν ἢ τῶν
φυτῶν. — *πλείω τῶν φυτῶν*. Zeunium sequuti editores ἢ post
πλείω inseruerant, quod genitivus τῶν φυτῶν non ex comparativo,
sed ex ἀπολαύειν dependet. Sed v. ad III, 11, 5. — *ἐκείνων*,
v. ad I, 3, 13. — οὐ χρώνται, nonnulli codices οὐ χρῆται. Sed
v. ad I, 4, 13. — ὁμογνωμονῶ σοὶ καὶ τοῦτο, v. 4, 23. i. q.
ὁμολογῶ καὶ τοῦτο 5, 7. Oecon. XVII, 3. ταῦτα ὁμογνωμονοῦμεν
πάντες οἱ ἄνθρωποι. Alius accusativus praeterquam pronominum

ἄλλο ζῷον αἰγῶν τε καὶ οἰῶν καὶ ἵππων καὶ βοῶν καὶ ὄνων
καὶ τῶν ἄλλων ζῶων τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀπολαύει ὅσα ἄνθρω-
ποι; ἡμεῖς μὲν γὰρ δοκεῖ πλείω τῶν φυχῶν τρέφονται γούν
καὶ χρηματίζονται οὐδὲν ἦτιον ἀπὸ τούτων ἢ ἀπ' ἐκείνων·
πολὺ δὲ γένος ἀνθρώπων τοῖς μὲν ἐκ τῆς γῆς φυόμενοις εἰς
τροφὴν οὐ χρῶνται, ἀπὸ δὲ βοσκημάτων γάλακτι καὶ τυρῷ
καὶ κρέασι τρεφόμενοι ζῶσι· πάντες δὲ τιθασεύοντες καὶ θα-
μάζοντες τὰ χρήσιμα τῶν ζῴων εἰς τε πόλεμον καὶ εἰς ἄλλα
πολλὰ συνεργοῖς χρώνται. Ὀμογενισμῶ σοι καὶ τοῦτ' ἔφη·
ὁρῶ γὰρ αὐτῶν καὶ τὰ πολλὰ ἰσχυρότερα ἡμῶν οὕτως ὑπο-
χείρια γιγνόμενα τοῖς ἀνθρώποις, ὥστε χρῆσθαι αὐτοῖς οὐ τι
11 αὖν βούλονται. Τὸ δ' ἐπειδὴ πολλὰ μὲν καλὰ καὶ ὠφέλιμα,
διαφέροντα δὲ ἀλλήλων ἐστί, προσθέσθαι τοῖς ἀνθρώποις αἰ-
σθηθεὶς ἀρμοττούσας πρὸς ἕκαστα, δι' ὧν ἀπολαύομεν πάν-
των τῶν ἀγαθῶν· τὸ δὲ καὶ λογισμὸν ἡμῖν ἐμφῦσαι, ᾧ περὶ
ῶν αἰσθανόμεθα λογιζόμενοι τε καὶ μνημονεύοντες καταμαν-
θάνομεν, ὅπῃ ἕκαστα συμφέρει; καὶ πολλὰ μηχανώμεθα, δι'
12 τῶν τῶν τε ἀγαθῶν ἀπολαύομεν καὶ τὰ κακὰ ἀλεξόμεθα· τὸ
δὲ καὶ ἐρμηνεῖαν δοῦναι, δι' ἧς πάντων τῶν ἀγαθῶν μεταδι-
δομέν τε ἀλλήλοις διδάσκοντες καὶ κοινωνοῦμεν, καὶ νόμους
τιθέμεθα, καὶ πολιτευόμεθα; Παντάπασιν ἰσίκουσιν, ὧ Σώ-
κρατες, οἱ θεοὶ πολλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι.
Τὸ δὲ καὶ εἰ ἀδυνατοῦμεν τὰ συμφέροντα προνοεῖσθαι ὑπὲρ

vix addatur. Similia quaedam ex latino sermone congescit Zumpt. gr. 385. velut: *illud tibi non assentior*. Infra §. 15. *ἐκεῖνο δὲ ἀδυνάω*. Cyrop. VII, 6, 22 *τοῦτο μάλιστα θαρσύνετε*. Demosth. Cor. 292 *ταῦτά λυπαῖσθαι καὶ ταῦτά χαίρειν τοῖς πολλοῖς*. Matth. 414. Rost. 104. n. 7. Nec dissimile illud, quod sequitur οὐ τι ἂν βούλωνται, v. ad II, 7, 7. Bornem. Anab. VII, 3, 5.

11. τοῖς ἀνθρώποις — ἀπολαύομεν. Adverte personarum variationem, quae alias alibi habet causas. Hellen. V, 1, 31. *Ἀριαξέρξης βασιλεὺς νομίζει — τοῦτοις ἐγὼ πολεμήσω*. Cf. Thucyd. I, 128. 129. Similliora nostris sunt Plat. Gorg. 514 e. *εἰ μὴ ἡρόσκομεν δι' ἡμᾶς μηδὲνα βελτίω γεγονότα τὸ σῶμα, οὐ καταγέλαστον ἂν ἦν τῇ ἀληθείᾳ εἰς τοσοῦτον ἀνόλας ἐλθεῖν ἀνθρώπους*; ad quem locum v. Buttman: (p. 493.) et Stallbaum. Cf. Euthyphr. 5 a. οὐδὲν ἂν μου ὕψελος εἴη, οὐδέ τι ἂν διαφέρει Εὐθύφρων τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην. quo loco quae sit illius varietatis causa, facile est ad intelligendum. Bernhardt Syntax. 423.

12. *εἰ ἀδυνατοῦμεν*, alii ex coniectura Reiskii satis quidem, ut videtur, probabili ἢ *ἀδυνατοῦμεν*. *Εἰ* de re certa dictum v. I, 5, 1. ubi v. annotata. Urbanus enim ita saepe dubitatio exprimitur, vel dubitantiis, quae vera sunt, dicuntur, ut fere sit I. q. *ἐπεὶ*. Cyrop. V, 5, 20 *εἰ πρὸς τοῦτο σιωπᾶν ἡδίων σοι ἢ ἀπο-*

τῶν μελλόντων, ταύτη αὐτοὺς ἡμῖν συνεργεῖν, διὰ μαντικῆς τοῖς πυνθανομένοις φράζοντας τὰ ἀποβησόμενα καὶ διδάσκοντας, ἥ ἂν ἄριστα γένοιτο; Σοὶ δ' ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοίκασιν ἔτι φιλικώτερον ἢ τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι, εἴ γε μηδὲ ἐπερωτώμενοι ὑπὸ σοῦ προσημαίνουσί σοι ἃ τε χρῆ ποιεῖν καὶ ἃ μὴ. "Οτι δέ γε ἀληθῆ λέγω, καὶ σὺ γνώσῃ, ἂν μὴ ἀναμένης,¹³ ἕως ἂν τὰς μορφὰς τῶν θεῶν ἴδῃς, ἀλλ' ἔξαρκῇ σοι τὰ ἔργα αὐτῶν δοῶντι σέβεσθαι καὶ τιμᾶν τοὺς θεοὺς. ἐννόει δέ, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ οὕτως ὑποδεικνύουσιν· οἱ τε γὰρ ἄλλοι ἡμῖν τὰγαθὰ δίδόντες οὐδὲν τούτων εἰς τοῦμφανές ἰόντες διδόασιν, καὶ ὁ τὸν ὅλον κόσμον συντάττων τε καὶ συνέχων, ἐν ᾧ πάντα [τὰ] καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἔστι, καὶ αἰ μὲν χρωμένοις ἀκριβῆ τε καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀγήρατα παρέχων, θῦττον δὲ νοήματος ἀναμαρτήτως ὑπηρετοῦντα, οὗτος τὰ μέγιστα μὲν πρῶτων ὁράται, τὰδε δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος ἡμῖν ἔστιν. ἐννόει δέ,¹⁴ ὅτι καὶ ὁ πᾶσι φανερὸς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει τοῖς ἀνθρώποις ἐαυτὸν ἀκριβῶς ὁρᾶν, ἀλλ' ἐάν τις αὐτὸν ἀναδῶς ἐγγερεῖ θᾶσθαι, τὴν ὕψιν ἀφαιρεῖται. καὶ τοὺς ὑπηρέτας δὲ

κρίνασθαι, τότε γε, ἔφη, εἰπέ, εἴ τι ἀδικεῖσθαι ἐνόμισας. Reisig. Coniect. Aristoph. I, 113. Quamquam nihil utique vocum et litterarum ei et η confusionem frequentius est. Sympos. III, 4 pro vulgato ἡ scribendum esse ei καλοκἀγαθία ἔστιν ἡ δικαιοσύνη dixi. Quaest. Xen. I. p. 12 sq., scripsit Dindorfius. Contra supra II, 1, 18 ἡ defendi potest a Budaei lectione εἴ. Quod paulo infra legitur εἴ γε μηδὲ etc. levi quidam auctoritate mutant οἱ γε μηδὲ (v. ad I, 4, 11). Comparat Bornemannus Cyrop. II, 2, 3 τῶνδε μὲν οὐδὲν ἴσον ἔστιν, εἴ γε ἀπ' ἡμῶν γε τῶν ἐν μέσῳ οὐδεὶς οὐδέποτε ὀρεῖται. — ὑπὲρ τῶν μελλόντων, v. ad 2, 23. — γέγονοιτο. Aliquot codices γένοιτο; sed v. ad II, 4, 7.

13. πάντα [τὰ] καλὰ. Τὰ addidit Weiskius; recte, si haec sunt Xenophontis; dicuntur enim verba ἐννόει δέ — ἀόρατος ἡμῖν ἔστιν, utpote cum tota hac disputatione pugnantia, aliunde illata esse: atque habet sane ea suspicio compluribus argumenta. Sin autem haec sunt verba interpolatoris, facile concedi potest τὰ abesse posse, iste ut dicat, quidquid in mundo sit, bonum et pulchrum esse. — χρωμένοις. Potuitne articulus addi? Matth. 270. n. 1. — ὑγιᾶ, vulgo ὑγιῇ, v. ad I, 6, 13. — ἀγήρατα, alii ἀγήρατον ex Stephani emendatione. Sed referendum ad τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ. Simillimus locus est Cyrop. VIII, 7, 22, ubi scribi nunc solet οἱ καὶ τήνδε τὴν τῶν ὅλων τάξιν συνέχουσιν ἀκριβῆ καὶ ἀγήρατον καὶ ἀναμάρτητον καὶ ὑπὸ πάντων καὶ μεγέθους ἀδιήγητον. Quamquam duo codices meliora praebent ἀκριβῆ καὶ ἀγήρατον. — θῦττον νοήματος, v. ad II, 1, 22. — τὰδε quum dici posse negaret, correxit Coraëus τοσάδε. Certe idem pronomen loco Cyropaediae excitato id, quod ante oculos nostros positum est, significat. Qui hanc omnem pulchritudinem ~~in~~ teneant et regunt, interpretatus est Cicero Cat. m. XXIII. 82. Vid. ad I, 7, 5.

τῶν θεῶν εὐρήσεις ἀφανῆς ὄντας· κεραυνός τε γὰρ ὅτι μὲν ἄνωθεν ἀφίεται, δῆλον, καὶ ὅτι οἷς ἂν ἐντύχη πάντων κρατεῖ· ὁρᾶται δ' οὐτ' ἐπιὼν οὔτε κατασκήψας οὔτε ἀπιὼν· καὶ ἄνεμοι αὐτοὶ μὲν οὐχ ὁρῶνται, αἱ δὲ ποιοῦσι φανερά ἡμῖν ἐσσι, καὶ προσιόντων αὐτῶν αἰσθανόμεθα. ἀλλὰ μὲν καὶ ἀνθρώπου γε ψυχῇ, ἥ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἀνθρωπίνων, τοῦ θεοῦ μετέχει, ὅτι μὲν βασιλεύει ἐν ἡμῖν, φανερόν, ὁρᾶται δὲ οὐδ' αὐτή. αἱ χρῆ κατανοοῦντα μὴ καταφρονεῖν τῶν ἀοράτων, ἀλλ' ἐκ τῶν γιγνομένων τὴν δύναμιν αὐτῶν καταμανθάνοντα τιμῶν τὸ δαιμόνιον. Ἐγὼ μὲν, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ὅτι μὲν οὐδὲ μικρὸν ἀμελήσω τοῦ δαιμονίου, σαφῶς οἶδα· ἐκείνο δὲ ἀθυμῶ, ὅτι μοι δοκεῖ τὰς τῶν θεῶν εὐεργεσίας οὐδ' ἂν εἰς ποτε ἀνθρώπων ἀξίαις χάρισιν ἀμείβωμαι. Ἀλλὰ μὴ τοῦτο ἀθύμει, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε· ὁρᾷς γάρ, ὅτι ὁ ἐν Δελφοῖς θεός, ὅταν τις αὐτὸν ἐπερωτᾷ, πῶς ἂν τοῖς θεοῖς χαρίζοιτο, ἀποκρίνεται, Νόμῳ πύλεως. νόμος δὲ δῆπου πανταχοῦ ἐστι κατὰ δύναμιν ἱεροῖς θεοῖς ἀρέσκεισθαι. πῶς οὖν ἂν τις κάλλιον καὶ εὐσεβέστερον τιμῇ θεούς, ἢ ὡς αὐτοὶ κελεύουσιν, οὕτω ποιῶν; ἀλλὰ χρῆ τῆς μὲν δυνάμεως μηδὲν ὑφίεσθαι· ὅταν γάρ τις τοῦτο ποιῇ, φανερόν δῆπου ἐστὶ τότε οὐ τιμῶν θεούς. χρῆ οὖν μηδὲν ἐλλείποντα κατὰ δύναμιν τιμᾶν τοὺς θεούς θαρρύνειν τε καὶ ἐλπίζειν τὰ μέγιστα ἀγαθὰ· οὐ γὰρ παρ' ἄλλων γ' ἂν τις μείζω ἐλπίζων σωφρονοῇ ἢ παρὰ τῶν τὰ μέγιστα ὠφελεῖν δυναμένων, οὐδ' ἂν ἄλλως μᾶλλον ἢ εἰ τούτοις ἀρέσκοι. ἀρέσκοι δὲ πῶς ἂν μᾶλλον ἢ εἰ ὡς μάλλιστα πείθοιτο αὐτοῖς; Τοιαῦτα μὲν δὴ λέγων τε καὶ αὐτὸς ποιῶν εὐσεβεστέρους τε καὶ σωφρονεστέρους τοὺς συνόντας παρεσκεύαζεν.

CAPUT IV.

1 Ἀλλὰ μὲν καὶ περὶ τοῦ δικαίου γε οὐκ ἀπεκρίπτετο ἦ

17. τῆς μὲν δυνάμεως, v. ad I, 2, 2. Qui propter eiusdem sententiae repetitionem haec verba Ἀλλὰ χρῆ — θεούς adulterina iudicant, neque illi similitum locorum meminerunt; Bornemannus excitat Cyrop. IV, 2, 46. V, 2, 9. Anab. VII, 2, 18. III, 1, 20. Plat. Apol. 29 c.; et rationis, qua hunc librum ortum esse probabile est, immemores sunt. — μείζω ἐλπίζων σωφρονοῇ vulgari dictione fore putabat Schneiderus σώφρων μείζω ἐλπίζοι.

CAP. IV. Iuris civilis et naturalis fontes et causas aperit Socrates cum Hippia disputans. Fuit is celeberrimus illius actus sophista, dialogis etiam Platoniciis nobilitatus.

εἶχε γνώμην, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐπιδείκνυτο, ἰδίᾳ τε πᾶσι νομί-
μως τε καὶ ὠφελίμως χρώμενος καὶ κοινῇ ἀρχοῦσι τε ἃ οἱ
νόμοι προστάττειεν πειθόμενος καὶ κατὰ πόλιν καὶ ἐν ταῖς
στρατείαις οὕτως, ὥστε διόδοτος εἶναι παρὰ τοὺς ἄλλους εὐ-
τακτῶν, καὶ ὅτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιστάτης γενόμενος οὐκ ἄ-
πέτρεψε τῷ δήμῳ παρὰ τοὺς νόμους ψηφισασθαι, ἀλλὰ σὺν
τοῖς νόμοις ἡναντιώθη τοιαύτῃ ὁρμῇ τοῦ δήμου, ἣν οὐκ ἂν
οἶμαι ἄλλον οὐδένα ἄνθρωπον ὑπομεῖναι· καὶ ὅτε οἱ τριά-3
κοντα προσέξατον αὐτῷ παρὰ τοὺς νόμους τι, οὐκ ἐπέθτετο.
τοῖς τε γὰρ νέοις ἀπαγορευόντων αὐτῶν μὴ διαλέγεσθαι καὶ
προσταξάντων ἐκείνῳ τε καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν πολιτῶν ἀγαγεῖν
τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, μόνος οὐκ ἐπέσθη, διὰ τὸ παρὰ σὺς νό-
μους αὐτῷ προστάττεσθαι. καὶ ὅτε τὴν ὑπὸ Μελήτου γραφὴν 4
ἔφηνε, τῶν ἄλλων ἐιωθότων ἐν τοῖς δικαστηρίοις πρὸς χάριν

1. καὶ ἔργῳ, non sequitur καὶ λόγῳ, sed καὶ ἔλεγε δὲ §. 5.
Cf. Anab. I, 9, 10. — καὶ κοινῇ ἀρχοῦσι τε, v. ad I, 2, 28. —
παρὰ τοὺς ἄλλους, v. ad I, 2, 52.

2. καὶ ὅτε, alii καὶ ποτε. De omni re singulisque verbis v.
ad I, 1, 18.

3. οἱ τριᾶκοντα, v. ad I, 2, 31. — ἄλλοις τισὶ, quattuor
viris. Plat. Apol. 32 c. ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα
αὐ μεταπεμφθέντες με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν δόλον προσέταξαν
ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμῖνιον, ἢ ἀποθάνοι. Leo
ille, patria quidem Salaminus, sed civitate Atheniensis, sua sponte
in exsiliū abierat Salamina, ne a tyrannis, divitiarum suarum
avidis, occideretur. Stallbaum. Vid. Hell. II, 3, 39. — ἐπὶ θά-
νατῳ, ἢ ἀποθάνοι loco Apologiae commemorato, ὡς
ἀποθανούμενον Plat. Epist. 7, ὥστε ἀπολέσθαι Diog. Laërt. II, 5, 24
de eadem re. De praepositione v. ad I, 3, 5, 7, 1. III, 14, 2.
Isocr. Paneg. §. 154 οὐ Κόωνα μὲν ἐπὶ θανάτῳ συλλαβεῖν ἐτόλμη-
σαν. ubi quum vulgo scriptum esset θάνατον, Wolfius recte dati-
vum reposuit, ut Muretus pro genitivo Anab. V, 7, 34 ἀγέσθαι
αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ. Suspiciosior locus est ib. I, 6, 10 ἔλαβον τῆς
ζώνης τὸν Ὀρόντην ἐπὶ θανάτῳ — εἰδότες, ὅτι ἐπὶ θανάτῳ ἄγοιτο.
ad quem Krügerus confert Herodot. III, 14 ἡγεῖσθαι et στείχειν
ἐπὶ θάνατον et Dorvill. Charit. p. 432. Quamquam non magis
illic tolerandum ὅτι ἐπὶ θάνατον ἄγοιτο. Dativo enim solennis
dictio efficitur. Matth. 585. β. Lob. Phryn. 475.

4. ὅτε τὴν ὑπὸ Μελήτου γραφὴν ἔφηνε, quum a Me-
leto accusatus esset. φεύγει enim dicitur accusatus, διώκειν ac-
cusator. Demosth. 1. φεύγει νῦν ὑπ' ἐμοῦ ταύτην τὴν δέ-
κην. Cf. Pflugk. Eurip. Hel. 20. ὑπ' αἰετοῦ δάωγμα φεύγον. V. ad
III, 4, 1. Μελήτου, olim Μελίτου. Sed constans codicum au-
ctoritas evicit, ut nomen hominis, qui unus fuit ex accusatoribus
Socratis (v. ad I, 1, 1), nunc ubique fere per η scriberetur. V. 8, 4.
Apol. 11. Errat Eustathius Odys. XIII, 106 nomen a μέλι deri-
vans, refragantibus metrorum rationibus. V. Dobree ad Aristoph.
Ran. p. 371 ed. Lips. Fritsch. Lucian. Demon. p. 260. Engelhardt.
et Bekker. Plat. Euthyphr. 351. 16. Buttm. gr. mai. II. 382. Hueb-
nerus vero in editione Diogenis Laërtii : retinuit (v. Praef. XIII).

τε τοῖς δικασταῖς διαλέγεσθαι καὶ κολακεύειν καὶ δεῖσθαι παρὰ τοὺς νόμους, καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα πολλῶν πολλὰκις ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀφιεμένων, ἐκείνος οὐδὲν ἡθέλησε τῶν εἰωθότων ἐν τῷ δικαστηρίῳ παρὰ τοὺς νόμους ποιῆσαι, ἀλλὰ ῥαδίως ἂν ἀφεθεῖς ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰ καὶ μετρίως τι τούτων ἐποίησε, προεβλετο μᾶλλον τοῖς νόμοις ἐμμένων ἀποθανεῖν ἢ παρανομῶν ζῆν. καὶ ἔλεγε δὲ οὕτως καὶ πρὸς ἄλλους μὲν πολλὰκις,

γραφὴ autem in foro attico est caussa publica, in qua agitur de criminibus ad omnem rempublicam pertinentibus, δίκη caussa quaecunque, maxime privata. — πρὸς χάριν τοῖς δικασταῖς διαλέγεσθαι, Apol. 4. ἐπιχαρίως εἰπόντας. Quod ne fieret, lege vetitum erat apud Athenienses. — πολλῶν πολλὰκις, v. ad III, 12, 6. — τῶν εἰωθότων mirum alio nunc quam antea usu inferri. τὰ εἰωθότα sunt solita, usu recepta, ut tamen liceat ποιεῖσθαι hic intelligi, ut loco ab Herbatio commemorato Aristoph. Ran. 1. εἰπὼ τι τῶν εἰωθότων potest intelligi λέγεσθαι. Cf. Dionys. Halic. De Thucyd. XVIII, 1 τοὺς εἰωθότας ὁλοφωμῶς ἐπ' αὐτοῖς ἐχρῆν λέγεσθαι. Thuc. II, 51. III, 38. Eurip. Hec. 356 οὐκ εἰωθός ην. Interpret. Aristoph. l. 1. et Gregor. Corinth. 138 sqq. Schaeef. — ἂν ἀφεθεῖς, v. ad I, 4, 14. — μᾶλλον, v. ad II, 1, 2.

5. οὕτως, alii οὕτω. V. ad I, 3, 1. — διὰ χρόνου, v. ad II, 8, 1. — τό, v. ad II, 1, 8. — διδάσασθαι, curare sibi erudiendum, vel institutione sibi efficere, effingere. Timaeus p. 79. Koch. ἐδίδαξα· ἐπαίδευσα αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ. ἐδίδαξάμην· ἐπαίδευσάμην δι' ἑτέρου, αὐτὸς ἐπιμεληθεὶς τούτου. coll. p. 71. Plat. Menon. 93 d. Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἱππέα μὲν ἐδιδάξατο ἀγαθόν. quod est Aeschin. dial. I, 4. Θεμιστοκλῆς τὸν υἱὸν ἱππέα ἐδιδάξατο σοφὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν. Coniuncta utraque forma est Plat. De rep. 421 e. τοὺς υἱεῖς ἢ ἄλλους, οὓς ἂν διδάσκη, χεῖρους δημιουργοὺς διδάσκειται. Matth. 420. n. 3. Quo de verbo non accurate disputasse Heindorfium Plat. Protag. p. 517 et Porsonum Eurip. Med. 297 demonstrare nuper instituit Constant. Matthiae Quaest. Soph. p. 95 sq: Neque enim, si de magistro medium, de patre activum usurpetur, medium cum activo confundi, neque, ubicunque pater filium διδάσκεισθαι dicatur, hoc medium per *lassum* explicandum esse. Vertitur autem is usus in cuiusque loci ratione et vi. διδάσκεισθαι est sibi docere, quod ubi de patre dicitur filium disciplinae magistri tradente, est sibi docendum curare. V. Fritzsche. Quaest. Luc. XIV. Steigenthal. Luc. Somn. p. 17. — φασὶ — διδάξόντων. Haec verba a Ruhnkenio et Valckenario, viris summis, damnata plurimi editores recentiores secluserunt vel abiecerunt. Patroni exstiterunt Voigtlaenderus Obs. I. p. 20 sqq. et Bornemannus, ille φάναι δὲ τινὰς vel φάησαν δὲ τινες scribi iubens, hic transitum fieri docens ab obliqua ad rectam orationem, comparansque Cyrop. I, 6, 14 (v. supra III, 13, 1. IV, 1, 4): quod quum fiat negligentius, infinitivo εἰδέναι melius ex θανμαστόν quam ex φασίν apto, neque tamen in sententia quidquam insolens inest, et quod post verba εἰ μὲν τις βούλοιο scriptor infert ἐάν τις βούληται, id eam sententiam comprobant. De constructione v. ad II, 2, 4. τούτου γε τῶν ἀπολυσότων μεστὰ αἱ ὁδοί. — δίκαιος, δίκαιος dicitur, in quo neque nimium est neque deficit quidquam, quod ad rem aptum et tale est, quale esse debet, diciturque aequae de re ac de homine. Cy-

οἶδα δὲ ποτε αὐτὸν καὶ πρὸς Ἴππλαν τὸν Ἡλείον περὶ τοῦ δικαίου τοιαύδε διαλεχθέντα. διὰ χρόνου γὰρ ἀφικόμενος ὁ Ἴππίας Ἀθήνας παρεγένετο τῷ Σωκράτει λέγοντι πρὸς τινας, ὥς θαυμαστὸν εἶη τό, εἰ μὲν τις βούλοιο σκυτεὰ διδάσασθαι τινα ἢ τέκτονα ἢ χαλκεύα ἢ ἱππέα, μὴ ἀπορεῖν, ὅποι ἂν πέμψας τούτου τύχοι· φασὶ δέ τινες καὶ ἵππον καὶ βοῦν τῷ βουλομένῳ δικαίους ποιήσασθαι πάντα μεστὰ εἶναι τῶν διδάζόντων· ἐὰν δέ τις βούληται ἢ αὐτὸς μαθεῖν τὰ δίκαιον ἢ οὐδὲν ἢ οἰκίτην διδάσασθαι, μὴ εἰδέναι, ὅποι ἂν ἐλθὼν τύχοι τούτου. Καὶ ὁ μὲν Ἴππίας ἀκούσας ταῦτα ὥσπερ ἐπισκώπτων αὐτόν, Ἔτι γὰρ σὺ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ λέγεις, ἃ ἐγὼ πάλαι ποτέ σου ἤκουσα; Καὶ ὁ Σωκράτης, Ὁ δέ γε τούτου δεινότερον, ἔφη, ὦ Ἴππια, οὐ μόνον αἰεὶ τὰ αὐτὰ λέγω, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. σὺ δ' ἴσως διὰ τὸ πολυμαθὲς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις. Ἀμέλει, ἔφη, πειρῶμαι καινόν τι λέγειν αἰεὶ. Πότερον, ἔφη, καὶ περὶ ὧν ἐπίστασαι; οἷον περὶ γραμμάτων ἐὰν τις ἔρηται σε, πόσα καὶ ποῖα Σωκράτους ἐστίν, ἄλλα μὲν πρότερον, ἄλλα δὲ νῦν πειρᾷ λέγειν; ἢ περὶ ἀριθμῶν τοῖς ἐρωτῶσιν, εἰ τὰ δις πέντε δέκα ἐστίν, οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη; Περὶ μὲν τούτων, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ καὶ ἐγὼ αἰεὶ τὰ αὐτὰ

rop. II, 2, 26 ἄρμα δίκαιον, currus, qui usum habet idoneum, et ἵπποι ἄδικοι, equi parum apti, parum morigeri. VIII, 3, 38 γῆδιον δικαιοτάτον, quæ est apud Virgil. Georg. II, 447 iustissima tellus. Bene autem ludere scriptorem in ambigua vocis significatione, quum hic de iustitia sermo sit, observat Voigtlaenderus.

6. ἐξεῖνα τὰ αὐτά, v. I, 2, 37. Plat. Gorg. c. 101. Sympos. 221 e, Fritzsche. Quaest. Luc. p. 129. — διὰ τὸ πολυμαθὲς εἶναι, v. ad I, 2, 55. Quamnam haec verba vim habeant neque per se difficile est intellectu et docent verba quæ sequuntur περὶ ὧν ἐπίστασαι.

7. Πότερον. Quamquam quod sequitur ἢ non efficit alteram interrogationis partem, ita tamen verba οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη dicta sunt, ut hanc videantur sententiam efficere: Utrum novi quiddam etiam de iis rebus, quarum gnarus et peritus es, dicis, ut de litteris, an eadem respondes de numeris? Quod videtur voluisse dicere ἢ οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη; οἷον περὶ ἀριθμῶν κτλ. licet exempla allata non esse inter se diversa facile appareat. Πότερον autem in simplici interrogatione posita exempla apud Bornemannum sunt Platon. I.ys. 205 a. Alcib. I. 107 a, Phaedon. 78 b. Aristoph. Ban. 1063. 1152. Dindorf. — γραμμάτων. Litterae intelliguntur, ex quibus nomen Socratis constat, quod exempli caussa etiam Oecon. VIII, 14. Plat. Alcib. I. 113 a. commemoratur. — δύναται ἀντειπεῖν non ex more dictum. Verum illud est οὐτ' ἄν σὺ δύναιο οὐτ' ἄν ἄλλος δύνατο. Matth. 299. n. Rost. 100. 5.

λέγω· περὶ μέντοι τοῦ δικαίου πάντο οἶμαι τῶν ἔχειν εἰπεῖν, σπρὸς αὐτὸ οὐτε σὺ οὐτ' ἂν ἄλλος οὐδείς δύναται ἀντιπεῖν. Ἐπὶ τὴν Ἑραν, ἔφη, μέγα λέγεις ἀγαθὸν εὐρησθῆναι, εἰ παύσονται μὲν οἱ δικασταὶ δίχα ψηφισόμενοι, παύσονται δὲ οἱ πολῖται περὶ τῶν δικαίων ἀντιλέγοντες τε καὶ ἀντιδικοῦντες καὶ στασιάζοντες, παύσονται δὲ αἱ πόλεις διαφερόμεναι περὶ τῶν δικαίων καὶ πολεμοῦσαι. καὶ ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἀπολειφθῇ σου πρὸ τοῦ ἀκοῦσαι τηλικούτου ἀγαθοῦ εὐρηκότος. Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔφη, οὐκ ἀκούσῃ, πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφῇ, ὃ τι νομίζεις τὸ δίκαιον εἶναι. ἀρκεῖ γάρ, ὅτι τῶν ἄλλων καταγελάς ἑρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δὲ οὐδενὶ θάλλον ὑπέχειν λόγον οὐδὲ γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ 10 οὐδενός. Τί δέ; ὦ Ἰππία, ἔφη, οὐκ ἤσθησαι, ὅτι ἐγὼ αὖ δακεῖ μοι δίκαια εἶναι, οὐδὲν παύομαι ἀποδεικνύμενος; Καὶ ποῖος δὴ σοι, ἔφη, οὗτος ὁ λόγος ἐστίν; Εἰ δὲ μὴ λόγῳ, ἔφη, ἀλλ' ἔργῳ ἀποδεικνύμι. ἢ οὐ δοκεῖ σοι ἀξιοτεμαρτότερον τοῦ λόγου τὸ ἔργον εἶναι; Πολύ γε νῆ Δί' ἔφη· δίκαια μὲν γὰρ λέγοντες πολλοὶ ἄδικοι ποιοῦσι· δίκαια δὲ πρῶτων οὐδ' 11 ἂν εἰς ἄδικος εἴη. Ἥισθῃσαι οὖν πῶποτε μου ἢ ψευδομαρ-

8. παύσονται μὲν sqq., v. ad 3, 7. — οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἀπολειφθῇ σου. V. ad II, 2, 6. III, 5, 1. et ad I, 3, 5. 5, 3. Anab. III, 1, 40 οὐκ οἶδα, ὃ τι ἂν τις χρήσαιο αὐτῷς.

9. πρὶν γ' ἂν ἀποφῇ, v. ad I, 2, 22. Quod deinde sequitur γνώμην solet in ea dictione in altera ἀποδείκνυσθαι sine articulo dici. Krüger. Anab. I, 6, 9. et Annot. ad Demosth. Philipp. I. Sed v. 7, 1. Cyrop. IV, I, 4. γνώμην non additum est Comment. II, 1, 21. Oecon. II, 5. XVI, 7. Baehr. Plutarch. Pyrrh. p. 161. Solent autem Graeci etiam additis pronomini-bus ἑαυτοῦ et similibus media uti forma. Stallbaum. Plat. Gorg. 466 c. V. ad III, 10, 10. — ἀρκεῖ. nec μοί nec σοί intelligendum. V. ad II, 1, 8. — τῶν ἄλλων, h. e. ἐμοῦ δὲ οὐ καταγελάσῃ. Ceterum de hac Socratis consuetudine cf. Plat. De rep. 337 a. αὕτη ἐκείνη ἡ εἰσδυῖα εἰρωνεία Σωκράτους· καὶ ταῦτ' ἐγὼ ἤδη τε καὶ τούτοις προὔλεγον, ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐδεήσοις, ἐρωτεύσοιο δὲ καὶ πάντα μᾶλλον ποιήσοις ἢ ἀποκρίνασθαι, εἰ τίς σε ἐρωτᾷ. Sunt verba Thrasymachi; v. ipsius Socratis Theaet. 150 c. ἄγονός εἰμι σοφίας, καὶ ὅπερ ἤδη πολλοὶ μοι ἀνείδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρωτῶ, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποκρίνομαι περὶ οὐδενός, διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν σοφόν, ἀληθὲς ἀνείδουσι. Τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε· μαίνεται μοι ὁ θεὸς ἀναγκάζει, γεννᾷ δὲ ἀπεκάλυπτον τι.

10. οὐδὲν παύομαι dictum pro οὐ παύομαι displicebat Ernestio. Sed graviores illam negationem cum hoc verbo coniunctam vide etiam locis ab Herbstio excitatis Cyrop. I, 6, 16. Oecon. XI, 23. Schaef. App. Dem. IV, 287 interpretatur: nullo non tempore ostendo. οὐδὲν τι est I, 2, 42.

11. πῶποτε, v. ad II, 2, 7. — ψευδομαρτυροῦντος cett. V. II, 2, 1 αἰσθόμενος λαμπροκλέα πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα.

τυραννίτος, ἢ στυφάντιος, ἢ φίλους ἢ πόλιν εἰς στάσιον
 ἐμβάλλοντος, ἢ ἄλλο τι ἕδικον πράττοντος; Οὐκ ἔγωγε, ἔφη.
 Τὸ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπέχεσθαι οὐ δίκαιον ἦγῃ; Ἀῖσλος εἶ, ἔφη,
 ὦ Σώκρατες, καὶ νῦν διαφεύγειν ἐγχεῖρων τὰ ἀποδείκνυσθαι
 γνώμην, ὃ τι νομίζεις τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ ἂν πράττασιν οἱ
 δίκαιοι, ἀλλ' ἂν μὴ πράττουσι, ταῦτα λέγεις. Ἀλλ' ὦμην ἔγωγε, 12
 ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ μὴ θέλειν ἀδικεῖν ἱκανὸν δικαιοσύνης
 ἐπίδειγμα εἶναι. εἰ δέ σοι μὴ δοκεῖ, σκέψαι, ἔάν τῷδε σοι μῦθ-
 λον ἀρίστη· φημί γὰρ ἐγὼ τὸ νόμιμον δίκαιον εἶναι. Ἀρα τὸ
 αὐτὸ λέγεις, ὦ Σώκρατες, νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι;
 Ἐγώ γε, ἔφη. Οὐ γὰρ αἰσθάνομαι σε, ὅποιον νόμιμον ἢ πόλιν 13
 δίκαιον λέγεις. Νόμους δὲ πόλις, ἔφη, γιγνώσκεις; Ἐγώ γε,
 ἔφη. Καὶ τίνας τούτους νομίζεις; Ἀ οἱ πολλοὶ, ἔφη, συνθέ-
 μενοι ἢ τε δεῖ ποιεῖν καὶ ἂν ἀπέχεσθαι, ἐγράψαντο. Οὐκοῦν,
 ἔφη, νόμιμος μὲν ἂν εἴη ὁ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενος, ἄνομος
 δὲ ὁ ταῦτα παραβαλὼν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ δέ-
 κτω μὲν ἂν πράττοι ὁ τούτους πευδάμενος, ἄδικα δ' ὁ πρὸς
 τοὺς ἀπειθῶν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἂν μὲν τὰ δίκαια πράτ-
 των δίκαιος, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ἄδικος; Πῶς γὰρ οὐ; Ὁ μὲν ἄρα
 νόμιμος δίκαιός ἐστιν, ὁ δὲ ἄνομος ἄδικος. Καὶ ὁ Ἰππίας, 14
 Νόμους δ' ἔφη, ὦ Σώκρατες, πῶς ἂν τις ἡγήσαιο σπονδαῖον
 πρῶγμι εἶναι ἢ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, οὓς γε πολλὰς αἰετοὶ
 οἱ θέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετακίθενται; Καὶ γὰρ πόλεμον,
 ἔφη ὁ Σωκράτης, πολλὰς ἀράμεναι αἱ πόλεις πάλιν εἰρήνην

IV, 4, 20. Matth. 549. 4. Rost. 108. n. 11. — διαφεύγειν, v. ad
 I, 3, 7. — πράττουσιν, v. ad III, 12, 6.

12. σκέψαι, ἔάν. Post verba deliberandi et similia est par-
 ticula, ut latina est, dubitationis vel ambiguitatis cuiusdam signi-
 ficationi etiam ibi inservit, ubi is, qui loquitur, plane non dubitat
 de dicti veritate. Vide supra II, 2, 2. ἔάν autem, quod ad expe-
 rientiae significationem adhibetur, de re futura dici solitum, in
 his locis sollicitudinem aliquam et spem metumve de eventu in-
 dicat. Herm. Vig. 835. Buttm. p. 427 sq. Matth. 526. Rost. 121. n. 15.

13. Οὐ γὰρ αἰσθάνομαι. Malunt quidam οὐδ' ἄρα. quos
 refutat Bornemannus supplende κακῶς λέγεις. — ὅποιον — ποῖον,
 v. ad I, 2, 36. IV, 6, 2. — τίνας, v. ad I, 2, 42. II, 4, 2. De
 coniunctione cum pronomine demonstrativo cf. Cyprius. II, 2, 22
 ἄλλος δ' ἀντίρροτο, τοῦτον εἶνα λέγει. — ἐγράψαντο, v. ad I, 2, 45.

14. οὓς γε, v. ad I, 4, 11. — κατακίθεντες ἂν. Non est
 de vera quadam legum dissolutione sermo, sed de qua cogitare
 quispiam possit. Idem de verbis ὅτι γένοιτ' ἂν εἰρήνη sentiendum
 est. Errat igitur Bernhardus prius illud ἂν deleri iubens, Syntax.
 409, locum aliquando dissimilem Demosth. c. Lacr. p. 933 ἀπο-
 κρίνεται, ὅτι οὐκ ἂν οἶός τ' εἴησαν ἀποδοῦναι excitans. De ὅτι non
 antecedente verbo dicendi positio v. Matth. 624. f. b.

ποιούνται. Καὶ μᾶλα, ἔφη. Διάφορον ὅν τι οἷμ ποιῶν, ἔφη, τοὺς τοῖς νόμοις παιδομένους φασίλιν, ὅτι καταλυθεῖν ἂν αἱ νόμοι, ἢ εἰ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις εὐτακτοῦντας ψέγοις, ὅτι γένοιτ' ἂν εἰρήνη; ἢ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ταῖς πατρίσι ὑποδύμως βοηθοῦντας μέμνη; Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγ' ἔφη. Λυκοῦργον δὲ τὸν Λακεδαιμόνων, ἔφη ὁ Σωκράτης, καταμεμύθησας, οὐδὲν ἂν διάφορον τῶν ἄλλων πόλεων τὴν Σπάρτην ἐποίησιν, εἰ μὴ τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις μάλιστα ἐνεργάσατο αὐτῆς τῶν δὲ ἀρχόντων ἐν ταῖς πόλεσιν οὐκ οἶσθα ὅτι οἵτινες ἂν τοῖς πολίταις αἰτιώτατοι ὦσι τοῦ τοῖς νόμοις πείθεσθαι, οὗτοι ἄριστοι εἰσι, καὶ πόλις, ἐν ᾗ μάλιστα οἱ πολῖται τοῖς νόμοις πείθονται, ἐν εἰρήνῃ τε ἄριστα διάγει καὶ ἐν πολέμῳ ἀνθεόστατος ἐστίν; ἀλλὰ μὴν καὶ ὁμόνοιά γε μέγιστον τε ἀγαθὸν δοκεῖ ταῖς πόλεσιν εἶναι καὶ πλειστάκις ἐν αὐταῖς αἰ τε γεροντοὶ καὶ οἱ ἄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονεῖν; καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος κεῖται τοὺς πολίτας ὁμονεῖν διμονοῦσιν, καὶ πανταχοῦ ὁμόνοοσι τὸν θεόν τοῦτον. οἶμαι δ' ἐγὼ ταῦτα γίνεσθαι οὐχ ὅπως τοὺς αὐτοὺς χοροὺς κρίνωσιν οἱ πολῖται, οὐδ' ὅπως τοὺς

15. τοῦ τοῖς νόμοις πείθεσθαι. Potuitne hic τοῦ omitti, ut est omissum in uno libro? Infinitivus post αἰτιος sine articulo illatus finem tantum et consilium, quo quid sit vel factum est, significat; articulus autem vere fieri vel factum esse, cuius quis auctor dicitur fuisse, demonstrat. Quamquam ita quoque nonnunquam articulum omitti videmus, ut Hellen. VII, 4, 19 ὅσπερ αἰτιος ἰδοῦμαι εἶναι τὴν μάχην συναίρει. ubi quod recte haberet, si scriptum legeretur in codicibus, τοῦ sine necessitate addi voluit Schneiderus, ut 5, 17 αἰτιοὶ μὲν ἐγένοντο τὰ ἔξω πάντα σωθῆναι. Sequitur ibi statim αἰτιος γεννημένος τοῦ συνεστάναι Λακεδαιμόνους καὶ Ἀρκάδας κτλ. Plat. Lach. 191 c. ἐγὼ αἰτιος μὴ καλῶς σε ἀποκρίνωσθαι. 190 e. ἐγὼ αἰτιος τὸ σε ἀποκρίνωσθαι μὴ τοῦτο, ὃ διανοούμενος ἤρῳμην, ἀλλ' ἕτερον. quod non multum abesse patet ab iis, quae ad 1, 3, 7 disputata sunt. Infinitivum igitur sine articulo dici posse ubique facile intelligitur. Matth. gr. mai. p. 1064. Errare autem, si qui articulum, ubi non est additus, omissum putent, compluria alia simplicis infinitivi rem effectam denotantis exempla demonstrare possunt. V. ad II, 1, 25. IV, 7, 1. quumque dicatur αἰτιός τι et οὐδέν, infinitivus non minus est pro accusativo habendus. Krüger. Anab. VI, 4, 8 ἔλεγον, ὅτι τὸ δόγμα εἰη αἰτιος τὸ τοῦ στρατεύματος ταῦτα γενέσθαι. Schaefer. Mell. crita. 23. App. Dem. II. 144.

16. κρίνωσιν, ut hisdem choris victoriam omnes tribuant. Ernesti. Deinde αἰρῶνται, ut hisdem poetis praemia decernant in ludis scenicis Baccho sacris. Schneider. Idem illud esse quod ἐγκρίνωσιν vel προκρίνωσιν animadverterunt alii, coll. Eurip. Troad. 928. Ἥρα δ' ὑπέσχετο Ἀσιάδ' Εὐρώπῃς δ' ὄρους τυραννίδ' ἔσειν, εἰ σφε κρινέειν Ἰάτρης, et Hellen. I, 7, 34 τούτων δὲ διαχει-

αὐτοὺς ἀλλήτας ἐπαινώσιν, οὐδ' ὕπως τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἰρῶνται, οὐδ' ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἡδῶνται, ἀλλ' ἵνα τοῖς νόμοις πείθωνται. τούτοις γὰρ τῶν πολιτῶν ἐμμενόντων αἱ πόλεις ἰσχυρόταται τε καὶ εὐδαιμονέσταται γίνονται· ἄνευ δὲ ὁμονομίας οὐτ' ἂν πόλεις εὖ πολιτευθῇ οὐτ' εἰκος καλῶς οἰκηθῇ. ἰδίᾳ δὲ πῶς μὲν ἂν τις ἦττον ὑπὸ πόλεως ζήμοιτο, πῶς δ' ἂν μᾶλλον τιμῶτο ἢ εἰ τοῖς νόμοις πείθοιτο; πῶς δ' ἂν ἦττον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἦττωτο, ἢ πῶς ἂν μᾶλλον νικῶν; τίνοι δ' ἂν τις μᾶλλον πιστεύσειε παρακαταθῆσθαι ἢ χρήματα ἢ αἰδὸς ἢ θυγατέρας; τίνοι δ' ἂν ἢ πόλεις ὅλη ἀξιοπιστότερον ἡγήσαιτο τοῦ νομίμου; παρὰ τίνας δ' ἂν μᾶλλον τῶν δικαίων τύχοιεν ἢ γονεῖς ἢ οἰκτεῖαι ἢ οἰκέται ἢ φίλοι ἢ πολῖται ἢ ξένοι; τίνοι δ' ἂν μᾶλλον πολέμοι πιστεύσειαν ἢ ἀνοχὰς ἢ σπονδὰς ἢ συνθήκας περὶ εἰρήνης; τίνοι δ' ἂν μᾶλλον ἢ τῷ νομίμῳ σύμμαχοι ἐθέλοιεν γίνεσθαι; τῷ δ' ἂν μᾶλλον αἱ σύμμαχοι πιστεύσειαν ἢ ἡγεμονίαν ἢ φρουραρχίαν ἢ πόλεις; τίνοι δ' ἂν τις εὐεργετήσας ὑπολάβοι χάριν κομῆσθαι μᾶλλον ἢ τὸν νόμιμον; ἢ τίνοι μᾶλλον ἂν τις εὐεργετήσῃεν, ἢ παρ' οὗ χάριν ἀπολήψασθαι νομίζει; τῷ δ' ἂν τις βούλοιτο μᾶλλον φίλος εἶναι ἢ τῷ τοιούτῳ, ἢ τῷ ἦττον ἐχθρός; πῶς δ' ἂν τις ἦττον πολεμήσῃεν, ἢ ὃ ἂν μάλιστα μὲν φίλος εἴναι βούλοιτο, ἥκιστα δὲ ἐχθρός, καὶ ὃ πλείστοι μὲν φίλοι καὶ σύμμαχοι βούλοιντο εἶναι, ἐλάχιστοι δ' ἐχθροὶ καὶ πολέμοι; ἐγὼ μὲν 18 οὖν, ὦ Ἰηπία, τὸ αὐτὸ ἀποδείκνυμαι νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι· ἐν δ' εἰ τὰναντία γινώσκεις, δίδασκε. Καὶ ὁ Ἰηπίας, Ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ μοι δοκῶ τὰναντία

ροτονομήνων τὸ μὲν προῖον ἔκριναν τὴν Εὐρυπτολέμου (γνώμην)· ὑπομοσάμενον δὲ Μενεκλέους καὶ πάλιν διαχειροτονίας γενομένης ἔκριναν τὴν τῆς βουλῆς. Ibidem I, 7, 22 recte a novissimo editore κριθέντα pro κατακριθέντα restitutum est. — ὅπως — ἔκα, v. ad II, 1, 19.

17. τῶν δικαίων, Plat. Menex. 236 d. τὰ προσήκοντα. — οὐκέτι, v. ad I, 2, 48. — πιστεύσειαν ἀνοχὰς cett. Primum cum infinitivo, deinde cum accusativo obiecti conjunctum est verbum πιστεύειν. Utraque constructio invenitur etiam Sympos. VIII, 36. Sed quem hic habemus accusativum, is amplioris est obiecti, quod Lexicon cum loco, qui est De Vectig. II, 4 eis τὰς μάχας αὐτοῖς μᾶλλον πιστεύειν ἢ ἁλλοδαποῖς, apte componit. Vid. ad II, 6, 6. I, 1, 5. — τίνοι — νόμιμον; quonam hi accusativi referendi? χάριν κομῆσθαι et χάριν ἀπολαμβάνειν non diversa. — καὶ ὃ — βούλοιντο. De ἂν repetendo v. ad II, 1, 18, 27. Prius autem ἂν contra Bernhardi suspicionem Syntax. p. 399. defendit Fr. Haase De rep. Lac. I, 9.

18. ἀποδείκνυμαι, v. ad §. 9. et III, 10, 10.

19 γινώσκων οἷς εἰρηκας περὶ τοῦ δικαίου. Ἀγράφους δὲ τινὰς οἰοῦσα, ἔφη, ὧ Ἰησοῦς, νόμους; Τούτους γ' ἐν πάσῃ, ἔφη, χώρα κατὰ ταῦτα νομιζομένους. Ἐχοῖς ἂν οὖν εἰπεῖν, ἔφη, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὺς ἔθεντο; Καὶ πῶς ἔν, ἔφη, οἱ γε οὔτε συνελθεῖν ἄπαρτες ἂν δυνηθεῖεν οὔτε ὁμόφωνοι εἶσι; Τίνας οὖν, ἔφη, νομίζεις τεθεικέναι τοὺς νόμους τούτους; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, θεοὺς οἶμαι τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώποις θεῖναι καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομιζεται θεοῦς σέβειν.
20 Οὐκοῦν καὶ γονέας τιμᾶν πανταχοῦ νομιζεται; Καὶ τοῦτο, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ μήτε γονέας παισὶ μίγνυσθαι μήτε παῖδας γονεῦσιν; Οὐκέτι μοι δοκεῖ, ἔφη, ὧ Σώκρατες, οὗτος θεοῦ νόμος εἶναι. Τί δὲ; ἔφη. Ὅτι αἰσθάνομαι τινὰς, ἔφη, παραβαίνοντας αὐτόν. Καὶ γὰρ ἄλλα πολλά, ἔφη, παρανομοῦσιν· ἀλλ' ὧν δίκην γέ τοι δίδουσιν οἱ παραβαίνοντες τοὺς ὑπὸ τῶν θεῶν κεμένους νόμους, ἦν οὐδενὶ τρόπῳ δυνατόν ἂν

19. ἔθεντο — τεθεικέναι — θεῖναι, v. ad I, 2, 45. — πρῶτον νομιζεται, prima omnium lex est. Schneider. Cf. II, 3, 16 πανταχοῦ νομιζεται, iustum ubique habetur, ut §. sq. quod §. 24 est πανταχοῦ νόμιμον ἐστίν. Νομίζειν θεοῦς I, 1, 1, 2, 64 non solum esse deos esse credere, sed etiam deos more publico receptos colere. Cf. I, 1, 3 μαντικὴν νομίζειν, artem vaticinandi esse credere. Valckenarius et Schneiderus articulum ad infinitivum, quippe qui esset instar substantivi positus, additum desiderabant. Sed v. II, 3, 15. Sympos. I, 15. VIII, 13. ubi v. Bornem. Matth. 542.

20. οὐκέτι, v. ad III, 4, 10. — τί δὲ; quid tandem? Hoc loco motus esse Matthiaeus videtur, ut dicat τί δὲ significare *warum nicht?* gramm. mai. 488. 8. Sed aequè hoc vertitur in totius orationis conformationem atque quum dicitur τί γάρ; quid enim? eandem habere significationem; v. ib. 9. Herm. Vig. 729. Τί δὲ h. l. est *Warum doch? Wie denn so?* quo significatur, nondum interroganti satisfactum esse; quamque propriam habet vim ratiocinandi et concludendi, ea ne hic quidem caret; transitus enim sit ad conclusionem, quapropter in sequentibus οὖν retineadum omnino est.

21. ἀλλ' οὖν — γέ τοι. Particularum in apbdomi frequens usus est. Isocr. Demonic. 39 οἱ γὰρ δίκαιοι τῶν ἀδίκων εἰ μὴδὲν ἄλλο πλεονεκτοῦσιν, ἀλλ' οὖν ἐλλείπει γε σπουδαίαις ὑπερέχουσιν. Xenoph. Cynege. II, 1. Hier. II, 9. Bornem. Cyrop. I, 4, 19. Pflugk. Eurip. Heracl. 689. Matth. 613. Plat. Lach. 180 b. εἰ τις ἡμῖν ἐαυτῷ διδασκαλον μὲν οὐ φησὶ γεγονέναι, ἀλλ' οὖν ἔργα αὐτοῦ αὐτοῦ ἔχει εἰπεῖν, ubi quod γέ non additum est, vim aliquam fortiores detrahit particulis, quibus, quamquam conceditur aliquid, res tamen asseveratur, quae cum conclusionis specie ante dictis opponitur. H. l. ἀλλὰ indicat oppositionem (quamvis leges violent), οὖν conclusionem (quia leges violent), γέ vim in vocabulo δίκην et in omni dictione δίκην δίδοναι repositam acuit: quo accedit affirmativum τοι. — χειμένους, neutrum pro passivo. Matth. 496. 3. — ὥς περ quum dicitur oppositum introducere (Matth. gr. mai. p. 1287), id quid sibi velit, in promptu est dicere.

θρόνῳ διαφύγειν, ὥσπερ τοὺς ἐπὶ ἀνθρώπων κεκμένους νόμους ἔνοι παραβαίνοντες διαφεύγουσι τὸ δίκην δίδόναι, οἱ μὲν λανθάνοντες, οἱ δὲ βιαζόμενοι. Καὶ ποίαν, ἔφη, δίκην, ἂν Σώκρατες, οὐ δύνανται διαφεύγειν γονεῖς τε παῖσι καὶ παῖδες γονεῦσι μὴ γινόμενοι; Τὴν μεγίστην νῆ Δί' ἔφη. τί γὰρ ἂν μείζον πάθοιεν ἄνθρωποι τεκνοποιοῦμενοι τοῦ κακῶς τεκνοποιεῖσθαι; Πῶς οὖν, ἔφη, κακῶς οὗτοι τεκνοποιεῦνται, οὐδ γὰρ οὐδὲν πλεονεκτήματα αὐτοῦς ὄντας ἐξ ἀγαθῶν παιδοποιεῖσθαι; Ὅτι νῆ Δί' ἔφη, οὐ μόνον ἀγαθοὺς δεῖ τοὺς ἐξ ἀλλήλων παιδοποιουμένους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκμαζόντας τοῖς σώμασιν· ἢ δοκεῖ σοι ὅμοια τὰ σπέρματα εἶναι τὰ τῶν ἀκμαζόντων τοῖς τῶν μήπω ἀκμαζόντων ἢ τῶν παρηκμακότων; Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔφη, οὐκ εἰκὸς ὅμοια εἶναι. Πότερα οὖν, ἔφη, βελτίω; Ἀἴνον ὅτι, ἔφη, τὰ τῶν ἀκμαζόντων. Τὰ τῶν μὴ ἀκμαζόντων ἄρα οὐ σπουδαῖα; Οὐκ εἰκὸς μὰ Δί' ἔφη. Οὐκ οὖν οὕτω γε οὐ δεῖ παιδοποιεῖσθαι; Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκ οὖν οἳ γε οὕτω παιδοποιούμενοι ὥς οὐ δεῖ παιδοποιεῖνται; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Τίνες οὖν ἄλλοι, ἔφη, κακῶς ἂν παιδοποιεῖντο, εἴ γε μὴ οὗτοι; Ὁμογενωμονῶ σοι, ἔφη, καὶ τοῦτο. Τί δέ; τοῖς εὖ ποιοῦντας ἀντενεργεῖν οὐ πανταχοῦ νόμος μόνος ἐστι; Νόμιμον, ἔφη. παραβαίνεται δὲ καὶ τοῦτο. Οὐκ οὖν καὶ οἱ τοῦτο παραβαίνοντες δίκην δίδουσι φίλων μὲν ἀγαθῶν ἔρημοι γιγνόμενοι, τοὺς δὲ μισοῦντας ἑαυτοὺς ἀναγκαζόμενοι διώκειν. ἢ οὐχ οἱ μὲν εὖ ποιοῦντες τοὺς χρωμένους ἑαυτοῖς ἀγαθοὶ φίλοι εἰσιν, οἱ δὲ μὴ ἀντενεργετοῦντες τοὺς τοιοῦτους διὰ μὲν τὴν ἀχαριστίαν μισοῦνται ὑπὲρ αὐτῶν, διὰ

23. Ἀλλὰ μὰ Δί' ἔφη, οὐκ εἰκὸς ὅμοια εἶναι adstricta coniunctione dictum. Pertinet enim negatio ad verbum. Item deinde οὐκ εἰκὸς, natürlich nicht. — δῆλον ὅτι, ἔφη, v. ad 2, 14.

24. φίλων ἔρημοι. 7, 10 ἔρημον συμβουλῆς θεῶν. Anab. I, 3, 6 ὑμῶν ἔρημος ὢν, quod interpretatur vulgata lectio ἐρημωθεῖς. Plat. Phaed. 58 c. ἔρημος ἐτελεύτα φίλων. Isocr. Paneg. 71 b. ἐρημούς δὲ συμμάχων γεγεννημένους. Eurip. Med. 513. φίλων ἔρημος. 52. πῶς σοὺ μόνη Μήδεια λείπεσθαι θέλει; Matth. 351. Rost. p. 532. — διώκειν, studioso sectari. — θεοῖς. Plurimi codices habent θεοῖς, quod optime cum §§. 19. 20. convenire recte dicit Bornemannus; esse autem homericum εἶκε, decet, convenit, ab attico sermone alienum docet Elmslei. Eurip. Heracl. 681. Attulerunt quidem Hindenburgius ad h. l. et Bornemannus ad Anab. VI, 5, 17 locum Plat. Legg. IX, 16. p. 879 εἶκε δὲ νέφει παντὶ ὑπὸ γέροντις πληγέντι θεοδύμως ὀργὴν ὑποφέρειν. Sed hic non attinet dici, quid deceat deos, sed quid a diis fieri consentaneum sit, quid a diis expectari debeat. — ἢ κατ' ἀνθρώπων, quam pro hominum rationibus. v. ad I, 7, 4.

δὲ τὸ μάλιστα λυσιτελεῖν τοῖς τοιοῦτοις χρῆσθαι τούτους μάλιστα διώκους; Νῆ τὸν Δία, ὦ Σώκратες, ἔφη, θεοῖς ταῦτα πάντα ἔοικε· τὸ γὰρ τοὺς νόμους αὐτῶς τοῖς παραβαίνουσι τὰς τιμωρίας ἔχειν βελτίονος ἢ κατ' ἄνθρωπον νομοθέτου δοκεῖ μοι εἶναι. Πότερον οὖν, ὦ Ἰππία, τοὺς θεοὺς ἡγῇ τὰ δίκαια νομοθετεῖν ἢ ἄλλα τῶν δικαίων; Οὐκ ἄλλα μὰ Δί' ἔφη. σχολῇ γὰρ ἂν ἄλλος γέ τις τὰ δίκαια νομοθετήσκειν εἰ μὴ θεός. Καὶ τοῖς θεοῖς ἄρα, ὦ Ἰππία, τὸ αὐτὸ δίκαιόν τε καὶ νόμιμον εἶναι ἀρέσκει.

Τοιαῦτα λέγων τε καὶ πρῶττων δικαιότερους ἐποίησεν τοὺς πλησιάζοντας.

CAPUT V.

1. Ὡς δὲ καὶ πρακτικότερους ἐποίησεν τοὺς συνόντας αὐτῷ, οὖν αὐ τοῦτο λέξω. νομίζων γὰρ ἐγκράτειαν ὑπάρχειν ἀγαθὸν εἶναι τῷ μέλλοντι καλὸν τι πράττειν, πρῶτον μὲν αὐτὸς φανερός ἦν τοῖς συνοῦσιν ἡσυχῶς ἑαυτὸν μάλιστα πάντων ἀνθρώπων· ἔπειτα διαλεγόμενος προειρέπετο πάντων μάλιστα τοὺς συνόντας πρὸς ἐγκράτειαν. Αἰ μὲν οὖν περὶ τῶν πρὸς ἀρετὴν

25. ἄλλα τῶν δικαίων, quae a iustis diversa sunt. Pertinet enim ἄλλος ad ea adiectiva, quae quum diversitatem aliquam significant, genitivum postulant, ut διάφορος (v. §. 15), ἄλλοιός, ἄλλότριος, ἑτερος, ἐναντίος. Rost. gr. 108. n. 19. Thiersch: gr. 255. 11. Matth. 366. Quem usum a tragicis abiudicanti Porroño refragatus est Pflugk. Eurip. Androm. 6.

CAP. V. Intemperantiae mala ostenduntur. Temperantiam commendari vidimus I, 5.

1. τοὺς συνόντας αὐτῷ, alii ἑαυτῷ, ut I, 2, 8. 51. 52. IV, 7, 1 τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφάνετο Σωκράτης πρὸς τοὺς ὁμιλοῦντας αὐτῷ. Sed v. I, 2, 49. II, 6, 5. — οὖν post τοῦτο positum exarctes. Sed v. III, 1, 1. IV, 7, 1. Alia eiusdemmodi exempla atque unum inversi ordinis ex Mag. Eq. II, 1 ταύτην οὖν ἡδὴ πειράσσομαι δηλοῦν composuit Herbat. Sympos. VIII, 23. Quamquam nostro loco si postpositum esset, oratio ita fere procederet: καὶ τοῦτο οὖν λέξω, v. 6, 1. — ὑπάρχειν non otiosum esse dicit Bornemannus verba ita construens: νομίζων γὰρ ἀγαθὸν εἶναι ὑπάρχειν ἐγκράτειαν. V. idem ad Cyrop. VIII, 8, 20. ad quem locum Schneiderus De Rep. Athen. III, 9. De Venat. XIII, 17 excitat. — ἔπειτα, v. ad I, 2, 1. — προειρέπετο. I, 2, 64. II, 1, 1. 5, 1. III, 3, 15. IV, 7, 9 activum est; I, 2, 32. 4, 1. III, 3, 8. IV, 8, 11 medium. V. ad I, 2, 64. Matth. 496. n. 3. Medium Constant. Matthiae Quaest. Soph. p. 97. explicat sibi impellere aliquem, sibi conciliare, in suas partes ducere. — πάντων neutrum est. Matth. 459. n. V. ad IV, 8, 11.

2. περὶ alii omittunt. Cyrop. I, 6, 12 τῶν ἄλλων — ἢ μένησαι; et paullo post οὐδ' οὐτοῦν περὶ τούτου ἐπεμνήσθη. Platon. Menex. 239 c. τούτων περὶ μοι δοκεῖ χρῆναι ἐπιμνήσθηναι. Matth.

χρησίμων αὐτός τε διετέλει μεμνημένος καὶ τοὺς συνόντας πάντας ὑπομνήσκων· οἶδα δὲ ποτε αὐτὸν καὶ πρὸς Εὐθύδημον περὶ ἐγκρατείας τοιαύδε διαλεχθέντα· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἄρα καλὸν καὶ μεγαλεῖον νομίζεις εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ πόλει κτῆμα ἑλευθερίαν; Ὡς οὖν τέ γε μάλιστα, ἔφη. Ὅς-α τις οὖν ἄρχεται ὑπὸ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ διὰ ταύτας μὴ δύναται πράττειν τὰ βέλτιστα, νομίζεις τοῦτον ἑλεύθερον εἶναι; Ἡκιστα, ἔφη. Ὡς γὰρ ἑλεύθερον φαίνεται σοι τὸ πράττειν τὰ βέλτιστα· εἴτα τὸ ἔχειν τοὺς κωλύοντας τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἀνελεύθερον νομίζεις; Παντάπασι γε, ἔφη. Παντάπασι ἄρα σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς ἀνελεύθεροι εἶναι; Νῆ τὸν Δί' ἔφη, εὐκρίτως. Πότερον δέ σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς κωλύεσθαι μόνον τὰ κάλλιστα πράττειν, ἢ καὶ ἀναγκάζεσθαι τὰ αἰσχίστα ποιεῖν; Οὐδὲν ἦτορ ἔμοιγ' ἔφη, δοκοῦσι ταῦτα ἀναγκάζεσθαι ἢ ἐκείνα κωλύεσθαι. Ποίους δέ τινας δεσπότας ἡγῇ τοὺς τὰ μὲν ὄριστα κωλύοντας, τὰ δὲ κάκιστα ἀναγκάζοντας; Ὡς δυνατὸν νῆ Δί' ἔφη, κακίστους. Δουλείαν δὲ ποίαν κακίστην νομίζεις εἶναι; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, τὴν παρὰ τοῖς κακίστοις δεσπόταις. Τὴν κακίστην ἄρα δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Σοφίαν δὲ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν οὐ δοκεῖ σοι ἀπειργουσα τῶν ἀνθρώπων ἢ ἀκρασία εἰς τὸν ἀντίον αὐτοὺς ἐμβάλλειν; ἢ οὐ δοκεῖ σοι προσέχειν τε τοῖς ὠφελοῦσι καὶ καταμανθάνειν αὐτὰ κωλύειν ἀφελκίονσα ἐπὶ τὰ ἥδεια, καὶ πολλάκις αἰσθανομένους τῶν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν κακῶν ἐκπλήξασα ποιεῖν τὸ χεῖρον ἀντὶ

347. n. 1. — αἰς οὖν τέ γε. Postrema particula displicuit Schneidero, ut 2, 11 Valckenario. Cf. infra §. 5. Defendit Schaefer. App. Demosth. I. 543.

3. διὰ τοῦ σώματος. Stobaeus διὰ omisit, ut est Hell. IV, 8, 22 αἰ τοῦ σώματος ἡδοναί. Apol. 16. ταῖς τοῦ σώματος ἐπιθυμίαις. Sed additam videā praepositionem I, 5, 6. II, 6, 5. Infra §. 11. Plat. Civ. 328 d. αἱ κατὰ σὸ σῶμα ἡδοναί. Alia similia praepositionis exempla v. I, 4, 5. — εἴτα sine copula illati exempla ex Platon. Theaet. 148 b. Apol. 23 c. καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μὴ μὴ μὴ μὴ, εἴτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν. Lycurg. Or. p. 184. affert Schneiderus ad II, 2, 14. Vid. ad I, 1, 5. — ἔχειν τοὺς κωλύοντας, habere qui impediunt. Matth. 270. Rost. 198. B. h. — γέ in fine paragraphi cum Stobaeo omitti malit Schneiderus. Sed quam vim in responsis habeat, v. Matth. 602. Addi rei cum aliqua accessione vel limitatione confirmandae caussa docet Hermann. Vig. 825.

4. ταῦτα ἀναγκάζεσθαι — ἐκείνα κωλύεσθαι, v. ad II, 1, 2. 30.

6. ἐκπλήξασα, v. ad I, 3, 12.

τοῦ βελτίονος αἰρεῖσθαι; Γίγνεται τοῦτο, ἔφη. Σωφροσύνην δέ, ὦ Εὐθύδημι, τίς ἂν φαίμεν ἥττον ἢ τῷ ἀκρατεῖ προσήκειν; αὐτὰ γὰρ δήπου τὰ ἐναντία σωφροσύνης καὶ ἀκρασίας ἔργα ἐστίν. Ὁμολογῶ καὶ τοῦτο, ἔφη. Τοῦ δ' ἐπιμελεῖσθαι ὧν προσήκει οἷς τι κωλυτικώτερον ἀκρασίας εἶναι; Οὐκ οὖν ὀγωγε, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀντὶ τῶν ὠφελούντων τὰ βλάπτοντα προαιρεῖσθαι ποιοῦντος, καὶ τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι, ἐκείνων δὲ ἀμελεῖν πείθοντος, καὶ τοῖς ἀσωφρονοῦσι τὰ ἐναντία ποιεῖν ἀναγκάζοντος οἷς τι ἀνθρώπων κάκιον εἶναι; Οὐδέν, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν ἐγκράτειαν τῶν ἐναντίων ἢ τὴν ἀκρασίαν εἰκὸς τοῖς ἀνθρώποις αἰτίαν εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν ἐναντίων τὸ αἷτιον εἰκὸς ἄριστον εἶναι; Εἰκὸς γάρ, ἔφη. Ἔοικεν ἄρα, ἔφη, ὦ Εὐθύδημι, ἄριστον ἀνθρώπων ἢ ἐγκράτεια εἶναι; Εἰκότως γάρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἐκείνο δέ, ὦ Εὐθύδημι, ἥδη πρόποτε ἐνεθυμήθης; Ποῶν; ἔφη. Ὅτι καὶ

7. Σωφροσύνην. Scribi solet σωφροσύνης, quod quamquam codicum auctoritate caret, usu tamen comprobari videtur. V. §§. 10. 11. Nam hoc est: continentia pertinet ad aliquem, est aliquis continentiae particeps. Eurip. Bacch. 1294 Πενθεὶ δὲ τί μέρος ἀφροσύνης προσήκ' ἐμῆς; Cyrop. IV, 2, 40 οὐδ' ὥς ἡμῖν νῦν προσήκει οὔτε πλημονῆς πω οὔτε μέθης. Idem ac μετέσσι μοι dicit esse Matth. 326. Rost. 108. n. 5. Sed quamquam nominativus significare videtur: continentia convenit vel prodest alicui: tamen quam facilis sit ab altera ad alteram constructionem transitus, in promptu est videre. Aristoph. Pac. 617 οὐδ' ὅπως αὐτῇ προσήκει Φειδίας ἀκρόη. Thucyd. II, 29 Τηρεὶ δὲ τῷ Πρόκλῳ σθέντι γυναικα προσήκει ὁ Τήρης οὗτος οὐδέν. V, 66 τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου πολλοῖς προσήκει. Stob. ed. Gaisford. p. 417 sq. Gean. 127. Meinek. Menand. 4. Finckh. Diar. Darmst. 1830. 48. Bernhard. Syntax. 150. V. ad III, 3, 10. — αὐτὰ γὰρ τὰ ἐναντία, *gerade das Gegenheil*. Matth. 467. Herm. Viger. 733. II. Rariorem in his pluralem esse, comparans tamen Aristot. Rhet. I, 7, 4. Plat. Cratyl. 432 a. Soph. 225 c., docet Bernhardt Syntax. 289. De articulo praedicati vocabulo addito v. ad III, 1, 8. 10, 1. 14, 7. — ὧν προσήκει, v. ad II, 1, 32.

8. ἢ post ἐναντίος illatum est etiam III, 12, 4. Anab. V, 8, 24. Matth. 366. n. 2. — τῶν ἐναντίων genitivi tralectio similis est II, 1, 18. Casaubon. Theophr. Char. VII, 4.

9. Ποῶν; Plat. Alcib. I. 130 a. καὶ μὴν τόδε γε οἶμαι οὐδένα ἂν ἄλλως οἰσθῆναι. Τὸ ποῶν; ἢ γέ τι εἶναι τὸν ἀνθρώπον. Quibus in locis animadvertenda est diversitas brevis interrogationis intermediae. Matth. 266. n. Herm. Vig. 705 sq. V. ad I, 2, 36. Ceterum Matthiaeus gr. mai. 472. 2. c. nostrum locum cum iis componit, in quibus pronomen demonstrativum introductioni inservit. — De verbi ἐνεθυμῆσθαι diversa constructione v. ad I, 1, 14. — ὥς περ interrogationi πῶς respondet etiam III, 10, 11. Plat. Phaed. 90 a. Πῶς λέγεις; ἢν δ' ἐγώ. Ὡς περ, ἢ δ' ὅς, περὶ τῶν σφόδρα μικρῶν καὶ μεγάλων. Matth. p. 1287. — δ ἔψαν, alii δίσπος. Zonar. lex. p. 526. δίσπος καὶ δίσπα, ἐκατέ-

ἐπὶ τὰ ἡδέα, ἐφ' ἅπερ μόνα δοκεῖ ἡ ἀκρασία τοῦς ἀνθρώ-
πους ἄγειν, αὐτὴ μὲν οὐ δύνатаι ἄγειν, ἡ δ' ἐγκράτεια πάν-
των μάλιστα ἡδεσθαι ποιεῖ. Πῶς; ἔφη. Ὡςπερ ἡ μὲν ἀκρα-
σία οὐκ ἔωσα καρτερεῖν οὔτε λιμὸν οὔτε δίψαν οὔτα ἀφροδι-
σίων ἐπιθυμίαν οὔτε ἀγρυπνίαν, δι' ὧν μόνων ἔστιν ἡδέως
μὲν φαγεῖν τε καὶ πιεῖν καὶ ἀφροδισιάσαι, ἡδέως δ' ἀναπαύ-
σασθαι τε καὶ κοιμηθῆναι, καὶ περιμεινάντας καὶ ἀνασχομέ-
νους, ἕως ἂν ταῦτα ὡς ἐν ἡδίστῳ γένηται, κωλύει τοῖς ἀναγ-
καιοτάτοις τε καὶ συνεχεστάτοις ἀξιολόγως ἡδεσθαι. ἡ δ'
ἐγκράτεια μόνῃ ποιοῦσα καρτερεῖν τὰ εἰρημένα μόνῃ καὶ ἡδε-
σθαι ποιεῖ ἀξίως μνήμης ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις. Παντάπαυσεν,
ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Ἀλλὰ μὴν τοῦ μαθεῖν τι καλὸν καὶ ἀγα-
θόν, καὶ τοῦ ἐπιμελεσθῆναι τῶν τοιούτων τινός, δι' ὧν ἂν
τις καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καλῶς διοικήσῃ, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶ-
κον καλῶς οἰκονομήσῃ, καὶ φίλοις καὶ πόλει ὠφέλιμος γέ-
νοιτο, καὶ ἐχθρῶν κρατήσῃ, ἀφ' ὧν οὐ μόνον ὠφέλειαι,
ἀλλὰ καὶ ἡδοναὶ μέγιστα γίνονται, οἱ μὲν ἐγκρατεῖς ἀπο-
λαύουσι πράττοντες αὐτά, οἱ δὲ ἀκρατεῖς οὐδενὸς μετέχουσι.
τῷ γὰρ ἂν ἤττον φήσαιμεν τῶν τοιούτων προσήκειν, ἢ ᾧ ἡμι-
στα ἔξεστι ταῦτα πράττειν, κατεχομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν
περὶ τὰς ἐγγυτάτω ἡδονάς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Δοκεῖς μοι,¹¹
ἔφη, ὦ Σώκρατες, λέγειν, ὡς ἀνδρὶ ἤττονι τῶν διὰ τοῦ σώ-

πως λέγεται, μᾶλλον δὲ τὸ οὐδέτερον. ubi v. Tittmann. In libris
autem antiquior forma feminina librorum culpa alteri non raro
cessisse videtur. V. Poppo Cyrop. II, 3, 13. Supra I, 4, 13 erat
δίψος, quod vocabulum in codicibus quibusdam Platoniciis scribi
solet δίψος, non improbatum Schneidero Civ. 438 e. 585 a. — ἐνι.
Formam praepositionis ionicam, ut significet ἐνεστι, tolerari no-
tum est. Buttm. 117. 3. 2. De constructione v. Matth. 461.

10. τοῦ μαθεῖν — οἱ ἐγκρατεῖς ἀπολαύουσι, Bornemannus intelligit ὠφελείας καὶ ἡδονάς μεγίστας. Hanc esse verbi
ἀπολαύειν constructionem ostendimus ad I, 6, 2. — ἐχθρῶν, alii
minore auctoritate ἐχθρούς. V. ad I, 5, 1. — πράττοντες αὐτά,
sc. τὸ μαθεῖν τι καλὸν cett. Eodemque spectare ἀφ' ὧν iam ex
his apparet, quae de constructione verbi ἀπολαύειν dicta sunt.
τῶν τοιούτων, ut supra δι' ὧν cett. ταῦτα, ut αὐτά. — κατε-
χομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν, quia occupatur et tenetur in
studio voluptatum. Praepositione simul locus, circa quem versatur
cupido, ac finis, quem habet illa, significari videtur. V. ad
III, 14, 2. — περὶ τὰς ἐγγυτάτω ἡδονάς, De sententia v.
ad II, 1, 20. de forma Schneider. ad Anab. II, 2, 17. coll. Hellen.
V, 4, 66 ἐν ταῖς ἐγγυτάτω νήσοις. Negaverat autem Zeunius ad
Cyrop. IV, 1, 3 ἐγγυτάτω aliter quam absolute dictum, ἐγγυτάτω
aliter quam cum genitivo coniunctum apud Xenophontem inveniri.
11. ἤττονι, v. ad I, 5, 1. — τί γὰρ, quidam libri dant τίτι
γάρ. V. ad III, 3, 14. — καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ, alii καὶ λόγῳ

ματος ἡδονῶν πάμπαν οὐδεμιῶς ἀρετῆς προσήκει. Τί γὰρ διαφέρει, ἔφη, ὡς Εὐθύδημε, ἄνθρωπος ἀκρατὴς θηρίου τοῦ ἀμεισιτάτου; ὅστις γὰρ τὸ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὸ ἡδίστα δ' ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖ ποιεῖν, τί ἂν διαφέρει τῶν ἀφρονιστάτων βοοκηρύτων; ἀλλὰ τοῖς ἐγκρατέσι μόνους ἔξεστι σκοπεῖν τὸ κράτιστα τῶν πραγμάτων, καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ διαλέγοντας κατὰ γένη τὸ μὲν ἀγαθὸν προαιρεῖσθαι, τῶν δὲ 12 κακῶν ἀπέχεσθαι. Καὶ οὕτως ἔφη ἀρίστους τε καὶ εὐδαιμονιστάτους ἄνδρας γίγνεσθαι καὶ διαλέγεσθαι δυνατωτάτους, ἔφη δὲ καὶ τὸ διαλέγεσθαι ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ συνιόντος κοινῇ βουλευέσθαι διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ πράγματα. δεῖν οὖν περιῶσθαι ὅτι μάλιστα πρὸς τοῦτο ἑαυτὸν ἔτοιμον παρασκευάζειν, καὶ τούτου μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι· ἐκ τούτου γὰρ γίγνεσθαι ἄνδρας ἀρίστους τε καὶ ἡγεμονικωτάτους καὶ διαλεκτικωτάτους.

CAPUT VI.

1 Ὡς δὲ καὶ διαλεκτικωτέρους ἐποίει τοὺς συνιόντας, περιῶσθαι καὶ τοῦτο λέγειν. Σωκράτης γὰρ τοὺς μὲν εἰδότας, τί ἕκαστον εἴη τῶν ὄντων, ἐνόμιζε καὶ τοῖς ἄλλοις ἂν ἐξηγεῖσθαι δύνασθαι· τοὺς δὲ μὴ εἰδότας οὐδὲν ἔφη θαυμασιὸν εἶναι αὐτοὺς τε σφάλλεσθαι καὶ ἄλλους σφάλλειν. ὧν ἕνεκα

καὶ Ἰσὺν, qui est solemnis ordo. Sed libri conspirant in servando illo ordine Cyrop. IV, 1, 12; non omnino ib. II, 4, 10. Comment. II, 3, 6. 15. atque hoc loco. Addit Bornemannus ad II, 3, 6 locum Demosth. c. Neaer. 1345, 8. Schaefer. — διαλέγοντας, v. ad I, 1, 9.

12. εὐδαιμονιστάτους. Schaeferus App. Dem. III. 192. ascribendum censet δακμονιστάτους. Sed eadem huius vocabuli cum ἄριστος coniunctio est 8, 11. — καὶ διαλεκτικωτάτους post Suevernum De Aristoph. Nub. p. 5. damnaverunt Herbstius et Bornemannus tanquam ex sequente capite huc illata atque huic ratiocinationi officientia. Sed omni hoc enunciato ἐκ τούτου γὰρ cett. repetitio verborum καὶ οὕτως ἔφη simulque transitus ad sequentia continetur: qua in re quum negari non possit inesse negligentiam haud exiguam, tamen neque prius illud enunciatum potest deleri et posterius habet, quo se defendat, quum ex totius libri indole tum ex huius loci ratione, quippe severa argumentationis continuatione carentia. Facilius autem te mecum consentientem habebo, quum πρὸς τοῦτο, τούτου et ἐκ τούτου non tam ad διαλέγεσθαι quam ad διαλέγειν κατὰ γένη τὰ πράγματα retulerō. De arte dialectica vide quae disputavit C. Fr. Hermann. Lucian. Conscrib. Hist. p. 207 sqq.

CAP. VI. Artem bene et recte de re quacunque proposita disputandi docet familiares suos Socrates.

σκοπῶν σὺν τοῖς συνοῦσι; τί ἕκαστον εἶη τῶν ὄντων, οὐδέ-
ποτ' ἔλγηε. πάντα μὲν οὖν, ἢ διωρίζετο; πολὺ ἔργον ἂν εἶη
διεξελεῖν· ἐν ὅσοις δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπισκέψεως δη-
λαῶσαι οἶμαι, τοσαῦτα λέξω. πρῶτον δὲ περὶ εὐσεβείας ὥδε
πως ἐσκόπει· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ποῖόν τι νομίζεις
εὐσεβίαν εἶναι; Καὶ ὅς, Κάλλιστον νῆ ΔΙ' ἔφη. Ἐχει οὖν
εἰπεῖν, ὁποῖός τις ὁ εὐσεβής ἐστιν; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, ὁ
τοὺς θεοὺς τιμᾶν. Ἐξεστὶ δὲ ὃν ἂν τις βούληται τρόπον τοὺς
θεοὺς τιμᾶν; Οὐκ, ἀλλὰ νόμοι εἰσὶ, καθ' οὓς δεῖ τοῦτο ποι-
εῖν. Οὐκοῦν ὁ τοὺς νόμους τούτους εἰδὼς εἰδείη ἂν, ὡς δεῖ
τοὺς θεοὺς τιμᾶν; Οἶμαι ἔγωγ' ἔφη. Ἄρ' οὖν ὁ εἰδὼς τοὺς
θεοὺς τιμᾶν οὐκ ἄλλως οἶεται δεῖν τοῦτο ποιεῖν ἢ ὡς οἶδεν;
Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Ἄλλως δὲ τις θεοὺς τιμᾷ ἢ ὡς οἶεται δεῖν;
Οὐκ οἶμαι, ἔφη. Ὁ ἄρα τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰδὼς
νομίμως ἂν τοὺς θεοὺς τιμῇ; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ὁ γε
νομίμως τιμᾶν ὡς δεῖ τιμᾷ; Πῶς γὰρ οὐ; Ὁ δὲ γε ὡς δεῖ
τιμᾶν εὐσεβής ἐστι; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ὁ ἄρα τὰ περὶ
τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰδὼς δρθῶς ἂν ἡμῖν εὐσεβής ὠρισμένος
εἶη; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ.

Ἀνθρώποις δὲ ἄρα ἔξεστιν ὃν ἂν τις τρόπον βούληται
χρησθαι; Οὐκ, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτους ὁ εἰδὼς ἂ ἐστι νό-
μιμα, καθ' ἃ δεῖ πως ἀλλήλοις χρῆσθαι, νόμιμος ἂν εἶη.

1. οὐδέποτε, alii οὐδεπώποτε. Brunnkii sententiam οὐδέποτε
cum futuro tantum construi, cum praeterito οὐδεπώποτε conten-
dentis ad Aristoph. Eccles. 384. refutavit Lobeck. Phryn. 458, al-
latis ex Xenophonte exemplis Ages. XI, 6. Anab. II, 6, 13. Oecon.
XX, 22. Hell. VII, 1, 34, ubi Schneiderus Brunnkium sequutus
vulgatum οὐδέποτε emendavit. Theophr. Char. 17. ἀλλ' οὐ θησαν-
ρόν εὐρηκα οὐδέποτε, ubi Astius οὐδεπώποτε scripsit. Alteram for-
mam v. II, 2, 8. coll. I, 2, 60. 63. IV, 8, 2. — καὶ τὸν τρό-
πον, v. ad II, 7, 14.

2. ποῖόν τι — ὁποῖός τις, v. ad I, 2, 36. IV, 4, 13.

3. εἰδὼς εἰδείη, v. ad 2, 21. — ἄρ' οὐ, v. ad II, 6, 1.
Nam οὐκ ἄλλως ἢ est i. q. οὕτως, ὡσαύτως; et quod sequitur οὐ
γὰρ οὖν, eo negatur praecedens ἄλλως. Plat. Euthyphr. c. 13. extr.
Οὕτω γῶμεν, ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ; Οὐκ, ἀλλ' οὕτω. cf. c. 12, ubi si-
milia bis leguntur. V. etiam infra §. 11. Nec minus III, 3, 6,
ubi respondetur βέλτιον γοῦν, ea responsio ad proximam tantum
interrogationis partem respicit.

5. πῶς, aliquo modo, quod ad verba ὃν τρόπον referendum
videtur, quibusdam offensioni fuit. Bornemannus προσῆλτοις
scribendum proponit, in auxilium vocato Schneidero T. VI. p. 474.
De re equestri IV, 3 δεῖ λίθους ἔχοντα κατορρωγμένους προσῆλ-
τῶν παραπλησίους ὀπλαῖς τὸ μέγεθος. Nisi forte voculam illam
a quopiam illatam dicas, qui quid καθ' ἃ, quod solet scribi καθ' ἃ,
significet, indicare vellet. — οὐτό, v. ad III, 7, 4.

Ὁὐκ οὐδ' αὖτε καὶ τὰς χροῖας ἀλλήλους ὥς δὲ χροῖται;
 Πῶς γὰρ οὐ; Ὁὐκ οὐδ' αὖτε ὥς δὲ χροῖας καλῶς χροῖται;
 Πῶς μὲν οὖν, ἔφη. Ὁὐκ οὐδ' αὖτε τοῖς ἀνθρώποις καλῶς
 χροῖας καλῶς ποιῶντες τὸν ἀνθρώπου πόνον; Εἰκός γ'
 ἔφη. Ὁὐκ οὐδ' αὖτε τοῖς νόμοις πιδόμενοι δίκαια εἶναι ποιοῦν;
 Πῶς μὲν οὖν, ἔφη. Δίκαια δὲ εἶναι, ἔφη, ὅσα καλῶς;
 Ἄ οἱ νόμοι καλῶς ποιοῦν, ἔφη. Οἱ ἄρα ποιοῦντες, ἃ οἱ νόμοι
 καλῶς, δίκαιά τε ποιοῦν καὶ ἃ δὲ; Πῶς γὰρ οὐ; Ὁὐκ οὐδ'
 αὖτε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαια εἶναι; Οἷμαι ἔγωγ' ἔφη.
 Οἷα οὖν πως περὶ τῶν νόμων, μὴ εἰδότες, ἃ οἱ νόμοι
 καλῶς ποιοῦν; Οὐκ ἔγωγ' ἔφη. Εἰδότες δέ, ἃ δὲ ποῖν, οἷα
 τῶν εἰδέναι δεῖ μὴ ποῖν τῶνδε; Οὐκ εἷμαι, ἔφη. Οἷας
 δέ πως ἄλλα ποιοῦντες, ἢ ἃ εἰσὶναι δεῖ; Οὐκ ἔγωγ' ἔφη.
 Οἱ ἄρα τὰ περὶ ἀνθρώπων νόμοις εἰδότες τὰ δίκαια οὕτως
 ποιοῦν; Πῶς μὲν οὖν, ἔφη. Ὁὐκ οὐδ' αὖτε τὰ δίκαια ποι-
 οῦντες δίκαια εἶναι; Τίνας γὰρ ἄλλας; ἔφη. Ὅρθως ἔν ποτε
 ἄρα ὁρῶμεντα ὁρῶμεντα δικαίους εἶναι τοῖς εἰδότες τὰ περὶ
 ἀνθρώπων νόμοις; Ἐπείγετε δὲ, ἔφη.

τ Σοφίαν δὲ τί ἂν ᾔρησκον εἶναι; εἰπέ μοι, πότερά σοι
 δεικνύουσιν αἱ σοφαὶ ἃ ἐπίστανται, καὶ τα σοφαὶ εἶναι, ἢ οἱ
 τινες ἃ μὴ ἐπίστανται, σοφαί; Ἄ ἐπίστανται δηλονότι, ἔφη.
 πῶς γὰρ ἔν τις ἃ γὰρ μὴ ἐπίστανται, καὶ τα σοφός εἴη; Ἀρ'
 εἶναι αἱ σοφαὶ ἐπιστήμη σοφαὶ εἶναι; Τίνα γάρ, ἔφη, ἄλλω τις
 ἔν εἴη σοφός, ἢ γὰρ ἐπιστήμη; Ἄλλα δέ τι σοφίαν οἷα
 εἶναι ἢ ὅ σοφαὶ εἶναι; Οὐκ ἔγωγε. Ἐπιστήμη ἔρα σοφία

6. Οὐκ οὐδ' αὖτε τὰ δίκαια ποιοῦντες δίκαια εἶναι;
 quae his leguntur, priore loco post Weiskium plerique damna-
 verunt. Sed Langius duplicem syllogismum ex hoc loco compo-
 nit, alteram: Qui faciunt legitima circa homines, faciunt iusta;
 qui iusta faciunt, sunt iusti; ergo qui legitima circa homines fa-
 ciant, iusti sunt. Alteram: Qui iusta noverunt, eos facere quo-
 que iusta oportet; iam qui iusta faciunt, iusti sunt; ergo iusti
 sunt, qui iusta noverunt. In utroque syllogismo medius terminus
 est: qui iusta faciunt, sunt iusti: prior argumentatio definitionem
 iusti hominis efficit; altera evincitur, iusta facere et iusta novisse
 esse idem. — οἷας, quae forma additamentum habere solet de,
 unde οἷας fit, rariore apud Atticos usu est. ἢς apud antiquiores
 scriptores sere non erat in usu, ἔφη minus usitatum. Vid. Rei-
 sig. Comm. erit. Soph. Oed. Col. 878. Lobeck. Phrya. 140. 236 sq.,
 ubi paucis formarum οἷας; et ἢς ex bonae notae scriptoribus
 exempla composita sunt. De depravato οἷας; v. Pearson. Moer.
 p. 268. Lips. Asah. II, 4, 6 in plurimis libris est οἷας. Oecou.
 XX, 14 in omnibus οἷας. Böttm. gr. max. I. 570. Matth. gr.
 min. I. p. 366. 450. Rost. p. 423.

7. σοφία εἶναι illatum post τίς (v. ad I, 2, 62. II, 3, 1);

ἐστίν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἄρ' οὖν δοκεῖ σοι ἀνθρώπῳ δυνατόν εἶναι τὰ ὄντα πάντα ἐπίστασθαι; Οὐδὲ μὰ Δί' ἔμοιγε πολλοστὸν μέρος αὐτῶν. Πάντα μὲν ἄρα σοφὸν οὐχ οἷόν τε ἀνθρώπῳ εἶναι; Μὰ Δί' οὐ δῆτα, ἔφη. Ὁ ἄρα ἐπίσταται ἕκαστος, τοῦτο καὶ σοφός ἐστιν; Ἐμοιγε δοκεῖ.

Ἄρ' οὖν, ὦ Εὐθύδημε, καὶ τὰγαθὸν οὕτω ζητητέον ἐστί;⁸ Πῶς; ἔφη. Δοκεῖ σοι τὸ αὐτὸ πᾶσιν ὠφέλιμον εἶναι; Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; τὸ ἄλλῳ ὠφέλιμον οὐ δοκεῖ σοι ἐνίοτε ἄλλῳ βλαβερόν εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἄλλο δ' ἂν τι φαίης ἀγαθὸν εἶναι ἢ τὸ ὠφέλιμον; Οὐκ ἔγωγ' ἔφη. Τὸ ἄρα ὠφέλιμον ἀγαθόν ἐστιν ὅτι ἂν ὠφέλιμον ᾖ; Δοκεῖ μοι, ἔφη.

Τὸ δὲ καλὸν ἔχοιμεν ἂν πως ἄλλως εἰπεῖν ἢ, εἰ ἐστίν,⁹ ὀνομάζεις καλὸν ἢ σῶμα ἢ σκεῦος ἢ ἄλλ' ὅτιοῦν, ὃ οἶσθα πρὸς πάντα καλὸν ὄν; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ' ἔφη. Ἄρ' οὖν πρὸς ὃ ἂν ἕκαστον χρήσιμον ᾖ, πρὸς τοῦτο ἐκάστω καλῶς ἔχει χρῆσθαι; Πάνν μὲν οὖν, ἔφη. Καλὸν δὲ πρὸς ἄλλο τι ἐστίν ἕκαστον ἢ πρὸς ὃ ἐκάστω καλῶς ἔχει χρῆσθαι; Οὐδὲ πρὸς ἓν ἄλλο, ἔφη. Τὸ χρήσιμον ἄρα καλὸν ἐστὶ πρὸς ὃ ἂν ᾖ χρήσιμον; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

Ἀνδρίαν δέ, ὦ Εὐθύδημε, ἄρα τῶν καλῶν νομίζεις εἶναι;¹⁰ Κάλλιστον μὲν οὖν ἔγωγ' ἔφη. Χρήσιμον ἄρα οὐ πρὸς τὰ

nisi malis oī σοφοί intelligere, quae verba putabat Hindenburgius excidisse; simili scilicet errore, quo a Bastio Spec. crit. de Sympos. Plat. p. 77 sq. correcto in Platon. Euthyphr. c. 12. nunc legitur διότι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμεγόν ἐστι καὶ θεοφίλès τὸ θεοφίλès, quoque Mosch. Europ. post v. 113. omissi propter eundem versuum duorum exitum quattuor versus sunt, a Gaisfordio reperti, a Naekio restituti. Cf. Platon. Theaet. 145 d. Σοφία δὲ γ' οἶμαι σοφοὶ οἱ σοφοί. Ibi eadem est sapientiae definitio: Ταῦτὸν σοφία καὶ ἐπιστήμη. Sed h. l. σοφοὶ εἰσιν universe dictum videtur: homines sapientes sunt. V. ad III, 11, 7. — σοφία, v. ad I, 2, 23. III, 10, 1. — οὐδὲ ad πολλοστὸν potissimum pertinet, v. a 2, 23. de πολλοστὸν v. ad III, 1, 6.

8. τὸ ἄλλῳ ὠφέλιμον. Addi ὅν maluit Weiskius, quae eadem fuit sententia Schneideri I, 4, 10 ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον ἀξιοῖ σε θεραπεύειν, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ τιμητέον αὐτό (τὸ δαιμόνιον), ubi v. annotata; Weiskii item Sympos. IV, 25 καὶ γὰρ ἀπληστόν καὶ ἐλπίδας τινὰς γλυκέας παρέχει. V. Bornem. ad eum locum.

9. ἢ, εἰ ἐστίν, vel, si fieri potest. Locus est paullo diffcilior, multifariamque eum tentaverunt. Alii aliter auxiliati sunt: ego malim εἰπεῖν, τί ἐστίν, ἢ ὀνομάζεις. Herbstius codicem unum et Weiskium sequutus scripsit ἢ ἔχους τι ὀνομάζειν. — πρὸς πάντα καλὸν ὄν. V. ad III, 8, 5.

10. Ἀνδρίαν, alii ἀνδρείαν. Illud auctoritate codicum et loci natura de notione vocabuli primitivi propria quaerentis motus retinui. Ceterum v. ad I, 1, 16. Rückert. Platon. Conviv. p. 108. —

τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ νόμους τῶν πόλεων ἀρχὴν βασιλείαν ἤγειτο, τὴν δὲ ἀκόντων τε καὶ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' ὅπως ὁ ἀρχὼν βούλοιτο, τυραννίδα. καὶ ὅπου μὲν ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται, τὰύτην τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνόμιζεν εἶναι· ὅπου δ' ἐκ τιμημάτων, πλουτοκρατίαν· ὅπου δ' ἐκ πάντων, δημοκρατίαν.

Εἰ δέ τις αὐτῷ περὶ τοῦ ἀντιλέγοι μηδὲν ἔχων σαφές 13 λέγειν, ἀλλ' ἄνευ ἀποδείξεως ἤτοι σοφώτερον φάσκων εἶναι, ὃν αὐτὸς λέγοι, ἢ πολιτικώτερον ἢ ἀνδρειώτερον ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανήγεν ἄν πάντα τὸν λόγον ὧδὲ πως· Ὡς σὺ ἀμείνω πόλιν εἶναι, ὃν σὺ ἐπαι- 14 νεῖς, ἢ ὃν ἐγὼ; Φησὶ γὰρ οὐκ. Τί οὖν οὐκ ἐκείνο πρῶτον ἐπισκεψάμεθα, τί ἐστιν ἔργον ἀγαθοῦ πολίτου; Ποιῶμεν τοῦτο. Οὐκοῦν ἐν μὲν χρημάτων διοικήσει κρατοῖ ἂν ὁ χρήμασιν εὐπορώτεραν τὴν πόλιν ποιῶν; Πάνυ μὲν οὐκ, ἔφη. Ἐν, δέ γε πολέμῳ ὁ καθυπερτέρα τῶν ἀντιπάλων; Πῶς γὰρ οὐ; Ἐν δὲ πρεσβείᾳ ἄρα ὅς ἂν φίλους ἀντὶ πολέμων παρασκευάζῃ; Εὐκότως γε. Οὐκοῦν καὶ ἐν δημηγορίᾳ ὁ στάσεις τε παύων καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιῶν; Ἐμοίγε δοκεῖ. Οὕτω δὲ τῶν λόγων ἐπαναγομένων καὶ τοῖς ἀντιλέγουσιν αὐτοῖς φανερόν ἐγγίγνεται τάληθές. ὅποτε δὲ αὐτὸς τι τῷ 15

622. med. explicavit. — πλουτοκρατίαν, Stobaeus πλουτοκράτειαν. Quod nonnunquam haec substantiva diphthongum recipiunt: hanc mihi erroris causam invenisse videor, quod fallax nominis consuetissimae ἀκράτεια imago scribentes luderet, non animadvertentes, huic terminationi subiectum esse habitum quendam naturae in adiectivi forma designatum, vitae autem civitatisque conditionem proprie notari terminatione *ια*, quae in rarioribus facile obliueratur, in communibus autem δημοκρατία, ἀριστοκρατία etc. usu fixa est. Lobeck. Phryn. 626.

13. εἰ — ἀντιλέγοι — ἐπανήγεν ἄν. V. ad I, 3, 4. Habet autem imperfectum eam significationem, de qua dictum est ad I, 1, 16. — ἤτοι — ἢ, v. ad III, 12, 2. — ὃν αὐτὸς λέγοι. Weiskius malebat οὐ. Sed post σοφώτερον comparativum facile est, quod par est, intelligere. Finge initio sequentis paragraphi verba ἢ ὃν ἐγὼ deesse.

14. ἐπισκεψάμεθα, alii ἐπισκεψόμεθα, alii ἐπισκεψώμεθα. Sed v. ad III, 11, 15. — τῶν ἀντιπάλων. V. ad III, 6, 8 ἢ τῶν ἐναντίων. 11, 5. — τοῖς ἀντιλέγουσιν αὐτοῖς, v. ad II, 5, 1.

15. διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογουμένων, per ea, de quibus prorsus non ambigitur. Alibi participium praesentis pro praeterito positum videtur, variantque et libri et editores in scriptura ὁμολογούμενος et ὁμολογημένος. Stallbaum. Plat. Crit. 48 b. Graser. Adverss. Plat. p. 77. Ceterum verba eundi ac similia cum διὰ praepositione magnam dictionum numerum efficiunt. Infra διὰ τῶν δοκούντων τοῖς ἀνθρώποις ἄγειν τοὺς λόγους. V. Krüger. Anab.

λόγῳ διεξίλοι, διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογουμένων ἐπορεύετο, νομίζων ταύτην [τὴν] ἀσφάλειαν εἶναι λόγον. τοιγαροῦν πολὺ μάλιστα ὣν ἐγὼ οἶδα, ὅτε λέγοι, τοὺς ἀκούοντας ὁμολογούντας παρῆχεν. ἔφη δὲ καὶ Ὅμηρον τῷ Ὀδυσσεὶ ἀναθεῖναι τὸ ἀσφαλῆ ῥήτορα εἶναι, ὡς ἱκανὸν αὐτὸν ὄντα διὰ τῶν δοκούντων τοῖς ἀνθρώποις ἄγειν τοὺς λόγους.

CAPUT VII.

- 1 Ὅτι μὲν οὖν ἀπλῶς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνεται Σωκράτης πρὸς τοὺς δμιλοῦντας αὐτῷ, δοκεῖ μοι δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων εἶναι· ὅτι δὲ καὶ αὐτάρχεις ἐν ταῖς προσηκούσαις πράξεσιν αὐτοὺς εἶναι ἐπιμελεῖτο, νῦν τοῦτο λέξω. πάντων μὲν γὰρ ὣν ἐγὼ οἶδα μάλιστα ἐμελεν αὐτῷ εἰδέναι, ὅτου τις ἐπιστήμων εἴη τῶν συνόντων αὐτῷ· ὣν δὲ προσήκει ἀνδρὶ καλῷ κάγαθῷ εἰδέναι ὃ τι μὲν αὐτὸς εἰδείη, πάντων προθυμότερα ἰδίδασκεν, ὅτου δὲ αὐτὸς ἀπειρότερος εἴη,

III, 2, 8. Koerner. Eurip. Androm. 175. Matth. 580. e. — ταύτην [τὴν] ἀσφάλειαν. Articulum damnaverunt Schaeferus App. Demosth. III. 517. V. 289. Coraës et L. Dindorfius. Herodot. IV, 65 ταύτην ἀνδραγαθήν λεγοντες. Xen. Apol. 3 ἥνπερ νομίζω μελετην εἶναι καλλίστην ἀπολογίαν. Supra 4, 20 οὐκέτι μοι δοκεῖ οὗτος θεοῦ νόμος εἶναι. V. ad II, 4, 2. Forsitan defenditur eo, quod porro sermo est de hac ἀσφαλείᾳ: hanc esse illam, quam scimus, certam et evidentem disputandi demonstrandique rationem. Cf. Blum. Animadversas. ad Thucyd. p. 8 sq. — Ὅμηρον. Hindenburgius comparat II. III, 217—224. Zeunius Odys. VIII, 171 ὃ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύει, coll. Dionys. Halic. De arte rhetor. XI, 8. — ὡς ἱκανὸν αὐτὸν ὄντα. Vid. ad I, 2, 20. IV, 2, 30.

CAP. VII. Demonstrat Socrates, quid et quantum in arte quaque, velut geometria, astronomia, arithmetica, medica, discendum sit, adeo ut, quaestionibus intellectu difficilibus usuque inanibus neglectis, discipulos eas tantum res cognoscere iubeat, quae ad vitam domesticam civilemque recte instituendam gerendamque pertinent. In diiudicanda autem Socratis de artibus illis sententia recordari consentaneum est, Socratem mores hominum corrigi et excoli quam artes ad res intellectu humano altiores accommodari maluisse.

1. τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνεται, v. ad 4, 9. — αὐτοὺς εἶναι. In hoc infinitivo sine articulo post ἐπιμελεῖτο illo effectus in obiecto conspicui significatio inest. Qua in re mirum non esset si τὸ additum videremus, ut de Rep. Lac. V, 7 ἀναγκάζονται τὸ ὑπὸ οἴνου μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελεῖσθαι. Si sola indicatur cura, quam quis in suis rebus ponit, addi solet, τοῦ, ut I, 2, 56. III, 3, 11. 7, 7. Matth. 542. n. 1. b. Quamquam eadem sententia I, 6, 15 est εἰ ἐπιμελομένην τοῦ ὡς πλείους ἱκανοὺς εἶναι. — νῦν τοῦτο λέξω, v. ad 5, 1. Dictum, ac si oratio ita sit composita: νῦν δὲ τοῦτο λέξω, ὅτι καὶ αὐτάρχεις rel. Meminit autem scriptor promissi sui: pertinet enim haec disputatio ad discipulos μηχανικοὺς reddendos, v. 3, 1.

πρὸς τοὺς ἐπισταμένους ἤγεν αὐτοὺς. εἰδὼσθε δὲ καὶ, μέ-
 χρι οὗτου δέου ἔμπειρον εἶναι ἐκάστου πράγματος τὸν ὀρθῶς
 πεπαιδευμένον. αὐτίκα γεωμετρίαν μέχρι μὲν τούτου. ἔφη
 δεῖν μαρθάνειν, ἕως ἱκανὸς τις γένοιτο, εἴ ποτε δεήσῃ, γῆν
 μέτρῳ ὀρθῶς ἢ παραλαβεῖν ἢ παραδοῦναι ἢ διανεῖμαι, ἢ
 ἔργον ἀποδείξασθαι. οὕτω δὲ τοῦτο ῥάδιον εἶναι μαθεῖν,
 ὥστε τὸν προσέχοντα τὸν νοῦν τῇ μετρήσει ἅμα τὴν τε γῆν
 ὁπῶς ἐστὶν εἰδέναι καὶ ὥς μετρεῖται ἐπιστάμενον ἀπύειναι.

2. *μέχρι οὗτου*. Unus codex offert *μέχρως*. Sed forma *μέ-
 χρις* adeo displicuit Atticistis, ut atticam esse negarent, gramma-
 ticorumque veterum iudicium sequuti fuerant qui *μέχρως* apud At-
 ticos ubique tollendum censerent. Verum ut librorum incredibili-
 lis in ea re est fluctuatio et inconstantia, ita vel aurium voluptas
 vel scriptorum diversitas alteram, quae damnatur, formam ferre
 vel excusare videtur. Ex aurium iudicio utique legendum Plat.
 Menex. 239 a. *μέχρι Σκυθῶν*. Xen. Hell. I, 2, 16 *μέχρι σκώτιος
 ἀφείλετο*. Quid si hiatum ante spiritum asperum, cuius talem vim,
 paullatim, ut videtur, obliteratam, librarii parum senserunt, fe-
 rendum iudicemus? Vid. ad I, 4, 14. III, 12, 6. Unde *μέχρι οὗ*
 et *μέχρι οὗτου* omni carent dubitatione. *μέχρως οὗ* apud tragicos
 non invenitur. Hermann. Soph. Ai. 568. *μέχρι οὗ* in Platonis li-
 bis scripserunt Bekkerus et Schneiderus, ut Rep. IV. 423 b. Me-
 nex. 245 a.; idemque Bekkerus cum Stallbaumio Phileb. 18c. *μέ-
 χρι ἐνός*. Apud Xenophontem ubicunque *μέχρως οὗ* datum ab edi-
 toribus videris, id non fieri sine codicum quadam repugnanti-
 a scito. Vid. Bornem. Anab. I, 4, 13. 7, 6. V, 1, 1. L. Din-
 dorf. Anab. I, 4, 13, Hellen. I, 1, 3. Poppa Thucyd. I. 1. 215. Lo-
 beck. Phryn. 14 sq. Schaefer. App. Dem. III. 353. Stallbaum. Plat.
 Sympos. 210 e. Phaed. 109 b. — *ἔργον ἀποδείξασθαι* Sue-
 vernius De Aristoph. Nub. p. 18. de aedificiorum exstrukctione et
 describenda et efficienda deque similibus operibus interpretatur,
 comparans Herodot. II, 101. 148, ubi est *ἔργων ἀπόδειξις*. Verum
 apud Herodotum *ἔργα ἀποδείξασθαι*, addito fere *μεγάλα* vel *λό-
 γων ἄξια*, significat facinora magna edere: quod sane quum satis
 apud Herodotum habeat frequentem usum, dici solet de aedificio-
 rum monumentis. Finckhius Diar. Darmstad. 1830. 48. apte com-
 parat imitationem Maximi Tyrī XXXVII, 7. *αὐτως ἀμέλει καὶ
 γεωμετρίαν — οἱ μὲν πολλοὶ — μέχρι τοῦ περὶ τὴν χρεῖαν ἀναγ-
 καίον δοκοῦντος προσέειναι, διαμετρήσαι γῆν καὶ ἀναστῆσαι τει-
 χίον καὶ πᾶν, ὅσον εἰς χειρουργίαν αὐτῆς συντελεῖ, δοκιμάζοντες,
 πρῶτον δὲ αὐτῶν ὁρῶντες. — τὴν γῆν ὁπῶς ἐστὶν εἰδέναι*. No-
 tum attractionis exemplum. Butt. 151. I. 6. Matth. 296. Vid. ad
 I, 2, 13. 4, 13. IV, 2, 33. 8, 11. Ratio, qua Bernhardy Syntax.
 p. 466. eam attractionem explicavit, subiectum suspensi enuntiati
 tanquam obiectum ad primariam enuntiationem traiectionem dicens,
 parum quibusdam sufficit, potius ac rectius eius usus caussam in
 eo sitam volentibus, quod obiectum non totum respiciatur, sed
 id tantum, quod de eo praedicetur. Quodsi Homericā ἦδεε γὰρ
 κατὰ θυμὸν ἀδελφῶν, ὥς ἐπονείτο dicas ἦδεε ἀδελφῶν ποικυμ-
 νον: τὸ εἰδέναι non referri nisi ad τὸ ποικίλσθαι τοῦ ἀδελφοῦ; sed
 quum haec quae dicitur attributiva ratio nimis ampla sit et vaga,
 enuntiatum secundarium effici, retento tamen ad verbum prima-
 rium obiecto.

τὰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ περιφορᾷ ὄντα καὶ τοὺς πλάνητάς τε καὶ ἀσταθμήτους ἀστέρας γινῶναι, καὶ τὰς ἀποστάσεις αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τὰς περιόδους καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν ζητοῦντας κατατρίβεισθαι, ἰσχυρῶς ἀπέτρεπεν. ὠφέλειαν μὲν γὰρ οὐδεμίαν οὐδ' ἐν τούτοις ἔφη ὁρᾶν· καίτοι οὐδὲ τούτων γε ἀνήκοος ἦν· ἔφη δὲ καὶ ταῦτα ἱκανὰ εἶναι κατατρίβειν ἀνθρώπου βίον καὶ πολλῶν καὶ ὠφελίμων ἀποκωλύειν. ὅλως δὲ τῶν οὐρανίων, ἧ ἕκαστα ὁ θεὸς μηχανᾶται, φροντιστὴν γίγνεσθαι ἀπέτρεπεν· οὔτε γὰρ εὐρετὰ ἀνθρώποις αὐτὰ ἐνόμιζεν εἶναι, οὔτε χαρῖσθαι θεοῖς ἂν ἡγεῖτο τὸν ζητοῦντα, ἀ ἐκείνοι σαφηνίσαι οὐκ ἐβουλήθησαν. κινδυνεύσαι δ' ἂν ἔφη καὶ παραφρονῆσαι τὸν ταῦτα μεριμνῶντα, οὐδὲν ἥττον ἢ Ἀναξαγόρας παρεφρόνησεν ὁ μέγιστος φρονήσας ἐπὶ τῷ τὰς τῶν θεῶν μηχανὰς ἐξηγεῖσθαι. ἐκεῖνος γὰρ τῶν λέγων μὲν τὸ αὐτὸ εἶναι πῦρ τε καὶ ἥλιον ἡγνόει, ὥς τὸ μὲν πῦρ οἱ ἄνθρωποι ῥαδίως καθορῶσιν, εἰς δὲ τὸν ἥλιον οὐ δύνανται ἀντιβλέπειν, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ ἡλίου καταλαμπόμενοι τὰ χρώματα μελάντερα ἔχουσιν, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς οὐ.

sitio, non tam raro ad infinitivum omittitur articulus, quam creditur. Schaefer. App. Demosth. I. 561. Engelh. Annot. Demosth. 53. — καίτοι — γέ, v. ad I, 2, 3.

6. De *Anaxagorae* placitis v. Fischer. Plat. Apol. S. 26 d.

7. τὰ χρώματα μελάντερα ἔχουσιν. Adiectivum sine articulo pone substantivum positum pro praedicato habendum est. Vid. I, 4, 13 ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσε. II, 1, 30 τὰς στρωμνάς μαλακὰς παρασκευάζῃ. Hell. I, 7, 18 τὴν αἵταν κοινὴν ἔχουσιν. Anab. VI, 3, 26 οἱ δὲ πολέμοι ὑπέμενον, νομίζοντες καλὸν ἔχειν τὸ χαλεπόν. Nostrae linguae eadem libertas est, usus non idem; gallicae utrumque, ut: il a les cheveux roux; in latina quominus idem luculente appareat, defectus articuli impedit. Nam quod Caes. B. G. V, 58 legitur: habuit post id factum Caesar quietiorem Galliam, numquid ad rem diversum est? Matth. 277. b. — αὐτὸν, v. ad I, 2, 42. — ἡγνόει δὲ ὅτι καί. Post Schneiderum duos codices, qui non sunt optimi, sequuti scripserunt ἡγνόει δὲ καὶ δι. Sed traiectione καὶ particulae nihil fere frequentius est. Vid. praeter locos supra excussos III, 1, 4, 12, 7. Cyrop. I, 6, 10. III, 2, 26, 3, 39. Anab. V, 1, 8. Vid. I. A. Merz. I. eccl. Xenoph. spec. I. p. 15 — 20. — λαμπρότατος. Adiectivi superlativum non genitivi additi, sed substantivi sui, quo referatur, genus asciscere solere, vetus observatio est. Hom. III. XXII, 139. Κέρκος ἐλαφρότατος πετεηνῶν. Plat. Tim. 29 a. ὁ κόσμος κάλλιστος τῶν γεγονότων. Plutarch. Consol. 162 c. ἡ λύπη χαλεπωτάτη παθῶν. Menand. p. 193 v. 3. νόσων χαλεπωτάτος φθόρος. quod quum Bentleius voluerit χαλεπωτάτη emendari, iure refutatus est a Molinekio ad eum locum et a Porsono Eurip. Phoen. 1730, ubi videndus etiam Schaeferus est. Bernhard. Syntax. 439. Catull. IV in. Phaselus ille, quem videtis, hospites, ait fuisse navium celerissimus.

ἡγνόμεναι δὲ ὅτι καὶ τῶν ἐκ τῆς γῆς φνομένων ἄνευ μὲν ἡλίου αὐτῆς οὐδὲν δύνάται καλῶς αὔξασθαι, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς θερμαινόμενα πάντα ἀπόλλυται· φάσκων δὲ τὸν ἡλίον λίθον διάπυρον εἶναι καὶ τοῦτο ἡγνόμεναι, ὅτι λίθος μὲν ἐν πυρὶ ὦν οὔτε λάμπει οὔτε πολὺν χρόνον ἀντέχει, ὁ δὲ ἥλιος τὸν πάντα χρόνον πάντων λαμπρότατος ὦν διαμένει. ἐκέλευε δὲ καὶ λογισμοὺς μανθάνειν· καὶ τούτων δὲ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐκέλευε φυλάττεσθαι τὴν μάταιον πραγματείαν. μέχρι δὲ τοῦ ὠφελίμου πάντα καὶ αὐτὸς συνεπεσκόπει καὶ συνδιέξφη τοῖς συνοδοῖσι. 9 προέτρεπε δὲ σφόδρα καὶ ὕψιας ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνόντας, παρὰ τε τῶν εἰδόντων μανθάνοντας, ὅσα ἐνδέχοιτο, καὶ ἑαυτῷ ἕκαστον προσέχοντα διὰ παντὸς τοῦ βίου, τί βρωῖμα ἢ τί πόμα ἢ ποῖος πόνος συμφέροι αὐτῷ, καὶ πῶς τούτοις χρώμενος ὑγιενότατ' ἂν διάγοι. τὸν γὰρ οὕτω προσέχοντα ἑαυτῷ ἔργον ἔφη εἶναι εὖρεῖν ἱατρὸν τὰ πρὸς ὕλεια συμφέροντα αὐτῷ μᾶλλον διαγιγνώσκοντα ἑαυτοῦ. εἰ δέ τις μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν ὠφελείσθαι βούλοιο, συνεβούλευε μαντικῆς ἐπιμελεῖσθαι. τὸν γὰρ εἰδόντα, δι' ὧν οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν πραγμάτων σημαίνουσιν, οὐδέποτε ἔρημον ἔφη γίγνεσθαι συμβουλῆς θεῶν.

CAPUT VIII.

1 Εἰ δέ τις, ὅτι, φάσκοντος αὐτοῦ, τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ

8. λογισμούς, τὴν λογιστικὴν, quae quomodo ab arithmetica differat, indicat ipse Plato Gorg. 451 c. διαφέρει δὲ τοσοῦτον, ὅτι καὶ πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς ἄλλα πῶς ἔχει πλήθους, ἐπισκοπεῖ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον ἢ λογιστικῇ. Cum γεωμετρικά componuntur λογισμοί Plat. Civ. 510 c. 526 d. ubi v. Schneider. 536 d. cum ἀριθμῷ λογισμός Phaedr. 274 c.

9. τί — συμφέροι καὶ πῶς — ἂν διάγοι. Altero loco particulam abesse, altero poni debuisse intelliges, ubi orationem tibi rectam sinxeris. V. I, 1, 16. 3, 3. 7, 4. Aliter paullo comparatus est locus Hell. II, 3, 27 εἰ μὲν τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα ἐγίνωσκε, πολέμιος μὲν ἦν, οὐ μέντοι πονηρὸς γ' ἂν δικαίως ἐνομίζετο. V. ad II, 1, 18. — τὸν — προσέχοντα. Haec unius codicis scriptura est, reliquorum τοῦ — προσέχοντος, quod Weiskius volebat ex μᾶλλον pendere; sed ita non minorem molestiam creat αὐτοῦ quam si genitivum cum ἔργον coniungas; accedit quod ἔργον ἔστι fere absolute dicitur, nisi quod Hellen. VII, 1, 31 additus est dativus personae.

10. μᾶλλον ἢ κατὰ, v. ad I, 7, 4. IV, 4, 24. — ἔρημον συμβουλῆς, v. ad IV, 4, 24.

CAP. VIII. Demonstratur Socratem capitali iudicio condemnatum minime mendacii de daemone sibi significante, si quid sit omittendum aut faciendum, coargui. Ad extremum sit brevis repetitio argumentorum, quae per hos commentarios sunt tractata.

προσημαίναν, ἃ τε δέοι καὶ ἃ μὴ δέοι ποιεῖν, ὑπὸ τῶν δικαστῶν κατεγνώσθη θάνατος, οἷται αὐτὸν ἐλέγχεσθαι περὶ τοῦ δαιμονίου ψευδόμενον, ἐννοησάτω πρῶτον μὲν, ὅτι οὕτως ἦδη τότε πρόβω τῆς ἡλικίας ἦν, ὥστ' εἰ καὶ μὴ τότε, οὐκ ἂν πολλῷ ὕστερον τελευτῆσαι τὸν βίον· εἰτα ὅτι τὸ μὲν ἀχθεινότερον τοῦ βίου καὶ ἐν ᾧ πάντες τὴν διάνοιαν μειοῦνται, ἀπέλειπεν, ἀντὶ δὲ τούτου τῆς ψυχῆς τὴν ῥώμην ἐπιδειξάμενος ἐκκλειαν προσεκτέσαστο, τὴν τε δίκην πάντων ἀνθρώπων ἀληθέστατα καὶ ἐλευθεριώτατα καὶ δικαιοτάτα εἰπὼν καὶ τὴν κατὰγνωσιν τοῦ θανάτου πραδῆτα καὶ ἀνδραδῆστατα ἐνεγκών. ὁμολογεῖται γάρ, οὐδένα πώποτε τῶν μνησμανενομένων ἀνθρώπων κάλλιον θάνατον ἐνεγκεῖν. ἀνάγκη μὲν γὰρ ἐγένετο αὐτῷ μετὰ τὴν κρίσιν τριάκοντα ἡμέρας βιῶναι διὰ τὸ Δῆλια μὲν ἐκείνου ταῦ μηνὸς εἶναι, τὸν δὲ

1. κατεγνώσθη θάνατος copulari debent cum verbis αὐτοῦ φράσκοντος. Schneid. Immo αὐτοῦ cogitatione repetendum. V. ad §. 5. Vid. Matth. 378. Rost. 109. n. 4. Sine genitivo dictum Plat. Euthyphr. 2 b. οὐ γὰρ που ἐκείνῳ γε καταγνώσσομαι, ὡς σύ γε ἔτερον (γραφὴν γέγραψαι). — ἡ δὲ ἴοιτε. τότε omittunt duo codices. Non rara istarum vocularum coniunctio est. II, 9, 7. Ast. Plat. Legg. VI, 20. p. 326. γ— πρόβω τῆς ἡλικίας ἦν, septuaginta annos natus, teste Diogene et Maximo Tyrio. Schneid. — ἀπέλειπεν. Ita duo codices scriptum dant, reliqui ἀπέλειπεν. V. ad I, 2, 64. Sed cf. Apol. 32 τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλειπε. — ἐνεγκών. Paucorum auctoritas librorum ἐνέγκας commendat. V. ad II, 2, 5.

2. οὐδένα πω. Alii ex uno codice οὐδένα πώποτε. Plat. Gorg. 448 a. οὐδεὶς μὲ πω ἡρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν, ubi scholiastes τὸ οὐδεὶς πω, inquit, ἀντὶ τοῦ οὐδεὶς πώποτε. Καὶ Θεουκυδίδης· οὐδεὶς πω καταγνούς. Heindorfius composuit locos Thueyd. I, 32. 37. 76. Plat. De Rep. II. 358 d. τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης λόγον, ὡς ἄμεινον ἀδικίας, οὐδενὸς πω ἀκήρσα ὡς βούλομαι. Addimus ex Xenophonte Anab. I, 2, 26. VI, 5, 14. VII, 5, 16. Cyrop. II, 1, 5. — βιῶναι hic, ut solet, praesentis temporis habet significationem. Buttm. II. p. 90. — Δῆλια. Plat. Phaed. 58 ἔτυχε γὰρ τῇ προτεράῃ τῆς δίκης ἡ πρῦμμα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσι. — τοῦτ' ἐστὶ τὸ πλοῖον, ὡς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δις ἐπὶ ἐκείνους ὤχετο ἄγων καὶ ἐσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὐξάντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξεν εἰς Δῆλον· ἦν δὲ αἰὲ καὶ νῦν ἐτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὴν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρνεῖν τὴν πόλιν καὶ δημοσὶά μὴδένα ἀποκτιννύναι, πλὴν ἂν εἰς Δῆλον τε ἀρτίχεται τὰ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνλοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, διὰ τὴν τύχην ἀνεμοὶ ἀπολαβόντες αὐτοὺς. ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὴν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στήβῃ τὴν πρῦμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεράῃ τῆς δίκης γεγονός. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ἢ μετὰ τὸ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

νόμον μηδένα ἔν δειμοσύνη ἀποθνήσκειν, ἕως ἄν ἡ θεωρία ἐκ Διγίου ἐπανέλθῃ, καὶ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπ᾿ αὐτοῖς συνή-
θῃσι φανερὸς γένητο οὐδὲν ἄλλοιότερον διαβιοῦς ἢ τὸν ἔμ-
προσθὲν χρόνον· καίτοι τὸν ἔμπροσθέν γε πάντων ἀνθρώ-
πων μάλιστα ἐθαιμύετο ἐπὶ τῷ εὐδύμῳ τε καὶ ἐπὶ κόλῳ
3 ζῆν. καὶ πῶς ἄν τις κάλλιον ἢ οὕτως ἀποθάνοι; ἢ ποῖος
ἂν εἴη θάνατος κάλλιον ἢ ὃν [ἄν] κάλλιστά τις ἀποθάνοι;
ποῖος δ' ἂν γένοιτο θάνατος εὐδαιμονέστερος τοῦ κάλλιστου;
4 ἢ ποῖος θεοφιλέστερος τοῦ εὐδαιμονεστάτου; Αἰξω δὲ καὶ
αἱ ἑρμολογίαι τοῦ Ἰπποκρίτου ἤκουσα περὶ αὐτοῦ. ἔφη γάρ,
ἦδη Μελίτου γεγραμμένου αὐτὸν τὴν γραφήν, αὐτὸς ἀκούων

3. ἢ ὃν ἄν. Particulam ab uno libro Victoriano omissam sustulit L. Diandorfius. — εὐδαιμονέστερος, codices fere omnes εὐδαιμονέστατος. Permutatione autem comparativi et superlativi in libris nihil usitatus. Atque eum quidem superlativum hoc libro libentius se quam quovis alio laturum proficitur Bornemannus. Vid. ad I, 2, 46. — At vero quum omnes hi commentarii, quae eorum fuit conscribendorum ratio, multis a veritate ac fide scripturae et singularum partium compositione obnoxii sint dubitationibus, tum nulla pars magis in suspicionem incidit quam hoc caput ultimum. Ac sane nonnullorum eius membrorum cohaerentia et decursus tam maucus est et hiulus, ut vix eam disputationem conscriptam a Xenophonte putes. Sed quae nobis displicent, non sunt illa propterea ab scriptore aliquo abiudicanda. V. ad §. 9. Qui cetera salva iudicant, certe hanc tertiam paragraphum propter molestam syllogismi compositionem absonam et a Xenophonte alienam esse putaverunt. Disputari de hoc loco in Quaest. Xenoph. P. I. p. 6: Οὕτως pertinere ad verba *πρᾶσιτα καὶ ἀνδρωδέστατα*, docet initium paragraphi secundae, quae pro interiecta habenda est. *Καλός* in his duplicem habet significationem: Mors illa est pulcherrima, quam quis honestissime moritur. Pulchritudinem autem ad graecorum philosophorum exemplum dici de interno animi decore docet Goerenz. Cic. Fin. II, 14, 17. *Κάλλιστα* autem et ipsum ad antecedentia illa verba *πρᾶσιτα καὶ ἀνδρωδέστατα* refertur. Denique ratiocinationem scriptor hanc instituit: Non mentitus est Socrates de daemonio, nam non erat quod a daemonio moneretur, quia mors non erat ei malum. Tulit vero ille mortem animo maxime tranquillo ac forti; nemo illo melius mortem tulit. Nam quis melius moriatur, quam qui maxime tranquillo fortique animo mortem obit? hac tam honesta morte nulla beatior est, beata nulla diis acceptior. Verba *ἢ ποῖος ἂν εἴη θάνατος κάλλιον ἢ ὃν [ἄν] κάλλιστά τις ἀποθάνοι*; nihil nisi amplificanti sententiam. Ceterum hunc locum non rectius explicavit Weiskius, qui sortem in eo invenire sibi visus est, quam similem, qui est Cic. Offic. III, 8, 35, Facciolatus. De duplici repetiti vocabuli significatione v. ad I, 3, 4. 6, 8. II, 1, 1. IV, 4, 4.

4. ἑρμολογίαι, v. ad II, 10, 3. — ἤκουσα. Ipse enim Xenophon aberat cum Cyro in Asia militans. Ceterum cum hoc loco compara simillimum vel eundem Apol. 2 sqq. — *γεγραμμένου αὐτὸν τὴν γραφήν*. Matth. 421. n. 2. Rost. 104. n. 5. Stallbaum. Plat. Euthyphr. p. 6. — *αὐτός* — *τὸν δέ*. V. ad I, 4, 8. — οὐ γὰρ, v. ad III, 4, 1.

αὐτοῦ πάντα μᾶλλον ἢ περὶ τῆς δίκης διαλεγομένου λέγειν αὐτῷ, ὡς χρὴ σκοπεῖν, ὅ τι ἀπολογήσεται. τὸν δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἰπεῖν· Οὐ γὰρ δοκῶ σοι τοῦτο μελετῶν διαβεβαιώ-
κεναι; ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἤρετο, ὅπως, εἰπεῖν αὐτόν, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιῶν διαγεγνήσθαι ἢ διασκοπῶν μὲν τὰ τε δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, πράττων δὲ τὰ δίκαια καὶ τῶν ἀδίκων ἀπεχόμενος· ἦνπερ νομίζοι καλλίστην μελέτην ἀπολογίας εἶναι. Αὐτὸς δὲ πάλιν εἰπεῖν· Οὐχ ὀρθῶς, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἱ Ἀθηῆνσι δι-
κασταὶ πολλοὺς μὲν ἤδη μηδὲν ἀδικοῦντας λόγῳ παραχθέν-
τες ἀπέκταναν, πολλοὺς δὲ ἀδικοῦντας ἀπέλυσαν; Ἀλλὰ νῆ-
τὸν Δία, φάναι αὐτόν, ὦ Ἐρμόγενης, ἤδη μου ἐπιχειροῦν-
τος φροντίσαι τῆς πρὸς τοὺς δικαστὰς ἀπολογίας ἡναντιώσθαι τὸ δαιμόνιον. Καὶ αὐτὸς εἰπεῖν· Θαυμαστὰ λέγεις. τὸν δέ, ὁ
Θαυμάζεις, φάναι, εἰ τῷ θεῷ δοκεῖ βέλτιον εἶναι, ἐμὲ τε-
λευτῶν τὸν βίον ἤδη; οὐκ οἶσθ' ὅτι μέχρι μὲν τοῦδε τοῦ
χρόνου ἐγὼ οὐδενὶ ἀνθρώπων ὑφείμην ἂν οὔτε βέλτιον οὔθ'
ἥδιον ἐμοῦ βεβαιώκεναι; ἄριστα μὲν γὰρ οἶμαι ζῆν τοὺς ἄρι-
στα ἐπιμελομένους τοῦ ὡς βελτίστους γίνεσθαι, ἥδιστα δὲ
τοὺς μάλιστα αἰσθανομένους, ὅτι βελτίους γίνονται. ἂ ἐγὼ τ'
μέχρι τοῦδε τοῦ χρόνου ἡσθάνομην ἐμαντῷ συμβαίνοντα,

5. λόγῳ παραχθέντες nullam fere a codicibus habet auctoritatem. Habent illi ἀχθεσθέντες. Vid. Apol. 4, unde haec omnia, quae a paragrapho tertia leguntur, concinnata, immo detorta esse suspicatur Bornemannus, illa certe verba unciniis secludens. Utriusque libri locos inter se conferre tam erit utile quam iucundum. Desiderabant addita ad ἀπέλυσαν verba Apologiae ἢ ἐξ τοῦ λόγου οἰκίσαντες ἢ ἐπιχαρίως ἐλπόντας. V. ad I, 6, 8. — ἡναντιώσθαι. Apol. 4. additum est μοί, Matth. 561. Rost. 131. n. 2. Similia v. Cyrop. I, 4, 2. 20. Anab. II, 4, 24. 6, 3. V, 2, 24.

7. πρὸς τοὺς ἄλλους, v. ad I, 2, 52. — οὕτως ἔχοντες. Addiderunt alii ex codice uno Vossiano ἰ γνώμης. Vid. Krüger. Anab. I, 3, 6. VI, 4, 12 οὕτως ἔχων τὴν γνώμην, quo loco Schneiderus genitivum malebat, ita articulum non solere addi oblitus. Cyrop. VII, 5, 55 οὕτω τρόπου ἔχεις. Hell. II, 1, 14 ὡς εἶχε φι-
λίας πρὸς τὴν πόλιν. IV, 5, 15 ὡς τᾶρους ἕκαστος εἶχεν. Matth. 337. ἔχειν autem quamlibet hominis et rei conditionem et vel corporis vel animi statum et affectionem habitumque significat, ut sit saepe i. q. διακίεσθαι. I, 2, 38. ὡς εἶχον πρὸς ἀλλήλους. III, 9, 8. Cyrop. I, 2, 7. περὶ θεοῦ μάλιστα ἀμελῶς ἔχει. 6, 16. οὕτω καὶ τὸ περὶ τῶν ἐλπίδων ἔχει. Oecon. II, 12. οὕτω δὴ καὶ ἐμοὶ ἔχει περὶ τῆς οἰκονομίας. — διόπερ καὶ αὐτοὶ ἂν οἴονται ἐμοὶ συνόντες βέλτιστοι γίνεσθαι. Schneiderus vel γενέσθαι legi vel ἂν deleri voluit. Sed v. Hier. XI, 4 sq. Προσόδους δὲ ποτέρας ἂν δοκεῖς πλείονας γίνεσθαι, εἰ τα σὰ ἰδία μόνον ἐνεργὰ ἔχως ἢ εἰ τὰ πάντων τῶν πολιτῶν μηχανημένος εἴης ἐνεργὰ εἶναι; V. ad II, 11, 15. I, 7, 4. III, 14, 3.

καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἐντυγχάνων καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους παραθεωρῶν ἑμαυτὸν ὅτις διατετίλεα περὶ ἑμαυτοῦ γυνώσκων. καὶ οὐ μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμοὶ φίλοι ὅτις ἔχοντες περὶ ἐμοῦ διατελοῦσιν, οὐ δαὶ τὸ φιλεῖν ἐμέ, καὶ γὰρ οἱ τοὺς ἄλλους φιλοῦντες ὅτις ἄν εἶχον πρὸς τοὺς ἑαυτῶν φίλους, ἀλλὰ διόπερ καὶ αὐτοὶ ἂν οἶονται ἐμοὶ συν-
 8 ὁντις βέλτιστοι γίνεσθαι. εἰ δὲ βιώσομαι πλείω χρόνον, ἴσως ἀναγκαῖον ἔσται τὰ τοῦ γήρους ἐπιτελείσθαι, καὶ ὁρᾶν τε καὶ ἀκοῦναι ἥτιον, καὶ διανοεῖσθαι χείρον, καὶ δυσχερᾶ-
 στερον καὶ ἐπιλησμοστέστερον ἀποβαίνειν, καὶ ὢν πρότερον βελτίων ἦν, τούτων χείρω γίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε μὴ αἰσθανομένη μὲν ἀβίωτος ἂν εἴη ὁ βίος, αἰσθανόμενος
 9 δὲ πῶς οὐκ ἀνάγκη χείρόν τε καὶ ἀηδέστερον ζῆν; ἀλλὰ μὴν εἴ γε ἀδίκως ἀποθανοῦμαι, τοῖς μὲν ἀδίκως ἐμὲ ἀποκτείνου-
 σιν αἰσχρὸν ὢν εἴη τοῦτο· εἰ γὰρ τὸ ἄδικα αἰσχρὸν ἐστι, πῶς οὐκ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἀδίκως ὄντων ποιεῖν; ἐμοὶ δὲ τί αἰσχρὸν τὸ ἐτέρους μὴ δύνασθαι περὶ ἐμοῦ τὰ δίκαια μήτε
 10 γινῶναι μήτε ποιῆσαι; ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ τὴν δόξαν τῶν προ-
 γεγενομένων ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἐπιγιννομένοις οὐχ ὁμοίαν πατα-

8. ἀβίωτος ὁ βίος, vita non vitalis. Cf. Cyrop. III, 3, 52. Plat. Apol. 38 a. Crit. 47 c., Menex. 246 d. Legg. XI. 926 b. Potilic. 299 c. Dictio Euripidea est. V. Monk. Hippol. 823. ἀβίωτον pro οὐκ ἀζιοβώσιον Hellen. IV, 4, 6 restituit Dindorf.

9. Cum hac et sequente paragrapho compara Apol. 26 sqq. Verba εἰ γὰρ — ποιεῖν damnaverunt Schneiderus et G. Dindorfius; Bornemannus et Herbatius ediderunt εἴγε τὸ ἀδικεῖν αἰσχρὸν ἐστι, ceteris damnatis. Quid vero! num quae ipse aliter scripturus esses, scripta damnanda aut corrigenda censebis? At solet scriptor ubi rem per ratiocinationem vult efficere, membra interserere non admodum necessaria, sed quae nolit tamen ad rem exhauriendam praetermittere. — ἐμοὶ δὲ τί αἰσχρὸν τὸ ἐτέρους μὴ δύνασθαι rell. Anab. II, 3, 11 ὥστε πᾶσιν αἰσχρὸν εἶναι, μὴ οὐ συνοπιδάζειν. De rep. Laced. VI, 2 αἰσχρὸν ἐστὶ μὴ οὐκ ἄλλας πληγὰς ἐμβάλλειν τῷ νόμῳ. Quibus in locis μὴ οὐ lenius rem exprimit, ut si germanice dicas: Es ist Schande, wenn man nicht mit helfen wollte. Es ist schimpflich, wenn der Vater dem Sohne nicht noch neue Schläge geben wollte. Quod si μὴ solum positum esset, hoc diceretur, quod fortius est et gravius: Es ist Schande nicht mit zu helfen. Es ist schimpflich, dem Sohne nicht noch neue Schläge zu geben. Nostro loco non potuit non dicere μὴ δύνασθαι: Mihi vero num turpe est, si alii nequeunt iusti erga me esse? μὴ οὐ, quia res certa est, non magis dici poterat, quam si latine dicere velles: Mihi num turpe est, nisi alii iusti erga me esse possunt? Hermann. Vig. 799 sq.

10. ὁμοίαν — τα — καί, v. ad III, 4, 3 — μετρητέ-
 σισθαί; v. ad I, 1, 8. 6, 14. III, 7, 9. 11, 3. — ἐπειρώμην,
 v. ad I, 2, 64.

λειπομένην τῶν τε ἀδικησάντων καὶ τῶν ἀδικηθέντων. οἶδα δέ, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐπιμελείας τεύξομαι ὑπ' ἀνθρώπων, καὶ ἐὰν νῦν ἀποθάνω, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἐμὲ ἀποκτείνουσιν. οἶδα γάρ, αἰεὶ μαρτυρήσεσθαι μοι, ὅτι ἐγὼ ἡδίκησα μὲν οὐδένα πώποτε ἀνθρώπων οὐδὲ χεῖρω ἐποίησα, βελτίους δὲ ποιεῖν ἐπειρώμεν αἱ τοὺς ἐμοὶ συνόντας. Τοιαῦτα μὲν πρὸς Ἑρμογένην τε διελέχθη καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. τῶν δὲ Σωκράτην γι-11 γνωσκόντων, οἷος ἦν, οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι πάντες ἔτι καὶ νῦν διατελοῦσι πάντων μάλιστα ποθοῦντες ἐκείνον, ὥς ὠφελιμώτατον. ὅντα πρὸς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν. ἐμοὶ μὲν δὴ, τοιοῦτος ὢν, οἷον ἐγὼ διήγημαι, εὐσεβῆς μὲν οὕτως, ὥστε μηδὲν

11. οἷος ἦν. V. ad I, 2, 13. IV, 7, 2. — οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι πάντες. Ita collocati πάντες sententia ad praedicatum refertur. Cf. Apol. 20, ubi ordinem verborum πάντες οἱ Ἀθηναῖοι a duobus codicibus datum iniuria probavit Schneiderus. V. Stallb. Plat. Phil. p. 48. Sed quod πάντες — πάντων composuit, eam parechesin tam in hoc vocabulo quam in πολὺς videtur adamasse. Cf. 2, 38. 7, 7. ad III, 12, 6. Cyrop. II, 1, 13. Apol. 20. Anab. I, 9, 2. II, 5, 7. IV, 5, 29. V. Beier. Cic. Offic. I, 17, 53. Ceterum πάντων referri ad subiecti τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων classem satis apertum est. Idem iudicandum est de IV, 5, 1. ubi quod posteriore loco positum est, neutrum est ad πρὸς ἐγκράτειαν pertinens. Matth. 459. n. Ad obiecti classem refertur eadem dictio IV, 2, 28. — πρὸςδέεσθαι, alii προσδεῖσθαι. V. ad I, 6, 10. III, 6, 13. 14. Buttm. gr. II. 108. — ἐδόκει δέ. Particulam, quam Iuntina cum quattuor libris praebet, non ausim damnare post tot verba, quae intercedunt. V. ad III, 7, 2. 8. Ita enim non raro post parenthesin vel interiecta aliquot verba corrigendi habet significationem; qui usus non raro apud Herodotum invenitur. V. Steger. ad III, 80. Post participium item δέ illatum videbis. Anab. VI, 6, 16. χαλεπὸν, εἰ οἰόμενοι ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐπαύρου καὶ τιμῆς τεύξεσθαι, ἀντὶ δὲ τούτων οὐδ' ὅμοιοι τοῖς ἄλλοις ἐσόμεθα. Alia δὲ particulae post coniunctiones temporales aliasque, post εἰ, ἐάν, ὅτι, post pronomen relativum, iunctum maxime cum οὕτως, illatae exempla contulit Voigtlaender. Obs. in Xen. P. II. p. 26. Etenim ubicunque aut verbis perspicuis, aut sensu certe quidem ipso res ante capitur iis, quae sequuntur, contraria, quam indita μὲν liceat explanare, ibi graeci scriptores paulo post δέ inferunt. Fritsch. Quaest. Luc. p. 46. — τοιοῦτος, οἷος ἂν εἴη ἀριστός τε ἀνὴρ καὶ εὐδαιμονέστατος. Haec quomodo solent contrahi et adstrictius dici? Plat. Apol. 23 a. πολλὰ μὲν ἀπέχθη μοι γεγονόσι καὶ οἷα χαλεπώταται καὶ βαρύνται. Matth. 445. b. 461. Vid. ad I, 4, 6. — ἀρέσκει. Editiones veteres cum duobus codicibus dant ἀρέσκη. Sed v. ad I, 4, 4. Quod inde quidam effecerunt ἀρέσκει, loco, qui supra legitur II, 6, 14 et Cyropaediae fine defendunt, qui ita est constitutus: εἰ δὲ τις τὰνανία ἐμοὶ γιγνώσκει, τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπισκοπῶν εὐρήσει αὐτὰ μαρτυροῦντα τοῖς ἐμοῖς λόγοις. Sed conferri equidem malim quod supra legitur III, 5 extr. εἰ ἀρέσκει σοι ταῦτα, ἐπιχειρεῖ αὐτοῖς. — ἄλλων. Plurimi libri ἄλλου habent, annominationem, ut videtur, evitaturi. — οὕτω, v. ad III, 5, 8.

ἄνευ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ποιεῖν, δίκαιος δέ, ὥστε βλάπτειν μὲν μηδὲ μικρὸν μηδένα, ὠφελεῖν δὲ τὰ μέγιστα τοῖς χρηστέουσιν αὐτῷ, ἐγκρατής δέ, ὥστε μηδέποτε προαιρεῖσθαι τὸ ἴδιον ἀντὶ τοῦ βελτίονος, φρόνιμος δέ, ὥστε μὴ διαμαρτάνειν κρίνων τὰ βελτίω καὶ τὰ χείρω μηδὲ ἄλλον προσδέεσθαι, ἀλλ' αὐτάρκης εἶναι πρὸς τὴν τούτων γνώσιν, ἱκανὸς δὲ καὶ λόγῳ εἰπεῖν τε καὶ διορίσασθαι τὰ τοιούτα, ἱκανὸς δὲ καὶ ἄλλους δοκιμάσαι τε καὶ ἁμαρτάνοντας ἐξελέγξαι καὶ προτρέψασθαι ἐπὶ ἀρετῇ καὶ καλοκαγαθίᾳ, ἰδούκει δὲ τοιοῦτος εἶναι, οἷος ἂν εἴη ἄριστός τε ἀνὴρ καὶ εὐδαιμονέστατος. εἰ δέ τι μὴ ἀρέσκει ταῦτα, παραβάλλων τὸ ἄλλων ἥθος πρὸς ταῦτα οὕτω κρινέτω.

INDEX ANNOTATIONUM.

A. A.

- ἀβλωτος* IV, 8, 8 n.
ἄγασθαι IV, 2, 9 n. II, 1, 19, 6, 33, 34.
ἄγειν de canibus IV, 1, 3 n.
 De coniugationis huius verbi formis v. ad IV, 2, 8 n.
ἀγῆρατος IV, 3, 13 n.
ἄγωνίσεσθαι III, 7, 4 n.
accentus coniunctivorum et optativorum verbi in *μι* desinentis III, 7, 6 n. III, 10 n. nominum propriorum III, 13, 2 n.
accusativus singularis nominum in *εως* et *ης* desinentium I, 6, 13 n. II, 7, 2. III, 1, 11. IV, 2, 17, 3, 13. pluralis eorundem II, 2, 14 n. III, 5, 19, 7, 6, 10, 6. IV, 4, 20. vocabuli *αἰδώς* III, 7, 5 n. comparativorum solutus et contractus II, 2, 3 n. — post dativum illatus I, 5, 5 n. pro genitivo III, 6, 13 n. adverbii loco positus II, 6, 5 n. *διά* praepositione intellecta explicari solitus II, 5, 5 n. ex quibusdam adiectivis aptus IV, 2, 2 n. 6, 10. absolutus post adiectiva III, 8, 5 n. cum infinitivo manente eodem subiecto I, 4, 8 n. II, 6, 35. IV, 8, 4. post *δοξεῖν* I, 2, 45. 5, 5. II, 8, 1. III, 5, 14 n. IV, 3, 10 n. unde pendeat, quaeritur I, 2, 19 n. IV, 4, 17 n. singulari usu IV, 2, 10 n. insolentiore loco positus I, 6, 13 n. accusativi pronominum liberior usus II, 1, 2 n. II, 5, 5. IV, 3, 10 n. 5, 4.
actium pro medio III, 14, 1 n.
Acumenus III, 13, 2 n.
additamentum codicis suspectum IV, 2, 37 n. 3, 7 n. 13 n. 17 n. 4, 5 n. 6, 6 n. compluria IV, 8.
adiectivum singulari numero genere neutro sine *τί* dicitur II, 7, 13 n. alius generis nominibus additum II, 3, 1 n. 5, 6, 2 n. 9, 1. III, 8, 6, 9, 6, 12, 3. plurali II, 7, 7 n. ex pronomine relativo aptum, quum neutro genere positum expectaveris, IV, 2, 40, 7, 4 n. in praedicato I, 4, 13, II, 1, 30 n. IV, 7, 7 n. 8, 11 n. superlativo positum genus substantivi sui, non genitivi asciscit IV, 7, 7 n. insolentius postpositum II, 4, 5 n. Adiectivorum usus prolepticus III, 10, 3 n. 8. verbalium constructio I, 7, 2 n. II, 1, 28 n. III, 6, 3, 10, 8, 11, 1 n. 2.
ἀέτ transpositum I, 6, 7 n.
ἀεργίη I, 2, 56 n.
aetas, qua licuerit Atticis ad rempublicam accedere, I, 2, 40, III, 6, 1 n. IV, 2, 1. ad militiam, III, 5, 27 n.
Ἀθήνησιν II, 9, 1. III, 11, 17 n. III, 5, 2. IV, 8, 5.
Ἀθήνηθεν III, 13, 5.
αἰδώς accus. III, 7, 5 n.
αἰρεῖσθαι de praemiis ludorum scenicorum IV, 4, 16 n.
αἰρεῖσθαι κακώς IV, 2, 29 n.
αἰρετέος dub. I, 1, 7 n.
αἰσθάνεσθαι c. particip. gen. IV, 4, 11 n. acc. II, 2, 1. IV, 4, 20. *αἰσθεσθαι* III, 5, 23 n.
αἰσχροός II, 6, 32 n.
αἰσχυνεσθαι sq. infinit. cum articulo III, 14, 1 n.
ἀκούειν c. infin. III, 1, 1 n. 5, 9. IV, 2, 4.
Alcibiadis filius I, 3, 8 n.
aliquis IV, 3, 9 n.
ἄλλεσθαι aor. I, 3, 9 n.
ἄλλὰ I, 2, 27 n. solum post οὐ μόνον I, 6, 2 n. pro *ἀλλ' ἢ* vel *ἄλλὰ μόνον* III, 13, 6 n. *ἄλλὰ* — *γέ* I, 2, 12 n. 27 n. *ἄλλὰ καὶ* et *ἀλλ' οὐδέ* non praecedente οὐ μόνον (οὐ) II, 3, 8 n. 6, 34 n. *ἄλλὰ* — *μέν* I, 2, 2 n. *ἄλλὰ μὴ* in interrogatione III, 11, 4. IV,

- 2, 10. ἀλλὰ μὴν — γέ I, 1, 10.
 III, 5, 3 n. ἀλλ' οὖν — γέ IV, 4, 21 n.
 ἄλλοις III, 10, 6 n.
 ἄλλος supplendum IV, 3, 9 n.
 alius et aliquis ib. ἄλλος cum genit. IV, 4, 25 n. πρὸς ποῖον πῆμα τῶν ἄλλων II, 4, 5 n. οἱ ἄλλοι dub. III, 5, 8 n. ἄλλοι dub. III, 5, 13 n. ἄλλο ἧ, ubi solet ποιεῖν intelligi, II, 3, 17 n. τὰλλα II, 1, 18 n.
 ἄλλως τε I, 2, 59 n. II, 6, 30, 8, 1.
 ἄμα supervacaneum IV, 2, 33 n.
 ἀμβάτης III, 3, 2 n. ἀναβατικός III, 3, 5.
 ἀμελεῖν c. gen. infin. II, 3, 9 n. c. accus. II, 9, 4 n. quid differat a παραλείπειν III, 6, 6 n.
 ἀμφοτέρως neutr. I, 1, 5 n.
 ἄν cum indicativo coniunctum I, 1, 16 n. 3, 4, 7, 2 n. IV, 1, 2, 6, 13. — cum relativo et optativo in oratione obliqua I, 2, 6 n. IV, 1, 2. quando sit optativo in oratione obliqua addendum, I, 4, 11. II, 6, 13 n. in enuntiato relativo III, 5, 1 n. optativo primum non additum, deinde vero additum IV, 7, 9 n. cum optativo post ὅπως III, 5, 1 n. cum optativo praetermissa enuntiatii hypothetici parte altera II, 4, 1 n. 6, 13. 29. 10, 6. III, 4, 7. IV, 4, 14 n. — post participium cum optativo coniunctum II, 10, 6 n. III, 11, 10 n. cum participio, ut videtur, coniunctum I, 4, 14 n. IV, 4, 4. participio futuri additum II, 2, 3 n. aoristi IV, 2, 6 n. — infinitivo non adhaerens II, 8, 2 n. infinitivo primum non additum, deinde vero additum I, 1, 16. 3, 3 n. 7, 4. cum infinitivo praesentis coniunctum I, 6, 4 n. 7, 4 n. II, 1, 15 n. III, 5, 27. 13, 1. 14, 3 n. IV, 8, 7 n. aoristi III, 6, 2 n. et ad infinitivum et ad participium pertinens III, 3, 2 n. — geminatum III, 8, 10 n. 9, 2. — suspectum I, 3, 15 n. IV, 4, 14 n. 8, 3 n. 7 n. — repetendum ex antecedentibus ad optativum II, 1, 18 n. ad infinitivum I, 3, 15. II, 1, 27 n. IV, 2, 5 n. 4, 17 n. — num possit omitti ad coniunctivum post relativa I, 6, 13 n. omissum in enuntiatis hypotheticis I, 3, 3 n. II, 7, 10 n. omitti solitum post coniunctiones finales I, 4, 6 n. — ἄν et ἦν I, 2, 36 n. — ἄν et ἔάν conf. III, 10, 12 n. IV, 2, 29.
 ἀναβάλλεσθαι, III, 6, 6 n.
 ἀναγκάζειν et ἀναγκάζεσθαι c. accus. II, 1, 30 n. IV, 5, 4 n.
 anacoluthon III, 9, 4 n. 11, 1 n.
 ἀνακοινοῦσθαι III, 7, 3 n.
 anaphora III, 13, 5 n. IV, 3, 7 n. 4, 8.
 Anaxagoras IV, 7, 6 n.
 ἀνδρεία I, 1, 16 n. ἀνδρεία ib. III, 9, 1. IV, 6, 10 n.
 ἀνερθετίζεσθαι dub. III, 5, 7 n.
 ἀνθρωπος sine articulo I, 4, 14 n. IV, 2, 25 n.
 ἀνθρώποις et ἀνθρώποις I, 1, 12 n. ἀνθρώποις πράγμασι χρῆσθαι IV, 1, 2 n.
 annominatio, v. parechesis.
 ἀντεπιθυμεῖσθαι II, 6, 28 n.
 ἀντιποιεῖσθαι II, 1, 7 n.
 Antisthenes III, 11, 17 n. II, 5, 1.
 Antiphon I, 6.
 ἀνυπόδητος I, 6, 2 n.
 ἄξιος c. gen. et dat. I, 1, 1 n. 3, 3. II, 1, 34. 3, 6.
 ἀξιοῦν II, 1, 9 n. III, 11, 12 n.
 aoristus significans praeteritum perfectum I, 6, 14 n. initium actionis II, 6, 25 n. rem sine successu factam III, 9, 13 n. cum alacritate in interrogatione positus III, 11, 15 n. IV, 6, 14. suspectus III, 9, 12 n. 13 n. aoristus primus verborum in μὲν quomodo flectatur, I, 1, 9. IV, 2, 15 n.
 ἀπαλλάττειν I, 7, 3. III, 13, 6 n.
 ἀπαράσχευος III, 4, 11 n.
 ἀπὸ κυάμου I, 2, 9 n. — ἄπο I, 2, 25 n.
 ἀποβλέπειν IV, 2, 2 n.
 ἀποδεικνύειν et ἐπιδεικνύειν conf. III, 10, 10 n. ἀποδεικνύσθαι ἔργον IV, 7, 2 n. sine γνώμην III, 10, 10 n. IV, 4, 18.
 ἀποδέχεσθαι IV, 1, 1 n.

- ἀποδιδράσκειν II, 10, 1 n. apodosis deest III, 1, 9 n. 9, 11.
ἀποκαλεῖν I, 6, 13 n. τὸ ὄνομα II, 2, 1 n.
ἀποκινδυνεύειν IV, 2, 5 n.
ἀποκρίνεσθαι, deantworten, IV, 2, 23 n. ἀποκρίνεσθαι et ὑποκρίνεσθαι I, 3, 1 n.
ἀποκρύπτειν II, 3, 14 n. an ἀποκρύπτειν III, 6, 3 n. II, 6, 29. IV, 4, 1.
ἀποκτείνειν III, 9, 13 n.
ἀπολαύειν c. gen. et acc. I, 2, 29. 6, 2 n. IV, 3, 10. 5, 10 n.
ἀπολείπειν IV, 8, 1 n. Apollodorus III, 11, 17 n.
ἀπομνημονεύειν I, 2, 31 n.
ἀποστρέφειν quomodo construitur, I, 7, 5 n.
ἀποτρέπειν cum infinitivo, articulo vel addito vel non addito, IV, 7, 5 n.
ἀποφαίνεσθαι vel addito γνῶμην vel non addito II, 1, 21. IV, 4, 9 n. 7, 1.
appositio pronominis in verbo latentis III, 14, 4 n. subiecti in universo enuntiato sita III, 9, 4 n. partis ad totum II, 1, 4 n.
ἄρα pro ἄρ' οὐ II, 6, 1 n. III, 6, 4, 10, 1. 7, 11, 2. Eodem modo dicta ἄρα γε III, 2, 1. 2. ἄρ' οὐ II, 6, 1 n. 7, 5 n. III, 10, 4. IV, 6, 3. 8. ἀλλ' ἄρα III, 3, 2. — ἄρα μή II, 6, 34 n. III, 11, 4. IV, 2, 10 n.
ἄρα IV, 3, 9 n.
ἀρχύρια II, 5, 2 n.
Aristarchus II, 7.
Aristippus mercede docens I, 2, 60 n. II, 1. III, 8, 1.
Aristodemus I, 4, 2 n.
ἄριστος et ἄρεστος conf. III, 11, 10 n.
ἀρχειν absolute, ut videtur, dictum II, 1, 8 n. 2, 6. IV, 4, 9 n. addi solet μόνον I, 1, 15 n.
ἀρμόττειν III, 10, 11 n. et ἀρμόζειν III, 10, 13 n. I, 4, 8.
articulus non sine vi additur, I, 1, 9 n. II, 2, 7 n. 3, 19. 6, 18 n. 38. 7, 2 n. 13 n. 9, 11. III, 5, 10 n. 14, 1 n. — non repetitus I, 1, 19 n. II, 1, 20. 2, 5. 4, 6 n. in comparatione III, 6, 8 n. necessario repetitus I, 1, 19 n. III, 10, 3 n. 5. — non additus virtutum et artium nominibus I, 2, 23 n. III, 9, 5 n. 10, 1 n. IV, 6, 7. vocibus ἀνθρώπος al. I, 4, 14 n. III, 12, 5. IV, 1, 2 n. 2, 26. 6, 6. γῆ II, 1, 28. τελευταῖα I, 5, 2 n. ἄρα II, 1, 22 n. βασιλεὺς III, 5, 26 n. IV, 2, 33. δόξα IV, 2, 35 n. γνῶμη IV, 4, 9 n. δειπνῶν III, 14, 1 n. πρᾶγμα IV, 1, 2 n. πολλοσύν μέρους III, 1, 6 n. IV, 6, 7. ad vocem ζημία modo additus modo non additus I, 2, 62. II, 2, 8 n. non additus adiectivo praedicat. IV, 7, 7 n. nominibus, quorum vis definienda est III, 10, 1 n. IV, 6, 7. pronomini interrogativo IV, 5, 9 n. participio IV, 3, 13 n. — cum infinitivo coniunctus quo casu dicatur, I, 2, 1 n. 55 n. qua vi IV, 7, 5 n. infinitivo nunc additus nunc non additus I, 2, 10 n. III, 14, 1 n. non additus II, 3, 15. IV, 4, 19 n. 7, 1 n. additus sine necessitate III, 6, 6 n. cum potestate voculae ὥστε I, 3, 7 n. — qua vi cum participio coniungatur, II, 2, 4 n. III, 4, 4 n. 8, 2 n. 14, 6. a participio suo separatus II, 1, 8 n. IV, 4, 5. — pronomini relativo praemissus IV, 6, 11 n. universae enuntiationi praemissus I, 2, 44 n. — post pronomem demonstrativum suspectus IV, 6, 15 n. iniuria omissus IV, 3, 13 n. negligentius illatus IV, 2, 25. a subiecto ad praedicatum transisse visus III, 1, 8 n. 3, 3 n. 10, 1 n. 14, 7 n. IV, 5, 7. — comparativo iunctus I, 6, 9 n. II, 5, 5 n. III, 9, 9. — post τίς II, 8, 3 n. post verba nominandi I, 7, 5 n. II, 2, 1 n. 1, 6.
ἄρχειν II, 2, 13 n. 6, 25 n.
ἄρχεσθαι c. infin. et particip. III, 1, 5 n. 5, 15.
ἀσχητής III, 7, 7 n. ἀσκηδὶς III, 14, 3.
Aspasia II, 6, 36 n.
asyndeton I, 6, 2 n. II, 3, 19 n. III, 13, 5 n. IV, 2, 34 n.
ἀσχολία I, 3, 11 n.
ἀτέχνως et ἀτεχνῶς III, 11, 7 n.
Athenarum incolae quot fuerint, III, 6, 14 n. II, 7, 2 n.

adnatio substantivi ad antecedens verbum I; 2, 13 n. 4, 13 n. IV, 2, 33 n. 7, 2 n. 8, 11. genitivi in compactionibus II, 1, 22 n. pronomini relatiivi ad sequentia II, 1, 26 n. 3, 10. adiectivi ad pronomen relativum IV, 2, 40. 7, 4 n. participii modo observata I, 1, 9 n. 2, 49. III, 11, 1. modo neglecta I, 1, 9 n. II, 6, 28. III, 9, 9, 12, 8. IV, 5, 11. verbi *ιδειν* cum genitivo coniuncti I, 1, 11 n. constructionis I, 2, 19 n. 21. II, 1, 15 n. 2, 2 n. IV, 8, 7.

αν πάλεν IV, 3, 8 n.

augmentum verborum ab *ευ* incipientium I, 3, 2 n. II, 2, 3 n. verbi *δύνασθαι* III, 6, 1 n. IV, 2, 33. in plusquamperfecto omissum I, 2, 64 n.

αδρόειν II, 8, 1 n. 3.

αδρός, ubi *αυτοῦ* expectaveris, I, 2, 49 n. 52. II, 6, 5. IV, 5, 1 n. omissum I, 2, 49. 4, 18 n. II, 1, 8 n. 5, 9 n. 6, 1 n. IV, 8, 1 n. suspiciose vel ex abundanti positum I, 4, 10. 18 n. 2, 30. 7, 3 n. II, 5, 9. III, 6, 14. 9, 8. personalia involvit II, 3, 15 n. III, 10, 15 n. post se habet II, 6, 34. 9, 2 n. III, 7, 9 n. postpositum II, 5, 1 n. III, 1, 9. IV, 6, 14. iuxta *ἐκείνος* positum IV, 1, 1 n. de domino III, 8, 10 n. ex subiecto suo aptum I, 4, 8 n. IV, 8, 4. nostrum *gerade* IV, 5, 7 n. *ipse ac solus* III, 14, 3 n. *αδρός μόνος* III, 2, 2 n. *αὐτό* enuntiativis praemissum III, 10, 14 n. *αὐτό τοῦτ' ὃ λέγεις* an *αὐτός τοῦτο λέγεις* legendum sive dubium III, 10, 15 n. *τὸ αὐτό* absolute dictum III, 8, 5 n.

αὐτοσχεδιάζειν III, 5, 21 n.

ἀφαιρεῖσθαι quomodo construat, I, 5, 3 n. 7, 5 n.

ἀφορμή, II, 7, 11 n.

ἀφοροδιαλέγειν πρὸς τινα I, 3, 14 n.

B.

βάλλειν III, 3, 7 n.

βαρύς, II, 6, 12 n.

βασίλειός articulo vel addito

vel omissio III, 5, 26 n. IV, 2, 33.

βιάζομαι I, 2, 10 n.

βίος III, 11, 4 n. *ἀβίωτος* IV, 8, 8 n.

βιοῦν. *βιώναι* cum praesentis significatione IV, 8, 2 n.

βλάξ quem comparativum habeat, III, 13, 4 n. IV, 2, 40.

βούλεσθαι. *βούλει σκοπῶμεν* II, 1, 1 n. III, 5, 1. IV, 2, 13. et *δὲ βούλει* III, 5, 11 n.

βούλεται I, 1, 18 n.

βοῦς acc. gen. fem. I, 2, 37 n. IV, 1, 3.

Γ.

γὰρ rationem reddit sententiae vel expressae vel intellectae I, 3, 10. 4, 9 n. II, 6, 15. III, 5, 10 n. 10, 2 n. ut antea quaedam intelligantur, postulat I, 2, 31 n. 7, 2 n. II, 7, 4 n. IV, 4, 13 n. vix redditur interpretatione IV, 2, 4 n. coniunctum cum *καὶ* II, 6, 7. III, 4, 2. *οὐ* I, 3, 10. II, 4, 1 n. 11, 7. IV, 8, 4. sequente *καὶ* — *γέ* III, 5, 10 n. causam indicat, quae postmodo exprimitur, IV, 2, 6 n. *γὰρ* et *γέ* conf. I, 2, 54. III, 14, 5 n. *γὰρ* et *γ' αὖν* conf. IV, 2, 5 n.

γέ a *γὰρ* quomodo differat, III, 14, 5 n. pronomini relatiivo additum I, 4, 11 n. II, 3, 15. IV, 4, 14. 19. 23. post iurandi formulas illatum I, 2, 7. III, 11, 5 n. IV, 3, 3 n. in responsis IV, 5, 3 n. quibusdam displicuit IV, 2, 11. 5, 2 n. 3 n. *γέ μήν* I, 6, 6 n. *γέ τοι* IV, 2, 18 n.

γῆ intelligitur II, 3, 13 n.

γηράσκειν. *γηράσαι*, al. *γηράναι* III, 12, 8 n.

γίγνεται num sine *γ* scribatur, I, 2, 53 n. *γίγνεται* et *γενέσθαι*, III, 3, 6 n. 4, 10. sequente *ἐν* aliisque praepositionibus III, 3, 6 n. infinitivo III, 10, 4 n. *τὰ γιγνόμενα*, proventus.

γινώσκειν constr. cum accusativo vel cum *πρὸς* et genitivo I, 1, 17 n. num sine *γ* scribatur, I, 2, 53 n.

γνώμη *ἀποφαινεσθαι* vel *ἀποδείκνυσθαι* sine articulo IV, 4, 9 n. cum articulo IV, 7, 1. ipsum *γνώμη* non additum II,

1, 21. IV, 4, 18. γνώμης cum dubitatione adiectum IV, 8, 7 n.
 γούν II, 6, 3 n.
 γραμμα IV, 4, 7 n.
 γραφείν, edicere, I, 2, 31 n.
 45 n. γραφισθαι IV, 4, 13.
 γραφή IV, 4, 4 n. γραφισθαι
 γραφήν IV, 8, 4 n.
 γυμνοπαίδεια I, 2, 60 n.

C.

casuum varietas I, 1, 20 n. suspensorum insolita collocatio I, 2, 19 n. 6, 13 n. II, 2, 4 n.
 Cebes III, 11, 17 n. I, 2, 48.
 Cecrops III, 5, 10 n.
 Circe I, 3, 7.
 Cocculus IV, 2, 33 n.
 comparationis liberior usus II, 1, 22 n. III, 6, 8 n. 11, 1 n. 5 n. IV, 3, 8, 10 n. 13, 6, 14.
 comparativi formae modo contractae modo solutae. μέλλων I, 7, 4. II, 2, 3 n. III, 6, 10. γελῶν II, 6, 26. 27. βελτίων III, 3, 3. 5. 9, 9. — comparativus ibi positus, ubi μᾶλλον cum positivo expectaveris, I, 1, 3 n. 6, 8. II, 6, 12 n. cum positivo compositus II, 9, 4 n. cum superlativo II, 7, 10. cum eo permutatus IV, 8, 3 n. id quod nimium est exprimens III, 13, 3 n.
 concinnitas orationis, ut videtur, turbata I, 6, 8 n. II, 4, 2. 7, 1. III, 1, 4 n. IV, 8, 3 n. 5 n. nudo initio II, 3, 19 n.
 confunctivus post praeteritum I, 1, 8 n. post pronomena relativa cum αὐ I, 6, 13 n. post βούλει II, 1, 1 n. IV, 2, 13. post εἰ I, 4, 4 n. IV, 8, 11 n. confunctivo dubitanter interrogatur I, 2, 15 n. 45. II, 1, 21. 23.
 constructio subiecti liberior II, 1, 17 n.
 contractio dorica I, 2, 30 n.
 crasis αὐ I, 6, 7 n. II, 1, 18 n.
 Critias I, 2, 24 n.
 Crito II, 9.

Δ. D.

δαιμόσιον I, 1, 2 n. 3, 5 n.
 datus pro accus. absol. II, 1, 31. III, 12, 8. IV, 2, 4 n. ethicus

II, 10, 1 n. III, 6, 2. nomen, quae festos dies significant, I, 2, 61 n. dativi absoluti I, 6, 7 n.
 δέ dub. I, 1, 3 n. inverso quodam ordine I, 1, 12 n. 2, 14. 24. 42. III, 9, 8. IV, 5, 11. quarto loco positum IV, 1, 3 n. post relativa I, 1, 15 n. 2, 43. post particulas copulativas II, 1, 28 n. in interrogatione I, 3, 13. II, 1, 26. 9, 2 n. IV, 2, 24 n. in apodosis II, 8, 7 n. III, 7, 2 n. 8 n. post interiecta aliquot verba IV, 8, 11 n. non additum vocibus εἰτα et ἐπειτα post πρῶτον μὲν III, 6, 2 n. pro γάρ, ut videtur, dictum II, 1, 1 n. III, 3, 7 n. et δὲ βούλει III, 5, 11 n.
 δέσθαι soluta forma I, 6, 10 n. II, 8, 1. III, 6, 13. IV, 8, 11. δεόμενος III, 11, 13 n.
 δείκνυειν, opt. II, 8, 2 n. δέιν ex abundanti positum II, 1, 9 n. cum γάρ. et dat. II, 6, 29 n. III, 3, 10 n. c. accus. IV, 2, 10 n. δίλυν III, 10, 13 n.
 δειπνῶν articulo carens III, 14, 1 n. num. dicatur δ δειπρός, ib.
 Deikum III, 8, 4 n.
 deponentia I, 2, 10 n.
 δὴ augeat I, 2, 53 n. confirmat et intendit I, 5, 1. II, 9, 7 n. praecedentia comprehendit III, 7, 2 n. post parenthesis I, 2, 56 n. 58. οὐ δὴ καὶ III, 5, 11 n.
 δῆλια III, 3, 12 n. IV, 8, 2 n.
 δῆλος subiective dicitur II, 6, 7 n. sequens δὲ IV, 2, 21 n. δῆλον δὲ IV, 2, 14 n. 39.
 δηλαδὴ I, 2, 32 n.
 δημότης I, 2, 58 n.
 δημοτικός I, 2, 60.
 διά quassum a Stobaeo IV, 5, 3 n. articulum post se modo habet modo non habet IV, 2, 35 n. in multis dictionibus cum eundem verbis similibusque conspicua est praepositio IV, 6, 15. διά στόματος I, 4, 5 n. διά σώματος I, 5, 6. II, 6, 5. IV, 5, 3 n. 11. διά καρτερίας II, 1, 20. διά χρόνον II, 8, 1 n. IV, 3, 5. διά ταῦτα post participium I, 3, 7 n. suspectum III, 12, 4 n. διά τα πρῶτα II, 10, 4 n.
 διάγραμμα IV, 7, 3 n.

- διαθυλείσθαι I, 1, 2 n.
 διακείσθαι III, 5, 5 n.
 διαλαμβάνειν III, 10, 13 n.
 διαλέγεσθαι I, 7, 5 n. II,
 4, 1. III, 7, 7 n. IV, 5, 12.
 διαλεκτικός dub. IV, 5, 12 n.
 διασιωπᾶν III, 6, 4 n. IV,
 2, 10.
 διατίθεσθαι I, 6, 13 n.
 διαφαίνειν III, 10, 5 n.
 διαφέρειν c. dat. et acc. III,
 3, 14 n. 6, 18. 9, 1. IV, 5, 11 n.
 seq. ἡ III, 7, 7 n. II, 1, 7. III,
 11, 14. I, 3, 2. IV, 4, 14. πολὺ
 III, 11, 11 n. 12, 5. partic. aor.
 I, III, 6, 18. II, 2, 5 n.
 διαφύγειν τό c. inf. IV,
 4, 11.
 διδάσκειν et διδάσκεισθαι
 IV, 4, 5 n.
 δέειμι, δέειν dub. II, 1, 24 n.
 δέκατος IV, 4, 5 n. 17 n.
 Diodorus II, 10.
 διομολογείσθαι I, 2, 57 n.
 Dionysodorus III, 1, 1 n.
 διότι num dici possit pro ὅτι,
 I, 2, 53 n. IV, 1, 1 n.
 δίψα IV, 5, 9 n. δίψος I,
 4, 13.
 διώκειν, studuisse peccari, IV,
 4, 24 n.
 δοκῆν liberius constructum
 sequente acc. c. inf. I, 2, 45
 dub. III, 5, 14 n. IV, 3, 10 n. I,
 6, 6. II, 8, 1. cum φαίνεσθαι
 conjunctum II, 1, 22 n. III, 1, 4.
 cum εἰσέχει I, 4, 6. omissum
 III, 1, 10 n. IV, 6, 10 n. sine εἰ-
 ναι illatum I, 1, 6.
 δοκιμασία II, 2, 13 n. III,
 5, 20.
 δουλεύειν δουλείαν I, 5, 6 n.
 IV, 5, 5.
 δύνασθαι. De augmento v.
 I, 4, 14 n. III, 6, 1 n. IV, 2, 33.
 dualis cum plurali permutatus
 I, 2, 33 n. genere masculino de
 femininis II, 3, 18 n.
- E. E.**
- εἶν I, 2, 36 n. post verba de-
 liberandi IV, 4, 12 n. repetitum
 II, 3, 9 n. non dicitur pro ἄν
 simplici III, 10, 12 n. IV, 2, 29.
 non constituitur cum participio
 II, 1, 23 n.
- εἰ αὐτοῦ pro reliquarum per-
 sonarum pronomibus positum
 I, 4, 9. II, 1, 31 n. τὰ αὐτοῦ
 πράττειν II, 9, 1 n. αὐτῶν et
 ἀλλήλων non differunt II, 6, 20.
 7, 12 n. III, 5, 2. 16 n.
 ἐγγύς. αἱ ἐγγυτάτω ἴσονται
 IV, 5, 10 n.
 ἐγκατερεῖν c. part. II, 6,
 22 n.
 ἐγκράτεια II, 1, 1 n.
 ἐγὼ οὖν dub. II, 5, 3 n.
 ἐθέλειν I, 2, 9 n. III, 12, 8 n.
 ἐθίζειν c. duplici accus. II,
 1, 2 n.
 εἰ duplex vel triplex II, 3, 9 n.
 rem certam indicans I, 6, 1 n.
 IV, 3, 12 n. post verba dubitandi
 I, 1, 8 n. 3, 5 n. post verba animi
 affectum significantia I, 1, 13 n.
 εἰ et εἰν post verba deliberandi
 IV, 4, 12 n. omissio deinde verbo
 II, 1, 12 n. omissa apodosi III,
 1, 9 n. non potest per se cum
 participio constitui II, 1, 23. 6,
 25 n. cum indicativo et optativo
 II, 6, 4 n. 14 n. cum indicativo,
 sequente ἄν cum optativo, II, 2,
 7 n. III, 5, 8 n. IV, 2, 31. cum
 optativo, sequente imperfecto
 cum ἄν I, 3, 4 n. IV, 6, 13 n.
 indicativo II, 6, 14 n. III, 6, 14 n.
 IV, 8, 11. num possit cum con-
 junctivo constitui, I, 4, 4 n. II,
 1, 12 n. IV, 8, 11 n. — εἰ ἄν I,
 3, 5 n. 5, 3 n. IV, 2, 30. εἰ ἄρα IV,
 3, 9 n. εἰ μὴ ἄρα ironice I, 2,
 8 n. εἴγε II, 1, 17 n. 5, 4. III,
 8, 9. IV, 3, 12 n. εἰ δέ post εἰ
 τε II, 1, 28 n. εἰ δὲ βούλει III, 5,
 11 n. εἰ δὲ μὴ post ἄν illatum
 II, 6, 37 n. III, 9, 11. εἰ ἔστιν,
 si fieri potest, dub. IV, 6, 9 n.
 εἰ καὶ et καὶ εἰ IV, 1, 1 n. εἰ καὶ,
 si etiam, I, 6, 12. 7, 1. II, 6, 20.
 III, 2, 2. εἴτε γὰρ I, 4, 4 n. —
 εἰ et ἡ conf. II, 1, 18. IV, 3, 12 n.
 — εἰ pro ἡ I, 6, 5 n. II, 6, 6 n.
 εἰδέναι cum infin. III, 6, 10
 n. οὐκ οἶδ' ὅπως IV, 2, 20 n. se-
 quente optativo cum ἄν IV, 4, 8
 n. οὐκ οἶδ' εἰ sq. opt. cum ἄν I,
 3, 5 n. οἶδας IV, 6, 6 n. ἡδὲν
 suspectum quibusdam IV, 2, 24 n.
 εἰδώς quomodo construat, IV,
 2, 27 n.
 εἶναι omissum I, 6, 12 n. 7,

- 3 n. ad *δεσφει* I, 1, 5 n. *δν* omis-
sum post nomen neutrius gene-
ris I, 4, 10 n. 6, 2. 5. IV, 6, 8 n.
post adiectiva I, 5, 1. 6, 2 n. 5 n.
additum post imperfectum eius-
dem verbi II, 3, 9 n. intelligen-
dum II, 6, 27 n. τὰ *δντα*, *quae*
vere sunt, II, 1, 28 n. *ἔστι* se-
quentibus omnis generis relati-
vis I, 4, 2 n. II, 3, 6 n. III, 5, 3.
εἰεν, al. *εἴησαν* I, 4, 19 n. 6, 7.
III, 5, 14. *εἰεν*, *esset*, II, 6, 8.
εἰπεῖν cum accus. II, 2, 8 n.
aoristus primus II, 2, 8 n. III,
6, 3 n.
εἰρησθαι. *εἰρησθω* IV, 2, 19 n.
εἰς, ubi alii habent *αἰς*, II, 7,
2 n. ubi *ἐν* expectaveris, I, 2,
61 n. *εἰς* τό cum participio II,
6, 23 n. cum infinitivo III, 6, 2 n.
τὰ *εἰς* τὸν πόλεμον III, 1, 8. 12, 5 n.
εἰς pro *τις*, ut videtur, III, 3,
12 n.
εἶτα et *εἰπειτα* negligentius
cum καὶ coniunctum I, 1, 5 n.
sine καὶ illatum II, 2, 14 n. IV,
5, 3 n. sine δὲ post *πρῶτον μὲν*
I, 2, 1 n. 4, 11. 7, 2. III, 6, 2 n.
9, 8, 5. 11, 12. 14. IV, 2, 31. 5,
1. 8, 1. cum vituperandi vel cor-
rigendi significatione I, 2, 26. 4,
11 n. II, 7, 5. 13.
εἶωθα. Participium dupli-
citer positum IV, 4, 4 n.
ἐ vel *ἐξ* pro *ἐν* III, 6, 11 n.
ἐκ καταλόγου στρατεύεσθαι III, 4,
1 n. *ἐκ τούτων* in apodosis II, 5,
4 n.
ἐκείνος tertiae personae pro-
nomen I, 2, 3 n. in verbo ordine
positum I, 3, 13 n. IV, 3, 10.
iuxta αὐτός positum IV, 1, 1 n.
ἐκλέγειν aor. pass. III, 5, 2 n.
ἐκπλήττειν IV, 5, 6 n.
ἐκπορεύειν I, 4, 13 n.
ἐλάττω pro *ἐλάττω* I, 6, 12.
III, 11, 3 n.
ἐλλείπεισθαι e. partic. & q.
ἐλλείπειν vel *ἀπολείπεισθαι* II, 6,
5 n.
ellipsis post *εἰ* III, 1, 9 n. post
τὸ δὲ; III, 1, 10 n. post τὸ δὲ
μέγιστον III, 4, 12 n. post pro-
nom. relat. II, 6, 17 n. τὴν *πρώ-
την* III, 6, 10 n.
ἐν ad, *prope*, III, 5, 4 n. *eorum*
III, 7, 5 n. *ἐν ἀνθρώποις* III, 6,
2 n. de vestitu et similibus III,
9, 1 n. 11, 4. in temporis signi-
ficatione III, 13, 5 n. post *γίγνε-
σθαι* III, 3, 6 n.
ἐναρτός. *ἐναρτία* I, 2, 60.
II, 6, 5 n. IV, 2, 4 n. 22. cum
genitivo II, 6, 5 n. c. dat. III,
12, 7 n. seq. ἢ III, 12, 4. IV, 5,
8 n.
ἐνδεής. *ἐνδεῶ* accus. III, 1,
11. constr. c. accus. III, 6, 13 n.
ἐνδεῖ neutraliter dictum II,
3, 5 n.
ἐνεῖναι I, 2, 54. 4, 17 n.
ἐνεκα, *per*, IV, 3, 3 n. intel-
ligitur ex antecedentibus III, 3,
1 n. *ἐνεκεν* ante consonantem I,
2, 46 n. II, 4, 7.
ἐνδύμεσθαι constr. c. gen.
I, 1, 17 n. III, 6, 16 n. c. acc.
pronom. IV, 5, 9.
ἐνι IV, 5, 9 n.
ἐνταυτέ IV, 2, 13 n.
ἐξαρκεῖν c. partic. II, 4, 7 n.
ἐξεστί sq. accus. vel dat. I,
1, 9 n. III, 3, 10 n. IV, 5, 11.
ἐξιστάται I, 3, 12 n. II, 1, 4.
ἐξουσία cum solo infinitivo
II, 1, 25 n. III, 6, 11 n.
ἐοικε, *convenit*, IV, 4, 24 n.
εὐκέναι cum partic. I, 6, 10. c.
nominat. I, 4, 6 n. IV, 3, 8 n.
ἐπακλήττειν III, 8, 1 n.
ἐπειδὴ non potest loco al-
terius conjunctionis *ὅν* particula
carentia poni, I, 2, 35 n. IV, 3,
4. 6. 9.
ἐπειδὴ α. opt. I, 2, 57 n. III,
8, 9 n. 9, 11. 12. 13. 19, 1.
ἐπεσθαι, *adiungi*, I, 2, 37 n.
epexegesis post pronom. de-
monstr. III, 5, 19 n. IV, 5, 9,
7, 5 n.
ἐπὶ cum dativo pretium vel
conditionem indicat II, 2, 8 n.
consilium et finem III, 14, 2 n.
locum et finem IV, 5, 10 n. cum
dativo praeteritus. I, 3, 5 n. 7. 1
n. III, 14, 2. IV, 4, 3 n. cum
genitivo III, 5, 10 n. c. gen. pro
dat. III, 3, 2 n.
Epicharmus II, 1, 20 n.
ἐπιδεικνύειν e. infinitivo
II, 3, 17 n. c. adiect. I, 5, 6.
ἐπὶ. et *ἀποδεικνύειν*. conf. III,
10, 10 n. IV, 4, 1. 10. 11. 12. 18.
ἐπιδιδόναι III, 9, 3 n.

structura post *ὅτι* illatus III, 6, 10 n. in aliam constructionem mutatus III, 13, 1. post participium illatus II, 4, 4 n. IV, 1, 3 n. — cum necessitatis significatione I, 2, 31 n. 34. 35. 5, 5 n. II, 2, 1. 11. III, 9, 4. effectum denotans II, 1, 25 n. III, 6, 11 n. IV, 7, 1 n. 5 n. — emphaticus I, 4, 12 n. IV, 3, 5—12. ampliare vi I, 4, 12 n. III, 4, 8 n. — cum *μή* IV, 8, 9 n. cum *ἄν* I, 7, 4 n. II, 1, 15 n. III, 13, 1 n. 14, 3. IV, 8, 7 n. sine *ἄν* III, 9, 8 n. 13, 1 n. — cogitatione addendus II, 1, 32 n. 6, 22 n. 7, 6 n. III, 9, 5. 11, 1 n. IV, 1, 4 n. 5, 7. — infinitivi concervati II, 1, 6 n. III, 6, 16. IV, 5, 12.

interrogandi formae rectae in obliqua oratione I, 2, 36 n. 6, 4. II, 1, 21 n. III, 1, 10, 5, 7. IV, 3, 16. 4, 13. 6, 2. — interrogationes duae una comprehensae II, 2, 3. aptae ex voce relativa I, 4, 14. ex participio II, 2, 1 n. *τοια* producit I, 2, 56 n. non subscribitur vocabulis *Ἀθήνησαν*, *Ἀθήνηθεν*, *Θάβηθεν* III, 11, 17 n. *λυγῆ* III, 11, 17 n.

iustitia ex sententia Socratis IV, 2, 20 n.

Κ.

καθίλειν IV, 2, 1 n.
καθίσταται I, 2, 9 n. II, 1, 12 n. *καθίστασθαι* I, 2, 9 n.
καί intendendi copulandique simul habet significationem II, 1, 4 n. negligentius a scriptore additum I, 1, 5 n. sine necessitate a quibusdam adiectum II, 1, 30 n. in comparatione ex abundanti additum II, 2, 2. III, 6, 2 n. 10, 11 n. IV, 2, 26 n. geminatum III, 5, 13 n. ut quaedam antea intelligantur, postulans et superiora respiciens I, 1, 6 n. 3, 1 n. II, 7, 14 n. III, 6, 11. IV, 1, 5 n. 6, 1. 11 n. oppositionem respiciens I, 1, 7 n. ad exemplum proferendum pergens I, 1, 7 n. II, 1, 5. — traiectione III, 1, 4 n. 12, 7 n. IV, 7, 7 n. duobus adiectivis interpositum II, 9, 6 n. IV, 2, 35. post relativa illatum III, 8, 2 n.

I, 1, 2. 2, 31. 47. II, 1, 21. post disiunctionem III, 9, 4 n. — *καί* et articulus conf. II, 1, 30 n. — *καί ἄλλος* III, 6, 2 n. IV, 3, 14. *καί γάρ* I, 4, 9 n. II, 6, 7 n. III, 4, 2. pro *καί γάρ καί* II, 1, 3 n. III, 1, 6. 8. 7, 8. 9, 9. *καί — γέ* I, 2, 53 n. III, 5, 10 n. *καί — δέ* I, 1, 3. 15 n. III, 9, 15. *καί εἰ* et *εἰ καί* quomodo differant, IV, 1, 1 n. num possint cum participio coniungi, ib. n. *καί μήν — γέ* I, 4, 12 n. II, 2, 4 n. *καί — μέντοι* IV, 7, 4 n. *καί γή Ἀλα — γάρ* IV, 2, 38 n. *καί πάνυ* III, 10, 15 n. *καί — τέ* I, 2, 53 n. II, 3, 19 n. III, 11, 10 dub. IV, 2, 28 n. 4, 1. *καίτοι γέ* I, 2, 3 n. IV, 2, 7. alia voce interposita I, 2, 3 n. III, 12, 7. IV, 7, 5. — *κακίως* I, 1, 3 n. 2, 24 n.

κακοποιεῖν c. duplici accusativo I, 2, 7 n. III, 5, 26.

κακοῦργος c. gen. I, 5, 3 n.

κακῶς αἰρεῖσθαι IV, 2, 29 n.

καλός duplici significatione

IV, 8, 3 n. *καλόν* quid sit, III,

8, 5 n. *τό καλόν*, III, 7, 4 n. IV,

6, 9. *τὰ καλά* III, 1, 1 n.

κατὰ μόνος III, 7, 4 n. 11, 8 n.

καταγιγνώσκειν IV, 8, 1 n.

κατέχεσθαι ἐπὶ τῷ σπασμένῳ

IV, 5, 10 n.

κατορθοῦν III, 1, 3 n.

κεῖσθαι de legibus IV, 4,

21 n.

κέραμος III, 1, 7 n.

κινδυνεύειν asyndeton ef-

ficit IV, 2, 34 n.

κίνδυνος. οὐδείς *κίνδυνος*

III, 12, 7 n.

κοίτη μαλακή II, 3, 16 n.

κρατεῖν c. acc. I, 5, 1 n. IV,

5, 10 n.

κρίνειν de palma choris tri-

buenda pro compositis dictum

IV, 4, 16 n. quomodo construat-

ur, I, 2, 25 n.

κτεῖσθαι praegnantia signifi-

catu I, 6, 9 n.

κωλύεσθαι c. acc. IV, 5, 4 n.

Λ. L.

λαμβάνειν II, 9, 4 n. I, 3,

5. II, 7, 2.

Lamprocles II, 2.

λανθάνειν insolito modo constructum III, 5, 23 n. aoristo etiam praesentis participium adiungi potest, I, 2, 34 n. III, 5, 23, 6, 13.

Lebadea III, 5, 4 n.

λέγειν τι II, 1, 12 n. λέγειν et εὐ λέγειν c. accus. II, 2, 8 n. 9, 3, 8.

λείπεσθαι II, 4, 7 n.

λεπτικός IV, 3, 1 n.

λεωργός I, 3, 9 n.

Lichas I, 2, 61 n.

λιμός c. gen. III, 11, 14 n.

λογισμός IV, 7, 8 n.

λόγος. λόγῳ καὶ ἔργῳ, v. ἔργον.

λούεσθαι num patiatur apud Xenophontem solutam formam, III, 13, 3 n. IV, 5, 4.

M. M.

μᾶ (τόν) Ἄτα negandi vim retinet I, 4, 9 n. III, 4, 3, 7, 13, 3, IV, 6, 10 n.

magnitudo pars pulchritudinis II, 1, 22 n.

μάλα ab adiectivo diremtum I, 2, 46 n.

μᾶλλον ex abundanti positum II, 1, 2 n. III, 5, 16, 13, 5 n. IV, 2, 9, 4, 4. μᾶλλον δέ III, 13, 6 n. μᾶλλον ἢ κατὰ IV, 7, 10.

μαστιγοῦσθαι II, 1, 17 n.

μέγας. μέγρων modo soluta modo contracta forma II, 2, 3 n. III, 6, 10.

medici publici IV, 2, 5 n.

Melanippides I, 4, 3 n.

μέλει μοί τινος IV, 2, 24 n.

Meletus I, 1, 1 n. IV, 4, 4 n. 8, 4.

μέλλειν c. inf. aor. II, 7, 10 n.

μέν et δέ particularum vis quam late pateat, I, 6, 5, II, 1, 6 n. 7, 11 n. III, 9, 8, IV, 3, 4. μέν laxiore vineulo cum δέ coniunctum I, 3, 1 n. II, 6, 11 n. III, 10, 1 n. non sequente δέ I, 2, 2 n. 5, 5, II, 6, 1 n. 5, III, 5, 9, 12, 1 n. IV, 3, 17 n. deest ante δέ II, 1, 12 n. IV, 6, 12 n. insolito positum I, 6, 11 n. II, 4, 7, III, 9, 4 n. post praepositionem III, 1, 8 n. — μέν οὖν II,

7, 5 n. III, 6, 11, 8, 4, 9, 14, IV, 6, 10.

μέντοι II, 1, 12 n. ironicum II, 10, 4 n. μέντοι ἦδη II, 1, 14 n. καί — μέντοι IV, 7, 4 n.

μεριμνᾶν III, 5, 23 n.

μετά. μεθ' ἡμέραν III, 11, 8 n.

μεταβάλλεσθαι III, 7, 6 n.

μέχρι et μέχρις IV, 7, 2 n.

μέχρι ante aspiratam vocalem III, 12, 6 n. de tempore durante III, 5, 27 n. I, 2, 35.

μή duplex I, 2, 7 n. — post verba vetandi, negandi, al. I, 2, 33 n. post eadem non additum ib. 44, 3, 6, 7 n. IV, 4, 11, 21. post ὅστις II, 6, 3 n. — cum infinitivo IV, 8, 9 n. cum participio III, 5, 23 n. cum coniunctivo pro optativo II, 7, 14 n. — in interrogatione II, 6, 34 n. III, 11, 4, IV, 2, 10, 12 n. — per hyperbaton antepositum III, 9, 6 n. 10, 15, IV, 2, 20. — μή οὐ I, 6, 11 n. μή οὐ I, 2, 7 n. II, 3, 10 n.

μηδ' αὖτις εἶναι I, 2, 52 n.

μηδ' cum participio III, 7, 7 n. μηδ' εἰς II, 6, 4 n.

μεινῆσκειν. μεμνῆσθαι περί τινος IV, 5, 2 n.

Μίνως IV, 2, 33 n.

μισητός II, 6, 21 n.

modus finitus post infinitivum illatus I, 4, 15, III, 5, 14 n.

moechorum poena II, 1, 5 n.

μόλις et μόγεις I, 3, 13 n.

μόνος αὐτός III, 2, 2 n. μόνον omissum post ἀλλά III, 13, 6 n.

ex abundanti ad ἀρκεῖν additum I, 1, 15 n. 4, 13, II, 2, 6.

Μυσι III, 5, 26 n.

N. N.

καὶ μὲν Ἄτα II, 5, 2 n. 7, 14 n.

κατεῖν II, 1, 20 n.

negatio transposita IV, 4, 23 n. proxima tantum respiciens IV, 6, 3 n. 11.

νή Ἄτα, v. ad I, 4, 9, III, 6,

2, IV, 6, 10 n. partem interrogationis affirmat II, 7, 4 n. mediae orationi insertum II, 1, 2, 3.

καὶ νή Ἄτα — γὰρ IV, 2, 38 n.

— νή τῇν Ἑραν I, 5, 5 n. III,

10, 9, 12, 5, IV, 2, 9, 4, 8.

Nicomachides III, 4.
νίκη et *νίκηφόρος* c. gen. III, 4, 5 n. *νικῶν ἄνθρωπος* III, 7, 1 n.
nimium quod est quomodo dicitur graece, III, 13, 3 n.
nomen urbis pro terrae nomine positum III, 5, 2 n.
νομίζειν θεούς I, 1, 1. 2, 64.
μαρτυρήν I, 1, 3. *νομίζεται* II, 3, 16. IV, 4, 19 n. 20.
νομίμως II, 6, 23 n.
nomina propria accentu ab appellativis distinguuntur, III, 13, 2 n.
nominativus absolutus, qui dicitur, I, 2, 24 n. cum infinitivo I, 2, 1 n. II, 5, 4 n. IV, 8, 4 n.
νόμος νόμῳ III, 3, 11 n. *νόμους γράφειν* et *γράφεσθαι*, *πράττειν* et *πράττεσθαι* I, 2, 45 n. IV, 4, 19.
νοῦτο θήρας dub. IV, 7, 4 n.
νόῦν transpositum III, 1, 1. IV, 5, 1 n. 7, 1 n. — *νοῦν* II, 8, 1 n.
numeralis neque motum neque declinatum II, 7, 2 n.
numerationum permutatio vel enallage. V. singularis, pluralis, dualis.

X.

Xanthippe II, 2.
Xenophanis sententia I, 1, 14 n.
Xenophon patrum sermonem non servavit purum II, 2, 14 n. abfuit in Asia, quo tempore mortuus est Socrates, IV, 8, 4 n.

O. O.

Obiectum in omni quadam enuntiatione situm III, 6, 16 n.
ὅδε ad sequentia spectat I, 7, 5 n. raro ad antecedentia, ib. IV, 3, 13 n. introducit infinitivum I, 2, 35. 4, 6. substantivum 37. cum sequente γάρ I, 1, 6 n.
οἱ περὶ Κέχρονα III, 5, 10 n.
οἶδᾶ, v. *εἰδέναι*.
οἰκεῖν administrari I, 2, 64 n.
οἰκέτης I, 2, 48 n. IV, 4, 17.
οἰμαι et *ὀλομαι* II, 3, 10 n. III, 9, 4. IV, 2, 19 n. 6, 11 n.
praetermissum III, 1, 10 n.
οἶος cum articulo IV, 6, 11 n. cum tempore finito I, 3, 44. II,

1, 15. III, 6, 16. IV, 8, 11 n. cum infinitivo I, 4, 6 n. 12. II, 1, 15. 9, 4. III, 11, 1. cum infinitivo et tempore finito II, 6, 37 n. attractione cum pronomine coniunctum II, 9, 3 n.
ὄϊς III, 2, 1 n. II, 7, 13. III, 11, 5. IV, 3, 10.
ὀλλέγου δειν III, 10, 13 n.
ὀμογνωμονεῖν c. accus. pron. IV, 3, 10 n. 4, 23.
ὀμοιος IV, 2, 28 n. *ὀμοιος* — *τε* — *καὶ* III, 4, 3. IV, 8, 10 n.
ὀμολογεῖν cum medio et composito I, 2, 57 n. IV, 3, 10 n. Particip. praes. pro praet. IV, 6, 15 n.
ὀμως cum antecedentibus arcte coniunctum I, 2, 20 n. II, 1, 4 n. III, 4, 4. ab initio enuntiatum positum II, 1, 15.
ὅποι pro *ὅπου* III, 1, 11 n.
ὁποῖος et *ποῖος* IV, 4, 13 n. 6, 2.
oppositionis inversa ratio II, 6, 12 n.
optativus verborum in *μι* desiderantium III, 8, 2 n. 10 n. optativi formae rariores I, 4, 19 n. optativus sine *ἄν* I, 1, 6 n. 9 n. 3, 2. II, 6, 13 n. primum sine *ἄν*, deinde cum *ἄν* IV, 7, 9 n. post *εἰ* positus quomodo ab indicative differat II, 6, 14 n. post relativa in obliqua oratione illatus IV, 3, 8 n. pro imperfecto, ut videtur, positus III, 5, 8 n.
ὅπως II, 1, 19 n. 2, 10. 4, 2. I, 2, 37. II, 10, 1 n. cum *ἄν* et optat. II, 2, 6 n. III, 5, 1 n. IV, 4, 8 n. sine *ἄν* I, 4, 6 n. cum *ἔνα* compositum II, 1, 19. IV, 4, 16. *θαυμάζω ὅπως* III, 5, 13 n. I, 1, 20. *οὐδ' ὅπωςτιοῦν* I, 6, 11 n.
oratio recta post obliquam II, 1, 17 n. 6, 13 n. obliqua in rectam conversa III, 13, 1. IV, 1, 4 n. 4, 5 n.
ordo verborum insolitus III, 5, 10 n.
ὄς cum vi illatum I, 2, 64. 4, 11 n. III, 5, 15 n. IV, 3, 3. *ὄς γε* I, 4, 11 n. II, 3, 15. III, 5, 15 n. IV, 3, 3 n. ubi γάρ involvitur. 4, 14. 19. 23. *ὅ* elliptice ab initio enuntiationis positum II, 6, 17 n. *ὅς δὲ καὶ* III, 5, 11 n.

- δαρ* non sequente comparativo I, 3, 13 n.
ἄτε pro *δατε* III, 9, 8 n. *δα* quod attinet ad id, quod III, 10, 11 n.
οὐ pertinet ad remotiora I, 2, 39 n. non suo loco positum I, 2, 55 n. in fine enuntiat I, 2, 42 n. IV, 7, 7. *οὐκ* item II, 6, 12. 13. IV, 6, 2. 5. 11. *οὐ γὰρ* in interrogatione III, 4, 1 n. I, 3, 10. 4, 14. II, 3, 16. III, 7, 7 n. IV, 8, 4. *οὐ γὰρ δὴ* III, 3, 1 n. 11, 7. *οὐ μόνον, ἀλλὰ* I, 6, 2 n. *οὐ πάνυ* III, 1, 11 n. *οὐκ ἔν γράμμοις* II, 3, 11 n. III, 11, 1. *οὐκ εἰς* IV, 4, 23 n. *οὐκ ἀφελείν, ποιεῖν*, II, 6, 36 n. *οὐκ ἥμισυ* III, 4, 11 n. *οὐχ ὅτι* sequente *μόνος* II, 9, 8 n. *οὐδὲ* pro *οὐ* cum participio positum III, 5, 24 n. IV, 2, 23. transpositum videtur IV, 2, 23 n. 6, 7 n. *οὐδὲ εἰς* I, 6, 2. II, 7, 14. IV, 2, 22 n. 4, 10.
οὐδέ τις plurali numero III, 5, 18 n. *οὐδέ τις κλέδνους* III, 12, 7 n. *οὐδὲν* fortius quam *οὐ* IV, 4, 10 n. *οὐδὲν γε μάλλον* III, 9, 4 n. 12, 1. IV, 2, 37. *οὐδενὸς ἦτον* I, 5, 6 n. IV, 2, 12.
οὐδέποτε et *οὐδέπωποτε* IV, 6, 1 n.
οὐκέτι, non item, III, 4, 10 n.
οὐν non additum II, 3, 19 n. III, 11, 1 n. negligenter repetitum II, 6, 26 n. *οὐν ἄν* pro *ἄν* *οὐν* I, 6, 12 n. II, 6, 6. III, 5, 9. 11, 14. 15 n. IV, 3, 16. aliis vocibus interpositis I, 2, 17. 19. II, 6, 11. III, 1, 3. IV, 4, 23.
οὕτε negligenter repetitum I, 2, 31 n. *οὕτε* — *οὐδέ* II, 2, 5. 6, 19 n.
οὕτως genere ex sequente vocabulo aptum I, 2, 42. II, 4, 2 n. III, 11, 4 n. IV, 4, 13, non aptum III, 11, 6. perspicuitatis causa additum III, 1, 1 n. post participium illatum III, 7, 4 n. IV, 6, 5. 6. 11. cum circumscriptioe, ut videtur, dictum I, 1, 8 n. supervacaneum esse videtur II, 1, 19 n. ad praecedentia referri solet, I, 7, 5 n.
οὕτω ante vocalem III, 1, 4 n.
οὕτως ante conspnam I, 3, 1 n. IV, 4, 5. post particula et in apodosi III, 5, 8 n. 10, 2. IV, 2, 25 n. non additum post *ὥς* vel *ὥσπερ* II, 2, 2 n. III, 1, 4 n. 10, 11 n. IV, 4, 7. sic statim III, 6, 9 n. in conclusione dictum IV, 2, 25 n.
ὅχλος III, 7, 5 n.

II. P.

- παίδεύειν* c. accus. IV, 2, 23 n.
παῖς, servus, III, 14, 1 n.
Palamedes IV, 2, 33 n.
πάλιν ex abundanti positum II, 4, 4 n. III, 5, 7. *πάλιν αὖ* IV, 3, 8 n.
παρά cum accus. significationem comparandi habet, I, 2, 52 n. 4, 14. IV, 4, 1. temporis durantis II, 1, 2 n. cum dativo suspectum III, 11, 13 n. 14. cum genitivo non supervacaneum III, 11, 13 n. II, 2, 12.
παράκινεῖν IV, 2, 55 n.
παράλελειπεν III, 6, 6 n.
παράμονος II, 10, 3 n. i. q. *παράμυνομος*, quod est II, 4, 6. III, 11, 11.
παρασκευάζεσθαι I, 6, 5 n. II, 1, 30 n.
παρέχεσθαι *ἔπρον* III, 3, 4 n.
parechesis III, 12, 6 n. IV, 2, 28. 4, 4. 7, 7-8, 11 n.
paronomasia, v. *parechesis*, *Parrhasius* III, 10.
participium absolute positum I, 4, 1 n. III, 4, 11 n. 9, 11 n. 11, 7 n. non positum pro tempore finito II, 1, 23 n. suspensum ex *εἰ* esse videtur II, 6, 25 n. participium praesentis cum conandi significatione II, 6, 28 n. III, 9, 13 n. pro praeteriti participio II, 6, 7 n. IV, 6, 15 n. pro infinitivo substantivi loci positum II, 6, 23 n. participia praesentis et aoristi diversa II, 2, 7 n. III, 6, 2 n. participium perfecti passivi et passiva et media significatione IV, 2, 1 n. participium futuri cum articulo III, 4, 4 n. 8, 2 n. IV, 5, 3 n. Participium suspectum III, 4, 11 n. siue articulo IV, 3, 13 n. cum articulo casu sup postpositum I, 2,

19 n. II, 2, 4 n. IV, 4, 5 n. iuxta tempus finitum eiusdem verbi positum IV, 2, 21 n. 6, 3. 6. Participia sine copula coniuncta I, 1, 18 n. II, 8, 3. III, 13, 5 n. diversa inter se coniuncta I, 2, 25 n. II, 2, 13. Participium *ὢν* sine causa desideratur I, 4, 10 n. IV, 6, 8 n.

πᾶς. πάντα τρόπον et παντὶ τρόπῳ, γ. τρόπος. πάντα ποιεῖν et similia II, 9, 6 n. πάντων quo genere dictum sit quaeritur IV, 8, 11 n.

passiva subiective dicuntur, licet obiectum genitivo aut dativo activis addatur, II, 6, 11. 28 n.

πάσχειν de poena publica II, 1, 5 n. *πάσχειν ἢ ἀποθνήσκειν* II, 9, 5 n.

παύειν III, 6, 1 n.

πεινῶδες III, 6, 9 n.

πέθγειν pro ἀναπέθγειν I, 2, 23. 3, 6 n. *πέθγειν* et *πέθδεσθαι* aor. III, 9, 12 n.

Πειραιεύς accus. I, 6, 13 n.

πειρᾶν I, 2, 29 n.

perfecti passivi participium et *passiva* et media significatione IV, 2, 1 n.

περὶ diversam habet constructionem I, 1, 20 n. a quibusdam omissum IV, 5, 2 n. *οἱ περὶ* III, 6, 10 n. *περὶ* et *ὑπέρ* IV, 2, 23 n. *περὶ* πλείονος ποιεῖσθαι I, 1, 18 n.

περικιρῶσιν III, 2, 4 n.

Pericles filius III, 5.

Pisidae III, 5, 26 n.

πιστεύειν cum infin. et accus. IV, 4, 17 n. cum dativo sequente infinitivo II, 6, 6 n.

Plato III, 6.

πλείων cum articulo I, 6, 9 n. II, 5, 5 n. plurali genere neutro pro adverbio III, 11, 3 n.

πλέγθος III, 1, 7 n.

πλούτοκρατία et *πλουτοκρατία* IV, 6, 42 n.

pluralia cum duali commutatus I, 2, 33 n. pro singulari positus I, 2, 46 n. 4, 13 n. II, 1, 31 n. 7. 1. 8, 6 n. III, 5, 20 n. 6, 6 n. 10 n. IV, 2, 26 n. 3, 10. post *τις* illatus I, 2, 62 n. II, 3, 1 n. III, 10, 1 n. genus significans sequente singulari II, 5, 1 n. post singularem II, 3, 1 n. IV, 6, 7 n.

post dualem II, 3, 18 n. Pluralis adiectivi pro singulari tanquam adverbium III, 11, 3 n. I, 6, 12. verbi post nomina neutrius generis II, 4, 7 n. IV, 3, 12 n. post voces collectivae I, 4, 13 n. IV, 3, 10 n. usus rarior IV, 5, 7 n. *plusquamperfectum* altero augmento carens I, 2, 64 n. coelebritatem actionis significans II, 9, 5 n.

ποιεῖν c. dat. II, 3, 13 n.

ποιεῖσθαι περὶ πλείονος II, 1, 18 n.

ποικίλιν III, 8, 10 n.

ποῖος et *ὁποῖος* IV, 4, 13 n.

6, 2. sine articulo IV, 5, 9 n.

πόλεμος et *πολέμιος* conf.

III, 3, 6 n.

πολλοστός III, 1, 6 n. IV, 6, 7.

πολλοῦ θύωνεῖν III, 14, 1 n.

Polyctetus I, 4, 3 n.

πόνος dub. II, 1, 1 n. 5, 3 n.

positivus pro comparativo III,

13, 3 n.

πότερον nude positum I, 6,

5 n. ἢ vel non sequente vel alia

vi illato IV, 4, 7 n.

πράγμασι χορῶσθαι IV, 1, 2 n.

praedicati collocatio IV, 8, 11

n. Cf. adiectivum.

praepositio iterata diversa si-

gnificatione I, 1, 20 n. et con-

structione I, 3, 4 n. non repetita

II, 1, 32 n. III, 3, 6 n. 7, 3. modo

repetita modo non repetita in

epexegesi IV, 7, 5 n. Praeposi-

tionum usus unde pendeat III,

6, 11 n.

praesens pro futuro II, 1, 14 n.

praes. et aoristus conf. III, 3, 9

n. IV, 2, 33 n.

πράξις dub. II, 3, 14 n.

πράττειν τὰ ἑαυτοῦ II, 9, 1 n.

τὰ δέοντα III, 8, 1. 9, 11. *πρά-*

τῆσθαι cum duplici accusativo I,

2, 5 n. 6, 11.

πρὶν quomodo construatur, I,

2, 22 n. IV, 4, 9.

πρό de pretio II, 5, 3 n.

Procrustes II, 1, 14 n.

Prodicus II, 1, 21 n.

pronomēn demonstratiōnem neu-

tro genere, etius loca aliā ex-

pectaveris, I, 3, 5 n. perspicui-

tatis causa additum III, 1, 1 n.

introductioni enuntiationis inser-

viens III, 3, 14 n. IV, 7, 6 n.

personale praetermissa verba posita I, 6, 4 n. supplendum IV, 8, 5 n. in verbo commutatum IV, 4, 7 n. variatum IV, 3, 11 n. *interrogativum* et *demonstrativum* coniuncta IV, 4, 13 n. cum articulo IV, 5, 9 n. duplici forma IV, 4, 13 n. 6, 2 n. *reflexivum* et *indefinitum* praetermittuntur I, 11, 4 n. Pronomina ex substantivo praedicati apta I, 4, 42 n. II, 4, 2 n. 7. IV, 4, 13. 6, 15. non apta III, 11, 6. *αὐτός* et *ἐκεῖνος* iuxta ae posita IV, 1, 1 n.

προπέμπειν III, 14, 6 n. *πρός* cum accusativo comparandi significationem habet I, 2, 52 n. III, 5, 4 n. 10, 12 n. IV, 8, 7. 11. relationis I, 1, 6. 2. 61 n. 3, 3. 14 n. II, 1, 1 n. 6. 3, 10. 6. 34. III, 8, 5 n. 7. 9. 1. 10, 12 n. IV, 2, 15. 6, 9. 10. *τά πρὸς τὸν πόλεμον* III, 12, 5 n. cum genitivo II, 3, 15 n. cum dativo pro accus. IV, 2, 15 n. cum accusativo pro dat. I, 2, 61 n.

προσαίτειν I, 2, 29 n. *προσδρασαί* soluta forma III, 6, 13 n. IV, 8, 11 n.

προσῆκει cum genitivo dub. IV, 5, 7 n. 10, cum dativo et accusativo cum infinitivo III, 3, 10 n. praetermissa infinitivo dici solitum cum pronomine relativo II, 1, 32 n. 6, 22 n. IV, 5, 7. *προσῆκον* III, 5, 8 n.

προσιέναι τῷ δήμῳ III, 7, 1 n. *προσκαλεῖσθαι* II, 9, 5 n.

προσπνῆσθαι I, 2, 30 n. *προσπαίζειν* III, 1, 4 n.

προσφέρειν III, 11, 13 n. *προσφέρεισθαι* III, 11, 11 n.

πρόσω et *πόδῳ* I, 4, 6 n. *προτιθέναι λόγον* IV, 2, 3 n.

προτρέπειν cum infin. I, 2, 64 n. II, 1, 1. III, 3, 15. IV, 7, 9. *προτρέπεσθαι* I, 2, 32. 4, 1. III, 3, 8. IV, 5, 1 n. 8, 11.

προφυλάττειν c. acc. II, 7, 14 n.

πρωτεύειν III, 5, 14 n. *πρώτος* *τὴν πρῶτην* III, 6, 10 n. *πρώτον μὲν* I, 1, 2 n. v.

εἶτα non sequente *εἶτα* δέ II, 6, 1 n. 7 n. III, 6, 2 n. IV, 2, 2. 3, 2. 6, 1. sequente *μετά* δέ *ταῦτα* III, 1, 2. 3.

pulchritudinis disquisitio III, 8, 5 n.

πῶ dub. IV, 8, 2 n.

πῶς οὐ in interrogationibus II, 2, 7 n. III, 10, 4 n. IV, 2, 24. 4, 11. Vñd. ad IV, 6, 1.

πῶς adverbio antepositum II, 6, 39 n. IV, 6, 9. postpositum I, 5, 1. dub. IV, 6, 5 n.

πῶς οὐ I, 1, 5 n.

P. R.

ῥαδίος ex pronomine relativa aptum IV, 7, 4 n.

ῥηπρόδι contemti IV, 2, 10 n. *ῥιψαλίδυνος* I, 3, 10 n.

S. S.

Sciron II, 1, 14 n.

Simmias I, 2, 48 n. III, 11, 17 n. singularis verbi numerus pro

plurali II, 2, 4 n. 4, 7 n. participii dub. IV, 7, 4 n. pronominis post pluralem III, 4, 5 n. IV, 2, 20 n.

Sisias II, 1, 14 n.

σίττον II, 1, 24 n.

σπένδουσθαι III, 6, 12 n.

σπεύσκει I, 7, 2 n.

σπεύδουσθαι II, 5, 2 n.

σπύριος IV, 3, 7 n.

σπώπτειν III, 6, 12 n.

Sophocles I, 4, 3 n.

σοφία III, 9, 4 n.

σπεύδειν seq. inf. c. artic. IV, 3, 1 n.

spiritus asperi vis et dignitas I, 4, 14 n. III, 12, 6 n. IV, 4, 11. 7, 2 n.

στρατιά et *στρατηγία* conf. III, 4, 4 n.

subiectum mutatum I, 2, 9 n.

II, 1, 8 n.

syllogismus duplex IV, 6, 6 n.

molestus IV, 8, 3 n.

σύμβολα I, 1, 3 n.

συνάγειν *συνῆκα* IV, 2, 8 n.

συνειδέναι τί τι II, 7, 1.

συνεργεῖν c. acc. et dat. III, 5, 16 n.

synchysis III, 9, 6 n.

superlativi formae insolitae I, 2, 12 n. III, 13, 4 n. usus singularis pro comparativo I, 2, 46

n. IV, 8, 3 n. adiectivorum genus IV, 7, 7 n.

σχολάζειν III, 9, 9 n.

Σωκράτης, accus. I, 1, 1 n.

quis. ib. Socratis accusatores I, 1, 1 n. filii et uxores II, 2, 2 n.

επίσταται sit, I, 2, 51 n. Fuit

ἐπιστάτης I, 1, 18 n. IV, 4, 2. ad

republicanum non accessit I, 6, 15

n. III, 11, 16. interfuit pugnae

ad Delium III, 5, 4 n. septua-

ginta annos natus perit IV, 8,

1 n. quibus utatur exemplis I, 2,

37 n. IV, 4, 6.

σώστρον c. gen. II, 10, 2 n.

σώφρονικός et σώφρονη-

τικός conf. III, 10, 5 n.

T. T.

τάγμα dub. III, 1, 11 n.

τάλλα II, 1, 18 n.

ταύτη I, 7, 3 n. II, 6, 30 n.

IV, 3, 12.

ταχύς. ὅσπου ῥήματος IV,

3, 13.

τί particulae non bene respon-

dent sequentia I, 7, 3 n. II, 6,

35 n. III, 12, 4 n. IV, 2, 40 n.

τί suspectum I, 2, 53 n. cum pleo-

nasmo quodam positum II, 1, 28

n. τί — τί I, 1, 14 n. 2, 4, 3, 1,

II, 1, 9. τί — καί post ὁμοίως III,

4, 3 n. IV, 8, 10. τί γάρ II, 6,

19 n.

τεκμαίρεσθαι I, 4, 1 n. II, 6, 6.

τελείν IV, 2, 37 n.

τελευτή sine articulo I, 5, 2 n.

tempus finitum post infinitivos

in oratione obliqua illatum IV,

1, 4 n. 4, 5 n.

τεσσαρεςκαίδεκα neque

motum neque declinatum II, 7,

2 n.

τιθέναι et τίθεσθαι νό-

μους I, 2, 45 n. IV, 4, 19.

τις cum pronomibus coniu-

ctum I, 1, 1 n. 2, 42 n. II, 6, 3

n. III, 6, 5, 7, 1. IV, 5, 5. cogi-

tatione additur I, 2, 56 n. 4, 14

n. (ad participium). 5, 5 n. II,

1, 8 n. 20 n. 3, 1 n. III, 9, 6, 12,

8. oblique aliquem indicat I, 2,

60 n. sequente articulo II, 8, 3 n.

non sequente ἄλλος IV, 3, 9 n.

— λέγων τε II, 1, 12 n.

τις in duplici interrogatione

II, 2, 1 n. — τί γάρ; II, 6, 2 n.

III, 10, 5. τί δα; IV, 2, 33 n. τί

δέ; II, 1, 3 n. 6, 2 n. III, 7, 8.

cum τί γάρ conf. III, 3, 7 n. cum

ellipsis dictum III, 1, 10 n. 14, 3

n. τί δέ δὴ; IV, 2, 21 n. τί δὴ;

IV, 4, 20 n. τί et τίνα διαφέρει;

III, 3, 14 n. IV, 5, 11 n. τί δοκεῖ

σε; IV, 2, 21 n. τί μᾶλλον; IV,

2, 32 n. τί οὖν; II, 6, 2 n. 8. III,

3, 6. 7. IV, 2, 12 n. 17. τί οὖν

οὐ σκοποῦμεν; al. III, 1, 10 n.

seq. aor. 11, 15 n. IV, 6, 14 n.

τό γε pro τοῦτο γε II, 2, 4 n.

III, 10, 4 n.

τὸ δὲ μέγιστον ellipticum III,

4, 12 n.

τολῶν I, 4, 13 n. 6, 9. II,

1, 9 n.

τοῖόςδε ad sequentia refer-

tur I, 7, 5 n.

τοιούτος sine articulo I, 5,

2 n. ironice dictum III, 4, 1 n.

ad antecedentia referri solet I,

7, 5 n. neutrius forma III, 12, 7

n. II, 7, 13.

τόπος, locus scriptoris, II, 1,

20 n.

τότε dub. IV, 8, 1 n.

τοῦτο et τούτῳ conf. III, 3,

14 n.

traiectio, v. hyperbaton.

ὅς τεράκιοντα I, 2, 31 n. IV,

4, 3.

τρόπος. πάντα τρόπον I, 2,

50. IV, 1, 1. παντὶ τρόπῳ IV, 2,

23 n. οὐδενὶ τρόπῳ IV, 4, 21. ἐκ

παντός τρόπου IV, 5, 11.

τυγχάνειν de loco et tem-

pore fortuito. III, 12, 1 n. 2. ὡς

ἐτυχε III, 9, 13 n. ὁ τυχών I, 5,

6. III, 9, 10 n. 11, 4.

Υ.

ὕψιστα et ὑγέα III, 8, 2 n.

ὕγιής c. acc. I, 3, 13 n. ὑγῆ

accus. IV, 2, 17. V. ad I, 6, 13,

3, 13.

ὕψιστον I, 2, 30 n.

ὕπαρχειν non otiosum IV,

5, 1 n.

ὕπαιχειν II, 3, 16 n.

ὕπερ i. q. περί IV, 2, 23 n.

3, 12.

ὑπό non coniunctum cum passiva verbi forma III, 4, 1 n.

ὑπόβαθρον II, 1, 30 n.

ὑποκορίζεσθαι II, 1, 26 n.

ὑποκρίνεσθαι I, 3, 1 n.

ὑπομιμνήσκειν sine casu III, 11, 14 n.

ὑστερον πρότερον III, 5, 10 n.

σθαι I, 2, 9 n. ἦ, 6, 7 n. cum duplici dativo sine ὡς I, 2, 56 n.

II, 1, 30 n. cum accusativo II, 7, 7 n. IV, 3, 10.

χρήσιμος οὐδέν II, 7, 7 n.

III, 1, 7. 8, 5 n. 9, 15. seq. πρὸς IV, 6, 9. 10.

ψ.

ψεύδεσθαι c. gen. IV, 2, 26 n.

V.

verbale, v. adiectivum.

verbum ex antecedentibus repetendum I, 6, 12 n. II, 1, 12 n.

3, 16 n. III, 6, 4 n. 11 n. 8, 7, 9, 4 n. vid. εἶναι. Verba depontentia I, 2, 10 n. Verborum in

mi coniugatio I, 1, 11 n. 6, 3 n. III, 8, 2 n. 10 n. 14, 5. IV, 2, 15 n.

Φ.

φέρειν pro φέρεσθαι III, 14, 1 n. Partic. aorist. prim. I, 2, 53.

II, 2, 5 n. III, 6, 18. IV, 8, 1 n.

φεύγειν IV, 4, 4 n.

φήμαι I, 1, 3 n.

φημί. ἔφη postpositum I, 2, 9 n. II, 1, 18. ex abundanti positum I, 6, 4 n. importuno loco positum III, 5, 13 n.

φθάνειν οὐκ ἂν φθάνοις λέγων; II, 3, 11 n. 11, 1.

φιλέα dub. II, 3, 14 n.

φιλόγεικος et φιλόνηκος III, 4, 3 n.

φίλος. φιλοτέροσταιος forma III, 11, 18 n.

φιλοσοφεῖν IV, 2, 23 n.

φροντίζειν cum accusativo coniunctum I, 1, 11 n. II, 1, 34.

φύσις dub. II, 3, 14 n.

X. Ch.

Chaerephon et Chaerecrates II, 3.

χαρίζεσθαι. κεχερωμένοι I, 2, 10 n.

Charmides III, 6, 7.

χάρις de gratia iudicium IV, 4, 4 n. χάριν χουρίζεσθαι IV, 4, 17 n.

χίων II, 1, 30 n.

χορηγός et χορηγεῖν III, 4, 3 n.

χρησθαι. κεχρησθαι pro χρη-

Ω.

ὠγαθέ I, 4, 17. II, 3, 16 n. III, 7, 9.

ὥδε ad sequentia respicit I, 7, 5 n.

ὥρα sine articulo II, 1, 22 n. ὥραι τῆς ἡμέρας IV, 3, 4 n. anni tempora 5. μηνός et νυχτός IV, 7, 4.

ὡς cum participii genitivo I, 1, 4 n. accusativo I, 2, 20 n. 3, 2. IV, 2, 30 n. 6, 15. utroque casu II, 2, 13 n. casu ex substantivo apto II, 2, 3 n. 7, 8.

Quando participii recto casui iungatur ὡς et ὥστε, I, 2, 1 n. III, 9, 7. 11, 8. ὡς ἂν cum participio elliptico coniunctum II, 2, 3 n.

6, 38 n. III, 6, 4 n. 8, 1 n. IV, 2, 6 n. ὡς cum infinitivo, ὡς συνέλονται εἰπεῖν III, 8, 10 n. IV, 3, 7. praetermissum, ut videtur, I, 2, 49. 56 n. II, 1, 12. 30 n. 6, 26.

III, 11, 6. 14, 4. cum adiectivo solo I, 6, 5 n. non solet ἂν sequi I, 4, 6 n. ὡς pro εἰς II, 7, 2 n.

ὡς, sic, III, 1, 4 n.

ὡς αὐτως inserto δέ I, 7, 3 n.

ὥσπερ oppositum introducitur IV, 4, 21 n. cum participio coniunctum II, 3, 3 n. 6, 36. post πῶς illatum III, 10, 11 n. IV, 5, 9 n. ὥσπερ ἂν εἰ III, 10, 12 n.

ὥστε intendit vim verbi I, 3, 6 n. non solito more cum infinitivo coniunctum II, 7, 11 n. quid differat additum infinitivo et indicativo, ib. n. pro ἐφ' ᾧτε II, 7, 6 n.

ὠφελεῖν cum duplici accusativo I, 2, 7 n. IV, 1, 1. 3, 17.

8, 11. futurum habet passivum duplici forma I, 6, 14 n. III, 7, 9 n. 11, 3 n.

INDEX SCRIPTORUM.

- Aeschylus** Pers. ad III, 14, 6. Prometh. ad I, 3, 9.
Andocides Myster. ad II, 3, 18. De pac. Lac. ad III, 6, 8.
Aristophanes Pac. I, 2, 29. Plut. III, 7, 7. Ran. IV, 4, 4.
Demosthenes pr. cor. II, 6, 38. Neaer. ib. Olynth. ib. I, 3, 8.
Euripides Androm. I, 3, 4. 5. El. I, 6, 6. Hel. III, 12, 1. Phoen.
 II, 5, 5.
Herodotus I, 3, 4. IV, 6, 15. 7, 2.
Hesiodus Opp. I, 2, 56. II, 1, 20. 8, 2.
Homerus II. IV, 3, 3.
Isocrates Areopag. III, 5, 20. Euag. I, 7, 2. Pac. H, 3, 18. Panath.
 ib. Paneg. ib. III, 10, 12. IV, 4, 3. Soph. II, 6, 5.
Leonidas epigr. ap. Iacobs. I, 3, 4.
Lucianus Char. II, 6, 38. Diall. DD. II, 9, 2.
Lysias Epitaph. II, 2, 2.
Menander IV, 7, 7.
Moschus Europ. IV, 6, 7.
Plato Alcib. I. II, 2, 1. 14. Alcib. II. I, 2, 10. Apolog. I, 2, 55. II,
 2, 7. III, 6, 6. Charm. III, 1, 10. 11, 3. Civ. I, 4, 8. III, 8, 2.
 11, 3. 13, 6. Crit. II, 6, 34. III, 9, 6. Euthyd. III, 10, 4. Euthy-
 phr. I, 1, 19. III, 5, 21. 12, 6. IV, 6, 7. 8, 1. Gorg. I, 2, 61. II,
 2, 1. III, 1, 10. 10, 9. IV, 7, 5. 8, 2. Lach. I, 3, 8. II, 2, 7. III,
 5, 14. 14, 3. IV, 4, 15. 21. Legg. I, 3, 8. Menex. III, 4, 4. 11,
 3. IV, 2, 23. 7, 2. Menon. I, 2, 44. II, 1, 9. III, 3, 10. Phaedon.
 I, 1, 19. 4, 12. III, 14, 1. IV, 2, 40. Phaedr. II, 1, 22. III, 1,
 4. Phil. 1, 2, 25. 57. Politic. III, 10, 4. Protag. II, 5, 5. IV, 2, 9.
 Theaet. II, 2, 14.
Plutarchus Themist. III, 9, 12.
Sophocles Oed. C. III, 5, 23. Phil. III, 7, 1. Trach. 1, 2, 53.
Theophrastus Char. IV, 6, 1.
Thucydides I, 2, 1. 4, 8. II, 6, 37. 38.
Xenophon Anab. I, 1, 3. 19. 2, 37. 46. 56. 3, 7. 9. 15. 4, 14. 5, 3.
 6, 7. 9. II, 1, 9. 30. 2, 6. 3, 13. 4, 1. 2, 6. 37. 7, 11. III, 5, 24.
 7, 8. 8, 10. 10, 4. 14. IV, 3, 8. 4, 3. 24. 8, 7. Apol. I, 2, 31. III,
 5, 24. IV, 2, 20. 23. 6, 15. 8, 5. 11. Cyrop. I, 2, 12. 37. 56. 3,
 4. 5. 4, 9. 6, 11. II, 1, 1. 20. 2, 7. II, 3, 13. III, 1, 8. 11. 2,
 2. 5, 14. 6, 4. 10. 7, 7. 9, 4. 10, 12. 13. 15. 13, 6. 14, 5. IV,
 3, 3. 13. 4, 5. 8, 11. Hellen. I, 2, 24. 64. 3, 4. 6. 7. 9. 4, 8. 14.
 17. 6, 7. 7, 5. II, 1, 18. 7, 11. III, 5, 27. 9, 7. 11, 3. 5. 12, 6.
 14, 1. IV, 4, 15. 16. 6, 1. 7, 2. 9. 8, 8. Hier. I, 3, 8. Hipparch.
 II, 3, 6. Oecon. I, 2, 53. 3, 6. III, 10, 10. IV, 2, 21. De re eque-
 stri I, 2, 9. III, 10, 9. 13. IV, 1, 3. De rep. Athen. I, 2, 53.
 58. II, 8, 2. IV, 3, 9. De rep. Laced. I, 3, 7. III, 5, 21. 11, 5.
 IV, 7, 1. Sympos. 1, 2, 10. 29. 53. 3, 8. 4, 14. II, 1, 22. III, 12,
 4. IV, 2, 9. 3, 12. 6, 8. De Vectig. II, 5, 2. 7, 11. IV, 4, 17.
 De Venat. I, 7, 1. 5. IV, 2, 33.

APPENDIX CRITICA.

Quem codicem Guelferbytanum L. G. Schneiderus in epistola ad G. H. Schaeferum tomo quinto operum Xenophonteorum a se editorum praemissa p. XI. profitetur multum sibi in opera critica Ageilaq̄ adhibenda profuisse, praeter capita aliquot *Απομνημονευμάτων* Agesilaum elegantissime ex bono libro descriptum habentem, atque in locis plerisque omnibus cum libro Harleiano consentientem; eius opera quum nemo adhuc in edendis Commentariis usus esset, operae pretium facturus mihi videbar, si quae in eo invenitur diversitas scripturae, hanc cum hominibus ad huiusmodi res cognoscendas curiosis communicarem. Etenim quae Schneiderq̄ laudanda fuit Langeri humanitas, a quo, ultro sibi Agesilaum edituro oblatum eum codicem agnosceret; eadem mihi virtus praedicanda est in Frid. Guil. Schneidewino, Quaestionum Lyricarum scriptore doctissimo, qui quum abhinc tribus annis alium in usum parari a me Commentariorum editionem comparisset, ultro mihi misit enotatam a se diversitatem scripturae, quae reperitur in codice Augustano 56, 22, octavae formae, membrango, seculo XV. scripto, primum librum Commentariorum continente; atque eam ad editionem Schneideri anni 1816. collatam transcribi hic curavi.

Codex incipit ita:

Ξενοφάντος ἀπολογία περὶ σωκράτους· ἐκ τῶν
ἀπομνημονευτικῶν λόγος πρῶτος.

Cap. I. 1. ποτε. τοιάδε τις. 2. πῶτα ποτὲ χρησάτο; τὲ γὰρ.
3. ὅδ. οὐδὲν καίνωτερον. κἀμείκος, δ' ὥσπερ. 4. ἐφη σημαίνει.

τὰ μὲν — τὰ δὲ ab. eadem manu. 5. καὶ οὐ φρενόμενος ἐφαίνεται.
8. τὸ δὲ μέγιστον τῶν ἐν τούτοις. οὔτε γὰρ τοι τῷ καλῶς, ἢ

εὐφραλέηται. δῆλον — λαβόντι qm. 9. ἀδέμιατα. 10. τοπολὶ.

11. οἶδεν. οὐδὲ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως. ὅπως ὁ καλοῦμαι-
νος γίνεται. ἐπεδείκνυε. 12. τὰνθρώπινα. ἀνθρώπινα παρέντες.
13. ἐθαύμαζε δ' εἰ. 14. οὔτ' ἄλλο. τοῖς δ' ἄπειρα. ταῖς δ' οὐδὲν.
οὔτ' ἀπολίσσεται. 15. καὶ οἶον. δ' ἐν ἄλλου. 16. ἀνδρεία. τοὺς δ'
ἀγνοούντας. 17. φράσσυλλον. 19. τὲ δ' οὐκ εἰδέναι. Σωκράτης δὲ
πάντα μὲν ἤγειτο.

Cap. II. 1. ὅς καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοισι. 3. συνδιατρέβοιτας
αὐτῶ. 4. τοὺς τ' ἀμελοῦντας. ὅσα ἡδέως ἢ ψυχῇ. 5. τοὺς δὲ αὐτοῦ

ἐπιθυμοῦντας. 7. ἐθαύμαζε δ' εἰ τις χάριν ἔχη. 8. Σωκράτης δ'

ἐπηγγέλλατο. διαφορά ἐστίν. 9. καθίστασθαι. κεχρησθαι. 12. Σω-
κράτη καὶ ὁμιλήτα. Κριτίας καὶ Ἀλκιβιάδης. πάντων πλεονεχίστατος
τε καὶ βιαϊότατος. Ἀλκιβιάδης δὲ αὐτῶν. ἀκρατέστατος καὶ ὑβριστό-
τατος. MEMOR.

τατος. καὶ βιωτάτος om. 15. ὁμιλησέτην. 16. αὐτοῖς. συγγινόμε-
των. 17. ὁρῶ αὐτοὺς. 18. συνήτην. 19. οὔτε δὲ ὁ σωφρων. γινώ-
σκω. 20. ἐργουσιν ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνδρώπων ὅμως. ἀπ' ἐσθλά.
διδάξαι. συμμιγῆς. 21. ἐγγινόμενην. δ' ἐπιλαθόμενον. 23. ἐν γὰρ

αὐτῷ τῷ σώματι. 24. Σωκράτην συνήτην. ^{ος} ~~πρωμένους~~ (ος man.
sec.). ἡμέλησεν ἑαυτοῦ. 25. δὲ ἐπὶ δυνάμει. 26. παρέσχετο σώ-
φρονε. 27. ἱκανοὺς ποιῆσαι, τῶν πρόσθεν αἰτιαται. παρ' αὐτῷ
υστερῶ. αὐτοῖς συνόντες. 28. εἰ δ' αὐτὸς. 29. αἰσθόμενος. τὰ ἀφρο-
οὔτε

δίσαι. 30. οἱ οὐκ ὄν δοκῶν. προσκινᾶσθαι. 31. ἐγώ γε αὐτὸς τοῦτο
πῶποτε. 32. θανμαστόν σοι δοκεῖ εἶναι. 33. τῷ δὲ γάτην. 34. νο-
μίζοντες σὺν τοῖς μὴ ὁρθῶς. 36. ὁπόσου πολεῖ. ἐὰν ἴδω. 37. ἐπι-
μένων τοῖς τοῦ τε δικαίου. τῶν ἄλλων τῶν δικαίων; 38. ὁρχίζοντο
Σωκράτει. 39. συνόντες. 40. εἰκοσι ἐτών. ὄντι αὐτοῦ. 41. ὡς ἐγὼ
ἀκούων. 42. ἅτε δὴ ποιεῖν. πότερον τὰγαθὰ δὲ ἐνόμωσαν. τὰ κακὰ
εἰ

δὲ οὐ. 43. ὅσα δ' ἄν. 44. μὴ ποιήσας (m. sec.). αὐτοῦ δοκῶν. ἀναγ-
κάσει. γὰρ τοι ὅσα. 45. ποιεῖν τινα. τῶν χρημάτων. 46. Χαιρεσι-
πράτης. καὶ Ἐρμολάτης om. καλοὶ καγαθοί. οὔτε αἰτίαν. 48. τοὺς
συνόντας. σωφωτέρους ποιεῖν. 50. καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς φίλοις.
51. Σωκράτης, ἔφη ὁ κατήγορος. συνοῦσι. 52. τοὺς αὐτῷ συνόντας.
πρὸς αὐτὸν. 53. Ἐγὼ δ' αὐτὸν. πατέρων καὶ. 54. ἔλεγε δ' οἱ.
αἱ

ἀρεταί (m. sec.). αὐτοὶ τέ γε αὐτῶν. 55. ταῦτ' οὖν ἔλεγεν. ἐστὶ
παρεκάλει. ὑπὸ ἄλλου τινός. ἂν βούλοιο. 56. τοὺς συνόντας. ἔρ-
γον οὐδὲν. ἀεργίῃ. κελεύει. 57. ἐπειδὴ ὁμολογήσαιο. ἐργάζεσθαι
ἔφη. ἄλλο τι. ἔργον οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίῃ δὲ τὸ ὄνειδος. 58. ὄντινα
δ' αὐ δῆμου ἱ ἀνδρα — βούντα. 59. μήτ' ἔργω. καὶ om. μήτ'
αὐτῷ τῷ δῆμῳ. ἄλλως τε ἂν. 60. ἀλλὰ Σωκράτης τε τὰναντία. τῶν
αὐτοῦ. 61. γυμνοπαίδειας. συγγινόμενους. 63. πολέμου τε κακῶς.
οὐτ' ἄλλου. 64. οἴκους.

Cap. III. 1. (In codice nulla incisio.) ὁπόσων ἂν. 2. εὖγετο
δὲ (καὶ om.). τοὺς δ' εὐχομένους. 3. ἂν om. καθδυναμῶν. καθδ. δ'
ἔρδειν. 4. παρὰ τὰ τῶν θεῶν σημαινόμενα. 5. θαρβυλῶς καὶ
ἀσφαλῶς. οὐκ ἂν ἀποστερήσειε. τὰ σωκράτεια ἀρκούντα. ἐπὶ τοῦτο.
παρεσκευασμένος εἴη. ἦν μὴ διωγῇ. 6. ἐφύλαττε. τὰ πείθορτα. λε-
μαινόμενα. 7. ἐπισκώπτων τὴν Κίρκην. τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν. οὐδὲ
γενέσθαι ἔν. 8. τὸν τοιοῦτων ἀπτόμενον. 9. θερμοιργότατον εἶναι.
10. ποιοῦντα τοιαῦτα. βυφοκίνδυνον. 11. τί ἄρ' οἶ. μὲν ἀν' ἑλευ-
θέρου εἶναι. ἐπιμεληθῆναι. δ' ἀναγκασθῆναι. 13. ἐὰν τις αὐτὸ θεᾷ-
ται. ἐνέησι τε καὶ. πάνυ πόρρωθεν. καὶ πόρρωθεν. οὐ δὲ ὁ Κρι-
σι
τόβουλε. 14. ἀρροδιάζειν.

Cap. IV. 1. (In codice continuatur sermo) δ' ἐπ' αὐτήν. εἰ
ante ἱκανός om. 2. θύοντα τοῖς θεοῖς μηχανώμενον, οὔτε μαντιὰν.
4. ἀλλ' ὑπὸ. ταῦτα γένηται. γινόμενα. 3. ὁ ante ἐξ ἀρχῆς om.
προειδέθσαν. καὶ πάντων διὰ στόματος. 6. ἔργον ἐοικέναι. θηροῦσαι
ἡθμόν. καὶ στόμα μὲν. πορρωτάτην. 7. οὐ μὰ Δι' ἔφη. 8. ἔχειν;
ἐρώτα γούν καὶ ἀποκρινόμεναι. ἀλλοθι δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν οἷε φρό-
νημος εἶναι. καὶ ταῦτ' εἰδώς. ἔχεις οὐσης. μόνον ἄρα. πῶς δοκεῖς;
καὶ τάδε ὑπερμεγέθη (cum lacuna). τινα ὡς οἷε. 9. γινόμενον.
οὐδὲ γνώμη. 10. οὐτε ἐγὼ ἔφη. ἦ om. καὶ ante τιμητέον om.
12. καὶ μὴν γλώττιαν γε. 13. ἦ ἀνθρωποι. προσφυλάττεσθαι. 14. ἂν
ου

θρωποι (om. ol.). ἐδύνατ' ἂν. ἄφθογα δ' ἐστὶ. ἡμωτέρων. 15. ὅταν

πέμπωσιν. ὥσπερ σὺ φῆς. καὶ σὺ δοκεῖς. 16. καὶ ἀνθρώπους. 17. ἐκ παρτὶ. 18. γινώσκης. ἐπιμελεῖσθαι αὐτούς.

Cap. V. 1. (In codice non interrumpitur oratio) ἐκράτει. ἂν αἰσθανώμεθα. ἢ πόνων. τοῦτον αἰρούμεθα. 2. εἰς ταῦθ' ἤγησάμεθα τὸν ἀκρατῆ. ἐπίστασιν. 4. τῷ τοιοῦτῳ δαίδει. ἢ τῷ ὄψῳ. 5. τί ἀγαθόν. εὐτόν εἶναι. τοιοῦτου δούλου. 6. τὸν παρ' αὐτοῦ τυχόντος.

Cap. VI. 1. (Codex non dirimit a praegressis) δ' αὐτοῦ. 2. γίνεσθαι. γὰρ om. 3. κτώμενος εὐφραίνει. 4. δοκεῖς μοι (ἐφη om.). ἴσθι οὖν (sed σ erasum est). τοῦμοῦ. 5. ὃ ἂν μὴ βούλωμαι. παρασκευάζῃ. ἐμοὶ λέγω. οὐκ. 6. διὰ ψυχούς. 8. μὴδ' ὑπνῶ καὶ λαιτρεῖα. οἱ δ' ἡγοῦμενοι. 9. ποτέρῳ ἢ πλείων σχολῇ. δι. τῶν χαλεπωτάτων δεόμενος μᾶλλον ἢ τοῖς θάστοις θάστως ἐντυγχάνειν. 10. δεῖσθαι. τὸ δ' εἰς ἐλαχίστων. τὸ δ' ἐγγυτάτῳ. 11. σὲ μὲν δεκαῖον νομίζω. γινώσκειν. 12. οὐκ ἐλάττω. 13. παρ' ὑμῖν. 14. ἀλλήλοις φίλοι γινώμεσθαι. 15. μὲν ἡγεῖται. πρᾶττει. ἐπίσταται. ἢ ἐπιμελομένην.

Cap. VII. 1. (Continuatur in codice series disputationis) ἐπ' εὐδοξία. ἀγαθός τε γένοιτο καὶ δοκεῖν βούλοιο. 2. Ἐνθυμώμεθα γὰρ ἂν ἐφη. τὰ ἄξια τῆς τέχνης. μὴδὲν ἀφελούμενος. 3. κυβεργᾶν τε κατασταθεῖς. ἀσχερῶς τε καὶ κακῶς. 6. ἐκάλει τὸν οὐ μικρόν μὲν· οὐδ' εἰ τις.

Addit haec vir ille doctus: Codex elegantissime et emendatissime scriptus olim fuit Guarini Veronensis, cuius nomen in fronte ascriptum est. Continet praeter primum librum Ἀπομνημονευμάτων etiam Agesilaum, quem Schneiderus non satis accurata contulit. Folis constat 65: Memorabilia complent 33 et unaquaeque pagina versus habet 22. Membrana tenuis et levis. Videtur scriba fuisse homo Italus.

Habet vero is codex pauca, quae ipsius ac solius propria iudicari debeant: et bona quidem 1, 1, 8 οὔτε γὰρ τοι τῷ καλῶς ἀγρόν φντευσάμενῳ δῆλον, quibus lectio Bornemannii egregie comprobatur. 5, 1 ἢ πόνων. 6, 5 οὐκ ἀνάγκη διαλέγεσθαι ο ἂν μὴ βούλωμαι, quod non multum abfuit quin reciperem. Vitia 6, 3 κτώμενος. 8. μὴδ' ὑπνῶ καὶ λαιτρεῖα. 13. παρ' ὑμῖν, alia. Accedit lacuna 1, 8, qua verba δῆλον — λαβόντι desunt. Digna vero praeterea quae commemorantur 1, 10 οὐδὲ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως omisso γάρ. 2, 1 ὅς καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοις. Nequaquam vero is codex spernendus est; nam consentire eum plurimis locis cum optimis libris diversitatem scripturae componenti facile apparet, atque ad complures locos recte constituendos satis multum affert momenti. Pauca ad eam rem demonstrandam propono. 1, 12 bis habet ἀνθρώπινα, quo lectio mea comprobatur. 14 in abiicienda ante vocalem vocali cum optimis libris conspirat. 15 καὶ ὅτου δ' ἂν ἄλλου δέωται τῶν τοιούτων. v. annot. 18 Θράσυλλον. 19 Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἡγεῖτο θεοὺς εἰδέναι. Denique cum Parisinis maxime conspirat, plerumque cum codicibus A et H. Cum codice F non plus habet similitudinis quam reliqui, ut bellissimus ille codex omni ex parte singularem suam praestantiam integram conservet.

